סדר

הקינות

לתשעה באב.

Die

Trauergesänge

für

Tischah beab

nebst allen dazu gehörigen Gebeten,

nach deutschem Ritus.

Auf's Genaueste nach Handschriften corrigirt und mit deutscher Uebersetzung begleitet

von

Dr. S. Baer.

Dritte revidirte Ausgabe.

Rödelheim,
Druck u. Verlag von M. Lehrberger & Comp.
1894.

סדר

הקינות לתשעה באב

עם

מגלת איכה וקריאת התורה והקרובות וכל התפלות

לפי מנהג האשכנזים·

הכל מוגה בעיון גדול על פי כ"י וסדורים ישנים גם מתורגם אשכנזית

על ידי

יצחק בן אריה יוסף דוב·

Dr. S. Baer.

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ירושלים

הוצאה שלישית.

רעדעלהיים,

דרוקק אונד פערלאג פאן מ. לעהרבערגער אונד קאמפאגניע.

1894.

והפכתי אבלם לששון ונחמתים,
ושמחתים מיגונם:
(ירמיה ל"א, י"ג)

SR 96A4838

סדר תשעה באב.

ט' באב אינו חל באחד מימי בד"ו, ואם חל בשבת נדחה ליום א'.

בערב ט"ב נוהגים לאכול בחצות היום או קודם מנחה סעודה קבועה ולהרבות בה קצת מאכלים, אבל סעודה המפסקת שאין דעתו לאכול עוד אחריה אוכלין אחר חצות, ונוהגין לישב על גבי קרקע כאבל, אבל א"צ לחלוץ מנעלים עד הלילה, גם מותר לחזור ולישב על הספסל אחר סעודה מפסקת אם עדיין יום, וצריך ליזהר שלא ישבו שלשה יחד על שולחן אחד שלא יתחייבו בכוס לזימון, אלא ישב כל אחד לבדו, אפילו בחדר אחד, ויברך כל אחד לעצמו. אם חל ט"ב בשבת או באחד בשבת אוכל בשר ושותה יין בסעודה מפסקת ומעלה על שולחנו אפילו כסעודת שלמה בעת מלכותו, אלא שצריך להפסיק מבעוד יום, ולא ירבה בה שמחה. אע"פ שאכל סעודה מפסקת מותר לחזור ולאכול עד בין השמשות אא"כ קבל עליו בפירוש שלא לאכול עוד היום. בחול צריך להחליץ מנעלים קודם תפלת ערבית מיד כשיחשך היום, אבל בשבת אין חולצין אלא לאחר ברכו, מפני כבוד שבת, מלבד החזן שחולץ קודם ברכו.

אין נפילת אפים במנחה, ובשבת א"א צו"ץ, ונהגו במדינות הללו שא"א גם פרקי אבות.

בערבית הולכין לביהכ"נ ויושבין לארץ ומסירין הפרוכת ואין מדליקין רק נר אחד לפני התיבה ועוד נר א' שאם יכבה ידליקוהו ממנו, ומתפללין בקול דממה ודרך בכי כאבלים, ואין אומרים נחם ולא עננו, ואם חל במ"ש אומרין הבדלה בחונן הדעת. אחר תפלת לחש אומר ש"ץ קדיש שלם בלא תתקבל (ויש קהלות ק"ת, ויש קהלו' ח"ק) וקורא מגילת קינות בלא ברכה, ובכל איכה מגביה קולו יותר בבכי ויללה, וכשמגיע לפסוק השיבנו אומרים אותו הקהל בקול רם ואח"כ מסיים החזן וחוזרין הם לאמרו פעם ב', וכן הש"ץ אחריהם, ואח"כ אומרים פיוטי הקינות ובתשלומם יקום הש"ץ ויעמוד לפני העימוד ואומרין ואתה קדוש, ק"ש בלי תתקבל, עלינו, ק"י. וכשחל במ"ש א"א ויהי נועם ולא ויתן לך, והש"ץ אחר שסיים תפלת לחש ואמר קדיש פושט ידיו לאור הנר ומברך בורא מאורי האש, וכן היחיד, אבל אין מברכין על הבשמים, גם נוהגין שלא לברך הבנים, ובמוצאי ט"ב מבדילין על הכוס בפה"ג והמבדיל, אבל אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים. אבל תוך שבעת ימי אבלתו מותר לו לילך לביה"כ לשמוע הקינות.

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה, הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

דער פָארבעטער רופט אויס:

ח׳ בָּרְכוּ אֶת־יְיָ הַמְבֹרָךְ:

קו״ח בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בִּדְבָרוֹ מַעֲרִיב עֲרָבִים, בְּחָכְמָה פּוֹתֵחַ שְׁעָרִים, וּבִתְבוּנָה מְשַׁנֶּה עִתִּים וּמַחֲלִיף אֶת הַזְּמַנִּים,

וועהרענד דעסען בעטעט דיא געמיינדע לייזע:

ק׳ יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

וּמְסַדֵּר אֶת הַכּוֹכָבִים בְּמִשְׁמְרוֹתֵיהֶם בָּרָקִיעַ כִּרְצוֹנוֹ, בּוֹרֵא יוֹם וָלָיְלָה, גּוֹלֵל אוֹר מִפְּנֵי חֹשֶׁךְ וְחֹשֶׁךְ מִפְּנֵי אוֹר· וּמַעֲבִיר יוֹם וּמֵבִיא לָיְלָה וּמַבְדִּיל בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה, יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ· אֵל חַי וְקַיָּם תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּעֲרִיב עֲרָבִים:

אַהֲבַת עוֹלָם בֵּית יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ אָהָבְתָּ, תּוֹרָה וּמִצְוֹת חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים אוֹתָנוּ לִמַּדְתָּ, עַל כֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּשָׁכְבֵנוּ וּבְקוּמֵנוּ נָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ· וְנִשְׂמַח בְּדִבְרֵי תוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ לְעוֹלָם וָעֶד, כִּי הֵם חַיֵּינוּ וְאֹרֶךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נֶהְגֶּה יוֹמָם וָלָיְלָה· וְאַהֲבָתְךָ אַל־תָּסִיר מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אוֹהֵב עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

והוא Er, der Allbarmherzige, vergibt die Missethat und vertilgt nicht; er wendet oft seinen Zorn ab, und nie läßt er seinen ganzen Grimm erwachen. Ewiger, hilf! König, erhöre uns am Tage unseres Flehens!

Der Vorbeter ruft laut:

ברכו Preiset den Ewigen, den Hochgepriesenen!

Die Gemeinde:

Gepriesen sei der Ewige, der Hochgepriesene, in Ewigkeit!

Während dessen betet die Gemeinde leise:

Gepriesen und gerühmt, verherrlicht, hochgelobt und erhaben ist der Name des Königs aller Könige, des Heiligen, gelobt sei er! Er ist der Erste und er ist der Letzte, und außer ihm gibt es keinen Gott. Macht ihm Bahn, ihm, der durch die Aetherwüste fährt, sein Name ist Jah, frohlocket vor ihm! Erhaben ist sein Name über alles Lob und allen Preis. Gepriesen sei der Name seiner verherrlichten Majestät in Ewigkeit! Hochgepriesen sei der Name des Ewigen von nun an bis in Ewigkeit!

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, auf dessen Geheiß die Abende dämmern! In Weisheit erschließt er die Himmelspforten und mit Einsicht wechselt er die Stunden und wandelt die Zeiten; er ordnet die Sterne in Abtheilungen am Firmament nach seinem Willen; er ist Schöpfer von Tag und Nacht, rollt hinweg das Licht vor der Finsterniß und die Finsterniß vor dem Licht; so führt er hinweg den Tag und führt herbei die Nacht, und scheidet zwischen Tag und Nacht — Ewiger Zebaoth ist sein Name! Er, der Allmächtige, der ewig lebt und währt, walte über uns in Ewigkeit. Gelobt seist Du, Ewiger, der die Abende dämmern läßt!

אהבה Unendliche Liebe hast Du dem Hause Israels, Deinem Volke, erwiesen; Lehre und Gebote, Gesetze und Rechte hast Du uns gelehrt. Darum, Ewiger, unser Gott, wenn wir uns niederlegen und wenn wir aufstehen, sprechen wir von Deinen Gesetzen, und freuen uns der Worte Deiner Lehre und Deiner Gebote immerdar; denn sie sind unser Leben und die Dauer unserer Tage; in ihnen wollen wir forschen Tag und Nacht. Mögest Du Deine Liebe uns nicht entziehen in Ewigkeit! Gelobt seist Du, Ewiger, der sein Volk Israel liebt!

דברים ו׳ ד׳. (יחיד אומר אל מלך נאמן.)

שְׁמַע ׀ יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה ׀ אֶחָד׃

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־
מְאֹדֶךָ׃ וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־
לְבָבֶךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ
וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת
עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־
מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃

דברים י״א י״ג וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה
אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־
לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם׃ וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה
וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ׃ וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם׃ וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם׃ וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי
אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־
יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם׃ וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת
בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ
וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ׃ וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ׃
לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ׃

(V. Mos. 6, 4.)

Höre, Israel, der Ewige ist unser Gott, der Ewige ist einzig!

Gelobt sei der Name seiner glorreichen Majestät immer und ewig!

Du sollst den Ewigen, deinen Gott, lieben von ganzem Herzen, von ganzer Seele und von ganzem Vermögen! Die Worte, die ich dir jetzt befehle, sollen dir stets im Herzen bleiben; du sollst sie deinen Kindern einschärfen und davon reden, wenn du in deinem Hause sitzest und wenn du auf dem Wege gehest, wenn du dich niederlegst und wenn du aufstehst; binde sie zum Zeichen an deine Hand, trage sie als Stirnband zwischen deinen Augen und schreibe sie auf die Pfosten deines Hauses und an deine Thore.

(V. Mos. 11, 13.) Werdet ihr also meinen Geboten gehorchen, die ich euch jetzt gebe, den Ewigen, euern Gott, von euerm ganzen Herzen und von euerer ganzen Seele zu lieben und ihm zu dienen, so will ich euerm Lande Regen geben zur rechten Zeit, Frühregen und Spätregen, damit du dein Getreide, deinen Most und dein Oel einsammelst, und will für dein Vieh Gras wachsen lassen auf deinem Felde, daß du zu essen habest im Ueberflusse. Hütet euch aber, daß euer Herz nicht bethört werde, daß ihr etwa abfallet und andern Göttern dienet und sie anbetet! Der Zorn des Ewigen würde über euch entbrennen, er würde den Himmel verschließen, daß kein Regen sei, die Erde würde ihr Gewächs nicht hervorbringen, und ihr würdet gar bald zu Grunde gehen, fern von dem vortrefflichen Lande, das euch der Ewige geben will. Nehmet diese meine Worte euch zu Herzen und zu Gemüthe, bindet sie zum Zeichen an euere Hand und traget sie als Stirnband zwischen euern Augen; lehret sie euere Söhne, davon zu reden, wenn du in deinem Hause sitzest und wenn du auf dem Wege gehest, wenn du dich niederlegst und wenn du aufstehst; schreibe sie auf die Pfosten deines Hauses und an deine Thore! damit ihr und euere Kinder auf dem Erdreiche, welches der Ewige euern Vätern zugeschworen ihnen zu geben, lange Jahre bleiben möget, so lange der Himmel über der Erde sein wird.

במדבר ס״ו ל״ז וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהֹוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם: יש לצרף אלהיכם לאמת, אכן יתן ריוח מעט שלא יבולע הא'.

אֱמֶת וֶאֱמוּנָה כָּל־זֹאת וְקַיָּם עָלֵינוּ כִּי הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זוּלָתוֹ, וַאֲנַחְנוּ יִשְׂרָאֵל עַמּוֹ· הַפּוֹדֵנוּ מִיַּד־מְלָכִים, מַלְכֵּנוּ הַגּוֹאֲלֵנוּ מִכַּף כָּל־הֶעָרִיצִים, הָאֵל הַנִּפְרָע לָנוּ מִצָּרֵינוּ וְהַמְשַׁלֵּם גְּמוּל לְכָל־אֹיְבֵי נַפְשֵׁנוּ, הָעֹשֶׂה גְדֹלוֹת עַד אֵין חֵקֶר וְנִפְלָאוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר· הַשָּׂם נַפְשֵׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא־נָתַן לַמּוֹט רַגְלֵנוּ· הַמַּדְרִיכֵנוּ עַל־בָּמוֹת אוֹיְבֵינוּ וַיָּרֶם קַרְנֵנוּ עַל כָּל־שׂוֹנְאֵינוּ· הָעֹשֶׂה לָּנוּ נִסִּים וּנְקָמָה בְּפַרְעֹה אוֹתוֹת וּמוֹפְתִים בְּאַדְמַת בְּנֵי חָם, הַמַּכֶּה בְעֶבְרָתוֹ כָּל־בְּכוֹרֵי מִצְרָיִם וַיּוֹצֵא אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם לְחֵרוּת עוֹלָם: הַמַּעֲבִיר בָּנָיו בֵּין גִּזְרֵי יַם־סוּף, אֶת־רוֹדְפֵיהֶם וְאֶת־שׂוֹנְאֵיהֶם בִּתְהוֹמוֹת טִבַּע: וְרָאוּ בָנָיו גְּבוּרָתוֹ שִׁבְּחוּ וְהוֹדוּ לִשְׁמוֹ וּמַלְכוּתוֹ בְּרָצוֹן קִבְּלוּ עֲלֵיהֶם, מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

(IV. Mos. 15, 37.) Der Ewige sprach zu Mosche wie folgt: Rede zu den Kindern Israels und sage ihnen, sie sollen bei allen ihren Nachkommen, an die Ecken ihrer Kleider Schaufäden machen und an diese Eckenschaufäden eine Schnur aus dunkelblauer Wolle befestigen. Diese sollen euch zu Schaufäden dienen, daß ihr sie sehet und euch aller Gebote des Ewigen erinnert und sie befolget, nicht aber euerm Herzen und euern Augen nachwandelt, die euch auf Abwege führen. Damit ihr euch all meiner Gebote erinnert und sie befolget, und ihr heilig seiet euerm Gotte. Ich bin der Ewige, euer Gott, der ich euch aus dem Lande Egypten herausgeführt, um euer Gott zu sein. Ich, der Ewige, euer Gott!

אמת Wahr ist dies Alles und bewährt, und feststehend für uns! Er, der Ewige ist unser Gott, und Keiner außer ihm, und wir sind Israel, sein Volk. Er ist es, der uns aus der Hand so mancher Regenten befreit hat; Er, unser König, der uns der Gewalt aller Tyrannen entrissen; Er, der Allmächtige, der unsere Quäler bestraft und all' unseren Seelenfeinden Vergeltung erwiedert; Er, der unerforschlich große Dinge vollführt und unzählige Wunderthaten; Er ist es, der unsere Seele am Leben erhält und unseren Fuß nicht wanken läßt; Er, der uns die Höhe unserer Feinde hat besteigen lassen und der unser Glückshorn hoch erhoben über Alle, die uns gehaßt; der für uns Wunder und Rache geübt an Pharao, Zeichen und Wunderdinge im Lande der Söhne Chams; der in seinem Grimme alle Erstgebornen Egyptens schlug und aus ihrer Mitte sein Volk Israel herausführte zu ewiger Freiheit; der seine Söhne mitten durch das Schilfmeer führte, und ihre Verfolger und Feinde in den Abgrund versenkte. — Als seine Kinder diese seine Allgewalt sahen, da brachen sie in Lieder und Lobgesänge aus und huldigten seiner Herrschaft mit freudigem Willen. — Mosche und die Kinder Israels stimmten Dir ein Loblied an mit großer Freude, und sie Alle sprachen:

מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהֹוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא׃ מַלְכוּתְךָ רָאוּ בָנֶיךָ בּוֹקֵעַ יָם לִפְנֵי מֹשֶׁה זֶה אֵלִי עָנוּ וְאָמְרוּ׃ יְהֹוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד׃

וְנֶאֱמַר כִּי־פָדָה יְיָ אֶת־יַעֲקֹב וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל׃

הַשְׁכִּיבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לְשָׁלוֹם וְהַעֲמִידֵנוּ מַלְכֵּנוּ לְחַיִּים וּפְרוֹשׂ עָלֵינוּ סֻכַּת שְׁלוֹמֶךָ וְתַקְּנֵנוּ בְּעֵצָה טוֹבָה מִלְּפָנֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ וְהָגֵן בַּעֲדֵנוּ וְהָסֵר מֵעָלֵינוּ אוֹיֵב דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וְיָגוֹן וְהָסֵר שָׂטָן מִלְּפָנֵינוּ וּמֵאַחֲרֵינוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמְרֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ אָתָּה כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה וּשְׁמוֹר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ לְחַיִּים וּלְשָׁלוֹם מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵר עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל לָעַד׃

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן׃ בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּיָהּ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ׃ וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן׃ יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו׃ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם׃ כִּי לֹא יִטֹּשׁ יְיָ אֶת עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי הוֹאִיל יְיָ לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם׃ וַיַּרְא כָּל הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים׃ וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד׃ יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃ כָּל גּוֹיִם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ יָבוֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ׃ כִּי גָדוֹל אַתָּה

מי „Wer ist unter den Mächten, o Ewiger, wie Du? wer ist wie Du? verherrlicht in Heiligkeit, furchtbar im Ruhme, Wunderthäter!“ Deine Herrschaft sahen Deine Kinder, als Du das Meer vor Mosche gespalten. „Dies ist mein Gott!“ so stimmten sie an und sprachen:

„Der Ewige wird regieren immer und ewig!“ — Und also heißt es ferner: „Ja, der Ewige hat Jakob befreit und ihn erlöst aus der Hand des Stärkern.“ Gelobt seist Du, Ewiger, der Israel erlöset.

השכיבנו Laß Ewiger, unser Gott, uns niederlegen in Frieden, und laß uns wieder aufstehen, unser König, zum Leben; breite über uns aus die Hütte Deines Friedens, vervollkommne uns durch Deinen guten Rath, und hilf uns um Deines Namens willen. Beschütze uns, wende von uns ab Feind, Pest, Schwert, Hunger und Kummer, entferne jeden Widersacher, vor unserem Angesichte und in unserem Rücken, und birg uns unter dem Schatten Deiner Flügel; denn Du, o Gott, bist unser Hüter und Retter; Du, o Gott, bist ein gnädiger und barmherziger König! Behüte unsern Ausgang und unsern Eingang zum Leben und zum Frieden, von nun an bis in Ewigkeit. Gelobt seist Du, Ewiger, der sein Volk Israel behütet in Ewigkeit!

ברוך Gelobt sei der Ewige in Ewigkeit! Amen! Amen! Gelobt sei der Ewige von Zion aus, der in Jerusalem thront! Hallelujah! Gelobt sei der Ewige, Gott, der Gott Israels, der allein Wunder thut; auf ewig gelobt sei der Name seiner Majestät, daß seine Herrlichkeit die ganze Erde erfülle! Amen! Amen! — Ewig währt des Ewigen Ruhm! an seinen Werken hat er Wohlgefallen. Gepriesen sei der Name des Ewigen von nun an bis in Ewigkeit! Nie wird der Ewige sein Volk verlassen, seines großen Namens halben; denn der Ewige hat es betheuert, euch zu seinem Volke zu machen. — Als das ganze Volk (die Erscheinung*) sah, da fiel Jeder auf sein Angesicht und rief: „Der Ewige ist der wahre Gott! der Ewige ist der wahre Gott!“ — Der Ewige wird König sein über die ganze Erde, dann wird der Ewige einzig sein und sein Name Einiger. Deine Güte, Ewiger, walte über uns, wie wir auf Dich harren! Hilf uns, Gott unseres Heils, sammle und errette uns aus den Völkern, zu danken dem Namen Deiner Heiligkeit und uns zu rühmen Deines Lobes! — Alle Völker, die Du geschaffen, werden kommen und sich vor Dir bücken, Herr, und Deinen Namen ehren! denn groß bist Du und

*) I. Könige 18. 38. 39.

וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ יְיָ בַּיּוֹם· בָּרוּךְ יְיָ בַּלָּיְלָה· בָּרוּךְ יְיָ בְּשָׁכְבֵנוּ· בָּרוּךְ יְיָ בְּקוּמֵנוּ: כִּי בְיָדְךָ נַפְשׁוֹת הַחַיִּים וְהַמֵּתִים, אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חָי וְרוּחַ כָּל־בְּשַׂר אִישׁ: בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי פָּדִיתָה אוֹתִי יְיָ אֵל אֱמֶת: אֱלֹהֵינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם יַחֵד שִׁמְךָ וְקַיֵּם מַלְכוּתְךָ תָּמִיד וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד:

יִרְאוּ עֵינֵינוּ וְיִשְׂמַח לִבֵּנוּ וְתָגֵל נַפְשֵׁנוּ בִּישׁוּעָתְךָ בֶּאֱמֶת, בֶּאֱמֹר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ· יְיָ מֶלֶךְ, יְיָ מָלָךְ, יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד· כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד כִּי אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמֶּלֶךְ בִּכְבוֹדוֹ תָּמִיד יִמְלוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד וְעַל כָּל מַעֲשָׂיו: חצי קדיש.

שמנה עשרה

לערבית לשחרית ולמנחה·

אֲדֹנָי שְׂפָתַי תִּפְתָּח וּפִי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים וְקוֹנֵה הַכֹּל וְזוֹכֵר חַסְדֵי אָבוֹת וּמֵבִיא גוֹאֵל לִבְנֵי בְנֵיהֶם לְמַעַן שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה· מֶלֶךְ עוֹזֵר וּמוֹשִׁיעַ וּמָגֵן· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם:

אַתָּה גִּבּוֹר לְעוֹלָם אֲדֹנָי מְחַיֵּה מֵתִים אַתָּה רַב לְהוֹשִׁיעַ· מְכַלְכֵּל חַיִּים בְּחֶסֶד מְחַיֵּה מֵתִים בְּרַחֲמִים רַבִּים סוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְרוֹפֵא חוֹלִים וּמַתִּיר אֲסוּרִים וּמְקַיֵּם אֱמוּנָתוֹ לִישֵׁנֵי עָפָר· מִי כָמוֹךָ בַּעַל גְּבוּרוֹת וּמִי דּוֹמֶה לָּךְ מֶלֶךְ

thuest Wunder, Du, Gott, Du ganz allein! Wir, Dein Volk und Deiner Weide Schafe, wir danken unaufhörlich Dir, verkünden für und für Dein Lob.

Gelobt sei der Ewige am Tage, gelobt sei der Ewige des Nachts, gelobt sei der Ewige, wenn wir uns niederlegen, gelobt, wenn wir aufstehen. Denn in Deiner Hand sind die Seelen der Lebenden und der Todten! Ja, in seiner Hand ist die Seele aller Lebenden und der Geist jedes fleischlichen Geschöpfes! Deiner Hand empfehl' ich meinen Geist; Du erlösest mich, Ewiger, Gott der Wahrheit! Unser Gott im Himmel, einige Deinen Namen, bestätige auf immer Dein Reich und regiere uns in Ewigkeit!

יראו Mögen unsere Augen es sehen, und unser Herz sich erfreuen, und unsere Seele frohlocken ob Deiner treuen Hilfe, wann zu Zion verkündet wird: „Dein Gott regiert!" Der Ewige regiert, der Ewige hat regiert, der Ewige wird regieren in Ewigkeit! Denn Dein ist das Reich, Du regierest ewiglich in Herrlichkeit! wir haben keinen König außer Dir! Gelobt seist Du, Ewiger, dessen Majestät immerfort regieret! ewiglich wird Er regieren über uns und über seine Werke alle!

Herr, öffne meine Lippen und mein Mund verkünde Deinen Ruhm!

ברוך Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, Gott Abrahams, Gott Isaaks und Gott Jakobs; großer, mächtiger und furchtbarer Gott! Herr in den Höhen! der Wohlthaten erzeiget in Güte, als Eigenthümer des Weltalls, der gedenket der Frömmigkeit der Urväter, und ihren spätesten Enkeln einen Erlöser bringet, um seines Namens willen, in Liebe! — König, Helfer, Retter und Schild! Gelobt seist Du, Ewiger, Schild Abrahams!

אתה Mächtig bist Du in Ewigkeit, o Herr! Du belebst die Todten wieder, mächtiger Retter!

מכלכל Deine Gnade ernährt die Lebenden, Deine unendliche Barmherzigkeit läßt die Todten wieder aufleben. Du bist der Wankenden Stütze, der Kranken Heil und Befreier der Gefesselten. Du hältst treulich Deine Zusage Jenen, die in der Erde schlummern. Wer ist wie Du, allmächtiger Gott! Wer ist Dir ähnlich? König, der da tödtet und wieder belebet und

מְמִית וּמְחַיֶּה וּמַצְמִיחַ יְשׁוּעָה׃ וְנֶאֱמָן אַתָּה לְהַחֲיוֹת מֵתִים׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים׃

אַתָּה קָדוֹשׁ וְשִׁמְךָ קָדוֹשׁ וּקְדוֹשִׁים בְּכָל יוֹם יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

קדושה לש"ץ בחזרת התפלה.

נְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בָּעוֹלָם כְּשֵׁם שֶׁמַּקְדִּישִׁים אוֹתוֹ בִּשְׁמֵי מָרוֹם כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה וְאָמַר קו"ח קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ ח׳ לְעֻמָּתָם בָּרוּךְ יֹאמֵרוּ. קו"ח בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ׃ ח׳ וּבְדִבְרֵי קָדְשְׁךָ כָּתוּב לֵאמֹר. קו"ח יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃ ח׳ לְדוֹר וָדוֹר נַגִּיד גָּדְלֶךָ וּלְנֵצַח נְצָחִים קְדֻשָּׁתְךָ נַקְדִּישׁ וְשִׁבְחֲךָ אֱלֹהֵינוּ מִפִּינוּ לֹא יָמוּשׁ לְעוֹלָם וָעֶד כִּי אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל וְקָדוֹשׁ אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ׃

אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת וּמְלַמֵּד לֶאֱנוֹשׁ בִּינָה.

מן מוצאי שבת ווירד פאָלגענדעס איינגעשאַלטעט:

אַתָּה חוֹנַנְתָּנוּ מַדַּע תּוֹרָתֶךָ. וַתְּלַמְּדֵנוּ לַעֲשׂוֹת חֻקֵּי רְצוֹנֶךָ. וַתַּבְדֵּל יְיָ אֱלֹהֵינוּ בֵּין קֹדֶשׁ לְחוֹל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ בֵּין יִשְׂרָאֵל לָעַמִּים בֵּין יוֹם הַשְּׁבִיעִי לְשֵׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ, הָחֵל עָלֵינוּ הַיָּמִים הַבָּאִים לִקְרָאתֵנוּ לְשָׁלוֹם חֲשׂוּכִים מִכָּל־חֵטְא וּמְנֻקִּים מִכָּל־עָוֹן וּמְדֻבָּקִים בְּיִרְאָתֶךָ׃

(וְ)חָנֵּנוּ מֵאִתְּךָ דֵּעָה בִּינָה וְהַשְׂכֵּל. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת׃

הֲשִׁיבֵנוּ אָבִינוּ לְתוֹרָתֶךָ וְקָרְבֵנוּ מַלְכֵּנוּ לַעֲבוֹדָתֶךָ וְהַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה׃

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ כִּי מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃

Heil aufkeimen läßt. Deiner Verheißung getreu, belebst Du einst die Todten wieder! Gelobt seist Du, Ewiger, der die Todten belebt!

אתה Du bist heilig, heilig Dein Name, Dich preisen Heilige täglich! Selah! Gelobt seist Du, Ewiger, Allmächtiger, Heiliger!

Keduscha bei der lauten Wiederholung der Tefilla.

נקדש Vorb. Wir heiligen Deinen Namen auf Erden, wie man in hohen Himmeln ihn heiligt; wie geschrieben steht durch Deinen Propheten: Und Einer rief dem Andern zu und sprach:

Gem. u. Vorb. „Heilig, heilig, heilig ist der Ewige Zebaoth, voll ist die ganze Erde seiner Herrlichkeit!"

Vorb. Ihnen gegenüber ruft's: „Gelobt!"

G. u. V. „Gelobt sei die Herrlichkeit Gottes an ihrer Stätte!"

Vorb. Und in Deinen heiligen Worten heißt es:

G. u. Vorb. „Der Ewige regieret ewiglich, dein Gott, o Zion, von Geschlecht zu Geschlecht. Hallelujah!"

Vorb. Von Geschlecht zu Geschlecht verkünden wir Deine Größe, und in alle Ewigkeit feiern wir Deine Heiligkeit. Dein Lob, o Gott, weiche nicht aus unserem Munde immer und ewig; denn Gott, König, groß und heilig bist Du. Gelobt seist Du, Ewiger, Allmächtiger, Heiliger!

אתה Du begünstigst den Erdensohn mit Erkenntniß und ertheilst dem Sterblichen Vernunft!

Am Sabbath-Ausgang wird Folgendes eingeschaltet:

אתה Du hast uns begünstigt mit Erkenntniß Deiner Lehre und uns gelehrt, die Gesetze Deines Willens zu befolgen! Du hast, Ewiger, unser Gott, unterschieden zwischen heilig und gemein, zwischen Licht und Finsterniß, zwischen Israel und den Völkern, zwischen dem siebenten Tag und den sechs Werktagen! Unser Vater, unser König, o laß die uns entgegenkommenden Tage zum Glücke beginnen, frei von jeder Sünde, rein von jeder Missethat und hangend an Deiner Verehrung!

O, so begünstige uns denn mit Deiner Erkenntniß, Vernunft und Klugheit! Gelobt seist Du, Ewiger, Spender der Erkenntniß!

השיבנו Führ' uns zurück, o Vater, zu Deiner Lehre; nähere uns Deinem Dienste wieder, o König, und bring' uns durch vollkommene Buße zu Dir zurück! Gelobt seist Du, Ewiger, dem die Buße gefällt!

סלח Vergib uns, o Vater, wenn wir gesündigt, verzeih' uns, o König, wenn wir gefrevelt haben! Du bist ja ein vergebender und verzeihender Gott! Gelobt seist Du, Ewiger, Allgnädiger, der so oft verzeiht!

רְאֵה בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גוֹאֵל חָזָק אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל׃

הש"ץ בחזרת התפלה אומר כאן עננו.

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ׃ בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ׃ כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ׃ אַל־תֵּפֶן אֶל־רִשְׁעֵנוּ׃ וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ׃ וְאַל־תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ׃ הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ׃ יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ׃ טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ׃ כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע׃ כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה׃ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה׃

רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה׃ וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים׃

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט׃

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל־תְּהִי תִקְוָה וְכָל־עוֹשֵׂי רִשְׁעָה כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ וְכֻלָּם מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ וְהַזֵּדִים מְהֵרָה

ראה O, schaue unser Elend an, führe unsere Streitsache und erlöse uns bald, um Deines Namens willen! Du bist ja der mächtige Retter! Gelobt seist Du, Ewiger, Erretter Israels!

Bei der lauten Wiederholung wird Folgendes eingeschaltet:

ענני Antworte uns, Ewiger, antworte uns an diesem unserem Fasttage, denn wir sind in großer Noth! Kehre Dich nicht an unseren Frevel, verbirg nicht Dein Antlitz vor uns, entziehe Dich nicht unserem Flehen. Sei uns doch nah, wenn wir Dich anrufen, laß Deine Gnade über uns walten zu unserem Troste. Erhöre uns, bevor wir zu Dir rufen! — so wie es heißt: „Sie haben noch nicht gerufen, und ich antworte schon, noch reden sie, und schon erhöre ich!" — Denn Du bist es, Ewiger, der da antwortet zur Zeit der Bedrängniß, erlöst und errettet zu jeder Zeit der Noth und der Drangsal! Gelobt seist Du, Ewiger, der da antwortet zur Zeit der Bedrängniß!

רפאנו Heile Du uns, Ewiger, dann sind wir geheilt, hilf Du uns, dann wird uns geholfen sein; Du bist ja unser Ruhm! Schaffe vollkommene Genesung allen unseren Wunden! denn nur Du, allvermögender König, bist ein treuer und erbarmungsvoller Arzt. Gelobt seist Du, Ewiger, der die Kranken seines Volkes Israel heilt!

ברך Segne, Ewiger, unser Gott, dieses Jahr und dessen Früchte aller Art zum Wohlgedeihen, spende Segen auf die Fläche des Erdreichs! sättige uns mit Deiner Milde und segne gegenwärtiges Jahr, wie eines der segenreichsten Jahre! Gelobt seist Du, Ewiger, der die Jahre segnet!

תקע Blase das große Schophar zu unserer Befreiung, erhebe das Panier zur Sammlung unserer Vertriebenen und vereinige uns sämmtlich aus den vier Enden der Erde! Gelobt seist Du, Ewiger, der die Verstoßenen seines Volkes Israel sammelt!

השיבה Setze unsere Richter wieder ein, wie vormals und unsere Räthe, wie in frühern Zeiten, und verbanne von uns Kummer und Verdruß! Regiere Du allein uns, Ewiger, mit Gnade und Barmherzigkeit und spreche uns schuldlos bei'm Gerichte! Gelobt seist Du, Ewiger, König, der Recht und Gerechtigkeit liebt!

ולמלשינים O, daß doch den Verleumdern keine Aussicht bliebe, alle Unheilstifter mit Einemmale zu Grunde gingen und sämmtlich schnell ausgerottet würden! Lähme die Gewalt

תְּעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וְתַכְנִיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים׃

עַל־הַצַּדִּיקִים וְעַל־הַחֲסִידִים וְעַל־זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל־פְּלֵיטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי־בְךָ בָּטָחְנוּ׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים׃

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין׃ *)למנחה חומרים כאן נחם בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם׃

אֶת־צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל־הַיּוֹם׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה׃

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים

---

*) צו מנחה ווירד היער פאָלגענדע: חיינגעשאַלטעט:

נַחֵם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־אֲבֵלֵי צִיּוֹן. וְאֶת־אֲבֵלֵי יְרוּשָׁלָיִם. וְאֶת־הָעִיר הָאֲבֵלָה וְהֶחֳרֵבָה וְהַבְּזוּיָה וְהַשּׁוֹמֵמָה. הָאֲבֵלָה מִבְּלִי בָנֶיהָ, וְהֶחֳרֵבָה מִמְּעוֹנוֹתֶיהָ, וְהַבְּזוּיָה מִכְּבוֹדָהּ, וְהַשּׁוֹמֵמָה מֵאֵין יוֹשֵׁב. וְהִיא יוֹשֶׁבֶת וְרֹאשָׁהּ חָפוּי כְּאִשָּׁה עֲקָרָה שֶׁלֹּא יָלָדָה. וַיְבַלְּעוּהָ לִגְיוֹנוֹת. וַיִּירָשׁוּהָ עוֹבְדֵי פְסִילִים. וַיָּטִילוּ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לֶחָרֶב. וַיַּהַרְגוּ בְזָדוֹן חֲסִידֵי עֶלְיוֹן. עַל־כֵּן צִיּוֹן בְּמַר תִּבְכֶּה וִירוּשָׁלַיִם תִּתֵּן קוֹלָהּ. לִבִּי לִבִּי עַל חַלְלֵיהֶם מֵעַי מֵעַי עַל חַלְלֵיהֶם. כִּי אַתָּה יְיָ בָּאֵשׁ הִצַּתָּהּ, וּבָאֵשׁ אַתָּה עָתִיד לִבְנוֹתָהּ. כָּאָמוּר וַאֲנִי אֶהְיֶה־לָּהּ נְאֻם־יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב. וּלְכָבוֹד אֶהְיֶה בְתוֹכָהּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְנַחֵם צִיּוֹן וּבוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם׃

der Uebermüthigen, brich und bändige sie, damit sie gedemüthigt werden bald, in unseren Tagen! Gelobt seist Du, Ewiger, der Feinde zerschmettert und Tyrannen demüthigt!

על Ueber die Rechtschaffenen und Frommen, über die Aeltesten Deines Volkes, des Hauses Israel, über den Ueberrest seiner Schriftgelehrten, über jeden tugendhaften Weltbürger, sowie über uns Alle, laß doch Dein Erbarmen rege werden, Ewiger, unser Gott! Ertheile herrlichen Lohn Allen, die mit Zuversicht Deinem Namen vertrauen, und laß uns mit ihnen der Zukunft theilhaft werden! Laß uns nie beschämt werden, denn wir vertrauen auf Dich! Gelobt seist Du, Ewiger, der Frommen Stütze und Zuversicht!

ולירושלים Einst wirst Du nach Jerusalem, Deiner Stadt, erbarmungsvoll zurückkehren und darin wohnen, wie Du es verheißen. O, baue sie nächstens in unseren Tagen wieder auf zu einem immerwährenden Gebäude und begründe bald darin David's Thron*)! Gelobt seist Du, Ewiger, der Jerusalem erbauet!

את O, laß ihn bald aufblühen, den Sprößling Deines Knechtes David, laß sein Glückshorn sich hoch erheben durch Dein Heil! Täglich harren wir Deines Heils! Gelobt seist Du, Ewiger, der des Heiles Horn blühen läßt!

שמע Höre unsere Stimme, Ewiger, unser Gott, schone, erbarme Dich unser und nimm unser Gebet mit Barmherzigkeit

---

*) Zu Mincha wird hier Folgendes eingeschaltet:

נחם Tröste, Ewiger, unser Gott, die Trauernden Zions, die Trauernden Jerusalems und die traurige, die öde, verachtete und verwüstete Stadt; traurig über den Verlust ihrer Kinder, öde von Wohnungen, verachteter Ehre, und von Einwohnern entblößt, sitzt sie mit verhülltem Haupte, wie eine unfruchtbare Frau, die nie Kinder geboren! Legionen haben sie verheert, Götzendiener haben sie in Besitz genommen, Dein Volk Israel haben sie mit dem Schwerte niedergestürzt, und muthwillig erschlagen die Frommen des Allerhöchsten! Darum weint Zion bitterlich, und laut jammert Jerusalem: O mein Herz, mein Herz — sie sind erschlagen, o Mitleid, Mitleid! — sie sind erschlagen! — Du hast es, Ewiger, in Feuer auflodern lassen, und mit Feuer wirst Du es einst wieder befestigen! Denn so lautet die Verheißung (Zachar. 2, 9.): Und ich werde ihr sein, spricht der Ewige, eine Feuermauer ringsumher, und meine Herrlichkeit wird in ihr wohnen." Gelobt seist Du, Ewiger, der Zion tröstet und Jerusalem wieder erbauet. O, laß rc. rc.

וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה· וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ·

ג׳ מנחה זעטלט דיח געמיינדע היער עננו חיין.

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ · בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ · כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ · אַל־תֵּפֶן אֶל־רִשְׁעֵנוּ · וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ · וְאַל־תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ. יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ· טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ · כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה· עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע: כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה. פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה:

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה:

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם· וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ·

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד · צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר· נוֹדֶה לְךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם· הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ:

מודים דרבנן:

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ· בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת:

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד:

und Wohlgefallen an! Du bist ja der Allmächtige, der Gebete und Flehen vernimmt! Laß uns, o König, nicht unerhört von Dir zurückkehren!

Zu Mincha wird hier Folgendes eingeschaltet.

עננו Antworte uns, Ewiger, antworte uns an diesem unserem Fasttage, denn wir sind in großer Noth! Kehre Dich nicht an unseren Frevel, verbirg nicht Dein Antlitz vor uns, entziehe Dich nicht unserem Flehen. Sei uns doch nah, wenn wir Dich anrufen, laß Deine Gnade über uns walten zu unserem Troste. Erhöre uns, bevor wir zu Dir rufen! — so wie es heißt: „Sie haben noch nicht gerufen und ich antworte schon, noch reden sie, und schon erhöre ich!" — Denn Du bist es, Ewiger, der da antwortet zur Zeit der Bedrängniß, erlöst und errettet zu jeder Zeit der Angst und der Drangsal!

Du bist es ja, der Du mit Barmherzigkeit die Gebete Deines Volkes Israel vernimmst! Gelobt seist Du, Ewiger, der da erhöret das Gebet!

רצה Zeige Wohlgefallen, Ewiger, unser Gott, an Deinem Volke Israel und an seinem Gebete; stelle den Gottesdienst in den Hallen Deines Hauses wieder her; nimm Israels Opfer und seine Gebete mit Liebe und Wohlgefallen an, auf daß Dir fortwährend gefällig sein möge der Dienst Deines Volkes Israel.

ותחזינה Mögen unsere Augen sehen, wenn Du mit Erbarmen nach Zion zurückkehrst! Gelobt seist Du, Ewiger, der seine Majestät einst wieder in Zion thronen läßt!

מודים Wir bekennen Dir, daß Du, der Ewige, unser und unserer Väter Gott bist in Ewigkeit. Du bist der Hort unseres Lebens, der Schild unseres Heils für und für. Wir danken Dir und lobpreisen Dich für unser Leben, das in Deine Hand gelegt, für unsere Seelen, die Dir anvertrauet sind, für die Wunder, die Du uns tagtäglich, für die unaussprechlichen Wohlthaten, die Du uns zu jeder Zeit — Abends, Morgens und Mittags — erweisest. Allgütiger, Deine Barmherzigkeit hat keine Grenzen; Allbarmherziger, Deine Gnade geht nie zu Ende — auf Dich hoffen wir immerdar!

מודים Wir bekennen Dir, daß Du der Ewige, unser und unserer Väter Gott bist, unser Schöpfer, Schöpfer von Anbeginn. Benedeiung und Dank Deinem großen und heiligen Namen, der Du uns am Leben und aufrecht erhalten! So laß' uns ferner leben und erhalte uns, sammle unsere Vertriebenen zu den Vorhöfen Deines Heiligthums, Deine Gesetze zu befolgen, nach Deinem Willen zu handeln und Dir mit ganzem Herzen zu dienen, da wir Dir dankbar sind. Gelobt sei Gott, dem allein der Dank gebühret. —

ועל Für dies Alles sei Dein Name, unser König, gelobt und hochgepriesen unaufhörlich und immerdar!

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ אֱ"וֵאֱ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

בשחרית ובמנחה אומרין זה.

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ. בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ. כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ

בערבית אומרין זה.

שָׁלוֹם רָב עַל־יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תָּשִׂים לְעוֹלָם. כִּי אַתָּה הוּא מֶלֶךְ אָדוֹן לְכָל־הַשָּׁלוֹם. וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ

לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי. נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה, וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה: פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי. וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה, מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם. עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ. לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: לתענית מוסיפים כאן רבון זה:

רִבּוֹן הָעוֹלָמִים. גָּלוּי וְיָדוּעַ לְפָנֶיךָ. בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם אָדָם חוֹטֵא מַקְרִיב קָרְבָּן, וְאֵין מַקְרִיבִים מִמֶּנּוּ אֶלָּא חֶלְבּוֹ וְדָמוֹ, וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מְכַפֵּר. וְעַכְשָׁו יָשַׁבְתִּי בְתַעֲנִית וְנִתְמַעֵט חֶלְבִּי וְדָמִי. יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ שֶׁיְּהֵי חֶלְבִּי וְדָמִי שֶׁנִּתְמַעֵט הַיּוֹם כְּאִלּוּ הִקְרַבְתִּיו לְפָנֶיךָ עַל־גַּב הַמִּזְבֵּחַ וְתִרְצֵנִי:

יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: קדיש לפי המנהג.

לאחר תפלת ערבית יושבין על הארץ ואומרין מגלת איכה בקול נהי ובכי.

וכל Und Alles, was lebt, soll Dir danken und in Wahrheit preisen Deinen Namen; Allmächtiger, unser Heil und unsere Hilfe bist Du! Selah! Gelobt seist Du, Ewiger, Allgütiger ist Dein Name, und Dir allein gebühret Dank.

Der Vorbeter bei der lauten Wiederholung.

אלהינו Unser Gott und Gott unserer Väter, segne uns mit dem dreifachen Segen, welcher in der durch Deinen Diener Mosche geschriebenen Lehre enthalten ist, und welcher gesprochen wurde durch Aharon und seine Söhne, die Priester, Dein heiliges Volk — wie es heißt: „Er segne dich, der Ewige, und behüte dich! Er lasse leuchten, der Ewige, sein Antlitz dir und sei dir gnädig! Er erhebe, der Ewige, sein Antlitz dir und gebe dir Frieden!"

Zum Morgen- und Minchagebet.

שים Verleihe Frieden, Glück und Segen, Gunst, Gnade und Erbarmen uns und Deinem ganzen Volke Israel! Segne uns, o Vater, Alle wie Einen, im Lichte Deines Antlitzes! denn im Lichte Deines Antlitzes gabst Du uns, Ewiger, unser Gott, die Lehre des Lebens, die Liebe zum Guten und dadurch Heil und Segen, Erbarmen, Leben und Frieden. Möge

Zum Abendgebet.

שלום Frieden in Fülle verleihe Deinem Volke Israel in Ewigkeit; denn Du, o König, bist der Herr alles Friedens. Möge

es Dir gefallen, Dein Volk Israel zu jeder Zeit und Stunde mit Deinem Frieden zu segnen! Gelobt seist Du, Ewiger, der sein Volk Israel segnet mit Frieden!

אלהי Mein Gott! bewahre meine Zunge vor Bösem, und meine Lippen vor Betrüglichreden! Laß meine Seele gegen meine Lästerer gelassen und gegen Jeden geduldig sein, wie Staub der Erde. Erschließe mein Herz durch Deine Lehre, damit meine Seele Deinen Geboten eifrig folge. Zerstöre die Pläne aller derer, die Böses wider mich sinnen und vereitle ihre Gedanken. Thue es um Deines Namens willen, thue es um Deiner Rechten, thue es um Deiner Heiligkeit, thue es um Deiner Lehre willen. Auf daß gerettet werden Deine Lieblinge, laß mir Deine Rechte beistehen und erhöre mich!

Zu Mincha schaltet man Folgendes ein:

רבון Weltenherr! Dir ist bekannt und offenbar, daß, zur Zeit als der Tempel noch stand, der Sünder ein Opfer brachte und blos das Fett und Blut davon Dir weihete, und Du ihm verziehest. Nun habe ich durch Fasten mein eigenes Fett und Blut verringert. Mögest Du darum diese Verringerung meines Fettes und Blutes heute so wohlgefällig aufnehmen, als hätte ich es auf dem Altar geopfert, und mögest Du mir gnädig sein! —

Wohl mögen Dir gefallen die Reden meines Mundes, die Gedanken meines Herzens Dir, Ewiger, mein Hort und mein Erlöser! Er, der unter seinen Himmelschören Eintracht erhält, erhalte auch uns und ganz Israel in Frieden! Amen! Es sei Dein Wille, o Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, den heiligen Tempel bald, in unseren Tagen, wieder zu erbauen, daß Jeder seinen Antheil an Deinem Gesetze nehme!

אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר רַבָּתִי עָם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה 1
רַבָּתִי בַגּוֹיִם שָׂרָתִי בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה לָמַס׃ בָּכוֹ תִבְכֶּה 2
בַּלַּיְלָה וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ אֵין־לָהּ מְנַחֵם מִכָּל־אֹהֲבֶיהָ
כָּל־רֵעֶיהָ בָּגְדוּ בָהּ הָיוּ לָהּ לְאֹיְבִים׃ גָּלְתָה יְהוּדָה 3
מֵעֹנִי וּמֵרֹב עֲבֹדָה הִיא יָשְׁבָה בַגּוֹיִם לֹא מָצְאָה מָנוֹחַ
כָּל־רֹדְפֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים׃ דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת 4
מִבְּלִי בָּאֵי מוֹעֵד כָּל־שְׁעָרֶיהָ שׁוֹמֵמִין כֹּהֲנֶיהָ נֶאֱנָחִים
בְּתוּלֹתֶיהָ נוּגוֹת וְהִיא מַר־לָהּ׃ הָיוּ צָרֶיהָ לְרֹאשׁ אֹיְבֶיהָ 5
שָׁלוּ כִּי־יְהוָה הוֹגָהּ עַל־רֹב פְּשָׁעֶיהָ עוֹלָלֶיהָ הָלְכוּ שְׁבִי
לִפְנֵי צָר׃ וַיֵּצֵא מִבַּת־צִיּוֹן כָּל־הֲדָרָהּ הָיוּ שָׂרֶיהָ כְּאַיָּלִים 6
לֹא־מָצְאוּ מִרְעֶה וַיֵּלְכוּ בְלֹא־כֹחַ לִפְנֵי רוֹדֵף׃ זָכְרָה 7
יְרוּשָׁלַםִ יְמֵי עָנְיָהּ וּמְרוּדֶיהָ כֹּל מַחֲמֻדֶיהָ אֲשֶׁר הָיוּ מִימֵי
קֶדֶם בִּנְפֹל עַמָּהּ בְּיַד־צָר וְאֵין עוֹזֵר לָהּ רָאוּהָ צָרִים שָׂחֲקוּ
עַל־מִשְׁבַּתֶּהָ׃ חֵטְא חָטְאָה יְרוּשָׁלַםִ עַל־כֵּן לְנִידָה הָיָתָה 8
כָּל־מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כִּי־רָאוּ עֶרְוָתָהּ גַּם־הִיא נֶאֶנְחָה
וַתָּשָׁב אָחוֹר׃ טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ לֹא זָכְרָה אַחֲרִיתָהּ 9
וַתֵּרֶד פְּלָאִים אֵין מְנַחֵם לָהּ רְאֵה יְהוָה אֶת־עָנְיִי כִּי הִגְדִּיל
אוֹיֵב׃ יָדוֹ פָּרַשׂ צָר עַל כָּל־מַחֲמַדֶּיהָ כִּי־רָאֲתָה גוֹיִם בָּאוּ 10
מִקְדָּשָׁהּ אֲשֶׁר צִוִּיתָה לֹא־יָבֹאוּ בַקָּהָל לָךְ׃ כָּל־עַמָּהּ 11
נֶאֱנָחִים מְבַקְּשִׁים לֶחֶם נָתְנוּ מַחֲמוֹדֵּיהֶם בְּאֹכֶל לְהָשִׁיב
נָפֶשׁ רְאֵה יְהוָה וְהַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלֵלָה׃ לוֹא אֲלֵיכֶם 12
כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ הַבִּיטוּ וּרְאוּ אִם־יֵשׁ מַכְאוֹב כְּמַכְאֹבִי אֲשֶׁר
עוֹלַל לִי אֲשֶׁר הוֹגָה יְהוָה בְּיוֹם חֲרוֹן אַפּוֹ׃ מִמָּרוֹם שָׁלַח־ 13
אֵשׁ בְּעַצְמֹתַי וַיִּרְדֶּנָּה פָּרַשׂ רֶשֶׁת לְרַגְלַי הֱשִׁיבַנִי אָחוֹר

Kapitel 1.

Ach, wie so einsam liegt sie da, die Stadt, die einst so 1
volkreich war! sie ist geworden gleich einer Wittwe. Sie, die
so mächtig unter Völkern, so herrschend unter Staaten war,
ist zinsbar worden! Sie weinet, weinet in der Nacht, auf 2
ihrer Wange ihre Thräne — und Keiner tröstet sie von allen
ihren Freunden; ihr treulos wurden die Gespielen alle, sie
wurden ihr zu Feinden. Vor Elend wandert Juda aus; vor 3
vieler Dienstbarkeit. Da sitzt sie unter Völkern und findet nir-
gends Ruhe; es treffen die Verfolger sie mitten unter Drang-
sal. — Die Straßen Zions trauern, daß Niemand mehr zum 4
Tempel kömmt; all ihre Thore sind verödet, voll Jammer ihre
Priester, bekümmert ihre Jungfrauen, und sie — voll bittren
Schmerzes. Zum Haupte wurden ihre Dränger, befriedigt 5
ihre Feinde — Denn Gott hat sie betrübt, ob ihrer Sünden
Menge; es gehen ihre Kinder gefangen vor dem Dränger her.
Entschwunden ist der Tochter Zions all' ihre Herrlichkeit; es 6
wurden ihre Fürsten wie Rehe, welche keine Weide fanden,
und gingen kraftlos her vor dem Verfolger. Jerusalem gedenkt 7
in ihres Elends, ihres Jammers Tagen all ihrer Reize, die
da waren in frühern Tagen, da nun ihr Volk gefallen in des
Drängers Hand und Keiner sie errettet. Sie sehen es, die
Dränger, und scherzen über ihren Sturz. — Gesündigt hat 8
Jerusalem, darum ward sie zum Scheusal, verschmähen ihre
Ehrer sie, da sie gesehen ihre Blöße; drum weicht sie schluchzend
selbst zurück. Ihr Flecken haftet ihr am Saume — sie hat den 9
Ausgang nicht bedacht und stürzt nun wundersam und Niemand
tröstet sie. — „O schaue, Ewiger, mein Elend! wie triumphirt
der Feind!" — Es streckt der Dränger seine Hand nach ihren 10
Schätzen allen; ja, Heiden sah sie dringen in ihr Heiligthum,
von denen Du geboten, daß nie sie kommen sollen in die Ge-
meinde Dir. Es seufzet all ihr Volk, nach Brod verlangend, 11
sie geben ihre Schätze hin für Speise, das Leben zu erhalten. —
„O siehe, Herr, und schaue, wie ich entwürdigt bin!" — Nicht 12
über euch komm' es, all ihr Vorübergehende! Schaut her und
seht, ob wohl ein Wehe meinem Wehe gleicht, das mir gesche-
hen, womit mich Gott betrübt am Tage seines grimmen Zor-
nes. — Vom Himmel sandte er Glut mir in die Knochen, 13
die sie verzehrte, er spannt' ein Netz zu meinen Füßen, er

14 נִתְּנַנִי שֹׁמֵמָה כָּל־הַיּוֹם דָּוָה׃ נִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי בְּיָדוֹ
יִשְׂתָּרְגוּ עָלוּ עַל־צַוָּארִי הִכְשִׁיל כֹּחִי נְתָנַנִי אֲדֹנָי בִּידֵי לֹא־
15 אוּכַל קוּם׃ סִלָּה כָל־אַבִּירַי ׀ אֲדֹנָי בְּקִרְבִּי קָרָא עָלַי
מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרָי גַּת דָּרַךְ אֲדֹנָי לִבְתוּלַת בַּת־יְהוּדָה׃
16 עַל־אֵלֶּה ׀ אֲנִי בוֹכִיָּה עֵינִי ׀ עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם כִּי־רָחַק מִמֶּנִּי
17 מְנַחֵם מֵשִׁיב נַפְשִׁי הָיוּ בָנַי שׁוֹמֵמִים כִּי גָבַר אוֹיֵב׃ פֵּרְשָׂה
צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ אֵין מְנַחֵם לָהּ צִוָּה יְהוָה לְיַעֲקֹב סְבִיבָיו צָרָיו
18 הָיְתָה יְרוּשָׁלַםִ לְנִדָּה בֵּינֵיהֶם׃ צַדִּיק הוּא יְהוָה כִּי פִיהוּ
מָרִיתִי שִׁמְעוּ־נָא כָל־*עַמִּים וּרְאוּ מַכְאֹבִי בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי ק׳ העמים
19 הָלְכוּ בַשֶּׁבִי׃ קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי הֵמָּה רִמּוּנִי כֹּהֲנַי וּזְקֵנַי
20 בָּעִיר גָּוָעוּ כִּי־בִקְשׁוּ אֹכֶל לָמוֹ וְיָשִׁיבוּ אֶת־נַפְשָׁם׃ רְאֵה
יְהוָה כִּי־צַר־לִי מֵעַי חֳמַרְמָרוּ נֶהְפַּךְ לִבִּי בְּקִרְבִּי כִּי מָרוֹ
21 מָרִיתִי מִחוּץ שִׁכְּלָה־חֶרֶב בַּבַּיִת כַּמָּוֶת׃ שָׁמְעוּ כִּי נֶאֱנָחָה
אָנִי אֵין מְנַחֵם לִי כָּל־אֹיְבַי שָׁמְעוּ רָעָתִי שָׂשׂוּ כִּי אַתָּה
22 עָשִׂיתָ הֵבֵאתָ יוֹם־קָרָאתָ וְיִהְיוּ כָמוֹנִי׃ תָּבֹא כָל־רָעָתָם
לְפָנֶיךָ וְעוֹלֵל לָמוֹ כַּאֲשֶׁר עוֹלַלְתָּ לִי עַל כָּל־פְּשָׁעָי כִּי־
רַבּוֹת אַנְחֹתַי וְלִבִּי דַוָּי׃

ב 1 אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ ׀ אֲדֹנָי אֶת־בַּת־צִיּוֹן הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם
אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל וְלֹא־זָכַר הֲדֹם־רַגְלָיו בְּיוֹם אַפּוֹ׃
2 בִּלַּע אֲדֹנָי *לֹא חָמַל אֵת כָּל־נְאוֹת יַעֲקֹב הָרַס בְּעֶבְרָתוֹ ק׳ ולא
3 מִבְצְרֵי בַת־יְהוּדָה הִגִּיעַ לָאָרֶץ חִלֵּל מַמְלָכָה וְשָׂרֶיהָ׃ גָּדַע
בָּחֳרִי־אַף כֹּל קֶרֶן יִשְׂרָאֵל הֵשִׁיב אָחוֹר יְמִינוֹ מִפְּנֵי אוֹיֵב
4 וַיִּבְעַר בְּיַעֲקֹב כְּאֵשׁ לֶהָבָה אָכְלָה סָבִיב׃ דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ
כְּאוֹיֵב נִצָּב יְמִינוֹ כְּצָר וַיַּהֲרֹג כֹּל מַחֲמַדֵּי־עָיִן בְּאֹהֶל בַּת־

scheucht' mich rückwärts, er macht mich irre, immer leidend.
Schwer liegt in seiner Hand das Joch meiner Frevel — sie 14
steigen rankend auf an meinem Halse; so schwächt er meine
Kraft. Der Herr ließ mich in Hände fallen, wo ich nicht
widerstehen kann. Der Herr zertrat all meine Starken in meiner 15
Mitte, ließ wider mich ein Aufgebot ergehen, um zu vernichten
meine Jugend; die Kelter trat der Herr der jungfräulichen
Tochter Juda's. Darüber weine ich, mein Aug', mein Aug' 16
zerfließt in Thränen, denn fern ist mir ein Tröster, der meine
Seele labte; bestürzt sind meine Söhne, denn mächtig ist der
Feind. — Sie ringt die Hände, Zion, es tröstet Niemand 17
sie; um Jakob rings befehligte die Feinde ihm der Herr, in
deren Mitte Jerusalem zum Scheusal ward. Gerecht ist er, 18
der Ewige! denn widerspenstig war ich ihm. O hört, ihr Völker
alle! o sehet meinen Schmerz! es wandern meine Jungfrauen
und Jünglinge in die Gefangenschaft! Ach, meine Schmeichler 19
rief ich an — sie haben mich betrogen! Ach, meine Priester,
meine Alten vergehen in der Stadt, sie betteln Nahrung sich,
das Leben zu erhalten. Sieh', Herr, wie bang mir ist! es 20
brennt mein Eingeweide, mein Herz im Leibe dreht sich —
denn ich war widerspenstig. — Von außen machte kinderlos
das Schwert, von innen — wie der Tod. — Sie hören, wie 21
betrübt ich bin, und Keiner tröstet mich, mein Unglück hören
alle meine Feinde, frohlocken, daß Du es gethan. — O brächtest 22
Du den Tag, den Du bestimmt, daß werden sie, was ich jetzt
bin! daß all ihr Böses vor Dich komme, Du ihnen thuest,
wie Du mir gethan, ob aller meiner Frevel! — Denn viel
sind meine Klagen, und leidend ist mein Herz!

Kapitel 2.

Ach, wie umwölkt' der Herr in seinem Zorne die Tochter 1
Zion's! Er schleuderte vom Himmel hin zur Erde die Zierde
Israels, er dachte nicht des Schemels seiner Füße am Tage
seines Zornes! Der Herr zerstörte ohne Schonung die Woh- 2
nungen von Jakob alle; in seinem Grimme riß er nieder der
Tochter Juda Vesten und machte sie dem Boden gleich, —
das Reich sammt seinen Fürsten schwächte er. Er hieb in 3
seinem Grimme nieder die ganze Hoheit Israels, zog vor dem
Feinde seine Hand zurück — da brannte es in Jakob wie ein
lodernd Feuer, verzehrend rings umher. Er spannte seinen 4
Bogen, wie ein Feind, stand, wie ein Dränger, da mit seiner
Rechten und brachte alle Lust der Augen um; in's Zelt der

צִיּוֹן שָׁפַךְ כָּאֵשׁ חֲמָתוֹ׃ 5 הָיָה אֲדֹנָי כְּאוֹיֵב בִּלַּע יִשְׂרָאֵל
בִּלַּע כָּל־אַרְמְנוֹתֶיהָ שִׁחֵת מִבְצָרָיו וַיֶּרֶב בְּבַת־יְהוּדָה
תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה׃ 6 וַיַּחְמֹס כַּגַּן שֻׂכּוֹ שִׁחֵת מֹעֲדוֹ שִׁכַּח יְהוָה
בְּצִיּוֹן מוֹעֵד וְשַׁבָּת וַיִּנְאַץ בְּזַעַם־אַפּוֹ מֶלֶךְ וְכֹהֵן׃ 7 זָנַח אֲדֹנָי
מִזְבְּחוֹ נִאֵר מִקְדָּשׁוֹ הִסְגִּיר בְּיַד־אוֹיֵב חוֹמֹת אַרְמְנוֹתֶיהָ
קוֹל נָתְנוּ בְּבֵית־יְהוָה כְּיוֹם מוֹעֵד׃ 8 חָשַׁב יְהוָה לְהַשְׁחִית
חוֹמַת בַּת־צִיּוֹן נָטָה קָו לֹא־הֵשִׁיב יָדוֹ מִבַּלֵּעַ וַיַּאֲבֶל־חֵל
וְחוֹמָה יַחְדָּו אֻמְלָלוּ׃ 9 טָ*בְעוּ בָאָרֶץ שְׁעָרֶיהָ אִבַּד וְשִׁבַּר ט זעירא
בְּרִיחֶיהָ מַלְכָּהּ וְשָׂרֶיהָ בַגּוֹיִם אֵין תּוֹרָה גַּם־נְבִיאֶיהָ לֹא־
מָצְאוּ חָזוֹן מֵיְהוָה׃ 10 יֵשְׁבוּ לָאָרֶץ יִדְּמוּ זִקְנֵי בַת־צִיּוֹן הֶעֱלוּ
עָפָר עַל־רֹאשָׁם חָגְרוּ שַׂקִּים הוֹרִידוּ לָאָרֶץ רֹאשָׁן בְּתוּלֹת
יְרוּשָׁלִָם׃ 11 כָּלוּ בַדְּמָעוֹת עֵינַי חֳמַרְמְרוּ מֵעַי נִשְׁפַּךְ לָאָרֶץ
כְּבֵדִי עַל־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי בֵּעָטֵף עוֹלֵל וְיוֹנֵק בִּרְחֹבוֹת קִרְיָה׃
לְאִמֹּתָם יֹאמְרוּ אַיֵּה דָּגָן וָיָיִן בְּהִתְעַטְּפָם כֶּחָלָל בִּרְחֹבוֹת 12 אעידך ק׳
עִיר בְּהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם אֶל־חֵיק אִמֹּתָם׃ 13 מָה אֲעוּ*דֵךְ מָה
אֲדַמֶּה־לָּךְ הַבַּת יְרוּשָׁלִַם מָה אַשְׁוֶה־לָּךְ וַאֲנַחֲמֵךְ בְּתוּלַת
בַּת־צִיּוֹן כִּי־גָדוֹל כַּיָּם שִׁבְרֵךְ מִי יִרְפָּא־לָךְ׃ 14 נְבִיאַיִךְ חָזוּ שבותך ק׳
לָךְ שָׁוְא וְתָפֵל וְלֹא־גִלּוּ עַל־עֲוֹנֵךְ לְהָשִׁיב שְׁבִי*תֵךְ וַיֶּחֱזוּ
לָךְ מַשְׂאוֹת שָׁוְא וּמַדּוּחִים׃ 15 סָפְקוּ עָלַיִךְ כַּפַּיִם כָּל־עֹבְרֵי
דֶרֶךְ שָׁרְקוּ וַיָּנִעוּ רֹאשָׁם עַל־בַּת יְרוּשָׁלִָם הֲזֹאת הָעִיר
שֶׁיֹּאמְרוּ כְּלִילַת יֹפִי מָשׂוֹשׂ לְכָל־הָאָרֶץ׃ 16 פָּצוּ עָלַיִךְ פִּיהֶם
כָּל־אֹיְבַיִךְ שָׁרְקוּ וַיַּחַרְקוּ שֵׁן אָמְרוּ בִּלָּעְנוּ אַךְ זֶה הַיּוֹם
שֶׁקִּוִּינֻהוּ מָצָאנוּ רָאִינוּ׃ 17 עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר זָמָם בִּצַּע
אֶמְרָתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה מִימֵי־קֶדֶם הָרַס וְלֹא חָמָל וַיְשַׂמַּח עָלַיִךְ

Tochter Zion's goß seinen Grimm wie Feuersgluth er aus.
Der Herr ist worden wie ein Feind, hat Israel zertrümmert, 5
zertrümmert alle seine Burgen, vernichtet seine Besten, gehäuft
in Judas Tochter Gewimmer und Jammer. Ach, er zerwühlte 6
seine Hütte, wie den Garten, zerstörte seine Stiftung. In
Zion ließ der Ewige vergessen so Feiertag wie Sabbath, ver-
warf in seines Zornes Eifer so König wie den Priester. Der 7
Herr gab seinen Altar auf, verwarf sein Heiligthum, er über-
gab der Hand des Feindes die Mauern ihrer Burgen! —
Sie jauchzten in dem Hause Gottes, wie sonst an einem Fest-
tag! — Ach, wohlbedacht verdarb der Herr der Tochter Zion's 8
Mauer! — er zog die Richtschnur, er ward nicht müde des Zer-
störens, verödet' Wall und Mauer — sie wurden insgesammt
vernichtet! Es sanken in den Boden ihre Thore, er brach, zer- 9
schmettert' ihre Riegel; ihr König, ihre Fürsten unter Heiden
gesetzlos! selbst ihre Seher erlangen kein Gesicht vom Ewigen!
Am Boden sitzen schweigend die Aeltesten der Tochter Zion's, 10
sie streuen Staub auf's Haupt, sie gürten Säcke um; das Haupt
zur Erde senken die Jungfrauen Jerusalem's! In Thränen 11
schmelzen meine Augen, es brennt mein Inneres! zur Erde
hin fließt meine Leber, ob meines Volkes Unglück, da Kind
und Säugling schmachten auf offnen Straßen, zu ihren Müttern 12
sprechen: „Wo ist denn Korn und Wein?" — wenn Leichen
gleich auf offnen Weg sie sinken, wenn sich ihr Geist ergießt
in ihrer Mütter Schooß. — Wen soll zum Zeugen ich dir 13
stellen? wie soll ich dich vergleichen, Jerusalaim's Tochter? was
soll ich ähnlich finden dir, um dich zu trösten, o Jung-
frau, Tochter Zions? groß ist dein Unglück wie das Meer —
wer kann dich heilen? Ach, deine Seher! sie haben falsch und 14
nichtig dir geweissagt, sie haben nicht enthüllet deine Sünden,
auf daß du dich bekehrtest! und sie weissagten dir nur falsche
und verderbliche Gesichte! Es schlagen alle, die vorübergehen, 15
die Händ' ob dir zusammen, und zischend schütteln sie das
Haupt ob dir, Jerusalaim's Tochter: „Ist dies die Stadt, von
der man sprach, daß sie der Schönheit Krone, die Wonne sei
für alle Welt?" Jetzt sperren gegen dich den Rachen auf all' 16
deine Feinde und zischen, knirschen mit den Zähnen, und
sprechen: „Ja, wir haben sie verschlungen! Ha, diesen Tag,
den wir erwartet, wir haben ihn erstrebt, gesehen!" — Der
Ew'ge hat vollführt, was er beschlossen, vollzogen seine Dro- 17
hung, die er ergehen ließ seit lange — er riß darnieder, schonte
nicht, ließ über dich die Feinde triumphiren, hob deiner Gegner

18 אוֹיֵב הָרִים קֶרֶן צָרָיִךְ׃ צָעַק לִבָּם אֶל־אֲדֹנָי חוֹמַת בַּת־
צִיּוֹן הוֹרִידִי כַנַּחַל דִּמְעָה יוֹמָם וָלַיְלָה אַל־תִּתְּנִי פוּגַת
19 לָךְ אַל־תִּדֹּם בַּת־עֵינֵךְ׃ קוּמִי רֹנִּי בַלַּיִל* לְרֹאשׁ אַשְׁמֻרוֹת
שִׁפְכִי כַמַּיִם לִבֵּךְ נֹכַח פְּנֵי אֲדֹנָי שְׂאִי אֵלָיו כַּפַּיִךְ עַל־נֶפֶשׁ
20 עוֹלָלַיִךְ הָעֲטוּפִים בְּרָעָב בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת׃ רְאֵה יְהוָה
וְהַבִּיטָה לְמִי עוֹלַלְתָּ כֹּה אִם־תֹּאכַלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם עֹלֲלֵי
21 טִפֻּחִים אִם־יֵהָרֵג בְּמִקְדַּשׁ אֲדֹנָי כֹּהֵן וְנָבִיא׃ שָׁכְבוּ לָאָרֶץ
חוּצוֹת נַעַר וְזָקֵן בְּתוּלֹתַי וּבַחוּרַי נָפְלוּ בֶחָרֶב הָרַגְתָּ בְּיוֹם
22 אַפֶּךָ טָבַחְתָּ לֹא חָמָלְתָּ׃ תִּקְרָא כְיוֹם מוֹעֵד מְגוּרַי מִסָּבִיב
וְלֹא הָיָה בְּיוֹם אַף־יְהוָה פָּלִיט וְשָׂרִיד אֲשֶׁר־טִפַּחְתִּי
וְרִבִּיתִי אֹיְבִי כִלָּם׃

ג
1 2 אֲנִי הַגֶּבֶר רָאָה עֳנִי בְּשֵׁבֶט עֶבְרָתוֹ׃ אוֹתִי נָהַג וַיֹּלַךְ
3 4 חֹשֶׁךְ וְלֹא־אוֹר׃ אַךְ בִּי יָשֻׁב יַהֲפֹךְ יָדוֹ כָּל־הַיּוֹם׃ בִּלָּה
5 בְּשָׂרִי וְעוֹרִי שִׁבַּר עַצְמוֹתָי׃ בָּנָה עָלַי וַיַּקַּף רֹאשׁ וּתְלָאָה׃
6 7 בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי כְּמֵתֵי עוֹלָם׃ גָּדַר בַּעֲדִי וְלֹא אֵצֵא
8 9 הִכְבִּיד נְחָשְׁתִּי׃ גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ שָׂתַם תְּפִלָּתִי׃ גָּדַר
10 דְּרָכַי בְּגָזִית נְתִיבֹתַי עִוָּה׃ דֹּב אֹרֵב הוּא לִי אֲרִיה*
11 12 בְּמִסְתָּרִים׃ דְּרָכַי סוֹרֵר וַיְפַשְּׁחֵנִי שָׂמַנִי שֹׁמֵם׃ דָּרַךְ
13 קַשְׁתּוֹ וַיַּצִּיבֵנִי כַּמַּטָּרָא לַחֵץ׃ הֵבִיא בְּכִלְיוֹתָי בְּנֵי אַשְׁפָּתוֹ׃
14 15 הָיִיתִי שְּׂחֹק לְכָל־עַמִּי נְגִינָתָם כָּל־הַיּוֹם׃ הִשְׂבִּיעַנִי
16 בַמְּרוֹרִים הִרְוַנִי לַעֲנָה׃ וַיַּגְרֵס בֶּחָצָץ שִׁנָּי הִכְפִּישַׁנִי בָּאֵפֶר׃
17 18 וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי נָשִׁיתִי טוֹבָה׃ וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי
19 20 וְתוֹחַלְתִּי מֵיְהוָה׃ זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי לַעֲנָה וָרֹאשׁ׃ זָכוֹר
21 תִּזְכּוֹר וְתָשִׂיחַ* עָלַי נַפְשִׁי׃ זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי עַל־כֵּן

stolzes Horn! — Da ruft ihr Herz zum Herrn. — O Du, 18
der Tochter Zion Veste, laß Thränen fließen, wie ein Bach,
bei Tag und Nacht, nicht gönne dir Erholung, laß nicht dein
Auge rasten! Auf, klage in der Nacht, bei'm Anfang der Nacht- 19
wachen, ergieße vor dem Angesicht des Herrn dein Herz, wie
Wasser; zu ihm erhebe deine Hände, für Deiner Kinder Leben,
die hungernd schmachten an allen Straßenecken: „O siehe, 20
Gott! ach, schaue! mit wem verfuhrst Du jemals so? ob Frauen
ihre Frucht verzehrt, der Windel angehörige Kleine! ob je im
Heiligthum des Herrn erschlagen worden Priester und Prophet!
Zu Boden hingestreckt sind Knab' und Greis, durch's Schwert 21
gefallen Jünglinge und Jungfrau'n! Du würgtest an dem Tage
Deines Grimmes, Du schlachtetest, Du schontest nicht, riefst, 22
wie zu einem Feste, all meine Schrecken um mich her! da war
am Tag von Gottes Zorne nicht Rest, noch Flüchtling. Die
ich gepfleget und erzogen, mein Feind hat sie vertilgt!" —

Kapitel 3.

Ich, ich selbst sah das Elend, ich sah seines Grimmes Geißel. 1
Mich, mich treibt er und führt mich umher in lichtlosem Dunkel, 2
und streckt abermals und jeden Tag seine Hand aus gegen mich. 3
Das Fleisch, die Haut macht er mir verwesen, zermalmet meine 4
Knochen. Ach, er baut um mich her und thürmet Bittres und 5
Drangsal, läßt im Finsteren mich gleich Längstverstorbenen 6
ruhen! Er umsperrte mich, auf daß ich nicht entweiche, und 7
häufte meine Banden. — Auch wenn ich jammere und flehe, 8
bleibt verworfen mein Gebet. — Er versperrt die Wege mir 9
mit Steinen, verschüttet die Pfade, stellt mir nach, dem Bären 10
gleich, dem Löwen ähnlich im Dickicht! Meine Pfade verwir- 11
rend, lenkt er mich ab, macht mich irre, spannt seinen Bogen 12
und stellt mich auf als Ziel dem Pfeile, und bringt in meine 13
Nieren die Söhne seines Köchers. — Meinem ganzen Volke 14
ward ich ein Spott, sein alltägiges Hohnlied. Ach, er sättigt 15
mich mit Bitterkeit, berauscht mich mit Wermuth, stumpft mir 16
mit Kiesel die Zähne und wälzet umher mich in Asche. Da 17
verzweifelt am Frieden mein Geist, ich gebe das Heil auf, 18
und spreche: dahin ist mein Sieg und meine Hoffnung in Gott.
Eingedenk meines Elends, meines Jammers, des Wermuths 19
und der Galle — Diese Erinnerung fassend, erliegt in mir 20
meine Seele. Doch dies erwiedere ich meinem Herzen, und 21

אוֹחִֽיל׃ חַסְדֵ֤י יְהוָה֙ כִּ֣י לֹא־תָ֔מְנוּ כִּ֥י לֹא־כָל֖וּ רַחֲמָֽיו׃ 22
חֲדָשִׁים֙ לַבְּקָרִ֔ים רַבָּ֖ה אֱמוּנָתֶֽךָ׃ חֶלְקִ֤י יְהוָה֙ אָֽמְרָ֣ה נַפְשִׁ֔י 23 24
עַל־כֵּ֖ן אוֹחִ֥יל לֽוֹ׃ ט֤וֹב יְהוָה֙ לְקֹוָ֔ו לְנֶ֖פֶשׁ תִּדְרְשֶֽׁנּוּ׃ ט֤וֹב 25 26
וְיָחִיל֙ וְדוּמָ֔ם לִתְשׁוּעַ֖ת יְהוָֽה׃ ט֣וֹב לַגֶּ֔בֶר כִּֽי־יִשָּׂ֥א עֹ֖ל 27
בִּנְעוּרָֽיו׃ יֵשֵׁ֤ב בָּדָד֙ וְיִדֹּ֔ם כִּ֥י נָטַ֖ל עָלָֽיו׃ יִתֵּ֤ן בֶּֽעָפָר֙ פִּ֔יהוּ 28 29
אוּלַ֖י יֵ֥שׁ תִּקְוָֽה׃ יִתֵּ֥ן לְמַכֵּ֛הוּ לֶ֖חִי יִשְׂבַּ֥ע בְּחֶרְפָּֽה׃ כִּ֣י לֹ֥א 30 31
יִזְנַ֛ח לְעוֹלָ֖ם אֲדֹנָֽי׃ כִּ֚י אִם־הוֹגָ֔ה וְרִחַ֖ם כְּרֹ֥ב חֲסָדָֽיו׃ כִּ֣י 32 33
לֹ֤א עִנָּה֙ מִלִּבּ֔וֹ וַיַּגֶּ֖ה בְּנֵי־אִֽישׁ׃ לְדַכֵּא֙ תַּ֣חַת רַגְלָ֔יו כֹּ֖ל 34
אֲסִ֥ירֵי אָֽרֶץ׃ לְהַטּוֹת֙ מִשְׁפַּט־גָּ֔בֶר נֶ֖גֶד פְּנֵ֥י עֶלְיֽוֹן׃ לְעַוֵּ֤ת 35 36
אָדָם֙ בְּרִיב֔וֹ אֲדֹנָ֖י לֹ֥א רָאָֽה׃ מִ֣י זֶ֤ה אָמַר֙ וַתֶּ֔הִי אֲדֹנָ֖י לֹ֥א 37
צִוָּֽה׃ מִפִּ֤י עֶלְיוֹן֙ לֹ֣א תֵצֵ֔א הָֽרָע֖וֹת וְהַטּֽוֹב׃ מַה־יִּתְאוֹנֵן֙ אָדָ֣ם 38 39
חָ֔י גֶּ֖בֶר עַל־חֲטָאָֽו׃ נַחְפְּשָׂ֤ה דְרָכֵ֙ינוּ֙ וְֽנַחְקֹ֔רָה וְנָשׁ֖וּבָה עַד־ 40
יְהוָֽה׃ נִשָּׂ֤א לְבָבֵ֙נוּ֙ אֶל־כַּפָּ֔יִם אֶל־אֵ֖ל בַּשָּׁמָֽיִם׃ נַ֤חְנוּ 41 42
פָשַׁ֙עְנוּ֙ וּמָרִ֔ינוּ אַתָּ֖ה לֹ֥א סָלָֽחְתָּ׃ סַכֹּ֤תָה בָאַף֙ וַֽתִּרְדְּפֵ֔נוּ 43
הָרַ֖גְתָּ לֹ֥א חָמָֽלְתָּ׃ סַכּ֤וֹתָה בֶֽעָנָן֙ לָ֔ךְ מֵעֲב֖וֹר תְּפִלָּֽה׃ סְחִ֥י 44 45
וּמָא֛וֹס תְּשִׂימֵ֖נוּ בְּקֶ֥רֶב הָעַמִּֽים׃ פָּצ֥וּ עָלֵ֛ינוּ פִּיהֶ֖ם כָּל־ 46
אֹיְבֵֽינוּ׃ פַּ֧חַד וָפַ֛חַת הָ֥יָה לָ֖נוּ הַשֵּׁ֥את וְהַשָּֽׁבֶר׃ פַּלְגֵי־מַ֙יִם֙ 47 48
תֵּרַ֣ד עֵינִ֔י עַל־שֶׁ֖בֶר בַּת־עַמִּֽי׃ עֵינִ֧י נִגְּרָ֛ה וְלֹ֥א תִדְמֶ֖ה מֵאֵ֥ין 49
הֲפֻגֽוֹת׃ עַד־יַשְׁקִ֣יף וְיֵ֔רֶא יְהוָ֖ה מִשָּׁמָֽיִם׃ עֵינִי֙ עוֹלְלָ֣ה 50 51
לְנַפְשִׁ֔י מִכֹּ֖ל בְּנ֥וֹת עִירִֽי׃ צ֥וֹד צָד֛וּנִי כַּצִּפּ֖וֹר אֹיְבַ֥י חִנָּֽם׃ 52
צָמְת֤וּ בַבּוֹר֙ חַיָּ֔י וַיַּדּוּ־אֶ֖בֶן בִּֽי׃ צָֽפוּ־מַ֥יִם עַל־רֹאשִׁ֖י אָמַ֥רְתִּי 53 54
נִגְזָֽרְתִּי׃ קָרָ֤אתִי שִׁמְךָ֙ יְהוָ֔ה מִבּ֖וֹר תַּחְתִּיּֽוֹת׃ קוֹלִ֖י שָׁמָ֑עְתָּ 55 56
אַל־תַּעְלֵ֧ם אָזְנְךָ֛ לְרַוְחָתִ֖י לְשַׁוְעָתִֽי׃ קָרַ֙בְתָּ֙ בְּי֣וֹם אֶקְרָאֶ֔ךָּ 57
אָמַ֖רְתָּ אַל־תִּירָֽא׃ רַ֧בְתָּ אֲדֹנָ֛י רִיבֵ֥י נַפְשִׁ֖י גָּאַ֥לְתָּ חַיָּֽי׃ 58

darum noch hoffe ich: Die Gnade Gottes ist noch nicht zu 22
Ende, sein Erbarmen hört nie auf, erneuert sich jeden Morgen! 23
Ja, groß ist deine Treue! — Der Ewige ist mein Theil! so 24
spricht mein Geist, drum harr' ich seiner. Gütig ist Gott den 25
auf ihn Hoffenden, der Seele, die ihn sucht! Wohl dem, der 26
geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Wohl dem Manne, 27
wenn er tragen lernt ein Joch in seiner Jugend, wenn er ein- 28
sam sitzt und duldet, was Er ihm auferlegt, wenn seinen Mund 29
in Staub er hält — vielleicht ist Hoffnung da! — wenn er 30
die Wange reicht dem Schläger, sich sättiget mit Beschimpfung. 31
Denn nicht auf immer verläßt der Herr — sondern er betrübt 32
und erbarmt sich gnadenvoll wieder. Denn nicht mit Vorsatz 33
quält er und betrübt Menschenkinder, als wollte er zer- 34
malmen unter seinen Füßen alle Gefesselten der Erde. Beugen 35
des Mannes Recht ist wider den Willen des Höchsten, zu un- 36
terdrücken den Menschen in seiner Rechtssache billigt nie der
Herr. Wer sprach's jemals? wann war's? Nie hat der Herr 37
es geboten! Kommt nicht aus dem Munde des Höchsten so 38
Böses als Gutes? — Was will der Mensch, der Mann im 39
Leben sich beklagen, wenn seine Sünden noch an ihm haften?
Laßt uns unsern Wandel untersuchen, erforschen, und zurück- 40
kehren zu dem Ewigen! Laßt uns das Herz sammt den Händen 41
zu Gott im Himmel erheben: „Wir, wir frevelten und wider- 42
setzten uns; Du, Du verziehest nicht. Du hast in Zorn Dich 43
gehüllt, uns verfolgt und gewürgt ohne Schonung, hast in 44
Gewölk Dich gehüllt, daß kein Gebet zu Dir dringe, hast uns 45
zum Abscheu und Ekel gemacht unter den Völkern! Ach, wie 46
sperren den Rachen auf gegen uns all unsere Feinde! Angst 47
und Unfall ward uns, Zerrüttung und Trümmer! Ach, in 48
Ströme zerfließt mein Auge ob dem Sturze meines Volkes;
unaufhörlich rinnt mein Auge, ohne Unterbrechung, — bis 49 50
hernieder schaut der Ewige und herabblickt aus dem Himmel. —
Mich hat mein thränend Auge mehr entstellt als alle Töch- 51
ter meiner Stadt. — Unverdient scheuchen die Feinde mich 52
umher, gleich einem Vogel, kürzen im Kerker mein Leben 53
und werfen auf mich mit Steinen. Das Wasser strömt 54
über meinem Haupte zusammen — ich sprach: ich bin ver-
nichtet! — — Da ruf' ich Deinen Namen, Ewiger! aus 55
der tiefen Grube — Du hörest meine Stimme, entziehest 56
nicht Dein Ohr, wenn ich um meine Rettung zu Dir flehe,
nah'st am Tage, da ich Dich rufe, sprichst: Sei unbesorgt! 57
kämpfest meine Lebenskämpfe, Herr, erlösest mein Leben. — 58

59 60 רָאִ֤יתָה יְהוָה֙ עַוָּ֣תָתִ֔י שָׁפְטָ֖ה מִשְׁפָּטִֽי׃ רָאִ֨יתָה֙ כָּל־נִקְמָתָ֔ם
61 כָּל־מַחְשְׁבֹתָ֖ם לִֽי׃ שָׁמַ֤עְתָּ חֶרְפָּתָם֙ יְהוָ֔ה כָּל־מַחְשְׁבֹתָ֖ם
62 63 עָלָֽי׃ שִׂפְתֵ֤י קָמַי֙ וְהֶגְיוֹנָ֔ם עָלַ֖י כָּל־הַיּֽוֹם׃ שִׁבְתָּ֤ם וְקִֽימָתָם֙
64 הַבִּ֔יטָה אֲנִ֖י מַנְגִּינָתָֽם׃ תָּשִׁיב֩ לָהֶ֨ם גְּמ֧וּל יְהוָ֛ה כְּמַעֲשֵׂ֥ה
65 66 יְדֵיהֶֽם׃ תִּתֵּ֤ן לָהֶם֙ מְגִנַּת־לֵ֔ב תַּאֲלָתְךָ֖ לָהֶֽם׃ תִּרְדֹּ֤ף בְּאַף֙
וְתַשְׁמִידֵ֔ם מִתַּ֖חַת שְׁמֵ֥י יְהוָֽה׃

ד

1 אֵיכָה֙ יוּעַ֣ם זָהָ֔ב יִשְׁנֶ֖א הַכֶּ֣תֶם הַטּ֑וֹב תִּשְׁתַּפֵּ֨כְנָה֙ אַבְנֵי־
2 קֹ֔דֶשׁ בְּרֹ֖אשׁ כָּל־חוּצֽוֹת׃ בְּנֵ֤י צִיּוֹן֙ הַיְקָרִ֔ים הַמְסֻלָּאִ֖ים
3 בַּפָּ֑ז אֵיכָ֤ה נֶחְשְׁבוּ֙ לְנִבְלֵי־חֶ֔רֶשׂ מַעֲשֵׂ֖ה יְדֵ֥י יוֹצֵֽר׃ גַּם־תַּנִּ*ין֙
חָ֣לְצוּ שַׁ֔ד הֵינִ֖יקוּ גּֽוּרֵיהֶ֑ן בַּת־עַמִּ֣י לְאַכְזָ֔ר כִּ֥י *עֱנִ֖ים בַּמִּדְבָּֽר׃
4 דָּבַ֨ק לְשׁ֥וֹן יוֹנֵ֛ק אֶל־חִכּ֖וֹ בַּצָּמָ֑א עֽוֹלָלִים֙ שָׁ֣אֲלוּ לֶ֔חֶם פֹּרֵ֖שׂ
5 אֵ֥ין לָהֶֽם׃ הָאֹֽכְלִים֙ לְמַ֣עֲדַנִּ֔ים נָשַׁ֖מּוּ בַּחוּצ֑וֹת הָאֱמֻנִים֙
6 עֲלֵ֣י תוֹלָ֔ע חִבְּק֖וּ אַשְׁפַּתּֽוֹת׃ וַיִּגְדַּל֙ עֲוֺ֣ן בַּת־עַמִּ֔י מֵחַטַּ֖את
7 סְדֹ֑ם הַהֲפוּכָ֣ה כְמוֹ־רָ֔גַע וְלֹא־חָ֥לוּ בָ֖הּ יָדָֽיִם׃ זַכּ֤וּ נְזִירֶ֨יהָ֙
מִשֶּׁ֔לֶג צַח֖וּ מֵחָלָ֑ב אָ֤דְמוּ עֶ֨צֶם֙ מִפְּנִינִ֔ים סַפִּ֖יר גִּזְרָתָֽם׃
8 חָשַׁ֤ךְ מִשְּׁחוֹר֙ תָּֽאֳרָ֔ם לֹ֥א נִכְּר֖וּ בַּחוּצ֑וֹת צָפַ֤ד עוֹרָם֙ עַל־
9 עַצְמָ֔ם יָבֵ֖שׁ הָיָ֥ה כָעֵֽץ׃ טוֹבִ֤ים הָיוּ֙ חַלְלֵי־חֶ֔רֶב מֵחַלְלֵ֖י רָעָ֑ב
10 שֶׁ֣הֵ֞ם יָז֣וּבוּ מְדֻקָּרִ֔ים מִתְּנוּבֹ֖ת שָׂדָֽי׃ יְדֵ֗י נָשִׁים֙ רַחֲמָ֣נִיּ֔וֹת
11 בִּשְּׁל֖וּ יַלְדֵיהֶ֑ן הָי֤וּ לְבָרוֹת֙ לָ֔מוֹ בְּשֶׁ֖בֶר בַּת־עַמִּֽי׃ כִּלָּ֤ה יְהוָה֙
אֶת־חֲמָת֔וֹ שָׁפַ֖ךְ חֲר֣וֹן אַפּ֑וֹ וַיַּצֶּת־אֵ֣שׁ בְּצִיּ֔וֹן וַתֹּ֖אכַל
12 יְסוֹדֹתֶֽיהָ׃ לֹ֤א הֶאֱמִ֙ינוּ֙ מַלְכֵי־אֶ֔רֶץ *וְכֹ֖ל יֹשְׁבֵ֣י תֵבֵ֑ל כִּ֤י יָבֹא֙
13 צַ֣ר וְאוֹיֵ֔ב בְּשַׁעֲרֵ֖י יְרוּשָׁלִָֽם׃ מֵחַטֹּ֣את נְבִיאֶ֔יהָ עֲוֺנ֖וֹת כֹּהֲנֶ֑יהָ
14 הַשֹּׁפְכִ֥ים בְּקִרְבָּ֖הּ דַּ֥ם צַדִּיקִֽים׃ *נָע֤וּ עִוְרִים֙ בַּֽחוּצ֔וֹת נְגֹֽאֲל֖וּ
15 בַּדָּ֑ם בְּלֹ֣א י֣וּכְל֔וּ יִגְּע֖וּ בִּלְבֻשֵׁיהֶֽם׃ ס֣וּרוּ טָמֵ֞א קָ֣רְאוּ לָ֗מוֹ

Du sahest, Ewiger, meine Kränkung; so führe denn meine 59
Rechtssache! Du sahest all ihre Rachgier, all ihre Gedanken 60
gegen mich, hörtest ihr Lästern, Ewiger, all ihr Sinnen wider 61
mich, die Reden meiner Gegner und ihr Trachten gegen mich 62
alle Tage! Ihr Sitzen und ihr Aufstehen schaue! — ich bin 63
der Stoff ihres Sanges. Mögest Du ihnen vergelten, o Gott, 64
nach dem Werk ihrer Hände, ihnen Herzbetrübniß und Deinen 65
Fluch ihnen geben! Verfolge im Zorne und tilge sie unter 66
dem göttlichen Himmel hinweg! —

Kapitel 4.

Ach, verdunkelt ward das Gold und entstellt das köstliche 1
Geschmeide, hingeschüttet heil'ge Steine an dem Ende jeder
Straße! Zion's theure Kinder, hochgeschätzt gleich Gold, ach, 2
wie sind sie irdenen Gefäßen, Töpferwerken gleich geworden! —
Krokodille selbst entblößen ihre Brüste, um zu säugen ihre Jun- 3
gen; aber meines Volkes Tochter, sie ward grausam, Straußen
ähnlich in der Wüste! Lechzend klebt des Säuglings Zung' am 4
Gaumen, Kleine fordern Brod, Niemand reicht es ihnen. Die 5
sonst Leckerbissen aßen, schmachten in den Straßen, die erzogen
wurden auf Purpur, lagern nun auf Koth! — Größer wohl 6
muß das Verbrechen sein der Tochter meines Volkes als die
Sünde Sedom's, das doch unversehn verkehrt ward, wo doch
keine Hände bebten! — Ihre Edlen waren blendender als 7
Schnee, klarer noch als Milch, röther ihr Anseh'n als Korallen,
wie Saphir war ihre Bildung. Dunkler ist als schwarz ihr 8
Anblick nun, nicht mehr kenntlich auf den Straßen; ihre
Haut klebt an den Knochen, ausgedörrt wie Holz! — Glück- 9
licher die Weggerafften durch das Schwert, als die Weg-
gerafften durch den Hunger, die durchbohrt verbluten muß-
ten wegen Mangel an Feldesfrucht! — Zarter Frauen eigne 10
Hände kochen ihre Kinder, daß sie ihnen Labung werden —
so zerrüttet ist die Tochter meines Volkes! — Gott hat seinen 11
Grimm entladen, ausgeschüttet seines Zornes Gluth, und ein
Feuer angesteckt in Zion, das verzehrte ihre Vesten. Nimmer 12
glaubten das die Könige der Erde, alle Weltbewohner nicht,
daß ein Feind, ein Dränger könne dringen in die Thore von
Jerusalem. — Ob der Sünden ihrer Seher, ob der Frevel 13
ihrer Priester, die in ihr vergossen der Gerechten Blut, irren 14
blind sie in den Straßen, blutbefleckt, daß man ihre Kleider
nicht berühren kann. „Fort, Unreine!" ruft man ihnen zu; 15

סוּרוּ סוּרוּ אַל־תִּגָּעוּ כִּי נָצוּ גַּם־נָעוּ אָמְרוּ בַּגּוֹיִם לֹא יוֹסִפוּ
16 לָגוּר׃ פְּנֵי יְהוָה חִלְּקָם לֹא יוֹסִיף לְהַבִּיטָם פְּנֵי כֹהֲנִים לֹא
17 נָשָׂאוּ *זְקֵנִים לֹא חָנָנוּ׃ עוֹדֵינָה* תִּכְלֶינָה עֵינֵינוּ אֶל־עֶזְרָתֵנוּ
18 הָבֶל בְּצִפִּיָּתֵנוּ צִפִּינוּ אֶל־גּוֹי לֹא יוֹשִׁעַ׃ צָדוּ צְעָדֵינוּ מִלֶּכֶת
19 בִּרְחֹבֹתֵינוּ קָרַב קִצֵּנוּ מָלְאוּ יָמֵינוּ כִּי־בָא קִצֵּנוּ׃ קַלִּים הָיוּ
רֹדְפֵינוּ מִנִּשְׁרֵי שָׁמָיִם עַל־הֶהָרִים דְּלָקֻנוּ בַּמִּדְבָּר אָרְבוּ לָנוּ׃
20 רוּחַ אַפֵּינוּ מְשִׁיחַ יְהוָה נִלְכַּד בִּשְׁחִיתוֹתָם אֲשֶׁר אָמַרְנוּ
21 בְּצִלּוֹ נִחְיֶה בַגּוֹיִם׃ שִׂישִׂי וְשִׂמְחִי בַּת־אֱדוֹם יוֹשֶׁבֶתי* בְּאֶרֶץ
22 עוּץ גַּם־עָלַיִךְ תַּעֲבָר־כּוֹס תִּשְׁכְּרִי וְתִתְעָרִי׃ תַּם־עֲוֹנֵךְ בַּת־
צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהַגְלוֹתֵךְ פָּקַד עֲוֹנֵךְ בַּת־אֱדוֹם גִּלָּה עַל־
ה 1 חַטֹּאתָיִךְ׃ זְכֹר יְהוָה מֶה־הָיָה לָנוּ הַבִּיטָ* וּרְאֵה אֶת־
2 3 חֶרְפָּתֵנוּ׃ נַחֲלָתֵנוּ נֶהֶפְכָה לְזָרִים בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים׃ יְתוֹמִים
4 הָיִינוּ *אֵין אָב אִמֹּתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת׃ מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ
5 עֵצֵינוּ בִּמְחִיר יָבֹאוּ׃ עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ יָגַעְנוּ *לֹא הוּנַח־
6 7 לָנוּ׃ מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ לָחֶם׃ אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ
8 *אֵינָם *אֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ׃ עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ פֹּרֵק
9 אֵין מִיָּדָם׃ בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר׃
10 11 עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ מִפְּנֵי זַלְעֲפוֹת רָעָב׃ נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ
12 בְּתֻלֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה׃ שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ פְּנֵי זְקֵנִים לֹא
13 14 נֶהְדָּרוּ׃ בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ וּנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ׃ זְקֵנִים
15 מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ בַּחוּרִים מִנְּגִינָתָם׃ שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ
16 נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחֹלֵנוּ׃ נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ אוֹי־נָא לָנוּ
17 כִּי חָטָאנוּ׃ עַל־זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ עַל־אֵלֶּה חָשְׁכוּ
18 עֵינֵינוּ׃ עַל הַר־צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם שׁוּעָלִים הִלְּכוּ־בוֹ׃

fort! hinweg! berühret nichts!“ Ja sie flüchten, ja sie fliehen;
denn die Völker sprechen: „Länger dürfen sie nicht weilen! Sie 16
hat Gottes Zorn zersprengt, sieht nicht mehr nach ihnen, weil
sie Priester nicht geachtet, weil sie Greise nicht geschont!“ — —
Unsre Augen schmachten nach Hilfe noch, doch vergeblich; unsre 17
Hoffnung war gerichtet auf ein Volk, das nichts vermochte.
Ach, sie hemmten unsre Schritte so, daß auf den eignen Straßen 18
wir nicht gehen konnten; unser Ende naht! voll sind unsre
Tage, denn das End' ist da! Schnell sind unsre Verfolger, 19
schneller als des Himmels Adler; setzen uns auf Bergen nach,
lauern auf uns in der Wüste. Unser Lebensodem, er, des 20
Herrn Gesalbter, ward in ihrem Netz gefangen! Ach, wir
wähnten, unter seinem Schutze würden wir unter Völkern uns
erhalten! — — Freu' dich nur und jauchze nur, du Tochter 21
Edoms, die du wohnst im Lande Uz!! auch zu dir gelangt
der Kelch, du berauschest dich! du entleerst dich! — — Ja, 22
gebüßt ist dein Verbrechen, Tochter Zion's! Er wird nicht
mehr dich vertreiben! — Dein Verbrechen ahndet er, Tochter
Edom's, Deine Laster deckt er auf!

Kapitel 5.

Denke, Herr, was uns geschehen! schau' doch, sieh' doch 1
unsre Schmach an! Unser Erbtheil, Fremden ist es zugefallen, 2
unsre Häuser — den Barbaren! Vaterlose Waisen sind wir, 3
Wittwen gleich sind unsre Mütter! Wasser trinken wir um 4
Geld, unser Holz kommt für Bezahlung! Ueber Hals sind 5
wir verfolgt, sind erschöpft und rasten nimmer, machen uns 6
zur Stütz' — Egypten, Assur, Brod nur zu gewinnen! Unsre 7
Ahnen fehlten, sie sind hin — wir, wir büßen ihre Frevel.
Knechte herrschen über uns, Nichts befreit aus ihrer Hand. 8
Mit Gefahr gewinnen wir uns Brod, ob dem Schwerte in 9
der Wüste. Unsre Haut brennt wie ein Ofen, vor des Hun- 10
gers Gluthen. — Frauen schänden sie in Zion, Jungfrau'n 11
in Jehuda's Städten, hängen eigenhändig — Fürsten, schonen 12
nicht der Greise Anseh'n. Jünglinge die schleppen Mühlsteins- 13
lasten, Knaben wanken unter Holz. Fort sind Aelteste vom 14
Thore, fort die Jugend vom Gesange; fort ist unsres Herzens 15
Wonne, unser Tanz verwandelt, ach! in Trauer. Von dem 16
Haupt fiel uns die Krone — Wehe uns, daß wir gesündigt!
Darum leidet unser Herz, darum dunkeln unsre Augen, weil 17
verheert ist Zion's Berg, Füchse schweifen d'rauf umher. — 18

19 20 אַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר׃ לָמָּה לָנֶצַח
תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ ויאמר הקהל השיבנו, ואח"כ החזן ומסיים המגלה.
21 הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּב* חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ *ונשובה
22 כִּי אִם־מָאֹס מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד־מְאֹד׃

הקהל חוזר לאמר השיבנו ואח"כ החזן: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃

ואח"כ יאמר זכור וכו'.

זְכֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ· אוֹי·
הַבִּיטָה וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ· אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
נַחֲלָתֵנוּ נֶהֶפְכָה לְזָרִים· אוֹי·
בָּתֵּינוּ לְנָכְרִים· אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
יְתוֹמִים הָיִינוּ וְאֵין אָב· אוֹי·
אִמֹּתֵינוּ כְּאַלְמָנוֹת· אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
מֵימֵינוּ בְּכֶסֶף שָׁתִינוּ· אוֹי·
עֵצֵינוּ בִּמְחִיר יָבֹאוּ· אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
עַל צַוָּארֵנוּ נִרְדָּפְנוּ· אוֹי·
יָגַעְנוּ וְלֹא הוּנַח לָנוּ· אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
מִצְרַיִם נָתַנּוּ יָד· אוֹי·
אַשּׁוּר לִשְׂבֹּעַ לָחֶם· אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
אֲבֹתֵינוּ חָטְאוּ וְאֵינָם· אוֹי·
וַאֲנַחְנוּ עֲוֹנֹתֵיהֶם סָבָלְנוּ· אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃

---

19 Du, o Herr, Du thronest ewig, für und für besteht Dein Thron;
20 warum willst Du ewig uns vergessen, uns verlassen auf so
21 lange Zeiten?! — Führ' uns zurück, o Gott, zu Dir! laß
22 zurück uns kehren, erneu', wie vormals, unsre Tage! Wolltest
Du uns ganz verwerfen, wolltest gar zu sehr uns zürnen? — Führ' uns zurück, o Gott, zu Dir! laß zurück uns kehren, erneu', wie vormals, unsre Tage!

עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ׃ אוֹי׃
פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
בְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא לַחְמֵנוּ׃ אוֹי׃
מִפְּנֵי חֶרֶב הַמִּדְבָּר׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
עוֹרֵנוּ כְּתַנּוּר נִכְמָרוּ׃ אוֹי׃
מִפְּנֵי זַלְעֲפוֹת רָעָב׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
נָשִׁים בְּצִיּוֹן עִנּוּ׃ אוֹי׃
בְּתֻלֹת בְּעָרֵי יְהוּדָה׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
שָׂרִים בְּיָדָם נִתְלוּ׃ אוֹי׃
פְּנֵי זְקֵנִים לֹא נֶהְדָּרוּ׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
בַּחוּרִים טְחוֹן נָשָׂאוּ׃ אוֹי׃
וּנְעָרִים בָּעֵץ כָּשָׁלוּ׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
זְקֵנִים מִשַּׁעַר שָׁבָתוּ׃ אוֹי׃
בַּחוּרִים מִנְּגִינָתָם׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבֵּנוּ׃ אוֹי׃
נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְחוֹלֵנוּ׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
נָפְלָה עֲטֶרֶת רֹאשֵׁנוּ׃ אוֹי׃
אוֹי נָא לָנוּ כִּי חָטָאנוּ׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
עַל זֶה הָיָה דָוֶה לִבֵּנוּ׃ אוֹי׃
עַל אֵלֶּה חָשְׁכוּ עֵינֵינוּ׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃
עַל הַר צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם׃ אוֹי׃
שׁוּעָלִים הִלְּכוּ בוֹ׃ אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ׃

אַתָּה יְיָ לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כִּסְאֲךָ לְדוֹר וָדוֹר׃ לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ קהל וחז״כ חזן הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ ח׳ כִּי אִם מָאֹס מְאַסְתָּנוּ קָצַפְתָּ עָלֵינוּ עַד מְאֹד׃ קו״ח הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃

עַל־אֵלֶּה וְעַל־אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה. עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מָּיִם:
עַל חָרְבָּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. כִּי הֻרַס וְכִי הוּדַשׁ. אֶסְפּוֹד בְּכָל
שָׁנָה וְשָׁנָה מִסְפֵּד חָדָשׁ. עַל הַקֹּדֶשׁ וְעַל הַמִּקְדָּשׁ:

ע"ס תשר"ק.

אתִּ סָתֵר לְאֻלָּם תַּרְשִׁישִׁים מֵרֹן. כִּזְעֲקַתְּ עוֹלָם מִפְּנֵי
חָרוֹן. כְּלַהֲטָה אֵשׁ בֵּין שְׁנֵי בַּדֵּי אָרוֹן:
שְׁנֵי מִקְדָּשִׁים אֲשֶׁר בְּמַעְלָה וּבְמַטָּה. זֶה עַל גַּבֵּי זֶה
הָאֳפָּלוּ בַּעֲלָטָה. וְנַמְתָּ אַחֲרִישׁ אֶתְאַפַּק וְאַבִּיטָה:
רָאשֵׁי הַבַּדִּים כִּנְגְנְזוּ מִבֵּית הַפָּרֹכֶת. וְאַרְבַּע גֶּחָלִים
בַּדְּבִיר מְהַלְּכוֹת. וְאַרְבָּעִים יְסוֹד עַד תְּהוֹם מְלַחֲכוֹת:
קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים מִכְּתֵי קֹדֶשׁ כְּנִבְדַּד. סַחְתָּ וְהֵילַלְתָּ אָהֳלֵי
שֻׁדַּד. וְנַמְתָּ אַכֶּה כַּף אֶל כַּף וְשַׁאֲגַתְּ הֵידָד:
צְפִירַת תִּפְאַרְתֵּךְ כְּנִתְּנָה בְּיַד צָר. וְכָל כְּלִי חֶמְדָּה אוּוי
בֵּית הָאוֹצָר. וּלְךָ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה וְנָמוּ לֹא עָצָר:
פְּנֵי הַכִּסֵּא אָז אֻפָּלוּ. וְגָבְהֵי שָׁמַיִם לְקַדְרוּת הָשְׁפָּלוּ.
יָכִין וּבֹעַז לְהִשְׁתַּבֵּר כְּנָפָלוּ:
עֲשֶׂר שֻׁלְחָנוֹת אָז שׁוֹלָלוּ. וּלְעוֹרְכֵיהֶם נָמוּ אַיֵּה אֲרוֹן
אֵלוּ. לְאוֹצַר שִׁנְעָר לַקֳּדָשִׁים כְּהֻנְחָלוּ:
שְׂרָפִים עֹמְדִים נָעוּ מִמַּעֲמָד. כְּנֶהֶרְסוּ מְכוֹנוֹת מִבֵּית
מַחְמַד. זָרִים קָרְאוּ לִימֵי הַשְּׁמָד:
נְחֹשֶׁת יָם וַעֲשָׂרָה כִיּוֹרוֹת. כְּנִמְסְרוּ לַבֵּל וְהִנָּם
שְׁבוּרוֹת. וּשְׁנֵי הַמְּאוֹרוֹת מֵאָז קְדוֹרוֹת:
מַעֲשֵׂה הָאוֹפַנִּים אֲשֶׁר בַּמֶּרְכָּבָה. כְּהוֹרְדוּ לָאָרֶץ זֹהַר
הָרָקִיעַ כָּבָה. חוֹלֵשׁ עַל גּוֹיִם לִפְנֵי כְרוּבִים בָּא:

Ueber dies Alles weine ich, mein Aug', mein Aug' zerfließt in Thränen, über das Heiligthum, es ist zerstört, niedergerissen und verheert. Darum trauere ich jedes Jahr auf's Neue um das Heilige, um das Heiligthum. Du verhülltest Dich — und es verstummte der Gesang der Engelschöre; Du ließest die Welt erbeben in Deinem Grimm — und Feuer loderte zwischen den beiden Stangen der Lade. Die beiden Heiligthümer — das Höhere und das Niedere — beide umhüllte dichte Finsterniß und Du, Du sprachst: ich schweige, ziehe mich zurück und sehe zu. — Da verschwanden die Spitzen der Stangen hinter dem Vorhange, da zündeten vier Feuerbränder das Allerheiligste an und leckten an dessen Vierzigellenraum bis zum tiefsten Grunde; und die heiligen Schaaren mußten das Allerheiligste verlassen. Doch Du, Du jubeltest und sprachst: „Ist auch meine Wohnung verheert, ich klatsche in die Hände und rufe Ha! Ha!" Der Hand der Feinde wurde Dein Prachtgeschmeide überliefert nebst allen köstlichen Geräthen und allen Tempelschätzen. Dein ist die Macht und Stärke, Du ließest es geschehen, da sprachen sie (die Feinde) von Dir: Er hat keine Kraft! Deines Thrones Glanz wurde düster, des Himmels Höhen wurden finster, als Jachin und Boas[1]) zerschmettert zur Erde fielen. — Die zehn Schaubrodtische wurden geplündert und ihren Aufsehern ward spottend zugerufen: „Wo ist nun der Herr all dieser Dinge?" — in die Schätze der Wollüstlinge Schinear's wurden sie hinabgebracht. Die dienenden Seraphim zitterten in ihrem Dienste, als die heiligen Gestelle dem Hause der Anmuth entrissen wurden, als die Barbaren zur Vertilgung schritten, als sie das kupferne Meer und seine zehn Becken zertrümmerten und dem Bel[2]) überlieferten; — o, da mußten sich Sonn' und Mond verfinstern. — Das Räderwerk des Wagenbeckens wurde abgerissen, der Völkerbezwinger trat selbst bis zu den Cherubim vor, — da erlosch der Glanz des Himmels. —

---

1) Zwei Säulen an den Vorhallen des Tempels (I. Kön. 7, 21).

2) Name eines Götzen der Babilonier.

ל ויות הַמּוֹרָד מֵעֵת הוּרָדוּ׃ הַטְּלָלִים עוֹד לִבְרָכָה לֹא יָרָדוּ׃ כְּלָבִים רָעִים עַל בָּמָתֵי עָב דָּדוּ׃

כָּ ל כְּלֵי הַכֶּסֶף וּכְלֵי הַזָּהָב׃ קִצְּצוּ וְשָׁסוּ מִבֵּית הַלַּהַב׃ כְּצֵאת הֶהָדָר שָׁחֲחוּ עֹזְרֵי רָהַב׃

י וֹם אֲשֶׁר נִקְרָא מְהוּמָה וּמְבוּכָה׃ לַהֲקַת מַלְאָכִים כְּאִשָּׁה מְצֵרָה נְבוֹכָה׃ דִּבּוּר פָּתַח וְעָנוּ אַחֲרָיו אֵיכָה׃

טָ ם עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי וְהוֹצִיאוּ הַכְּרוּבִים׃ וּבִכְלִיכָה הָיוּ בָם מְסוֹבְבִים׃ הִנֵּה כְּכָל הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה חֲשׁוּבִים׃

חֵ יל שַׂרְפֵי מַעְלָה חִלֵּף מִגְדַּלְתּוֹ׃ וְאֵל אַדִּיר שְׁמוֹ לֹא אָבָה תְהִלָּתוֹ׃ לְגַלִּים כְּהוּשַׁת בֵּית תִּפְאַרְתּוֹ׃

זַ מְּרֵי שַׁחַק הֶחֱשׁוּ מִנְּעֹם׃ וְנָם מַה לָּכֶם פֹּה אֵין הַיּוֹם טַעַם׃ מַה תְּקַלְּסוּ לַמֶּלֶךְ בִּשְׁעַת הַזַּעַם׃

וְ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם עַל מִשְׁמְרוֹתָם נִשְׁחָטִים׃ וְעַל מַחְלְקוֹתָם עָמְדוּ שַׁעֲטַת אִסְטַרְדִּיוֹטִים׃ וְנָמוּ אַיֵּה מֶלֶךְ אָסוּר בָּרְהָטִים׃

הַ כֵּלִים וְהַמְשַׁמְּשִׁים בַּשֶּׁבִי הוֹלְכִים׃ הַשָּׂרִים וְהַסְּגָנִים בְּכֶבֶל מְשׁוּכִים׃ וּתְמוּר בַּדִּים שַׂק חָגְרוּ מַלְאָכִים׃

דָּ ץ לָבִיא וּפָקַח עֵינָיו׃ וְהִנֵּה מִיכָאֵל מְהַלֵּךְ לְפָנָיו׃ וְשָׂרִים הוֹלְכִים כַּעֲבָדִים חָזוּ הֲמוֹנָיו׃

גַּ אֲוָה עָטָה וְכִבָּה אֶת הַמְּנוֹרָה׃ וְנָטָה יָדוֹ אֶל אֵל הַמּוֹרָא׃ וַיַּחֲשִׁיךְ אוֹר עוֹטֶה אוֹרָה׃

בְּ שַׁאֲגוֹ כַּאֲרִי בִּדְבִיר בֵּל׃ בָּרַח דּוֹדִי כְּבַעַל מֵת מִתְאַבֵּל׃ פִּקְדוֹן הָרוּחוֹת בּוֹ בַלַּיְלָה לֹא קִבֵּל׃

אָ מַר לַמַּשְׁחִיתִים חֲמָתִי הִתַּכְתִּי׃ אֶת יְדִידוּת נַפְשִׁי בְּכַף אוֹיְבֶיהָ נָתַתִּי׃ עָזַבְתִּי אֶת בֵּיתִי וְנַחֲלָתִי נָטַשְׁתִּי׃

Die schönen Goldgehänge sind hinweg; die grausamen Schaaren schwangen sich bis zu den Wolken empor — der Thau des Segens fiel nicht mehr zur Erde herab. Alle Silber- und Goldgeräthe wurden zerschlagen und aus dem Flammenhaus getragen, alle Pracht verschwand, gebeugt waren die stolzen Herren. — O des Tages der Bestürzung und Verwirrung! an ihm war selbst der Engel Schaar bestürzt gleich einer Gebärerin. Der Herr eröffnete die Klage und seine Engel antworteten mit „Wehe!", als die Ammoniten und Moabiten herangeflogen kamen, die Cherubim dem Heiligthum entnahmen und triumphirend sie auf einer Bahre herumtrugen rufend: „Seht hier, daß Juda's Volk gleichsteht allen andern Völkern." — Da verschwand die Größe der erhabenen Seraphim, der Allmächtige begehrte nicht deren Lobgesang, da sein Prachtgebäude ein Steinhaufen geworden. Es schwiegen die lieblichen Himmelssänger, denn der Ewige sprach: „Was wollt ihr thun? heute ist kein Tag des Lobens! was wollt ihr dem König singen, wenn er zornig ist?" — Priester und Leviten standen auf ihrem Posten und wurden hingeschlachtet; wo sie gestanden, stand nun die Krieger-Schaar und sprach: „Wo ist nun euer König, den dieser Ort umgeben soll?" — Die Geräthe und all ihr Zugehör wanderten in die Gefangenschaft, Fürsten und Edele wurden gefesselt fortgeschleift; — und Säcke gürteten Engel um statt der weißen Gewänder. In wilder Freud' erhob sein Aug' der Löwe (Nebuchadnezar) und sah wie vor ihm her Michael schritt; seine Krieger sahen, wie höhere Wesen auf der Erde wandelten. Stolz drängte sich der Feind und löschte den heiligen Leuchter aus; er streckte drohend seine Hand gegen den Ehrfurchtbaren empor, als er das Licht des Lichtumhüllten löschte. Der Diener Bel's tobte wie ein Leu im Allerheiligsten herum — und mein Freund (Gott) entfernte sich; wie um einen Todten trauernd und ließ die Erinnerung der frommen Geister in jener Nacht nicht vor sich kommen; sondern sprach zu dem Verderber: „Meinen Zorn ergieß' ich über sie; sie, die so zärtlich ich geliebt', übergeb' ich nun der Hand der Feinde, ich verlasse mein Haus und verstoße mein Erbe!" —

ב במשקל י' תנועות בכל חרוז. (בק"ק פפד"מ אין אומרים קינה זו.)

בְּלֵיל זֶה יִבְכָּיוּן וְיֵלִילוּ בָּנַי. לֵיל חָרַב בֵּיתִי וְנִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי. וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל יֶהְגּוּ בִיגוֹנַי. וְיִבְכּוּ הַשְּׂרֵפָה אֲשֶׁר שָׂרַף יְיָ: בליל זה. בְּלֵיל זֶה תְּיֵלִיל מַר עֲנִיָּה נִבְדֶּלֶת. וּמִבֵּית אָבִיהָ כְּהַיּוֹם נֶחְדֶּלֶת. וְיָצְאָה מִבֵּיתוֹ וְנִסְגַּר הַדֶּלֶת. וְהָלְכָה בַשִּׁבְיָה בְּכָל פֶּה נֶאֱכֶלֶת. בְּיוֹם שְׁלָחָהּ בְּאֵשׁ בּוֹעֶרֶת וְאוֹכֶלֶת. וְיָצְאָה גַחֶלֶת וְאֵשׁ מֵאֵת יְיָ: בליל זה. בְּלֵיל זֶה הַגַּלְגַּל סִבֵּב הַחוֹבָה. רִאשׁוֹן גַּם שֵׁנִי בֵּיתִי נֶחֱרָבָה. וְעוֹד לֹא רֻחָמָה בַּת הַשּׁוֹבֵבָה. הִשְׁקָתָה מֵי רוֹשׁ וְאֶת בִּטְנָהּ צָבָה. וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ וְגַם נָשְׁתָה טוֹבָה. גְּדוֹלָה הַשִּׂנְאָה מֵאֵת אֲשֶׁר אֲהֵבָהּ. וּבְאַלְמְנוּת חַיּוּת כְּאִשָּׁה נֶעֱזָבָה. וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ: בליל זה. בְּלֵיל זֶה קָדַרְתִּי וְחָשְׁכוּ הַמְּאוֹרוֹת. לְחָרְבַּן בֵּית קָדְשִׁי וּבִטּוּל מִשְׁמָרוֹת. בְּלֵיל זֶה סַבּוּנִי אַפְפוּנִי צָרוֹת. וְגַם קָרָא מוֹעֵד בְּדִין חָמֵשׁ גְּזֵרוֹת. בְּכִי חִנָּם בָּכוּ וְנִקְבַּע לַדּוֹרוֹת. יַעַן הָיְתָה סִבָּה מֵאֵת יְיָ: בליל זה. בְּלֵיל זֶה אֵרְעוּ בוֹ חָמֵשׁ מְאֹרָעוֹת. גָּזַר עַל אָבוֹת כִּפְרוֹעַ פְּרָעוֹת. וְדָבְקוּ בוֹ צָרוֹת מְצֵרוֹת וְגַם רָעוֹת. יוֹם מוּכָן הָיָה בִּפְגוֹעַ פְּגָעוֹת. וְהֶעֱמִיד הָאוֹיֵב וְהֵרִים קוֹל זְוָעוֹת. קוּם כִּי זֶה הַיּוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְיָ:

בליל זה יבכיון וילילו בני וכו'.

ג עַד אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן. וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם.
תְּרַחֵם צִיּוֹן. וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם.

ע"ס א"ב.

אָז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ. וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ נִשְׂרַף הֵיכָל.

In dieser Nacht weinen und klagen meine Kinder über jene Nacht, wo mein Haus zerstört wurde und meine Palläste verbrannten. Das ganze Haus Israel seufzet in Jammer und beweinet den Brand, den der Ewige angezündet. In dieser Nacht klagt bitter das arme, getrennte Israel, das jetzt von seines Vaters Haus verbannt ist. Hinausgestoßen wurde es und die Thür verschlossen, und in die Gefangenschaft mußte es wandern, des Feindes Rachen preisgegeben, am Tage, wo es vertrieben ward durch das verzehrende, verheerende Feuer, und der Ewige Feuerbränder unter es schleudern ließ. In dieser Nacht brachte des Schicksals Rad die Strafe über uns, und zerstört ward der Tempel, so das erste, so das zweitemal und noch ward kein Erbarmen der verirrten Tochter. Mit Wermuth wurde sie getränkt, der ihren Leib aufschwellte, und so aus dem Hause geschickt. Schon gibt sie die Besserung auf, denn groß ist das Leiden, das der über sie verhängte, der sie früher so geliebt. Im elenden Wittwenleben, als verstoßenes Weib, spricht Zion: der Ewige hat mich verlassen. In dieser Nacht wurde ich betrübt und mein Licht erlosch, mein Heiligthum wurde zerstört und die heiligen Aemter aufgehoben. In dieser Nacht umringten mich mannigfache Leiden, fünf Unglücksfälle[1]), welche Gott schon vorher über uns bestimmt. Denn ohne Ursache verbrachten einst unsere Vorfahren diese Nacht mit Weinen und der Rathschluß des Ewigen bestimmte sie zu einem dauernden Weinen. — In dieser Nacht trafen fünf Unfälle ein, die Gott den Vätern schon angedroht, als sie ausgeartet waren. Schwere und drückende Leiden brachte dieser längst verkündete Tag, schreckliche Begegnisse in Menge. Der Feind erhob sich und rief mit seiner Donnerstimme: „Auf, denn dieses ist der Tag, den der Ewige bestimmt!"

Wie lange noch wird Zion weinen, und Klage sein in Jerusalem? O erbarme Dich Zion's und erbaue wieder die Mauern Jerusalem's! Damals ward unserer Sünden willen das Heiligthum zerstört, wegen unsrer Missethat das Allerheiligste

---

[1]) Am neunten Ab ward über Israel in der Wüste das Verhängniß ausgesprochen, nicht in das verheißene Land zu kommen, an diesem Tage wurde sowohl der erste als auch der zweite Tempel zerstört, auch die Festung Bethor wurde an diesem Tage eingenommen und die Stadt umpflügt (Talm. Thaanith 26).

בָּ עִיר שֶׁחָבְרָה לָּהּ קָשְׁרָה מִסְפֵּד. וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה:

גַּ ם בָּכוּ בְּמָרָה שִׁבְטֵי יַעֲקֹב. וְאַף מַזָּלוֹת יִזְּלוּ דִמְעָה:

דִּ גְלֵי יְשֻׁרוּן חָפוּ רֹאשָׁם. כִּימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְּנֵיהֶם:

הֶ עְתִּירוּ אָבוֹת וְאֵל כְּלֹא שׁוֹמֵעַ. צָעֲקוּ בָנִים וְלֹא עָנָה אָב:

וְ קוֹל הַתּוֹר צוֹעֵק בְּמָרָה. רוֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אֹזֶן:

זֶ רַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׂקִּים. וּצְבָא הַשָּׁמַיִם שַׂק הוּשַׁת כְּסוּתָם:

חָ שַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדַר. וְכוֹכָבִים אָסְפוּ נָגְהָם:

טָ לֶה רִאשׁוֹן צוֹעֵק בְּמַר נֶפֶשׁ. עַל כִּי כְּבָשָׂיו לַטֶּבַח הוּבָלוּ:

יְ לָלָה הִשְׁמִיעַ שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים. עַל כִּי בְּכוֹר שׁוֹר שַׁחוּ קַרְנָיו:

כּ וֹכָב תְּאוֹמִים חָלָה מִכַּעַס. כִּי דַּם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמַּיִם:

לְ אֶרֶץ בִּקֵּשׁ לִנְפּוֹל סַרְטָן. כִּי הִתְעַלַּפְנוּ צִחֵי צָמָא:

מָ רוֹם נִרְעַשׁ מִקּוֹל אַרְיֵה. כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ עָלְתָה לַמָּרוֹם:

נֶ הֶרְגוּ בְתוּלוֹת גַּם בַּחוּרִים. עַל כֵּן בְּתוּלָה קָדְרָה פָנֶיהָ:

סִ בֵּב מֹאזְנַיִם וּבִקֵּשׁ תְּחִנָּה. כִּי נִכְרַע לָנוּ כַּף מָוֶת מֵחַיִּים:

עַ קְרָב לָבַשׁ פַּחַד וּרְעָדָה. כִּי בְּעַקְרַבִּים יִסְּרוּנוּ צָרֵינוּ:

פַּ לְגֵי מַיִם הוֹרִידוּ דִמְעָה כַּנַּחַל. כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן לָנוּ:

צָ פוּ מַיִם עַל רֹאשֵׁנוּ. וּבִדְלִי מָלֵא חִכֵּנוּ יָבֵשׁ:

קֵ רַבְנוּ קָרְבָּן וְלֹא נִתְקַבָּל. וּגְדִי פָּסַק שְׂעִיר חַטָּאתֵנוּ:

רַ חֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן. וּמַזַּל דָּגִים הֶעֱלִים עֵינָיו:

שָׁ כַחְנוּ שַׁבָּת בְּלִבּוֹת שׁוֹבָבִים. שַׁדַּי שִׁכַּח כָּל צִדְקוֹתֵינוּ:

תְּ קַנֵּא לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה. וְתָאִיר לְבַבָּתִי עָם מְאוֹר נָגְהֶךָ:

verbrannt. In der Stadt, wo sonst sie sich zur Freud' vereinten, war jetzt nichts als Klage, und selbst des Himmels Heer stimmte Trauerlieder an. Ja, bitter weinten Jakobs Stämme, so, daß auch in höhern Sphären man sich der Thränen nicht erwehren konnte. Jeschurun's Lager hatte das Haupt in Trauer verhüllt — und die Plejaden und Orion[1]) verloren ihren Glanz. — Die Väter flehten — Gott hörte nicht, die Kinder schrieen — es antwortete nicht der Vater, die verscheuchte Taube (Israel[2]) klagte bitter — doch der treue Hirte neigte nicht sein Ohr. Mit Säcken umgürtete sich der heilige Stamm, und selbst das himmlische Heer legte Trauer an; verfinstert ward die Sonne, dunkel der Mond, strahlenlos die Sterne. Des Thierkreises Widder[3]) blöckte klagend, da man seine Lämmer hin zur Schlachtbank führte; jammernd brüllte der Stier, da seine erstgebornen Stiere[4]) hingestreckt und zerrissen wurden. Es erkrankten vor Kummer die Zwillinge, als der Brüder Blut wie Wasser floß; der Krebs, er wollt' zur Erde fallen, als dahin wir schwanden, verschmachtend vor Durst. Der Himmel erbebte vor dem Gebrülle des Löwen, da unser Wehgeschrei in die Höhe stieg. Jungfrauen und Jünglinge wurden gemordet, drum verhüllte die Jungfrau ihr Angesicht. Es drehte sich die Wage und flehte um Erbarmen, als statt des Lebens Tod uns zugewogen ward. Der Scorpion zitterte, zagte und bebte, als mit Scorpionen[5]) uns die Feinde geißelten. Es kehrte sich das Angesicht des Bogenschützen um, als der Fels den Bogen spannte wie ein Feind. Es schrie der Wassermann, als das Gewässer unsre Häupter überfluthete und bei vollem Eimer unser Gaumen trocken war. Trauernd ließ der Steinbock seine Stimme hören, als das Opfer aufgehört und keine Ziegenböcke mehr unsre Sünden tilgen konnten. Angst und Zittern überkam das Bild der Fische, da wie Fische wir im Netz gefangen waren. Wir haben die Feste vergessen und den Sabbath entweihet, darum hat der Allmächtige uns der Hand des Feindes überliefert und uns zerstreut. O bring' doch bald Erlösung uns, beschleunige Deine Hilfe; sprich über Jerusalem aus: „ich kehre wieder erbarmungsvoll zu ihr zurück!"

---

[1]) Namen zweier Sternbilder. Amos 5, 8.

[2]) S. Kimchi zu Ps. 74, 19. Nach dem Chaldäer zu Hohesl. 2, 12, läßt sich auch übersetzen: „die Stimme ihres Fürsprechers erhob sich flehentlich."

[3]) Der Dichter läßt nun in seiner bildlichen Sprache sämmtliche zwölf Zeichen des Thierkreises (י"ב מַזָּלוֹת) nacheinander um den Sturz des israelitischen Staates klagen. [4]) Nach 5. M. 33, 17.

[5]) Eine dem Scorpionstachel ähnliche Knute. I. Könige 12, 11.

תְּרַחֵם צִיּוֹן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ· וּתְכוֹנְנֶהָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ·
תְּמַהֵר יְשׁוּעָה וְתָחִישׁ גְּאֻלָּה· וְתָשׁוּב לִירוּשָׁלַםִ בְּרַחֲמִים
רַבִּים: כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ· לָכֵן כֹּה־אָמַר יְיָ שַׁבְתִּי
לִירוּשָׁלַםִ בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת וְקָוֵה*
יִנָּטֶה עַל־יְרוּשָׁלָםִ: וְנֶאֱמַר· עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר
יְיָ צְבָאוֹת עוֹד תְּפוּצֶנָה עָרַי מִטּוֹב וְנִחַם יְיָ עוֹד אֶת־צִיּוֹן
וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָםִ: וְנֶאֱמַר· כִּי־נִחַם יְיָ צִיּוֹן נִחַם כָּל־
חָרְבֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן־יְיָ שָׂשׂוֹן
וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה:

*) יתיר ה'.

עומדים מעל הארץ, והש"ץ יעמוד לפני העמוד ומתחילין ואתה קדוש וכו' (תמצא בסוף הסדר לשחרית) ואח"כ קדיש שלם בלי תתקבל. עלינו. ק"י.

O erbarme Dich Zion's wieder, wie Du gesprochen, und begründe es, wie Du verheißen hast. Bringe bald die Hilfe, beschleunige die Erlösung und kehre nach Jerusalem zurück in Deiner großen Barmherzigkeit. Wie es heißt: „Fürwahr, so spricht der Ewige, ich kehre erbarmungsvoll nach Jerusalem zurück, mein Haus soll darin wieder gebaut werden, spricht der Ewige Zebaoth; die Bauschnur soll dann wieder an Jerusalem angelegt werden" (Sechar. 1, 16). Ferner heißt es: „Rufe auch noch Folgendes aus: So spricht der Ewige Zebaoth: meine Städte werden noch überfließen vom Guten, und es tröstet der Ewige Zion und erwählt Jerusalem wieder" (das. 1, 17). Ferner heißt es: „Ja, es tröstet der Ewige Zion, tröstet alle ihre Verwüstungen; er macht ihre Wüsten dem Eden und ihre Steppen dem Garten Gottes gleich. Wonn' und Freude wird dann dort gefunden, Dank und Lobgesang" (Jes. 51, 3).

סדר שחרית לתשעה באב.

בשחרית תשעה באב משכימין לבית הכנסת ומסדרין הברכות ופרשיות הקרבנות כסדרן בכל יום, רק שמתפללים הכל בקול דממה כדרך האבלים. ואין מתעטפים בטלית, ואין מניחים תפלין (לכן גם ברכת עוטר ישראל בתפארה אין לאמרה בשחרית כי אם במנחה, ויש מן המדקדקים שגם אין אומרים ברכת שעשה לי כל צרכי), וקורין שמע בברכותיה ועומדין להתפלל תפלת שמנה עשרה בלחש ואין אומרים עננו ולא נחם, והש"ץ חוזר התפלה ואומר עננו בין גואל לרופא ברכה בפני עצמה ואם לא אמרה שם יאמרה בשומע תפלה, (ומן הדין ראוי לומר נחם בשחרית אלא שברוב הקהלות נהגו להמתין מלאמרו עד תפלת מנחה, ויש קהלות שגם עננו אינו אומר בשחרית) ואינו אומר ברכת כהנים, ומנהג רוב הקהלות להוסיף פיוטי קרובות בין ברכות י"ח, ובסיום התפלה אומר הש"ץ ח"ק, ואין אומרים תחנון, ואומרים אל ארך אפים (וברוב פולין אין אומרים גם כשהוא יום ה'), ומוציאין ס"ת וקורין בו ג' אנשים בסדר ואתחנן בפ' כי תוליד בנים, כהן עד ובכל נפשך, לוי עד מלבדו, ישראל והוא המפטיר עד סוף הפסקא, ואין אומרים מי שברך לעולים לתורה, ואחר סיום הקריאה אומר הש"ץ ח"ק (ומשונה קדיש זה שאומר אותו אחר שקרא השלישי המפטיר מפני שהוא ממנין הקרואים ואי אפשר להפסיק ביניהם), וגוללים את ס"ת ומפטירין אסף אסיפם בנגון בכי ומברך לאחריה ג' ברכות עד מגן דוד, ומחזירין ס"ת להיכל, ויושבים על הארץ ואומרים הקינות, ובשעת הקינות אסור לספר ולצאת חוץ לבית הכנסת כדי שלא יפסיק לבו מן האבלות, וחותמין הקינות בפסוקי נחמה כמו בערבית, ואח"כ אומרים אשרי (ואין אומרים למנצח) ובא לציון, ומדלגין את פסוק ואני זאת בריתי וגו' ומתחילין ואתה קדוש וגו' ואומרים קדיש שלם בלי תתקבל, ואח"כ קוראים בישעיה סמן ל"ד קרבו גוים וכו' עד ונסו יגון ואנחה, ואומרים עלינו, ק"י. ואין אומרים שירים ומזמורים. וכשיש מילה מלין אחר גמר הקינות לאחר שכבר אמרו פסוקי נחמה, ואבי הבן והמוהל והסנדק מותרים ללבוש בגדי שבת.

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ בְּטֶרֶם כָּל־יְצִיר נִבְרָא:
לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא:
וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא:
וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה:
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה:
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה:
וְהוּא אֵלִי וְחַי גֹּאֲלִי וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה:
וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס לִי מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא:
בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה:
וְעִם־רוּחִי גְּוִיָּתִי יְיָ לִי וְלֹא אִירָא:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת־הָאָדָם בְּחָכְמָה וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשַׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא כָל־בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

חין דען מייזטען קהלות אשכנז ווירד היער גלייך אלהי נשמה הִנגעפָֿנגען.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

וְהַעֲרֶב־נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ לִשְׁמָהּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

Der Herr der Welt, er hat regiert, ehe noch ein Wesen geschaffen war. Und als durch seinen Willen das All entstand, wurde sein Name Regent genannt. Und wenn das weite All vergeht, wird er allein, der Furchtbare, regieren. Er war, er ist und er wird sein in Herrlichkeit. Er ist einzig, kein Zweiter ist ihm gleich, ihm ähnlich. Ohne Anfang ist er und ohne Ende, sein ist die Macht und die Herrschaft. Er ist mein Gott! mein Erlöser lebt, mein Fels im Leiden zur Zeit der Noth. Er ist mein Panier, meine Zuflucht, mein Kelch des Heils, wenn ich ihn anrufe. In seine Hand befehl' ich meinen Geist, wenn ich schlafe und wenn ich wache; und mit meinem Geiste auch meinen Leib. Gott ist mit mir, ich fürchte nichts!

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der uns durch seine Gebote geheiligt und uns das Händewaschen befohlen.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der den Menschen in Weisheit gebildet und ihn mit Oeffnungen und Höhlungen geschaffen hat. Es ist offenbar und bekannt vor dem Throne Deiner Herrlichkeit, daß wenn eine von ihnen offen oder geschlossen bleibt, es nicht möglich ist, bestehen zu können und am Leben zu bleiben vor Deinem Angesichte. Gelobt seist Du, Ewiger, der alles Fleisch heilet und wundervoll erhält.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der uns durch seine Gebote geheiligt und uns befohlen hat, mit den Worten der Thora uns zu beschäftigen.

Laß doch, Ewiger, unser Gott, die Worte Deiner Thora angenehm sein unserem Munde und dem Munde Deines Volkes, des Hauses Israel, daß wir und unsere Sprößlinge und die Sprößlinge Deines Volkes, des Hauses Israel, allesammt Deinen Namen erkennen und Deine Thora erlernen. Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der seinem Volke Israel die Thora gelehrt.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר־בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר הַפֵּאָה וְהַבִּכּוּרִים וְהָרַאְיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת לָעוֹלָם הַבָּא: וְאֵלּוּ הֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וּלְוָיַת הַמֵּת וְעִיּוּן תְּפִלָּה וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

אֱלֹהַי, נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא אַתָּה בְרָאתָהּ אַתָּה יְצַרְתָּהּ אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא: כָּל־זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי רִבּוֹן כָּל־הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל־הַנְּשָׁמוֹת. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי נָכְרִי:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה:

דיא פרויען זאגען: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים:

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der aus allen Völkern uns erkoren und seine Thora uns gegeben. Gelobt seist Du, Ewiger, der die Thora gegeben.

Er segne dich, der Ewige, und behüte dich! Er lasse leuchten, der Ewige, sein Antlitz dir, und sei dir gnädig! Er erhebe, der Ewige, sein Antlitz dir und gebe dir Frieden! Für folgende Dinge hat das Gesetz kein Maaß bestimmt: für Peah[1]) Bickurim[2]) und Rajon[3]), für Mildthätigkeit und für das Studiren in der Thora. Von folgenden Dingen genießt der Mensch die Früchte schon in diesem Leben, und das Hauptgut bleibt ihm stehen für das zukünftige Leben. Dies sind sie: Verehrung der Eltern, Mildthätigkeit, fleißiges Besuchen der Lehrhäuser, Gastfreiheit, Versorgung der Kranken, Ausstattung der Bräute, Begleitung der Leiche, Andacht im Gebete und Friedensstiftung zwischen den Nebenmenschen; das Studiren in der Thora aber geht über Alles.

Mein Gott! die Seele, die Du mir rein gegeben, Du hast sie geschaffen, Du hast sie gebildet, Du hast sie mir eingehaucht, Du bewahrst sie in mir. Du wirst sie einst zu Dir nehmen und sie einst mir wiedergeben in der künftigen Welt. So lange die Seele in mir ist, will ich Dich bekennen, Ewiger, mein Gott und Gott meiner Väter, Meister aller Werke, Herr aller Seelen! Gelobt seist Du, Ewiger, der die Seelen aus dem Tode erweckt zu neuem Leben.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der dem Hahne den Naturtrieb gegeben, die Scheidung zwischen Tag und Nacht zu bemerken.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der mich nicht zum Heiden erschaffen.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der mich nicht zum Sklaven erschaffen.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der mich nicht zum Weibe erschaffen.

(Die Frauen sagen: Gelobt seist Du Ewiger, unser Gott, Weltregent, der mich nach seinem Wohlgefallen erschaffen.)

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Blinden sehend macht.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Nackten kleidet.

---

1) Peah, die Zurücklassung des Ertrags eines Ackerwinkels für die Armen. III. Mos. 19, 9—10.

2) Bickurim, das Darbringen der Erstlingsfrüchte. II. Mos. 23, 19.

3) Rajon, die Gabe bei der jährlich dreimaligen Erscheinung vor Gott. V. Mos. 16, 16.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל־צָרְכִּי:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר הֵכִין מִצְעֲדֵי־גָבֶר:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי: וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאַל תְּבִיאֵנוּ לֹא לִידֵי חֵטְא וְלֹא לִידֵי עֲבֵרָה וְעָוֹן וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי בִזָּיוֹן וְאַל תַּשְׁלֶט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֶר הַטּוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכֹף אֶת יִצְרֵנוּ לְהִשְׁתַּעְבֶּד־לָךְ וּתְנֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־רוֹאֵינוּ וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים טוֹבִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע וּמִשָּׁכֵן רָע וּמִפֶּגַע רָע וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה בֵּין שֶׁהוּא בֶן־בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶן־בְּרִית:

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּמוֹדֶה עַל־הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר:

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל־צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מָה אֲנַחְנוּ מֶה

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Gefesselten löset.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Gebeugten aufrichtet.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Erde über den Wassern ausgedehnt.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der für alle meine Bedürfnisse sorgt.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der die Schritte eines Jeglichen lenket.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der Israel mit Macht umgürtet.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der dem Ermatteten Kraft verleiht.

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der den Schlaf wegführt von meinen Augen und den Schlummer von meinen Wimpern.

Möge es Dein Wille sein, Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, uns in Deiner Lehre anzuleiten und uns Anhänglichkeit an Deinen Geboten zu verleihen! Laß uns nicht kommen in die Gewalt der Sünde, nicht in die Gewalt von Vergehung und Missethat, nicht in Versuchung und nicht in Schande! Laß die Lust zum Bösen uns nicht beherrschen; halte uns fern von bösen Menschen und böser Gesellschaft; laß uns fest anhangen dem Triebe zum Guten und den guten Werken; beuge unseren Sinn, daß er Dir sich unterwerfe. Laß uns heute und an jedem Tage Gunst, Gnade und Erbarmen finden in Deinen Augen und in den Augen Aller, die uns sehen, und erzeige uns Gutes in Gnaden. Gelobt seist Du, Ewiger, der seinem Volke Israel Gutes erzeigt in Gnaden.

Möge es Dein Wille sein, Ewiger, mein Gott und Gott meiner Väter, mich heute und alle Tage zu bewahren vor Unverschämten und vor Unverschämtheit, vor bösen Menschen und böser Gesellschaft, vor bösem Nachbar, vor bösem Begegnisse und vor verderblicher Verführung, vor hartem Gerichte und einem harten Gegner, er sei Bundesgenosse oder nicht.

Vor Allem soll der Mensch gottesfürchtig sein im Innern, die Wahrheit bekennen und die Wahrheit reden, wie er sie im Herzen hat, und am frühen Morgen bete er Folgendes:

Herr aller Welten! Nicht im Vertrauen auf unsere Verdienste legen wir unsere Bitten vor Dir nieder, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. Was sind wir?

חַיֵּינוּ מֶה חַסְדֵּנוּ מַה־צִּדְקֵנוּ מַה־יְּשׁוּעָתֵנוּ מַה־כֹּחֵנוּ מַה־גְּבוּרָתֵנוּ מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל:

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ. בְּנֵי אַבְרָהָם אֹהַבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לּוֹ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה. זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ. עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ־בּוֹ קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן:

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ: אַשְׁרֵינוּ מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה־נָּעִים גּוֹרָלֵנוּ וּמַה־יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ ׀ אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרוּם וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בָּרַבִּים:

was ist unser Leben? was ist unsere Frömmigkeit? was sind unsere Tugenden? was ist unsere Hilfe? was unsere Kraft? was unsere Stärke? Was können wir vorbringen vor Dir? Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter! Sind nicht alle Helden vor Dir wie ein Nichts und die Männer von Namen, als wären sie nie gewesen und die Weisen wie ohne Wissen, und die Einsichtigen wie ohne Kenntniß? Denn die Menge ihrer Thaten ist nur Tand und die Tage ihres Lebens sind eitel, und des Menschen Vorzug vor dem Thiere ist nichts, denn Alles ist eitel!

Wir aber, Dein Volk, sind Genossen Deines Bundes, Kinder Abrahams, Deines Freundes, dem Du jene Verheißung gethan auf dem Berge Morijah; wir sind Nachkommen Isaak's, seines einzig Geliebten, der sich Dir hingeben wollte auf dem Altare; wir sind die Gemeinde Jakobs, Deines erstgebornen Sohnes, den Du so sehr geliebt, an dem Du Dich so sehr erfreuet, daß Du ihn Israel und Jeschurun genannt.

Daher sind wir verpflichtet, Dir zu danken, Dich zu preisen und zu rühmen, Deinen Namen zu loben, zu heiligen und ihm Preis und Dank zu widmen. Heil uns! wie herrlich ist unser Antheil, wie lieblich unser Loos und wie schön unser Erbe! — Heil uns, die wir zweimal an jedem Tage, des Morgens früh und des Abends spät, ausrufen:

Höre, Israel, der Ewige, unser Gott, ist ein einiges ewiges Wesen!

Gelobt sei der Name seiner glorreichen Majestät immer und ewig!

Du warst derselbe, bevor das Weltall geschaffen war, Du warst derselbe, nachdem die ganze Schöpfung stand, Du bist derselbe in dieser Welt, bist es in der zukünftigen. Heilige Deinen Namen durch die zu seiner Heiligung Berufenen, heilige ihn in Deiner Welt, und durch Dein Heil möge unser Glückshorn sich hoch erheben. Gelobt seist Du, Ewiger, der Du Deinen Namen heiligest vor aller Welt!

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
הָעֶלְיוֹנִים. אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן
וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים. קַבֵּץ קֹוֶיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ
יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־בָּאֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ
לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ. אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־
הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר בָּם. וּמִי בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
בָּעֶלְיוֹנִים אוֹ בַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה. אָבִינוּ
שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא
עָלֵינוּ וְקַיֶּם־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה־שֶּׁכָּתוּב בָּעֵת הַהִיא אָבִיא
אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה
בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ:

אין דען מייזטען קהלות אשכנז ווירד היער ברכות התורה (זייטע 48) געבעטעט.

Du bist der Ewige, unser Gott, im Himmel, auf Erden und in den Himmeln der höchsten Himmel. Wahr ist es, Du bist der Erste und Du bist der Letzte, und außer Dir gibt es keinen Gott. O, sammle doch, die Deiner harren, aus den vier Enden der Erde, damit alle Weltbürger einsehen und erkennen, daß nur Du allein Herr über alle Reiche der Erde bist. Du hast den Himmel geschaffen und die Erde, das Meer und Alles, was darin ist. Wer unter allen Deinen Geschöpfen, höherer oder niederer Wesen, kann zu Dir sagen: was thust Du da? — Unser Vater im Himmel, erzeige uns Gnade um Deines großen Namens willen, nach welchem wir genannt werden und erfülle an uns, Ewiger, unser Gott, was geschrieben steht: Zur selbigen Zeit werde ich euch heimbringen, zur Zeit, da ich euch sammeln werde; denn ich werde euch Namen und Ruhm unter allen Völkern der Erde verschaffen, indem ich euere Gefangenen zurückführen werde vor euern Augen — spricht der Ewige.

שמות ל׳ ויקרא ו׳
וַיְדַבֵּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וְעָשִׂיתָ כִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְכַנּוֹ נְחֹשֶׁת לְרָחְצָה וְנָתַתָּ אֹתוֹ בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין הַמִּזְבֵּחַ וְנָתַתָּ שָׁמָּה מָיִם: וְרָחֲצוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מִמֶּנּוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם: בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ־מַיִם וְלֹא יָמֻתוּ אוֹ בְגִשְׁתָּם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ לְשָׁרֵת לְהַקְטִיר אִשֶּׁה לַיהֹוָה: וְרָחֲצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמֻתוּ וְהָיְתָה לָהֶם חָק־עוֹלָם לוֹ וּלְזַרְעוֹ לְדֹרֹתָם: וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי־בַד יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר:

במדבר כ״ח. וַיְדַבֵּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר תַּקְרִיבוּ לַיהֹוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְמִימִם שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת תָּמִיד הָעֲשֻׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה לַיהֹוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהֹוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהֹוָה:

ויקרא א׳ י״א וְשָׁחַט אֹתוֹ עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהֹוָה וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁהִקְטִירוּ אֲבוֹתֵינוּ לְפָנֶיךָ אֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים בִּזְמַן שֶׁבֵּית הַמִּקְדָּשׁ קַיָּם. כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָ אוֹתָם עַל יְדֵי מֹשֶׁה נְבִיאֶךָ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ:

שמות ל׳. וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה קַח־לְךָ סַמִּים נָטָף ׀ וּשְׁחֵלֶת וְחֶלְבְּנָה סַמִּים וּלְבֹנָה זַכָּה בַּד בְּבַד יִהְיֶה: וְעָשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֹקַח מַעֲשֵׂה רוֹקֵחַ מְמֻלָּח טָהוֹר קֹדֶשׁ: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק וְנָתַתָּה מִמֶּנָּה לִפְנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אִוָּעֵד לְךָ שָׁמָּה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם: וְנֶאֱמַר וְהִקְטִיר עָלָיו אַהֲרֹן קְטֹרֶת סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר בְּהֵיטִיבוֹ אֶת־הַנֵּרֹת יַקְטִירֶנָּה: וּבְהַעֲלֹת אַהֲרֹן אֶת־הַנֵּרֹת בֵּין הָעַרְבַּיִם יַקְטִירֶנָּה קְטֹרֶת תָּמִיד לִפְנֵי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם:

זבחים פ״ה.

א אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁל זְבָחִים קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן פַּר וְשָׂעִיר שֶׁל יוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל־בֵּין הַבַּדִּים וְעַל הַפָּרֹכֶת וְעַל־מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם־לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: ב פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל־הַפָּרֹכֶת וְעַל־מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכָּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם־לֹא נָתַן לֹא־עִכֵּב אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית הַדָּשֶׁן: ג חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁל מוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל

דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע
קְרָנוֹת: כֵּיצַד, עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב וּבָא־לוֹ לְקֶרֶן
דְּרוֹמִית מִזְרָחִית. מִזְרָחִית צְפוֹנִית. צְפוֹנִית מַעֲרָבִית.
מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית. שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי.
וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן־הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל־מַאֲכָל
לְיוֹם וָלַיְלָה עַד־חֲצוֹת: ד הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ
בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלִי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי
מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּטְעוּנָה הֶפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל לָאִשִּׁים:
ה זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת. אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשַׁם גְּזֵלוֹת
אֲשַׁם מְעִילוֹת אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשַׁם נָזִיר אֲשַׁם
מְצוֹרָע אָשָׁם תָּלוּי. שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת
בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים
מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל־מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:
ו הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם
בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע. וְנֶאֱכָלִין בְּכָל
הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם
מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם
וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: ז שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן
בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע
וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר לְכָל־אָדָם בְּכָל־מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים
וְלַיְלָה אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם
נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: ח הַבְּכוֹר
וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם
בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אֶחָת. וּבִלְבָד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד:

שָׁנָה בַּאֲכִילָתָן הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל־אָדָם וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר בְּכָל־מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד׃ הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד־חֲצוֹת וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר, בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה נִדְרֶשֶׁת: מִקַּל וָחֹמֶר וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה׃ מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב אֶחָד׃ וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים׃ מִכְּלָל וּפְרָט׃ וּמִפְּרָט וּכְלָל׃ כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט׃ מִכְּלָל שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל׃ כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן־הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל־עַצְמוֹ יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד עַל־הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא׃ כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר׃ כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טֹעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר׃ כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בַּדָּבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ׃ דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ׃ וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ׃ וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת־זֶה עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ׃ וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמֹנִיּוֹת:

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם· בָּרוּךְ הוּא· בָּרוּךְ עוֹשֶׂה בְרֵאשִׁית· בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה· בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם· בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הָאָרֶץ· בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל־הַבְּרִיּוֹת· בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו· בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם לָנֶצַח· בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל· בָּרוּךְ שְׁמוֹ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם· הָאֵל הָאָב הָרַחֲמָן הַמְהֻלָּל בְּפִי עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו· וּבְשִׁירֵי דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת נְגַדֶּלְךָ וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ וְנַמְלִיכְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים· מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי־עַד שְׁמוֹ הַגָּדוֹל· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

Gelobt sei er, auf dessen Wort das Weltall ward, gelobt sei er! Gelobt sei der Schöpfer von Anbeginn, gelobt, der spricht und vollführt, gelobt, der beschließt und vollzieht, gelobt, der sich der Erde erbarmet, gelobt, der sich der Geschöpfe erbarmet, gelobt, der seinen Verehrern heilvollen Lohn vergilt, gelobt, der ewig lebt und immerdar besteht, gelobt, der erlöset und errettet — gelobt sei sein Name! Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, Allmächtiger, erbarmungsvoller Vater, dessen Ruhm im Munde seines Volkes, dessen Lob und Preis auf der Zunge seiner Frommen und Diener schwebt! Und mit den Psalmen Davids, Deines Knechtes, wollen auch wir Dich lobpreisen, Ewiger, unser Gott; mit Lobgesängen und Liedern wollen wir Dich erheben, preisen und rühmen, Deinen Namen verherrlichen und Dir huldigen als unserem Gott und König, Einziger! Allbelebender! — Herr, in alle Ewigkeit gepriesen und verherrlicht sei Dein großer Name! — Gelobt seist Du, Ewiger! König, gepriesen durch Lobgesänge!

ד"ה א' י"ו

הוֹדוּ לַיְיָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו: שִׁירוּ לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל־נִפְלְאֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ: דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד: זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי־פִיהוּ: זֶרַע יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק: וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה אֶל־עַם אַחֵר: לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מְלָכִים: אַל־תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל־תָּרֵעוּ: שִׁירוּ לַיְיָ כָּל־הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם־אֶל־יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ בַגּוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים: כִּי כָּל־אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלִילִים· וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה: הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ: הָבוּ לַיְיָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיְיָ כָּבוֹד וָעֹז: הָבוּ לַיְיָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ לַיְיָ בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ: חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יִרְעַם הַיָּם וּמְלוֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ: אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי־בָא לִשְׁפּוֹט אֶת־הָאָרֶץ: הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: וְאִמְרוּ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת

I. Chron. 16, 8.)

Danket dem Ewigen, rufet seinen Namen an, verkündet unter den Völkern seine Thaten! Singet ihm, laßt ihm Saitenspiel ertönen, unterhaltet euch von seinen Wunderthaten allen! Rühmet euch seines heiligen Namens, daß sich das Herz der Gottesverehrer freue. Suchet den Ewigen und seinen Schutz, verlanget nach ihm allezeit. Gedenket seiner Wunder, die er gethan, seiner Wunderzeichen und der Aussprüche seines Mundes. Nachkommen Israels, seines Knechtes! Kinder Jakobs, seines Auserwählten! Er, der Ewige, ist unser Gott; über die ganze Erde ergehen seine Gerichte. Gedenket ewiglich seines Bundes, des Wortes, das er entboten bis in's tausendste Geschlecht, des Bundes, den er mit Abraham geschlossen, den er Isaak zugeschworen, und den er für Jakob aufgestellt zum Gesetze, für Israel zum ewigen Bunde. Damals sprach er: „Dir gebe ich das Land Kanaan, euer sei es als erblich Besitzthum." Da waret ihr noch von geringer Zahl, wenig noch und fremd im Lande. Und sie zogen von Volk zu Volk, aus diesem Reich hinaus zu jener Nation hin. Von Niemanden ließ er sie bedrücken, züchtigte Könige ihretwegen. Rühret meine Gesalbten nicht an! Thuet meinen Propheten kein Leid! — Singet dem Ewigen alle Welt; verkündet von Tag zu Tag seine Hilfe! Erzählet unter den Völkern seine Herrlichkeit, unter allen Nationen seine Wunder! Denn groß ist der Ewige und hochgepriesen, und furchtbar ist er über alle Götter. Alle Götter der Völker sind nichtig; der Ewige hat den Himmel geschaffen. Majestät und Pracht ist vor ihm her, Triumph und Freude walten an seiner Stätte. Gebet dem Ewigen, Völkergeschlechter, gebet dem Ewigen Ehre und Sieg! Gebet dem Ewigen seines Namens Ehre, nehmet Geschenke und kommet vor ihn; werfet euch nieder vor dem Ewigen in heiligem Schmucke! Bebet vor ihm alle Welt; fest steht die Welt und wanket nie. Es freue sich der Himmel und juble die Erde; unter den Völkern werde verkündet: der Ewige regieret! Es brause das Meer und was es erfüllt, es frohlocke die Flur und was sie enthält; drein jauchzen die Bäume des Waldes vor dem Ewigen; denn er kommt, zu richten die Erde! — Danket dem Ewigen, denn er ist freundlich, ewig währet seine Güte. Sprechet: hilf uns, Gott unseres Heils, sammle und errette uns aus den Völkern,

לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַייָ:
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא:
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: אַתָּה יְיָ לֹא־תִכְלָא
רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי: זְכֹר רַחֲמֶיךָ
יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים. עַל־יִשְׂרָאֵל
גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים: נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל
הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים: אֵל־נְקָמוֹת
יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל
עַל־גֵּאִים: לַייָ הַיְשׁוּעָה. עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה: יְיָ צְבָאוֹת
עִמָּנוּ מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי
אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה. הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:
הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם
עַד־הָעוֹלָם: נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַייָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא: כִּי־
בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ
עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן־
לָנוּ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: אָנֹכִי יְיָ
אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: וַאֲנִי
בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַייָ כִּי גָמַל עָלָי:

מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַייָ כָּל־הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת־יְיָ
בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי יְיָ הוּא אֱלֹהִים

zu danken dem Namen Deiner Heiligkeit und uns zu rühmen Deines Lobes. Gelobt sei der Ewige, der Gott Israels, von Ewigkeit zu Ewigkeit! Und alles Volk spreche: „Amen!" und „Lob dem Ewigen!" — Erhebet den Ewigen, unsern Gott, und werfet euch nieder vor seiner Füße Schemel, heilig ist er! Erhebet den Ewigen, unsern Gott, und werfet euch nieder an seinem heiligen Berge, denn heilig ist der Ewige, unser Gott! Er, der Allbarmherzige, vergibt die Missethat und vertilgt nicht; er wendet oft seinen Zorn ab, und nie läßt er seinen ganzen Grimm erwachen. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit mir nicht entziehen; Deine Liebe und Deine Treue werden mich stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Liebe, denn sie sind von Ewigkeit her. — Gebet Gott Triumph! über Israel waltet seine Majestät, und seine Allmacht in Himmelshöhen. Furchtbar bist Du, o Gott, von Deinem Heiligthume aus; der Gott Israels, er gibt dem Volke Macht und Stärke; gelobt sei Gott! — Gott der Rache, Ewiger, Gott der Rache erscheine! Erhebe Dich, Richter der Erde! vergilt den Uebermüthigen nach Verdienst! Bei dem Ewigen ist die Hilfe; Dein Segen komme über dein Volk, Selah! Der Ewige Zebaoth ist mit uns, Jakobs Gott ist unsere Veste, Selah! — Ewiger Zebaoth! Heil dem Menschen, der Dir vertrauet. Ewiger, hilf! König, erhöre uns am Tage unseres Flehens! Hilf Deinem Volke, segne Dein Erbe, weide und trage sie bis in Ewigkeit. Unsere Seele harret auf den Ewigen; unsere Hilfe, unser Schild ist er. In ihm wird froh unser Herz, denn auf seinen heiligen Namen vertrauen wir. Laß Deine Liebe, Ewiger, walten über uns, wie wir auf Dich harren. Laß uns schauen, Ewiger, Deine Huld, und schenke uns Deine Hilfe. Erhebe Dich, stehe uns bei, und erlöse uns, um Deiner Güte willen. „Ich bin der Ewige, dein Gott, der aus Egypten dich geführt; thue deinen Mund weit auf, ich fülle ihn." Heil dem Volke, dem es so ergeht; heil dem Volke, dessen Gott der Ewige! darum vertraue ich auf Deine Liebe, frohlocket mein Herz ob Deiner Hilfe. Singen will ich dem Ewigen, denn er hat mir wohlgethan!

(Psalm 100.) Psalm bei'm Dankopfer. Jauchzt dem Ewigen, alle Welt! dient dem Ewigen mit Freuden, kommt mit Frohlocken vor ihn! Erkennet, daß der Ewige Gott ist! er

הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: כִּי־טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד־דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ לְדֹר־וָדֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב־אִישׁ וַעֲצַת יְיָ הִיא תָקוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: כִּי־בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

קמה תְּהִלָּה לְדָוִד

אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד:
גָּדוֹל יְהוָה וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר:
דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ:

schuf uns, wir sind sein, sein Volk, die Heerde seiner Weide. Geht zu seinen Thoren ein mit Dank, mit Lobgesang zu seinen Vorhöfen, dankt ihm, lobet seinen Namen! denn gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für!

Die Herrlichkeit des Ewigen dauert immerdar; der Ewige hat Freude an seinen Werken. Gepriesen sei der Name des Ewigen von nun an bis in Ewigkeit. Von Sonnenaufgang bis zum Niedergang wird der Name des Ewigen gerühmt. Erhaben über alle Völker ist der Ewige, über die Himmel seine Herrlichkeit. Ewiger, Dein Name währet ewig, für und für Dein Ruhm. Der Ewige hat im Himmel seinen Thron gegründet, und seine Herrschaft waltet über Alles. Es freue sich der Himmel und juble die Erde, unter den Völkern werde verkündet: der Ewige regiert! Der Ewige regiert, der Ewige hat regiert, der Ewige wird regieren immer und ewig! Der Ewige ist König immer und ewig; geschwunden sind die Heiden von seiner Erde. Der Ewige zerstört den Rathschluß der Völker, vereitelt die Pläne der Nationen. Viel Pläne sind in des Menschen Herzen, der Rathschluß des Ewigen aber hat Bestand. Der Rathschluß des Ewigen besteht in Ewigkeit, die Entwürfe seines Herzens für und für; denn er spricht und es geschieht, er gebeut und es steht da. Zion hat der Ewige sich erwählt, es erkoren zu seiner Residenz; Jakob hat der Herr sich erwählt, Israel zu seinem Eigenthume; denn der Ewige verstößt sein Volk nicht, und verläßt nicht sein Erbe. Er, der Allbarmherzige, vergibt die Missethat und vertilgt nicht; er wendet oft seinen Zorn ab, und nie läßt er seinen ganzen Grimm erwachen. Ewiger, hilf! König, erhöre uns am Tage unseres Flehens!

אשרי Heil den Bewohnern Deines Tempels! sie preisen Dich ohn' Unterlaß.

Heil dem Volke, dem es so ergeht! Heil dem Volke, dessen Gott der Ewige!

(Psalm 145.) Loblied Davids.

Mein Gott, o König, Dich will ich erheben, Deinen Namen ewig preisen. Täglich lobe ich Dich, rühme Deinen Namen für und für. Groß ist der Ewige und hochgerühmt, unerforschlich seine Größe. Ein Geschlecht rühmt dem andern

הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה׃
וֶעֱזוּז נוֹרְאֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדוּלּוֹתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה׃ וגדולתך ק׳
זֵכֶר רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ׃
חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדוֹל־חָסֶד׃ יתיר ו׳
טוֹב־יְהוָה לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו׃
יוֹדוּךָ יְהוָה כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה׃
כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ׃
לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ׃
מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר׃
סוֹמֵךְ יְהוָה לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים׃
עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃
פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן׃
צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו׃
קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת׃
רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃
שׁוֹמֵר יְהוָה אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃
תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃
קט״ו י״ח וַאֲנַחְנוּ ׀ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃
קמו הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׃ אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי
אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי׃ אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן־אָדָם ׀ שֶׁאֵין
לוֹ תְשׁוּעָה׃ תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֻׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ
עֶשְׁתֹּנֹתָיו׃ אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל־יְהוָה אֱלֹהָיו׃
עֹשֶׂה ׀ שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם הַשֹּׁמֵר
אֱמֶת לְעוֹלָם׃ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט ׀ לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים

Deine Werke, und verkündet Deiner Allmacht Thaten. Die Pracht und Herrlichkeit Deiner Majestät, und Deine Wunder will ich besingen. Alles spricht von Ehrfurcht Deiner Allmacht, auch ich will Deine Herrlichkeit verkünden. Alles singt ein Denkmal Deiner großen Güte und rühmet Deine Allgerechtigkeit: Allgnädig, allbarmherzig ist der Ewige, langmüthig und von großer Liebe. Gütig ist der Ewige gegen Alle, und sein Erbarmen waltet über alle seine Werke. Ewiger, Dir danken alle Deine Werke, Dich lobpreisen Deine Frommen, besingen Deines Reiches Herrlichkeit, unterhalten sich von Deiner Allmacht, um kund zu thun den Menschenkindern Deine Thaten, die Pracht und Herrlichkeit Deines Reiches. Dein Reich ist das Reich aller Ewigkeiten, und Deine Herrschaft geht durch alle Geschlechter. Der Ewige stützet alle Fallenden und richtet auf alle Gebeugten. Aller Augen harren auf Dich, und Du gibst ihnen ihre Speise zur rechten Zeit. Allmilde öffnest Du Deine Hand und sättigst was da lebt mit Wohlgefallen. In allen seinen Wegen ist der Ewige gerecht, in allen seinen Thaten gütig. Der Ewige ist nahe Allen, die ihn anrufen, Allen, die ihn anrufen in Wahrheit. Er thut, was Gottesfürchtigen behagt, erhört ihr Flehen und hilft ihnen. Er behütet Alle, die ihn lieben, und rottet alle Frevler aus. Mein Mund soll Lob des Ewigen singen, alles Fleisch lobsinge seinem heiligen Namen immer und ewig. Wir preisen Jah — von nun an bis in Ewigkeit. Hallelujah!

(Psalm 146.) Hallelujah! Den Ewigen lobe meine Seele! Ich lobe meinen Gott, so lang' ich lebe, mein Saitenspiel ertönt dem Ewigen, so lang' ich da bin. Vertrauet nicht auf Fürsten, auf den Menschensohn, bei dem nicht Hilfe ist. So ihn der Geist verläßt, kehrt er zu seiner Erde zurück; an selbigem Tage sind seine weisesten Entwürfe dahin. Heil dem, der Jakobs Gott zur Hilfe hat, der auf den Ewigen vertraut, auf Gott, der Himmel und Erde geschaffen, das Meer und Alles, was darin ist, der Treue bewahret in Ewigkeit, der Recht verschafft den Bedrückten, der Speise gibt den Hungernden. Der

יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים׃ יְהוָה ׀ פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים
יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים׃ יְהוָה ׀ שֹׁמֵר אֶת־גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה
יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת׃ יִמְלֹךְ יְהוָה ׀ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ
צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

קמז הַלְלוּיָהּ ׀ כִּי־טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים נָאוָה תְהִלָּה׃
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלִַם יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס׃ הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב
וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם׃ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת
יִקְרָא׃ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר׃
מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי־אָרֶץ׃ עֱנוּ לַיהוָה
בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר׃ הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם ׀ בְּעָבִים
הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר׃ נוֹתֵן לִבְהֵמָה
לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃ לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ
לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה׃ רוֹצֶה יְהוָה אֶת־יְרֵאָיו אֶת־
הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלִַם אֶת־יְהוָה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ
צִיּוֹן׃ כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ׃ הַשָּׂם
גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃ הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ
עַד־מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ׃ הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר
יְפַזֵּר׃ מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד׃
יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ־מָיִם׃ מַגִּיד דְּבָרוֹ*
לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃ לֹא עָשָׂה כֵן ׀ לְכָל־גּוֹי
וּמִשְׁפָּטִים בַּל־יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ׃ *) דבריו ק׳.

קמח הַלְלוּיָהּ ׀ הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
בַּמְּרוֹמִים׃ הַלְלוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָו*׃

*) צבאיו ק׳.

Ewige löset die Gefesselten, der Ewige macht die Blinden sehend, der Ewige richtet die Gebeugten auf, der Ewige liebt die Gerechten, der Ewige beschützt die Fremdlinge, er hilft Wittwen auf und Waisen und führt auf krummen Pfad die Frevler. Der Ewige regiert ewiglich, dein Gott, o Zion, von Geschlecht zu Geschlecht. Hallelujah!

(Psalm 147.) Hallelujah! Denn köstlich ist es, unserem Gotte Lob anstimmen; solch' ein Lobgesang ist schön und lieblich. Der Ewige erbauet Jerusalem, versammelt wieder Israels Verstoßene. Er heilet die gebrochenen Herzens sind, und lindert ihre Schmerzen. Der Sterne Zahl hat er bestimmt und nennt sie alle mit Namen. Groß ist unser Herr und allgewaltig, unaussprechlich sein Verstand. Der Ewige hilft auf den Gebeugten und erniedrigt die Frevler bis zur Erde. Stimmt dem Ewigen Dankgesänge an, laßt unserem Gotte Harfenspiel ertönen, ihm, der den Himmel mit Wolken bedeckt, der der Erde Regen bereitet, der auf den Bergen das Gras sprossen läßt, ihm, der dem Vieh sein Futter gibt, den jungen Raben, die da rufen. Er hat nicht Lust an Rosses Stärke, an Manneskraft nicht Wohlgefallen. Dem Ewigen gefällt, wer ihn ehrfürchtet, wer nur auf seine Güte hoffet. Jerusalem, o preise den Ewigen! lobe, Zion, deinen Gott! Er befestigt die Riegel deiner Thore, und segnet deine Kinder in deiner Mitte; er verleihet Frieden deinem Gebiete und sättigt dich mit des Waizens Marke. Er sendet sein Wort zur Erde; wie schnelle läuft sein Befehl! Da gibt er Schnee wie Wolle, streuet Reif wie Asche hin, schleudert sein Eis in Stücken; wer kann vor seinem Frost bestehen? Er sendet wieder sein Wort und löset sie auf, läßt wehen seinen Wind — da rinnen die Wasser. Seinen Willen machte er Jakob kund, gab Israel Gesetz und Recht. So that er keinem Volke, seine Rechte, sie kennen sie nicht. Hallelujah!

(Psalm 148.) Hallelujah! Lobet den Ewigen vom Himmel her, lobet ihn in den Höhen! Lobet ihn, alle seine Engel, lobet ihn, alle seine Heere! — Lobet ihn, Sonne und Mond!

הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר: הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק־נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל־תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ: הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם־נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

קמט הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי־צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם: יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ־לוֹ: כִּי־רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם: לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל־חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

קנ הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ: הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ בְּמִנִּים וְעוּגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כ״ה ת״ה:

lobet ihn, all ihr Sterne des Lichtes! Lobet ihn, Himmel der Himmel, und die Wasser, die über den Himmeln. — Loben sollen sie des Ewigen Namen, — denn er gebot, und sie wurden geschaffen. Und er stellte sie fest auf immer und ewig, gab ein Gesetz, das Keiner überschreitet. — Lobet den Ewigen, von der Erde aus, Seethiere und alle Fluthen, Feuer und Hagel, Schnee und Nebel, Sturmwind, der sein Wort vollführt; — ihr Berg' und alle Hügel, Fruchtbäum' und alle Zedern! Gewild und alles Vieh, Gewürm und geflügelte Vögel; — Könige der Erde und alle Nationen, Fürsten und alle Richter der Erde; Jünglinge sammt den Jungfrauen, Greise mit den Knaben! — Loben sollen sie des Ewigen Namen, denn erhaben ist sein Name allein, seine Majestät über Erde und Himmel. Und er erhöhet seines Volkes Glück; er ist der Ruhm aller seiner Frommen, der Kinder Israel, des Volkes, das ihm nahe. Hallelujah!

(Psalm 149) Hallelujah! Singet dem Ewigen ein neues Lied, sein Lob in der Frommen Gemeinde. Es freue sich Israel seines Stifters, es frohlocken Zions Kinder ihres Königs. Loben sollen sie seinen Namen mit Reigen, mit Pauken und Cither ihm lobsingen. Denn Wohlgefallen hat der Ewige an seinem Volke, schmückt Gebeugte mit Sieg. Jauchzen sollen Fromme in Ehren, jubeln auf ihren Lagern. Erhebungen Gottes in ihrem Munde, zweischneidig Schwert in ihren Händen: Rache zu üben an den Völkern, Züchtigung an Nationen aus; zu binden ihre Könige mit Fesseln, ihre Edlen mit eisernen Banden, zu vollziehen an ihnen das Urtheil, das geschrieben steht. Ein Schmuck ist er für alle seine Frommen! Hallelujah!

(Psalm 150.) Hallelujah! Lobet Gott in seinem Heiligthume, lobet ihn in seiner Himmelsveste! Lobet ihn nach seiner Allmacht Thaten, lobet ihn nach seiner großen Hoheit! Lobet ihn bei'm Schmettern der Posaune, lobet ihn mit Harfen und mit Cither; lobet ihn mit Pauken und mit Reigen, lobet ihn mit Saitenspiel und Flöten; lobet ihn mit Zymbelklang, lobet ihn mit Zymbelschall — Alles, was Odem hat, lobe den Herrn! Hallelujah!

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

דאָז פָאלגענדע ביז נאך ברכו חייט שטעהענד צו בעטען.

ד"ה א' כ"ט.

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־יְיָ לְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ: נחמי' ט' אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּ עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם: וּמָצָאתָ אֶת־לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת־דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת־עֳנִי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף: וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו וּבְכָל־עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ־הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה

Gelobt sei der Ewige in Ewigkeit! Amen! Amen! Gelobt sei von Zion aus der Ewige, der in Jerusalem thronet; Hallelujah! Gelobt sei der Ewige, Gott, der Gott Israels, der allein Wunder thut. Und gelobt sei der Name seiner Majestät ewiglich, und es erfülle seine Herrlichkeit die ganze Erde! Amen! Amen!

(1. Chron. 29.)

David pries den Ewigen vor den Augen der ganzen Versammlung und sprach: Gelobt seist Du, Ewiger, Gott Israels, unseres Vaters, von Ewigkeit zu Ewigkeit! Dein, Ewiger, ist die Größe und die Macht und die Herrlichkeit, der Sieg und die Majestät, ja Alles im Himmel und auf Erden; Dein, Ewiger, ist das Reich, und Du bist das Haupt über Alles. Reichthum und Ehre kommen von Dir, und Du herrschest über Alles; in Deiner Hand ist Kraft und Macht, und in Deiner Hand steht es, Alles groß und stark zu machen. Und so danken wir Dir, unser Gott, und lobpreisen den Namen Deiner Herrlichkeit.

(Nehem. 9.)

Du allein bist der Ewige; Du hast den Himmel gemacht, der Himmel Himmel und ihr ganzes Heer, die Erde und Alles was darauf, die Meere und Alles, was darin ist. Du belebest sie alle, und das Heer des Himmels beugt sich vor Dir. Du bist der Ewige, der wahre Gott, der Du Abram erwählt, ihn aus Ur-Kasdim herausgeführt und ihm den Namen Abraham gegeben hast. Du fandest sein Herz getreu vor Dir, und schlossest mit ihm den Bund, das Land des Kanaani, Chiti, Emori, Perisi, Jebusi, und Girgaschi seinen Nachkommen zu geben, und Du hast Dein Wort gehalten, denn gerecht bist Du. Du sahest das Elend unserer Väter in Egypten und hörtest ihr Klaggeschrei am Schilfmeere. Du thatest Zeichen und Wunder an Pharao, an all' seinen Dienern und an allem Volke seines Landes, denn Du wußtest, wie sie gefrevelt an ihnen, und hast Dir einen Namen gemacht, der heute noch gefeiert wird. Du hast vor ihnen (unsern Vätern) das Meer getheilt, daß sie mitten durch dasselbe gingen auf

וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא
יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל
אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם
אֶת־יְהוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ:

אָז יָשִׁיר־משֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ
לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס
וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי
לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי
אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ: יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
שְׁמוֹ: מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם־סוּף: תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־
אָבֶן: יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ
יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב: וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס
קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ: וּבְרוּחַ
אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ־נֵד
נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם: אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ
נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי: נָשַׁפְתָּ
בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם
אַדִּירִים: מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי
כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה
פֶלֶא: נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ: נָחִיתָ

dem Trockenen; ihre Verfolger hingegen schleudertest Du in die Tiefen, wie einen Stein in gewaltige Wasser.

So rettete der Ewige an jenem Tage Israel aus der Hand der Egypter, und Israel sah die Egypter todt am Ufer des Meeres. Da sah Israel die Macht, welche der Ewige an den Egyptern ausgeübt, und es fürchtete das Volk den Ewigen, und glaubte an den Ewigen und an Mosche, seinen Diener.

Damals sangen Mosche und die Kinder Israels dieses Lied dem Ewigen zu Ehren; sie sprachen wie folgt:

Ich singe dem Herrn, denn er ist hocherhaben,
Er stürzte das Roß und den Reiter in's Meer!
Mein Sieg und Sang ist Jah,
Er ward zur Hilfe mir!
Der ist mein Hort, ihn will ich preisen,
Gott meines Vaters, ihn erheb' ich!
Der Ewige ist Herr des Krieges,
Sein Nam' ist: Ewiger!
Die Wagen und das Heer des Pharao
Hat er in's Meer gestürzt,
Und seiner Heeresführer Beste,
Gesenkt in's Schilfmeer wurden sie;
Abgründe decken sie,
Sie sanken in die Tiefen wie ein Stein.
Deine Rechte, o Ewiger,
Mächtig an Kraft,
Deine Rechte, o Ewiger,
Sie zerschmettert den Feind!
In Deiner großen Hoheit
Zerstörst Du Deine Feinde,
Du sendest Deinen Grimm,
Der sie verzehrt wie Stoppel.
Durch Deines Odems Hauch
Ward aufgethürmt das Wasser,
Stand Fließendes gleich einer Mauer,
Gefroren in des Meeres Herz Abgründe.
Ha, ich verfolge, sprach der Feind,
Erreiche, theile Beute aus,
Gesättigt sei an ihnen meine Wuth!
Ich zieh' mein Schwert,
Und meine Hand verderbe sie!
— Da blies Dein Hauch,
Sie deckt die See,
Sie sinken
Gleich Blei in mächtige Gewässer.
Wer ist gleich Dir,
Herr, unter den Mächtigen?
Wer ist gleich Dir,
Gewaltig in Heiligkeit,
Furchtbar im Ruhme,
Wunderthäter?
Du neigtest Deine Rechte,
Die Erde schlingt sie ein.

בְחַסְדְּךָ עַם־זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל־נְוֵה קָדְשֶׁךָ: שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל אָחַז יֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת: אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן: תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן עַד־יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ קָנִיתָ: תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב יי עלהם את מי הים. ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים:

כִּי לַייָ הַמְּלוּכָה וּמֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת־הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַייָ הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים:

הש"ץ אומר חצי קדיש.

Nun führst Du gnadenvoll
Dies Volk, das Du erlöst,
Du leitest sie mit Deiner Macht
In Deine heil'ge Wohnung.
Es hören's Völker, sie erbeben,
Ein Zittern faßt Pelischthäa's Bewohner;
Da erschrecken Edoms Fürsten,
Die Mächt'gen Moabs, sie ergreift Beben,
Es zagen Kanaans Bewohner Alle,
Sie überfallen Angst und Bangigkeit,
Wenn sich Dein Arm erhebt,
Verstummen sie wie Stein —
Bis daß vorüber ist Dein Volk, o Herr,
Bis daß vorüber ist
Dies Volk, das Du erworben!
Du führest sie hin,
Du pflanzest sie ein
Auf Deines Eigenthums Berg,
Den Ort, den Du zu Deiner Wohnung
Geschaffen, Ewiger,
Das Heiligthum, das Deine Hände,
O Herr, gegründet.
Der Ewige wird herrschen immerdar!!!
Der Ewige wird herrschen immerdar!!!

Denn dem Ewigen ist das Reich, er herrschet über die Völker. Erretter werden hinaufziehen auf Zions Berg, Esaus Gebirge zu richten, dann wird das Reich dem Ewigen sein. Der Ewige wird König sein über die ganze Erde; an jenem Tage wird der Ewige einzig sein und sein Name: Einiger. Und in Deiner Thora steht geschrieben: „Höre, Israel, der Ewige, unser Gott, ist ein einiges ewiges Wesen!"

ישתבח Gepriesen in Ewigkeit sei Dein Name, unser König, allmächtiger, großer und heiliger Regent, im Himmel und auf Erden! Ja, Dir, Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, geziemet Lied und Preis, Lob und Sang, Macht und Herrschaft, Sieg, Größe und Stärke, Ruhm und Herrlichkeit, Heiligung und Huldigung, Lobeserhebungen und Danksagungen von nun an bis in alle Ewigkeit. Gelobt seist Du, Ewiger, allmächtiger König, groß im Ruhme, gewaltig im Lobe, Meister in Wunderwerken, waltend in Erhabenheit, der an Lobgesängen Wohlgefallen hat — Herr! Gott! Allbelebender!

דער פֿאָרבעטער רופֿט ויט: ווֶהרענד דעסען בעטעט דיא געמיינדע לייזע:

ח' בָּרְכוּ אֶת־יְיָ הַמְבֹרָךְ:
קו"ח בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:

ק' יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז. הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ. אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ. מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה. הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה. טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ. פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי. תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל־שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ. וְעַל־מְאוֹרֵי־אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה:

תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת־פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים

Der Vorbeter ruft laut:

ברכו Preiset den Ewigen, den Hochgepriesenen!

Die Gemeinde:

Gepriesen sei der Ewige, der Hochgepriesene, in Ewigkeit!

Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, Weltregent, der das Licht gebildet und die Finsterniß geschaffen, der Frieden stiftet und Alles hervorbringt.

Während dessen betet die Gemeinde leise:

Gepriesen und gerühmt, verherrlicht, hochgelobt und erhaben ist der Name des Königs aller Könige, des Heiligen, gelobt sei er! Er ist der Erste und er ist der Letzte, und außer ihm gibt es keinen Gott. Macht ihm Bahn, ihm, der in den Wolken fährt, sein Name ist Jah! frohlocket vor ihm! Erhaben ist sein Name über alles Lob und allen Preis. Gepriesen sei der Name seiner verherrlichten Majestät in Ewigkeit! Hochgepriesen sei der Name des Ewigen von nun an bis in Ewigkeit!

המאיר Er spendet Licht der Erde und den auf ihr Wohnenden in Barmherzigkeit, und in seiner Güte verjünget er täglich neu das Schöpfungswerk. Ewiger, wie viel sind Deine Werke! Alle hast Du sie mit Weisheit eingerichtet, voll ist die Erde von Deinen Gütern. Er, der König, unvergleichlich in seiner Hoheit von ewig her, gepriesen, gerühmt und hocherhaben ist er seit den Tagen der Urwelt. — Gott des Weltalls! in Deiner großen Barmherzigkeit erbarme Dich unser, Herr unserer Macht, Fels unserer Burg, Schild unseres Heiles, Schutzwehr um uns! Gott, der Hochgelobte, in großer Weisheit bereitete und machte er die Strahlen der Sonne; in Güte bildete er sie zur Ehre seines Namens; mit Leuchten rings umgab er seine Veste; die Häupter seiner Heere sind heilig, sie erheben den Allmächtigen und verkünden unaufhörlich die Herrlichkeit Gottes und seine Heiligkeit. Sei gelobt, Ewiger, unser Gott, durch den Ruhm Deiner Hände Werk und durch die strahlenden Leuchten, die Du gemacht, Dich zu verherrlichen. Selah!

תתברך Sei gelobt, Du, unser Hort, unser König, unser Erlöser und Schöpfer so vieler Heiligen! ewig sei Dein Name gepriesen, unser König und Schöpfer so vieler Diener, die alle in Weltenhöhen stehen und sämmtlich in Ehrfurcht die Befehle des lebendigen Gottes und des Weltregenten laut verkünden. Sie sind Alle lieblich, Alle auserlesen, Alle mächtig, Alle vollstrecken sie in tiefer Ehrfurcht den Befehl ihres Schöpfers, und Alle öffnen sie den Mund in Heiligkeit und Weihe zu Gesang und Lied, loben und preisen, rühmen und verehren,

וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים
אֶת־שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה · וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה · לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת רוּחַ בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה ·

קָדוֹשׁ ׀ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ:

וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד־יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ · לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ · כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל־צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ וְלֹא־

heiligen und verherrlichen den Namen des Allmächtigen, des großen, allvermögenden und furchtbaren Königs — heilig ist er! Alle unterziehen sie sich stufenweise den Obliegenheiten des Himmelreichs und ertheilen wechselseitig die Erlaubniß, ihren Schöpfer zu heiligen mit seligem Vergnügen. In reiner Sprache und mit Anmuth stimmen sie die Heiligung an, und rufen in Ehrfurcht, Alle wie Einer:

„Heilig, heilig, heilig ist der Ewige Zebaoth!
Voll ist die ganze Erde seiner Herrlichkeit!"

והאופנים Die Ophannim und heiligen Chajoth erheben sich mit mächtigem Getöse den Seraphim zugekehrt, und ihnen erwiedernd, lobpreisen sie:

„Gelobt sei die Herrlichkeit Gottes an ihrer Stätte!"

לאל Gott, dem Hochgelobten, weihen sie liebliche Gesänge; Gott, dem Weltgebieter, dem lebendigen und unvergänglichen, stimmen sie Loblieder an und lassen Lobsprüche ertönen. Denn er allein wirkt Gewaltiges, stiftet Neues, bewältiget Kriege, säet Wohlthaten, pflanzet Rettungsmittel, schaffet Heilkräfte — furchtbar in Ruhmesthat, Meister in Wunderdingen, der in seiner Güte täglich neu das Schöpfungswerk verjünget. Wie es heißt (Psalm 136, 7): „Danket dem Schöpfer der großen Lichter, ewig währet seine Güte." — Mögest Du auch über Zion ein neues Licht strahlen lassen und wir Alle bald genießen seines Glanzes! Gelobt seist Du, Ewiger, Schöpfer der Himmelsleuchten!

אהבה Reiche Liebe hast Du uns zugewendet, Ewiger, unser Gott, große und besondere Huld uns erwiesen. Unser Vater! unser König! um unserer Väter willen, die auf Dich vertraueten, und denen Du Gesetze des Lebens lehrtest, sei auch uns gnädig und belehre auch uns. Unser Vater, erbarmungsvoller Vater — allerbarmend, erbarme Dich unser, und rüste unser Herz aus, damit wir verstehen und begreifen, aufmerken, lernen und lehren, beobachten, ausüben und vollziehen mögen alle Worte der Lehre Deines Gesetzes in Liebe. Erleuchte unsere Augen in Deiner Lehre, befestige unser Herz in Deinen Geboten und einige unser Gemüth, Deinen Namen

נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל־עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת· לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה: יחיד אומר אל מלך נאמן.

דברים ו׳ ד׳.

שְׁמַ֖ע יִשְׂרָאֵ֑ל יְהוָ֥ה אֱלֹהֵ֖ינוּ יְהוָ֥ה ׀ אֶחָֽד׃

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָ֣הַבְתָּ֔ אֵ֖ת יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֑יךָ בְּכָל־לְבָבְךָ֥ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ֖ וּבְכָל־מְאֹדֶֽךָ׃ וְהָי֞וּ הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֗לֶּה אֲשֶׁ֨ר אָנֹכִ֧י מְצַוְּךָ֛ הַיּ֖וֹם עַל־לְבָבֶֽךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּ֣ם לְבָנֶ֔יךָ וְדִבַּרְתָּ֖ בָּ֑ם בְּשִׁבְתְּךָ֤ בְּבֵיתֶ֙ךָ֙ וּבְלֶכְתְּךָ֣ בַדֶּ֔רֶךְ וּֽבְשָׁכְבְּךָ֖ וּבְקוּמֶֽךָ׃ וּקְשַׁרְתָּ֥ם לְא֖וֹת עַל־יָדֶ֑ךָ וְהָי֥וּ לְטֹטָפֹ֖ת בֵּ֥ין עֵינֶֽיךָ׃ וּכְתַבְתָּ֛ם עַל־מְזֻז֥וֹת בֵּיתֶ֖ךָ וּבִשְׁעָרֶֽיךָ׃

דברים י״א י״ג וְהָיָ֗ה אִם־שָׁמֹ֤עַ תִּשְׁמְעוּ֙ אֶל־מִצְוֺתַ֔י אֲשֶׁ֧ר אָנֹכִ֛י מְצַוֶּ֥ה אֶתְכֶ֖ם הַיּ֑וֹם לְאַהֲבָ֞ה אֶת־יְהוָ֤ה אֱלֹֽהֵיכֶם֙ וּלְעָבְד֔וֹ בְּכָל־לְבַבְכֶ֖ם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶֽם׃ וְנָתַתִּ֧י מְטַֽר־אַרְצְכֶ֛ם בְּעִתּ֖וֹ יוֹרֶ֣ה וּמַלְק֑וֹשׁ וְאָסַפְתָּ֣ דְגָנֶ֔ךָ וְתִירֹשְׁךָ֖ וְיִצְהָרֶֽךָ׃ וְנָתַתִּ֛י עֵ֥שֶׂב בְּשָׂדְךָ֖ לִבְהֶמְתֶּ֑ךָ וְאָכַלְתָּ֖ וְשָׂבָֽעְתָּ׃ הִשָּֽׁמְר֣וּ לָכֶ֔ם פֶּ֥ן־יִפְתֶּ֖ה לְבַבְכֶ֑ם וְסַרְתֶּ֗ם וַעֲבַדְתֶּם֙ אֱלֹהִ֣ים אֲחֵרִ֔ים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶ֖ם לָהֶֽם׃ וְחָרָ֨ה אַף־יְהוָ֜ה בָּכֶ֗ם וְעָצַ֤ר אֶת־הַשָּׁמַ֙יִם֙ וְלֹֽא־יִהְיֶ֣ה מָטָ֔ר וְהָ֣אֲדָמָ֔ה לֹ֥א תִתֵּ֖ן אֶת־יְבוּלָ֑הּ וַאֲבַדְתֶּ֣ם מְהֵרָ֗ה מֵעַל֙ הָאָ֣רֶץ הַטֹּבָ֔ה אֲשֶׁ֥ר יְהוָ֖ה נֹתֵ֥ן לָכֶֽם׃ וְשַׂמְתֶּם֙ אֶת־דְּבָרַ֣י

zu lieben und zu fürchten, auf daß wir nicht zu Schanden werden für und für. Denn wir vertrauen Deinem heiligen, großen und furchtbaren Namen, frohlocken und freuen uns Deines Heils. O, bringe in Frieden uns aus den vier Enden der Erde und führe uns aufrecht in unser Land zurück. Denn ein Stifter des Heils bist Du, o Gott! und uns hast Du erkoren aus allen Völkern und Zungen, und uns Deinem großen Namen genähert, für immer, in Wahrheit, um Dir zu huldigen und Deine Einheit in Liebe anzuerkennen. Gelobt seist Du, Ewiger, der sein Volk Israel erkoren in Liebe.

(V. Mos. 6, 4.)

Höre, Israel, der Ewige ist unser Gott, der Ewige ist einzig!

Gelobt sei der Name seiner glorreichen Majestät immer und ewig!

Du sollst den Ewigen, deinen Gott, lieben von ganzem Herzen, von ganzer Seele und von ganzem Vermögen! Die Worte, die ich dir jetzt befehle, sollen dir stets im Herzen bleiben; du sollst sie deinen Kindern einschärfen und davon reden, wenn du in deinem Hause sitzest und wenn du auf dem Wege gehest, wenn du dich niederlegst und wenn du aufstehst; binde sie zum Zeichen an deine Hand, trage sie als Stirnband zwischen deinen Augen und schreibe sie auf die Pfosten deines Hauses und an deine Thore.

(V. Mos. 11, 13.) Werdet ihr also meinen Geboten gehorchen, die ich euch jetzt gebe, den Ewigen, euern Gott, von euerm ganzen Herzen und von euerer ganzen Seele zu lieben und ihm zu dienen, so will ich euerm Lande Regen geben zur rechten Zeit, Frühregen und Spätregen, damit du dein Getreide, deinen Most und dein Oel einsammelst, und will für dein Vieh Gras wachsen lassen auf deinem Felde, daß du zu essen habest im Ueberflusse. Hütet euch aber, daß euer Herz nicht bethört werde, daß ihr etwa abfallet und andern Göttern dienet und sie anbetet! Der Zorn des Ewigen würde über euch entbrennen, er würde den Himmel verschließen, daß kein Regen sei, die Erde würde ihr Gewächs nicht hervorbringen, und ihr würdet gar bald zu Grunde gehen, fern von dem vortrefflichen Lande, das euch der Ewige geben will. Nehmet diese meine Worte

אֵֽלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־
יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־
בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ
וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:
לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהֹוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:
במדבר ט"ו ל"ז וַיֹּאמֶר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת
וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהֹוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
וְלֹא תָתֻרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם
זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי
וִהְיִיתֶם קְדֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי
יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם: יש לכרך אלהיכם לאמת, אכן יתן ריוח מעט שלא יבולע הא'.

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד
וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן
יִשְׁעֵנוּ: לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ
וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים
וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל־אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל־
בָּנֵינוּ וְעַל־דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל־דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל־הָרִאשׁוֹנִים וְעַל־הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם
לְעוֹלָם וָעֶד· אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת

euch zu Herzen und zu Gemüthe, bindet sie zum Zeichen an euere Hand und traget sie als Stirnband zwischen euern Augen; lehret sie euere Söhne, davon zu reden, wenn du in deinem Hause sitzest und wenn du auf dem Wege gehest, wenn du dich niederlegst und wenn du aufstehst; schreibe sie auf die Pfosten deines Hauses und an deine Thore! damit ihr und euere Kinder auf dem Erdreiche, welches der Ewige euern Vätern zugeschworen ihnen zu geben, lange Jahre bleiben möget, so lange der Himmel über der Erde sein wird.

(IV. Mos. 15, 37.) Der Ewige sprach zu Mosche wie folgt: Rede zu den Kindern Israels und sage ihnen, sie sollen bei allen ihren Nachkommen, an die Ecken ihrer Kleider Schaufäden machen und an diese Eckenschaufäden eine Schnur aus dunkelblauer Wolle befestigen. Diese sollen euch zu Schaufäden dienen, daß ihr sie sehet und euch aller Gebote des Ewigen erinnert und sie befolget, nicht aber euerm Herzen und euern Augen nachwandelt, die euch auf Abwege führen. Damit ihr euch all meiner Gebote erinnert und sie befolget, und ihr heilig seiet euerm Gotte. Ich bin der Ewige, euer Gott, der ich euch aus dem Lande Egypten herausgeführt, um euer Gott zu sein. Ich, der Ewige, euer Gott!

אמת Wahr und sicher, zuverlässig und unwandelbar, richtig und wahrhaft, lieblich und angenehm, schätzbar und ergötzend, achtbar und herrlich, bewährt und erprobt, nützlich und heilsam ist diese Verheißung für uns auf immer und ewig. Wahr ist es, der Weltengott ist unser König, Jakobs Fels der Schild unseres Heils! Von Geschlecht zu Geschlecht dauert er, dauert sein Name, sein Thron ist unwandelbar und sein Reich und seine Treue ewigdauernd; seine Verheißungen sind lebendig und ewigbestehend, wahrhaft und erquickend für immer und in alle Zeit und Ewigkeit — für unsere Voreltern und für uns, für unsere Kinder und für unsere Nachkommen, sowie für alle Nachkommen des Stammes Israel, Deine Knechte.

על Der Vor- und Nachwelt ist's eine wohlthätige Verheißung, sie dauert ewig: Wahrheit und Wahrhaftigkeit, ein unwandelbares Gesetz. Wahr ist's, daß Du, Ewiger, unser

שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ · מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ · אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד־אַפְסֵי אָרֶץ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל־לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ · כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם הָרַגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם־סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל־זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ · מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם: מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהֹוָה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל־שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ · יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל · (גֹּאֲלֵנוּ יְיָ צְבָאוֹת שְׁמוֹ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל) · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גָּאַל יִשְׂרָאֵל:

מתפללים שמונה עשרה תמכף לעיל זייטע 10.

Gott und unserer Väter Gott bist, unser König, König unserer Väter, unser Erlöser, Erlöser unserer Väter, unser Schöpfer, Fels unseres Heils; unser Befreier und Retter war von Ewigkeit her Dein Name — kein Gott ist außer Dir!

עזרת Der Beistand unserer Väter warst Du von jeher, Schild und Retter ihren nachfolgenden Söhnen in jedem Geschlecht. In Weltenhöhen ist Dein Thron, und Deine Gerichte und Deine Huld reichen bis zu der Erde Enden. Heil dem Manne, der auf Deine Gebote hört, Deine Lehre und Dein Wort sich zu Herzen nimmt! Es ist wahr, Du allein bist Herr Deines Volkes, ein mächtiger König, ihre Sache zu führen. Es ist wahr, Du bist der Erste, und Du bist der Letzte, und außer Dir, o König, gibt es für uns keinen Erlöser und Erretter! Aus Egypten hast Du uns erlöst, Ewiger, unser Gott, und aus dem Sklavenhause uns befreit; alle ihre Erstgebornen hast Du erschlagen und Deine Erstgebornen erlöst; das Schilfmeer hast Du getheilt, die Frevler versenkt, und die Lieblinge hindurchgeführt; und die Wasser deckten ihre Feinde, nicht Einer von ihnen blieb übrig. Darob lobsangen die Geliebten, erhoben den Allmächtigen und die Lieblinge weiheten Lieder, Gesänge und Psalmen, Lobsprüche und Danksagungen dem allmächtigen, lebendigen und unvergänglichen Weltenherrn, der hoch und erhaben, groß und furchtbar ist, der die Stolzen beuget und die Gebeugten aufrichtet, der die Gefesselten löset und die Bedrückten befreit, den Armen beisteht und seinem Volke antwortet, wenn es zu ihm ruft. Lob sei ihm, dem Allmächtigen, Allerhöchsten! gelobt sei er und hochgepriesen! Mosche und die Kinder Israels stimmten Dir ein Lied an mit großer Freude, und sie Alle sprachen:

מי „Wer ist unter den Mächten, o Ewiger, wie Du? wer ist wie Du? verherrlicht in Heiligkeit, furchtbar im Ruhme, Wunderthäter!" Ein neues Lied sangen die Erlösten Deinem Namen am Ufer des Meeres; einmüthig dankten sie Alle, und huldigend sprachen sie: „Der Ewige wird regieren immer und ewig!"

צור O Fels Israels, erhebe Dich zur Hilfe Israels und befreie nach Deiner Verheißung Jehuda und Israel! Unser Erlöser, Ewiger Zebaoth ist sein Name, Heiliger Israels! Gelobt seist Du, Ewiger, der Israel erlöst hat!

(Hierauf folgt Schemone Esre Seite 11.)

הש"ץ חוזר התפלה וכשמגיע אל מלך עוזר ומושיע ומגן אומרים קרובות.

מיוסד ע"ס א"ב מחומש עד אות ס' ושם המחבר אלעזר בירבי קליר חתום כאן כפול בתחלת סוף החרוזים. (ותשלום הקרובות הזה והוא מן אות ס' ואילך תמצא בקינה הראשונה המתחלה שבת סורו מני.)

קהל. אֲאַבִּיךְ בְּיוֹם מֶבֶךְ עֵגֶל חֲצִי גָרְנִי · אֲאַטְּמָה כָל־שָׂפָה מֵעֲנוֹת בִּגְרוֹנִי · אֲאַלֵּם כָּל־פֶּה כִּי לֹא שָׁךְ חֲרוֹנִי · אַאֲבִין תְּשַׁע מֵאוֹת וְעוֹד כִּי לֹא דָשׁ בֶּן גָּרְנִי · אַאֲקִיץ חֶבְרוֹנִי אֲשֶׁר חִבְּרָנִי · חזן אֵיכָה יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִחַר גְּרוֹנִי: גְּרוֹנִי, אַנְשִׁית צְחִיחָה אִם־אֶתֵּן אֶת־דְּגָנֵךְ · אַחֲזִיק מָגֵן וְצִנָּה בְּגִינֵךְ לְגוֹנְנֵךְ · וְאֶתְנָה צְמִידִים עַל־יָדַיִךְ וְרָבִיד עַל־גְּרוֹנֵךְ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן אַבְרָהָם: אתה גבור וכו' עד להחיות מתים.

אֶבְכּוּ בְקִינוֹת בְּכָל שָׁנָה שִׁלּוּחַי · אֶבְכּוּ בָהּ פָּנִים בְּפָנִים עַד כְּלוֹת שְׁלָחַי · אֶבְכֶּה חֶדֶר קוֹלִי מִלְּהָרִים קוֹל נִיהָי · אֲבֵלָה בוֹכִיָּה עַד יְעֻשְּׁשׁוּ נְגֹהָי · אֶבְכֶּה וּלְחָיַי אֵבֵי שְׁלָחַי · חזן אֵיכָה כָּלוּ עֵינַי מְיַחֵל לֵאלֹהָי: לְאֵל חַי לְחַכּוֹת וְיַעֲשֶׂה לְמַעֲנוֹ · לְהַטְלִילְכֶם בְּטַלְלֵי מְעוֹנוֹ · כָּל הַנֹּגֵעַ בָּכֶם נֹגֵעַ בְּבָבַת עֵינוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְחַיֵּה הַמֵּתִים: נקדש עד וקדוש אתה.

אֶגְמֶה לַעֲנָה פְּנֵי תֵיבָה בְּקָרְבִּי · אֲגִיר עַיִן וְלֹא תִדְמֶה כִּי אֵין מְקָרְבִי · אֶגְעֶה וְאֶפְעֶה כִּי רָחַק קְרוֹבִי · אֲגַלֶּה שָׂדַי חָלוּץ מוּל מַחֲרִיבִי · אֲגִישׁ חִין מְרִיבִי אֵיךְ לֹא רָב רִיבִי · חזן אֵיכָה חַם לִבִּי בְּקִרְבִּי: בְּקִרְבִּי עָצוּר וְחָתוּם יוֹם נָקָם אֲרִיאֵל · עֵת כִּי בָא יָבֹא וְלֹא יְאַחֵר אֵל · כִּי־גָדוֹל בְּקִרְבֵּךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל: בָּא"יָ הָאֵל הַקָּדוֹשׁ: אתה חונן עד בינה והשכל.

אֶדּוֹם וְלֹא אֵצֵא פֶתַח וְאֶכָּבֵד · אַדְמִים כָּל פִּיּוֹת כִּי אֶבֶל כָּבֵד · אֶדְעָה מִלִּין וּמֶלֶל אַכְבֵּד · אֲדִי כַּמֶּה שָׁנִים הֲמָמִי

Israel: An diesem Tage der Verwirrung leg' ich Trauerhülle um dem Sitze meines hohen Rathes; ich verschließe jede Lippe, daß sie nichts entgegne meiner Beschwerde; jeder Mund verstumme, denn noch ist nicht gestillt sein Zorn. Mehr als 900 Jahre hofft' ich schon, und noch immer trat nicht auf meiner Tenne Sohn (Messias). Da dachte ich: ich will mir zum Beistand wecken den in Chebron Schlafenden (Abraham). Aber ach, ich rief mich heiser, umsonst ward müde mein Mund. —

Gott: „Mein Mund spricht: „Schwaches und schmachtendes Volk, ich will dir Nahrung reichen; ich ergreife Schild und Waffe um dir beizustehen, ich werde deinen frühern Schmuck dir wieder um Hals und Hände legen!" Gelobt seist 2c. 2c.

Israel: Alljährlich klagen meine Vorsänger und sind mit Staub bestreut, Aller Gesichter sind verhüllt, bis einst mein Elend endet. In einsamer Kammer weine ich, damit nicht lautbar werde meine Jammerstimme; seufzend trauere ich, mein Augenlicht entschwindet, ich weine, so daß meine Wangen dem nassen Sprößling gleichen. Ach, mein Aug' verschmachtet und dennoch hoffe ich auf Gott.

Gott: „Auf Gott hoffet, und er wird euch willfahren um seinetwillen, wird euch beleben mit dem Thau seiner heiligen Wohnung. Wer euch antastet, der tastet Seinen Augapfel an!" Gelobt seist 2c. 2c.

Israel: Wermuth muß ich trinken, drum nah' ich mich der heiligen Stätte hier. Unaufhörlich rinnt mein Auge und Niemand nimmt sich meiner an, ich heul' und stöhne, daß mein Freund so fern mir ist; ich zeige die nackte Brust, von der die Feinde mir das Gewand gerissen und bringe so mein Flehen meinem Vertheidiger vor. Aber, ach, Er nimmt sich meiner Sache nicht an; wehe! es verglüht mein Herz in meinem Innern.

Gott: „In meinem Innern ist beschlossen und versiegelt der Tag, wo ich Ariël[1]) rächen werde. Gewiß es kommt die Zeit, und Gott wird dann nicht säumen, und groß in deiner Mitte wird sich zeigen der Heilige Israels". Gelobt seist 2c. 2c.

Israel: Ich bin verstummt, ich komme nicht vor meine Thür, bin nichts geachtet. O es schweige jeder Mund ob dieser schweren Trauer. Ich hab' wohl Worte, aber die Zunge ist

1) Den Tempel (Jesaia 29, 1).

בְּמַכְבֵּד· אַדְמָתִי אִבַּד אַבִּירַי לְהַאֲבֵד· יזן אֵיכָה נִשְׁכַּחְתִּי כְּמֵת מִלֵּב הָיִיתִי כִּכְלִי אֹבֵד: אוֹבֵד זֵרוּי כְּשֶׂה בַּקֵּשׁ מָה אֶרְעוֹ· זֵר רוּחַ דַּעַת לְרוֹעֲעוֹ· כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חוֹנֵן הַדָּעַת:

השיבנו אבינו עד בתשובה שלמה לפניך:

אֶהֱמֶה כַּיּוֹנָה נְהִי תַמּוּר שִׁירָי· אֶהְגֶּה הַוּוֹת עַל שְׁנֵי שְׁבָרָי· אֶהֱמֶה כַּהֲמוֹת יַמִּים בְּתוֹךְ שׁוֹבְרָי· אֲהַלֵּךְ בְּהָרֵי נֶשֶׁף בְּאֵין מֵישָׁרָי· אֲהָהּ יְשָׁרַי אֶהֱמוּ כְשֵׁרָי· יזן אֵיכָה כִּמְעַט נָטָיו רַגְלַי כְּאַיִן שֻׁפְּכוּ אֲשֻׁרָי: אֲשֻׁרַי רָדְפוּ בַּכֶּבֶל לְהֵאָסֵר: רְצֵה תְשׁוּבָתִי בִּסְלִיחָה לְהִתְבַּשֵּׂר· מַה־נָּאווּ עַל־הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָרוֹצֶה בִּתְשׁוּבָה:

סלח לנו וכו׳ עד כי מוחל וסולח אתה.

אוֹיָה לִי כִּי גַרְתִּי צוּל לְכִלָּיוֹן· אוֹנֶנֶת וְצוֹלֶלֶת מֵאֵין דִּלְיוֹן· אוֹם אֲשֶׁר עַל כָּל גּוֹי הוּשְׂמָה עֶלְיוֹן· אוֹת הֻשַּׂם בְּהֵרָשֵׁם בְּאֶצְבְּעוֹת יְמִין עֶלְיוֹן· אוֹמְרָה לְגִלָּיוֹן אוֹוי לְכִלָּיוֹן· יזן אֵיכָה חַלּוֹתִי הִיא שְׁנוֹת יְמִין עֶלְיוֹן: עֶלְיוֹן בְּרֹאשׁ הָרִים תְּכוֹנֵן אַרְמוֹנֶךָ· בְּהַרְבְּךָ לִסְלוֹחַ פִּשְׁעֵי הֲמוֹנֶךָ· תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ: בָּ״אַ״יְ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלֹחַ: ראה נא עד חזק אתה.

אָז אָמַרְתִּי הִנֵּה בָאתִי לְבֵית מַעֲדַנָּי· אָזַל קִצִּי וְשָׁנַי וְלָאֲטוּ עֲדָנָי· אֶזְכְּרָה נְגִינָתִי בְּלֵיל נְדוּנָי· אֶזְעַק אֵלֶיךָ חָמָס כְּהֶבְלְעוּ אֲדָנָי· אֲזַי דִּינַי אוֹמְרָה לַיְיָ· יזן אֵיכָה הַלְעוֹלָמִים יִזְנַח אֲדֹנָי: יְיָ יֵרָאֶה בָּעֲנִי עַם עוֹלָם· יוֹפִיעַ לְגָאֳלָם גְּאֻלַּת עוֹלָם· כִּי לֹא יִזְנַח אֲדֹנָי לְעוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל: עננו עד ורחמן אתה.

mir gelähmt, ob des großen Elendes, das mich schon so lange Zeit bedrückt. Der Feind hat mein Land verheert und ausgekehrt und vernichtet alle meine Helden. Ach ich bin einem Todten gleich vergessen aus dem Herzen, bin geworden wie ein zerbrochenes Gefäß.

Gott: „Ihr verlorne und verirrte Schaafe, ich werde untersuchen, was euch begegnet ist. Die Krone der Erkenntniß (Thora), die ich euch verliehen, nie wird sie vergessen werden aus dem Munde eurer Nachkommen.“ Gelobt seist ꝛc. ꝛc.

Israel: Wie eine Taube girr' ich klagend jetzt statt meiner frühern Lieder, und erzähle von der Bosheit, die mich zweimal schon gestürzt. Wie Meereswogen braust's in meinem Innern unter meiner Verfolger Schaar; ich irr' auf dunkeln Bergen umher und Niemand leitet meine Schritte. Meine Redlichen rufen: Ach! meine Frommen klagen: Wehe! Wehe! ein wenig noch und meine Füße wanken und meine Schritte gleiten aus. Verfolgt werd' ich auf Weg und Steg, in Fesseln geschmiedet. O nimm gnädig meine Buße auf und vergib mir; sprich doch bald: „Wie schön erklinget auf den Bergen die Erlösungskunde.“

Wehe mir! ich liege in des Verderbens Tiefe, ich versinke, ich fleh' um Hilfe, Niemand rettet mich. Die Nation, die ehedem über alle Völker erhaben war, die das Ehrenzeichen[1]), von des Höchsten Hand geschrieben, empfangen hatte, sie ruft jetzt laut: die Augenlust (der Tempel) ist zerstört! Wehe, dies ist mein Tod, daß sich gegen mich die Hand des Höchsten kehrte. Gründe doch, o Gott, auf der Bergesspitze Deinen Tempel wieder! Der Du so oft vergabst die Frevel Deines Volkes, laß mächtig Deine Hand, erhoben Deine Rechte sein! Gelobt seist ꝛc. ꝛc.

Einst dachte ich: „ich sitze nun fest im Hause meiner Wohlgenüsse.“ Aber bald hatte sich mein Ende genaht und schrecklich sich die Zeit geändert. Ja, gedenke ich der Freudenlieder, die in jener Nacht[2]) ich sang, da mein Brautgeschenk mir wurde — o dann muß ich bei Dir Klag' erheben wegen der Gewaltthat, die meines Tempels Säulen zu Grunde richtete, muß rechtend, Ewiger, zu Dir sprechen: Ach, willst Du denn auf ewig mich verlassen, Herr?

Gott: „Der Herr wird das Elend der Weltnation einst schauen und wird dann selbst erscheinen, um sie auf ewig zu erlösen; denn nicht auf ewig verlässet euch der Herr“. Gelobt seist ꝛc. ꝛc.

---

[1]) Die zwei steinernen Tafeln (לוחות).

[2]) Die Nacht nach der Gesetzgebung.

אָחוֹר וָקֶדֶם מִמָּרוֹם לְמָרוֹם· אַחֲרָיו נִמְשַׁכְתִּי וְנָחֲנִי עַד אֱדוֹם· אֲחָזַתְנִי רְעָדָה שָׁם בִּנְזִיד אָדוֹם· אֲחוֹרַנִּית שְׁמוֹנָה שַׁבְתִּי בִּגְבוּל בַּת אֱדוֹם· אֲחָזוּתִי פֶּה לְדוֹם אַחֲרִישׁ עַל הֲדוֹם· ח״ו אֵיכָה לָכֵן הַמַּשְׂכִּיל בָּעֵת הַהִיא יִדֹּם: יִדֹּם רוֹבֵץ פֶּתַח מִלְּהַשְׂטִינְכֶם· רוֹפֵא כָל־בָּשָׂר הוּא יִשְׁמַע בְּקוֹלְכֶם· הַמַּזְכִּירִים אֶת־יְיָ אַל־דֳּמִי לָכֶם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: ברך עלינו וכו׳ עד כשנים הטובות.

אַטֵּה לְמָשָׁל אָזְנִי בְּמִשְׁנֵה הַר הַטּוֹב· אֲטוּמִים אֲשֶׁר גָּעוּ נְטוּלֵי לִקְטוֹב· אֵטוּן חֲדַר הַמִּטּוֹת בְּגַרְזֶן לַחְטוֹב· אִטּוּ לְגַרְזֶן כָּל־לַח וְרָטוֹב· אַטִּיף בְּכָל טוֹב אֵין עוֹשֶׂה טוֹב· ח׳ אֵיכָה נֶאֱלַמְתִּי דוּמִיָּה הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב: מִטּוֹב כֹּל יֶחְסַר אֲסָמַי לְמַלְאוֹ· בִּרְכַּת שְׁנַת טוֹב יַשְׁפִּיעַ בִּגְבוּלוֹ· אַל תִּתְּנוּ דֳמִי לוֹ: בָּא״יְ מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים: תקע בשופר וכו׳ עד כנפות הארץ.

אֵיכָה מֵאֵיכָה שִׁלַּחְתִּי בְּמַלְקוֹחַי· אֵימָתַי מְגִלַּת קִינוֹת בִּפְנֵי פִקְחַי· אִילוּ כַּמֶּה יוֹבְלוֹת וְלֹא גָעוּ פְּקַח קוֹחַי· אֵימִים מַעֲרִימִים עֲלֵי מַקָּחַי· אִישֵׁי מַלְקוֹחַי אִכְּלוּ רְקוּחַי· ח׳ אֵיכָה יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי וּלְשׁוֹנִי מֻדְבָּק מַלְקוֹחָי: מַלְקוֹחַי יַמְתִּיק לְשׁוֹרֵר לְחוֹכִי· יֶאֱסוֹף מְזָרֵי לְאִוּוּי מְחַכִּי· וְעוֹד כֹּל תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי לְחִכִּי: בָּא״יְ מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: השיבה עד במשפט.

אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי שִׁבַּר עַצְמוֹתַי· אַךְ כִּי יָשׁוּב לְסִיג אַשְׁמוֹתַי· אֶכְתּוֹב קִינִים אֲשֶׁר פָּצוּ שִׂפְתֵי מְזִמּוֹתַי· אֲכַוְּנָה נְכוֹחוֹת מוּל קָמוֹתַי· אַכְבִּיר נַהֲמוֹתַי אַכְרִיז טוֹב מוֹתִי· ח׳ אֵיכָה וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד מָתָי: מָתַי קוּמוֹ לְעַד קָמִים לְהַחֲרִימָם· קָרֵב יוֹם אֵידָם בְּמִשְׁפָּט לְהִתְרוֹמָם· עַתָּה

Israel: Rückwärts bald, bald vorwärts auf meinem Wüstenzuge ging ich meinem Führer (Mosche) nach, er führte mich an Edom's Grenze. Wie zitterte ich da wegen des rothen Gerichtes[1]), und acht Stationen kehrte ich rückwärts wieder an Edom's Grenze. Doch wie mußte ich erst verstummen als Gottes Gnadenstuhl[2]) mir entrissen ward; wehe, selbst der Einsichtsvollste wußte da keinen Rath.

Gott: „Der Wegelagerer wird verstummen und nicht mehr euch anfeinden. Der allem Fleische Hilfe bringt, Er wird euere Stimme hören." Flehet nur zum Ewigen, schweiget nicht!" —

Israel: Spottlieder mußt' ich hören in den Vorstädten des heiligen Berges; die Unbeschnittenen brüllten, metzelten meine Erhabenen nieder, zerstörten die Säulen des innersten Gemaches (Allerheiligsten) und jeder grüne Baum fiel unter ihrer Axte. Der ich von allem Guten überfloß — Niemand erzeigt mir jetzt mehr Gutes. Ach wie bin ich so verstummt und still und schweige aller Freuden. — Doch einst wird Gott in meinen Kammern das Gute nicht mehr fehlen lassen; Segen guter Jahre verleihet Er dann seinem Lande — und ihr werdet nicht mehr schweigen, ihm zu danken.

Schon als dem Adam „Wo bist Du?" zugerufen wurde, ward das „Wehe" über uns beschlossen. Ich wurde umgestürzt und meine Habe geplündert; drum sing' ich bebend Trauerlieder in meiner Frommen Versammlung. Der Erlaßjahre viele sind schon verstrichen — doch **mein** Erlösungsjahr **ist** noch nicht gekommen. Vielmehr suchen die Grausamen immerfort mich meines Vermögens zu berauben, und ihre Habsucht setzt Leute über mich, die all meine Habe verschlingen. Ja, wie eine Scherbe bin ich ausgetrocknet und meine Zunge klebt mir am Gaumen. — Aber Freudenlieder wird Gott einstens meine Zunge singen lassen, einst, wann ich genug geharrt, und Er meine Zerstreuten alle sammeln wird in das ersehnte Heiligthum. Dann, dann wird nicht mehr meine Zunge an meinem Gaumen kleben. —

Der Feind verzehrte und zerstörte mich, zerbrach mir alle Gebeine, oftmals überfiel er mich — doch alles dies wegen meiner Sünden. Klagelieder schreib' ich nieder, wie sie den Pforten meiner Trauergedanken entströmen. Gerechte Klagen führe ich ob meiner vielen Leiden und rufe stöhnend: „erwünscht wäre mir der Tod!" denn tief bin ich erschüttert; und Du, o Herr, wann wird's enden?

---

[1]) Das Linsengericht, welches Jacob dem Esav vorsetzte, als dieser ihm die Erstgeburt verkaufte (1. M. 25). Jenes Ereigniß war die Ursache der ewigen Feindschaft, die Edom gegen Israel hegte.

[2]) Das ist der Tempel.

אָקֻם יֹאמַר יְיָ עַתָּה אֵרוֹמָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב
צְדָקָה וּמִשְׁפָּט: ולמלשינים וכו' עד במהרה בימינו:

אֱלִי כַּתַּנִּים בְּהַעֲצִימֵנִי· אֱלִיָּה כַּיְעֵנִים בְּהַאֲשִׁימֵנִי· אֱלִי
אֵלִי לָמָּה סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנִי· אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל
בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי· אָלִיתָ לְחָטְמֵנִי אַלּוּף בְּאַף לְשָׂטְמֵנִי·
ח' אֵיכָה תֵהָפֵךְ לְאַכְזָר לִי בְּעֹצֶם יָדְךָ תִשְׂטְמֵנִי: תִּשְׂטְמֵנִי
לֹא לָנֶצַח תָּשׁוּב וּתְנַחֲמֵנִי· לְעֵת תַּכְנִיעַ זֵדִים זוֹמְמֵי
לְלַחֲמֵנִי· יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹבֵר
אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים: על הצדיקים וכו' עד כי בך בטחנו:

אָמַר הַדּוֹר הָאַחֲרוֹן בְּפֶצַח· אָמוּתָה הַפַּעַם וְלֹא אֶרְאֶה
רֶצַח· אִם כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי אַרְגִּיז וְאָעִיז מֵצַח· אָמַרְתִּי
הִסְתִּיר פָּנָיו בַּל־רָאָה לָנֶצַח· אֲמָרֵר בְּחֵרוּף רֶצַח אֱמֶת
חֲרָבוֹת לָנֶצַח· ח' אֵיכָה עַד אָנָה תִשְׁכָּחֵנִי נֶצַח: נֶצַח יוֹדֵעַ
כִּי רֶגַע יִשְׁצוֹף· יִרְצֶה אֶת בּוֹטְחָיו צִדְקָם לִרְצוֹף· כִּי לֹא
לָנֶצַח יָרִיב וְלֹא לְעוֹלָם יִקְצוֹף: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן
וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים: ·ולירושלים עירך וכו' עד לתוכה תכין:

אָנָה אֲנַחְנוּ עֹלִים וְחַיַּת יַעַר שִׁכְּלָתְנוּ· אָנָה אֵלֵךְ מֵרוּחֲךָ
וְסַעֲרָתְךָ כִּלָּתְנוּ· אָנוּד כְּצִפּוֹר נוֹדֵד כִּי הֵילִילָתְנוּ· אָנוּשָׁה
כִּי אֵשׁ בֵּינוֹת אֲכָלָתְנוּ· אֲנָחוֹת מְלֵאָתְנוּ אֲנִינוּת תִּכְלָתְנוּ·
ח' אֵיכָה כִּי קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנוּ: אֲכָלַתְנוּ רוֹפֶסֶת בְּיַעַר
גְּדֹלָה· רְאֵה בְקִנְאָתִי וְתַשְׁמִיעַ בִּגְדֻלָּה· קִנֵּאתִי לִירוּשָׁלַיִם
וּלְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

את צמח דוד וכו' עד סוף שמונה עשרה, ח"ק, ומוציאין ס"ת וקורין ג' אנשים בסדר ואתחנן, והעולה לתורה קודם שמברך יאמר בלחש ברוך דיין האמת, בלי שם ומלכות. וקורין בקול נמוך ובלי נגון טעמים ואין אומרין מי שברך לעולים, ואומר ח"ק, וגוללין ס"ת ומפטירין אסף אסיפם בניגון בכי. ומברך לאחריה ג' ברכות עד מגן דוד. ואומרין יהללו ומחזירין ס"ת להיכל, ואח"כ יושבין על הארץ ומתחיל הש"ץ לומר קינות.

Gott: „Wann er sich einst erhebt zur Beute, dann wird deine Widersacher Er verscheuchen. Er führt herbei ihren Unglückstag, wann zum Gericht er schreitet. Dann stehe ich auf, spricht der Herr, dann erheb' ich mich!" Gelobt sei 2c. 2c.

Gleich Schakalen heule ich, da Du mich so zermalmen ließest; schwer ließest Du mich büßen, drum trauere ich wie der Strauß. Mein Gott, mein Gott! warum machtest Du zum Abscheu, zum Ekel mich? O züchtige mich doch ferner nicht in Deinem Zorne, strafe mich nicht in Deinem Grimme. Schwurst Du denn, mich ganz zu unterdrücken, Vater! soll denn stets Dein Zorn mich verfolgen? Ach, wie grausam verfährst Du mit mir, mit aller Stärke Deiner Hand übst Du Strafe an mir aus. Strafe mich doch nicht ewig; kehre um und tröste mich! Ja zur Zeit, wo Du die Frechen, die stets mich zu verfolgen trachten, demüthigen wirst — zu jener Zeit wird Dein Zorn sich legen und Du mich wieder trösten.

Laut spricht dies späte Zeitalter: Gerne will ich sterben, daß ich dies Morden nicht mehr sehe; besitz' ich etwa steinerne Kraft, daß stürmend die Stirne ich darbieten könnte. Verzweifelnd denke ich: Gott hat sein Antlitz weggewandt, schaut nicht gnädig mehr auf mich. Bitter weine ich, denn verspottet werd' ich und gemordet, und der Wahrheit Tempel liegt in Trümmern auf immer. Ach, Herr, vergissest Du uns denn auf immer? —

Gott: „Die Zukunft wird es lehren, daß nur auf kurze Zeit Gott zürnt, Er nimmt wieder gnädig auf, die auf ihn vertrauen und lohnet reichlich ihre Tugend. Denn nicht auf immer hadert er und nicht auf ewig zürnet er." —

Israel: Wohin auch wir zögen, zerreißt uns das Gewild des Waldes, wohin auch vor Deinem Geiste wir fliehen, reibt Dein Sturm uns auf; wir irren herum, wie ein verscheuchter Vogel — und Du läßt uns jammern. Wir sind schwer verwundet, das Feuer des Himmels hat uns verzehrt; Seufzer haben unsre Brust erfüllt, Klagen uns dahin gerafft. Ach, zur Strafe ward es uns — weil wir Dein Haus verachtet hatten — daß das reißende Gewild uns so zerfleischen mußte. Schaue doch auf unser Elend und verkünde bald in Deiner Erhabenheit: „Mächtig eifere ich für Jerusalem und für Zion!" — Gelobt seist 2c. 2c.

מוציאין ס״ת וקורין ג׳ בסדר ואתחנן, והשלישי הוא המפטיר.

כִּֽי־תוֹלִ֤יד בָּנִים֙ וּבְנֵ֣י בָנִ֔ים וְנוֹשַׁנְתֶּ֖ם בָּאָ֑רֶץ וְהִשְׁחַתֶּ֗ם
וַעֲשִׂ֤יתֶם פֶּ֙סֶל֙ תְּמ֣וּנַת כֹּ֔ל וַעֲשִׂיתֶ֥ם הָרַ֛ע בְּעֵינֵֽי־יְהוָ֥ה
אֱלֹהֶ֖יךָ לְהַכְעִיסֽוֹ׃ הַעִידֹ֨תִי בָכֶ֣ם הַיּוֹם֮ אֶת־הַשָּׁמַ֣יִם וְאֶת־
הָאָ֒רֶץ֒ כִּֽי־אָבֹ֣ד תֹּאבֵדוּן֮ מַהֵר֒ מֵעַ֣ל הָאָ֗רֶץ אֲשֶׁ֨ר אַתֶּ֜ם
עֹבְרִ֧ים אֶת־הַיַּרְדֵּ֛ן שָׁ֖מָּה לְרִשְׁתָּ֑הּ לֹא־תַאֲרִיכֻ֤ן יָמִים֙ עָלֶ֔יהָ
כִּ֥י הִשָּׁמֵ֖ד תִּשָּׁמֵדֽוּן׃ וְהֵפִ֧יץ יְהוָ֛ה אֶתְכֶ֖ם בָּעַמִּ֑ים וְנִשְׁאַרְתֶּם֙
מְתֵ֣י מִסְפָּ֔ר בַּגּוֹיִ֕ם אֲשֶׁ֨ר יְנַהֵ֧ג יְהוָ֛ה אֶתְכֶ֖ם שָֽׁמָּה׃
וַעֲבַדְתֶּם־שָׁ֣ם אֱלֹהִ֔ים מַעֲשֵׂ֖ה יְדֵ֣י אָדָ֑ם עֵ֣ץ וָאֶ֔בֶן אֲשֶׁ֤ר לֹֽא־
יִרְאוּן֙ וְלֹ֣א יִשְׁמְע֔וּן וְלֹ֥א יֹאכְל֖וּן וְלֹ֥א יְרִיחֻֽן׃ וּבִקַּשְׁתֶּ֥ם מִשָּׁ֛ם
אֶת־יְהוָ֥ה אֱלֹהֶ֖יךָ וּמָצָ֑אתָ כִּ֣י תִדְרְשֶׁ֔נּוּ בְּכָל־לְבָבְךָ֖ וּבְכָל־
נַפְשֶֽׁךָ׃ לוי בַּצַּ֣ר לְךָ֔ וּמְצָא֕וּךָ כֹּ֖ל הַדְּבָרִ֣ים הָאֵ֑לֶּה בְּאַחֲרִית֙
הַיָּמִ֔ים וְשַׁבְתָּ֙ עַד־יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ וְשָׁמַעְתָּ֖ בְּקֹלֽוֹ׃ כִּ֣י אֵ֤ל רַחוּם֙
יְהוָ֣ה אֱלֹהֶ֔יךָ לֹ֥א יַרְפְּךָ֖ וְלֹ֣א יַשְׁחִיתֶ֑ךָ וְלֹ֤א יִשְׁכַּח֙ אֶת־בְּרִ֣ית
אֲבֹתֶ֔יךָ אֲשֶׁ֥ר נִשְׁבַּ֖ע לָהֶֽם׃ כִּ֣י שְׁאַל־נָ֠א לְיָמִ֨ים רִאשֹׁנִ֜ים
אֲשֶׁר־הָי֣וּ לְפָנֶ֗יךָ לְמִן־הַיּוֹם֙ אֲשֶׁ֨ר בָּרָ֧א אֱלֹהִ֥ים ׀ אָדָם֙ עַל־
הָאָ֔רֶץ וּלְמִקְצֵ֥ה הַשָּׁמַ֖יִם וְעַד־קְצֵ֣ה הַשָּׁמָ֑יִם הֲנִהְיָ֗ה כַּדָּבָ֤ר
הַגָּדוֹל֙ הַזֶּ֔ה א֖וֹ הֲנִשְׁמַ֥ע כָּמֹֽהוּ׃ הֲשָׁ֣מַֽע עָם֩ ק֨וֹל אֱלֹהִ֜ים
מְדַבֵּ֧ר מִתּוֹךְ־הָאֵ֛שׁ כַּאֲשֶׁר־שָׁמַ֥עְתָּ אַתָּ֖ה וַיֶּֽחִי׃ א֣וֹ ׀ הֲנִסָּ֣ה
אֱלֹהִ֗ים לָ֠בוֹא לָקַ֨חַת ל֣וֹ ג֘וֹי מִקֶּ֣רֶב גּוֹי֒ בְּמַסֹּת֩ בְּאֹתֹ֨ת
וּבְמוֹפְתִ֜ים וּבְמִלְחָמָ֗ה וּבְיָ֤ד חֲזָקָה֙ וּבִזְר֣וֹעַ נְטוּיָ֔ה וּבְמוֹרָאִ֖ים
גְּדֹלִ֑ים כְּ֠כֹל אֲשֶׁר־עָשָׂ֨ה לָכֶ֜ם יְהוָ֧ה אֱלֹהֵיכֶ֛ם בְּמִצְרַ֖יִם
לְעֵינֶֽיךָ׃ אַתָּה֙ הָרְאֵ֣תָ לָדַ֔עַת כִּ֥י יְהוָ֖ה ה֣וּא הָאֱלֹהִ֑ים אֵ֥ין
ע֖וֹד מִלְּבַדּֽוֹ׃ ישרא׳ מִן־הַשָּׁמַ֛יִם הִשְׁמִֽיעֲךָ֥ אֶת־קֹל֖וֹ לְיַסְּרֶ֑ךָּ

Vorlesung aus der Thora.

(Deuteronomium 4, 25—41.)

Wenn Du Kinder und Enkel erzeugt haben wirst und ihr im Lande eingealtert sein werdet, dann aber ausartet und ein Götzenbild, die Gestalt von irgend etwas macht, und thut, was dem Ewigen, deinem Gotte, mißfällt, ihm zum Aergernisse, so rufe ich euch heute Himmel und Erde zu Zeugen an, daß ihr bald verloren sein werdet, hinweg von dem Lande, welches ihr einzunehmen über den Jarden geht; ihr werdet nicht lange darin bleiben, sondern vertilgt werden; der Ewige wird euch unter die Völker zerstreuen und ihr werdet als eine geringe Anzahl unter den Völkern übrig bleiben, wohin euch der Ewige vertreiben wird. Dort werdet ihr Göttern dienen, Werken menschlicher Hände, Holz und Stein, die nicht sehen, nicht hören, nicht essen und nicht riechen. Von da aus werdet ihr den Ewigen, deinen Gott, suchen und finden, so du ihn von ganzem Herzen und von ganzer Seele verlangen wirst, wenn du in der Noth sein wirst und dich alle jene Dinge betroffen haben werden, in spätern Zeiten, wo du zu dem Ewigen, deinem Gott, zurückkehren und seiner Stimme gehorchen wirst. Denn der Ewige, dein Gott, ist ein barmherziger Gott, er wird dich nicht verlassen und dich nicht verderben und nicht des Bundes deiner Väter vergessen, den er ihnen zugeschworen. Denn frage nur nach frühern Zeiten, die vor dir gewesen, von dem Tage an, da Gott den Menschen auf der Erde geschaffen hat, von einem Ende des Himmels bis zum andern Ende, ob je etwas so Großes geschehen oder dergleichen gehört worden, ob je ein Volk die Stimme einer lebendigen Gottheit aus dem Feuer reden hörte, wie du gehört hast, und am Leben geblieben ist, oder ob je eine Gottheit ein Beispiel gegeben, hinzugehen sich ein Volk mitten aus einem Volke herauszunehmen durch Versuchungen, Zeichen und Wunder und durch Krieg, mit starker Hand und ausgestrecktem Arme und durch sehr furchtbare Thaten, wie alle die, welche der Ewige, dein Gott, an Mizrajim vor deinen Augen verrichtet hat. Du hast es gezeigt bekommen, um zu erkennen, daß der Ewige, er Gott ist, Keiner mehr außer ihm. Vom Himmel herab hat er dich seine Stimme

וְעַל־הָאָרֶץ הֶרְאֲךָ אֶת־אִשּׁוֹ הַגְּדוֹלָה וּדְבָרָיו שָׁמַעְתָּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ׃ וְתַחַת כִּי אָהַב אֶת־אֲבֹתֶיךָ וַיִּבְחַר בְּזַרְעוֹ אַחֲרָיו וַיּוֹצִאֲךָ בְּפָנָיו בְּכֹחוֹ הַגָּדֹל מִמִּצְרָיִם׃ לְהוֹרִישׁ גּוֹיִם גְּדֹלִים וַעֲצֻמִים מִמְּךָ מִפָּנֶיךָ לַהֲבִיאֲךָ לָתֶת־לְךָ אֶת־אַרְצָם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד׃ וְשָׁמַרְתָּ אֶת־חֻקָּיו וְאֶת־מִצְוֺתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ וּלְמַעַן תַּאֲרִיךְ יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ כָּל־הַיָּמִים׃ חצי קדיש.

הפטרה לתשעה באב·

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק׃

בירמיה סי' ח'.

אָסֹף אֲסִיפֵם נְאֻם־יְהוָה אֵין עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים בַּתְּאֵנָה וְהֶעָלֶה נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם׃ עַל־מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים הֵאָסְפוּ וְנָבוֹא אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר וְנִדְּמָה־שָּׁם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֲדִמָּנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ מֵי־רֹאשׁ כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה׃ קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת מַרְפֵּה וְהִנֵּה בְעָתָה׃ מִדָּן נִשְׁמַע נַחְרַת סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רָעֲשָׁה כָּל־הָאָרֶץ וַיָּבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם לָחַשׁ וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה׃ מַבְלִיגִיתִי עֲלֵי יָגוֹן עָלַי לִבִּי דַוָּי׃ הִנֵּה

hören lassen, um dich Zucht zu lehren, auf der Erde hat er dich sein großes Feuer sehen lassen und mitten aus dem Feuer hast du seine Worte vernommen; und weil er deine Väter geliebt und ihre Nachkommen erkoren hat, führte er selbst dich mit seiner großen Macht aus Mizrajim, um Völker, größer und mächtiger als du, vor dir zu vertreiben, dich hinzuführen und dir ihr Land als Erbtheil zu geben, wie am heutigen Tage (geschieht). Erkenne also und nimm dir zu Herzen, daß der Ewige, er Gott ist oben im Himmel und unten auf der Erde, sonst Keiner. So beobachte denn seine Gesetze und Gebote, die ich dir heute befehle, auf daß es dir und deinen Nachkommen wohlergehe und du lange Zeit auf dem Boden bleibest, den der Ewige, dein Gott, dir für alle Zeiten übergibt. —

Haftara.

ברוך Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, König der Welt, der Du die herrlichen Propheten erwählt und an ihren wahrhaftigen Worten Wohlgefallen hast! Gelobt seist Du, Ewiger, der Du an dem Gesetze, an Deinem Diener Mosche, an Deinem Volke Israel und an den wahrhaften und rechten Propheten Wohlgefallen hast!

(Jirmijah 8, 13. ff.)

„Vernichten, vernichten werde ich sie!“ so spricht der Herr. „Es bleiben keine Trauben an dem Weinstock und keine Feigen an dem Feigenbaume, das Blatt verwelkt und was ich ihnen gab, verlieren sie!“ — Wozu verweilen wir noch hier? sammelt euch, laßt uns in feste Städte flüchten und stumm dort harren! denn der Ewige, unser Gott, macht uns sprachlos und tränkt mit bittrem Tranke uns; denn gesündigt haben wir dem Ewigen. Wozu hoffen auf Frieden, und nirgends Glück, auf eine Zeit des Heils, und siehe — nur Schrecknis! — Von Dan her hört man seiner Rosse Wiehern, die Erd' erbebt vom schallenden Jauchzen seiner Gewaltigen; sie kommen, verzehren Land mit allem, was es füllet, die Stadt mit denen die darin wohnen. „Denn siehe, ich schicke über euch Schlangen, Basilisken, bei denen kein Zauberspruch nützet, die sollen euch beißen!“ spricht der Ewige. — Wie, siegen soll ich über meinen Schmerz? mein wundes Herz siegt über mich! — „Horch! Nothruf meines

קוֹל שַׁוְעַת בַּת־עַמִּי מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הַיהוָה אֵין בְּצִיּוֹן אִם־
מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי בִּפְסִלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃
עָבַר קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לוֹא נוֹשָׁעְנוּ׃ עַל־שֶׁבֶר בַּת־
עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזִקָתְנִי׃ הַצֳרִי אֵין בְּגִלְעָד
אִם־רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ לֹא עָלְתָה אֲרֻכַת בַּת־עַמִּי׃
מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה
אֵת חַלְלֵי בַת־עַמִּי׃ מִי־יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה
אֶת־עַמִּי וְאֵלְכָה מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃
וַיַּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם קַשְׁתָּם שֶׁקֶר וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ בָאָרֶץ
כִּי מֵרָעָה אֶל־רָעָה ׀ יָצָאוּ וְאֹתִי לֹא־יָדָעוּ נְאֻם־יְהוָה׃ אִישׁ
מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל־כָּל־אָח אַל־תִּבְטָחוּ כִּי כָל־אָח עָקוֹב
יַעְקֹב וְכָל־רֵעַ רָכִיל יַהֲלֹךְ׃ וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלּוּ וֶאֱמֶת
לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר־שֶׁקֶר הַעֲוֵה נִלְאוּ׃ שִׁבְתְּךָ
בְּתוֹךְ מִרְמָה בְּמִרְמָה מֵאֲנוּ דַעַת־אוֹתִי נְאֻם־יְהוָה׃ לָכֵן
כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי צוֹרְפָם וּבְחַנְתִּים כִּי־אֵיךְ
אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי בַּת־עַמִּי׃ חֵץ שׁוֹחֵט* לְשׁוֹנָם מִרְמָה דִבֵּר ק׳ שחוט
בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת־רֵעֵהוּ יְדַבֵּר וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים אָרְבּוֹ׃ הַעַל־
אֵלֶּה לֹא־אֶפְקָד־בָּם נְאֻם־יְהוָה אִם בְּגוֹי אֲשֶׁר־כָּזֶה לֹא
תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃ עַל־הֶהָרִים אֶשָּׂא בְכִי וָנֶהִי וְעַל־נְאוֹת
מִדְבָּר קִינָה כִּי נִצְּתוּ מִבְּלִי־אִישׁ עֹבֵר וְלֹא שָׁמְעוּ קוֹל מִקְנֶה
מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד־בְּהֵמָה נָדְדוּ הָלָכוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת־יְרוּשָׁלִַם
לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה אֶתֵּן שְׁמָמָה מִבְּלִי
יוֹשֵׁב׃ מִי־הָאִישׁ הֶחָכָם וְיָבֵן אֶת־זֹאת וַאֲשֶׁר דִּבֶּר פִּי־יְהוָה
אֵלָיו וְיַגִּדָהּ עַל־מָה אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְּתָה כַמִּדְבָּר מִבְּלִי

Volkes Tochter aus fernem Lande: „„Ist der Ewige nicht in Zion? sein König nicht mehr darin?““ — „Warum haben sie mich erzürnt mit ihren Götzenbildern, mit den fremden Nichtigkeiten?“ — Vorüber ist die Ernte, dahin der Sommer, und uns noch nicht geholfen! — Ob der Zerrüttung meines Volkes bin ich zerrüttet, verfinstert, mich erfaßt Entsetzen. Ist denn kein Balsam mehr in Gilead, kein Arzt mehr dort? warum erwuchs noch keine Heilung der Tochter meines Volkes? O wäre mein Haupt nur Wasser, mein Aug' ein Thränenquell, — ich möchte beweinen Tag und Nacht die Erschlagenen meines Volkes! — „O hätt' ich in der Wüste eine Herberg' bei Nomaden! ich würde mein Volk verlassen, weg von ihnen ziehen; denn unzüchtig sind sie alle, eine treulose Rotte! Sie spannen ihre Zunge, ihren Lügenbogen, und nicht zur Redlichkeit gedeihen sie im Lande; denn von einem Laster gingen sie zum andern, und mich erkannten sie nicht!“ spricht der Ewige. „Es hüte sich Jeder vor seinem Freunde, es vertraue Niemand auf einen Bruder! denn jeder Bruder hintergehet, und jeder Freund verleumdet, und Jeder spöttelt über seinen Freund, und Wahrheit redet Keiner; gewöhnt hat man die Zunge, Lügen zu reden, sich Mühe gegeben, zu verfälschen. — Du sitzest mitten in Treulosigkeit! sie weigern sich treulos, mich zu kennen!“ — spricht der Ewige. Darum spricht der Ewige Zebaoth: „Siehe, ich läutere sie, ich prüfe sie! — wie sollt' ich's sonst mit meinem Volke machen? — Geschärfter Pfeil ist ihre Zunge, Trug jedes Wort! mit dem Munde spricht Einer friedlich zu seinem Nächsten und im Innern birgt er seine Tücke. Sollt' ich dies nicht an ihnen ahnden? spricht der Ewige; an einem Volk, wie dies, mich nicht ereifern?“ — Auf den Bergen stimm' ich Weinen an und Jammer, in öden Wohnungen ein Klagelied! denn verwüstet sind sie, Niemand geht vorüber, man hört selbst keines Thieres Laut; vom Vogel an dem Himmel bis zum Vieh ist alles ausgewandert, fortgegangen. — „Zum Steinhaufen mach' ich Jerusalem, zum Nest für Krokodille, die Städte Juda's mach' ich wüste, daß Niemand darin wohne!“ Wer ist der weise Mann, der dies begreift, dem's Gott selbst offenbaret hat? er verkünd' es: Weswegen ging das Land zu Grunde, ward einer

עָבֵר׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל־עָזְבָם אֶת־תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נָתַתִּי
לִפְנֵיהֶם וְלֹא שָׁמְעוּ בְקוֹלִי וְלֹא־הָלְכוּ בָהּ׃ וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי
שְׁרִרוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם׃
לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מַאֲכִילָם
אֶת־הָעָם הַזֶּה לַעֲנָה וְהִשְׁקִיתִים מֵי־רֹאשׁ׃ וַהֲפִיצוֹתִים
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יָדְעוּ הֵמָּה וַאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם
אֶת־הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
הִתְבּוֹנְנוּ וְקִרְאוּ לַמְקוֹנְנוֹת וּתְבוֹאֶינָה וְאֶל־הַחֲכָמוֹת שִׁלְחוּ
וְתָבוֹאנָה׃ וּתְמַהֵרְנָה וְתִשֶּׂנָה עָלֵינוּ נֶהִי וְתֵרַדְנָה עֵינֵינוּ
דִּמְעָה וְעַפְעַפֵּינוּ יִזְּלוּ־מָיִם׃ כִּי קוֹל נְהִי נִשְׁמַע מִצִּיּוֹן אֵיךְ
שֻׁדָּדְנוּ בֹּשְׁנוּ מְאֹד כִּי־עָזַבְנוּ אָרֶץ כִּי הִשְׁלִיכוּ מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ׃
כִּי־שְׁמַעְנָה נָשִׁים דְּבַר־יְהוָה וְתִקַּח אָזְנְכֶם דְּבַר־פִּיו
וְלַמֵּדְנָה בְנוֹתֵיכֶם נֶהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה׃ כִּי־עָלָה מָוֶת
בְּחַלּוֹנֵינוּ בָּא בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים
מֵרְחֹבוֹת׃ דַּבֵּר כֹּה נְאֻם־יְהוָה וְנָפְלָה נִבְלַת הָאָדָם כְּדֹמֶן
עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה וּכְעָמִיר מֵאַחֲרֵי הַקֹּצֵר וְאֵין מְאַסֵּף׃ כֹּה
אָמַר יְהוָה אַל־יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחָכְמָתוֹ וְאַל־יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר
בִּגְבוּרָתוֹ אַל־יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ׃ כִּי אִם־בְּזֹאת יִתְהַלֵּל
הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כִּי־בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי נְאֻם־יְהוָה׃

המפטיר יברך ברכות אחרונות.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם צוּר כָּל־הָעוֹלָמִים
צַדִּיק בְּכָל־הַדּוֹרוֹת הָאֵל הַנֶּאֱמָן הָאוֹמֵר וְעוֹשֶׂה הַמְדַבֵּר
וּמְקַיֵּם שֶׁכָּל־דְּבָרָיו אֱמֶת וָצֶדֶק׃ נֶאֱמָן אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ

Wüste gleich verwüstet, daß Niemand vorübergeht? Da sprach der Herr: „Weil sie verlassen meine Lehre, die ich ihnen gab, und meiner Stimme nicht gehorcht und nicht nach ihr gewandelt, und gegangen sind nach dem Dünkel ihres Herzens und nach den Baal-Götzen, die ihre Eltern sie gelehrt." Drum sprach der Ewige Zebaoth, Gott Israels: „Siehe, ich speise es, dies Volk, mit Wermuth, ich tränke es mit bittrem Tranke! ich zerstreue sie unter die Völker, die sie und ihre Väter nie gekannt, und sende ihnen nach das Schwert, bis daß ich sie verdorben!" So spricht der Ewige Zebaoth: „Erkundigt euch und ruft nach Klageweibern, laßt sie kommen, schickt nach weisen Frauen, daß sie kommen und schnell ein Klagelied über uns erheben, daß unsre Augen Thränen rinnen und unsre Wimpern Wasser triefen! Denn Klageton erschallt von Zion her: „„Wie sind wir verheert, sind tief beschämt! wir haben's Land verlassen, sie haben die Wohnungen uns geschleift!"" Denn höret, Weiber, das Wort des Herrn, euer Ohr vernehme das Wort seines Mundes, und lehret Jammer euere Töchter, das Weib der Freundin Klagegesang; denn gekommen ist der Tod durch unsre Fenster, in unsre Paläste eingedrungen, den Knaben zu vertilgen von der Gasse, die Jünglinge von den Straßen! Sprich: So ist Gottes Wort: „Des Menschen Leiche wird gleich Dünger auf dem Felde liegen, und gleich der Garbe, die Keiner nachholt, hinterm Schnitter." — So spricht der Ewige: „Es rühme sich der Weise seiner Weisheit nicht, es rühme sich der Starke seiner Stärke nicht, es rühme sich der Reiche seines Reichthums nicht! Sondern damit rühme sich der sich Rühmende, mich zu verstehen, zu erkennen! denn ich, der Ewige, ich übe Gnade, Recht und Gerechtigkeit auf Erden; denn daran habe ich Wohlgefallen, spricht der Ewige!" —

ברוך Gelobt seist Du, Ewiger, unser Gott, König der Welt, Fels aller Welten, Allgerechter in allen Zeitaltern, wahrhaftiger Gott, der Du redest und es hältst, sprichst und es erfüllst, dessen Worte alle wahr und gerecht sind! Wahrhaft bist Du, Ewiger, unser Gott, wahrhaftig sind

וְנֶאֱמָנִים דְּבָרֶיךָ וְדָבָר אֶחָד מִדְּבָרֶיךָ אָחוֹר לֹא־יָשׁוּב רֵיקָם כִּי אֵל מֶלֶךְ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. בָּא״יְ הָאֵל הַנֶּאֱמָן בְּכָל־דְּבָרָיו: רַחֵם עַל־צִיּוֹן כִּי הִיא בֵּית חַיֵּינוּ וְלַעֲלוּבַת נֶפֶשׁ תּוֹשִׁיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מְשַׂמֵּחַ צִיּוֹן בְּבָנֶיהָ: שַׂמְּחֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא עַבְדֶּךָ וּבְמַלְכוּת בֵּית דָּוִד מְשִׁיחֶךָ בִּמְהֵרָה יָבֹא וְיָגֵל לִבֵּנוּ עַל־כִּסְאוֹ לֹא־יֵשֵׁב זָר וְלֹא־יִנְחֲלוּ עוֹד אֲחֵרִים אֶת־כְּבוֹדוֹ. כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ שֶׁלֹּא יִכְבֶּה נֵרוֹ לְעוֹלָם וָעֶד. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מָגֵן דָּוִד:

הש״ץ לוקח ס״ת ואומר יהללו ומחזיר ס״ת להיכל ואח״כ יושבין על הארץ לומר קינות.

הקינה הזאת יסד ר׳ אלעזר הקליר כחתום בסופה, מתחלת באות שמ״ך לפי שהיא תשלום הקרובות המסיימת בשמ״ך, אלא שהקדים לכל אות ואות התיבה הראשונה משמונת הפסוקים שבסוף איכה, וכל חרוז מסיים בפסוק אחד מח׳ פסוקים אחרונים שבא״ב ראשונה של איכה. ונקוט כלל זה בידך כי כל הקינות הללו עד אמרתי שעו כולם יסדם אלעזר הקליר.

ד שָׁבַת סוֹרוּ מֶנִּי שִׁמְעוּנִי עוֹכְרַי. סֹחִי וּמָאוֹס הֱשִׂימוּנִי בְּעֶדְרֵי חֲבֵרָי. סַכּוֹתָה מִשְׁכַּן מִסְכּוֹת דְּבִרַי. סַכּוֹתָה וְהִבְלַגְנוּ גִּבּוֹרַי. סָפְקוּ כַף וּמָעֲדוּ אֵבָרַי. כְּסִלָּה כָּל־אַבִּירַי: נָפְלָה, עוֹדֵינָה בְּצוּל דְּכוּיָה. עֵינִי חִכְּתָה לַחֲזוֹן בֶּן בֶּרֶכְיָה. עַד פִּלְאֵי גַלְגַּל חֲבוּיָה. עֵינִי מְעוֹלֶלֶת כְּיוֹנַת נְכוּיָה. עָשָׂה וְנִחַם וַיִּקְרָא לִבְכִיָּה. וְנָם עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה: עַל פְּנֵי פְרָת נִפְּצוּ חֲסִידֶיהָ. פַּלְגֵי סוּף זָכְרָה כְּעָרוּ יְסוֹדֶיהָ. פַּחַד חֵטְא שִׁילֹה תָּכַף סוֹדֶיהָ. פָּצוּ חֲזִירֵי יַעַר אַיֵּה חֲסִידֶיהָ. פָּצוּ מַעֲשֵׂה עֶרְוָה לְנִדֶּיהָ. פֵּרְשָׂה צִיּוֹן בְּיָדֶיהָ: עַל הַר צִיּוֹן צָדוּ שׂוֹאֲנֵי מְדַיְּנַי. צָפוּ עַל רָאשֵׁי זֵדוֹנַי. צָמְתוּ בְּנֹב לַעֲמֹד זֵדוֹנַי: צוּר נָצַרְתָּ לְעוֹרֵר מְדָנַי. צַעַק עַמִּי בִּימֵי בֶּן־דִּינַי. צַדִּיק הוּא יְיָ: אַתָּה קֹלִים הִכְבַּדְתָּ וּמֶעֱדוּ עַרְמוֹנַי. קֵרַבְתָּ בּוֹא אֵלַי וַיַּחֲרִימוּנִי. קוֹלִי לְהַשְׁמִיעַ בַּעֲרָב

Deine Worte, deren nie auch nur ein einziges unerfüllt bleibt; denn Du, o Gott, bist ein wahrhaftiger König. Gelobt seist Du, Ewiger, der in allen Deinen Worten wahrhaftige Gott!

O erbarme Dich über Zion, denn das ist das Haus unseres Lebens! sie, die Seelengebeugte, mögest Du bald, in unseren Tagen befreien! Gelobt seist Du, Ewiger, der Du Zion in ihren Kindern erfreust!

Erfreue uns, o Ewiger, unser Gott, durch den Propheten Eliahu, Deinen Diener, und durch das Reich des Hauses Davids, Deines Gesalbten, der recht bald kommen und unser Herz froh machen möge! Kein Fremder wird dann mehr auf seinem Throne ruhen, nicht wieder werden Andere seine Herrlichkeit in Besitz nehmen; denn bei Deinem heiligen Namen hast Du ihm geschworen, daß sein Licht nimmermehr verlöschen soll. Gelobt seist Du, Ewiger, Schild Davids!

„Es ist aus mit euch! weicht von mir!“ lassen meine Dränger mich hören; zum Abscheu, zum Ekel machen sie mich unter allen Nationen. Du verhülltest Dich in Deiner Wohnung und halfst nicht meinen Anführern; Du verhülltest Dich — und besiegt wurden meine Helden. Alles schlug die Hände zusammen als meine Glieder wankten und der Feind all meine Tapfern niederwarf. — Sie ist gefallen (die Stadt)! Doch immer noch, wenn auch verstoßen in die Tiefe, hofft meine Seele auf die Erfüllung deß, was Secharia, Barechjah's Sohn verkündet, und welches ein Geheimniß bleibt, bis einst der Ewige Wunder thut, wie zu Gilgal er gethan. Mein Auge ist entstellt ob der Wunden, die die Griechen mir geschlagen. Gott selbst, als es geschah, rief zur Trauer und sprach: „darüber weine ich.“ An die Ufer des Perath wurden Israels Frommen geschleudert und seine Grundpfeiler zerstört. In Trauer dacht' es da der frühern Wunder, die Gott am Schilfmeer ihm geschehen ließ. Angst, gleich jener, die das sündhafte Schiloh befiel, fiel über Israels Versammlungen, als die Wilden sprachen: „Wo sind ihre Frommen? ein Scheusal sollen diese Verstoßenen werden!“ da rang Zion verzweifelnd die Hände. — Von Zion's Berg führten sie die Richter meines hohen Rathes als Gefangene weg. Die Fluth der Ungestümen schlug plötzlich über mein Haupt zusammen, denn schnell hatten sie sich verbunden und standen da in Nob. O, diesen Sturz hattest Du schon längst vorherbestimmt, damals schon, als wir mit Mosche zankten; drum schrie mein Volk in Ben dinai's [1]) Unglückstagen: „gerecht ist er, der Ewige!“ — Du, Ewiger, hast die Geringen mächtig gemacht — diese waren es dann, die meines Schmuckes mich beraubten; Du selbst führtest sie wider mich an, daß sie mich vertrieben. Arabien flehte ich um Beistand an, sie rieben mich

[1]) Eleasar Ben dinai, ein Patriot, ohngefähr 20 Jahren vor der Zerstörung des zweiten Tempels lebend, der Israel vom Römerjoche frei zu machen suchte, aber vom Landpfleger Felix durch List gefangen und nach Rom abgeführt wurde. (Joseph. Alterth. Buch 20.)

הגרימוני. קראתי ליושבי גבעון גם הם זרמוני. קומי עברי בהתל העירימוני. קראתי למאהבי המה רמוני: למה רוח אפינו לטבח שמרו. ראיתה כי כתנור עורנו כמרו. ראיתה כי עמל וכעס כאוויך גמרו. רבת ביד יחזקאל לנקום כמו מרו. ראה ונכחידם מגוי אמרו. ראה יי כי־צר־לי מעי חמרמרו: השיבנו ששי שמע לגוי צאני. שבתם רמוס חצרי להדכיאני. שפתי משוררי דביר דממו להדכיאני. שמעת כי זמורות אף הכין לטאטאני. שכבו ונדו חצץ להבריאני. שמעו כי נאנחה אני: כי תם חקת בכם אופניך. תשיב להם גמול כאז חזות פניך. תרדוף לצלמון יועצי רע על צפוניך. תתן להבהב נותצי פניניך. תקרא לשברם כוס כמוס בפניך. תבא כל־רעתם לפניך: תבא אל־צר אשר כלנו. למבוא חמת בחמה נהלנו. עד לחלח וחבור הגלנו. זקן ובחור ובתולה כבלנו. רם הבט־נא עמך כלנו. זכר יי מה־היה לנו:

ע"ס א"ב מהופך ומשולש, שבכל דלת אות אחת מאותיות א"ב מהופך ובכל סוגר האות הסמוכה לה משולש, אלא שהקדים בראש כל דלת מלת איכה והוסיף באמצעו מלת ביד, והקדים בראש כל סוגר ולא זכרת ובאמצעו הוסיף אשר, וסיומי כל הבתים זכור יי מה היה לנו, ובסוף הקינה חרוז אחד חתום בו אלעזר.

ח איכה אצת באפך לאבד ביד אדומים אמוניך.
ולא זכרת ברית בין בתרים אשר כרת לבחונך.
ובכן בטינו. זכר יי מה היה לנו:

איכה גערת בנעריתך לגלות ביד גאים גאוליך.
ולא זכרת דליגות דלוג דרך אשר דברת לדגליך.
ובכן דברנו. זכור יי מה היה לנו:

auf; Gibeon's Bewohner rief ich herbei, sie halfen mich verderben, hintergingen mich und riefen spottend mir entgegen: „mache dich auf und ziehe fort!“ so betrogen mich die Freunde alle, deren Hilfe ich angeflehet hatte. — Warum stellten sie dem Josia — unserm Lebensodem — meuchelmörderisch nach? Du sahest zu, wie sie unsern Leib aushungern ließen, daß er schwarz wie der Ofen wurde; Du sahest zu das Unheil und den Frevel, den sie an Deinem Tempel ausübten. Du, der Du durch Jecheskel verkünden ließest, all ihre Frevel zu ahnden, siehe doch, wie sie sprechen: „Wir rotten sie (Israel) aus; sie sollen kein Volk mehr sein!“ — Siehe es, Ewiger! denn ich leide sehr, mein Inneres verglühet. — O führe uns wieder zurück und vergelte dem Volke, das mich weggeführt, das den Rath ertheilte, mein Heiligthum niederzutreten und mich zu unterdrücken. — Die Sänger des Allerheiligsten verstummten; der Feind hat mich geschwächt. Du hörtest, Gott, seine Lästerungen, als er kam, mich zu vertreiben; ermattet sanken da meine Leute nieder, unstät irrten sie umher und Kieselsteine waren ihre Speise. Hört es Alle, wie betrübt ich bin. — Der Du am Throne Deiner Ophannim des Frommen Bildniß zeichnetest, vergelte den Tyrannen wie damals, als am Schilfmeer Du erschienest; stürze in den Abgrund Alle, die Böses gegen Deine Lieblinge ersinnen, die Deinen Tempel niederreißen übergebe sie der Flamme, berausche sie mit dem Kelche Deines Zornes, den Du für sie aufbewahrt; laß ihre Laster alle vor Dir erscheinen. Komme über den Feind, der uns verdarb, der in seiner Wuth bis über Chamath uns führte und nach Chalach und Chabor uns vertrieb und Greise wie Jünglinge als Jungfrauen in Fesseln schmiedete. Erhabener! schaue doch herab, wir sind ja alle Dein Volk; gedenke, Ewiger, was uns geschah! —

Ach, wie eiltest Du mit Deinem Grimme Deine Treuen der vernichtenden Hand der Edomiter preis zu geben, und gedachtest nicht des Bundes bei den Fleischstücken*), den Du ehedem mit Deinem geprüften Abraham geschlossen. Drum sprechen wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, wie furchtbar erfülltest Du Deine Drohung! Die ehedem durch Dich Erlösten — Uebermüthige führten sie gefangen weg. Du gedachtest nicht, wie einst Dein Volk Dir vertrauend in der Wüste folgte. Drum sprechen wir: Gedenke, Ewiger, was

*) 1. M. 15, 9. ff.

אֵיכָה הַגְתָּ בְּהֶגְיוֹנְךָ לַהֲדוֹף בְּיַד הוֹלְלִים הֲמוֹנֶיךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ וִתּוּק וִעוּד וֶסֶת אֲשֶׁר וַעַדְתָּ לְוְעוּדֶיךָ ·
וּבְכֵן וְקוֹנַנוּ · זכור יי מה היה לנו:

אֵיכָה זָנַחְתָּ בְּזַעַמְךָ לְזַלְזֵל בְּיַד זָרִים זְבוּלֶךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ חִתּוּן חֻקֵּי חוֹרֵב אֲשֶׁר חָקַקְתָּ לַחֲמוּלֶיךָ ·
וּבְכֵן חִוִּינוּ · זכור יי מה היה לנו:

אֵיכָה טָרַחְתָּ בְּטָרְחֲךָ לִטְרוֹף בְּיַד טְמֵאִים טְלָאֶיךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ יְקַר יְדִידוּת יֹשֶׁר אֲשֶׁר יִחַדְתָּ לְיוֹדְעֶיךָ ·
וּבְכֵן יָלַלְנוּ · זכור יי מה היה לנו:

אֵיכָה כּוֹנַנְתָּ בְּכַעַסְךָ לְכַלּוֹת בְּיַד כּוֹשְׁלִים כַּרְמֶךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ לֹא יִזָּנַח לְעוֹלָם אֲשֶׁר לִמַּדְתָּ לְלְקוּחֶיךָ ·
וּבְכֵן לְהַגְנוּ · זכור יי מה היה לנו:

אֵיכָה מִלַּלְתָּ בְּמָאָסְךָ לִמְחוֹת בְּיַד מוֹנִים מְנַשְּׂאֶיךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ נְשִׂיאַת נוֹצַת נֶשֶׁר אֲשֶׁר נָשָׂאתָ לִנְשׂוּאֶיךָ ·
וּבְכֵן נָהִינוּ · זכור יי מה היה לנו:

אֵיכָה סַחְתָּ בְּסַעַרְךָ לְסַגֵּר בְּיַד סֵעֲפִים סַהֲדֶיךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ עֹז עֲדִי עֲדָיִים אֲשֶׁר עִטַּרְתָּ לַעֲבָדֶיךָ ·
וּבְכֵן עָנִינוּ · זכור יי מה היה לנו:

אֵיכָה פַּצְתָּ בְּפַחְדְּךָ לְפַגֵּר בְּיַד פָּרִיצִים פְּלָאֶיךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ צַהֲלַת צְבִי צֶדֶק אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִצְבָאֶיךָ ·
וּבְכֵן צָעַקְנוּ · זכור יי מה היה לנו:

אֵיכָה קָרָאתָ בְּקִרְיָאָתְךָ לַקְנוֹת בְּיַד קָמִים קְרוּאֶיךָ ·
וְלֹא זָכַרְתָּ רֶגֶשׁ רֶכֶב רִבֹּתַיִם אֲשֶׁר רָצִיתָ לְרֵעֶיךָ ·
וּבְכֵן רָנַנְנוּ · זכור יי מה היה לנו:

uns geschah! — Ach, bei Dir war's fest beschlossen, Deine Schaaren unter Spötter zu verstoßen, und noch immer denkst Du nicht an die einstige goldene Zeit, die Du uns durch Deine Erkornen verkünden ließest. Drum klagen wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, in Deinem Zorne verließest Du Deinen Wohnsitz, und Fremde entweihten ihn. Du gedachtest nicht Deiner Gesetzgebung am Choreb, durch die Du Dich mit Deinen Lieblingen verbunden hast. Drum sprechen wir laut: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, Du wurdest unsrer überdrüßig und ließest Deine schwachen Lämmer vom Gewild zerreißen. Du gedachtest nicht des herrlichen lieblichen Gesetzes, das Du uns ertheiltest, die wir Dich erkannten. Drum klagen wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, in Deinem Zorne beschlossest Du, Deinen Weinberg (Israel) durch Ungläubige verheeren zu lassen, und gedachtest nicht Deines Wortes: „Nicht auf immer verläßt der Herr!" das Du Deinen Erwählten verkünden ließest. Drum sagen wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, in Deinem Unwillen lässest Du die, die Dich verherrlichen, durch der Dränger Hand vertilgen, und gedenkest nicht, daß Du sie einst wie auf Adlersflügel emporgehoben hast. Drum jammern wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, in Deinem Sturm sprachst Du, die Zeugen Deiner Einheit in der Verderber Hand zu übergeben, und dachtest nicht des herrlichen Schmuckes, womit Du einst Deine Diener kröntest. Drum sprechen wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, Du sprachst das fürchterliche Urtheil, und Tyrannen zermalmten die, für welche Du früher Wunder thatest. Du dachtest nicht des Jubels Deiner herrlichen Tempelstadt, den Du Deinem Volke einst bereitet. Drum rufen wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Ach, Du bestimmtest es in Deinem Rath, Deine Erwählten ihren Widersachern zu verkaufen, und dachtest nicht der Myriadenmenge heiliger Engel, die Du ehedem Deinen Lieblingen zugesellet hattest. Drum klagen wir: Gedenke, Ewiger,

אֵיכָה שָׁאֲפַתְּ בְּשָׁאֲפֵךְ לְשַׁלּוֹת בְּיַד שׁוֹלְלִים שְׁלֵמַיִךְ׃
וְלֹא זָכַרְתְּ תֹּקֶף תַּלְתַּלֵּי תִאֲרֵךְ אֲשֶׁר תִּכַּנְתְּ לִתְמִימַיִךְ׃
וּבְכֵן תְּאַנְנוּ׃ זכור יי מה היה לנו:

נקלת קהלות מדלגין חרוז זה.

תְּאַנְנוּ לִשְׁפּוֹךְ כַּמַּיִם׃ עַל מַה בְּיוֹם זֶה נִשְׁבִּינוּ פַּעֲמַיִם׃
זָכְרִי בִּהְיוֹתִי יֹשֶׁבֶת בְּשַׁלְוָה בִּירוּשָׁלַיִם׃ רָגַנְתִּי וְעַתָּה
אֲאַדֶּה עַד חוּג שָׁמָיִם׃

ע"ס א"ב מסולש עד למ"ד, וע"ס תשר"ק בסיום כל בית, אלא שהקדים לכל דלת ודלת חול אל"ף, וכל סיומי הבתים על לשון הכתוב שתחלתו מלת מי, ובבית האחרון חתום אלעזר.

ו אֲאַדֶּה עַד חוּג שָׁמַיִם׃ אֲאַלֶּה אִתִּי שָׁמַיִם׃ אָאוֹר יוֹם
מַחֲרִיבֵי פַּעֲמַיִם׃ אֶתְאוֹנֵן מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם׃ אַבְחִין
בִּבְכִי יְלֵל מִדְבָּר׃ אֶבְחֲנָה לֵיל מְלֵיל וּמִדְבָּר מִמִּדְבָּר׃
אֲבַכֶּה אִתִּי עוֹלַת מִדְבָּר׃ אֶשְׁאַג מִי־יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר׃
אֶגְדַּע וְאֶנָּשֵׁל כְּנֹקֶף זַיִת׃ אֲגָרֶה כִּי כָל־בְּנֵי בַיִת׃
אֶגְרוֹם שֶׁיֹּאמַר בַּעַל הַבַּיִת׃ אֶדְרְשֶׁה מִי יִתְּנֵנִי שָׁמִיר שַׁיִת׃
אֶדְוֶה בְּכָל־לֵב לְהַמְצֵהוּ׃ אֶדְעֶה מִלִּין בָּם לְאַמְּצֵהוּ׃
אֶדְאַג רוֹעֶה וְלֹא אֶמְצָאֵהוּ׃ אֲקוֹנֵן מִי־יִתֵּן יָדַעְתִּי
וְאֶמְצָאֵהוּ׃ אֶהְפְּכָה וְאֶתְהַפְּכָה כְּאוֹפָן בְּמִלַּי׃ אֶהְגֶּה
פָּנִים בְּפָנִים לְתַנּוֹת עֲמָלַי׃ אֲהַהוּ חֶרֶס וְסַהַר מִלְּהַגִּיהַּ
לְמוּלַי׃ אֶצְרַח מִי־יִתֵּן אֵפוֹ וְיִכָּתְבוּן מִלָּי׃ אוֹרַח
מִשְׁפְּטֵי גּוֹנְבֵי עָלַי׃ אוֹדִיעַ בְּבִצְעִי וּמַעֲלִי׃ אוּמְלְלוּ
מַזָּלוֹת בְּקָרְעִי מְעִילִי׃ אֲפוּנָה מִי יִתֶּן־לִי שֹׁמֵעַ לִי׃
אָזְדָה כְּהוּפְרָה הָאֲבִיּוֹנָה׃ אֶזְכְּרָה כִּי הָיִיתִי מְחֻתָּנָה׃

was uns geschah! — Ach, Du ließest uns vom Verderben verschlingen, ließest Räuber Deine Getreuen plündern; Du dachtest nicht der Stärke und des Glanzes, die Du einst Deinen Frommen verliehen. Drum seufzen wir: Gedenke, Ewiger, was uns geschah! — Wir seufzen und die Thränen fließen wie Wasser, ob der zweifachen Vertreibung, die an diesem Tage uns traf. Denke ich daran, wie ich einst so friedlich wohnte in Jerusalem, o dann muß ich bitter klagen und möcht' empor mich schwingen zu dem Kreis des Himmels.

Zum Firmament empor möcht' ich mich schwingen, den Himmel mit mir trauern lassen. Verwünschen will ich den Tag, der zweimal mir Zerstörung brachte; ich klage: wär' mein Haupt doch eine Thränenquelle. — Weinend denke ich an jenes nächtliche Geheul, das unsre Väter einst in der Wüste führten, und vergleiche meine jetzige Nacht mit jener, meine jetzige Wüste mit jener. O da möcht' ich meine Ahnen in der Wüste mit mir weinen lassen, und ich stöhne: Wäre ich doch bei ihnen gewesen in der Wüste! — Gebrochen bin ich und entblättert wie ein geschüttelter Oelbaum; selbst des Himmels Heer reizte ich gegen mich auf. Doch ich will mich bessern und will nicht rasten, bis der Herr Befreiung mir verkündet — wer will dann noch mit Dornen und Disteln mich bekriegen? — Mein Herz ist leidend, sehr beklommen; o wüßt' ich Tröstungsworte, es damit zu stärken. Bekümmert suche ich den Hirten (Gott) und find' ihn nicht; rufe traurig: o daß ich ihn zu finden wüßte. — Ich wende und drehe meine Worte wie ein Rad und erzähle mein Mühsal auf mancherlei Weise. Sonne und Mond klagen, daß sie mir nicht leuchten dürfen. Drum schreie ich: „Würden meine Worte doch auf ewig niedergeschrieben!" — Daß die Erstlinge geheim unter Feigen verborgen dargebracht werden mußten, ich gestehe es, mein Eigennutz und meine Raubsucht waren Schuld daran*). Es trauerten die Planeten, als ich mein Gewand zerriß; ich werde umhergeschleudert — o daß ich doch endlich erhört würde! — Fort, vergangen ist die Lust! Denke ich daran, wie innig ich mit ihm (Gott)

*) Siehe Talmud Thaanith 28, und Megillath Thaan. Abschn. 5.

אֵזִיל פְּלָגִים כִּבְרֵכָה הָעֶלְיוֹנָה. אֶעֱנֶה מִי־יִתֶּן־לִּי אֵבֶר כַּיּוֹנָה: אָח נִפְשַׁע מִקִּרְיַת עֹז אֵל צוּר. אָחוּ בְּלִי מַיִם בְּאַף לַעֲצוֹר. אָחֵז קָמוֹת לִקְצוֹר וְעוֹלְלוֹת לִבְצוֹר. אָשִׂיחָה מִי יוֹבִלֵנִי עִיר מָצוֹר: אֶטַּע אָהֳלֵי אַפַּדְנִי בְּצַלְמָוֶת. אָטוּסָה וְאֶשְׁכּוֹנָה עַד חֲצַר מָוֶת. אֶטָּפֵל אֶת־הַמְחַכִּים לַמָּוֶת. אֶנְהֶה מִי גֶבֶר יִחְיֶה וְלֹא יִרְאֶה מָוֶת: אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי תַּרְתִּי לַחֲזוֹת. אֱיָמָתִי בְּכָל שָׁנָה אוֹמֶרֶת הִיא הַשָּׁנָה הַזֹּאת. אֵדַע לַכֹּל כִּי מוּדַעַת זֹאת. אִם מִי לֹא יָדַע כִּי יַד־יְיָ עָשְׂתָה זֹּאת: אֶכּוֹף לְךָ רֹאשׁ חֵילִי. אֶכְרַע לְךָ בֶּרֶךְ לְחַתֵּל מַחְלִי. אַכְתִּירְךָ בְּשִׁיר מְשׁוֹרְרֵי מְחוֹלִי. אֲכַוֵּן מִי יִתֶּנְךָ כְּאָח לִי: אַל תִּשְׁכַּח צַעֲקַת אֲרִיאֵל. אֵלָיו לֶאֱגוֹר יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל. אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲשֶׁר מָסַר אֵל. לֵאמֹר מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יְשׁוּעוֹת יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל מֵעֵת בִּדְרָכַי לֹא הָלָכוּ. עֲזָבוּנִי וַעֲזַבְתִּים וּפָנַי מֵהֶם נֶהֶפָכוּ. רָגַנְתִּי וְהֵילַלְתִּי וּמֵעַי וְלִבִּי נִשְׁפָּכוּ. אֵיכָה תִּפְאַרְתִּי מֵרַאֲשׁוֹתַי הִשְׁלִיכוּ:

ע"ס תשר"ק חלא שהקדים לכל אות התיבה הראשונה מכל פסוקי' פ' איכה יעיב, וסיומי הבתים בראשי הפסוקים מפרשת אם בחקותי תלכו.

ז אֵיכָה תִּפְאַרְתִּי מֵרַאֲשׁוֹתַי הִשְׁלִיכוּ. וּכְנֶגֶד כִּסֵּא הַכָּבוֹד צֶלֶם הִמְלִיכוּ. בְּחַלְלֵי תְּנֵי אֲשֶׁר חוֹזַי נִמְלָכוּ. וְגַם אִם־בְּחֻקֹּתַי תֵּלֵכוּ: לָמָּה תָרִיבוּ אֵלַי כֻּלְּכֶם. חִזְקוּ עָלַי דִּבְרֵיכֶם. מִיֶּדְכֶם הָיְתָה זֹּאת לָכֶם: בִּלַּע שׁוֹפְטַי בְּמַעֲצוֹת עִוְּתָם. וּפָנִים הִסְתִּיר מֵהֶם כְּשֶׁר עֲוֹתָתָם. וַיּוֹמַר לְאָבָק מְטָרָם לְהַבְעִיתָם. חֵלֶף וְנָתַתִּי גִשְׁמֵיכֶם

verbunden war — Thränenströme vergieße ich dann wie übervolle Teiche und wünsche mir Schwingen gleich der Taube, um dem Unglück zu entfliegen. — Die Liebe Gottes wurde der festen Stadt entzogen und Zor verliehen. Sein Zorn verschloß den Himmel — und den Feldern fehlte der Regen. Das stehende Getreide erndet der Feind, er hält Traubenlese in den Weinbergen, und ich, ich jammere: Wer führt mich in die feste Stadt zurück? — In Todesschatten schlage mein Zelt ich auf, eile zu den Gräbern, um Ruhe dort zu finden, geselle mich zu denen, die dem Tode entgegenharren und klage: Wo lebt der Mann, der den Tod nicht schauet? — Stets harre ich der Allmacht Gottes, daß sie mir zur Hilfe eile; fortwährend spricht mein Volk: „Dieses Jahr wird es geschehen". — Jedermann werde ich dann Gottes Größe verkünden, und weltberühmt wird sie werden einst, wenn seine Hand mir helfen wird. Das Haupt beuge ich vor Dir, mein Schutz, und flehe Dich auf den Knieen an, meine Wunden mir zu heilen. Mit Liedern und mit Reigen will ich Deine Herrlichkeit dann preisen und sprechen: „Du bist wieder mein Freund." — O vergiß nicht des Jammers der Tempelstadt; gib ihr wieder Juda und Israel; die viele Tausenden, die Du, Herr, ihren Feinden preisgegeben, und welche sprechen: „Möge doch von Zion aus das Heil wieder kommen für Israel!" — — Weil Israel nicht in meinen Wegen wandelte und mich verlassen hat, darum habe ich auch sie verlassen und mein Angesicht von ihnen weggewandt. Bitter klage ich und rufe trauernd aus: Ach, sie haben die Krone meiner Herrlichkeit verachtet! —

Ach! sie haben mir die Krone vom Haupte gerissen, da, wo die Gottheit thronte, Götzenbilder aufgestellt. Es geschah zur Strafe mir, weil ich den Bund entweihete, den zu halten meine Propheten mich stets mahnten, und wie Gott gesprochen: „werdet ihr nach meinen Gesetzen wandeln — dann will ich euch nie verlassen!" — (Gott:) „Warum hadert ihr mit mir? Zur Last sind mir euere Reden; — durch euer eigenes Verschulden erging dies Alles über euch!" — Er vertilgte meine Richter, wohlbedacht verdarb er sie. Sein Antlitz wandte er von ihnen, da Er ihre Verkehrtheit sah. Schrecklich wurden sie bestraft — der Regen wurde ihnen zu Staub verwandelt, und umgekehrt ward die Verheißung: „ich werde euch Regen geben zur

בְּעִתָּם: סְחִי וּמָאוֹס שָׂמָנִי· כִּלָּה בְאַפּוֹ וַיְשֹׁמְמֵנִי· נִחוּמָיו מְהֵרָה יְשַׁעְשְׁעוּנִי: גָּדַע רוּם קַרְנָם וַעֲלוּמָם הִקְצִיר· וּבְאִבְחַת חֶרֶב שַׁעֲרֵיהֶם הֵצִיר· מְזֵי רָעָב עָשׁ בְּקָצִיר· תְּמוּר וְהִשִּׂיג לָכֶם דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר: דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ וְכִלָּה בְּחֶרֶץ· וְכַבַּרְזֶל עִפֵּל שְׁמֵי עֶרֶץ· פְּרָצַנִי שְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה פֶּרֶץ· תַּחַת וְנָתַתִּי שָׁלוֹם בָּאָרֶץ: הָיָה צוֹרְכֶם וּמָעֻזְּכֶם וּמִשְׂגַּבְּכֶם· הָהְפַּךְ לְאַכְזָר וְנִלְחַם בָּכֶם· הַנּוֹצַרְכֶם רַחִקְכֶם חוֹשֶׁקְכֶם תִּעַבְכֶם· וְאַיֵּה הַבְטָחַת וּרְדַפְתֶּם אֶת־אֹיְבֵיכֶם: וַיַּחְמֹס פִּנַּת צֶדֶק מְלֵאָה· כִּי בְמַשְׂכִּיּוֹתֶיהָ מָצָא כָּל־טֻמְאָה· וּמְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ כְּדָוָה מְטֻמָּאָה· בְּשִׁנּוּי וְרָדְפוּ מִכֶּם חֲמִשָּׁה מֵאָה: זָנַח עֶלְיוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵיכֶם· וְהֶאֱבִיל שַׁעֲרֵי חֵל עֲמִידַת רַגְלֵיכֶם· מִי בִקֵּשׁ זֹאת פֶּץ וְהִגְלְכֶם· וְגָמַר אָמֵר וּפָנִיתִי אֲלֵיכֶם: חָשַׁב שְׂנוּא אֹם לְקַט כַּשּׁוֹשָׁן· וּמֵחֵלֶב עוֹלָלֶיהָ אוֹתָהּ דִּשֵּׁן· קִיטוֹר חֻפָּתָהּ הוּעֲלָה כַּכִּבְשָׁן· וְשָׁאֲלוּ אַיֵּה דָּגָן תְּמוּר וַאֲכַלְתֶּם יָשָׁן נוֹשָׁן: טָבְעוּ נִכְסוּ רוֹכְבֵי דוּכָנִי· בְּגֵיא חֲמַת כְּנִקְטַל מְכַהֲנִי· הֲרֵי כַּמֶּה שָׁנִים גֻּלָּה יְסוֹד מְכוֹנִי· וְסָע מִתּוֹכִי אֹמֶר וְנָתַתִּי מִשְׁכָּנִי: יָשְׁבוּ מְבַכִּים מִנַּאַק מְתֵיכֶם· בְּאַרְבַּע מִיתוֹת הִפִּיל מְתֵיכֶם· חֶרֶב וְרָעָב וְחַיָּה וְדֶבֶר שִׁחֶתְכֶם· כְּסָר צֵל וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּתוֹכְכֶם: כָּלוּ לָשֹׁד כְּרֶגַע אָהֳלֵיכֶם· וּבָכֶם נִשְׁבְּעוּ מְהוֹלָלֵיכֶם· לְחֵיקְכֶם נִשְׁפְּכוּ נַפְשׁוֹת עוֹלָלֵיכֶם· בְּמָאָסְכֶם שִׂיחַ אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם: לְאֻמָּתָם כִּלְכּוּל אָנָה שִׁוְּעוּ· וְצוּר לְמַלְאָכָיו שָׂח מֶנִּי שְׁעוּ· אֶרֶץ הַכַּרְמֶל

rechten Zeit". — Hat mich auch Gott zum Abscheu und Ekel gemacht und seinen Zorn über mich entladen wie ein Feind, so werden seine Tröstungen doch bald mich wieder erfreuen. — Ihr stolzes Horn brach der Herr und kürzte ihre Jugendjahre. Mit blitzenden Schwertern ließ er ihre Städte bedrängen und in der Erndezeit sie vor Hunger sterben, statt daß er verheißen hatte: „Die Dreschzeit wird bis zur Weinlese reichen." — Er spannte den Bogen uns zu verderben und zu vernichten, verhärtete den Himmel dem Eisen gleich. Er ließ mein Heiligthum dreizehnmal durchbrechen, statt des verkündeten Friedens im Lande. — Der euer Hort, euer Schutz und eure Erhebung war, ist zum unbarmherzigen Widersacher euch geworden; er, der euch früher gehütet, hat euch jetzt von sich entfernt, der euch geliebt, verabscheut euch. — Wo ist nun die Verheißung: „Ihr werdet euere Feinde verfolgen?" — Er riß nieder alle Grundpfeiler der einst herrlichen Tugendstadt, weil ihre geheimen Kammern er voller Götzen fand. Verschmäht wurden sie nun von ihren frühern Verehrern gleich einer Unreinen, und es wechselte der Ausspruch: „Fünf von euch werden ihrer hundert flüchtig machen!" — Es verließ der Höchste die Stadt euerer Zusammenkünfte und verödete die Thore des Tempelhofs, dort ihr euch versammelt hattet. Wer verlangt dies von euch, sündenbelastet meinen Vorhof zu betreten? sprach der Herr, und vertrieb euch, endigend das Gnadenwort: „Ich werde mich zu euch wenden." — Die Nation, die sich der Herr wie eine Rose aus den Dornen las — sie ward ihm zum Ueberdruß, verhaßt. Vom Fette ihrer eigenen Kinder ließ er sie zehren und ihren Tempel in Flammen aufgehen wie einen Kalkofen. Da fragten sie: wo finden wir Speise? statt es früher von ihnen hieß: „Ihr habt stets Ueberfluß von vielen Jahren zu genießen." — Die Leviten, die Chorbetreter des Tempels, verschwanden — sie wurden geschlachtet, im Thale Chamath wurden meine Priester getödtet. Viele Jahre sind's nun schon, daß der Herr meines Tempels Grund entblößt und mir entzogen hat die Verheißung: „Ich werde meine Wohnung in euerer Mitte haben." — Weinend sitzen sie am Boden ob des Stöhnens der Gefallenen; denn mit vier Strafgerichten warf der Herr die Mannschaft nieder, Schwert, Hunger, Gewild und Pest waren ihre Verderber, und es wich der ihnen verheißene Schutz des Ewigen: „Ich werde in euerer Mitte wandeln." — Schnell waren euere Wohnungen vernichtet und verheert, euere Verhöhner schwuren bei euerm Untergange; euere Säuglinge — im Schooße der eigenen Eltern hauchten ihren Geist sie aus, und dies Alles, weil ihr verachtet habt das Wort: „Ich bin der Ewige euer Gott." — Kinder flehten ihre Mütter umsonst um Speise an. Der „Herr rief seinen Engeln zu: „Laßt ab von mir und nehmet das Volk nicht „ferner in Schutz! Habe ich sie nicht in ein Land, blühend wie ein Garten,

הֲבֵאתִים וְשַׁעֲשָׁעוּ׃ וְשָׂנְאוּ מוֹכִיחַ וְאִם לֹא תִשְׁמָעוּ׃ מָה אֲעִידֵךְ יְשִׂישַׂיִךְ עִם גּוּרַיִךְ כּוֹסָסוּ׃ אוֹמְרִים עַל סוּס נָנוּס עַל כֵּן נָסוּ׃ נִלְאֵיתִי נְשֹׂא עֲוֹנוֹתֵיכֶם כְּהֶעָמָסוּ׃ וָאֲיַסֶּרְכֶם כִּנְמָתִי אִם בְּחֻקֹּתַי תִּמְאָסוּ׃ נְבִיאַיִךְ טָעוּ תַּרְמִית שָׁוְא חֲזוֹת׃ וָאֶדְרוֹשׁ לִסְלוֹחַ וּפִצְתִּי אֵי לָזֹאת׃ פְּתַיּוֹתִים וּבְגָדֵי הֵשִׁיבוּ עַזּוּת׃ וְאָנַפְתִּי וְשִׁחַתִּי אַף־אֲנִי אֶעֱשֶׂה־זֹּאת׃ סָפְקוּ חָרְקוּ שָׁרְקוּ מוֹנַי׃ מִבִּפְנִים וּמִבַּחוּץ לְהַצְמִית אֱמוּנַי׃ כִּי בָאוּ זָרִים חִלְּלוּ צְפוּנַי׃ לְרָעָה וְלֹא לְטוֹבָה נָם וְנָתַתִּי פָנַי׃ פָּצוּ זֵדִים לִפְנֵי מִי תְהִלֶּה׃ עַם כֶּבֶד עָוֹן פָּקַד וַיִּלְאֶה׃ לֹא תְחַכּוּ עוֹד אוֹת וּמוֹפֵת וָפֶלֶא׃ אָנַף וְנָסַע וְנָם וְאִם־עַד־אֵלֶּה׃ עָשָׂה וַיָּרֶם קָדְקֹד בְּנֵי שָׁאוֹן׃ וְדָמִי שִׁכְּרַנִי בְּגֵיא צִמָּאוֹן׃ וּבְכָל שָׁנָה וְשָׁנָה הוֹסִיף יָגוֹן עַל אוֹן׃ מֵעֵת כַּעַס וְנָם וְשָׁבַרְתִּי אֶת־גְּאוֹן׃ צָעַק הוֹי הוֹי וְאַשְׁפָּתוֹ הֵרִיק׃ מִפֶּה וּמִפֶּה הֵבִיא עָלַי מַעֲרִיק׃ וּבְלַעֲגֵי מָעוֹג שִׁנַּי צָר הֶחֱרִיק׃ וְכִלָּה כֹּחִי בִּנְאֻם וְתַם לָרִיק׃ קוּמִי דָּפְקִי שַׁוְעִי אַל דֳּמִי׃ וּתְנִי כְאוֹב מֵאֶרֶץ קוֹלֵךְ וְדָמִי׃ מֵי רֹאשׁ הִשְׁקַנִי וְהִדְמִי׃ וְחָשַׁךְ הִלּוּכִי בִּנְאֻם וְאִם־תֵּלְכוּ עִמִּי׃ רְאֵה גּוֹרָל אִוִּתָה הוּשַׂם לְעִיַּת׃ וְלִקְאַת מִדְבָּר הָיִיתִי דְמוּיַת׃ גָּלָה כְּנוּיַת וְסוּרָה גְּנוּיַת׃ בְּשָׁמְעִי וְהִשְׁלַחְתִּי בָכֶם אֶת־חַיַּת׃ שָׁכְבוּ בְעִלּוּף כְּתוֹא מִכְמָר וְאֵין דּוֹלֶה׃ הַמְלֵאִים גַּעַר וְאֵין מַרְפֵּא עוֹלֶה׃ הֲרֵי כַּמֶּה שָׁנִים הַמְמַנִּי לְהִתְכַּלֶּה׃ אֲנוּשִׁים בּוֹכִים וְאִם בְּאֵלֶּה׃ תִּקְרָא אֵיד עוֹלָלְתִּי עַל אַדְמוֹנִי׃

„gebracht, dort sie alle Ergötzungen fanden? und sie haßten den Er„mahner, der ihre Sünden ihnen vorhielt. — Wen soll ich nun zum „Zeugen euch stellen? Hingerafft sind euere Greise und euere Jünglinge; „die da sprachen: auf Rossen wollen wir fliegen! sie mußten fliehen. „Ich ertrug nicht mehr euere Sünden, die zur Last herangewachsen „waren und mußte euch züchtigen, nach meiner Drohung: wenn ihr „meine Gesetze verschmäht. — Deine Seher führten irre, weissagten „Trug und Lüge. Gern hätte ich verziehen; aber wie konnte ich, da „sie, als ich sie zur Besserung überreden wollte, mir noch freche Antwort „gaben. So sprach ich denn in meinem Zorne: Schrecklich will ich nun „mit ihnen verfahren!" — Meine Dränger klatschten, zischten und höhnten, rotteten allenthalben meine Gläubigen aus; Fremde kamen und entweihten das Innerste des Heiligthums. Nicht zu unserm Heile, sondern zum Verderben sprach der Herr: „Ich richte mein Augenmerk auf euch!" — Es sprachen die Uebermüthigen: „Zu wem wollt ihr noch flehen? „Frevel belastetes Volk! Gott ist euer überdrüßig und ahndet euere Sün„den. Hoffet darum auf keine Wunderzeichen mehr! Es zürnt euer Herr „und hat euch verlassen, indem er sprach: sie haben mir bis jetzt noch „nie gehorcht." — Der Ewige hat's vollführt, hat der Tobenden Haupt emporgehoben, und mich auf öden Feldern mit meinem eigenen Blute berauscht. Mit jedem Jahre fügt er neues Elend meinem Jammer hinzu, seitdem er zürnend gesprochen: „Ich will der Trotzigen Uebermuth brechen!" — Er ließ den Feind sein Schlachtgeschrei erheben und seinen Kecher gegen mich ausleeren. Von allen Seiten her brachte er den Verfolger über mich, ließ den Dränger höhnend und spottend die Zähne wider mich knirschen, und meiner Macht machte er ein Ende durch sein Wort: „Ihr sollt vergeblich euere Kraft verschwenden!" — Auf, klopfe an zum Gebet, flehe unaufhörlich, laß wie Todtenbeschwörer aus der Erde leise klagend Deine Stimme tönen! denn mit bittrem Trank hat mich der Herr getränkt und mich vernichtet. Verfinstert ward mein Weg, als Gott erfüllte: „Ihr wandelt hartnäckig vor mir — ich beuge diesen euern Wandel!" — Schau, o Gott! mein Erbe, das Du einst zum Wohnsitz Dir erkoren, ist zum Steinhaufen geworden und ich, ich gleiche dem Pelikan der Wüste, werde überall als verbannt betrachtet und als verstoßen nichts geachtet; ja überall finde ich bestätigt: „Ich sende wider euch das Wild!" — Ohnmächtig liegen wir wie ein netzumstricktes Wild, Niemand richtet uns auf, sind voll vom Zorn des Herrn, Rettung will uns keine werden; der Jahre viele sind verflossen seit uns der Feind zermalmet und zerrüttet hat, und immer noch leiden wir an dem Ausspruch: „Auch damit seid ihr mir noch nicht ganz gezüchtigt." — Rufe über unsre Feinde ihren Unglückstag herauf, wo auch nicht eine Nachlese bei ihnen übrig bleibt;

לְסַחֲפוֹ וּלְשַׁסְּפוֹ שִׁבְעָתַיִם כְּאוֹנִי· תָּהוֹם צָרַי בְּצֵאת קוֹל מֵאַרְמוֹנִי· כְּנֶהֱמַמְתִּי בְּרִיב וְהָלַכְתִּי אַף־אֲנִי:

בקהלות קהלות אשכנז מדלגין חרוז זה.

אַף אֲנִי לְכַר בִּיקֵּשׁ שִׁבָּרוֹן· עָרְבָה שִׂמְחָה וְהִשְׁבִּית הָרוֹן·
לָאָרֶץ אֵשֵׁב וְאֶהְגֶּה בְּגָרוֹן· אֵיכָה יָשְׁבָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן:

ע״ס א״ב וכל אות ואות בעלת ארבעה בתים, וכל בית בנוי על שלשה טורים, אלא שהקדים בראש שלשת הבתים הראשונים כל ראשי הפסוקים שבשלשת הפרשיות המתחילות איכה שהם איכה ישבה, איכה יעיב, איכה יועם, וחתם כל בית משלשת הבתים הראשונים בראשי הפסוקים של פרשת אני הגבר שגם היא משולשת בא״ב, והקדים בראשי הבתים הרביעים כל ראשי הפסוקים מפרשת זכור יי מה היה לנו, וחתימת הבית הרביעי על לשון ראשי הכתובים בתוכחה שבפרשת אם בחקותי, והתחיל במקום שפסק בקינת איכה תפארתי, וזהו גם הטעם למה העמיד מהרי״ל שתי קינות הללו זו על זו.

ח אֵיכָה אַשְׁפָּתוֹ פָּתוּחַ כְּקֶבֶר· וּלְרוֹדִי בְּאַף הוֹסִיף· אֶבֶר· אֲנִי הַגֶּבֶר: אֵיכָה אֶשָּׂא עֲוֹן הָגִ· וְחָסַם פִּי מְפַלֵּל· לַהַג· אוֹתִי נָהַג: אֵיכָה אָץ וַעְמוֹ לִשְׁפּוֹךְ· הָכִיל נִלְאֵיתִי וְגַם שְׁפֹךְ· אַךְ בִּי יָשֻׁב יַהֲפֹךְ: זְכֹר אֲפִיפָתִי בַּשֶּׁרֶב· וְגַם כִּי־יִנָּטוּ צִלְלֵי־עֶרֶב· וְהֵבֵאתִי עֲלֵיכֶם חֶרֶב: בָּכוֹ תִבְכֶּה בְּעֵת כָּל חִסְּרִי· וּכְעָזְבִי אֹרַח יָשְׁרִי· בִּלָּה בְשָׂרִי וְעוֹרִי: בִּלַּע בַּיִת לָרוּם מְזֻקָּף· וּבְבַרְזֶל סְבָבוֹ נִקַּף· בָּנָה עָלַי וַיַּקַּף: בְּנֵי בִטְנִי לֶאֱכוֹל הִקְשִׁיבַנִי· מִנִּי צָר אָחוֹר הֱשִׁיבַנִי· בְּמַחֲשַׁכִּים הוֹשִׁיבַנִי: נַחֲלָתֵנוּ בְּנֶטְשָׁה בְּיַד לוֹחֵם· גַּם לֹא אָחוּס וְלֹא אֲרַחֵם· בְּשִׁבְרִי לָכֶם מַטֵּה לֶחֶם: גָּלְתָה גְהוּצָה לְשַׁנּוֹת עֶדְיִי· מֶחְפָּה לְגָלוּת בְּהִתְעַתְּדִי· גָּדַר בַּעֲדִי: גָּדַע גְּאוֹן נָדִיב וָשׁוֹעַ· וְהֵשִׁיב יָמִין אָחוֹר מִלְּהוֹשִׁיעַ· גַּם כִּי אֶזְעַק וַאֲשַׁוֵּעַ: גַּם גָּבַר עָלַי פּוֹרְכַי· וּבְנַאֲקִי סָתַם חֲרַכַּי· גָּדַר דְּרָכַי: יְתוֹמִים גְּרוּשִׁים

stürze und vernichte sie in siebenfachem Maaße, wie sie mich bedrückten. Deine Donnerstimme, aus Deinem Wohnsitz hervorgehend, betäube meine Dränger. Wurde ja auch ich betäubt, da Du rechtend riefst: „Ich will strenge mit euch verfahren!" — Ja ich bin verstrickt im Netze meines Unglücks, meine Freude ist verdüstert, meine Wonne ließ der Herr zu Ende gehen. Zur Erde sitz' ich nun und rufe klagend: „Ach wie verlassen ist die Lilie Scharon's [1])!"

Ach, sein Kecher ist geöffnet gleich dem Grab, in seinem Zorne verlieh er Schwingen meinem Feinde; o, ich Unglücklicher! — „Wehe, nicht mehr ertrag ich ihre Sündenlast!" so sprach der Herr, und verschlossen ward mein Mund, dessen Flehen nicht erhört; der Feind trieb mich fort. — Ach wie schwer traf mich der Grimm des Herrn, da er sprach: „Ich halte es nimmer aus, ich muß sie strafen!" Und fortwährend schwang der Feind seine Geißel über mich. Eingedenk meiner Verkehrtheit in der Sandwüste sprach der Herr, als sich die Abendschatten neigten: „Nun ist die Zeit gekommen, wo ich das Schwert über euch bringe!" — Weine, weine! ich habe Alles verloren, ich wurde hart gezüchtigt, weil ich den Tugendpfad verlassen hatte, zerfetzt ward mein Fleisch und meine Haut. — Er zerstörte den hochemporragenden Tempel, dessen Edlen riß das Eisen nieder, und mich kerkerte der Feind in feste Mauern ein. Vor Hunger verzehrte ich meine eigene Leibesfrucht, wie dies der Herr schon längst mir angedrohet hatte [2]). Er ließ stets zurück mich weichen vor dem Dränger, senkte mich in finstere Gruft. Unser Erbe wurde der Hand des Feindes übergeben; es sprach der Herr: Ich schone nicht, ich habe kein Erbarmen; den Brodstab zerbrech' ich euch!" — Vertrieben ward die Schöne, ward ihres Schmuckes beraubt. Vom Trauhimmel weg in's Elend gejagt ist jeder Weg mir nun versperrt. Den Stolz der Fürsten und Edlen brach der Herr, zog seine Hand zurück und half mir nicht, obgleich ich jammerte und flehte. Meinen Peinigern gab er die Gewalt über mich, verschloß den Himmel meinem Flehen und versperrte mir alle Wege; Waisen gleich wurden wir von unserm Eigenthum vertrieben. Bei all diesem ließ nicht ab der Zorn des Ewigen, denn er sprach: „Ihr gehorcht mir dennoch nicht." — Die anmuthigen Straßen verzäunte der Herr und

---

1) Beiname Israels, nach Hohes Lied 2, 1.
2) 5. M. 28, 53.

מֵאֲחָזוֹת · וְלֹא שָׁב אַפּוֹ בְּכָל־זֹאת · וְאָמַר וְאִם־בְּזֹאת: דַּרְכֵי
דִּיץ שָׁךְ לְהַאֲבִילִי · וּלְגָלוּת שֵׁשַׁךְ הוֹבִילִי · דֹּב אֹרֵב הוּא לִי:
דָּרַךְ דּוֹחֵק עַל־בָּמוֹתַי לְהִשְׂתָּרֵר · שְׁעוּ מִנִּי בִּבְכִי אֲמָרֵר ·
דְּרָכַי סוֹרֵר: דָּבַק דּוֹלֵק וְצָדַנִי בְּרִשְׁתּוֹ · עָלַי לְלְטוֹשׁ
מַחֲרַשְׁתּוֹ · דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ: מִימֵינוּ דָּלַח וְגַם אֲשִׁמְּכֶם ·
גֵּיא גָלוּת אֲטִילְכֶם לְהַכְלִימְכֶם · וְהָלַכְתִּי עִמָּכֶם: הָיוּ
הָהּ לְיוֹם בְּכִיּוֹתָי · וְצָרֶבֶת אֵשׁ כְּוִיּוֹתָי · הֵבִיא בְּכִלְיוֹתָי:
הָיָה הוֹלֵךְ מִפָּנַי וּמַזְעִימִי · וְכָעֲסִים דָּמַי הִטְעִימִי · הָיִיתִי
שְׂחֹק לְכָל־עַמִּי: הָאֹכְלִים הַקֹּדֶשׁ פֶּסַח בְּלֵיל שִׁמֻּרִים ·
הֶאֱכִילָם בְּכָפָן רָאשֵׁי חֲמוֹרִים · הִשְׂבִּיעַנִי בַמְּרוֹרִים: עַל
צַוָּארֵנוּ הִשְׂרִיג וְחִלֵּל שֶׁכֶם · וְגַם אֶפְקוֹד עַל עֲוֹנוֹתֵיכֶם ·
וַאֲכַלְתֶּם בְּשַׂר בְּנֵיכֶם: וַיֵּצֵא וְקָדְקֹד שִׁפַּח וְרִצֵּץ · וְחִזֵּק
מוֹסְרֵי כִּי אֶתְלוֹצָץ · וַיְגָרֵס בֶּחָצָץ: וַיַּחְמֹס וַיְנַצֵּל מֶעֶדְיִי
לְהַכְפִּישִׁי · וּמִגֹּבַהּ לִתְהוֹם הִרְפִּישִׁי · וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי:
וַיְגַדֵּל וְכָבַד נַאַק רִצְחִי · וּבְקָדְקֳדִי עָלָה צִוְחִי · וָאֹמַר אָבַד
נִצְחִי: מִצְרַיִם וְכוּשׁ שָׁח אֲשִׁיבְכֶם · וְאֶשְׁפָּטְכֶם כְּזִמַּתְכֶם ·
וְהִשְׁמַדְתִּי אֶת־בָּמֹתֵיכֶם: זְכֹרָה זֹאת כִּי־נִבְאַשׁ נִרְדִּי ·
וּלְכַלָּה פָּץ מִכָּבוֹד רְדִי · זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי: זָנַח זְבוּל וְלֵב
הִקְשִׁיחַ · וּבְהִתְעַבְּרוֹ עִם מְשִׁיחַ · זָכוֹר תִּזְכּוֹר וְתָשׁוֹחַ: זַכּוּ
זְקֵנַי וּפְעָלָם אָבִיא · כִּי בְּכֵן פָּרַץ נְתִיבִי · זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי:
אֲבוֹתֵינוּ זָעֲקוּ וְכָלוּ מִדִּבָּה · וְשָׂח עַל רָעָתֵנוּ כִּי רַבָּה · וְנָתַתִּי
אֶת־עָרֵיכֶם חָרְבָּה: חֵטְא חָז כִּי בְּעָוֹן נִכְתָּמְנוּ · תְּמוּר כִּי
בְּצִחְיוֹן נִזְהָמְנוּ · חַסְדֵי יְיָ כִּי לֹא־תָמְנוּ: חָשַׁב חוֹרְשֵׁי לְקַרְקַר
קִיר יְקָרִים · וּמַר יִבְכָּיוּן מַכָּתִי סוֹקְרִים · חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים:

verödete sie; in's Exil nach Schechach (Babel) führte er mich, dort der Feind auf mich lauerte dem Bären gleich. Stolz trat der Dränger einher auf meinen Höhen und bestreuete mit Dornen meine Pfade. O, wendet euch von mir, drob muß ich bitterlich weinen. — Schnell erreichte der Verfolger mich, fing mich in seine Netze, wetzte das Schwert, um mich zu tödten, spannte seinen Bogen. — Der Herr hat unser Wasser getrübt 1), Er hat das Strafurtheil gesprochen: „Vernichten will ich euch, in des „Elends Abgrund stürzen und euch zu Schanden machen. In meinem „Zorne werde ich euch entgegen wandeln!" — Wehe, wehe meines Leidentages, der Wunden und Brandmäler mir brachte, die mir bis in's Innere drangen. Mein Vertreiber und mein Kränker ließ mein eigenes Blut wie Most mich trinken, gab zum Gespötte mich allen Völkern hin. — Sie, gewohnt das heilige Peßachlamm in der Wachenacht 2) zu genießen, trieb nun der Hunger an, Eselsköpfe zu verzehren. So sättigte uns der Herr mit Bitterkeit. — Das Joch legte Gott unserm Halse auf, drückte unsere Hochmuth nieder, sprach: „Ahnden will ich eure Missethaten; ihr sollt das Fleisch euerer Kinder noch verzehren müssen!" — Er zog hinweg, machte kahl den Scheitel mir und zermalmte mich, zog fest und fester meine Fesseln, weil ich seiner gespottet hatte; mit Kieseln stumpfte Er mir die Zähne. Er entriß und entzog mir alle meine Zierde, beugte mich tief. Von meiner Höhe stürzte er mich in den Abgrund hinab — und meine Seele verzweifelt am Frieden. Groß und heftig war das Jammern meiner Erschlagenen, ihr Angstgeschrei stieg über mein Haupt; da sprach ich: meine Hoffnung ist auf immer dahin. — „Nach Egypten und Etyopien, rief der Herr, führ' ich euch zurück, richte euch nach euerer Schandthat und vertilge all euere Thürme!" — Stets bleibt es mir eingedenk, wie bald sich meiner Narde Duft verlor 3) und Er, der Herr, zu seinem geliebten Volke sprach: „Lege nieder deinen Schmuck!" diese Pein, dieser Jammer bleibt mir eingedenk. Er gab seinen Wohnsitz auf, wandte weg sein Herz und zürnte über den Gesalbten (König Josia); deß gedenket meine Seele und ist niedergebeugt. Meine Ahnen, sie waren rein; führe ich mir ihre guten Werke in's Gedächtniß zurück, o, dann muß ich mir selbst gestehen, daß gerecht der Ewige war, da meine Wege er zerstörte. Unsre Väter heulten ob der Aussage der Kundschafter — sie mußten in der Wüste verschmachten; und als unsre Bosheit zu groß wurde, sprach der Herr: „ich will eure Städte wüste machen!" — Jene Missethat, womit wir uns befleckt, womit wir in der Wüste uns verunreinigt haben, da wir Gott mit dem Kalbe verwechselten — sie half zu unserm Untergange; doch groß ist Gottes Gnade, daß er uns nicht ganz vertilgte. Fest beschlossen hatte es mein Dränger, der Erwählten Mauern bis auf den Grund zu zerstören. Bitter weinten selbst die Himmelsschaaren, als diesen meinen Sturz sie sahen. Weissagung und Opfer haben

1) Ein bildlicher Ausdruck, so viel als: „Hat unsere glücklichen Tage beendigt."
2) Die Nacht des ersten Peßachtages. (2. M. 12, 42.)
3) D. h. meine Herrlichkeit verschwand.

חָשַׁךְ חָזוֹן מַגִּישֵׁי אִשִּׁי׃ קִיר כְּעִוֵּר לְגַשֵּׁשִׁי׃ חֶלְקִי יְיָ אָמְרָה נַפְשִׁי׃ עֲבָדִים חֲסָמוּנוּ מִלְּגְדּוֹר פֶּרֶץ׃ וְתוֹכָחוֹת קָשׁוֹת פַּץ בְּחֶרֶץ׃ וַהֲשִׁמֹּתִי אֲנִי אֶת־הָאָרֶץ׃ טֻמְאָתָהּ טָפְלָה וְנָטָה קָו׃ וְלֹא־נָסוֹג אָחוֹר מִקָּוָו׃ טוֹב יְיָ לְקֹוָו׃ טָבְעוּ טִירוֹתַי וּפִי צַר דָּמַם׃ וְכֹל עֹבֵר עָלַי שָׁרַק וְשָׁמַם׃ טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם׃ טוֹבִים טַפִּים נִכְלוּ בְּהוֹסִיפִי לִמְעוֹל׃ וּכְמַעֲלָלַי חָר בִּי לִפְעוֹל׃ טוֹב לַגֶּבֶר כִּי־יִשָּׂא עֹל׃ כְּנַפְשֵׁנוּ נָבִיא טֶרֶף נִבְרֶה׃ כִּי כְּמוֹ בָרַחַת וּבַמִּזְרֶה׃ נָם וְאֶתְכֶם אֱזָרֶה׃ יָדוֹ יָרָה בִי אוּר כַּסְדוֹם׃ וְעַל כָּל־אֵלֶּה הוֹנַתְנִי בַּת אֱדוֹם׃ יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם׃ יֵשְׁבוּ יְגוֹנִים כְּבָנַי עָלַי חוֹפְהוּ׃ כִּי כָבֵד עָלַי אַפֵּהוּ׃ יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ׃ יְדֵי יוֹסְרַי שָׁתוּ בִי מְחִי׃ וְקָשַׁבְתִּי מִפִּי צָר שְׂחִי׃ יִתֵּן לְמַכֵּהוּ לֶחִי׃ עוֹרְנוּ יוֹעַם כְּחֶרֶשׂ בְּקֶרֶץ׃ וְגֵוֵינוּ שַׂמְנוּ כָּאָרֶץ׃ אָז תִּרְצֶה הָאָרֶץ׃ כָּל־כְּבוֹד תָּאֳרֵנוּ הָכְלָם׃ וְצוּר אֹרְחוֹתָיו חֶסֶד כֻּלָּם׃ כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם׃ כָּלוּ כִּמְעַט כִּי בִי נִלְחַם׃ וְעַל הָרָעָה הוּא נִחַם׃ כִּי אִם־הוֹגָה וְרִחַם׃ כִּלָּה כַּעְסוֹ וְהִצִּית לֶהָבוֹ׃ וּבְתַכְלִית שִׁשָּׁה מְאוֹרֵי כֹבוֹ׃ כִּי לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ׃ נָשִׁים כִּפְרוּעוֹת יוֹשְׁבוֹת שַׁמָּה׃ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה מַזְכִּירוֹת אַשְׁמָה׃ כָּל יְמֵי הַשַּׁמָּה׃ לוּא אֲלֵיכֶם לוֹחֲצֵי גִילָיו׃ עַל בָּנָיו הֶעֱבִיר גַּלָּיו׃ לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו׃ לְאִמֹּתָם לְעֵת כָּמְהוּ מִשֶּׁבֶר׃ יַעַן כִּי גָרוֹן פָּתוּחַ כְּקֶבֶר׃ לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט גָּבֶר׃ לֹא לִמְחוֹת פַּץ עַם קְרוֹבוֹ׃ וְאֵיךְ מִתַּעַר הוֹצִיא חַרְבּוֹ׃ לְעַוֵּת אָדָם בְּרִיבוֹ׃ שָׂרִים לְכוּדִים הוֹצִיא מִשְּׁעָרִים׃ תֵּת כַּתְּאֵנִים הַשֹּׁעָרִים׃ לְעוֹלֵל אֶת הַנִּשְׁאָרִים׃ מִמָּרוֹם מְגִלָּה כָּתַב

aufgehört und ich tappe wie ein Blinder an den Wänden; doch spreche ich: meine Hoffnung ist der Ewige! — Knechte versperrten mir die Wege, ließen nicht von meiner Niederlage mich erholen; als harte Züchtigung erfüllte sich da des Ewigen Drohung: „ich werde Dein Land verheeren!" — Immer mehr nahm das Laster zu, und der Ewige zog die Schnur zum Verderben; doch nicht ganz entzog er sich den auf ihn Vertrauenden, denn huldreich ist er Allen, die auf ihn hoffen. In den Staub gesunken sind alle meine Schlösser, so daß selbst des Feindes Mund darüber verwundert schweigt und jeder, der vorüberzieht, erstaunt und sich entsetzt. Aber ich hoffe in Ergebenheit auf die göttliche Hilfe. — Meiner Sünden Menge raffte unschuldige Kinder hin, meine Frevelthaten weckten Gottes Zorn über mich; doch Wohl dem Manne, der sein Joch geduldig trägt. — Mit Lebensgefahr müssen wir jetzt unser Brod verzehren, da der Ewige gesprochen: „Wie mit einer Wurfschaufel und Schwinge zerstreue ich euch in alle Länder!" — Der Herr schleuderte Feuer auf mich herab wie auf Sedom, und neckend noch rief darüber die Tochter Edom's mir entgegen: „siehe, wie so schweigend und duldend es sitzet!" — Kinder, setzt euch trauernd nieder und beweinet den Tempel; ach sein Zorn liegt gar schwer auf uns. Flehet darum hingeworfen im Staube zu ihm, dem Herrn, um Hilfe! Meine Feinde richteten ihre Mauerbrecher wider meine Stadt, gehorchen mußte ich dem Dränger, der mir befahl: „bücke dich, reiche dem Schläger die Wange!" — Unsere Haut ist im Gemetzel farblos geworden wie eine Scherbe, unsern Rücken mußten wir zum Erdboden machen[1]) — so kann nun das Land seine Feierjahre halten. — All unsre Würde und Schönheit ist mit Schmach bedeckt. Doch gnadenvoll sind des Schöpfers Wege, und nicht auf immer wird er uns verstoßen. Wenig fehlte und wir gingen ganz zu Grunde, da der Ewige wider uns war; aber er bedachte sich des Uebels wieder, denn wenn auch strafend ist er voll Erbarmen. Seinen Zorn entlud der Herr, ließ empor die Flamme lodern und verlöschte meinen Glanz; doch erst zu Ende der sechs bestimmten Jahre[2]); denn nicht aus Wohlgefallen straft der Herr. So sitzen wir jetzt die lange Verwüstungszeit hindurch, verzweifelnden Frauen gleich, die einsam sitzen und immerfort ihrer Schuld gedenken. — Euch Allen, die ihr Gottes Ebenbild zu unterdrücken sucht, ward noch so keine schwere Strafe! Alle Unglückswellen stürzte Gott über seine Auserwählten, zermalmte sie unter seinen Füßen. Kinder schmachtend vor Hunger flehten ihre Mütter um Speise an; — zur Strafe, weil sie in ihrer Bosheit gleich einem offenen Grabe Fremder Gut verschlungen und jedes Recht verdreht hatten. — Der Herr gab die Verheißung, sein geliebtes Volk nicht zu vertilgen. Als sie jedoch des Nächsten Recht verletzten, — da zog das Schwert er aus der Scheide. Der Feind führte die Fürsten gefesselt aus der Stadt und verfuhr mit ihnen, wie mit faulen Feigen; Nachlese hielt er dann unter den Zurückgebliebenen. Vom

1) D. h. die Feinde traten über uns hinaus.

2) Nach dem Midrasch (Vajikra Rabba Abschn. 26) wurde mit dem Vollzug des über Jerusalem verhängten Strafurtheils sechs Jahre lang gewartet, um Israel noch so lange Zeit zur Buße zu lassen.

בְּנֶהִי· קִינִים וָהֶגֶה וָהִי· מִי זֶה אָמַר וַתֶּהִי: מָה אֲעִידֵךְ
מְאוּסָה מִלְּהֵרָצֶה· נְתוּנָה בְּיַד מֵרִיב וּמִתְנַצֶּה· מִפִּי עֶלְיוֹן
לֹא תֵצֵא: מֵחַטֹּאת מְדִיחֵי שָׁוְא אֲקוֹנֵן· מְנַחֲמִי כְּמַיִּין
מִתְרוֹנֵן· מַה־יִּתְאוֹנֵן: בַּחוּרִים מוֹטָטוּ כּוֹשֵׁל בִּי לְהֶרֶב·
וּשְׁכִינָה הֻעֲלָה מִקֶּרֶב· וְכָשְׁלוּ אִישׁ־בְּאָחִיו כְּמִפְּנֵי חֶרֶב:
נִשְׁקַד נֵטֶל עַל פּוֹרְכֵינוּ· וַיִּתָּעֵב שַׁי עוֹרְכֵינוּ· נַחְפְּשָׂה
דְּרָכֵינוּ: נְבִיאַיִךְ נֹאֲצוּ לִקְרוֹץ עַפְעַפַּיִם· וְאִכְזְרוּ עָלֵינוּ אֶרֶךְ
אַפַּיִם· נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל־כַּפָּיִם: נָעוּ נָדוּ רֹאשׁ בְּמַהֲמוֹרֵינוּ·
רְשָׁעִים מַפִּילִים בְּמַכְמוֹרֵינוּ· נַחְנוּ פָּשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ: זְקֵנִים
וְנִינָם לְרֹב שְׂגוּיִם· אֲכָלוּם וְהֶשִׁיתוּם מָשָׁל בַּגּוֹיִם· כְּנָם
וַאֲבַדְתֶּם בַּגּוֹיִם: סִלָּה שָׂמֵי קְטוֹרָה בְּאַף· וָאֶפְעַר פִּי
וָאֶשְׁאַף· סַכֹּתָה בָאַף: סָפְקוּ שׁוֹטְנַי כַּף וָאֶשְׁתּוֹנָן· וָאֶזְעַק
חָמָס וָאֶתְאוֹנָן· סַכֹּתָה בֶעָנָן: סוּרוּ טָמֵא שָׁחוּ מַאֲשִׁימֵינוּ·
בְּהִנָּתֵן כַּבַּרְזֶל שָׁמֵינוּ· סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנוּ: שָׁבַת מְשׂוֹשׂ
שֶׂמַח מְשׁוֹרְרִים· וְרוֹדְפֵי קַלּוּ מִנְּשָׁרִים· לְאַבֵּד הַנִּשְׁאָרִים:
עַל־אֵלֶּה עֲשָׁקוּנוּ בְּחֵרוּפֵיהֶם· וְהִגְדִּילוּ שְׁאוֹן גִּדּוּפֵיהֶם· פָּצוּ
עָלֵינוּ פִּיהֶם: פָּצוּ פָּעֲרוּ פֶּה מִבְּאֵר שַׁחַת· וְאִטְּרוּ עָלַי
בְּתוֹכַחַת· פַּחַד וָפַחַת: פְּנֵי פְאֵר חָפַּת מְעוֹנִי· הִקְמִיל וְהֵבִיק
מְעַנִּי· פַּלְגֵי־מַיִם תֵּרַד עֵינִי: נָפְלָה עֲטֶרֶת עֹז מַשְׁעֵנָם·
וְצָר בְּשִׁבְעָה דְּרָכִים עִנָּם· וְהִתְוַדּוּ אֶת־עֲוֹנָם: פֵּרְשָׂה
פָּצְתָה אוֹי כִּי סֻגָּרָה· תְּמוּר עֹז בְּמָתְנֶיהָ שַׂק חָגָרָה· עֵינִי
נִגְּרָה: עָשָׂה עֶבְרָתוֹ וַיֶּחֱרֶה· וְעָרַף אֶת־מָדוֹן מְגָרֶה· עַד־
יַשְׁקִיף וְיֵרֶא: עוֹדֶינָה עָף כָּבוֹד וְעָלָה· וֶעֱשֶׁר מַסָּעוֹת נַעֲלָה·
עֵינִי עוֹלְלָה: עַל־זֶה פָּסַק נוֹי נֶעֱמָם· וְצוּר שָׁח לֹא אֶעֱזְבֵם

Himmel herab ward eine Trauerrolle gesandt, beschrieben mit Jammer, Klagen, Ach und Weh; der Ewige sprach's, es geschah. — Was könnt' ich zum Troste Dir entgegen stellen? Du bist von aller Gnade ausgeschlossen, bist grausamen Widersachern preis gegeben; doch du selbst bist schuld an deinem Elende, aus dem Munde des Herrn ging's nicht hervor. — Ob der Sünden der falschen Verführer, die mich in's Unglück stürzten, klage ich, und mein Gott zögert, mich zu trösten. Wie kann ich auch mich beklagen, da noch die Sünde an mir haftet. — Die jungen Krieger wankten; der Herr entzog seine Herrlichkeit aus ihrer Mitte, und ließ immer mehr sie straucheln, so daß sie vor dem Schwerte fliehend einer über den andern stürzten. — Schwer lastet das Joch meiner Peiniger auf mir, seitdem der Herr meiner Priester Opfer verschmähte. Laßt uns darum unsern Wandel untersuchen! Die Lügenpropheten erzürnten so den Ewigen mit ihren falschen Reden, daß er seine Langmuth in Unbarmherzigkeit verwandelte. Laßt uns darum mit Herz und Händen zu ihm um Vergebung flehen! — Alle, selbst auch die Bösewichte, die mich in die Netze stürzten, staunen und schütteln den Kopf über meinen Fall. Ach, wir haben gefrevelt und gefehlt! — Greise sammt ihrer Kinder Menge rieben die Feinde auf und machten sie zum Spottlied unter allen Völkern; erfüllt ward jene Drohung: „Ihr werdet umkommen unter den Völkern!" — Die das heilige Räucherwerk darbrachten, trat nieder der Feind. Vor Schmerz schnappte ich nach Luft; denn in Zorn hast Du, Herr, Dich gehüllt. Das kränkt mich tief, daß meine Verfolger noch höhnend in die Hände klatschen, ich schreie über die Gewaltthat und klage; — aber Du verhüllst Dich in die Wolken. Fort, Unreine! rufen uns die Dränger zu. So läßt der Herr uns zum Ekel und Abscheu sein und verschließt uns den Himmel wie mit Eisen. Hin ist die Wonne, hin meiner Sänger Freude! Meine Verfolger waren schneller als die Adler und vertilgten noch vollends den Rest. — Ach, höhnend unterdrückten sie mich, stießen gräuliche Lästerungen aus und triumphirten so über mich. Ihren Rachen sperrten sie weiter auf als die Hölle, um mich zu verschlingen, und mit Züchtigungen, Aengstigungen und Verderben verschlossen sie mir jeden Ausweg. Meinen schönen, prächtigen Tempel ließ der Herr niederreißen, ließ empor sich schwingen meine Peiniger; ach, darob zerfließt mein Aug' in Thränen Unsere Krone und Herrlichkeit, unsre Stütze ist dahin; vom Dränger siebenfach gepeinigt bekennen wir nun unsre Sünden. — In Feindes Hände übergeben, ruft Zion händeringend: „wehe!" statt der frühern Pracht umgürtet sie mit Säcken ihre Lenden jetzt und ihr Auge rinnt. Der Herr zürnte sehr und wandte sich weg von uns, er reizte den Haß gegen uns auf, und so leiden wir, bis er einst gnädig wieder auf uns schaut. Noch sind wir verlassen; denn Gottes Majestät zog weg von uns, in zehn Zügen entfernte sie sich — darum thränet mein Auge. So hat denn aufgehört unsre Schönheit und Zierde! — Aber es sprach unser Hort: „Ich will sie nicht ganz der Hand ihrer Feinde

בְּכַף זוֹעֲמָם · אַף־אֲנִי אֵלֵךְ עִמָּם: צַדִּיק צָר צְעָדַי לִסְפּוֹר · וּבְעַקַּלְתִּי יֹשֶׁר וָאֶכְפּוֹר · צוּד צָדוּנִי כַּצִּפּוֹר: צָעַק צוֹרְרִי וְסִכֵּךְ מֵעֲבוֹר · וּבְחַלְלֵי עָרַךְ לִשְׁבּוֹר · צָמְתוּ בַבּוֹר: צָדוּ צְעָדַי וְסָע דּוֹרְשִׁי · וְבַעֲלוֹתָם עָלַי כַּיָּם לְגָרְשִׁי · צָפוּ־מַיִם עַל־רֹאשִׁי: עַל הַר־צִיּוֹן צָבְאוּ לְהַכְרִיתִי · וְצוּר שָׂח אֶחְמוֹל עַל שְׁאֵרִיתִי · וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי: קָרָאתִי קְשׁוֹב חֶרְפַּת מוֹנַי · עַל הַלְחִי מַכִּים בָּנַי · קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ: קוּמִי קִרְאִי כִּי לֹא־יַכְלֵם · עַל יֶתֶר לְמַקְנִיאַי יְשַׁלֵּם · קוֹלִי שָׁמָעְתָּ אַל־תַּעְלֵם: קַלִּים קְדָחוּנִי וְעַלַּמְתָּ מַרְאֶךָ · הָשֵׁת כַּגּוֹיִם מוֹרָאֶךָ · קָרַבְתָּ בְּיוֹם אֶקְרָאֶךָ: אַתָּה יְיָ קֵץ אַל תְּכַזֵּב · עַד מָתַי כַּחֶרֶשׁ אֶעָזֵב · וְהָאָרֶץ תֵּעָזֵב: רְאֵה רֹגֶז מַכַּת אֲנוּשִׁי · וְאוֹמַר בְּהִנָּטְשִׁי בַנֹּשִׁי · רַבְתָּ אֲדֹנָי רִיבֵי נַפְשִׁי: רְאֵה רֹב בְּעוּתַי · הַשִּׁמּוֹת כָּל־עֲדָתִי · רָאִיתָה יְיָ עַוָּתָתִי: רוּחַ רְפִתָה בִּי מֵאֵימָתָם · כִּי לְבַלְּעִי הֶעֱלוּ חֲמָתָם · רָאִיתָה כָּל־נִקְמָתָם: לָמָּה רָחוֹק תַּעֲמוֹד כְּדַבְּרָם עַזּוֹת · נַמְתָּ הַנְּשַׁמָּה אוֹשִׁיב פְּרָזוֹת · וְאַף גַּם־זֹאת: שָׁמְעוּ שֶׁנּוֹקַשְׁתִּי בִּדְחִיפָתָם · וּכְיֶלֶק עָלָה עֵיפָתָם · שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם: שָׁכְבוּ שׁוֹחֲחִים בְּנֵי מִיגוֹנָם · וְשׁוֹבֵיהֶם גָּאָה מְאֹד גְּאוֹנָם · שִׂפְתֵי קָמַי וְהֶגְיוֹנָם: שִׁישִׁי שׁוֹסָתִי כִּי בִי יָד מָטָה · מִשְׁפֶּלֶת עַד שְׁאוֹל מַטָּה · שִׁבְתָּם וְקִימָתָם הַבִּיטָה: הֲשִׁיבֵנוּ שָׁלֵם שְׁלוֹם שָׁנִים · וְתֹאמַר אֶפְדֵּם מִשְּׁאוֹנִים · וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים: תָּבֹא תָּשׁוּר מְעַנַּי לָמוֹל · הֵם שָׂגְבוּ חַיִל וְאִוְּיךָ אָמוּל · תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוּל: תִּקְרָא תְּגַלֶּה יוֹם כָּמוּס בְּלֵב · וּמְחַפְּשֵׂי עוֹלֹת לִפְעוֹל בְּלֵב · תִּתֵּן לָהֶם מְגִנַּת־לֵב:

überlassen, jederzeit will ich sie überwachen!" — Gerecht ist Gott! Als noch fromm ich war, bewahrte und zählte er alle meine Schritte; als treulos ich geworden und das Recht verdrehte, wurde ich verjagt gleich einem Vogel! Tief betrübt, weil seinen Bund ich entweihte, verschloß der Ewige die Himmelspforte, und kein Gebet drang mehr durch; Er beschloß meinen Untergang — in engem Kerker vernichteten sie mich. Aufgelauert ward meinen Schritten, da der göttliche Schutz hinweg war; wie das brausende Meer fielen die Feinde über mich her und vertrieben mich, die Wellen schlugen über meinem Haupte zusammen. Auf Zion's Berg sammelten sie sich, um mich gänzlich zu vertilgen. Aber es sprach der Herr: „Ich will des Restes schonen, will meines Bundes gedenken!" — Ich rufe: Höre doch, Herr, wie meine Quäler mich höhnen, wie sie meine Kinder unbarmherzig schlagen; ich rufe Deinen Namen an, o Ewiger, Auf und rufe ihn an! er wird nicht unerhört dich lassen, unsres Flehens Stimme wird er sich nicht entziehen; in vollem Maaße wird den Tyrannen er vergelten. Das leichtsinnige Volk[1]) hat uns zu Grunde gerichtet, und Du, Herr, verbargst Dein Antlitz uns. Sende doch Deinen Schrecken über diese Völker; sei uns nahe, wenn wir in unsrer Noth Dich rufen! O Ewiger, halte die Erlösungszeit nicht länger mehr zurück! wie lange noch sollen einer Einöde gleich wir verlassen sein, wie lange noch soll unser Land verlassen bleiben? — Schaue, Herr, mein Ungemach, meine immerfort eiternde Wunde und wie ich in Vergessenheit schmachte! ich flehe zu Dir: nehme Dich rechtend meiner an! Schaue, Herr, welch große Schrecknisse mich trafen, meine ganze Gemeinde ließest Du verheeren. Herr, siehe doch, wie gekränkt ich werde! Aller Muth ist mir entfallen in der großen Furcht vor den Feinden; lebendig wollen sie mich verschlingen in ihrer Wuth. Du siehest, Herr, ihre große Rachgier — warum stehst Du fern, da sie so sehr Dich lästern? sprachst Du doch: Möget auch noch so sehr ihr leiden, so werde ich einstens doch die verwüstete Stadt (Jerusalem) mauerlos wieder bevölkern[2])." — Nicht so bald hörten meine Feinde, wie ich gefangen sei in ihren Netzen, als sie auch schon gleich den Heuschrecken mich überfielen — und Du, Herr, hörtest ihr Lästern zu. — Von vielen Leiden kraftlos hingestreckt lagen meine Kinder da; die sie gefangen wegführten, waren grausam übermüthig und ihr Gespräch wie ihre Gedanken nichts als Hochmuth. Die Räuber freuen meiner Erniedrigung, meines tiefen Falles sich. Schaue doch, Herr! bei ihrem Sitzen wie bei ihrem Aufstehen bin ich ihr Spottlied. O führe nach Schalem (Jerusalem) uns zurück; Laß statt der Trauerjahre uns Freudenjahre kommen; sprich: „Ich befreie euch aus der Barbaren Menge, gedenke euch wieder meines Bundes mit den Früheren!" — Erscheine, Herr, vernichte meine Peiniger! Ach, sie steigen empor — Dein Heiligthum liegt zerstört — so vergilt ihnen ihre Verbrechen alle! Rufe ihn herbei, enthülle ihn den längst beschlossenen Rachetag, auf daß Herzleid werde ihnen, die stets Ungerechtigkeit im Herzen brüten.

---

1) Die Chaldäer.

2) D. h. die Einwohner haben keinen Feind zu fürchten, obwohl die Stadt ohne Mauern ist.

תַּם תַּכְלִית תָּקְפָּם לְלָכְדָם. יִפְּלוּ בְּלִי לְהַעֲמִידָם. תִּרְדֹּף בְּאַף וְתַשְׁמִידֵם: כִּי תָמִיד דּוֹחֲקִים וְשׁוֹחֲקִים. וּמִתּוֹרָתְךָ אָנוּ לֹא רְחוֹקִים. הֲשִׁיבֵנוּ וְהוֹרֵנוּ אֵלֶּה הַחֻקִּים:

ע"פ ראשי הפסוקים מפרשה ראשונה של מגילת איכה.

ט אֵיכָה יָשְׁבָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן. וְדָמַם רֹן מִפִּי נוֹשְׂאֵי אָרוֹן. וְנָעוּ מִמִּשְׁמְרוֹתָם כֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן. כְּנִמְסַר הַבַּיִת בְּמַסְרְבֵי מָרוֹן: בָּכוֹ תִבְכֶּה מֵחֲמֵשֶׁת סְפָרִים. כְּנֶהֱרַג כֹּהֵן וְנָבִיא בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים. וְעַל דָּמוֹ נִשְׁחֲטוּ פְּרָחִים כְּצְפִירִים. וְנָדוּ כְּצִפֳּרִים כֹּהֲנֵי צְפוּרִים: גָּלְתָה מֵאַרְצָהּ כַּלָּה מְקֻשָּׁטָה. בַּעֲוֹן מַעַשְׂרוֹת וּשְׁמִטָּה. וּבְאַרְבַּעַת שְׁפָטִים הָשְׁפָּטָה. וּמֵעֶדְיָהּ הָפְשָׁטָה. מִשְׁמֶרֶת (חָרֵם) מַפְשֵׁטָה: דַּרְכֵי הֵיכָל דָּמָמוּ כְּנִפְרַץ כָּתְלוֹ. וְהַמְּעִיל כְּנִקְרַע פְּתִילוֹ. וְהֻתַּךְ וְהֻשְׁפַּל מִתִּלּוֹ. וְנָע מִשְׁתִילוֹ. כֹּהֵן עַיְּתָה לוֹ: הָיוּ מַלְעִיבִים בְּלוֹחֲמֵי לֶחֶם. כְּבִטְּלוּ הֲלוֹא פָרֹס לָרָעֵב לֶחֶם. וְרָעֲבוּ וְצָמְאוּ מִמַּיִם וּמִלֶּחֶם. כְּבִטְּלוּ שְׁתֵּי הַלֶּחֶם. מִבֵּית לֶחֶם: וַיֵּצֵא הֲדַר אֹם כְּכֶסֶף נֶחְפָּת. וְתִמּוּרוֹ אֵפֶר רֹאשָׁהּ חִפָּת. וְנֵרוֹת נִכְבּוּ וּמְנוֹרָה נִכְפָּת. בְּפָשְׁעוּ בְּלֶחֶם וּפַת. נִלְכְּדָה יוֹדֶפֶת: זָכְרָה זְמַן אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע הֵשִׁיבוּ. וְעַתָּה עֲנוֹת אָמֵן לֹא אָבוּ. לַעֲנָה וָרוֹשׁ שָׂבְעוּ וְרָווּ. וְהֵקִיצוּ וְהַלְעָבוּ. כֹּהֲנֵי עֵילְבוּ: חֵטְא חָטְאָה וְאָמְרָה לֶאֱלִיל זֶה אֵל. וְהִלְעִיגָה וְתִעְתְּעָה בְּחוֹזֵי אֵל. עֲבוּר כֵּן הִרְגָּזָה בְּמַרְגִּיזֵי אֵל. וַיֵּצֵא מִמְּעוֹן אֵל. כְּפַר עֻזִּיאֵל: טֻמְאָתָהּ הֶחֱנִיפָה תֵבֵל. וְנַעֲלָה רַב הַחֹבֵל. וְעָנָן אֲבַק רַגְלָיו כְּאָבֵל. וְאֵין מִתְכַּרְבֵּל. בְּכֹהֲנֵי אַרְבֵּל:

Ende ihre Macht, stürze sie, daß sie fallen, um nie mehr aufzustehn, verfolge vertilgend sie mit Deinem Zorne! Denn immerfort peinigen und drücken sie uns; aber dennoch verlassen wir Deine Lehre nicht. Führe uns darum, o Herr, wieder zurück zu Dir; lehre Deine Gesetze uns! —

Ach, wie verlassen ist die Lilie Scharon's! Verstummt ist der Gesang der Träger der heiligen Lade (Leviten), weggerissen von ihrem Posten sind die Priester, die Söhne Aharon's — der Tempel ist Widerspenstigen preis gegeben! — In Thränen zerfloß die fünftheilige Lehre, als am Versöhnungstage jener Priesterprophet[1]) ermordet wurde. Um seines Blutes willen wurden die jungen Priester wie Ziegenböcke hingeschlachtet, wurden die Priester von Zipporim wie Vögel aus ihrem Neste verscheucht. Die geschmückte Braut (Israel) ward aus ihrem Lande vertrieben, weil sie das Gebot der Zehnten und der Feierjahre übertreten hatte; mit vierfachen Strafgerichten ward sie gerichtet, und Charim-Masscheta's Priesterwache ihres Schmuckes entkleidet. — Des Tempels Sangweisen schweigen, seine Wände sind durchbrochen, die Fäden des Priestermantels zerrissen, niedergestürzt ist der herrliche Bau; die Priester von Ajath sind weggejagt von ihrer Stelle. Weil sie die Pfleger der Gotteslehre verhöhnten, weil sie den Armen das Stückchen Brod versagten, darum wurden sie mit Hunger und Durst gestraft, darum fehlte Wasser und Brod, nachdem die beiden Schaubrode im Tempel aufgehört. Alle Pracht der einst in Silber glänzenden Nation entwich: statt dessen ist nun ihr Haupt mit Asche bestreut; die Tempellichter sind ausgelöscht, umgestürzt ist der Leuchter. Jodephat ward genommen, weil sie mit dem Brod gefrevelt[2]). — Obgleich noch denkend an die alte Zeit, wo sie Gott erwiedert hatten: „wir werden Deine Gebote halten und befolgen!“ wollten sie nun dennoch nicht einmal mehr „Amen“ antworten; darum wurden sie mit Wermuth und Galle übersättigt, und Elbu's Priester wurden der Verstoßung und Verschmähung übergeben. Schwer gesündigt hatte die Nation; sie sprach zum Tand: „du bist mein Gott!“ lästernd und spottend die göttlichen Seher. Darum wurde sie durch Gottesverächter bestürmt, und Kefar usiel's Priester mußten aus Gottes Wohnung wandern. — Ihre Unreinheit befleckte das Land; da hob sich weg der Weltenlenker, die Himmel trauerten, — und Keiner von den Priestern Arbel's legte den Ornat mehr an. Seine Hand legte

---

1) Secharjah Sohn Jehojada's (II. Chron. 24, 20—22). Vgl. Talm. Gittin 57 b.

2) Weil sie den Armen die Almosen entzogen.

יָדוֹ פָּרַשׂ צָר בְּבֵית זְבוּל · כִּי כְלָיָה חִיַּבְתִּי כְּדוֹר הַמַּבּוּל ·
כִּסְאוֹ הֵשִׁית לְחִבּוּל וְנִבּוּל · וַיָּצָא בְּבֶהָל כָּבוּל · כֹּהֵן כָּבוּל :
כָּל עַמָּה קוֹנְנוּ קִינָה · כִּי הִכְעִיסוּ אֶת אֵל קַנָּא · בְּגוֹי
נָבָל אוֹתָם קִנֵּא · וְנָדְדָה מִקִּנָּהּ מִשְׁמֶרֶת אֶלְקָנָה : לֹא
לַמָּרוֹם עַיִן צָפַת · וְכֶסֶף עַל חֶרֶשׂ חִפָּת · וּבְחִזּוּק מוּסָר
הֻרְפָּת · וְנֶהֱרַס וְנִלְפַּת כֹּהֵן צְפָת : מִמָּרוֹם הִשְׁמִיעַ
נִלְאֵיתִי מְעוֹן · וְהִכַּנִי בְּעִוָּרוֹן וּבְשִׁגָּעוֹן · וּפָקַד עָלַי עֲוֹן
נֹב וְגִבְעוֹן · וְנָעָה מִמָּעוֹן · מִשְׁמֶרֶת בֵּית כֹּהֵן מָעוֹן :
נִשְׁקַד עַל עֲוֹן וְנִכְאָב · כְּהוֹשַׁבְתִּי אֲנוּנָה מִבְּלִי אָב ·
וְדוֹמַמְתִּי מִלְּצַפְצֵף בְּמִנִּים וְעֻגָב · וְנָשְׂאָה עָלַי קִינָה
מִשְׁמֶרֶת יֶשֶׁבְאָב : סִלָּה כָל־אַבִּירֵי מוֹרֵי הוֹרָיָה · וְלֹא נִזְכַּר
לִי עֲקֵדַת מֹרִיָּה · מֵרֹב מֶרֶד וּמְרִיָּה · הֻצָּגָה עֵרוֹם וְעֶרְיָה ·
מִשְׁמֶרֶת מַעַרְיָה : עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חוֹרְשִׁים וְהֶאֱרִיכוּ מַעֲנִית ·
וְהֵרִיקוּ עָלַי חֶרֶב וַחֲנִית · וְהִרְבֵּיתִי צוֹמוֹת וְתַעֲנִית ·
וּמְצוּרַת תָּכְנִית יָצְאָה יְוָנִית : פֵּרְשָׂה וְאֵין יַד שׁוֹלֵחַ · כִּי לֹא
הֶאֱמִינָה בְּהַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ · וְהִשְׁבַּתָּה בְּרִית מֶלַח · וְאֵין שֶׁמֶן
מְמֻלָּח בְּרֹאשׁ מַמְלָח : צַדִּיק הוּא יְיָ כִּי פִיהוּ מָרַת · וְעָרוּ
עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ הֶעֱרַת · תְּמוּר עָזִּי וְזִמְרָת קִינִים עָלֶיהָ
נֶחֱרַת · וּבְקַצְוֵי אֶרֶץ נִזְרַת מִשְׁמֶרֶת נִצְּרַת : קָרָאתִי לְצוּרִי
וְקוֹלִי לֹא עָרַב · וְקוֹנַנְתִּי בִּיעַר בַּעֲרָב · וְכָבָה נֵר הַדּוֹלֵק
בְּמַעֲרָב · וְרֵיחַ לֹא עָרַב · מֵאֲכָלָהּ עֲרָב : רְאֵה כִּי הֻסְעַרְתִּי
כָּאֳנִיָּה · בְּתַאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה · וַעֲדָתִי כַּצֹּאן לַטֶּבַח מְנוּיָה · וְנָעָה
מֵחֲנוּיָה מִגְדַּל נוּנִיָּה : שָׁמְעוּ כִּי נִזְהַמְתִּי בְּצַחֲנָה · וְסָתַם
מְנִי תְּחִנָּה · וְלֹא נָתַן לִי רַחֲמִים וַחֲנִינָה · וּמִקִּרְיַת חָנָה · נָעָה

der Dränger an Gottes Haus, denn Vernichtung hatten wir verdient gleich dem Sündfluthsgeschlechte; Gott gab seinen Sitz der Zerstörung und Beschimpfung hin, ausziehen mußten Kabul's Priester in Ketten gefesselt. Das ganze Volk brach nun in Klage aus, daß es den eifervollen Gott erzürnt; mit einem schalkhaften Volke strafte er sie, und aus ihrem Neste ward Elkana's Wache verscheucht. — Sie hatten nicht aufwärts geschauet zu Gott, hatten irdenes Gefäß mit Silberglätte überzogen[1]) und jede gute Sitte verlassen, darum wurden ergriffen und weggerissen die Priester von Zephath. Aus seiner Höhe rief Gott: „Ich bin müde, es zu ertragen!" und er schlug uns mit Blindheit und Wahnsinn, er ahndete an uns die Sünden von Nob und Gibeon, und es wankte aus seiner Wohnung die Priesterwache von Maon. Trauernd und verwaist saßen wir nun, schwer niedergedrückt vom Joche der Sünden; verstummt war Saiten- und Flötenspiel, nur Klagelieder über mich stimmte die Wache Jeschebab an. Es zertrat der Herr meine Starken, meine Lehrer alle, nicht gedenkend der Opferung (Isaac's) auf Moriah; meines widerspenstigen Abfalls wegen ward Maarjah's Wache nackt und bloß dahingestellt. Auf meinem Rücken pflügten die Feinde und zogen lang die Furche, sie zogen Schwert und Spieß gegen mich; meine Fast- und Jammertage mehrten sich, seit Jevanith's Priester aus dem Kunstgebäude (Tempel) ziehen mußten. Sie rangen die Hände, aber Keiner reichte ihnen hülfreich die Hand, denn sie hatten nicht geglaubt den tagtäglich sie mahnenden Propheten; aufgelößt ward das feste Bündniß, weggenommen das feine Oel von den Häuptern der Priester Mamlach's. Gerecht ist Er, der Ewige! sie waren ihm ungehorsam, drum wurden sie verheert und bis auf den Grund zerstört; statt der frühern Siegeslieder wurden Klagen aufgezeichnet, nach allen Enden der Erde hin ward Nizrath's Wache zerstreut. Ich rief zu meinem Schöpfer, aber er hörte nicht auf mein Gebet; in Arabiens Wäldern mußte ich klagen. Erloschen war die westliche Lampe, Achala Arab's Opferduft hatte aufgehört. Ach, wie ein Schiff wurde ich herumgeschleudert in Trauer und Betrübniß, meine Gemeinde ward wie Schaafe für die Schlachtbank bestimmt, Migdal nuniah's Priester wurden aus Chanujah verjagt. O, daß Alle es hören! ich habe mich abscheulich befleckt, darum verwarf der Herr mein Flehen und schenkte mir kein Erbarmen mehr — aus Gottes Residenz mußten Chefar Jochenah's Priester wandern. In's

[1]) D. h. sie hatten durch äußerliche Scheinheiligkeit ihre Laster zu verbergen gesucht.

כְּפַר יוֹחֲנָה: שָׁמְעוּ כִּי יָצָאתִי בַשִּׁבְיָה. וְנִשְׂרְפָה דָת מָרוֹם שְׁבוּיָה. וְהוּשַׁתִּי לְשַׁמָּה וְעַרְבוּבְיָה. וּמֵהַסְתֵּר חֲבוּיָה. גָּלְתָה בֵּית חוֹבְיָה: תָּבֹא רָעַת שָׁמוּנִי הַדָּמִין. וְשָׁתוּ שְׁעָרַי שׁוֹמֵמִין. וְהֵשִׁיב אָחוֹר יָמִין. וּבַעֲוֹן צְלָמִין. נָעָה (גִּנְתוֹן) צַלְמִין: תָּבֹא תַמְרִיחַ. וְחָשְׁכִי תַזְרִיחַ. וְכַדֶּשֶׁא עַצְמוֹתֵינוּ תַפְרִיחַ. וְרֵיחַ מִנְחוֹתֵינוּ כְּקֶדֶם תָּרִיחַ. וּמִשֻּׁלְחָנְךָ תַאֲרִיחַ. שׁוּלֵי חֲמַת אֲרִיחַ:

ע"ס א"ב אלא שהקדים נרא"ה כל אות ואות מלת אם עם תי"ו האית"ן.

י אִם תֹּאכַלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם עֹלְלֵי טִפֻּחִים. אַלְלַי לִי: אִם תְּבַשֵּׁלְנָה נָשִׁים רַחֲמָנִיּוֹת יַלְדֵיהֶן הַמְּדוּדִים טְפָחִים טְפָחִים. אללי לי: אִם תְּגֻזַּזְנָה פְּאַת רֹאשָׁם וְתִקָּשַׁרְנָה לְסוּסִים פּוֹרְחִים. אללי לי: אִם תִּדְבַּק לְשׁוֹן יוֹנֵק לְחֵךְ בְּצִמָּאוֹן צְחִיחִים. אללי לי: אִם תֵּהָמְנָה זוֹ לְעֻמַּת זוֹ בּוֹאִי וּנְבַשֵּׁל אֶת בָּנֵינוּ צוֹרְחִים. אללי לי: אִם תִּוָּעַדְנָה זוֹ לְזוֹ תְּנִי בְנֵךְ וְהוּא חָבוּי מְנֻתָּח נְתָחִים. אללי לי: אִם תְּזוֹמֵן בְּשַׂר אָבוֹת לַבָּנִים בִּמְעָרוֹת וְשִׁיחִים. אללי לי: אִם תְּחֻיַּבְנָה הַבָּנוֹת אֶל חֵיק אִמּוֹתָם נִתְפָּחִים. אללי לי: אִם תְּטֻסַּנָה רוּחוֹת עוֹלָלִים בִּרְחֹבוֹת קִרְיָה תְפוּחִים. אללי לי: אִם תְּיַקַּרְנָה בְּשִׁכּוּל רַחַם וְצִמּוּק שָׁדַיִם וְאֵם עַל בָּנִים שָׂחִים. אללי לי: אִם תְּכֻשַּׁלְנָה שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת מָגִנִּים בַּעֲרַב אֱלוֹהִים. אללי לי: אִם תְּלַהֲטְנָה רוּחָם בְּמִינֵי מְלוּחִים וְנוֹדוֹת נְפוּחִים. אללי לי: אִם תְּמֻעַטְנָה מֵאֶלֶף מֵאָה וּמִמֵּאָה עֲשָׂרָה עַד אֶחָד לַמְּפֻחִים. אללי לי: אִם תְּנֻסְנָה לְמָסַךְ הֵיכָל שְׁמוֹנִים אֶלֶף כֹּהֲנִים פִּרְחִים. אללי לי: אִם תְּשֹׂרַפְנָה שָׁם כָּל־אוֹתָם

Exil ward ich getrieben, das himmlische Gesetzbuch ward verbrannt, Zerrüttung und Verwirrung kam über mich; die Priesterfamilie Chobiah's ward aus des Tempels Innersten hinausgestoßen. Das Unglück kam, die Feinde zerstückten mich, machten meine Thore öde. Gott zog zurück seine Rechte und Zalmin's Priester wurden wegen der Abgötterei vertrieben. — O komme, Herr, verbinde die Wunden wieder! Erleuchte unsre Finsterniß, laß uns wieder aufblühen, wie das junge Gras! Nimm wie ehedem wohlgefällig unsre Opfer auf, und speise wieder an Deinem Tische den Ueberrest der Priester von Chamath Ariach!

Wenn Mütter ihre Frucht verzehren, der Windel angehörigen Kleinen, o dann wehe mir! Wenn zarte Frauen ihre sorgfältig erzogenen Kinder kochen, o dann wehe mir! Wenn das Haupthaar ihnen abgeschoren und sie an flüchtige Rosse gebunden werden, o dann wehe mir! Wenn des Säuglings Zunge vor brennendem Durste am Gaumen klebt, o dann wehe mir! Wenn ein Weib zum andern wimmert: Komm, laß uns unsre winselnden Kinder kochen, o dann wehe mir! Wenn sie zusammen kommen und die Eine sagt: gib mir nun von Deinem Kinde! die Andere aber, es in kleinen Stückchen zertheilt für sich allein verborgen hält, o dann wehe mir! Wenn in Höhlen und Schluchten der Väter Fleisch den Kindern als Speise dienen muß, o dann wehe mir! Wenn Töchter in ihrer Mütter Schooß ihren Geist aushauchen, o dann wehe mir! Wenn Säuglingen auf offener Straße liegend das Leben entflieht, o dann wehe mir! Wenn Mütter mit geschwächtem Leibe und versiegter Brust sich über ihre Kinder beugen, o dann wehe mir! Wenn 800 tapfere Schildträger in Arabiens Steppen verkommen mußten, o dann wehe mir! Wenn sie durch versalzene Speisen und aufgedunsene Schleiche verbrennen mußten, o dann wehe mir! Wenn von tausend hundert, von hundert zehn und von zehn Einer zur Betrübniß übrig blieb, o dann wehe mir! Wenn 80000 junge Priester sich in's Heiligthum flüchten mußten, o dann wehe mir! Wenn sie Alle dort wie abgehauene Dornen verbrannten, o dann wehe mir!

הַנְּפָשׁוֹת כְּקוֹצִים כְּסוּחִים. אללי לי: אִם תֶּעֱרַפְנָה עַל דַּם נָקִי שְׁמוֹנִים אֶלֶף כֹּהֲנִים מְשׁוּחִים. אללי לי: אִם תִּפָּתַחְנָה נְפָשׁוֹת מְדֻקָּרִים מֵרֵיחַ תְּנוּבוֹת שִׂיחִים. אללי לי: אִם תְּצֻבַּרְנָה עַל אֶבֶן אַחַת תִּשְׁעָה קַבִּין מוֹחֵי יְלָדִים מְנֻחִים. אללי לי: אִם תְּקַעֲנָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת יוֹנְקִים עַל שׂוֹכָה אַחַת מְתוּחִים. אללי לי: אִם תֵּרָאֶינָה רַכּוֹת וַעֲנֻגּוֹת כְּבוּלוֹת עַל יַד רַב הַטַּבָּחִים. אללי לי: אִם תִּשָּׁכַבְנָה בֵּין שְׁפַתַּיִם בְּנוֹת מְלָכִים מְשֻׁבָּחִים. אללי לי: אִם תִּתְעַלַּפְנָה הַבְּתוּלוֹת וְהַבַּחוּרִים בְּצִמָּאוֹן צְחִיחִים. אַלְלַי לִי:

וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְמוּלָם מַרְעִים. הוֹי עַל כָּל שְׁכֵנַי הָרָעִים. מַה שֶּׁהִקְרָאָם מוֹדִיעִים. וְאֵת אֲשֶׁר עָשׂוּ לֹא מוֹדִיעִים. אִם תֹּאכַלְנָה נָשִׁים פִּרְיָם מַשְׁמִיעִים. אִם יֵהָרֵג בְּמִקְדַּשׁ אֲדֹנָי כֹּהֵן וְנָבִיא לֹא מַשְׁמִיעִים:

ע"פ א"ב בראשי הפסוקים של פרשת איכה יועם הנדרשת על מות יאשיהו באיכה רבתא, ובפירוש המיוחס לרש"י ז"ל בדה"ב סי' ל"ה העתיק מן הקינה הזאת אות ד' ואות כ' ול' ואמר שיסדה הקליר, ולכן הדין עם אותן הספרים שנוספה בהן חרוזה אחת באחרונה בחתימת שם אלעזר.

(וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ עַל־יֹאשִׁיָּהוּ:)

יא אֵיכָה אֱלִי קוֹנְנוּ מֵאֵלָיו. בֶּן שְׁמוֹנֶה שָׁנָה הֵחֵל לִדְרוֹשׁ מֵאֵלָיו. בְּנֵי חָם בְּעָבְרָם חָנוּ עָלָיו. וְלֹא הֻזְכַּר לוֹ שִׁגּוּי מִפְעָלָיו: גַּם בְּכָל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר קָמוּ לִגְדוֹר. לֹא קָם כָּמוֹהוּ מִימוֹת אֲבִיגְדוֹר. דָּבַק בּוֹ עֲוֹן לֵיצָנֵי הַדּוֹר. אֲשֶׁר אַחַר הַדֶּלֶת וְהַמְּזוּזָה שָׂמוּ לִסְדּוֹר: הָאוֹכְלִים זֶרַע שִׁיחוֹר כְּתַמּוֹ הַטּוֹב פִּתְּחָמוֹ מִשְׁחוֹר. וַיִּגְדַּל עָוֹן וְהֵשִׁיב יָמִין אָחוֹר. וְעוֹד לֹא שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחוֹר: זַכּוּ אֲמָרָיו כְּנָם דָּת לְהָקִים. בְּצַע אֶמְרָתוֹ בְּאָרוּר אֲשֶׁר לֹא יָקִים. חָשַׁךְ תָּאֳרוֹ כְּנֶאֱצוּ

Wenn über unschuldig vergossenem Blute[1]) 80000 gesalbte Priester geknickt wurden, o dann wehe mir! Wenn die Durchbohrten vor dem Geruch der Pflanzen ihren Geist aufgaben, o dann wehe mir! Wenn auf einem Steine 9 Maaß Gehirn erschlagener Kinder lag, o dann wehe mir! Wenn 300 Säuglinge an einem Zweige aufgehenkt wurden, o dann wehe mir! Wenn junge und zarte Frauen gefesselt neben dem Scharfrichter gingen, o dann wehe mir! Wenn edle Fürstentöchter auf freiem Felde entehrt wurden, o dann wehe mir! Wenn Jungfrauen und Jünglinge vor brennendem Durste verschmachteten, o dann wehe mir! — Doch eine heilige Stimme brauset auf: „Wehe über die bösen Nachbaren alle! was ihnen begegnet „ist, thun sie kund, aber was sie gethan, das verschweigen „sie! daß Mütter ihre Leibesfrucht verzehrten lassen sie hören, „daß aber im Heiligthum des Herrn ein Priester und Prophet „erschlagen wurde, das lassen sie nicht hören!“ —

Tief betrauert und beklagt von Allen wurde jener König (Josia), der schon im achten Jahre Gott zu suchen begann. Cham's Söhne (die Egypter) hatten im Vorbeiziehen ihn belagert und seine edlen Thaten konnten ihn nicht schützen. Unter allen Königen, die dem Götzendienst Einhalt thaten, war keiner seines Gleichen seit Abigedor's (Mosche's) Zeit. Ach, er wurde weggerafft wegen der Sünden seines Zeitalters, das hinter Thür und Pfosten sich die Götzen aufgestellt[2]). Die von des Nil's Saaten zehren, machten unkenntlich dies Geschmeide: denn groß war die Versündigung, darum zog der Herr seine Rechte zurück und hob das böse Verhängniß nicht auf. Mit aller Kraft strebte jener König, das Gesetz wieder aufzurichten, ja er zerriß sein Gewand bei'm Lesen der Stelle „Verflucht, wer nicht hält die Worte dieser Lehre!“ (5. M. 27, 26). Und dennoch ward sein Anblick verdunkelt, als die Fremden ihn bekriegten, um der Frevler willen, die die Gesetze

[1]) Des Propheten Secharjah (II. Chron. 24, 20).
[2]) D. h. im Geheimen Götzendienst trieb.

רְחוֹקִים. בְּבֶצַע מוֹאֲסֵי דָת וְחֻקִּים: טוֹבִים רֵעִים נִקְרְאוּ כְּשָׁלְחוּ מַלְאָךְ. מַה־לִּי וָלָךְ הַיּוֹם לְהִלָּאֵךְ. יְדֵי עַם הָאָרֶץ דָּמִים בְּמַלְאָךְ. תֶּעְנֵשׁ בִּבְצָעַי אֶת פְּנֵי פַלְאָךְ: כִּלָּה הֲמוֹנָיו לָלֶכֶת אֲרַם נַהֲרַיִם. לְמַעַן לֹא תַעֲבֹר חֶרֶב כָּל־שֶׁהוּא בְּאֶפְרַיִם. לֹא שָׁמַע לַחוֹזֶה לָשׁוּב אֲחוֹרַיִם. כִּי גְזֵרָה נִגְזְרָה לְסַכְסֵךְ מִצְרַיִם בְּמִצְרָיִם: מֵחַטֹּאת סְתִירַת מְזוּזוֹת. חָזוֹן עַנְתוֹתִי הֶחֱלוּ לְבַזּוֹת. נָעוּ עֲנָמִים לְחָמוֹ לְהַבְזוֹת. וְלֹא הֵסֵב פָּנָיו וְסָפְדוּ עַל זֹאת: סוּרוּ הֵעִידוּ עַד לֹא שְׁאִיָּה. וַיְמָאֲנוּ סוּר וּמָט יְסוֹד נְשִׁיָּה. פְּנֵי קְרָב כְּקָרָב וְלֹא עָלְתָה לוֹ שְׁעִיָּה. וַיֹּרוּ הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּה: עוֹדֶנָּה עֹצֶם עֵינָיו בְּגֵוָיו מוֹחֲצִים. חֵץ אַחַר חֵץ מוֹרִים וְלוֹחֲצִים. צָדוּ וְשָׂמוּהוּ כַּמַּטָּרָא לַחִצִּים. וַיַּזְרְקוּ בוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת חִצִּים: קַלִּים הִטּוּ אַחֲרָיו אֹזֶן מוֹצָא פִיהוּ. וְעַד מִצּוּי נֶפֶשׁ מַעֲשָׂיו הֵיפִיהוּ. רוּחַ שְׂפָתָיו הִפְצָה מִפִּיהוּ. צַדִּיק הוּא יְיָ כִּי מָרִיתִי פִיהוּ: שִׁשִּׁי נוֹף כִּי קַנָּא זָעַם. לְשַׁלֵּם שְׁאוֹנָם כַּעֲוֹן בִּצְעָם. תַּם כֶּתֶם הַטּוֹב עַם זוּ בְּפִשְׁעָם. וַיְקוֹנֵן עָלָיו כָּל אֵיכָה יוֹעָם: תַּם בְּמִקְרֶה אֶחָד כּוֹס מְגִדּוֹ לִשְׁתּוֹת. בְּמוֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה כְּנֶגַע הַקָּהָל לֶאֱתוֹת. תָּלָה עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם מֵהָרוֹס שָׁתוֹת. כִּי סָפְדוּ לוֹ אֵיכָה בְּעֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת:

בקנת קהלות אשכנז מדלגין החרוז הזה.

אוֹתוֹת קִינוֹת לְבָטָה מְחוֹלִי. עֵת כִּי שָׁכַחְתִּי מְחוֹלְלִי.
זַמּוֹתִי כִּי לָעַד יַאֲהִילִי. רָשַׁעְתִּי וְנָסַעְתִּי וְנִטַּשׁ אָהֳלִי:

und Vorschriften verachtet hatten. — Ein verträglicher Nachbar wollte der Egypter-König sein, indem er dem Josia die Botschaft schickte: „Was habe ich mit dir zu schaffen, daß du dich so anstrengest und deine Leute zum Kriege rüstest? gewiß, du ziehest dir Strafe zu, wenn du mich zum Kampfe mit dir zwingest." — Aber Josia, keinen bewaffneten Durchzug durch sein Land gestattend, führte seine Schaaren gen Mesopotanien dem Verderben entgegen. Er hörte nicht auf den Propheten, seinen Rückzug zu nehmen, kannte nicht den göttlichen Beschluß, daß die Egypter erst in Egypten selbst in Verwirrung kommen würden. — Ob der Sünden in geheimen Gemächern, ob der Verachtuug der prophetischen Warnung kamen die Anamim (Egypter) herbei und durchbohrten seinen Körper, dennoch wendete er nicht um. O wie sehr ward dies beklagt! — Zurückzugehen mahnten die Seher, bevor die Vernichtung kam; sie wollten aber nicht weichen und der Grundpfeiler des Landes (der König) stürzte, kaum daß er dem Kampfe sich genähert. Sein Gebet half ihm nicht — es schossen die Schützen auf den König Josia. Während er schon die Augen schloß wurde sein Körper noch durchlöchert, Pfeil auf Pfeil schossen sie nach ihm; eine Zielscheibe ward er den Schützen, die 300 Pfeile auf ihn warfen. Fromme beugten sich über ihn, um seiner Lippen Worte zu erlauschen und sie fanden, wie gottergeben schön sein Wandel bis zum letzten Athemzuge war, denn seinen Geist hauchte er mit den Worten aus: „Gerecht ist er, der Ewige! ich handelte seinem Befehle zuwider." — O frohlocke nur, Noph! daß Gottes Zorneifer des Heeres Verbrechen vergalt. Dahin ist das köstliche Geschmeide um seines Volkes Frevel willen, und Jirmiah stimmte über ihn das Klagelied an: „Ach, wie unkenntlich ward das Gold!" u. s. w. (Klagel. 4). Gleich einem Ungerechten mußte der Gerechte zu Megido den Todeskelch trinken, zur Zeit des Erlaßjahres da allgemeine Volksversammlung verkündet war. Doch verschob der Langmüthige die völlige Niederreißung des Tempels noch 22 Jahre, weil man jenen König in alphabetischem Klageliede nach den 22 Buchstaben geordnet aufrichtig betrauert hatte. — Ja, in Klagelieder wurden meine Freudengesänge verwandelt, weil ich meinen Schöpfer vergaß; ich wähnte, Er ließe mich immerfort ruhig wohnen, aber ich hatte gefrevelt und mußte ausziehen und meine Wohnung ward zerstört. —

ע"ס תשר"ק אלא שהקדים בראש כל דלת אהלי אשר ובראש כל סוגר למה לנצח, ושם המחבר אלעזר חתום בחרוז אחור וקדם שהוא חתימת הקינה הזאת רק שהאשכנזים עשאוהו להתחלת הקינה הסמוכה איכה את אשר כבר וכו'.

יב אָהֳלִי אֲשֶׁר תְּאַבְתָּ עַד לֹא בְרֵאשִׁית עִם כִּסֵּא כָבוֹד לְצָרְפוֹ. לָמָּה לָנֶצַח שֻׁדַּד בְּיַד שׁוֹדְדִים וְנִהְיֵיתָ כְּרוֹעָה כְּעֹטְיָה וְרָעַשְׁתְּ וְרָגַנְתְּ וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה: אָהֳלִי אֲשֶׁר קוֹמַמְתָּ לְאֵיתָנֵי עוֹלָם בְּחֶרְדַּת מִי־אֵפוֹא. לָמָּה לָנֶצַח צֻמַּת בְּיַד צָרִים וְנִהְיֵיתָ כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־גָּג מַר צוֹרֵחַ מֶה לִּידִידִי פֹה: אָהֳלִי אֲשֶׁר פַּצְתָּ לְמַעֲנוֹ לָצִיר וְאַתָּה עֲמֹד עִמָּדִי פֹה: לָמָּה לָנֶצַח עֹרְעַר בְּיַד עֲרֵלִים וְנִהְיֵיתָ כְּשׂוֹנֵא וְצָר וְאַיֵּה אִוּוּי מוֹשָׁב פֹּה: אָהֳלִי אֲשֶׁר נָחִיתָ בְּעַנְנֵי הוֹד לְאֵת אֲשֶׁר יֶשְׁנוֹ פֹה. לָמָּה לָנֶצַח מֹאַס בְּיַד מוֹרְדִים וְנִהְיֵיתָ כְּלֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ מַה־לְּךָ פֹה וּמִי לְךָ פֹה: אָהֳלִי אֲשֶׁר כּוֹנַנְתָּ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ לְחוֹפֵף בְּחֻפּוֹ. לָמָּה לָנֶצַח יֻעָה בְּיַד יְהִירִים וְנִהְיֵיתָ כְּתַּם בְּחָלָל וְאֵין עוֹד נָבִיא וְנַמְתָּ הַאֵין פֹּה: אָהֳלִי אֲשֶׁר חָנִיתָ מֵאָז בְּתָאָיו מִפֹּה וּמִפֹּה. לָמָּה לָנֶצַח זֻנַּח בְּיַד זָרִים וְנִהְיֵיתָ כְּוָתִיק יוֹצֵא חוּצָה וְלֹא עָבַר פֹּה: אָהֳלִי אֲשֶׁר הֵכַנְתָּ לְהַשְׁלִיךְ בּוֹ לְפָנֶיךָ גּוֹרָל פֹּה. לָמָּה לָנֶצַח דֹּחָה בְּיַד דּוֹמִים וְנִהְיֵיתָ כְּגֵר בָּאָרֶץ וְנַמְתָּ כִּי לֹא נָסוֹב עַד בּוֹאוֹ פֹה: אָהֳלִי אֲשֶׁר בַּעֲוֹן בִּצְעִי חָשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ. לָמָּה לָנֶצַח אֻפַּל בְּיַד אֲחֵרִים. וְנִהְיֵיתָ כְּאוֹרֵחַ בַּמָּלוֹן. וְעוֹד מִי לְךָ פֹּה:

*)אָחוֹר וָקֶדֶם מִפֹּה וּמִפֹּה. לְכָל־דּוֹר וָדוֹר נוֹדַע קִצְפּוֹ וְחֶפּוֹ. עַל מֶה מִכָּל־אֹם שָׁת עָלַי כַּפּוֹ. זֹאת לְבַעֲלִיל

---

*) אחור האשכנזים עשו חרוז זה לפתיחת הקינה הסמוכה איכה את אשר וכו'.

Mein Zelt (der Tempel), das Du bereits vor Anbeginn zu Deinem Thronsitz Dir erkoren, ach, warum liegt es von Räubern geplündert danieder? warum verhülltest Du Dich und riefest zürnend: Was soll ich noch hier? — Mein Zelt, gegründet auf der hehren Opferstelle jener Tugendhelden*), warum ist es auf immer Feinden überliefert? und Du, einem einsamen Vogel auf dem Dache gleich, warum riefst Du bitter: Was will mein Liebling hier? — Mein Zelt, um deßwillen Du einst zu dem Gesandten (Mosche) sprachst: Verweile hier bei mir! warum liegt es jetzt von Frevlern zerstört? Du stehst als Feind und Widersacher da — wo ist da Deine Lust an diesem Wohnsitz? — Mein Zelt, in das Du einst Dein geschütztes Volk einführtest, warum hast Du es verworfen, der Hand Abtrünniger übergeben und hörtest, wie einer der nicht helfen kann, ihrem Hohne zu: was willst du hier? wer soll dir beistehen hier? — Mein Zelt, das Du zu Deines Sitzes Veste gegründet und beschirmt, warum ließest Du Uebermüthige es zertrümmern? Deine Majestät schwebte wie ein Vogel hinweg in die Höhe; kein Prophet blieb mehr, denn Du sprachst: Hier soll nichts mehr sein! — Mein Zelt, dessen Gemächer alle einstens Deine Herrlichkeit füllte, warum hast Du es Fremden überlassen, und glichest einem Mächtigen, der sein Haus verläßt, um nicht wiederzukehren? — Mein Zelt, worin die Opferlose einst geworfen wurden, warum ward es auf immer verstoßen in Edomiter Hand? warum wurdest Du ein Fremder uns und sprachst, daß nicht eher, als bis der Erlöser kommt, wir wieder einkehren dürfen. Mein Zelt, dessen Gestirn wegen unsrer Sündenschuld untergegangen, warum wurde sein Glanz durch Fremdlinge verdunkelt? Du glichest einem Reisenden, der die Herberge verläßt, hast dort keinen Aufenthalt mehr. —

Später, wie früher, in jedem Zeitalter, that Gottes Zorn ob seines Tempels sich kund. Warum liegt seine Hand so schwer auf mir, mehr als irgend einem andern Volke? O es ist mir klar, daß mein Sturz von ihm beschlossen war;

*) Abraham und Jizchak, die auf Moriah opferten (1. M. 22).

כִּי פִּיד חָקוּק בְּכַפּוֹ. רִפְאוּתִי בְּטוּחָה כִּי רֶגַע בְּאַפּוֹ.
וְעַד עַתָּה אֵיכָה יָעִיב בְּאַפּוֹ:

ע"ס א"ב כפול אלא שהקדים לכל אות ואות ראשי הפסוקים של פרשת איכה יעיב,
והתמלא ביניהם שם המחבר אלעזר בירבי קליר גם הוא כפול.

יג אֵיכָה אֵת אֲשֶׁר כְּבָר עָשׂוּהוּ. תָּבַע מֶנִּי לְגָבוֹת נְשִׁיָּהוּ.
אֲשֶׁר עַד לֹא שְׁחָקִים נִמְתָּחוּ. בְּשֶׁלִי רָמַז וְהָאָרֶץ הָיְתָה
תֹהוּ: בִּלַּע בְּאוֹת עַרְבִית וְשַׁחֲרִית. גֵּאֶה מַגִּיד מֵרֵאשִׁית
אַחֲרִית. בָּנוּי וְחָרֵב וּבָנוּי בְּאַחֲרִית. וּמְחוֹבֵי קִלְקָלָתוֹ
הֶחֱרִית: הֶחֱרִית אִישׁוֹן וְחשֶׁךְ מְיֻדָּע. וְקַדְמוֹנִים חֲזוּהוּ
מְגֻדָּע. אָז לְרָאשֵׁי דוֹרוֹת נִתּוּצוֹ נוֹדַע. עַד לֹא עָשׂוּי קַרְנוֹתָיו
גָּדַע: גָּדַע גֹּבַהּ קוֹמַת יְצִיר צָר. זֶה סֵפֶר לְפָנָיו חֻבְּצָר.
גָּלְמִי רָאוּ עֵינֶיךָ הַפְּצַר. כְּהֶעֱבִיר לְפָנָיו כָּל נֶעְצָר:
דָּרַךְ דּוֹחֵף מִבֵּית הָאוֹצָר. וְהֶרְאָהוּ כִּי הַמַּצָּע קָצָר. דָּוָה
לִבּוֹ כְּבָט בִּיאַת בָּנָיו בְּיַד צָר. וַיְקוֹנֵן עָלָיו אֵיכָה בְּאֵיכָה
בְּעֵת צָר: צַר לוֹ הֶרְאָה בְּמַה שֶּׁהָיָה. נִתַּץ קִיר נָטוּי וְגָדֵר
הַדְּחוּיָה. לַדּוֹרוֹת לִמֵּד נְהוֹת נְהִי וְנִהְיָה. עַל שֶׁבֶר אֲשֶׁר
הָיָה: הָיָה הַנּוֹעַר מִמִּזְרָח. בֵּין הַבְּתָרִים אוֹרוֹ כְּזָרַח.
וְהֶרְאָהוּ אַרְבַּע מַלְכֻיּוֹת בְּרֶדֶם וְצָרַח. כִּי טָבַע שַׁעַר הַמִּזְרָח:
וַיִּחָמֵס וַיִּנָּצֵל זֶרַח. וַיַּרְא הַשְׁלָכַת נִזְרָהּ. וְאֵימָה נֹפֶלֶת
עָלָיו כְּבִזְרָהּ. וְצִדֵּק מִדַּת הַדִּין כְּאָז רָאָהּ: רָאָה עֵרֹם
וְעֶרְיָה וְנֶאֱנַח. וְלַעֲקוּדוֹ סוֹד זֶה פִּעְנַח. עָשְׁשָׁה מִכַּעַס
עֵינוֹ וְלֹא נָח. מֵרְאוֹת גִּזְעוֹ טוֹב זָנָח: זָנַח זֹהַר תָּם
בְּמַחֲזֶה. כִּי לֹא הֶאֱמִין בִּנְאֻם זֶה. זָן עֵינוֹ בַּמָּקוֹם הַזֶּה.
וְשָׂר שִׁמּוּמוֹ וַיְקוֹנֵן אֵין זֶה: חָשַׁב חֲשׁוּשׁ בְּעוֹלִים

doch ich hoffte baldige Rettung, glaubte, daß nur auf Augenblicke Er zürne. Aber, ach, noch jetzt umwölkt Er mich mit seinem Zorne. —

Ach, was längst beschlossen war, geschah! Gott forderte die Schuld von mir ein. Bevor noch die Himmel ausgedehnt waren, ward mein Verhängniß schon angezeigt in dem Spruche: „die Erde ward wüste". Auf die Vernichtung deutet schon jenes Wort: „Es ward Abend es ward Morgen" hin; der Erhabene und Allwissende verkündet damit: Erbauung, Zerstörung und Wiedererbauung, meiner Sünden Heimsuchung liegt darin verzeichnet. Die Finsterniß, damit ist mein Unglück angezeigt. Schon die Erzväter haben die Verheerung prophetisch erblickt, der Tempelsturz war den Vorfahren schon bekannt. Ehe noch der Tempel entstanden, war sein Fall schon beschlossen. — Der Urvater (Adam), obgleich von seiner Höhe herabgesunken, las dennoch alle Schicksale wie in einem Buche im voraus schon; in dem Verse: „meinen Körper sahen deine Augen" ist's angedeutet, daß alle kommenden Geschlechter ihm vorgeführt wurden. Aus dem herrlichen Wohnorte vertrieb ihn der Herr und zeigte ihm damit das Vorbild der Zerstörung. Betrübt war da sein Herz, als er seine Nachkommen in Feindes Gewalt kommen sah und er klagte: Wehe! klagte: „Wo bist Du zur Zeit der Noth?" Es schmerzte ihn, als ihm solche Zukunft gezeigt wurde — das Sinken der Wand, der Sturz der Mauer; er lehrte damit die künftigen Geschlechter, allezeit dies große Unglück zu betrauern. — Vom Morgenlande her ward der Stammvater (Abraham) erweckt, ein Licht ging ihm auf zwischen den Fleischstücken[1]) und es wurde ihm im Schlafe Israels Druck unter vier Reichen gezeigt und er schrie auf über den Einsturz des östlichen Thores des Tempels. Der Raub der Tempelzierden, der Sturz seiner Kronen zeigte sich ihm, des Elendes Anschauen erfüllte ihn mit Schrecken; doch in frommer Ergebung erkannte er die Allgerechtigkeit Gottes an. Er sah sein Volk nackt und bloß im Exil und seufzte. Auch seinem zum Opfer geweihten Sohne (Jizchack) ward dies Geheimniß bekannt und unaufhörlicher Kummer verdüsterte sein Auge, da er seine Abkömmlinge vom Allgütigen verlassen sah. Der glänzend Fromme (Jacob) traute der Erscheinung nicht und zweifelte am Ausspruch Gottes; sein Auge schweifte umher am heiligen Orte, und als er die Verwüstung schaute rief er klagend: das kann nicht sein! Mit Besorgniß dachte er den

1) 1. M. 15, 9. ff.

וְיוֹרְדִים· וַיָּבֶן כִּי בוֹ יָהוּ רוֹדִים· חֲנִיטָיו עַל מֶה בְּדִינוֹ
חֲרֵדִים· וּמֵהֶם תָּבַע זְבוּל מוֹרְדִים: מוֹרְדִים זְבוּל וּמַצְפּוּנָיו
נָבָעוּ· וּמַסְמְרוֹת גְּעָלֵימוֹ בְּקַרְקָעִיתוֹ קָבָעוּ· זִיו שְׁעָרָיו
מְנִי מַה־נִּתְבָּעוּ· וְהִנָּם טְמוּנִים בָּאָרֶץ כִּי טָבָעוּ: טָבְעוּ
טוֹרְדִים לֵידַע זְמַן· כִּי לְגַלּוֹת קֵץ אָב זְמַן· טוֹב מִשֶּׁגִּלָּה
לוֹ קֵץ מְזֻמָּן· הֵשַׁע וְהִבְלִיג וְקֵץ כָּמַן: יָשְׁבוּ וְשָׁאֲלוּ
לְאָב לֵידַע· קֵץ הַפְּלָאוֹת מָתַי יִתְוַדַּע· יְקַוּוּ לְיוֹם יְשׁוּעָה
וְלֹא נוֹדַע· עַד כִּי בְעִתּוֹ יוּחַשׁ וְיִתְוַדַּע· יִתְוַדַּע רָז לְעָם
בְּךָ נִסְתַּכָּלוּ· וְנִכְסָה מֵהֶם וְלֹא יוּכָלוּ· רֵעֶיךָ מְקַנְאַת בֵּיתְךָ
נֶאֱכָלוּ· וּבְיָגוֹן חַיֵּימוֹ כָלוּ: כָּלוּ כִּסְלֵי צִיר כְּשֻׁלַּח· וְגַם
שְׁלַח נָא בְּיַד תִּשְׁלָח· כִּי מַה־בֶּצַע לִי לְהִשְׁתַּלַּח· וְאַחֲרֵי
גִלְעָדִי יְשֻׁלָּח: לְאִמֹּתָם לִבְּבוּ עוֹלֲלֵי סוּף· אֵי זֶה יוֹם
הַכָּסוּף· לָכֶם הֵכִין לְשׁוֹרֵר מִסּוּף· יְיָ יִמְלֹךְ בִּזְרוֹעַ
חָשׂוּף: חָשׂוּף בְּיָד רָמָה· נִגְלָה בִּימִין רוֹמֵמָה· בָּנִים
כְּשָׁרוּ חֵמָה וְרוּמָה· קָצְרָה נַפְשָׁם בְּגֵיא אֱדוֹם לָדַעַת עַל
מָה: מַה מָּצָאתָ עַוְלָתָה בִּי· כִּי בָגוֹד בָּגַדְתָּ בִּי· מִמִּדְבָּר
הֵמַרְתָּ בִּי· וְעַד עַתָּה לֹא הֶאֱמַנְתָּ בִּי: נְבִיאַיִךְ נִטְעֵי
אֲבִיגְדוֹר· נִשְׁתַּבְּרוּ פְּרָצוֹת לִגְדוֹר· נִגְלֵיתִי יוֹם נָקָם
לִסְדּוֹר· וְלֹא קִדְּשׁוּ פְּרִיצֵי הַדּוֹר: הַדּוֹר יָזְמוּ דַּעַת סוֹד
וְדָפְקוּ· הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם שָׁמְעוּ וּפָקְקוּ· יַעַן בְּשָׁמְעָם זֹאת
נִתְמַקְמָקוּ· וְעַל כַּפַּיִם סָפָקוּ: סָפְקוּ שָׁשׁוּ בָּאֵי הָאָרֶץ·
כְּנָפְלוּ בְּיָדָם מַלְכֵי אֶרֶץ· סָבְרוּ כִּי יִשְׁעָם יָרֶץ· וְעַל
יָדָם יִתְכּוֹנֵן מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ: פָּצוּ פִיהֶם חַג יְיָ בְּשִׁלוֹ·
דָּמוּ כִּי לָעַד יִהְיֶה שָׁם מוֹשְׁלוֹ· פָּעֲלוּ שֶׁקֶר וְהֵשִׁילוֹ·

Auf- und Niedersteigen an der Leiter nach und erkannte die einstige Bedrückung, das strenge Strafgericht, das seine Sprößlinge trifft, und daß ihres Abfalls wegen die Tempelzerstörung gefordert werde. — Abtrünnige haben des Tempels Grund und dessen Schätze aufgedeckt, die Nägel ihrer Schuhe in dessen Boden gesenkt. Die herrlichen Thore, ach, wer gibt sie uns wieder? sie sind begraben, in die Erde versunken. — Die in Egypten Eingewanderten drangen in ihren Vater (Jacob), der Feinden Ende ihnen zu offenbaren, und der Vater war auch dazu bereit. Doch nachdem der Allgütige dasselbe ihm entdeckt hatte, wandte er sich wieder ab und verheimlichte es. Da saßen sie nun und fragten den Vater nach dem wundervollen Ende, wann es nahe, doch es wurde ihnen nicht bekannt; sie sollen ihm entgegen harren dem Rettungstage, bis er zu seiner Zeit eilends kommen wird. — Zu Dir, Gott, schauen wir auf um Offenbarung dieses Geheimnisses; aber verborgen bleibt es, wir können's nicht ergründen. So werden Deine Verehrer immerfort vom Eifer für Dein Haus verzehrt und verbringen in Kummer ihr Leben. — Innerlich betrübt sprach der Gottesgesandte (Mosche) einst: Sende doch, wen Du sonst senden willst! denn wozu nützet meine Sendung, da nach mir ja noch einmal der Gileadite (Eliahu) gesandt werden soll. — Dort am Schilfmeere richteten Säuglinge an ihre Mütter die Frage: Welches ist der ersehnte Tag der Erlösung? und Gott gab ihrem Herzen ein, zu singen: „Der Ewige wird einstens herrschen, wann er seinen Arm entblößt." — Er zeigte seine Macht, erschien mit erhobener Rechte dort am Meere. Doch bald erfuhren sie Gottes Zorn, als sie unmuthig wurden im Thale Edom und Gottes Führung nicht vertrauen wollten. — (Gott:) „Was hast Du für Unrecht an „mir gefunden, daß Du mir untreu wurdest? von der Wüste „her vertauschtest Du mich schon und noch bis jetzt glaubtest „du nicht an mich. Deine Propheten, die Zöglinge Abigedor's „(Mosche's), haben der entstehenden Zerrüttung nicht gesteuert, „darum ordnete ich den Ahndungstag an, dennoch besserten „sich die Entarteten nicht." — Der Erlösung Geheimniß wollte jenes Geschlecht durchdringen, aber eine prophetische Beschwörung hemmte ihre Forschung; sie erschracken, ihr Herz zerfloß, sie schlugen die Hände zusammen. — Freudig und jubelnd zog Israel in sein gelobtes Land und Könige stürzten vor ihnen hin, fortdauernd glaubten sie ihr Glück und daß durch sie gegründet werde des Erdballs Wonne, der Tempel. Schon riefen sie Feste Gottes aus in Schilo und wähnten, daß dieser dort für immer residiren werde. Aber sie handelten treulos und der Herr zerstörte das Heiligthum und es liegt verödet,

עַד כִּי יָבֹא שִׁילֹה: שִׁילֹה רָצָה כְּחַלָּה מֵעֲסָה. וְנִמְאַס
כַּאֲשֶׁר בּוֹ נַעֲשָׂה. רְאוּ מָה עֲבֵרָה עוֹשָׂה. לְכֹל אֲשֶׁר
חָפֵץ עָשָׂה: עָשָׂה עַמִּי אוֹת בְּצִבְיוֹן. וּלְעִתּוֹ חָשׁ עֲלֵי
קִשְׁיוֹן. עֻלְּפְתִּי כְּחֹרֶב בְּצָיוֹן. עַד אֲשֶׁר יוֹפִיעַ אֱלֹהִים
מִצִּיּוֹן: צִיּוֹן צָעַק אֵיךְ נָתַן. לָשׂוּם עָלַי גּוֹי אֵיתָן. צָהַל
וְרָקַע עַל הַמִּפְתָּן. וּבַחֲמָתוֹ חִתִּיתוֹ נָתַן: נָתַן בְּעוּתוֹ
עֵת הוֹבִילַנִי רוֹקְמִי. תַּרְתִּי לָעַד בָּהּ בְּקוֹמְמִי. בֹּשְׁתִּי
וְגַם נִכְלַמְתִּי בְּכֹל בַּהֲקִימִי. וּבַחֲרוֹן אַף גַּם לִי קוּמִי:
קוּמִי קָשַׁבְתִּי בְּהַזְנָחָה. קוּמִי וּלְכִי כִּי לֹא זֹאת הַמְּנוּחָה.
קַצְתִּי בְּחַיַּי מֵאֲנָחָה. וְהִגַּשְׁתִּי וְלֹא עָרְבָה מִנְחָה: רָאָה רוֹעַ
נַפְשִׁי זְנוּחָה. מִשָּׁלוֹם וּמִשַּׁלְוָה וּמֵהֲנָחָה. רְטוּשָׁה בְּהָרֵי
נֶשֶׁף אֲנוּחָה. גַּם שָׁם לֹא נָחָה: נָחָה יָדוֹ בָּם וּבָהּ נִכְווּ.
אֲנוּשִׁים עַל רֹאשָׁם כְּרָכְבוּ. יָגְעוּ עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל
כְּנִתְעַכְּבוּ. וּכְעוֹלָלוּ עוֹלָלוֹ חוּצָה שָׁכָבוּ: שָׁכְבוּ שׁוֹבִים
גּוֹיִם מַבְקִירִים. מִתְעוֹלְלִים בָּמוֹ כְּמוֹ בְּקָרִים. שֶׁהֵם
יָזְבוּ מְדֻקָּרִים. וּמֵי פְּרָת קָרְבֵימוֹ דּוֹקְרִים: תִּקְרָא תֹּקֶף
טֶבַח וּמֶסֶךְ מַבְקִירִים. קִיר עֲרָה מְקַרְקְרִים. וְכָל
עַם וְלָשׁוֹן בָּם סוֹקְרִים. וַעֲלֵיהֶם מְקוֹנְנִים בְּנֵי צִיּוֹן
הַיְקָרִים: הַיְקָרִים קוֹל בְּרָמָה הִשְׁמִיעוּ לִבְכֹּה. לָמָּה זֶה
וְעַל מַה זֶּה הִקְרָנוּ כֹּה. יַחַד זֶה אוֹמֵר בְּכֹה וְזֶה אוֹמֵר
בְּכֹה. רָגְנוּ לְהָמִיר לְשׁוֹן אֵיכָה בִּלְשׁוֹן אֵי כֹה:

ע"ס א"ב אלא שהקדים בראש כל דלת איכה ובראש כל סוגר והן עתה
וחתימתו על לשון הכתוב בתהלים ע"ד.

יד אֵי כֹּה אֹמֶר כָּרַת לְאָב בְּפֶצַח. בִּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים
כֹּה יִהְיֶה לָנֶצַח. וְהֵן עַתָּה בָּלְעוּ עֲצָמַי בְּרֶצַח. לָמָּה

bis daß Schilo (Messias) kommt. Schilo, an dem Gott Wohlgefallen hatte, wie an der Erstlingshebe, es ward verworfen wegen dessen, was darin geschehen; sehet, was die Sünde bewirkt bei ihm, dem Allmächtigen! — So manche Wunder erzeigte uns der Herr, als er Wohlgefallen an uns hatte; aber als ich hartnäckig geworden, kam schnell die Strafezeit. So schmachte ich nun wie in dürrer Wüste, bis Gott einst wieder von Zion erstrahlet. Zion ruft: Ach, warum gab Gott es zu, daß ein so freches Volk mich überfiel, daß es frohlockend meine Schwelle betrat und seine Wuth an mir ausließ! — Zur Zeit als mein Schöpfer in mein Land mich führte, da ging sein Schrecken vor mir her und ich hoffte, auf ewig dort zu verbleiben. Doch wie wurde ich beschämt und zu Schanden, als ich die Götzen aufgestellt und der Ewige zornig rief: „Weg von hier! Auf, begib dich weg! hier ist kein Ruheplatz mehr für dich!“ dies mußte ich vernehmen und das Leben ward mir zum Ueberdruß. Opfer bringe ich dar, sie sind dem Herrn nicht wohlgefällig mehr. Ach, wie betrübt ist meine Seele, beraubt des Friedens und der Ruhe; in finsternen Gebirgen gestoßen, seufze ich und finde auch dort keine Ruhe. — Schwer legte sich Gottes strafende Hand auf die Väter; niedriges Gesindel fuhr dahin über ihr Haupt, an den Strömen Babels lagen sie ermattet. Wie sie gethan, so ward mit ihnen verfahren, drum lagen sie auf offener Straße. Da lagen sie, und ihre Treiber trieben Spott mit ihren Körpern wie mit dem Viehe; das Blut der Durchbohrten floß umher und das Wasser des Euphrath nahm die Eingeweide der Gemarterten auf. Du, Allgerechter, hast dies große Würgen, diese blutdürstigen Feinde herbeigerufen; sie zertrümmerten alle Mauern und alle Nationen und Sprachen sahen zu. Zion's edle Söhne aber klagten sehr. Die Edlen erhoben laut weinend die Stimme: „Warum und weßhalb mußte solches uns treffen?“ Alle klagten sie in verschiedenen Weisen und jammerten: „Wo ist Gottes Trost zu finden?“ —

Wo ist das Wort, dem Vater Abraham bei jenem Bündniße zwischen den Fleischstücken verheißen: „so soll deine Nachkommenschaft immerfort dauern (1. M. 15, 5)!“ — da nun meine Gebeine zerschmettert werden? Warum, o Gott, verwirfst

אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח: אֵי כֹּה גֹּשׁ כְּשֶׂה לְעוֹלָה לִרְצוֹתֶךָ. גְּלִיכָה עַד כֹּה פִּתּוּ בְּעֵדוֹתֶיךָ. וְהֵן עַתָּה דָּקְרוּ כְּפֶלַח רַעְיָתֶךָ. יֶעְשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ: אֵי כֹּה הַבְטָחַת עֲקֻדִּים נְקֻדִּים בְּמַשּׂוּאוֹת. אִם כֹּה יֹאמַר יוּחַשׁ אוֹת. וְהֵן עַתָּה וְכַחַת עִיר מְלֵאָה תְּשֻׁאוֹת. הָרִימָה פְעָמֶיךָ לְמַשֻּׁאוֹת: אֵי כֹּה זָם וְהָרַג מִצְרִי בְּגַן נָעוּל בַּקֹּדֶשׁ. וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה חוֹתָם עֵדוּת קֹדֶשׁ. וְהֵן עַתָּה חֶלְקָם אָכַל חֹדֶשׁ. כָּל הֵרַע אוֹיֵב בַּקֹּדֶשׁ: אֵי כֹּה טוֹב כְּשַׁלַּח גְּאוּל עֲבָדֶיךָ. כֹּה תֹאמַר לְשַׁלַּח עַם לְעָבְדֶךָ. וְהֵן עַתָּה יָשְׁבוּ בוֹגְדִים בְּבֵית וְעוּדֶיךָ. שָׁאֲגוּ צֹרְרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ: אֵי כֹּה כְּרִיתוּת חֲדָשׁוֹת בְּרִיתוֹת. בְּכֹה אָמַר כַּחֲצוֹת לַיְלָה בְּמוֹפְתֵי אוֹתוֹת. וְהֵן עַתָּה לְהַכּוֹת בְּנַעֲלֵיהֶם לְאֻתוֹת. שָׂמוּ אוֹתֹתָם אֹתוֹת: אֵי כֹּה מִשְׁמַע וּמֹשֶׁה עָלָה. כֹּה תֹאמַר לִנְוַת בֵּית הַמַּעֲלָה. וְהֵן עַתָּה נִאֲצוּהָ בְּנֵי עַוְלָה. יִוָּדַע כְּמֵבִיא לְמָעְלָה: אֵי כֹּה שִׂיחַ שִׁשִּׁים אוֹתִיּוֹת הַקְּדוּמוֹת. כֹּה תְבָרֲכוּ לְשִׁשִּׁים גִּבּוֹרִים דּוּמוֹת. וְהֵן עַתָּה עָתְקוּ רְדוּמוֹת. בִּסְבַךְ עֵץ קַרְדֻּמּוֹת: אֵי כֹּה פָּץ לָקֹב וּבֵרַךְ עַם קְדוֹשֶׁךָ. בְּשׁוּב וְכֹה תְדַבֵּר הוֹמַר לִקְדוֹשֶׁיךָ. וְהֵן עַתָּה צָרוּ עַל עִיר קָדְשֶׁךָ. שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ: אֵי כֹּה קִיחַת לְוִיִּם שְׁלֵמֶיךָ. כֹּה תַעֲשֶׂה לָהֶם לְטַהֲרָם לְבֵית עוֹלָמֶיךָ. וְהֵן עַתָּה רָעֲשׁוּ וְהִרְעִישׁוּ שָׁמֶיךָ. לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ: אֵי כֹּה שִׁבְעַת שׁוֹפָרוֹת עֶרֶץ. כֹּה תַעֲשֶׂה שֵׁשֶׁת יָמִים לְהַפִּיל חוֹמָה לָאָרֶץ. וְהֵן עַתָּה שְׁעָרִים טָבְעוּ בָאָרֶץ. שָׂרְפוּ כָל

Du uns auf immer? Wo ist das Verdienst Dessen (Jizchak), der Dir zu gefallen hintrat wie ein Lamm zur Opferung? „Wir gehen hin", sprachen sie in Folge Deines Gebotes. Und nun werden Deine Lieblinge in Stücke gehauen und Dein Zorn entglimmt gegen die Schaafe Deiner Weide. Wo ist die Versicherung, die Du Jenem (Jacob) gabst, dessen Heerden sich in Menge vermehrten? Ihm sandest Du schleunigst Wunderzeichen so oft er zu Dir flehte. Und nun liegt verödet die einst volkreiche Stadt; o erhebe Deine Tritte wieder zu jenen Trümmern! Wo ist das Verdienst Dessen (Mosche), der für die heilige Gemeinde eifernd den Egypter erschlug? Wohin er sich wandte fand er das Siegel des heiligen Zeugnisses bewährt. Und nun zehrte ein Monat[1]) all ihre Habe auf; Alles hat der Feind verletzt in dem Heiligthume. Wo ist die Verheißung, die dem edlen Gesandten (Mosche) ward, als er Deine Diener erlöste? Du trugst ihm auf, die Freilassung des Volkes zu fordern, damit es Dir diene. Und nun weiden Treulose in Deinem geweihten Hause, Deine Widersacher brüllen in Mitten Deiner Stiftung. — Wo sind die Wunderzeichen, die in jener Mitternacht[2]) bei den neuen Bündnissen verkündet wurden, da nun die Feinde das Heiligthum mit Füßen treten und ihre Siegeszeichen darin aufstellen? — Wo ist die Kunde, die dem Mosche ward als er den Berg (Sinai) bestieg: „Sprich zur erhobenen Nation, meiner Hausbewohnerin!" denn nun schänden Niederträchtige sie, und stolziren, als hätten sie die Höhe erstürmt. — Wo ist die Kraft des sechzigbuchstabigen Priestersegens, der der Stärke von 60 Helden verglichen ist? denn nun sind Schwache mächtig geworden und haben mit Aexten den Tempel erobert. — Wo ist die Segnung Dessen (Bileam), der erst fluchen wollte, dann aber Dein heiliges Volk segnete? „Kehre um, hieß es, und also sprich!" und zum Segen wandelte sich sein Wort Deinen Heiligen. Und nun wurde Deine heilige Stadt belagert und Feuer in Dein Heiligthum geworfen. — Wo ist die Erwählung Deiner treuen Leviten, die zu Deinem Tempeldienste geweihet wurden, da nun die Feinde Deine Himmel erstürmt und Deines Namens Wohnung in den Staub entweihet haben? — Wo sind die 7 mächtigen Posaunen die in 6 Tagen Jericho's Mauern stürzten? denn nun sanken die Tempelthore nieder und alle göttliche Stiftungen gingen in

---

1) Der Monat Ab.

2) Bei'm Auszug aus Egypten.

מוֹעֲדֵי אֵל בָּאָרֶץ: אֵי כֹּה תְּשׁוּעַת אֲסָמַי אוֹצָר· בְּכֹה
אָמַר אֲשֶׁר לַדּוֹרוֹת נָצָר· וְהֵן עַתָּה תְּפֻחוּ פְרָחַי בְּיַד
צָר· עַד מָתַי אֱלֹהִים יְחָרֶף צָר:

ע״ס א״ב אלא שהקדים בראש כל אות ראשי הפסוקים של זכור ה׳ פרשה ה׳ באיכה.

טו זְכֹר אֲשֶׁר עָשָׂה צָר בִּפְנִים· שָׁלַף חַרְבּוֹ וּבָא לִפְנֵי
וְלִפְנִים· נַחֲלָתֵנוּ בְּעֵת כְּטִמֵּא לֶחֶם הַפָּנִים· וְגִדֵּר פָּרֹכֶת
בַּעֲלַת שְׁתֵּי פָנִים: יְתוֹמִים גֹּעַל בְּמָגֵן מְאָדָּם· וַיְמַדֵּד
קָו בְּמַרְאֶה אֲדַמְדָּם· מֵימֵינוּ דָּלַח וְהִשְׁכִּיר חִצָּיו מִדָּם·
כְּיָצָא מִן הַבַּיִת וְחַרְבּוֹ מְלֵאָה דָם: עַל הֲגוּתוֹ הַוּוֹת גָּבֵר·
וְנָטָה אֶל אֵל יָדוֹ לְמוּלוֹ לְגַבֵּר· מִצְרַיִם וְכָל לְאֹם אֲשֶׁר
בָּם עָבַר· וַאֲנִי בְּתוֹךְ אִוּוּיוֹ אָרוּץ אֵלָיו בְּצַוָּאר: אֲבוֹתֵינוּ
זָרָה כְּהִכְנִיסוּ בַּחוּרָיו אָכְלָה אֵשׁ· וְזֶה צָעָה וְנָה הִכְנִים
וְלֹא נִכְוָה בָּאֵשׁ· עֲבָדִים חִתּוּ בְּסוּכוֹ לַבַּת אֵשׁ· וְעַל
מֶה בְּבֵירַת אֵשׁ מִמָּרוֹם שָׁלַח אֵשׁ: בְּנַפְשֵׁנוּ טָבְעוּ
בְּהוֹצִיא כְּלֵי שָׁרֵת· וְשָׂמָם בְּאָנִי שַׁיִט בָּם לְהַשְׁרֵת·
עוֹרֵנוּ יִמַּק כְּהִשְׁכִּים מְשָׁרֵת· וְלֹא מָצָא תִּשְׁעִים וּשְׁלֹשָׁה
כְּלֵי שָׁרֵת: נָשִׁים כְּשָׁרוּ כִּי בָא עָרִיץ· בְּקַרְקַע הַבַּיִת
נְעָלָיו הֶחֱרִיץ· שָׂרִים לְפָתוּ בְּבוֹא פָרִיץ· בְּבֵית קֹדֶשׁ
הַקֳּדָשִׁים צַחֲנָתוֹ הִשְׁרִיץ: בַּחוּרִים מִבַּחוּץ צָגוּ מְחֻזָּקִים·
וְתָרוּ כִּי יָזַק בְּשִׁשִּׁים רִבּוֹא מַזִּיקִים· זְקֵנִים נִבְעֲתוּ
כְּהִרְשׁוּהוּ מְשַׂחֲקִים· עֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וְהוּא אָסוּר בָּאֲזִקִּים:
שָׁבַת סוֹטֵן וַיָּבֹא אַדְמוֹן· וַיְסַבֵּב חֵמָה וַיְעוּת הָמוֹן·
נָפְלָה עֲטֶרֶת עַל נִינֵי פִצֵּל לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן· עַד כִּי נִמַּשׁ
מִדֹּק אַרְמוֹן: עַל פֶּתַח הַר הַבַּיִת הֵחֵל לָבוֹא· בְּיַד

Flammen auf. — Wo ist das Heil, meinem heiligen Palaste auf alle künftigen Geschlechter verheißen? denn nun verhauchen meine Jünglinge von Feindes Hand geplagt ihr Leben. Bis wann, o Gott, soll noch der Dränger lästern? —

Gedenke, Herr, was der Feind in des Tempels Räumen verübt! Mit gezücktem Schwerte drang er in's Allerinnerste; er verdarb unser Erbe, verunreinigte das Schaubrod und durchstach den künstlich gewebten Vorhang. Geröthet war sein Schild, als er die Verwaisten niederstieß, blutroth die Meßschnur, die er anlegte. Unser Wasser trübte er, tränkte mit Blut seine Pfeile, bluttriefend war sein Schwert, als er den Tempel verließ. Lästernd streckte der Frevler seine Hand aus gegen den Allmächtigen und rief: „Egypten und andere Nationen hat er bezwungen; aber ich, ich gehe ihm in seiner Wohnung keck entgegen!" — Zwei Jünglinge unserer Vorfahren[1]) brachten einst gemeines Feuer in das Heiligthum, und die Flamme verzehrte sie; dieser Bösewicht aber führte eine Buhlerin hinein und blieb unversehrt. Sklaven schürten an der Flamme und von der Höhe herab wurde das Feuer geschleudert. In tiefe Betrübniß versanken wir als man die Tempelgefäße herausnahm und sie auf Schiffe lud, um anderswo damit zu prangen; es schauderte uns die Haut, als der Priester morgens aufstand und die 93 Dienstgefäße nicht mehr fand. Mit Schrecken sahen die Frauen den Tyrannen kommen und mit seinen Schuhen den Tempelboden aufreißen; die Edlen zitterten, als der Wilde erschien und im Allerheiligsten seinen Unflath aufstellte. Die Jünglinge standen muthig draußen im Kampfe, denn sie glaubten, daß Myriaden Engel helfen würden den Feind zu vernichten; aber die Alten bebten, denn sie erkannten, daß der Feind vom Himmel dazu ermächtigt sei, nach Willkühr zu verfahren, daß Gott es so verhängt. Der eine Gegner (Nebuchadnezar) war fort, da kam der Rothe (Titus) und umschloß die Mauern und vernichtete das Heer; das Unglück überfiel die Enkel Jacob's, die Zerstörung des Tempels war im Himmel beschlossen. Vom Eingang des Tempelbergs kam der Feind

[1]) Nadab und Abihu. 3. M. 10, 1, 2.

אַרְבָּעָה רָאשֵׁי טַפְסְרָיו לְהַחֲרִיבוֹ· עַל צַד מַעֲרָבִי לְזֵכֶר הִשְׂרִיד כּוֹ· וְצָג אַחַר כָּתְלֵנוּ וְלֹא רָב רִיבוֹ: אַתָּה קָצַפְתָּ וְהִרְשַׁעְתָּ לִפְנוֹת· יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין בָּהֶם כָּל־מְאוּם מִשָּׁם לְהִפָּנוֹת· לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וְלֹא שָׁעִתָּ אֶל הַמִּנְחָה פְּנוֹת· וְשִׁלְּחוּם לְאֶרֶץ כּוּשׁ בְּשָׁלֹשׁ סְפִינוֹת: הֲשִׁיבֵנוּ שִׁוְעוּ כְּבֹאוּ בְּנִבְכֵי יָם· וְשִׁתְּפוּ עַצְמָם יַחַד לִנְפּוֹל בַּיָּם· שִׁיר וְתִשְׁבָּחוֹת שׁוֹרְרוּ כְּעַל יָם· כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ בִּמְצוּלוֹת יָם: כִּי תְהוֹמוֹת בָּאוּ עַד נַפְשָׁן· כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ חִלּוּ לְמַמְשָׁן· תִּקְוָתָם נָתְנוּ לְמֵשִׁיב מִבָּשָׁן· וּבַת קוֹל נִשְׁמָעָה עוּרָה לָמָּה תִישָׁן:

ע"ס א"ב, אלא שהקדים כרחב כל דלת מלת אתה וכרחב כל סוגר מלת ולמה.

טז אַתָּה אָמַרְתָּ הֵיטֵב אֵיטִיב עִמָּךְ· וְנִפְלִינוּ אֲנִי וְעַמֶּךָ· וְלָמָּה בְּנֵי בְלִיַּעַל חִלְּלוּ שְׁמֶךָ· וְלֹא שָׁפַכְתָּ עֲלֵיהֶם זַעְמֶךָ: אַתָּה גִּדַּלְתָּ וְרוֹמַמְתָּ בָנִים לְהָנֵק· כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֹמֵן אֶת הַיֹּנֵק· וְלָמָּה דְּדָנִים צָחוּם לְשַׁנֵּק· וַאֲרִיֵה בְּדֵי גֹרוֹתָיו מְחַנֵּק: אַתָּה הֵינַקְתָּם דְּבַשׁ מִסֶּלַע· וַתּוֹצִיא נוֹזְלִים מִסֶּלַע· וְלָמָּה וְשׁוֹפְטֵיהֶם נִשְׁמְטוּ בִּידֵי סֶלַע· וְעוֹלְלֵיהֶם נֻפְּצוּ אֶל הַסָּלַע: אַתָּה זָנַחְתָּ וַתִּמְאַס כָּל־גּוֹי· וְלָקַחְתָּ לְךָ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי· וְלָמָּה חָשׁ וְעָלָה עַל אַרְצִי גּוֹי· וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי: אַתָּה טֵאטֵאתָ שִׁשִּׁים וּשְׁמוֹנִים· לְהָבִיא גּוֹי שֹׁמֵר אֱמֻנִים· וְלָמָּה יָזְמוּ מוֹאָבִים וְעַמּוֹנִים· לְעַם זוּ כַּכּוֹכָבִים נִמְנִים: אַתָּה כּוֹנַנְתָּ לְשֶׁבֶת הוֹדֶךָ· הַר זֶה קָנְתָה יְמִינְךָ וְיָדֶךָ· וְלָמָּה לְאָחוֹר הֵשַׁבְתָּ יְמִין הוֹדֶךָ· וַתְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ: אַתָּה מָרוֹם לְעוֹלָם רִאשׁוֹן· כּוֹנַנְתָּ מָרוֹם מֵרִאשׁוֹן·

her und 4 seiner Heerführer vollbrachten die Zerstörung; nur die westliche Mauer des Tempels ließ er zum Andenken stehen. Hinter dieser Wand stand die Gottheit und nahm sich des Streites nicht an. — Du zürntest und gabst es zu, den Tempel auszuräumen und unschuldige Kinder wegzuführen. Du kehrtest Dich nicht zu dem Flehen der Unglücklichen, die von den tobenden Heiden auf drei Schiffen in ferne Landen gebracht wurden. „O führe uns zurück!" so riefen sie auf dem brausenden Meere und faßten allesammt den Entschluß, sich in das Meer zu stürzen. Wie einst die Erlösten am Schilfmeere sangen sie Lieder dazu und sprachen: „Deinetwegen, Herr, geben wir uns dem Tode hin in der Tiefe des Meeres!" Die Fluth umgab sie bis an die Seele und immer noch beteten sie zu Gott: „Dies Alles trifft uns, dennoch vergessen wir Deiner nicht!" und setzten ihre Hoffnung auf den Erlöser aus der Noth. Da ward eine himmlische Stimme gehört: „Erwache, Gott, warum bleibst Du ferne?" —

Du sprachst: „Wohlthun will ich Dir, du sollst ein ausgezeichnetes Volk sein!" Warum entweiheten denn Niederträchtige Deinen Namen und Du gossest Deinen Zorn nicht über sie aus? — Du erhöhtest und erhobst uns und pflegtest uns, wie der Wärter den Säugling; — warum erstickten die Dedaniter meine dürstenden Flüchtlinge, warum erwürgte der Löwe (Nebuchadnezar) ihre Kinder? — Du ließest einst Honig aus dem Felsen, Wasser aus dem Kiesel fließen; warum mußten meine Edelen in Klüften flüchten, warum wurden ihre Säuglinge an Felsen zerschmettert? — Du übergingest alle Nationen und wähltest Israel zu Deinem Volke; warum überzog ein Barbarenvolk so eilig mein Land um mich zu vertilgen, daß ich kein Volk mehr sei? Du räumtest einst mancherlei Nationen weg und setztest Dein gläubiges Volk an ihre Stelle; warum trachteten Moab und Ammon, dies Volk zu verderben, das zahlreich wie die Sterne sein sollte? — Du bereitetest ehemals zu Deiner Majestät Sitz den Berg Moriah, von Deiner Rechten erworben; warum zogst Du Deine Rechte zurück und gabst Deiner Herrlichkeit Thron der Entweihung preis? — Du, Erhabener, Schöpfer der Welten, hast das erhabene Heiligthum vor der Urzeit schon gegründet; warum ließest Du des

ולמה נאץ רשע בפה ובלשון. עד כי נגע צר באישון: אתה
ששת לטוב עלימו. בשיח תביאמו ותטעמו. ולמה
עריץ חרף ואמר אי אלהימו. אשר יאכל חלב זבחימו:
אתה פוררת בעזך ים. ותסך בדלתים ים. ולמה
צללתי עד נבכי ים. ויגדל שברי כים: אתה קדוש יושב
תהלות קדושים. בסוד ישישים מקדשים. ולמה רגשו
גוים קדשים. והשמו בית קדש הקדשים: אתה שמעת
כי היינו חרפה. וסכתך באש נשרפה. ולמה תבלע
נחלת חפה. תצמיח תרופה ועלינו חופפה:

אתה צדיק על כל הבא. לך יי הצדקה ונצדיקך בחבה.
ולמה נהינו ולנו הדבה. כי כל זאת באתנו בחובה:

ע"ס א"ב תלת זכרתם כל דלת לך ה' הצדקה וכרתם כל סוגר ולנו בשת הפנים.

יז לך יי הצדקה. באותות אשר הפלאת מאז ועד עתה.
ולנו בשת הפנים. בבחינה אשר נצרפנו ואותנו תעבת:
לך יי הצדקה. בגוי מקרב גוי לקחת במסות. ולנו בשת
הפנים. בדפי אשר נמצא בנו כמעשיהם עשות: לך יי
הצדקה. בהלכו אלהים לפדות לו לעם. ולנו בשת
הפנים. בוימרו על ים בים סוף גוי באלהיו בפשעם: לך יי
הצדקה. בזכר ואתם עדי ואני אלהים. ולנו בשת הפנים.
בחרפנו בסין קום עשה לנו אלהים: לך יי הצדקה.
בטעם שהטעמתנו כצפיחת בדבש. ולנו בשת הפנים.
ביום הקרבנו לפניו סלת ושמן ודבש: לך יי הצדקה.
בכלכול מן ובאר ועמוד ענן. ולנו בשת הפנים. בלחם
הקלקל אבותינו באהליהם כרגנן: לך יי הצדקה. במדבר

Frevlers Mund es lästern, warum den Tyrannen das Liebste antasten? — Du freutest Dich vormals über das Glück Deines Volkes und sprachst, es in's Land zu führen und dort einzupflanzen; warum lästert der Freche und spricht: Wo ist nun ihr Gott, der das Fett ihrer Opfer verzehrt? — Du spaltetest mit Deiner Macht das Meer und sperrtest es gleich wie mit Thüren ab. Warum versank ich in den Meereswogen, warum ist mein Unglück groß wie das Meer? Du, Heiliger, throntest unter den Lobgesängen Deiner Heiligen, im Kreise Deiner Edeln und Geweihten; warum durften sittenlose Barbaren eindringen und das Allerheiligste zerstören? Du hörtest wie wir geschmähet wnrden, sahest Deine Hütte in Flammen aufgehen — warum willst Du Dein geliebtes Erbe verderben? O laß das Heil ersprossen, schütze uns! — Du bist gerecht bei Allem was da kömmt! bei Dir, Ewiger, ist die Gerechtigkeit! wir erkennen es willig an; warum wollten wir klagen? Unser ist die Schuld, Alles kam unserer Sünden halben über uns! —

Bei Dir, Ewiger, ist die Güte, Du thatest von jeher bis jetzt ausgezeichnete Wunder für uns. Unser aber ist die Scham, Du prüftest uns und wir wurden unwürdig befunden. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte, da Du uns wundervoll aus andern Völkern hervorzogst. Unser aber ist die Scham, daß wir wie jene Völker Lasterthaten übten. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte, da Du uns befreitest um Dir ein Volk zu sein. Unser aber ist die Scham, daß wir am Schilfmeer uns gegen Dich widerspenstig und frevelnd zeigten. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte! Du bezeugtest es, unser Gott zu sein! unser aber ist die Scham, daß wir zu Sin das Lästerwort sprachen: „Auf, mache uns Götter!" — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte! Du speistest uns mit dem honigsüßen Man; unser aber ist die Scham, daß wir den Götzen Mehl, Oel und Honig opferten. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte, der Du uns mit Man, dem Brunnen und der Wolkensäule versorgtest; unser aber ist die Scham, da unsere Väter in ihren Zelten über jene Speise murrten. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte! Du ließest uns nichts in der

לֹא חָסַרְנוּ דָּבָר׃ וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ בְּנְאָצוֹת לָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב בַּמִּדְבָּר׃ לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה׃ בְּסִיחוֹן וְעוֹג וְכָל מַלְכֵי כְנָעַן׃ וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ בְּעָכָן אֲשֶׁר מָעַל בַּחֵרֶם בְּלִי מְצֹא מַעַן׃ לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה׃ בְּפֹעַל אֲשֶׁר פָּעַלְתָּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר מוֹשִׁיעִים׃ וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ בְּצֶלֶם מִיכָה כִּי בוֹ אֲנַחְנוּ פוֹשְׁעִים׃ לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה׃ בְּקִימַת שִׁילֹה וְנוֹב וְגִבְעוֹן וּבֵית עוֹלָמִים׃ וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ בְּרֶשַׁע שֶׁנִּמְצָא בָנוּ שֶׁחָרְבוּ וּבָם אָנוּ נִכְלָמִים׃ לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה׃ בִּשְׁנֵי חָרְבָּנוֹת שֶׁחָרְבוּ בְּבִצְעֵנוּ וְאָנוּ קַיָּמִים׃ וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ בְּשׁוּבֵנוּ אֵלֶיךָ בְּכָל לֵב שֶׁתָּשׁוּב אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים׃ לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה׃ בְּתֵשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה שֶׁהָיְתָה שְׁנָאָה כְּבוּשָׁה מִלְּהַשְׁמַע׃ וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ כְּתָבַע אִישׁ חֲמוּדוֹת וְשִׁוַּע הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשֲׁמָע׃

ע"ס תשר"ק חלח זהקדים ברחז כל דלת הטה אלהי אזנך וברחז כל סוגר ושמע.

יח הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ׃ לִתְפִלֶּצֶת מְנַאֶצֶת מִי לִי בַשָּׁמָיִם׃ וּשֲׁמָע שַׁאֲגַת צוֹרְרֶיךָ הָאוֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד שַׁעַר הַשָּׁמָיִם׃ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ׃ לְרִגְשַׁת הַדּוֹבֶרֶת עַל צַדִּיק עָתָק׃ וּשֲׁמָע קוֹל שָׁאוֹן מֵעִיר בְּחֵמָה שְׁפוּכָה לְשַׁתֵּק׃ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ׃ לְצִיר שֻׁלַּח וְגַם קוּמוּ וְנָקוּמָה עָלֶיהָ לַמִּלְחָמָה׃ וּשֲׁמָע פְּלָצוֹת הוֹמִים בָּא הָעֵת אִתּוֹ בְּבֵיתוֹ לְהִלָּחֵמָה׃ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ׃ לְעָצוּ עֵצָה וְחָשְׁבוּ מְזִמָּה בַּל יוּכָלוּ׃ וּשֲׁמָע שִׂיחַת נוֹעֲצוּ לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ עֲלוֹת נִסְתַּכָּלוּ׃ הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ׃ לְנִאֲצוּ וְשִׁלְּחוּ בָאֵשׁ מִקְדַּשׁ הַמּוֹרָא׃ וּשֲׁמָע מְחָרְפֶיךָ מְדַמְּמֵי תוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה׃ הַטֵּה אֱלֹהַי

Wüste fehlen; unser aber ist die Scham, daß wir zu Laban, Chazeroth und Disahab Dich erzürnten. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte! Sichon und Og und alle Könige Kenan's gabst Du in unsere Hand; unser aber ist die Scham, da Achan sich gleich am verbannten Gute vergriff[1]) ohne sich verantworten zu können. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte in allen Thaten die Du durch die 14 Richter verrichten ließest! unser aber ist die Scham, daß wir uns mit dem Götzenbilde des Micha versündigten[2]). — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte! Du wähltest Schilo, Nob, Gibeon und den Tempel zu Deiner Residenz; unser aber ist die Scham, daß unsrer Frevel halben jene Wohnungen zerstört wurden; darob müssen wir erröthen. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte, daß wir nach zwei Tempelzerstörungen immer noch bestehen; unser aber ist die Scham! denn bei einer aufrichtigen Rückkehr zu Dir, hättest Du schon längst wieder erbarmungsvoll uns aufgenommen. — Bei Dir, Ewiger, ist die Güte! denn an 900 Jahren hieltest Du die Strafe zurück; unser aber ist die Scham, wie jener liebliche Mann (Daniel) ausrief in seinem Bittgebete: „Neige, mein Gott, dein Ohr, und erhöre mich!" —

O Gott, neige Dein Ohr hin zu jener übermüthig lästernden Rede: wo gibt's einen Gott im Himmel? höre doch das Schreien der Dränger die da rufen: zerstört, zerstört die Himmelspforte (den Tempel) bis auf den Grund! O Gott, neige Dein Ohr zu jenen Deine Allgerechtigkeit verhöhnenden Worten; höre der in der Stadt Tobenden Stimme und bringe sie durch Deinen ausgeschütteten Zorn zum Schweigen. O Gott, neige Dein Ohr zu dem Rufe jenes Botschafters: Auf, lasset uns rüsten zum Streite gegen sie! höre das Getöse der Brüllenden: die Zeit ist da, daß wir ihn in seinem Hause bekämpfen! O Gott, neige Dein Ohr zu jenen Rathschlägen und thörichten Plänen, und höre das Gespräch derer, die, in ihrem Wahne, gegen Dich zu ziehen beschlossen. O Gott, neige Dein Ohr! sie lästerten und steckten Dein herrliches Heiligthum in Brand; höre, wie sie Dich schmähen und den Dank- und Lobgesang

1) Josua Kap. 7.
2) Siehe Richt. Kap. 18.

אָזְנֶךָ׃ לַלֵּצִים לָצוֹן חָמְדוּ לָהֶם. וּשְׁמַע כָּל־חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ וְהַפֵּל אֵימָתְךָ עֲלֵיהֶם: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְיָהֲרוּ וְהוֹצִיאוּ הַכְּרוּבִים בִּרְחוֹבוֹת מְחַזְּרִים. וּשְׁמַע טִרְחוֹת טִנּוּפָם כְּהֶעֱלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ חֲזִירִים: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְחִלְּלוּ וְטִנְּפוּ בֵּית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. וּשְׁמַע זֵדִים מְזָרְקִים לַמּוֹלֶךְ מִילוֹת קְדוֹשִׁים: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְוֹעֲזִים מְעִזִּים מֵצַח לְכוּ וְנִלָּחֲמָה אִתּוֹ בְּבֵיתוֹ. וּשְׁמַע הַוּוֹת הוֹלְלִים מְהַלְלִים כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְדוֹבֶרֶת אֲנִי וְאַפְסִי עוֹד. וּשְׁמַע גִּדּוּפֶיהָ וְחֵרוּפֶיהָ מִשְׁתַּחֶצֶת עַד כִּסְאֲךָ עוֹד: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְבוֹזָה וּמַלְעֶגֶת מַה תּוֹחִילִי וְאֵינוֹ נִבְנֶה. וּשְׁמַע בְּכִיַּת מַסְפִּידִים וְקוֹרְעִים וּמְחַכִּים מָתַי יִבָּנֶה: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ. לְאוֹמְרִים עֲזָב וְשָׁכַח וְנָטַשׁ וְלָעַד שׁוֹמֵם. וּשְׁמַע אֶנְקָתֵנוּ וְקַנֵּא קִנְאָתֵנוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם:

ע"ס א"ב.

יט אָז בִּמְלֹאת סֵפֶק יָפָה כְּתִרְצָה. הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה: בֶּן חִלְקִיָּהוּ מֵאַרְמוֹן כְּיָצָא. אִשָּׁה יְפַת תֹּאַר מְנֻוֶּלֶת מָצָא: גּוֹזַרְנִי עָלַיִךְ בְּשֵׁם אֱלֹהִים וְאָדָם. אִם שֵׁד לַשֵּׁדִים אַתְּ אוֹ לִבְנֵי אָדָם: דְּמוּת יָפְיֵךְ כְּבָשָׂר וָדָם. פַּחְדֵּךְ וְיִרְאָתֵךְ כְּמַלְאָכִים לְבַדָּם: הֵן לֹא שֵׁד אָנִי וְלֹא גֹלֶם פָּחַת. יְדוּעָה הָיִיתִי בְּשׁוּבָה וָנַחַת: וְהֵן לִשְׁלֹשׁ אֲנִי וּלְשִׁבְעִים וְאֶחָד. וְלִשְׁנַיִם עָשָׂר וְשִׁשִּׁים וְאֶחָד: זֶה הָאֶחָד אַבְרָהָם הָיָה. וּבֶן הַשְּׁלֹשָׁה אָבוֹת שְׁלִישִׁיָּה: חֹק שְׁנֵים עָשָׂר וְהֵן שִׁבְטֵי יָהּ. וְשִׁשִּׁים רִבּוֹא

verstummen lassen. O Gott, neige Dein Ohr zu jenen Spöttern, die nur Lust am Spotte haben, höre all ihre Schmähung gegen Dich und laß Deinen Schrecken über sie kommen! O Gott, neige Dein Ohr! die Stolzen nahmen die Cherubim aus dem Tempel und schleppten sie in den Straßen herum. Höre! welch abscheulicher Unflath! Schweine brachten sie auf den Altar. O Gott, neige Dein Ohr! sie entweihten, verunreinigten das Allerheiligste. Höre! die Frevler warfen die verstümmelten Körper der Heiligen Dir entgegen. O Gott, neige Dein Ohr zu dem frechen Ruf der Barbaren: „Kommt, wir wollen ihn in seinem Hause bekämpfen!" Höre das trotzige Gejubel der Spötter: „der Herr ist nicht zu Hause!" O Gott, neige Dein Ohr zu dem Gerede jener Nation: „Ich bin's, und Niemand außer mir!" höre ihr Höhnen und Schmähen und wie sie sich über Deinen Thron erheben wollen. O Gott, neige Dein Ohr! Sie sprechen mich verachtend und verspottend: „was hoffst du noch? euer Tempel wird nie mehr erbauet!" O höre das Weinen und Klagen und Trauern der auf den Wiederbau Harrenden! O Gott, neige Dein Ohr! die Feinde sprechen: „verlassen, vergessen, verheert und verödet bleibt auf immer euer Tempel!" O höre unser Stöhnen, ereifere Dich für uns und laß Dein Antlitz wieder leuchten über Dein verödetes Heiligthum! —

Damals, als das Maaß der wie Thirza Schönen*) voll war und die Engelschaaren laute Klage anstimmten, da verließ Chilkija's Sohn (Jirmija) den Tempel und begegnete einem Weibe, schön von Gestalt aber von schmutzigem Anzug entstellt. „Im Namen Gottes und der Menschen beschwör ich „dich: Gehörst du zu den Geistern oder zu den Menschen„kindern? deiner schönen Bildung nach scheinst du ein ir„disches Wesen, deinem furchtbaren Ansehen nach ein Engel„wesen zu sein." — Siehe, ich bin weder ein Geist noch ein gemeines Erdenwesen; als ich noch durch Wohlstand und Glück bekannt war, da gehörte ich den **Dreien**, den **Ein und siebenzig**, den **Zwölfen**, den **Sechzig** und dem **Einen**. Dieser **Eine** war Abraham, die **Drei** sind die drei Stammväter, 12 die Gottesstämme, sechzigfach waren

*) Beiname Israels nach Hohesl. 6, 4.

וְשִׁבְעִים וְאֶחָד סַנְהֶדְרֵי יָהּ: טַעֲמֵי הַקְשִׁיבִי וַעֲשִׂי תְשׁוּבָה. יַעַן הֱיוֹתֵךְ כָּל־כָּךְ חֲשׁוּבָה: יָפָה לָכִי בְּעֶלֶץ וְלִשְׂמוֹחַ כְּטוֹבָה. וְלֹא תִקָּרֵא עוֹד בַּת הַשּׁוֹבֵבָה: כִּי אֵיךְ אֶשְׂמַח וְקוֹלִי מַה אָרִים. הֵן עוֹלָלַי נִתְּנוּ בְּיַד צָרִים: לָקוּ נְבִיאַי וְדָמָם מֻגָּרִים. גָּלוּ מְלָכַי וְשָׂרַי וְכֹהֲנַי בְּקוֹלָרִים: מְלוֹן מִקְדָּשִׁי בַּעֲוֹנִי נָדָד. דּוֹדִי מֵאָז בָּרַח וַיִּדַּד: נֹעַם אָהֳלִי בְּעַל כָּרְחִי שֻׁדַּד. רַבָּתִי עָם אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד: סָחָה הָאִשָּׁה לַנָּבִיא יִרְמְיָה. שַׂח לֵאלֹהַיִךְ בְּעַד מַכַּת סַעֲרָה עֲנִיָּה: עַד יַעֲנֶה אֵל וְיֹאמַר דַּיָּהּ. וְיַצִּילֵנִי מֵחֶרֶב וְשִׁבְיָה: פִּלֵּל תְּחִנָּה לִפְנֵי קוֹנוֹ. מָלֵא רַחֲמִים חוּס כְּאָב עַל בְּנוֹ: צָעַק מַה־לְּאָב שֶׁהֶגְלָה בְנוֹ. וְגַם אוֹי לַבֵּן שֶׁבְּשֻׁלְחַן אָב אֵינוֹ: קוּם לָךְ יִרְמְיָה לָמָּה תֶחֱשֶׁה. לֵךְ קְרָא לְאָבוֹת וְאַהֲרֹן וּמֹשֶׁה: רוֹעִים יָבוֹאוּ קִינָה לְהִנָּשֵׂא. כִּי זְאֵבֵי עֶרֶב טָרְפוּ אֶת הַשֶּׂה: שׁוֹאֵג הָיָה יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא. עַל מַכְפֵּלָה נוֹהֵם כְּלָבִיא: תְּנוּ קוֹל בִּבְכִי אֲבוֹת הַצְּבִי. תָּעוּ בְנֵיכֶם וְהִנָּם כַּשֶּׁבִי:

ע"ס א"ב.

כ אָז בַּהֲלוֹךְ יִרְמְיָהוּ עַל קִבְרֵי אָבוֹת. וְנַם עֲצָמוֹת חֲבִיבוֹת. מָה אַתֶּם שׁוֹכְבוֹת. בְּנֵיכֶם גָּלוּ וּבָתֵּיהֶם בְּחָרָבוֹת. וְאַיֵּה זְכוּת אָבוֹת בְּאֶרֶץ תַּלְאוּבוֹת: גָּעוּ כֻלָּם בְּקִינִים. עַל חֶסְרוֹן בָּנִים. דּוֹבְבוּ בְּקוֹל תַּחֲנוּנִים. פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנִים. וְאַיֵּה הַבְטָחַת וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים: הֵם הֵמִירוּ כְּבוֹדִי בְּתֹהוּ. וְלֹא פָחֲדוּ וְלֹא רָהוּ. וְאַעֲלִים עֵינַי מֵהֶם וְלֹא נָהוּ. וְלֹא שָׁהוּ. וְאֵיךְ

die Myriaden meines Volkes und 71 waren die Mitglieder dessen Synedriums." — „Vernimm meinen Rath! thue Buße, die du so achtungswerth bist! denn es geziemet dir, dich des Glückes zu erfreuen und nicht ferner die verwilderte Tochter zu heißen." — „Ach, wie könnt' ich mich freuen? wie könnt' ich die Stimme erheben? meine Kinder sind in die Hand der Dränger gegeben, meine Propheten sind erschlagen, ihr Blut fließt in Strömen; meine Könige, Fürsten und Priester sind gefesselt in Gefangenschaft geführt; meine heilige Wohnung liegt meiner Sünden halben darnieder und mein Freund ist daraus hinweggezogen; mein schönes Gezelt ward wider meinen Willen ausgeplündert und einsam liegt die so volkreiche Stadt!" — Und das Weib sprach ferner zum Propheten Jirmijah: „Bete doch zu Gott für mich Arme, vom Unglück Bestürmte! O möge der Allmächtige dich erhören und sprechen: Sie hat genug gelitten! O daß er mich errette vom Schwerte und von der Gefangenschaft!" — Da flehte der Prophet vor seinem Schöpfer: Erbarmungsvoller, schone doch, wie ein Vater seinen Sohn! Und es rief die göttliche Stimme: „Wie ist es dem Vater zu Muthe, der seinen Sohn wegführen läßt! und wie wehe muß es dem Sohne thun, der nicht an Vaterstisch sein kann! Drum auf, Jirmijah! was säumest du? Gehe, rufe mir die Väter und Aaron und Moscheh! Diese Hirten sollen ihre Klagen erheben; denn ach, die Wölfe der Wüste zerreißen das wehrlose Lamm." — Da schrie Jirmijah der Prophet und brüllte wie ein Löwe an der Höhle Machpelah: „Erhebt euere Stimme, weinet, ihr Väter der Geliebten! euere Kinder irren und schmachten in der Verbannung!" —

Als Jirmijah kam zu den Gräbern der Patriarchen und rief: „Geliebte Gebeine, was liegt ihr so ruhig? Hin sind euere Kinder, man hat sie mit Schwertern durchstoßen! und wo ist das Verdienst der Väter im lechzenden Lande?" da brachen in Thränen sie aus, ob dem Verluste der Kinder und sprachen in flehendem Tone hinauf zum Himmelsbewohner: „Wo ist nun das Versprechen:" „„Ich denke an den Bund mit den Vätern!"" — — „Sie haben vertauscht meine Ehre mit nichtigem Tand ohne Furcht und ohne Scheu! Kehrte ich von ihnen mein Auge, sie merkten's nicht, gingen nicht in sich! Konnt' ich da des Zorns mich enthalten,

אֶתְאַפֵּק עַל אֲמִירַת לֹא הוּא: זְעַק אַב הֲמוֹן בַּעֲבוּרָם. וְחַנֵּן פְּנֵי אֵל רָם. חִנָּם נִסִּיתִי עֶשֶׂר בְּחִינוֹת עֲבוּרָם. וְהֵן חָזִיתִי שִׁבְרָם. וְאַיֵּה הַבְטָחַת אַל תִּירָא אַבְרָם: טָעוּ לְהִזָּרוֹת. בַּעֲבוֹדוֹת זָרוֹת. יָעֲצוּ לַחְצֹב בֹּארוֹת. בֹּארֹת נִשְׁבָּרוֹת. וְאֵיךְ אֶתְאַפֵּק עַל בִּטּוּל עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת: כֹּה צָוַח יִצְחָק. פְּנֵי שׁוֹכֵן שַׁחַק. לַשָּׁוְא כִּי טֶבַח הוּחַק. וְהֵן זַרְעִי נִשְׁחַק וְנִמְחַק. וְאַיֵּה הַבְטָחַת וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחָק: מָרוּ בְּיִרְמְיָה. וְטִמְּאוּ הַר הַמּוֹרִיָּה. נִלְאֵיתִי נְשׂוֹא גְעִיָּה. עוֹלָה לִי מִנְּשִׁיָּה. וְאֵיךְ אֶתְאַפֵּק בַּהֲרִיגַת זְכַרְיָה: סָח יֶלֶד בְּתֶלֶף. דְּמָעוֹת כְּתַנִּין זוֹלֵף. עוֹלָלַי שֶׁטִּפַּחְתִּי בְּעֶלֶף. אֵיךְ גָּזוּ מֶנִּי בְּחֵלֶף. וְאֵיךְ הֻפְרַע מֶנִּי דָמִים בְּדָמִים כַּמָּה אָלֶף: פָּץ רוֹעֶה נֶאֱמָן. כָּפוּשׁ בָּאֵפֶר וּמְדֻמָּן. צֹאן אֲשֶׁר בְּחֵיקִי הָאֳמָן. וְאֵיךְ גָּזוּ בְּלֹא זְמָן. וְאַיֵּה הַבְטָחַת כִּי לֹא אַלְמָן: קוֹל בְּכִי לֵאָה. מִתּוֹפֶפֶת עַל לִבָּהּ. רָחֵל אֲחוֹתָהּ מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ. זִלְפָּה מַכָּה פָּנֶיהָ. בִּלְהָה מְקוֹנֶנֶת בִּשְׁתֵּי יָדֶיהָ: שׁוּבוּ תְּמִימִים לִמְנוּחַתְכֶם. מַלֵּא אֲמַלֵּא כָּל מִשְׁאֲלוֹתֵיכֶם. שִׁלַּחְתִּי בָּבֶלָה לְמַעַנְכֶם. הִנְנִי מְשׁוֹבֵב גָּלוּת בְּנֵיכֶם:

כַּכָּתוּב כֹּה אָמַר יְיָ הִנְנִי־שָׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקוֹב וּמִשְׁכְּנוֹתָיו אֲרַחֵם וְנִבְנְתָה עִיר עַל־תִּלָּהּ וְאַרְמוֹן עַל־מִשְׁפָּטוֹ יֵשֵׁב: וְנֶאֱמַר וְהָיוּ בָנָיו כְּקֶדֶם וַעֲדָתוֹ לְפָנַי תִּכּוֹן וּפָקַדְתִּי עַל כָּל־לֹחֲצָיו: וְנֶאֱמַר וְהָיָה אַדִּירוֹ מִמֶּנּוּ וּמשְׁלוֹ מִקִּרְבּוֹ יֵצֵא וְהִקְרַבְתִּיו וְנִגַּשׁ אֵלָי כִּי מִי הוּא־זֶה עָרַב אֶת־לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלַי נְאֻם־יְיָ: עד כאן לט"ז.

da sie gesprochen: „„Er ist nicht!?““ Und der Vater der Völker (Abraham) er flehte für sie und rief zum Höchsten: So hätte ich umsonst denn bestanden der Prüfungen zehn, und ich hätte nun dennoch erblickt das Verderben der Kinder! Wo ist denn nun die Versicherung: „Fürchte nichts, Abram!?“ — „Sie sind auf Abwege gerathen, haben Götzen gehuldigt, haben sich unbrauchbare Brunnen gegraben[1]). Wie konnte ich da an mich halten, da sie sogar die Zehn Gebote brachen?“ — „Also, rief Jizchak zum Throner in der Höhe, also wäre vergebens das Opfer mir auferlegt worden, und meine Nachkommen werden zermalmet nun und vertilgt! wo ist da das Versprechen: „„Mit Jizchak errichte ich meinen Bund!““? — „Sie haben Jirmijah mißachtet, den Berg Moriah entheiligt! müde ward ich des Geschrei's, das von der Erde zu mir aufstieg! Konnt' ich des Zornes mich enthalten ob Secharia's Ermordung[2])?“ — Und der in Frömmigkeit Erzogene (Jakob) begann — und Thränen entströmten reichlich wie dem Krokodill ihm — „Ach, meine Kinder, die ich so mühsam erzogen, sind hin! ach es wurde jenes Blut[3]) mit dem Blute von Tausenden gesühnt!“ — Und in Asche gewälzt und bestaubt sprach der redliche Hirte (Moscheh): „O die Lämmer, die in meinem Schooße erzogen wurden, früh schon sind sie dahin! Wo bleibt nun die Versicherung: „„Israel ist nicht verwaist[4])!““? — Laut weinte Leah und schlug sich verzweifelnd die Brust, ihre Schwester Rachel jammerte um ihre Söhne; es schlug auf das Antlitz Silpah sich und Bilhah rang klagend die Hände. — — — „Kehret zurück, ihr Edlen, zu euerer Ruhe! ich will euere Bitten erfüllen, will um euerntwillen mich selbst gen Babel verfügen! Ja ich führe zurück euere vertriebenen Kinder!“ — So steht auch geschrieben: So spricht der Ewige: Ich bringe wieder zurück die Gefangenen der Hütten Jakobs und erbarme mich wieder seiner Wohnungen; es wird erbauet die Stadt auf ihrer alten Stelle, und der Palast wieder gestellt in seinen rechten Stand (Jirm. 30, 18.) Ferner heißt es: Seine Kinder sind wie ehedem, seine Gemeinde besteht dann fest vor mir; ich suche heim Alle, die es bedrängen (das. V. 20)! Ferner heißt es: Sein Machthaber gehet von ihm selber aus, sein Herrscher aus seiner Mitte hervor, ich nehme ihn in meiner Nähe auf, wie er mir näher tritt. — Wer ist es der sich dann unterstehe, sich mir zu nähern (das. V. 21)! —

---

1) Entlehnt aus Jirm. 2, 13. 2) Siehe II. Chron. 24, 20—22. und vergl. Talm. Gitin. 57, b und Midrasch Threni Fol. 54 u. 72.
3) Nämlich das Blut des Secharia's. 4) Jirmiah 51, 5.

כאן מתחילים היחידים לומר קינות.

ע"ס א"ב ובסוף חתום קלונימוס הקטן, וכל חרוז מסיים על לה"כ.

כא אָמַרְתִּי שְׁעוּ מִנִּי בִּבְכִי אֲמָרֵר· מַר נַפְשִׁי וְרוּחִי אֲקָרֵר· עִם לִוְיָתָן הָעֲתִידִים לְעוֹרֵר: בִּבְכִי יַעְזֵר עָלַי יְגוֹנֵךְ· בַּת עַמִּי הִתְאַבְּכִי בְּגִינֵךְ· אַל תִּתְּנִי פוּגַת לָךְ· אַל תִּדֹּם בַּת עֵינֵךְ: גְּעִי בִּבְכִיָּה מְעֻטֶּרֶת בַּעֲלִיזוּת· הָיִית מִקֶּדֶם וְהִנָּךְ לְבִזּוּת· אֵיכָה נִהְיְתָה הָרָעָה הַזֹּאת: דָּמִי אַל תִּתְּנִי פְּלֵטָה הַנִּשְׁאָרָה· הָרִימִי קוֹל וְזַעֲקִי מָרָה· כִּי שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר נִקְרָא: הֵן לְאֻמִּים עֵת נִקְבָּצוּ· חַי עָלֶיךָ כְּרוֹת בְּרִית כְּחָפָצוּ· עַל עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ: וְנִכְלוּ מְזִמּוֹת נְטוֹת אֲשׁוּרַי לִמְעוֹד· אַחֲרֵי הַהֶבֶל לְהַהְבִּיל וּמִפָּנָיו לִרְעוֹד· אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: זֹאת הִשְׁמִיעוּ בְּנֵי מִקְרָאָיו· לוּ נִיחַל אִם יִקְטְלֵנוּ נַעֲרִיץ לְמוֹרָאָיו· הֵכִין יְיָ זֶבַח הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו: חֲלָלַי אָז הִרְבּוּ וְהָרְגוּ טוֹבַי· יִסְּרוּנִי קָשׁוֹת צָרַי וְאֹיְבַי· הַמַּכּוֹת הָאֵלֶּה הֻכֵּיתִי בֵּית מְאַהֲבָי: טֶנֶף צַחֲנָתָם מֵאַנְתִּי בָּם לְהִשְׁתַּתֵּף· הִשְׁמִידוּ גִּבּוֹרַי כֻּלָּם בְּחֶתֶף· כָּל־נֶתַח טוֹב יָרֵךְ וְכָתֵף: יַחַד לָטֶבַח הוּבָלוּ כִּטְלָאִים וּגְדָיִים· בָּנוֹת מְחֻטָּבוֹת מִשְׁבְּצוֹת עֲדִי עֲדָיִים· גְּמוּלֵי מֵחָלָב עַתִּיקֵי מִשָּׁדָיִם: כָּבַשׁ הָאָב רַחֲמָיו לִזְבֹּחַ· יְלָדִים הִשְׁלִים כְּכָרִים לִטְבֹחַ· הָכִין לְבָנָיו מַטְבֵּחַ: לְאִמּוֹתָם נוֹאֲמִים הִנְּנוּ נִשְׁחָטִים וְנִטְבָּחִים· כְּהִקְדִּישׁוּם לַטֶּבַח וְהִתִּיקוּם לַאֲבָחִים· נָשִׁים פִּרְיָם עֲלֵלֵי טִפֻּחִים: מִי יִשְׁמַע וְלֹא יִדְמַע· הַבֵּן נִשְׁחָט וְהָאָב קוֹרֵא אֶת שְׁמַע· מִי רָאָה כָּזֹאת מִי שָׁמָע: נָוַת בַּיִת הַיָּפָה בְּתוּלַת בַּת יְהוּדָה· צַוָּארָהּ

Ich spreche: Wendet euch weg von mir! ich muß bitterlich weinen, muß meiner kummervollen Seele Erleichterung schaffen, allen Klageerhebenden mich zugesellend. — Wie Jaser beweint ward*) so beweine dein Geschick, meines Volkes Tochter! gönne dir keine Ruhe, laß nicht dein Auge rasten! Weine laut auf! Einst genossest du hohe Freuden, jetzt bist du ausgeplündert; ach, wie ist dies Unglück gekommen? — Gönne dir kein Schweigen, entronnener Ueberrest! jammere laut und bitterlich, denn Unfall auf Unfall hat dich betroffen. — Nationen sammelten sich, wider Dich Ewiglebender, Bündnisse zu schließen, gegen Dein Volk listige Anschläge zu berathen. Sie gingen mit den Plänen um, unsere Schritte wankend zu machen und zu ihren nichtigen Götzen zu leiten, daß wir diese verehren sollten, sie sprachen: „Auf, laßt uns sie vernichten aus den Völkern, daß der Name Israel nicht mehr erwähnt werde!“ Aber die berufenen Söhne ließen darauf Folgendes als Erwiederung hören: „Wenn auch Gott uns tödtet — wir hoffen nur zu Ihm! nur Ihn verehren wir!“ Ach, Gott hat ein Schlachten bereitet und seine Berufenen dazu geweihet. Sie häuften Leichen auf Leichen, brachten die Edelen um, es plagten mich hart die Feinde und Dränger. Diese Wunden schlugen vermeinte Freunde mir. Weil ich mich geweigert hatte, mit ihren abscheulichen Götzen Gemeinschaft zu machen, darum vertilgten sie meine Helden allzumal, jeden Braven, jeden Frommen. Gleich Lämmern führte man sie zur Schlachtbank hin, so liebliche Mädchen zierlich geschmückt, sammt Kindern kaum der Brust entwöhnt. Väter unterdrückten das Mitleid, gaben willig ihre Kinder wie Schaafe hin zum Tode und bereiteten selbst das Blutgerüst. Und selbst die Kleinen lallten ihren Müttern zu: „Wir lassen uns gerne schlachten und würgen.“ So weiheten Frauen die geliebte Leibesfrucht zum Opfer und übergaben der Schlachtbank sie. Wer kann dies hören, ohne zu weinen? der Sohn wird erwürgt und der Vater spricht dazu: „Gott ist einzig!“ — wer hat dergleichen gesehen, dergleichen gehört? — Jehuda's wohlerzogene, schöne Jungfrauen

*) Nach Jesaia 16, 9, Jirm. 48, 32.

פָּשְׁטָה וּמַאֲכֶלֶת הִשְׁחִיזָה וְחִדְּדָה. עַיִן רָאֲתָה וַתְּעִידָה:
סָגְפָה הָאֵם וּפָרְחָה רוּחָהּ. וְנַפְשָׁהּ הִשְׁלִימָה לָטֶבַח
אֲרוּחָה כָּאֻרְחָה. אֵם הַבָּנִים שְׂמֵחָה: עָלְצוּ הַבָּנוֹת
כְּנוּסוֹת וַאֲרוּשׂוֹת. לְאִבְחַת חֶרֶב לְקַדֵּם רָצוֹת וְשָׂשׂוֹת.
דָּמָם עַל צְחִיחַ סֶלַע לְבִלְתִּי הִכָּסוֹת: פּוֹנֶה הָאָב בִּבְכִי
וִילָלָה. עַצְמוֹ עַל חַרְבּוֹ לִדְקוֹר וּלְהַפִּילָה. וְהוּא מִתְגּוֹלֵל
בְּדָם בְּתוֹךְ הַמְּסִלָּה: צִדְקָה דִינָהּ פּוֹרִיָּה בְּהַקְרִיבָהּ
עֲנָפֶיהָ. וּתְמוּר מִזְרָק דָּם קִבְּלָה בִּכְנָפֶיהָ. תִּתְיַפַּח תְּפָרֵשׂ
כַּפֶּיהָ: קוֹרוֹתַי מִי יָנוּד שׁוֹד וָשֶׁבֶר יִשְׂתָּרֵג. מַחְמַד
עֵינַי כְּנִמְסַר לַחֵרֶם וּלְהֶרֶג. אִם כְּהֶרֶג הֲרֻגָיו הֹרָג:
רַעְיוֹנַי נִבְהֲלוּ וַאֲחָזַתְנִי פַּלָּצוּת וָשֶׁבֶר. בְּאַחַת נִמְצָא
הַכָּתוּב בּוֹ תִּקְוָה וָסֶבֶר. כִּי זֶה לְבַדּוֹ יָבֹא לְיָרָבְעָם אֶל קָבֶר:
שָׁלֵם נִמְצָא בְּכָל פָּעֳלוֹ. נַפְשׁוֹ לָטֶבַח הִשְׁלִים מִפַּחַד חֵילוֹ.
וְגַם קְבוּרָה לֹא הָיְתָה לוֹ: תַּתִּי לִבִּי מְצֹא תֹכֶן עִנְיָנָיו.
יָדַעְתִּי אֲנִי צֶדֶק וְיֹשֶׁר דִּינָיו. וְיִהְיֶה טּוֹב לְיִרְאֵי הָאֱלֹהִים
אֲשֶׁר יִירְאוּ מִלְּפָנָיו: קְדֹשָׁיו לֹא יַאֲמִין הִשְׁלִים עֲוֹנוֹתָם
לְשַׁעֲרָהּ. סִמָּן טוֹב לְאָדָם שֶׁלֹּא נִסְפַּד וְנִקְבַּר כַּשּׁוּרָה.
בְּיוֹם רָעָה לֹא יִירָא: לְזֹאת יֶחֱרַד לִבִּי יִתַּר בְּחַלְחָלָה.
גִּבּוֹרַי נִרְעֲצוּ וְנִכְנְעוּ לְהַשְׁפִּילָה. כִּנְפוֹל לִפְנֵי בְנֵי עַוְלָה:
וְעַד מָתַי תִּהְיֶה כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ. נִקְמַת דַּם
עֲבָדֶיךָ לְעֵינֵינוּ תוֹדִיעַ. אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת
הוֹפִיעַ: נָקוֹם נִקַּמְתִּי מֵאֵת מְעַנַּי. עֵת נְקָמָה הִיא לָדוּן
דִּינַי. אֵל קַנּוֹא וְנֹקֵם יְיָ: יְיָ כַּגִּבּוֹר צֵא יְדֵי חוֹבְךָ פְּרַע.
שׁוֹבֵר כְּתוּב שְׁטַר חוֹב תִּקְרַע. שְׁבֹר זְרוֹעַ רָשָׁע וָרָע:

strecken den Hals hin, nachdem sie das Schlachtmesser selbst geschliffen — Gottes Auge sah es und ist Zeuge davon. Gemarterte Mütter, beinahe den Geist aufgebend, gingen fröhlich wie zu einem Gastmahle hin in den Tod, der Tugend ihrer Kinder sich freuend. Die verlobten, die verehelichten Töchter, mit Freuden gingen sie dem würgenden Schwerte entgegen, auf blanken Felsen spritzte ihr Blut und blieb dort unbedeckt liegen; jammernd wandten die Väter sich weg, stürzten sich in das Schwert und wälzten sich im Blute mitten auf der Straße. Bei all diesem erkannte die Nation Gottes Allgerechtigkeit an, ergeben gab sie ihre Sprößlinge zum Opfer hin und faßte das geweihte Blut in ihres Kleides Zipfel wie in Opferschaale auf, stöhnend und die Hände ringend. O, wer beklagt meine große Verheerung und Zerrüttung? meine Augenlust ist der Verbannung und Ermordung überliefert, kein Würgen gleicht dem Meinigen! — Mit verwirrten Gedanken, bebend und schaudernd lese ich, wie einst wegen einer einzigen guten That einem Abkömmling des Jerobeam[1]) ein friedliches Grab zugesichert ward, und jetzt geben vollkommen Fromme, Gottes Rathschluß sich willig fügend, ihr Leben hin und können nicht einmal eine Grabstätte erlangen. Ich dachte dem Grunde solcher Begegnisse nach und ich erkannte die Gerechtigkeit und Geradheit des göttlichen Gerichtes; denn einstens wird es noch gut ergehen den Gottesverehrern, die in Wahrheit ihn fürchten. Gott nimmt es mit den Heiligen strenge und straft die kleinsten Fehler an ihnen; aber ein gutes Zeichen ist es für fromme Menschen, wenn sie nicht ehrenvoll betrauert und begraben werden — sie haben nichts zu fürchten bei'm einstigen Gerichtstage. Doch ach, wie ängstlich bebt und zittert mein Herz, wenn ich meine Starken so überwältigt und gebeugt und gestürzt von den Barbaren sehe. Und Du, wie lange noch hältst Du zurück mit Deiner Hilfe? O räche doch Deiner Diener Blut! Rächender Gott, Ewiger erscheine! Uebe Vergeltung an meinen Peinigern, laß die Zeit der Bestrafung kommen, Du eifernder und rächender Gott! Ziehe aus wie ein Held, erfülle Deine Verheißung! fertige aus die Zahlungsscheine, vernichte unsere Schuldbriefe, brich den Arm des Frevlers, des Bösen!

---

1) Dem Abiah. Er lies die Unterthanen des Reiches Israel ungestört nach Jerusalem zum Tempel wallfahren. Siehe I. Kön. 14, 13. und Talm. Moed Kat. Ende.

מִמָּרוֹם כְּהִסִּיק אֵשׁ בִּמְעֻזִּיבָהּ וְתִקְדָּה· חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב שׁוֹמִירָה וּבֵית דִּירָה· שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִר אֶת הַבְּעֵרָה: וּבַעַל גְּמוּלוֹת נָא שַׁלֵּם· אוֹיְבַי תַּפִּיל מְהֵרָה וּתְכַלֵּם· כִּי אֵל גְּמֻלוֹת יְיָ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם: שׂוֹנְאֶיךָ תַּצְמִית סַף רַעַל תַּשְׁקֵם· הַמֵּת תַּחַת יָדוֹ נָקֹם יִנָּקֵם· אִם בְּכָזֶה לֹא תִתְנַקֵּם: הַעַל כֵּן נִקְרֵאתָ אִישׁ מִלְחָמָה· צָרֶיךָ לְכַלּוֹת וּבָהֶם לְהִנָּקְמָה· נֹקֵם יְיָ וּבַעַל חֵמָה: קַנֵּא לְשִׁמְךָ עֲבוּרְךָ הָאֵל· וּלְדַם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ וּלְחָרְבוֹת אֲרִיאֵל· נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: טִפֵּי דָמֵי אַחַת לְאַחַת מְנוּיוֹת· וְיֵז נִצְחָם עַל בְּגָדֶיךָ בְּפַרְפּוּרְךָ הֱיוֹת· יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת: נִלְאֵיתִי נְשׂוֹא אֶת כָּל־הַתְּלָאָה· תָּחִישׁ גְּאֻלָּתִי וּמַהֵר הַמַּרְאָה· כִּי יוֹם נָקָם בְּלִבִּי וּשְׁנַת גְּאוּלַי בָּאָה:

ע"ס א"ב.

כב אֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הֶבֶל· וְכִנּוֹרִי נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל· בְּנַחֲלַת חֶבֶל· כָּבַד עָלַי עֹל סֵבֶל· וְאֵיךְ אֶנָּחֵם: כָּזֶה יוֹם בְּכָל שָׁנָה· עִדָּן עָלַי שְׁנָה· וְהִנְנִי עֲגוּמָה וַעֲגוּנָה· יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנָה· ואיך אנחם: גָּבַר חָרוֹן· וְנִגְנַז אָרוֹן· בְּמִשְׁנֶה שִׁבָּרוֹן· בְּמִסְרְבֵי מָרוֹן· ואיך אנחם: דִּירָתִי חֳרֵבָה· וַעֲדָרַי נִשְׁבָּה· וְרַבַּת אָהֳלִיבָה· בָּדָד יָשְׁבָה· ואיך אנחם: הוּעַל אַרְיֵה מִסֻּבְּכוֹ· עַל אֲרִיאֵל וְהִסְבִּיכוֹ· וְהֶגְלָה מִסֻּכּוֹ· מִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ· ואיך אנחם: וְהָרַג הֲמוֹנִים· מְשׁוּחֵי שְׁמָנִים· בְּאִוּוּי נִמְנִים· (פִּרְחֵי כֹּהֲנִים)· אֲלָפִים שְׁמוֹנִים· ואיך אנחם: זִנְּבָם בְּאִוּוּי וְהִדְבִּיא· בְּעֶבְרַת הַמַּלְבִּיא· אַרְיוֹךְ כְּמוֹ לָבִיא· עַל דַּם כֹּהֵן וְנָבִיא· ואיך אנחם: חָרַשׁ לְמַשּׁוּאוֹת· עִיר מְלֵאָה תְשׁוּאוֹת· וּבָתֵּי סוֹפְרִים

Von Oben herab loderte die Flamme an Wänden und Balken, wie eine Mauer umzingelte das Feuer die äußern und inneren Gebäude; so lasse zahlen den, der da angezündet den Brand! Vergilt den Feinden nach Verdienst, stürze und vernichte sie, Du, Gott der Vergeltung, der Alles bezahlet! Vertilge Deine Feinde, tränke sie mit dem Taumelbecher, räche die Vielen von ihrer Hand Getödteten! Willst Du an einem solchen Volke keine Rache nehmen? Herr des Krieges wirst Du ja genannt, so vernichte denn Deine Widersacher, rächender Gott! Herr des Zornes! Um Deines Namens willen eifere, um Deinetwillen, Herr! um des vergossenen Blutes Deiner Diener, um des zerstörten Tempels willen, nimm Rache für die Söhne Israels! Im Purpurgewande, von den Blutstropfen meiner Erschlagenen gefärbt, erscheine, Herr! und richte die Nationen, die Leichen über Leichen gehäuft! Ich kann nicht länger mehr das große Drangsal tragen. O beschleunige meine Erlösung, erfülle bald die Weissagung: „Fürwahr, der Rachetag ist bei mir bestimmt, das Jahr meiner Erlösten es kommet (Jes. 63, 4)!"

Ach ihr tröstet mich vergebens! Es trauert die Zither in meinem Lande, schwer liegt auf mir das drückende Joch — wie könnte ich mich trösten? An diesem Tage, mit jedem Jahre wiederkehrend, hat sich mein Glück gewendet; betrübt und bekümmert sitz' ich da schon über tausend Jahre — wie könnte ich mich trösten? Mächtig war Gottes Zorn, er nahm mir die Bundeslade weg; ja zweimal brach das Unglück herein über die widerspenstige Nation — wie könnte ich mich trösten? Meine Wohnung ist zerstört, mein Volk gefangen, die volkreiche Tempelstadt liegt verödet — wie könnte ich mich trösten? Aus seinem Dickicht kam der Löwe (Nebuchadnezar) herauf und riß den Tempel nieder und nahm die Speise und Trankopfer hinweg — wie könnte ich mich trösten? Er tödtete der gesalbten Priester Menge im geliebten Heiligthum einst gemustert, die priesterliche Jugend allesammt, 80000 an der Zahl — wie könnte ich mich trösten? Im Tempel wurden sie niedergemetzelt! Arjoch[1]), grausam wie ein Löwe, ließ im Vorhofe des Heiligthums, ihr Blut über das Blut jenes Priesters und Propheten fließen[2]) — wie könnte ich mich trösten? Ein Anderer zog den Pflug über die einst volkreiche Stadt, verwandelte in Trümmerhaufen mehr als 400 Lehr-

1) Beiname des Nebusaradon, oberster Liktor des Nebuchadnezar (II. Kön. 25. 8. Daniel 2, 14).

2) Nämlich des Secharjah Sohn Jehojoda's. Siehe oben S. 163.

וּמִשְׁנָיוֹת. יוֹתֵר מֵאַרְבַּע מֵאוֹת. ואיך אנחם: טָסָה מָדַי. לְאַבֵּד חֲמוּדַי. וּמָשְׁלָה בְּמַחֲמַדַּי. בְּקָרְעִי מַדַּי. ואיך אנחם: יָעֲצָה לְחַנֵּק. בְּנֵי גוּר מְזַנֵּק. בְּפֶה אֶחָד לְשַׁנֵּק. יָשִׁישׁ עוֹלֵל וְיוֹנֵק. ואיך אנחם: כָּבְדָה שְׁלִישִׁית. עַל קֹדֶשׁ רֵאשִׁית. בְּשֶׁצֶף חֲרִישִׁית. בָּתָּה לְהָשִׁית. ואיך אנחם: לָחֲצָה לְחַלֵּק. בְּנֵי חָלָק וְחוֹלֵק. שֶׁאֵין לָכֶם חֵלֶק. בְּשֵׁם אֵל הוֹלֵךְ. ואיך אנחם: מָרְדָה אֱדוֹם. עֲדוּשַׁת אָדוֹם. וְאָצָה בְּזָדוֹן. לְאַבֵּד כֵּס וַהֲדוֹם. ואיך אנחם: נוֹעֲדוּ עִם אַדְמוֹן. מוֹאָב וְעַמּוֹן. לְהַשְׁבִּית אָמוֹן. וּלְהַחֲרִיב אַרְמוֹן. ואיך אנחם: סִלָּה כָל־אַבִּירַי. וַעֲדֵי חֲבֵרַי. וְהֶדְלְגוּ גִּבּוֹרַי. לְעֵין כָּל־עוֹבְרַי. ואיך אנחם: עָיְפָה נַפְשִׁי לְהֹרְגִים. לְמִסְפַּר הַהֲרוּגִים. כְּאַיָּל עוֹרְגִים. וְעָלֶיךָ נֶהֱרָגִים. ואיך אנחם: פֶּלְצוּ בְּיוֹם קְרָב. בְּמִזְרָח וּבְמַעֲרָב. דָּמָם מְעֹרָב. קָהָל וְעַם רָב. ואיך אנחם: צָרוֹת עַל צָרוֹת. זוֹ מִזּוֹ מְצֵרוֹת. גְּדוֹלוֹת וּבְצוּרוֹת. אֲרֻכּוֹת וְלֹא קְצָרוֹת. ואיך אנחם: קָשְׁרוּ צְנָתָם. וְחָגְרוּ חֲנִיתָם. וְאָסְפוּ מַחֲנוֹתָם. וְהֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם. ואיך אנחם: רַבּוֹת אַנְחוֹתַי. וַעֲצוּמוֹת שִׂיחוֹתַי. רַבּוּ נַהֲמוֹתַי. וְאַתָּה יְיָ עַד מָתַי. ואיך אנחם: שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם. חֵרְפוּנִי בִּשְׂפָתָם. שִׁבְתָּם וְקִימָתָם. אֲנִי מַנְגִּינָתָם. ואיך אנחם: תִּקְוָתְכֶם אֵפוֹא. מַה־לָּכֶם פֹּה. חָרָה אַפּוֹ. וְאֵין עוֹד לִרְפּוֹא. ואיך אנחם: תְּשׁוּבוֹתֵיכֶם נִשְׁאֲרוּ מַעַל. הוֹנוּ עוֹבְדֵי הַבָּעַל. עַד יַשְׁקִיף וְיֵרֶא מִמָּעַל. מוֹרִיד שְׁאוֹל וַיָּעַל. וְאָז אֲנַחֵם.

anstalten — wie könnte ich mich trösten? Der Medier eilte, meine Edlen zu vernichten; Er schaltete über das Köstlichste, und meine Kleider zerriß ich in Schmerz — wie könnte ich mich trösten? Ein Anderer (Haman) beschloß, die Nachkommen der Heldenmüthigen auf einmal aufzureiben, Greise und Kinder und Säuglinge — wie könnte ich mich trösten? Schrecklicher noch hauste ein dritter Feind (die Griechen), er stürzte wie ein wüthender Sturm über das heilige Volk und richtete Verwüstungen unter ihm an — wie könnte ich mich trösten? Durch Marter suchten sie Jakob's Kinder vom Schöpfer abwendig zu machen; sie sprachen: Ihr habt keinen Antheil mehr an euerm Gotte! — wie könnte ich mich trösten? Das widerspenstige Edom, die übermüthigen Linsenesser[1]) sie kamen eilends, um des Ewigen Thron zu verheeren — wie könnte ich mich trösten? Auch Moab und Ammon traten den Rothen (Edomitern) bei, um Israel zu vernichten, um den Tempel zu zerstören — wie könnte ich mich trösten? Sie traten all meine Tapferen, all meine Versammlungen nieder, besiegt liegen all meine Helden vor den Augen aller Vorübergehenden — wie könnte ich mich trösten? Ermattet ist meine Seele vor den Würgern, vor der Anzahl der Gewürgten, der gleich dem Rehe Aechzenden, die sich deinetwillen morden ließen — wie könnte ich mich trösten? Schrecken ergriff sie am Tage des Kampfes, von Osten und Westen her floß das Blut des zahlreichen Volkes zusammen — wie könnte ich mich trösten? Leiden häuften sich auf Leiden, eines größer als das andere, immer mehr steigend, immer mehr anhaltend — wie könnte ich mich trösten? Mit Schild und Lanze bewaffnet sammelten sich die feindlichen Heere und zogen lange Furchen über uns — wie könnte ich mich trösten? Viel sind meine Seufzer, mächtig meine Klagen, groß mein Stöhnen und Du, Ewiger, wie lange noch? — wie könnte ich mich trösten? Du hörest ihr Schmähen, das Lästern ihrer Lippen; wo sie sitzen und wo sie stehen bin ich der Stoff ihrer Lieder — wie könnte ich mich trösten? „Wo ist — so sprechen sie — wo ist euere Hoffnung? was sucht ihr noch hier? Sein Zorn liegt auf euch, für euch gibt's keine Heilung!" — wie könnte ich mich trösten? „Euere Antworten sind alle eitel!" so höhnen die Götzendiener mich. — Doch Er wird einst herabschauen, aus der Höhe blicken, Er, der in die Tiefe senkt und wieder heraufbringet und dann werde ich getröstet werden.

---

[1]) Eine Anspielung auf 1. M. 25, 30.

ע"ס א"ב ובסוף חתום יצחק חזק.

כג אַזְכִּיר רַהַב וּבָבֶל · לִמְלַמְּדֵי סֵבֶל · אֵיךְ מִיּוֹשְׁבֵי תֵבֵל · נִתְיַסַּרְתִּי בְּשִׁלְחֵי בָבֶל · וּלְבִּי חֲמַרְמַר : בָּרְחָה כְּצֵל הַשְּׁכִינָה · הָאָב מִמִּזְרָח פָּנָה · וּמִתּוֹךְ אֵם אֲמָנָה · נִגְלוּ חֶזְיוֹנֵי אֱמוּנָה · ולבי חמרמר : גָּלֻיּוֹת וּמַלְכֻיּוֹת בְּשִׁעְבּוּדָם · לִהְיוֹת מֹשְׁלִים בְּמַעְבָּדָם · וַחֲמִישִׁית הָיְתָה מְבַלְעֲדָם · כְּבָרָךְ צֹעַן לְשַׁעְבְּדָם · ולבי חמרמר : דַּרְכֵי טִלְטוּל אֲמוּנִים · נִגְזַר כַּמָּה מוֹנִים · וְעַד לֹא נִבְנִים · רָמַז כַּמָּה חָרְבָּנִים · ולבי חמרמר : הֵן בְּמַאֲמָר תֵּדַע · נִגְלוּ אַרְבַּע בְּמַדַּע · וּמִנַּע פֶּגַע לְיַדַּע · נִיבָיו לִמֵּד וּלְהוֹדַע · ולבי חמרמר : וּמֶשֶׁךְ וְעֵדֶן גּוֹלָה · נִמְסַר לְאָב וְנִגְלָה · וּמִנַּיִן עִנּוּי עָלָה · עַל חֲצִי מַעְלָה · ולבי חמרמר : זֹאת שְׁלִישִׁית תָּאָה · לָן בְּמָקוֹם יִרְאָה · חָז מִסְפַּר מַעֲלוֹת בְּמַרְאָה · וְנִבְעַת מִפַּחַד הַיִּרְאָה · ולבי חמרמר : חָז סֻלָּם בְּחִזָּיוֹן · וּרְבִיעִית עוֹלָה בְּדִמְיוֹן · לְאֵין קֶצֶב עֶלְיוֹן · וְנִרְתַּת וְנִשְׁתּוֹמֵם בְּרַעְיוֹן · ולבי חמרמר : טָמַן דֹּב רִשְׁתּוֹ · וְנָטָה מִטַּחֲוֵי קַשְׁתּוֹ · וְחָשַׁב מַחֲשֶׁבֶת עֶשְׁתּוֹ · כִּבְנֵין מִדְבַּר לַהֲשִׁיתוֹ · ולבי חמרמר : יַעַץ נָמֵר בְּמֶמְשַׁלְתּוֹ · דּוּשׁ לְשׁוּמוֹ בְּמַלְכֻדְתּוֹ · לְהַמְרִירִי הָיְתָה תוֹחַלְתּוֹ · וְהֶחֱשִׁיךְ עֵינֵי בִּתְפִלּוֹתוֹ · ולבי חמרמר : כִּבְדוּ וְהֶחֱזִיקוּ עָלַי · כָּל זֹאת בְּמַעֲלַי · זָמְמוּ כֻלָּם לְהַגְעִילִי · לְהַכְפִּירִי בְּיִרְאָתִי לְהַמְעִילִי · ולבי חמרמר : לְבַד לֹא פָשְׁטוּ · יְדֵיהֶם לֹא הוֹשִׁיטוּ · מִקָּדְשֵׁי לְחַלֵּל שָׁמְטוּ · לֹא עִרְעֲרוּ וּמָטוּ · ולבי חמרמר : מֶמְשֶׁלֶת אֲרִי וְשַׁשַּׁךְ · בְּעֵת בְּחָרוֹן נָשַׁךְ · הֶחֱרִיב דְּבִיר וְלָשַׁךְ · אוֹרִי וְנֵרִי חָשַׁךְ · ולבי חמרמר : נַעַר וְזָקֵן הֻגְלָה · מֶלֶךְ וְכֹהֵן בְּגוֹלָה · וְכָל אַבִּירֵי

Laßt mich in Erwähnung bringen, wie sehr das leidgewohnte Israel in Egypten wie in Babel litt; mehr als alle Erdbewohner ward ich gezüchtigt in Babilon's Gefangenschaft — darüber verglühet mein Herz! Wie ein Schatten entfloh uns die Majestät Gottes, der Vater wandte von Osten (dem Tempel) sich weg und dem gläubigen Volke ward der Wahrheit Prophezeihung genommen — darüber verglühet mein Herz! Unter vier Reichen sollte Israel in Bedrückung kommen, das fünfte ungerechnet, die Sklaverei in Zoan's (Egyptens) Landen — darüber verglühet mein Herz! Die vielen Wege der Wanderung, welche die Gläubigen zu betreten hatten, waren ihnen schon längst bestimmt; ehe noch die Heiligthümer erbauet waren, war schon ihre Zerstörung beschlossen — darüber verglühet mein Herz! Ja schon bei jenem Ausspruche: „du sollst es wissen" (1. M. 15, 13.) wurden dem Patriarchen Abraham die 4 Bedrückungen offenbaret; aber er flehte nicht, daß seinen Nachkommen des Leidens Ende kund gethan werde — darüber verglühet mein Herz! So wurde dem Stammvater die Zeitdauer des ersten Exils offenbart, und Israel hatte die Hälfte davon in Egypten zu erdulden – darüber verglühet mein Herz! Auch der dritte der Patriarchen sah das Exil, als er an jenem ehrfurchtbaren Orte schlief, er sah der Stufen Zahl im Traumgesichte und bebte vor Angst und Furcht — darüber verglühet mein Herz! Er schaute in jenem Gesichte das vierte Reich immer höher hinauf die Leiter ersteigen und Entsetzen ergriff des Staunenden Geist — darüber verglühet mein Herz! Die dem Bär verglichenen Perser breiteten ihre Netze aus, spannten ihre Bogen und entwarfen tückische Pläne, um des Tempels Bau wieder öde zu machen — darüber verglühet mein Herz! Und als die Tiger (Griechen) zur Herrschaft kamen, faßten sie den Anschlag, mich vollends niederzutreten in ihren Fallen, mein Leben zu verbittern war ihr Streben, zu blenden mich mit ihrem Unsinn — darüber verglühet mein Herz. Schwer legten sie das Joch mir auf — ach, es geschah meiner Sünden halber! — sie beabsichtigten mich zu verunreinigen, daß ich meinen Gott verleugnen sollte — darüber verglühet mein Herz! Nur eines thaten sie nicht, sie streckten die Hand nicht gegen mein Heiligthum aus; wohl haben sie es entweihet, jedoch nicht ganz zu Grunde gerichtet — darüber verglühet mein Herz! Aber gewaltig hauste der Löwe in Scheschach (Babel), er griff wüthend an und zerstörte das Heiligthum mit allen Palästen, und mein Licht verlosch — darüber verglühet mein Herz. Jung und Alt trieb er weg, König und Priester in's Exil, all meine

סָלָה. וְהִשְׁחִית בְּלִי חֶמְלָה. ולבי חמרמר: שָׂם כְּלֵי שָׁרֵת. וְהַמְכַהֵן וְהַמְנַקֵּטֵר וְהַמְקַטֶּרֶת. לְכָלָה לְקֶרֶץ וּלְחֶרֶת. בְּלִי שָׂרִיד וְיוֹתֶרֶת. ולבי חמרמר: עָמַד נוֹבֵר בְּרַהַב. כְּנֶגַע קֶץ הָאַהַב. וְעִידִיתִי בְּאוּר הִבְהֵב. וְלִהַב בֵּית הַזָּהָב. ולבי חמרמר: פָּקַד יוֹם אֲנָחָה. פַּעֲמַיִם לִפְקֻדָּה הֻנָּחָה. בְּתִשְׁעָה לַחֲמִישִׁי צְוָחָה. וּמוֹצָאֵי שִׂמְחָה וּמְנוּחָה. ולבי חמרמר: צָגִים מְשָׁרְתִים בְּשֵׁרוּתָם. וּמְנַגְּנִים שָׁרִים בְּשִׁירוֹתָם. עוֹדָם עוֹמְדִים בְּמִשְׁמְרוֹתָם. וְאוֹיְבִים כָּבְשׁוּ בְּשׁוּרוֹתָם. ולבי חמרמר: קָמִים זוֹגוּ אֵלֶּה. רַהַב וּבָבֶל נִמְלָא. לְשַׁחַת לְהַשְׁמִיד לְכָלָה. בְּלִי חֶמְלָה לְכָלָה. ולבי חמרמר: רְאֵה יְיָ וְהַבִּיטָה. כִּי נֶפֶשׁ מִתְמוֹטְטָה. בְּנַחֲלַת חֲזִיר נִשְׁמָטָה. יוֹרֶדֶת מַטָּה מָטָה. ולבי חמרמר: שַׁבְּתִי צַר אוֹיָה. מַעֲרִימִים עָלַי נִהְיָה. לְהַכְרִית בְּלִי מִחְיָה. עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ יָהּ. ולבי חמרמר: תָּשֵׁב לִנְקוֹם דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ אֲדַמְדָם. נִשְׁחֲטוּ בְּבֵית וְעוֹדָם. לְמַעַנְךָ צוּר יְלָדָם. ולבי חמרמר: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. צִוּוֹת יַסֵּד פְּנִינֶךָ. חֶמְדַּת קוֹרַת פִּנֶּיךָ. חֲזוֹת קִרְיַת מְעוֹנֶךָ. וְלִבִּי וּלְשׁוֹנִי יְמַלְאוּ זֶמֶר:

ע״ס א״ב ונסוף חתום אברהם בר מאיר חזק.

כד אֶשְׁאַג מִנַּהֲמַת לִבִּי וְאֶתְאוֹנָן. עַל חַלְלֵי עַמִּי דְּמֵי נִצְטַנָּן. יִתְחַמֵּץ לְבָבִי וְכִלְיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן: בָּקְעוּ בְּעֶדְרֵי זְאֵבֵי עֲרָבוֹת. בְּכַשִּׁיל וְכֵילַפּוֹת וְכָאֵלֶה רַבּוֹת. הִכּוּם וּפְצָעוּם וּבִתְּקוּם בַּחֲרָבוֹת: גֵּרְרוּם כְּטִיט חוּצוֹת חֲשׂוּפֵי שֵׁת עֲרוּמִים. הַצְּנוּעִים בְּמִשְׁכַּן בִּגְדֵי פְּרוּמִים. שַׁאֲנַנּוֹת מִשְׁטַח חֲרָמִים: דָּלְפוּ עֵינַי עַל כְּבוֹד הַתּוֹרָה. הִתְאַפֵּק

Tapfern trat er nieder, vertilgte ohne Schonung — darüber verglühet mein Herz. Die Opfergefäße, die räuchernden Priester sammt dem Räucherwerke, Alles zertrümmerte und vernichtete er, nichts davon blieb übrig — darüber verglühet mein Herz. Stolz stand er da der Wühler, da die Liebe Gottes uns verließ, zündete das Haus meiner Stiftung an, verbrannte den goldnen Palast — darüber verglühet mein Herz. Ach vorher bestimmt war jener Jammertag, längst beschlossen die zwiefache Ahndung; am 9ten des 5ten Monats erhob sich die Klage mit dem Ausgange des Erlaßjahres und des Ruhetages — darüber verglühet mein Herz. Die Priester versahen ihren Dienst, die Sänger sangen ihr Lied, sie standen noch in ihrem Amte, da kamen die Feinde und überwältigten sie — darüber verglühet mein Herz. Die beiden Widersacher Egypten und Babel brachten den vollen Fluch, sie verderbten und vertilgten schonungslos — darüber verglühet mein Herz. Siehe, Ewiger! o schaue, wie mein Leben sinkt; des Ebers Wuth (die Römer) hat es vollends geschwächt, es sinket immer mehr — darüber verglühet mein Herz. Wehe! ich schmachte unter Feinden, die mit List mich auszurotten suchen. Um Deinetwillen, Herr! werden wir getödtet — darüber verglühet mein Herz. O, kehre zurück zu uns, o räche das vergossene Blut Deiner Diener, die Deinetwegen, Schöpfer, im Stiftungshause sich schlachten ließen! — O es verglühet mein Herz! O gründe in Deinem Wohlgefallen den kostbaren Tempel wieder, setze wieder ein die anmuthigen Balken und Pfeiler! o daß ich wieder erneuert sehe Deine Residenz und mein Herz und meine Zunge voll der Dankesliedern werden!

Ich stöhne vor Herzensangst und klage, mein Blut erstarrt, ob der Erschlagenen meines Volkes; mein Herz wallt auf, es sticht in meinen Nieren! Die Wölfe der Wüste brachen ein in meine Heerde mit Aexten und Keilen und Mordgefäßen mancherlei und schlugen und verwundeten und zerhieben sie mit ihren Schwertern. Nackt und entblößt wurden sie in den Gassenkoth geschleift, die harmlos im Heiligthum wohnten, ihre Kleider wurden zerfetzt, die sorglosen Frauen lagen gefangen in den Netzen. Meine Augen thränen ob der herrlichen Thora,

אֵל פָּנִים לְהַסְתִּירָה· פְּרִיץ חַיּוֹת יִקְרָעֶנָּה בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה: הוֹגֶיהָ תָמִיד בְּכַשְׁרוּת וְתַמּוּת· לְכִלָּיוֹן חָרוּץ מְסוּרִים לְשׁוֹמֵמוּת· זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי יָמוּת: וָתִיקִים גָּמְרוּ שְׁמַע בְּעֵלוּת חַמָּה· כְּאַהֵב לְיַחֵד אֵל וּבְנִטִילַת נְשָׁמָה· בְּיוֹם הֶרֶג רַב קְרָב וּמִלְחָמָה: זַכִּים נִבְחֲנוּ בְּכוּר עֳנִי צְרוּפִים· אֶשְׁכָּר יָשִׁיבוּ נַפְשׁוֹתָם טְרוּפִים· אֲשֶׁר הִקְרִיבוּ הַשְּׂרָפִים: חֲזָקִים לְקַבֵּל מַכּוֹת וּמַלְקִיּוֹת· רְצוֹן יוֹצְרָם שָׂשִׂים לְמִיתוֹת אַכְזָרִיּוֹת· רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת: טְהוֹרֵי לֵבָב מְרֻשִּׁים בְּמַלְבֵּן· הַסֶּלַע לְעֵינֵיהֶם נִפְצוּ וּבָאֶבֶן· לַמְנַצֵּחַ עַל מוּת לַבֵּן: יְדֵי צָר פִּלְּלוּ בְּדַם חֶמְדָּתִי· רָצְחוּ וְגַם שָׁלְלוּ יְפִי עֶמְדָּתִי· בְּרֶצַח הֵשַׁמּוּ כָּל עֲדָתִי: כְּחֶתֶף הִשְׁחִיתוּ נֶעְתְּמוּ בְּעֶבְרָה· בַּחוּרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרְעוּ לְשַׁבְּרָה· בְּמַכָּה טְרִיָּה פֶּצַע וְחַבּוּרָה: לְדָמָם אָרְבוּ טְמֵאִים וַחֲזִירִים· נְקִיִּם לְאַבְּדָם כְּתְרוּם אַכְזָרִים· לַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים: מְשַׂנְאַי נָשְׂאוּ רֹאשׁ אַף כִּי נִטְפָּלוּ· וִיחִידִים לְעָבְדְךָ אֵל עַד לֶעָפָר הֻשְׁפָּלוּ· לִפְנֵי בְּנֵי עַוְלָה נָפָלוּ: נֶגֶד פְּנֵי עֶלְיוֹן הֵעֵזּוּ מֵצַח· בָּנֶיךָ לְעֵינֶיךָ יְרַצְּחוּ בְּרֶצַח· עַד מָתַי זְנַחְתָּם אֱלֹהִים לָנֶצַח: סֵמֶל הַקִּנְאָה עוֹבְדָיו מַצְלִיחִים· וְנַחֲלָתְךָ נִלְאָה עֲבוּרִים בִּשְׁלָחִים· וּמִתִּגְרַת יָדְךָ עַמִּים נֶאֱנָחִים: עֲוֹנוֹת חֶרֶב שָׂמוּנִי צָרַי· וְעָלוּ בְּבָתִּים לִרְמוֹס אֶת חֲצֵרַי· קָרְאוּ מוֹעֵד לִשְׁבֹּר בַּחוּרַי: פּוֹרַתָּ עַמְּךָ זָוִיּוֹת וַאֲפָסִים· כְּכַשְׁתָּם לְרַגְלֵי מְכַרְסֵם וּמְרַפְּסִים· מִלְּשַׁלּוֹחַ הָעִבְרִי וְהָעִבְרִיָּה חָפְשִׁים: צָדְקוּ דִּינֶיךָ נִרְדַּפְנוּ בְּחוּבָה· לָקִינוּ בַּמַּיִם

die — weil Gott sein Angesicht weggewandt — von den Wildtobenden mit dem Scheermesser zerrissen wurde. Und die sich darin stets aufrichtig und treu beschäftigt hatten, sie wurden dem Verderben, der Verheerung überliefert; sie, deren ganzes Streben die Thora war, mußten darüber sterben. Jene Frommen, die mit dem ersten Sonnenstrahle Gottes Einheit priesen, selbst mit dem letzten Athemzuge noch erkannten sie freudig Gott als e i n z i g an, an jenem Tage des großen Würgens. Die Lautern, geprüft und geläutert im Ofen des Elends, ließen willig sich verbrennen und brachten als Opfergabe ihre gemarterten Seelen. Standhaft ertrugen sie die Geißelschläge, ihrem Schöpfer treu, gingen sie freudig zur Todesmarter; das zweischneidige Schwert lag ihnen auf dem Halse und sie — sie stimmten Lobeserhebungen Gottes an. Die schuldlosen Kleinen wurden zerstampft, zerschmettert an Felsen und Steinen; die Eltern sahen es zu, und sangen bei'm Tode der Kinder. Die Dränger fällten das Bluturtheil über die liebliche Nation, sie mordeten und beraubten die Glaubensfesten, zerstörten meine ganze Gemeinde. Plötzlich kam das Verderben, schreckliche Finsterniß! Israels Jünglinge wurden niedergeworfen, geschlagen mit Beulen, Wunden und Striemen. Blutgierig wie das Wild umringten die Unreinen die Reinen, um sie grausam zu vernichten; Feuerbränder warfen sie unter die Zerhauenen. Unsere Hasser, niedriges Gesindel, heben das Haupt empor und Deine auserkorenen Diener, Gott, sind bis zum Staub erniedrigt, vor Nichtswürdigen gefallen. Gegen Dich, Höchster! erheben sie frech die Stirne, ermorden Deine Söhne vor Deinen Augen; und Du, o Gott, wie lange noch? willst Du auf immer sie verlassen? Die den Götzen dienen sind glücklich; Dein erschöpftes Erbe aber fährt unter dem Schwerte dahin. Ach, es seufzet das Volk vor Deiner gewaltigen Strenge. Als hätte ich die Hinrichtung verschuldet, so verfuhren die Dränger mit mir; sie drangen in meine Häuser, betraten meine Gehöfe und beriefen Zusammenkünfte, um meine Jünglinge zu vernichten. Du zerstreutest Dein Volk in alle Winkel der Erde, warfest sie unter die Füße des zerwühlenden und zertretenden Gewilds, und immer noch sind die ibrischen Sklaven nicht freigelassen. Gerecht sind Deine Urtheile! Unserer Sünden wegen werden wir verfolgt, mit Wasser, Schwert und Feuer heimgesucht, und noch

בַּחֶרֶב וְלֶהָבָה׃ עוֹד לֹא שָׁבַת נוֹגֵשׂ שָׁבְתָה מַדְהֵבָה׃ קְהִלָּה מְפֹאָרָה עִיר וָאֵם נִבְלָעָה׃ מִן בַּלָּהוֹת סָפוּ בְּיַד זֵדֵי רִשְׁעָה׃ תֵּרַדְנָה עֲלֵיהֶם עֵינַי דִּמְעָה׃ רָבְתָה אֲנָחָה בִּשְׂרִידֵי עַמֶּךָ׃ תְּמַהֵר לִנְקוֹם מַשְׁחִיתֵי נָעֳמֶךָ׃ וּשְׁפֹךְ עֲלֵיהֶם זַעְמֶךָ׃ שִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים לְךָ נִשָּׂא כַּפַּיִם׃ מִלְּהִכָּסוֹת דָּמֵינוּ וְזִילַת עַפְעַפַּיִם׃ אַל תֶּחֱרַשׁ הַיּוֹשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם׃ תָּחִישׁ נִקְמָתְךָ בָּהֶם לְהִתְנַקֵּם׃ כְּצֹאן לְטִבְחָה כֻּלָּם לְהַתִּיקָם׃ וְיִשְׂמַח צַדִּיק כִּי חָזָה נָקָם׃ אֶרְאֶה בְּנִקְמָתְךָ רָם הַצְמֵת מוֹרְדֶיךָ׃ בְּרָעָה מִתְמוֹגְגִים אוֹכְלֵי יְרוֹדֶיךָ׃ חֶרְפַּת זָרִים קָרֵב וִירַנְּנוּ חֲסִידֶיךָ׃

ע״ס א״ב אלא שהקדים לכל אות ואות פעם נבוכדנאצר ופעם אדריאנוס.

כה נְבוּכַדְנֶאצַּר אֲכָלַנִי הֱמָמַנִי׃ אָתָא כַּתַּנִּין בְּלָעַנִי וְעִצְּמַנִי׃ עַד אֲשֶׁר הֱדִיחָנִי׃ זְכֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ׃

אַדְרִיאָנוּס בָּא אֵלַי כְּאַרְיֵה מְנַתֵּר׃ בְּדִמְיוֹן גַּנָּב חֹשֶׁךְ חוֹתֵר׃ וְהֶחֱרִיב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בְּיוֹתֵר׃ זכור יי מה היה לנו׃

נְבוּכַדְנֶאצַּר גָּדַד בִּשְׁנֵי אֲגַפִּים׃ בִּקְהִלּוֹתָיו בָּאוּ בְּבֵהֶם׃ רְגִימַת אַפּוֹ לִירוֹת מִתְכַּפְּפִים׃ זכור יי מה היה לנו׃

אַדְרִיאָנוּס דָּאָה כְּנָפָיו אַרְבַּע׃ הוּא וְאַסְפַּסְיָאנוּס וְטִיטוּס עַל מִסְפַּר רֹבַע׃ זֵרוּנוּ לְרוּחוֹת אַרְבַּע׃ זכור יי מה היה לנו׃

נְבוּכַדְנֶאצַּר הָרַג כָּל בַּחוּרֵי גוֹלָה׃ וְלֹא חָמַל עַל בָּחוּר וּבְתוּלָה׃ זָקֵן וְיָשִׁישׁ כִּלָּה׃ זכור יי מה היה לנו׃

אַדְרִיאָנוּס וִילָדִים נִפֵּץ עַל אֶבֶן אַחַת׃ וַיְשִׂמֵם כֶּעָפָר לָדֻשׁ בְּגַן אַחַת׃ וְאֵם עַל בָּנִים רֻטָּשָׁה כְּאַחַת׃ זכור יי מה היה לנו׃

נְבוּכַדְנֶאצַּר זָבַח כֹּהֲנִים עַל מִשְׁמְרוֹתָם׃ וְהַלְוִיִּם בִּכְלֵי

ruht nicht der Dränger, ruht nicht die Gelderpressung. Die berühmte Gemeinde, die Mutterstadt (Jerusalem) ging unter; sie vergingen vor Entsetzen von übermüthigen Frevlern bereitet, darüber zerrinnen meine Augen in Thränen. Groß ist das Seufzen des Restes Deines Volkes. O eile, Rache zu üben an den Vertilgern Deiner Erkornen, gieße Deinen Zorn über sie aus! Der Du in Ewigkeit thronest, zu Dir erheben wir die Hände — o daß unser Blut, unsere Thränen nicht unbeachtet bleiben! o schweige nicht, der Du im Himmel wohnest! Bringe schnell Deine Rache über sie, stoße sie, wie Schaafe, zur Schlachtung hin, und der Gerechte wird sich freuen, so er Vergeltung schauet. Laß mich das Strafgericht erblicken, Höchster, wann Du die Widerspenstigen aufreibest, wann Du in Unglück zerfließen lässest die, so Dein gesunkenes Volk aufzehrten! Bringe die Schmach über die Barbaren, und Deine Frommen jubeln!

Nebuchadnezar hat mich aufgerieben, mich zerrüttet; wie ein Drache kam er daher und verschlang und zermalmte mich, bis er mich ganz vernichtet. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian sprang wie ein Löwe an mich heran, brach wie ein Dieb im Finstern ein, zerstörte den Tempel noch vollends. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar zog doppeltbeflügelt heran, bestieg mit seinen Schaaren die Felsen und alsbald schleuderten die wüthenden Heere ihre Pfeile ab. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian flog mit seinen vier Heeresflügeln herbei, wie Vespasian und Titus überfiel er das vierpanierige Israel; nach den vier Weltgegenden zerstreuten sie uns. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar brachte alle gefangenen Jünglinge um, er schonte nicht Jüngling noch Jungfrau, ermordete ehrwürdige Greise. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian zerschmetterte die Kinder an einem Steine und machte sie dem Staube gleich, der getreten wird; in einem Garten wurden Mütter sammt den Kindern erschlagen. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar schlachtete die Priester bei ihrem Dienste, die Leviten bei ihrem Gesange; roth färbte den Tempel der

שִׁירוֹתָם. וַיִּצְבַּע בְּמָעוֹן דַּם שְׁחִיטָתָם. זכור יי מה היה לנו:
אַדְרִיאָנוּס חִלֵּל כֹּהֵן וְכֹהֶנֶת וּמַחְמַד עַיִן. וַיְשִׂימֵם לְלַעַג וּלְאַיִן. וַיִּקַּח הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה וְהַיַּלְדָּה מָכַר בַּיַּיִן. זכור יי מה היה לנו:
נְבוּכַדְנֶאצַּר טוּבֵי בְּנֵי מֶלֶךְ הָרַג לְעֵינָיו. וְאַחַר פְּרָכוּס עִוֵּר עֵינָיו. וְעָלָיו מְקוֹנְנִים עַל צִיּוֹן וְעַל בָּנָיו. זכור יי מה היה לנו:
אַדְרִיאָנוּס יָהַר עַל יוֹלֶדֶת הַשִּׁבְעָה. לְעֵינֶיהָ הִפִּיל הַשִּׁבְעָה. וּלְאַחַר שָׁעָה נָפְחָה נַפְשָׁהּ וְהִשְׁקִיעָה. זכור יי מה היה לנו:
נְבוּכַדְנֶאצַּר כָּעַס בְּבִקְעַת דּוּרָא. מִלְּאָהּ חֲלָלִים מֵעַם נִבְרָא. וְגָזַר גְּזֵרָה יִתְרְמֵא לְגוֹ אַתּוּן נוּרָא. זכור יי מה היה לנו:
אַדְרִיאָנוּס לְמוּלוֹ עָשׂ בִּכְפְלַיִם. וְגָזַר דִּינִים מִיתוֹת שְׁתַּיִם. מִיתַת חֶנֶק בְּמַיִם. וּשְׂרָפוּם בִּנְחֻשְׁתַּיִם. זכור יי מה היה לנו:
נְבוּכַדְנֶאצַּר מְעוֹנֵן כְּמוֹ מְכַשְּׁפִים. מְנַחֵשׁ כְּמוֹ אַשָּׁפִים. קִלְקַל בַּחִצִּים וְשָׁאַל בַּתְּרָפִים. זכור יי מה היה לנו: אַדְרִיאָנוּס נִתְחַכֵּם עֵצוֹת אַכְזָרִיּוֹת. וְשָׁאַל בְּמַסּוֹת נְטוּיוֹת. וַיַּעַל וַיִּשְׂרוֹף אַרְבַּע מֵאוֹת וּשְׁמוֹנִים בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת. זכור יי מה היה לנו:
נְבוּכַדְנֶאצַּר סָךְ עוֹד מִכִּסֵּא בֵּית עֲתָרוֹת. מְקוֹם הַנִּכְבָּד נָטוּי בִּגְבוּרוֹת. עֲשָׂהוּ לְאֻכָּרוֹת. זכור יי מה היה לנו:
אַדְרִיאָנוּס עָשָׂה כְּפְלַיִם בָּהּ. וַיַּהֲפוֹךְ מְסִבָּהּ. וְצִוָּה עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ. זכור יי מה היה לנו:
נְבוּכַדְנֶאצַּר פִּגֵּר מָוֶת הַמְכוּסָסִים. וְהִכָּה הַבַּיִת הַגָּדוֹל רְסִיסִים. וַעֲשָׂהוּ רְסִיסִים רְסִיסִים. זכור יי מה היה לנו:
אַדְרִיאָנוּס צִוָּה לְרָסְסוֹ בִּבְקִיעִים. וְהִכָּה הַבַּיִת הַקָּטֹן בְּקָעִים. וְנַעֲשָׂה בְּקָעִים בְּקָעִים. זכור יי מה היה לנו:
נְבוּכַדְנֶאצַּר קָפַץ כְּמוֹ אַרְיֵה לִהְיוֹת. וַיַּכֵּם מַכּוֹת

Geopferten Blut. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian entweihte Priester und Priesterin und alle Edlen, er machte sie zum Gespötte, zu Nichts, er gab die Knaben hin für Buhlerinnen, die Mädchen für Wein. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar richtete die königlichen Prinzen vor des Königs (Zidkiah's) Augen hin und nachdem sie geendet, blendete er noch seine Augen. Ueber ihn trauern wir, über Zions Pracht und seine Söhne! Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian triumphirte über eine Mutter von sieben Kindern, er ließ vor ihren Augen die sieben Kinder niedermetzeln; kurz nachher hauchte auch sie ihre Seele aus. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar wüthete in der Ebene Dura[1]) füllte mit des uralten Volkes Leichen sie an; zornig rief er: „Werfet sie in den geheizten Kalkofen!" Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian hingegen übte doppelt die Grausamkeit, er fällte zwiefaches Todesurtheil, ließ ersäufen im Wasser und verbrennen mit glühendem Erze. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar wählte die Zeit aus wie die Wahrsager, ahnte wie die Zauberer, schüttelte die Pfeile, fragte die Therafim[2]). Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian ersann grausame Anschläge, suchte ausgedehnte Plagen aus, er kam herauf und verbrannte 480 Bethäuser. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar schloß den göttlichen Thron, den Tempel der Andacht lange ein, die herrliche Stätte prangend in Hoheit, wandelte er in Ackerfeld um. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian hauste doppelt grausam; er kehrte völlig das Heiligthum um, befahl: „Zerstöret, zerstöret bis auf den Grund!" Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar zerstückte die im Blute sich Wälzenden, zersplitterte den großen Tempel. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian befahl, ihn ganz zum Trümmerhaufen zu machen; er zerschlug den kleinen Tempel (die Bethäuser), daß die Spähne weit weg fuhren. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar sprang wie ein Löwe heran, schlug tiefe Wunden und verjagte die Helden aus ihrer Wohnung.

---

[1]) Siehe Daniel Kap. 3. und Talm. Sanhedr. 92, b.

[2]) Ein Zaubergeräth, nach Jecheskel 21, 26.

טְרִיּוֹת. וַיְנִיסֵם מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת. זכור יי מה היה לנו:
אַדְרִיאָנוּס רָץ כְּנָמֵר שָׁקַד שְׁעָרִים. וַיִּתְהַלֵּךְ בִּמְרוֹם הָרִים. וַיֵּחָבְאוּ מִפָּנָיו הַרְרֵי נְמֵרִים. זכור יי מה היה לנו:
נְבוּכַדְנֶאצַּר שִׁכַּח עַם קְדוֹשִׁים. וְגַם כְּלֵי קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. רְשָׁמָם כְּבֵית קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים. זכור יי מה היה לנו:
אַדְרִיאָנוּס תָּקַף בְּרֹב דָּלְיוֹתָיו הָרַבִּים. וַיִּקַּח כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ הַחֲשׁוּבִים. צָרַח אַל תַּחְמְלוּ עַל כַּסְפָּם וּזְהָבָם וּלְקַחְתֶּם מַחֲמַדֵּם הַטּוֹבִים. זְכֹר יְיָ מֶה הָיָה לָנוּ:

ע״ס א״ב.

כו אֵיךְ נָפְלָה מִמֶּנּוּ עֲטָרָה. בָּא עָלֵינוּ עֶבְרָה. גַּם זַעַם וְצָרָה. כִּי נִשְׁבָּה בֵּית הַבְּחִירָה. אוי לי כי שֻׁדַּד אָהֳלִי:
דְּבִיר מְשׂוֹשֵׂנוּ נִשְׁבָּה. הָיָה מִקְדָּשֵׁנוּ חָרְבָּה. וְגָלְתָה מִמֶּנּוּ אַהֲבָה. כִּי נִשְׁבָּה בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה. אוי לי כי שדד אהלי:
זֶה הַיּוֹם לְאֵבֶל וּלְתִפְלָה. חָשַׁךְ בָּנוּ אֲפֵלָה. טַעַם כִּי אֵין בָּנוּ תְהִלָּה. כִּי נִשְׁבָּה בֵּית תְּפִלָּה. אוי לי כי שדד אהלי:
יוֹם זֶה לְאֵבֶל מִכָּל־הַיָּמִים. כִּי הוּסַר מִמֶּנּוּ אוּרִים וְתֻמִּים. לָחֲצוּ אַלְמָנוֹת וְגָלוּ יְתוֹמִים. כִּי נִשְׁבָּה בֵּית עוֹלָמִים. אוי לי כי שדד אהלי: מֵאָז נָפְלָה עֲטֶרֶת כְּהֻנָּה. נִפְקַד עָלֵינוּ עֲוֹנָהּ. סֻגַּר וְנִשְׂרַף מְעוֹנָהּ. כִּי נִשְׁבָּה בֵּית הַתְּחִנָּה. אוי לי כי שדד אהלי: עֵינֵינוּ רָאוּ הַמִּקְדָּשׁ. פָּרוּשׂ עָלָיו הַמּוֹקֵשׁ. צָרוּר וּכְקֶצַח יוּדָשׁ. עַל כִּי נִשְׁבָּה הַקֹּדֶשׁ וְהַמִּקְדָּשׁ. אוי לי כי שדד אהלי: קָרַב בָּנוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה. רַדְנוּ לְמַטָּה וְאֵין לָנוּ הֲנָחָה. שֶׁבָּאָה עָלֵינוּ צְוָחָה. כִּי נִשְׁבָּה בֵּית הַבְּחִירָה וְהַמְּנוּחָה. אוי לי כי שדד אהלי:

Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian rannte wie der Tiger, lauerte vor den Städten, er bestieg die höchsten Berge, und selbst die Tapfersten verbargen sich vor ihm. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Nebuchadnezar suchte das heilige Volk in Vergessenheit zu bringen, er raubte selbst die heiligsten Tempelgefäße aus dem Allerheiligsten. Gedenke, Herr, was uns geschehen! Hadrian mächtig durch seine viele Legionen, nahm die heiligen Kleinodien weg. Er schrie: „Schonet nicht ihr Silber und Gold, nehmet ihnen ihr Kostbarstes weg!"

Ach, die Krone ist uns entfallen! Strafgerichte, Kränkung und Leiden kamen über uns, das auserwählte Haus ist uns genommen — Wehe, unsre Wohnung ist verheert! Der Tempel unserer Wonne ist weg, unser Heiligthum liegt verödet, Gottes Gnade wich von der Opferstätte — Wehe, unsere Wohnung ist verheert! Dieser Tag ward uns zur Trauer und zur Ahndung, dichte Finsterniß brachte er über uns; lobenswerthe Thaten hatten wir keine mehr, darum ward das Bethaus uns geraubt — Wehe, unsre Wohnung ist verheert! Mehr als sonst haben wir an diesem Tage zu trauern, denn an ihm wurden uns die Urim und Thumim entzogen, wurden die Wittwen bedrängt, die Waisen in's Exil geführt und das Haus der Ewigkeit (Tempel) zerstört — Wehe, unsre Wohnung ist verheert! Da fiel die Priesterkrone, da wurde unsere Missethat geahndet, da wurde der heilige Wohnsitz geschlossen und verbrannt, das Haus der Andacht vernichtet — Wehe, unsere Wohnung ist verheert! Unsere Augen sahen das Heiligthum. Das Netz wurde über es geworfen, es ward belagert und wie Dill zusammengeschlagen; dahin ist das Heilige, das Heiligthum — Wehe, unsre Wohnung ist verheert! Kummer und Seufzen ist über uns gekommen, tief sind wir gesunken und finden keine Ruhe; Klageschrei ist unser Loos, denn weg ist das erwählte Haus, der Ruheort — Wehe, unsre Wohnung ist verheert!

תִּעַבְנוּ וְסַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ. וְלָקִינוּ כִּפְלַיִם כְּתוֹכְחוֹתֶיךָ, רַחֵם נָא צֹאן מַרְעִיתֶךָ, כִּי הֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ. וּשְׁלַח מֵקִים יְרִיעוֹתַי וְנוֹטֶה עוֹד אָהֳלָי:

ע"ס א"ל ב"ם ובסוף כיסותפו חיזה חרוזים על גזירת התנ"ו,
וסיומי החרוזים על לשון הכתוב.

כז אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד עֲגוּנָה. רַבָּתִי עָם מְקוֹנֶנֶת קִינָה. הוֹי אֲרִיאֵל קִרְיַת חָנָה: לָאָרֶץ יְשַׁבְּרָם וְצָוַח עַל מִקְדָּשֵׁהוּ. אִלְמָלֵא מִקְרָא כָּתוּב אִי אֶפְשַׁר לְאָמְרֵהוּ. וַיִּקְרָא יְיָ אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא: בְּקוֹל בְּכִיָּה אָמַר לְיִרְמְיָה. קוּם קְרָא לְאָבוֹת וּלְבֵן בִּתְיָה. וְלֶךְ לְךָ לְהַר הַמֹּרִיָּה: מַהֵר רוֹעֶה נֶאֱמָן לְמַלְאָכָיו בִּנְחִיצָה. לָדַעַת מַה־זֶּה וְהֵמָּה בּוֹכִים בִּנְאִיצָה. הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חֻצָה: גָּלוּ בָנִים מֵעַל שֻׁלְחַן אֲבִיהֶם. וַיִּשְׁכַּח כִּי רֶגֶל תְּזוּרֵיהֶם. וּבְלִיַּעַל כְּקוֹץ מֻנָּד כֻּלָּהַם: נָתְנוּ קוֹלוֹת אָבוֹת וּבָנִים. מִשַּׁעַר לְשַׁעַר עָבְרוּ מְקוֹנְנִים. בִּבְכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים: דָּבַב קִינָה שׁוֹכֵן מְעוֹנָה. אוֹי לוֹ לַמֶּלֶךְ שֶׁבְּקַטְנוּתוֹ מַצְלִיחַ וְלֹא בְזִקְנָה. אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים וְאֵבֶל כִּבְנוֹת יַעֲנָה: סָח הֲרֵינִי כְּאָב אֲשֶׁר לַבֵּן תָּאַב. וּמֵת בְּיוֹם חֻפָּתוֹ וְהִנּוֹ נִכְאָב. כִּי הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל לְאָב: הָאִישׁ עָנָו קָלַל הַמָּאוֹר. אֲשֶׁר לֹא חָשַׁךְ בַּצָּרָה לָאוֹר. וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא לֹא יִהְיֶה אוֹר: עָנָה הַשֶּׁמֶשׁ מָה עָשִׂיתִי אָנִי. בַּשֵּׁבֶט יִסְּרוּנִי לְהָאִיר צִוּוּנִי. הַסֹּבְבִים בָּעִיר הִכּוּנִי פְּצָעוּנִי: וּשְׁלֹשֶׁת הָרוֹעִים צָעֲקוּ צַעֲקָתָם. לַשָּׁוְא יָגַעְנוּ בְּעַמּוּד עָנָן לַנְחוֹתָם. קוֹל יִלְלַת הָרֹעִים כִּי שֻׁדְּדָה אַדַּרְתָּם: פָּתַח אַב הֲמוֹן בְּקוֹל יְלָלָה. אוֹר כַּשְׂדִּים

Wir haben uns verschuldet, sind von Deinen Geboten gewichen, darum trafen uns schwer Deine angedrohten Strafen. — O erbarme Dich wieder der Schaafe Deiner Weide, sie sind ja Dein Volk und Dein Erbe! o sende ihn bald, der meine Wohnung wieder aufrichten und mit der alten Pracht verzieren wird! —

Ach, wie einsam, wie verlassen liegt sie da, die Stadt, die einst so volkreich war! Sie klagt ihr Klagelied: Wehe, Tempelstadt, Residenz der Könige! — Selbst der Erhabene rief zur Trauer ob seines Heiligthums, wie jenes Schriftwort es bezeugt: Es rief der Herr, der Gott der Heere an jenem Tag zum Weinen (Jes. 22, 12). Im Klageton sprach er zu Jirmia: „Auf! rufe die Väter! rufe Bithjah's Sohn (Moscheh)! gehe zum Berge Moriah hin!" — Und der treue Hirte eilte schnell hin zu den Engeln, um zu erfahren, was dies bedeute; diese weinten sehr, ja, die Mächtigen, sie schrieen. „Die Söhne sind vom Tische ihres Vaters verjagt; er beachtet es nicht, daß des Feindes Fuß sie zertritt, daß Nichtswürdige wie Dornen sie umgeben." — Weinend erhoben Väter und Kinder die Stimme, zogen klagend von Thor zu Thor, kamen weinend und flehend daher. Der in der Höhe Thronende erhob die Klage: „Wehe dem Könige, der nur in der Vorzeit und nicht auf immer das Heil spenden konnte! Ein Aechzen, gleich den Drachen, stellte ich darob an, ein Trauern, wie die jungen Strauße!" Er sprach: „Ich bin nun einem betrübten Vater gleich, dem sein geliebter Sohn am Hochzeitstage starb; denn ich, ich bin der Vater Israels!" — Der Demuthsvolle (Moscheh) verwünschte die Himmelsleuchte, weil sie ihr Licht nicht entzog jenem Leidenstage; kein Licht sollte sein an jenem Tage. — Und die Sonne erwiederte: „Was habe ich verbrochen? mir ward zu leuchten befohlen, des Weltbaues Gesetze zwangen mich dazu." Die drei Hirten[1]) schrieen auf: „So haben wir uns vergeblich bemühet, unser Volk zu leiten mit der Wolkensäule! Heulet ihr Hirten, denn verwüstet ist die Herrlichkeit!" Der Ahne des Volkes (Abraham) flehte jammernd den Dränger an:

[1]) Moscheh, Aharon und Miriam.

לֹא תַעֲשֶׂה כָלָה· לַאֲשֶׁר מוּצָק לָהּ: זֵדֵי שֵׁשַׁךְ לִשְׁמוֹעַ לֹא חָפָצוּ· לִשְׁחוֹט הַבֵּן בִּכְנַף אָבִיו וְאִמּוֹ לָחָצוּ· וַיַּשִּׂיגוּ אֶת צִדְקִיָּהוּ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ וְכָל חֵילוֹ נָפֹצוּ: צָרֵי טִיטוּס וְאַסְפַּסְיָאנוּס מֵאַרְצִי הִגְלוּנִי· אַדְרִיאָנוּס שְׁחִיק עֲצָמוֹת בְּבֵיתָר בִּתְּרָנִי· סְבָבוּנִי כְּלָבִים עֲדַת מְרֵעִים הִקִּיפוּנִי: חָרַק שִׁנָּיו טַרְגִּיָּאנוּס עַל יְדֵי מוֹסֵר· וּבָא בַּחֲמִשָּׁה בַּעֲשָׂרָה שַׁעַר בְּלִי חָסֵר· מִקְצֵה הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר יִדְאֶה הַנָּשֶׁר: קָשָׁה הִיא זֹאת וְנִפְלֵאת לִרְחוּמֶיךָ· אֵיךְ נֶהֶרְגוּ וְנֵרוֹת הִדְלִיקוּ לִכְבוֹד שְׁמֶךָ· לָמָּה יְיָ יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ: טָבְעוּ שָׁלשׁ סְפִינוֹת לְשִׁמְךָ אָיוֹם· בְּלִי שֶׁבֶת קָלוֹן לִמְצוֹא פִדְיוֹם· כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם: רְעָצוּנוּ מִצְרַיִם וְכַשְׂדִּים רְצָצוּנוּ· יְוָנִים הֱמָמוּנוּ רוֹמָנִים אֲכָלוּנוּ· אֲפָפוּנוּ מִשְׁבְּרֵי מָוֶת נַחֲלֵי בְלִיַּעַל יְבַעֲתוּנוּ: יָהּ בִּלַּע כָּל נְאוֹתַי· בֵּית סֵפֶר לְמִקְרָא וּלְמִשְׁנָה מִנְיַן מְלֵאתַי· לֹא שָׁלַוְתִּי וְלֹא שָׁקַטְתִּי וְלֹא נָחְתִּי: שְׁכֵנַי הוֹטְאִים בְּכָל תִּעוּב וְזִמָּה· מַה נִּשְׁתַּנֵּיתִי מִכָּל לָשׁוֹן וְאֻמָּה· עֲנִיָּה סֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה: כִּי הֵמָּה בְּשַׁלְוָה וַאֲנִי עֲלוּבָה· צוּר הִצְלִיחַ דַּרְכָּם וּנְתִיבָתִי עִוָּה· נְתָנַנִי שֹׁמֵמָה כָּל הַיּוֹם דָּוָה: תָּמִיד גּוֹזְרִים לְהַפְרִיד חֲבִילָתִי· אֲשֶׁר בּוֹ נִקְשָׁרָה וְנוֹאֲמִים לְכַלּוֹתִי· בַּשְּׁמִידָה הַיּוֹרֵשׁ וְכִבּוּ גַּחַלְתִּי: ∴ עֲשָׂרָה צַדִּיקִים שְׁתוּתֵי אֲדָמָה· הַדְּרָשָׁן וַחֲבֵרָיו הֹרְגוּ בְּחֵמָה· לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה: בִּשְׁנַת תִּתְנוּ לָטֶבַח נְתָנוּנוּ· עֲדַת קְדוֹשָׁיו לְשִׁמְךָ קִדְּשָׁנוּ· יָגַעְנוּ וְלֹא הוּנַח לָנוּ: פָּשְׁטוּ צַוָּארָם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כְּהַשְׁמִיעוּ·

„Der Du wie ich aus Chaldea stammest, richte doch meine Nachkommen nicht völlig zu Grunde!" — Aber die Uebermüthigen aus Scheschach (Babel) hörten nicht auf ihn, sie schlachteten die Kinder im Schooße der Eltern, sie drangen ein und erreichten den Zidkiah in der Ebene Jericho und zerstreuten sein ganzes Heer. Die Dränger Titus und Vespasianus vertrieben mich aus meinem Lande, Hadrianus — sein Gebein werde zermalmt — hieb mich in Bethar zusammen. So umringten mich die Hunde, so schloß die Rotte der Frevler mich ein. Von einem Verräther aufgehetzt, knirschte Trajanus und flog schnell wie ein Adler herbei; er legte einen Weg von zehn Tagereisen in fünfen zurück. Hart war dies, unbegreiflich Deinen Verehrern; sie hatten zur Ehre Deines Namens Lichter angezündet und wurden darüber ermordet! Warum, o Ewiger, ist so Dein Zorn über Dein Volk entbrannt? — Aus drei Schiffen stürzte sich die Mannschaft um Deines Namens willen, Ehrfurchtbarer! in das Meer. Sie wollten der Schande sich nicht ergeben und suchten drum Erlösung bei Dir und gingen Dich verherrlichend in den Tod. — Egypten drückte uns, die Chaldäer zerschlugen uns, die Griechen verwirrten uns, die Römer zehrten uns auf — so umringten mich stets die Wogen des Todes und erschreckten mich des Verderbens Ströme. Der Herr hat meine Wohnungen alle verheert, alle Lehrhäuser des Gesetzstudiums, 480 an der Zahl; dahin ist mein Friede, mein Glück, meine Ruhe! Meine Nachbaren sündigen mit allen Lastern und Schandthaten; — warum also bin ich ausgezeichnet unter allen Völkern und Sprachen, ich Arme, Bestürmte, Trostlose!? Denn sie leben in Frieden und ich bin verachtet, ihren Weg hat Gott beglückt und meinen Pfad hat Er verschüttet, mich machte er irre, immer leidend. — Immerfort trachten meine Feinde den Bund zu trennen, der mit dem Ewigen uns verbindet; sie sprechen um mich zu verderben: „Auf, lasset uns sie vertilgen bis auf den letzten Erben!" so möchten sie mir auslöschen den Funken. — Zehn Gerechte, Grundpfeiler der Erde, der Schrifterklärer (Rabbi Akiba) und seine Genossen wurden grausam ermordet; es waren die Heiligsten im Lande. Doch im Jahre 4856 wurden wir alle zum Tode bestimmt und ganze Gemeinden Deiner Heiligen opferten sich für Deinen Namen; wir wurden geschwächt und kamen nicht zur Ruhe. Sie gaben ihren Hals dem Schwerte hin und riefen dabei: „G o t t i s t e i n z i g!" Vater und Sohn wurden vereint

יַחַד הָאָב וְהַבֵּן בְּהִתְחַבְּרָם נִפְגָּעוּ· דָּמִים בְּדָמִים נָגָעוּ: צָרוּף אִמְרָתְךָ צִוִּיתָ בְּמִצְוֹתֶיךָ· אוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא יִשְׁחֲטוּ שְׁחִיטָתֶךָ· כָּרוּ לִי זֵדִים דָּבָר אֲשֶׁר לֹא כְתוֹרָתֶךָ: וְאֵיךְ תַּחֲרִישׁ וְתִתְאַפַּק בְּבַלַּע בּוֹגְדִים עֲדָתֶךָ· בְּשָׁפְכָם דָּמָם עַל יִחוּד אֱלָהוּתֶךָ· כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחְנוּ תּוֹרָתֶךָ: שׁוּרַת הַדִּין עִמְּךָ מַלְכֵּנוּ· לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה וְהַבֹּשֶׁת לָנוּ· בְּמַעֲשֵׂינוּ הָרָעִים וּבְאַשְׁמָתֵנוּ: צְדָקָה עָשִׂיתָ עִמָּנוּ שֶׁהִגְלִיתָנוּ שְׁתֵּי שָׁנִים קֹדֶם לְוְנוֹשַׁנְתֶּם מִלְּאַבְּדֵנוּ· וַיִּשְׁקֹד יְיָ עַל הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ עָלֵינוּ· כִּי צַדִּיק יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְעַתָּה יְיָ נִתְקַיְּמוּ דִּבְרֵי אוּרִיָּה· וּמָתַי תְּקַיֵּם דִּבְרֵי זְכַרְיָה· וְהָעֲטָרֹת תִּהְיֶה לְחֵלֶם וּלְטוֹבִיָּה וְלִידַעְיָה: צֶמַח צַדִּיק תַּצְמִיחַ לָנוּ· הוּא מְנַחֵם יְנַחֲמֵנוּ· וְזֶה שְׁמוֹ אֲשֶׁר יִקְרְאוֹ יְיָ צִדְקֵנוּ: שִׁילֹה וּנְהוֹרָאִי תִּתֵּן חֲנִינָה· בְּעַצְמְךָ בִּכְבוֹדְךָ תְּנַחֵם נֶאֱמָנָה· וּפְדוּיֵי יְיָ יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה: אַפְּךָ תָּשׁוּב וּתְנַחֲמֵנוּ· יָהּ רַחֲמֶיךָ יְבוֹאוּנוּ· יְיָ מַלְכֵּנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ:

ע"ס א"ב.

כח אֵשׁ תּוּקַד בְּקִרְבִּי· בְּהַעֲלוֹתִי עַל לִבִּי· בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:
קִינִים אָעִירָה· לְמַעַן אַזְכִּירָה· בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם:
אָז יָשִׁיר מֹשֶׁה· שִׁיר לֹא יִנָּשֶׁה· בצאתי ממצרים:
וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָה· וְנָהָה נְהִי נִהְיָה· בצאתי מירושלם:
בֵּיתִי הִתְכּוֹנָן· וְשָׁכַן הֶעָנָן· בצאתי ממצרים:
וַחֲמַת אֵל שָׁכְנָה· עָלַי כַּעֲנָנָה· בצאתי מירושלם:
גַּלֵּי יָם הָמוּ· וְכַחוֹמָה קָמוּ· בצאתי ממצרים:

niedergestoßen und beider Blut floß zusammen. In Deinem lautern Worte gabst Du das Gebot, die Mutter nebst ihrem Jungen nicht zusammen zu schlachten; und diese Frevler verfuhren mit mir, Deiner Lehre zuwider. Wie kannst Du schweigen und an Dich halten, wenn die Treulosen Deine Gemeinde verschlingen, wenn sie ihr Blut vergießen weil sie Deiner Einheit huldigen? Alles dies hat uns getroffen, doch haben wir Deine Lehre nicht vergessen. Dein Gericht ist gerade, unser König! Dir, Ewiger, ist die Gerechtigkeit! aber unser ist die Scham wegen unsrer bösen Thaten, unsrer Verbrechen. Du handeltest noch schonend mit uns! Du brachtest uns 2 Jahre vor der bestimmten Frist von 852 Jahren in's Exil, auf daß wir nicht ganz zu Grunde gingen[1]); darum beschleunigtest Du das Elend über uns, weil Du huldvoll bist, Du, Ewiger unser Gott. Und nun, o Ewiger, ist Urjah's Prophezeihung erfüllt[2]). Wann wirst Du Secharia's Prophezeihungen erfüllen? wann wirst Du uns wieder krönen? O so laß den frommen Sprößling bald uns kommen, daß er, der Tröster, uns wieder tröste, er dessen Name sein wird — „Heil unsres Gottes"[3]). Dem Friedensfürst, dem Erleuchteten, spende Deine Huld. Du selbst aber in Deiner Herrlichkeit tröste Deine Gläubigen, daß die von Gott Befreiten zurückkehren und einziehen in Zion mit Jubel. Ja, Dein Zorn legt sich und Du wirst uns trösten, Dein Erbarmen, Gott, wird uns zu Theil; der Ewige ist unser König, er wird uns helfen!

Wie Feuer lodert's in mir auf, denk ich der Zeit, als ich auszog aus Mizraim; aber Klagen stimm' ich an, so ich der Zeit erwähne, als ich auszog aus Jerusalem. Damals sang Moscheh das unvergeßliche Lied, als ich auszog aus Mizraim; Jirmia klagte und stimmte Trauerlieder an, als ich auszog aus Jerusalem. Mein Haus war gegründet, bedeckt mit der Wolke, als ich auszog aus Mizraim; Gottes Zorn ruhte auf mir düster wie Wolken, als ich auszog aus Jerusalem. Des Meeres Wellen rauschten und standen wie Mauern,

---

1) Siehe Talmud Gittin 88 und Raschi zu Daniel 9, 14.
2) Jirmia 26, 20. Vgl. Raschi zu Jesaia 8, 2.
3) Nach Jirmia 23, 6.

וְדוֹנִים שָׁטָפוּ. וְעַל רָאשֵׁי צָפוּ. בצאתי מירושלם:
דְּגַן שָׁמַיִם. וְצוּר יָזוּב מָיִם. בצאתי ממצרים:
לַעֲנָה וְתַמְרוּרִים. וּמַיִם הַמָּרִים. בצאתי מירושלם:
הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב. סְבִיבוֹת הַר חוֹרֵב. בצאתי ממצרים:
קוֹרֵא אֶל אֵבֶל. עַל נַהֲרוֹת בָּבֶל. בצאתי מירושלם:
וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְיָ. כְּאֵשׁ אוֹכֶלֶת לְפָנָי. בצאתי ממצרים:
וְחֶרֶב לְטוּשָׁה. לְטֶבַח נְטוּשָׁה. בצאתי מירושלם:
זֶבַח וּמִנְחָה. וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. בצאתי ממצרים:
סְגֻלַּת אֵל לְקוּחָה. כַּצֹּאן לַטִּבְחָה. בצאתי מירושלם:
חַגִּים וְשַׁבָּתוֹת. וּמוֹפְתִים וְאוֹתוֹת. בצאתי ממצרים:
תַּעֲנִית וְאֵבֶל. וּרְדוֹף הַהֶבֶל. בצאתי מירושלם:
טוֹבוּ אֹהָלִים. לְאַרְבָּעָה דְּגָלִים. בצאתי ממצרים:
אָהֳלֵי יִשְׁמְעֵאלִים. וּמַחֲנוֹת עֲרֵלִים. בצאתי מירושלם:
יוֹבֵל וּשְׁמִטָּה. וְאֶרֶץ שׁוֹקֵטָה. בצאתי ממצרים:
מָכוּר לִצְמִיתוּת. וְכָרוּת לִכְרִיתוּת. בצאתי מירושלם:
כַּפֹּרֶת וְאָרוֹן. וְאַבְנֵי זִכָּרוֹן. בצאתי ממצרים:
וְאַבְנֵי הַקֶּלַע. וּכְלֵי הַבֶּלַע. בצאתי מירושלם:
לְוִיִּם וְאַהֲרֹנִים. וְשִׁבְעִים זְקֵנִים. בצאתי ממצרים:
נוֹגְשִׂים וּמוֹנִים. וּמוֹכְרִים וְקוֹנִים. בצאתי מירושלם:
מֹשֶׁה יִרְעֵנוּ. וְאַהֲרֹן יַנְחֵנוּ. בצאתי ממצרים:
נְבוּכַדְנֶאצַּר טִפְסָר. וְאַדְרִיאָנוּס קֵיסָר. בצאתי מירושלם:
בַּעֲרוֹךְ מִלְחָמָה. יְיָ שְׁמָהּ. בצאתי ממצרים:
רָחַק מִמֶּנּוּ. וְהִנֵּה אֵינֶנּוּ. בצאתי מירושלם:
סִתְרֵי פָרֹכֶת. וְסִדְרֵי מַעֲרֶכֶת. בצאתי ממצרים:

als ich auszog aus Mizraim; wüthende Wogen stürmten und schlugen über mein Haupt zusammen, als ich auszog aus Jerusalem. Vom Himmel kam Speise, dem Fels entquoll Wasser, als ich auszog aus Mizraim; Gall' und Wermuth erhielt ich und bittere Wasser, als ich auszog aus Jerusalem. Des Morgens und Abends stand ich am Choreb, als ich auszog aus Mizraim; Zur Trauer rief ich an Babels Strömen, als ich auszog aus Jerusalem. Die Herrlichkeit Gottes wie verzehrendes Feuer schien sie vor mir, als ich auszog aus Mizraim; Das blanke Schwert zum Schlachten gezückt, erblickte ich, als ich auszog aus Jerusalem. Ich weihete Opfer und Gaben und heiliges Salböl, als ich auszog aus Mizraim; Gottes Volk wurde wie Schaafe der Schlachtbank geweiht, als ich auszog aus Jerusalem. Feste und Ruhetage genoß ich, Zeichen und Wunder, als ich auszog aus Mizraim; aber Fasten und Trauern und vergebliches Mühen, als ich auszog aus Jerusalem. Schön standen die Zelten nach ihren vier Fahnen, als ich auszog aus Mizraim; Zelten der Ismaeliten und Lager der Heiden erblickt' ich, als ich auszog aus Jerusalem. Ich freute mich der Erlaß- und Jobeljahre, des Friedens im Lande, als ich auszog aus Mizraim; und wurde auf immer verkauft, zermalmt und zerstoßen, als ich auszog aus Jerusalem. Ich sah die Bundeslade, die Priestersteine, als ich auszog aus Mizraim; aber Schleidersteine und Mörderwaffen, als ich auszog aus Jerusalem. Ich sah Leviten und Priester die 70 Aeltesten, als ich auszog aus Mizraim; aber Dränger und Spötter, Verkäufer und Käufer, als ich auszog aus Jerusalem. Moscheh war der Hirte, Aharon der Führer, als ich ausgezogen aus Mizraim; Nebuchadnezar, der Fürst, Hadrian der Kaiser, als ich auszog aus Jerusalem. Führten wir Kriege, so war der Herr mit uns, als ich auszog aus Mizraim; aber ferne war er von uns, war nicht zu finden, als ich auszog aus Jerusalem. Ich hatte verhüllende Vorhänge, geordnete Schaubrode, als ich auszog aus Mizraim; doch Gottes Zorn ward

חֵמָה נִתֶּכֶת. וְעָלַי סוֹכֶכֶת. בצאתי מירושלם:
עוֹלוֹת וּזְבָחִים. וְאִשֵּׁי נִיחוֹחִים. בצאתי ממצרים:
בַּחוּצוֹת מְדֻקָּרִים. בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים. בצאתי מירושלם:
פְּאֵרֵי מִגְבָּעוֹת. לְכָבוֹד נִקְבָּעוֹת. בצאתי ממצרים:
שְׁרִיקוֹת וּתְרוּעוֹת. לְקָלוֹן וּזְוָעוֹת. בצאתי מירושלם:
צִיץ הַזָּהָב. וְהַמְשֵׁל וְרַהַב. בצאתי ממצרים:
הָשְׁלַךְ הַנֵּזֶר. וְאָפֵס הָעֵזֶר. בצאתי מירושלם:
קְדֻשָּׁה וּנְבוּאָה. וּכְבוֹד יְיָ נִרְאָה. בצאתי ממצרים:
נִגְאָלָה וּמוֹרָאָה. וְרוּחַ הַטֻּמְאָה. בצאתי מירושלם:
רִנָּה וִישׁוּעָה. וַחֲצוֹצְרוֹת הַתְּרוּעָה. בצאתי ממצרים:
זַעֲקַת עוֹלָל. וְנַאֲקַת חָלָל. בצאתי מירושלם:
שֻׁלְחָן וּמְנוֹרָה. וְכָלִיל וּקְטוֹרָה. בצאתי ממצרים:
אֱלִיל וְתוֹעֵבָה. וּפֶסֶל וּמַצֵּבָה. בצאתי מירושלם:
תּוֹרָה וּתְעוּדָה. וְסֵדֶר הָעֲבוֹדָה. בצאתי ממצרים:
שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה. וְנָס יָגוֹן וַאֲנָחָה. בְּשׁוּבִי לִירוּשָׁלָיִם:

ע"ס א"ב ובסוף חתום ברוך חזק.

כט אֶצְבְּעוֹתַי שָׁפְלוּ. וְאָשְׁיוֹתַי נָפְלוּ. אוֹיָה:
בְּנֵי צִיּוֹן גָּלוּ. וְכָל אוֹיְבַי שָׁלוּ. אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ:
בַּיִת וַעֲזָרוֹת. כְּיוֹם אַף נִגָּרוֹת. אויה:
פְּנֵי שָׂרִים וְשָׂרוֹת. כְּמוֹ שׁוּלֵי קְדֵרוֹת. אוי מה היה לנו:
גָּלַת הַכֹּתֶרֶת. כְּנֶבֶל נִשְׁבֶּרֶת. אויה:
עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת. לָאָרֶץ נִגְרֶרֶת. אוי מה היה לנו:
דַּרְכֵי עִיר אֲבֵלוֹת. וַיֶּחְדְּלוּ הַקֹּלוֹת. אויה:
אָרְחוֹת הַמְּסִלּוֹת. חֲשֵׁכוֹת וַאֲפֵלוֹת. אוי מה היה לנו:

ausgegossen und verhüllte mich, als ich auszog aus Jerusalem. Ich hatte Ganz- und Schlachtopfer und wohlgefällige Opferdüfte, als ich auszog aus Mizraim; erstochen auf den Straßen wurden Zions theuere Kinder, als ich auszog aus Jerusalem. Ich sah die prächtige Priesterkleidung, zur Verherrlichung eingeführt, als ich auszog aus Mizraim; aber Pfeifen und Lärmen zur Schmach und zum Schrecken hörte ich, als ich auszog aus Jerusalem. Ich besaß das goldene Stirnband, Herrschaft und Hoheit, als ich auszog aus Mizraim; gestürzt war die Krone, weg war die Hilfe, als ich auszog aus Jerusalem. Mit Heiligkeit und Prophetenthum, mit der göttlichen Majestät war ich umgeben, als ich auszog aus Mizraim; beschmutzt war ich aber und befleckt mit unreinem Geiste, als ich auszog aus Jerusalem. Ich vernahm Gesang und Sieg und Trompetenschall, als ich auszog aus Mizraim; aber Geschrei der Kinder und Aechzen der Erschlagenen, als ich auszog aus Jerusalem. Ich hatte Tisch und Leuchter, Ganzopfer und Räucherwerk, als ich auszog aus Mizraim; aber Götzen und Gräuel, Schnitzbilder und Standsäulen, als ich auszog aus Jerusalem. Gottes Lehre und Zeugniß und herrlicher Tempeldienst ward mir zu Theil, als ich auszog aus Mizraim; und Wonne und Freude werde ich wieder genießen, Kummer und Seufzer wird schwinden einst, wann ich zurückkehre nach Jerusalem. —

Meine Kraft ist gebrochen, meine Mauern sind gestürzt — Wehe! Zion's Kinder sind ausgewandert, glücklich alle meine Feinde — Wehe, was ist uns geschehen! An jenem Zornestage wurde Tempel und Vorhalle geschleift — Wehe! Fürsten und Fürstinnen wurden entwürdigt — Wehe, was ist uns geschehen! Die goldnen Säulen wurden wie Scherben zerbrochen — Wehe! die herrlichen Kronen zur Erde gestürzt — Wehe, was ist uns geschehen! Die Straßen der Stadt sind verödet, aufgehört hat der Gesang — Wehe! die gebahnten Wege sind verfinstert, dunkel — Wehe, was ist uns geschehen!

הֵיכָל וּכְתָלָיו׃ מֵעַי הָמוּ עָלָיו׃ אויה:

וְעַל שֻׁלְחָן וְכֵלָיו׃ וּמְעִיל עַל שׁוּלָיו׃ אוי מה היה לנו:

וָוֵי הָעַמּוּדִים׃ בְּיַד בְּנֵי עֲבָדִים׃ אויה:

וְהַקִּף רוֹכְדִים׃ רַכִּים וְנִכְבָּדִים׃ אוי מה היה לנו:

זְבָחִים וּמְנָחוֹת׃ לִמְשׁוּאוֹת וּמַדּוּחוֹת׃ אויה:

הֲדַר מִזְבְּחוֹת׃ בְּיָגוֹן וַאֲנָחוֹת׃ אוי מה היה לנו:

חֵל וְהַסּוֹרֵג׃ לְחֶרֶב וּלְהֶרֶג׃ אויה:

בִּנְיַן הַנֶּאֱרָג׃ נָדוּשׁ כְּמוֹרָג׃ אוי מה היה לנו:

טְלָאִים מְבֻקָּרִים׃ מִנִּי נֶעְדָּרִים׃ אויה:

וְטַבָּעוֹת סְדוּרִים׃ וְנִנָּסִין הַהֲדוּרִים׃ אוי מה היה לנו:

יְפִי נִבְרֶכֶת׃ אֵיכָה נֶהְפֶּכֶת׃ אויה:

וְגֶפֶן וּפָרֹכֶת׃ וּמִנְחַת מֻרְבֶּכֶת׃ אוי מה היה לנו:

כִּיּוֹר עִם כַּנּוֹ׃ הֻתְעַף בּוֹ וְאֵינוֹ׃ אויה:

הַנֵּר עִם שַׁמְנוֹ׃ לֻקַּח מִמְּכוֹנוֹ׃ אוי מה היה לנו:

לֶחֶם הַפָּנִים׃ שְׂאוּ עָלָיו קִינִים׃ אויה:

וְטוּרֵי רִמּוֹנִים׃ לְמִרְמָס נְתוּנִים׃ אוי מה היה לנו:

מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה׃ אוֹרָהּ נֶעְדָּרָה׃ אויה:

וּמַגְרֵפָה יְקָרָה׃ נְטוּלָה וַחֲסֵרָה׃ אוי מה היה לנו:

נוֹי יָם הַנְּחֹשֶׁת׃ לְעוֹבְדִים לַבֹּשֶׁת׃ אויה:

וּמַעֲשֵׂה הָרֶשֶׁת׃ וְחַלּוֹת מַרְחֶשֶׁת׃ אוי מה היה לנו:

סְלָתוֹת וּנְסָכִים׃ מֶנּוּ נֶחֱשָׁכִים׃ אויה:

וּבֹעַז וְיָכִין׃ לָאָרֶץ נִשְׁלָכִים׃ אוי מה היה לנו:

עַל מַחְתָּה וּמִזְרָק׃ אוֹיֵב שֵׁן חָרַק׃ אויה:

טְבִי גַּם כּוּז זָרַק׃ וְאֶת חַרְבּוֹ הֵבְרַק׃ אוי מה היה לנו:

Mein Inneres bebet ob des Allerheiligsten und seiner Wände — Wehe! ob des Tisches und seiner Geräthe, ob des Priestermantels und seiner Schellen — Wehe, was ist uns geschehen! Sclaven vernichteten die Säulenhaken — Wehe! die prächtigen theuern Pflastersteine — Wehe, was ist uns geschehen! Schlacht- und Speiseopfer wurden gestört und aufgehoben — Wehe! die schönen Altäre liegen verödet — Wehe, was ist uns geschehen! Mauer und Gitter ward niedergeschmettert — Wehe! das Kunstgebäude ward mit Dreschwalzen zermalmt — Wehe, was ist uns geschehen! Die fehlerlosen Opferthiere sind dahin — Wehe! weg sind die Reihen der Ringe, die verzierten Stangen — Wehe, was ist uns geschehen! Die schönen Pflanzungen, wie sind sie verwandelt — Wehe! der goldene Weinstock, der Vorhang, die Speiseopfer — Wehe, was ist uns geschehen! Das Waschbecken sammt Gestell, kaum sahen wir es und es war nicht mehr — Wehe! die Lampe sammt dem Oele wurde von ihrer Stelle genommen — Wehe, was ist uns geschehen! Stimmt Klage an ob des Schaubrodes — Wehe! ob der Reihen von Granatäpfeln, die mit Füßen getreten wurden — Wehe, was ist uns geschehen! Das Licht des reinen Leuchters ist dahin — Wehe! die werthvollen Schaufeln sind hinweggenommen — Wehe, was ist uns geschehen! Das glänzende Kupferbecken nahmen die Götzendiener — Wehe! sie nahmen das Netzwerk, die Pfannen — Wehe, was ist uns geschehen! Mehl- und Gießopfer sind uns entzogen — Wehe! Boas und Jachin[1]) sind zu Boden geworfen — Wehe, was ist uns geschehen! Rauchpfanne und Opferschaale entweihte der knirschende Feind — Wehe! Körbe und Becher warf er hin und ließ blitzen sein Schwert — Wehe, was ist uns geschehen! Thüren und Thore

[1]) Zwei Säulen an der Vorhalle des Tempels (1. König, 7, 21).

פִּשְׁפָּשִׁים וּשְׁעָרִים· אַרְצָה נִגְרָרִים· אויה:
הַתֻּמִּים וְהָאוּרִים· אֵיכָה נִסְתָּרִים· אוי מה היה לנו:
צְפִירַת מַעֲטָפוֹת· בְּאֵיכָה נֶהְדָּפוֹת· אויה:
לִשְׁכּוֹת הַיָּפוֹת· וּבֵית הַחֲלִיפוֹת· אוי מה היה לנו:
קִיר מָגֵן עֶרָה· וְקַרְקַר הָהָרָה· אויה:
וְזָרְקוּ הַמְּרָה· וְשָׂרְפוּ הַבִּירָה· אוי מה היה לנו:
רָאשֵׁי מִשְׁמָרוֹת· סְבוּכִים בַּצָּרוֹת· אויה:
וְשָׂרֵי הָעֲשָׂרוֹת· בְּיַד בַּעֲלֵי חֲטָרוֹת· אוי מה היה לנו:
שַׁעַר בַּת רַבִּים· לִזְאֵבֵי עֲרָבִים· אויה:
לָקְחוּ הַכְּרוּבִים· תֻּפִּים וַאֲבוּבִים· אוי מה היה לנו:
תָּאִים הַנָּאִים· לַבָּנִים הַשְּׂנוּאִים· אויה:
בַּפָּז מְסֻלָּאִים· לְחֻלְדּוֹת הַסְּנָאִים· אוי מה היה לנו:
בָּנִים הַיְקָרִים· בַּחֲרָבוֹת נִדְקָרִים· אויה:
לְוִיִּם הַמְשׁוֹרְרִים· וְכֹהֲנִים מַקְטִירִים· אוי מה היה לנו:
רוֹבִים וּפְרָחִים· לְחִצִּים וּשְׁלָחִים· אויה:
בְּכוֹרוֹת וּטְפוּחִים· בְּיָגוֹן נֶאֱנָחִים· אוי מה היה לנו:
וּמַפְתְּחוֹת זָרְקוּ· בְּשׁוּרָם כִּי לָקוּ· אויה:
בֶּעָוֹן נָמַקּוּ· וְכַפַּיִם סָפָקוּ· אוי מה היה לנו:
כַּפּוֹת וּבְזִיכִים· מֵנִי נִפְסָקִים· אויה:
וּבָנֵי נֶאֱנָקִים· בְּאֶרֶץ מֶרְחַקִּים· אוי מה היה לנו:
חֵי חוּבוֹ גָּבָה· וְצִיץ טָהוֹר נִשְׁבָּה· אויה:
נֵר מַעֲרָב כָּבָה· וְשִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה· אוי מה היה לנו:
זֵדִים כְּבֵי עֲדִינָה· עַל בְּנֵי מִי מָנָה· אויה:
פְּאֵר בִּגְדֵי כְהֻנָּה· בְּיָדָם נִתָּנָה· אוי מה היה לנו:

wurden der Erde gleich gemacht — Wehe; die Urim und Tummim, ach, sie wurden verborgen — Wehe, was ist uns geschehen! Die prächtigen Gewänder wurden schonungslos zerstört — Wehe! die schönen Gemächer, die Schlachtkammern — Wehe, was ist uns geschehen! Die Feinde stießen mit den Schilden gegen die Mauern, sie durchbrachen den Tempelberg — Wehe! sie warfen ihr Geschoß, verbrannten die Stadt — Wehe, was ist uns geschehen! Die Wachtposten wurden in Leiden verstrickt — Wehe! die Hauptleute erlagen unter den Schlägen — Wehe, was ist uns geschehen! In die volkreiche Stadt drangen die Wölfe der Wüste ein — Wehe! sie nahmen die Cherubim, die Pauken und Pfeifen — Wehe, was ist uns geschehen! Die schönen Zimmer nahmen die Verhaßten in Besitz — Wehe! die Hochgeschätzten gleich dem Golde mußten wie Wiesel sich verkriechen — Wehe, was ist uns geschehen! Die theuern Söhne wurden mit dem Schwerte durchbohrt — Wehe! die Leviten und Sänger und räuchernde Priester — Wehe, was ist uns geschehen! Jünglinge und Knaben traf der Pfeil und der Speer — Wehe! Erstgeborne und zarte Kinder verzehrte der Schmerz — Wehe, was ist uns geschehen! Die Priester warfen die Schlüssel in die Höhe, als sie das Unglück schauten — Wehe! dahinschwindend in ihrem Vergehen schlugen sie die Hände zusammen — Wehe, was ist uns geschehen! Löffel und Schaalen sind mir entrissen — Wehe! meine Söhne seufzen in fernen Landen — Wehe, was ist uns geschehen! Der Ewige forderte ein seine Schuld — das heilige Stirnblech wurde geraubt — Wehe! die westliche Lampe verlosch, es hörte auf die Freude am Feste des Wasserschöpfens — Wehe, was ist uns geschehen! Die frechen Söhne der Wollust triumphiren über das einst zahlreiche Volk — Wehe! die prachtvollen Priestergewänder sind in ihre Hand gegeben — Wehe,

קְטֹרֶת נֶעְדֶּרֶת· וְאָרוֹן וְכַפֹּרֶת· אויה:
תְּכֵן בַּזֹּרֶת· תְּקַבֵּץ נִפְזֶרֶת· עֹז מְהֵרָה תִּהְיֶה לָּנוּ:

ע"ס א"ב, ובסוף חתום אנכי מנחם העלוב ברבי מכיר.

ל אֵבֶל אֲעוֹרֵר· אֲנִינוּת אֲגָרֵר· אוֹיָה לִי:
בִּבְכִי אֲמָרֵר· בַּחֲמַת צוֹרֵר· דַּרְכֵי סוֹרֵר· אַלְלַי לִי:
גָּלוּת אָרַךְ· וְלִבִּי הֵרַךְ· אויה לי:
דָּרַךְ וּפָרַךְ· נַחְשְׁרַךְ· וְצִידוֹ חָרַךְ· אללי לי:
הַמְעַט מִבְּאִישַׁי· חִלְּלוּ מִקְדָּשַׁי· אויה לי:
וְהֵם בָּזוּ קָדָשַׁי· הֵחֵלוּ מִמִּקְדָּשַׁי· וְזִלְזְלוּ קְדוֹשַׁי· אללי לי:
זְמַן שְׁנַת תִּתְנ"וּ בְּיָ"א לְמַחְזוֹר רָנוּ: אויה לי:
חֲיָלוֹת זִיְּנוּ· מְקוֹמָם פִּנּוּ· כָּאַרְבֶּה נִמְנוּ· אללי לי:
טָעוּת בִּקְשׁוּ· וְעָלַי הִקְשׁוּ· אויה לי:
יִרְאָתָם קִשְׁקְשׁוּ· וְאוֹתוֹת הִקִּישׁוּ· וְאוֹתִי עִקְּשׁוּ· אללי לי:
כֹּפֶר מָאֲסוּ· וּנְפָשׁוֹת חָמָסוּ· אויה לי:
לְוִיַּי בּוֹסְסוּ· כֹּהֲנַי בּוֹשְׁסוּ· צְנוּעֵי אָנְסוּ· אללי לי:
מְתֵי חֶרֶב מְהֻדָּמִים· בְּאֶפֶס דָּמִים· אויה לי:
נִבְלַת תְּמִימִים· בְּלִי מוּמִים· הָיוּ שׁוֹמֵמִים· אללי לי:
סָחוּב וְהֻשְׁלַךְ· עָרוֹם לְלַכְלֵךְ· אויה לי:
עוֹבְדֵי לַמֹּלֶךְ· יָרֵב חֵיל מֶלֶךְ· וְרָדוּ בְּפֶלֶךְ· אללי לי:
פְּרִיעָה וּפְרִימָה· עַל תּוֹרָה תְּמִימָה· אויה לי:
צָר בְּיָד רָמָה· הַמְסֻכָּן תְּרוּמָה· נָם לְהַחֲרִימָה· אללי לי:
קוֹל בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת· וּבָתֵּי תוּשִׁיּוֹת· אויה לי:
רַחֲמָנִיּוֹת· בִּידֵיהֶן נְקִיּוֹת· זָבְחֵי רְאִיּוֹת· אללי לי:
שְׁלָמִים וְעוֹלוֹת· חֲתָנִים וְכַלּוֹת· אויה לי:

was ist uns geschehen! Das Räucherwerk fehlt sammt Bundeslade und Deckel — Wehe! Der Du das Weltall ausgespannt, o sammle die Zerstreuten wieder, laß uns bald wieder kräftig werden!

Trauer muß ich anregen, Klage anstimmen, Wehe mir! bitterlich weine ich, da Feindeswuth meine Pfade verwirrte — o des Jammers! Der Feind verlängerte meine Verbannung, brachte mein Herz zum Verzagen, Wehe mir! Er drückte mich peinigend nieder, der wilde Jäger; es gelang ihm seine Jagd — o des Jammers! Meinen Feinden war's zu wenig mein Heiligthum entweiht zu haben — Wehe mir! Sie machten noch verächtlich das Heilige, sie fingen mit meinen Heiligen an, gaben sie der Entwürdigung preis — o des Jammers! Im Jahre 4856 im 11ten Jahre des 256ten Mondzirkels — Wehe mir! Da kamen bewaffnete Schaaren wie Heuschrecken zahllos aus allen Orten daher — o des Jammers! Sie suchten mich irre zu leiten, erschwerten mein Joch — Wehe mir! In zügelloser Wuth fielen sie tückisch über mich her — o des Jammers! Jedes Lösegeld verschmähend raubten sie die Seelen — Wehe mir! Metzelten meine Leviten, traten meine Priester nieder und schändeten die Frauen — o des Jammers! Mit dem Schwerte wurden sie zerhauen, weil sie nichts verschuldet hatten — Wehe mir! Die Leichen der tadellos Frommen blieben unbegraben — o des Jammers! Nackt wurden sie hinausgeschleppt und in den Koth gezerrt — Wehe mir! Götzendiener bestritten Gottes Verehrer, beherrschten das ganze Land — o des Jammers! Laßt wachsen das Haar, zerreißet die Kleider ob der vollkommenen Lehre! Wehe mir! Der stolzirende Feind, der Holzanbeter sprach das Vertilgungsurtheil über sie aus — o des Jammers! Stimme der Noth tönt in den Bet- und Lehrhäusern — Wehe mir! Zärtliche Frauen schlachteten ihre Kinder, gleich heiligen Opfern, mit eigener Hand — o des Jammers! Hingemordet wie Ganzopfer wurden Bräutigam und Braut — Wehe mir! Wie

תּוֹדוֹת וּבְלִילוֹת. בַּחוּרִים וּבְתוּלוֹת. וְטוּבֵי קְהִלּוֹת. אללי לי:

אַחִים גַּם יַחַד. נִשְׁפַּךְ דָּמָם כְּאֶחָד. אויה לי:

כֵּן אֲחָיוֹת בְּפַחַד. יִרְאַת שֵׁם הַמְיֻחָד. לַטֶּבַח לְהֵאָחֵד. אללי לי:

מְלַמְּדֵי סֵפֶר. נֶשֶׁף וָצֶפֶר. אויה לי:

חֵךְ אִמְרֵי שֶׁפֶר. מָלֵא חָצָץ וָאֵפֶר. וְאַיֵּה שׁוֹקֵל וְסוֹפֵר. אללי לי:

הֶהָיְתָה זֹּאת מֵאָז. עָלָה גּוֹי עָז. אויה לי:

לְהַשְׁמִיד הוֹעָז. וְאָסַף עַם נוֹעָז. בְּנֵי נָבָל וְלוֹעָז. אללי לי:

בִּקֵּשׁ עֵקֶר. רַק לַעֲקוֹר וּלְעַקֵּר. אויה לי:

בְּקוּ אַרְמִי מְשַׁקֵּר. זָמַם אֲרַמִּי לְעַקֵּר. וְלֹא לְגָרֵם לַבֹּקֶר. אללי לי:

מְקַיֵּם הַבְּרִית. לוּלֵי הוֹתִיר שְׁאֵרִית. בְּגֵיא נָכְרִית. אויה לי:

כְּשַׂר שַׁעֲרוּרִית. יְדִידַת עִבְרִית. רַחֵם מֵהַכְרִית. וְיֵשׁ תִּקְוָה וְאַחֲרִית:

ע"ס א"ב, ובסוף חתום דוד הלוי חזק.

לא אֱמוּנִים שִׁבְּרוּ. בְּתוֹךְ יָם עָבְרוּ. בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם:

בּוֹרְאָם הֵמִירוּ. וְאָחוֹר נָזֹרוּ. בְּצֵאתִי מִירוּשָׁלָיִם:

גַּלֵּי יָם יָבָשׁוּ. וְאוֹיְבֵיהֶם כָּבָשׁוּ. בצאתי ממצרים:

דֹּב אֹרֵב הוּא לִי. וְהַמְעַד קַרְסֻלָּי. בצאתי מירושלים:

הֶאֱכִילַנִי מָן. כַּבֹּקֶר מְזֻמָּן. בצאתי ממצרים:

וְכָעֵת עָלָה בְאִשָּׁם. כְּהִשְׁתַּפֵּךְ נַפְשָׁם. בצאתי מירושלים:

זֶה סִינַי מִפְּנֵי צוּרִי שׁוֹכֵן סְנֶה. בצאתי ממצרים:

חִבַּלְתִּי חֻקִּים. וְחָגַרְתִּי שַׂקִּים. בצאתי מירושלים:

טוֹב לְסִינַי קָרְבָם. שְׁכִינָתוֹ בְּקִרְבָּם. בצאתי ממצרים:

יְחִיד בָּנַי. וְרָחַק מִמֶּנִּי. בצאתי מירושלים:

כָּל יָכוֹל בּוֹרְאָם. כַּנֶּשֶׁר נְשָׂאָם. בצאתי ממצרים

Dank= und Mischopfer Jünglinge und Jungfrauen und die Edelsten der Gemeinden — o des Jammers! Brüderblut ward zusammen vergossen — Wehe mir! Schwestern gaben sich vereint im Glauben an den einzigen Gott der Schlachtbank hin — o des Jammers! Hinweg sind sie, die früh und spät das Gesetz studirten — Wehe mir! Der Mund, der treffliche Reden sprach, ward mit Kiesel und Asche gefüllt — wo sind die Lehrer des Gesetzes? o des Jammers! Ist jemals Solches geschehen? ein grausames Volk kam herauf — Wehe mir! Um zu vertilgen zogen sie herbei, drum sammelten sie freche, nichtswürdige, fremde Mannschaft — o des Jammers! Die Fremden suchten mich zu vernichten, auszurotten — Wehe mir! Auf Abwege wollten sie mich bringen; so dachten sie mich zu vertilgen, daß auch nicht einer übrig bliebe — o des Jammers! Hätte nicht der Ewige, seinem Bunde treu, einen Ueberrest uns gelassen im fremden Lande, dann wehe mir. Aber er schaute den schaurigen Zustand seines geliebten ibrischen Volkes und erbarmte sich. Er ließ uns nicht untergehen, und noch bleibt uns die Hoffnung auf eine glückliche Zukunft. —

Die Gläubigen sangen, und zogen durch's Meer, bei dem Auszug aus Mizraim; verließen den Schöpfer und wichen zurück, bei dem Auszug aus Jerusalem. Es trockneten die Fluthen, besiegt waren die Feinde, bei dem Auszug aus Mizraim; der Feind er stellte wie ein Bär mir nach, meine Kniee sie wankten, bei dem Auszug aus Jerusalem. Das Man war meine Speise, alltäglich bereitet, bei dem Auszug aus Mizraim; und jetzt — der Leichenduft verschmachteter Leiber stieg auf, bei dem Auszug aus Jerusalem. Der Sinai erbebte vor'm Herrn, dem Dornbusch thronenden, bei dem Auszug aus Mizraim; Gesetze verletzt' ich, ward in Trauer gehüllt, bei dem Auszug aus Jerusalem. Der Gütige führte zum Sinai uns, in unsrer Mitte seine Herrlichkeit, bei dem Auszug aus Mizraim; der Einzige verwarf mich, entfernte sich von mir, bei dem Auszug aus Jerusalem. Der allmächtige Schöpfer, er trug uns, dem Adler gleich, bei dem Auszug aus Mizraim; er sättigte uns mit

לַעֲנָה הִרְוַנִי · מֵי רֹאשׁ הִשְׁקָנִי · בצאתי מירושלים:
מִתְרַפֶּקֶת עַל דּוֹדָהּ מִמָּעַל · בצאתי ממצרים:
נֶהְפַּךְ לִי לְאוֹיְבִי · וְיָדוֹ הָיְתָה בִּי · בצאתי מירושלים:
שָׂשׂוֹן יַשִּׂיגוּ · וַעֲמִים נָמֹגוּ · בצאתי ממצרים:
עֲבָדִים בִּי מָשָׁלוּ · וּבָעֵץ כָּשָׁלוּ · בצאתי מירושלים:
פְּאֵרָם שָׁמַע · גַּם נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע · בצאתי ממצרים:
צָדוּ צְעָדֵינוּ · בִּרְחוֹב רוֹדֵינוּ · בצאתי מירושלים:
קָמִים יְחַפֵּזוּן · רְעָדָה יֹאחֵזוּן · בצאתי ממצרים:
רַגְלָם בִּרְשָׁתוֹת · חִבְּקוּ אַשְׁפַּתּוֹת · בצאתי מירושלים:
שְׁמָרָם כְּאִישׁוֹן · מִכָּל עַם וְלָשׁוֹן · בצאתי ממצרים:
תִּקְרָא כְּיוֹם מוֹעֵד · מְגוּרַי לְהִוָּעֵד · בצאתי מירושלים:
דְּמוּת כָּל לִכְרוֹעַ · הִזְהִיר לִגְרוֹעַ · בצאתי ממצרים:
וְאֵלִים עָבָדוּ · וְלִפְנֵיהֶם סָגָדוּ · בצאתי מירושלים:
דְּבַשׁ לְעַם תּוֹלָע · הֵינִיק מִסֶּלַע · בצאתי ממצרים:
הָיוּ לִכְלִמָּה · בְּרָעָב וּבְצָמָא · בצאתי מירושלים:
לֹא בָלְתָה שִׂמְלָה · וְלֶחֶם לֹא כָלָה · בצאתי ממצרים:
וְהַלֶּחֶם שָׁאֲלוּ · וּבְדָם נְגֹאֲלוּ · בצאתי מירושלים:
יַרְדֵּן עָבַרְנוּ · וְהָאָרֶץ כָּבַשְׁנוּ · בצאתי ממצרים:
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ · כְּקֶדֶם רוֹמְמֵנוּ · בְּשׁוּבִי לִירוּשָׁלָיִם:
זֶה כַּמֶּה שָׁנִים · בְּעָלוּנוּ אֲדוֹנִים · חוּץ לִירוּשָׁלָיִם:
קָרֵב נָא גְּאֻלָּה · רֶוַח וְהַצָּלָה · בְּשׁוּבִי לִירוּשָׁלָיִם:

Wermuth, berauschte uns mit Galle bei dem Auszug aus Jerusalem. Ich lehnte mich an meinen Geliebten dort oben, bei dem Auszug aus Mizraim; er ward mir zum Feinde, ich fühlte seine Hand, bei dem Auszug aus Jerusalem. Freudig zog ich daher, Völker verzagten, bei dem Auszug aus Mizraim; doch Knechte beherrschten mich, ich wankte unter dem Joche, bei dem Auszug aus Jerusalem. Gott hörte unser Versprechen: „Wir wollen thun und hören!" bei dem Auszug aus Mizraim; es hemmten unsre Schritte auf Straßen unsre Dränger, bei dem Auszug aus Jerusalem. Es flohen die Gegner, Zittern erfaßte sie, bei dem Auszug aus Mizraim; in Netze verstrickt lagen auf Misthaufen wir bei dem Auszug aus Jerusalem. Wie Augapfel wahrte uns Gott vor jeder Nation. bei dem Auszug aus Mizraim; du riefst, wie zum Festtag, die Schrecken mir zusammen bei dem Auszug aus Jerusalem. Das Knieen vor Bildern befahl Gott, zu lassen, bei dem Auszug aus Mizraim; Götzen mußten wir dienen, vor ihnen uns bücken, bei dem Auszug aus Jerusalem. Den Purpurbekleideten floß Honig aus Felsen, bei dem Auszug aus Mizraim; sie wurden der Schmach überlassen, dem Hunger, dem Durste, bei dem Auszug aus Jerusalem. Es alterte nicht unser Gewand, das Brod ging uns nicht aus, bei dem Auszug aus Mizraim; wir bettelten um Brod, waren besudelt mit Blut, bei dem Auszug aus Jerusalem. Wir zogen über den Jordan, eroberten das Land, bei dem Auszug aus Mizraim. So erneuere die Zeit uns, erheb uns wie vormals, bei der Rückkehr nach Jerusalem! Ach so viel Jahre schon beherrschen Tyrannen uns, ferne von Jerusalem; so bring' denn Erlösung, Freiheit und Rettung, mit der Rückkehr nach Jerusalem!

ר"ת שלמה.

לב שָׂרְפוּ הַבִּירָה. לְהַכְעִיס אֵל נוֹרָא. אוֹיָה:

לְוִיִּם צְפוּנֶיךָ. יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ. אוֹי מֶה הָיָה לָנוּ:

מִצְנֶפֶת וַעֲטֶרֶת. בְּעִיר נֶעְדֶּרֶת. אויה:

הָרָשָׁע וַעֲבָדָיו. גִּלּוּ אָרוֹן וְעוֹבְדָיו. אוי מה היה לנו:

כִּי זָרְקוּ חַחִים. וּלְעַמְּךָ כֻּלָּם רוֹצְחִים. אויה:

זָרְקוּ דָמִים. נְקוֹם מֶלֶךְ עוֹלָמִים. אוי מה היה לנו:

חוֹמוֹתֶיהָ שִׁבֵּרוּ. וְהַיְסוֹד עָרוּ עָרוּ. אויה:

נֵר מַעֲרָבִי כָּבָה. וְנִסְתַּר מַעֲשֵׂה מֶרְכָּבָה. אוי מה היה לנו:

בְּטְלוּ לֶחֶם הַפָּנִים. נְקוֹם אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים. אויה:

רָחַקְתָּ מִמֶּנּוּ. וְאֵין מְכַפֵּר בַּעֲדֵנוּ. אוי מה היה לנו:

נִגְנַז כַּפֹּרֶת וְאָרוֹן. וְאַבְנֵי זִכָּרוֹן. אויה:

לֵית יוֹבֵל וּשְׁמִטָּה. וְאֵין הָאָרֶץ שָׁקֵטָה. אוי מה היה לנו:

בְּלָעוּנוּ נְבוּכַדְנֶאצַּר. וְאַדְרִיאָנוּס קֵיסַר. אויה:

בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים. בְּחֶרֶב מְדֻקָּרִים. אוי מה היה לנו:

תְּשַׁלַּח מְבַשֵּׂר. לְעַם הַכָּשֵׁר. אויה:

בֵּין אֲרָיוֹת שִׁבְעִים. וּבְצָרָתָם שְׂבֵעִים. אוי מה היה לנו:

תַּחֲזִיר הַכְּרוּבִים. וְאֵשׁ הַלֶּהָבִים. בְּחֶדְוָה:

וְהֵבֵאתִי מִנְחָה. וְאַף כֹּהֲנִים בְּשִׂמְחָה. לִישׁוּעָה לָנוּ:

בָּחַרְתָּ בִּירוּשָׁלַיִם. תְּנַחֲמֶיהָ בְּכִפְלַיִם. בְּחֶדְוָה:

וְתִבָּנֶה כְּבַתְּחִלָּה. וְנַחֵם שְׁכוּלָה. וּתְמַהֵר יְשׁוּעָה לָנוּ:

ע"ס א"ב כדלתית וע"ס סס המחבר דוד בן אלכסנדרי חזק ואמץ נסוגרים.

לג אֶזְכְּרָה נְגִינוֹתַי. מִקֶּדֶם אוֹתוֹתָי. בְּצֵאתִי מִצֹּעַן:

דָּלְלוּ חוֹמוֹתַי. וְנִשְׂרְפוּ אַרְמְנוֹתַי. בְּצֵאתִי מִכְּנַעַן:

בְּיַד רָמָה הָלְכוּ. בְּמַקְהֵלוֹת בֵּרְכוּ. בצאתי מצוען:

Sie verbrannten den Tempel, trotzten Dir, ehrfurchtbarer Gott! Wehe! legten Deine geschätzten Leviten Dir als Räucherwerk vor — Wehe, was ist uns geschehen! Kopfschmuck und Krone wurden vermißt in der Stadt — Wehe! die Bundeslade sammt den Dienern, der Wütherich und seine Knechte führten sie weg — Wehe, was ist uns geschehen! In Ketten warfen sie mich, ermordeten Dein ganzes Volk — Wehe! das verspritzte Blut, o räche es, Gott der Welten! Wehe, was ist uns geschehen! Sie durchbrachen die Mauern, zerstörten bis auf den Grund — Wehe! es verlosch die westliche Lampe, es verschwanden die Cherubim — Wehe, was ist uns geschehen! Sie machten ein Ende mit dem Schaubrode — räche es, Herr aller Herren! Wehe! Du hast Dich entfernt von uns, Niemand versöhnt nun auf uns — Wehe, was ist uns geschehen! Verborgen wurden der Deckel, die Lade, die Priestersteine — Wehe! keine Erlaß- und Jobeljahre, keine Ruhe hat mehr das Land — Wehe, was ist uns geschehen! Es verschlangen uns Nebuchadnezar und Hadrian der Kaiser — Wehe! Zions theuere Söhne wurden durchbohrt mit dem Schwerte — Wehe, was ist uns geschehen! O sende doch den Trostboten dem reinen Volke — Wehe! das, siebenzig Löwen preisgegeben, gesättigt ist mit Leiden! Wehe, was ist uns geschehen! Setze die Cherubim wieder ein und das heilige Feuer, uns zur Freude, daß wieder Opfer wir bringen und Priester wieder freudig dienen, uns zum Heil! Du hast Jerusalem Dir erwählt, so tröste sie wieder mit doppelter Freude! Baue sie auf in früherer Pracht, tröste das vereinsamte Volk, bringe uns baldigst das Heil! —

Wie sang ich Lieder ehedem, ob der mir geschehenen Wunder, bei'm Auszug aus Zoan[1])! Doch es sanken meine Mauern, es verbrannten meine Paläste, bei'm Auszug aus Kenaan. Mit hochgehobener Hand zogen sie einher, lobten Gott in Chören,

1) Stadt in Egypten, 4. M. 13. 22. Hier für das ganze Land gebraucht, wie Jesaia 19, 11.

וְכַגַּת נִדְרָכוּ. חוּצָה הָשְׁלָכוּ. בצאתי מכנען:
גְּבוּרַת אֵל רָאוּ. בְּעֵת כַּשֵּׁר יָצָאוּ. בצאתי מצוען:
דַּרְכֵי נֶחְבָּאוּ. נַחֲלָתִי טִמֵּאוּ. בצאתי מכנען:
דֶּגֶל וּמַחֲנֶה. וְלֶחֶם הַמִּשְׁנֶה. בצאתי מצוען:
בְּיַד רוֹדֶה וּמוֹנֶה. לַעֲבָדִים וְאֵין קֹנֶה. בצאתי מכנען:
הַמִּשְׁכָּן וְכֵלָיו. וּכְבוֹד יְיָ עָלָיו. בצאתי מצוען:
נֶהְפַּךְ עַל שׁוּלָיו. בַּעֲוֹן גֹּעֲלָיו. בצאתי מכנען:
וָוֵי הָעַמּוּדִים. וּמִזָּהָב חֲמוּדִים. בצאתי מצוען:
אֲבוּדִים וִירוּדִים. לִבְנֵי שֵׂעִיר וְכַשְׂדִּים. בצאתי מכנען:
זְבָחִים וּנְסָכִים. וּמִזְבְּחוֹת עֲרוּכִים. בצאתי מצוען:
לָאָרֶץ נְמוּכִים. לְכָל עוֹבֵר דְּרָכִים. בצאתי מכנען:
חִפּוּי עֲנָנִים. לְאַרְבָּעָה דְּפָנִים. בצאתי מצוען:
כְּבוֹד נַחֲלַת בָּנִים. לִבְנֵי נֵכָר נְתוּנִים. בצאתי מכנען:
טִפֵּי מֵי סְלָעִים. וּשְׁלֹשָׁה רוֹעִים. בצאתי מצוען:
סָבִיב הָלְכוּ רְשָׁעִים. עֲדַת מְרֵעִים. בצאתי מכנען:
יַרְדֵּן עָבַרְתִּי. עַמִּים גֵּרַשְׁתִּי. בצאתי מצוען:
נִדְמֵיתִי וְשׁוֹמַמְתִּי. לְיוֹרְדֵי בוֹר נִמְשַׁלְתִּי. בצאתי מכנען:
כְּגֶפֶן פּוֹרִיָּה. הָיִיתִי דְמוּיָה. בצאתי מצוען:
דָּוָה וּבְזוּיָה. בְּאֶרֶץ מַאְפֵּלְיָה. בצאתי מכנען:
לָבֶטַח יָשַׁבְנוּ. בְּנַחֲלַת חֶלְקֵנוּ. בצאתי מצוען:
רַכִּים קָמֵינוּ. מֵי רֹאשׁ הִרְווּנוּ. בצאתי מכנען:
מַעֲשֵׂר וּתְרוּמָה. מִיָּמִים יָמִימָה. בצאתי מצוען:
יִשְׁמָעֵאל וְדוּמָה. נְתָנוּנִי שְׁמֵמָה. בצאתי מכנען:
נְחֹשֶׁת הַדְּלָתוֹת. שֶׁהָיוּ לְאוֹתוֹת. בצאתי מצוען:

beim Auszug aus Zoan! Wie Kelter wurden sie getreten, auf die Straße geworfen, bei'm Auszug aus Kenaan. Gottes Allmacht sahen wir, reisend in schönster Jahreszeit, bei'm Auszug aus Zoan. Verschüttet wurde die Straße mir, verunreinigt mein Erbe, bei'm Auszug aus Kenaan. Wir hatten Fahnen und Lager und doppelte Speise, bei'm Auszug aus Zoan; wurden Drängern und Peinigern überliefert als Sclaven, die Niemand kauft, bei'm Auszug aus Kenaan. Das Heiligthum und seine Geräthe, Gottes Herrlichkeit schwebte darüber, bei'm Auszug aus Zoan; es wurde umgestürzt, schändlicher Sünden halber, bei'm Auszug aus Kenaan. Die Hacken der Säulen, mit Gold verziert, bei'm Auszug aus Zoan, sie sind verloren, weggebracht von Römern und Chaldäern, bei'm Auszug aus Kenaan. Die Schlacht= und Gießopfer, auf dem Altare geordnet, bei'm Auszug aus Zoan, sie wurden zur Erde geworfen von Allen die vorüber gingen, bei'm Auszug aus Kenaan. Wolken schützten uns auf allen Seiten, bei'm Auszug aus Zoan. Das herrliche Erbe von Kindern ward Fremdlingen gegeben, bei'm Auszug aus Kenaan. Wasser rann aus dem Felsen, uns führten drei Hirten[1]), bei'm Auszug aus Zoan. Ringsum wandelten Frevler, Gemeinde von Bösewichtern, bei'm Auszug aus Kenaan. Ueber den Jarden zog ich, trieb vor mir Völker aus, bei'm Auszug aus Zoan. Ich verstummte und erstarrte, den Grabbewohnern gleich, bei'm Auszug aus Kenaan. Einem blühenden Weinstocke glich ich, bei'm Auszug aus Zoan; war leidend und verachtet in finsterem Lande, bei'm Auszug aus Kenaan. Sicher wohnten wir in unsres Antheils Erbe, bei'm Auszug aus Zoan. Viel waren unsere Widersacher, die uns mit Galle tränkten, bei'm Auszug aus Kenaan. Zehnt und Hebe wurden alljährlich entrichtet, bei'm Auszug aus Zoan. Ismael und Dumah[2]) machten mich irre, bei'm Auszug aus Kenaan. Kupfern waren die Thore, wundervoll schön, bei'm Auszug aus

[1]) Mosche, Aaron und deren Schwester Miriam.
[2]) Beiname Edom's. S. Raschi zu Jesaia 21, 11.

חִבְּקוּ אַשְׁפַּתּוֹת. עַל הַמְּפֻתָּן כְּרוּתוֹת. בצאתי מכנען:
סִפּוֹת כֶּסֶף וּמְזַמְּרוֹת. לְוִיִּם בְּכִנּוֹרוֹת. בצאתי מצוען:
זְרוּיִם וְנִגְרָרוֹת. יוּבְלוּ לְקִבְרוֹת. בצאתי מכנען:
עֲלִיַּת רְגָלִים. לְיֹפִי פַּעֲמֵי נְעָלִים. בצאתי מצוען:
קְדֻשָּׁה שָׁם רְגִילִים. הָלְכוּ בוֹ שׁוּעָלִים. בצאתי מכנען:
פָּרִים וּכְבָשִׂים. לְנִיחוֹחֵי אִשִּׁים. בצאתי מצוען:
וְעַתָּה כְּבוּשִׁים. בְּלוֹחֲצִים וְנוֹגְשִׂים. בצאתי מכנען:
צֶדֶק כֹּהֲנַי לָבְשׁוּ. רֶנֶן וְשִׁיר חִדְּשׁוּ. בצאתי מצוען:
אוֹיְבַי עָלַי שָׂשׂוּ. וְעַל גַּבִּי חָרְשׁוּ. בצאתי מכנען:
קְטֹרֶת הַסַּמִּים. אוּרִים וְתֻמִּים. בצאתי מצוען:
מְכוֹן בֵּית עוֹלָמִים. לְבָנוֹן כְּכֵן רְאֵמִים. בְּשׁוּבִי לִכְנָעַן:
רֶנֶן וִישׁוּעָה. וְגַלְגּוּל שְׁבוּעָה. בצאתי מצוען:
צִלְצְלֵי תְרוּעָה. מְהֵרָה לְהַשְׁמִיעָה. בשובי לכנען:
שָׂמַחְתִּי בְּאוֹמְרִים לִי. לִבְנוֹת בֵּית זְבוּלִי. בצאתי מצוען:
הַרְחָבַת גְּבוּלִי. וִירִיעוֹת אָהֳלִי. בשובי לכנען:
תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה מְשַׂחֲקִים. בְּאָהֳלֵי צַדִּיקִים. בצאתי מצוען:
קוֹל שָׂשׂוֹן וְקוֹל שִׂמְחָה דְּבַר עַבְדּוֹ מֵקִים.
וְסֻכַּת שָׁלֵם יָקִים. בְּשׁוּבִי לִכְנָעַן:

ע"ס א"ב, וכסופו חתום יחיאל בר יעקב חזק.

לד אֲסִירִים בְּשִׁיר יָצְאוּ. וְאוֹיְבֵיהֶם נִכְאוּ. בְּלֶכְתִּי לְהַר חוֹרֵב:
אָז יָשַׁר נִמְכָּר. עַל אַדְמַת נֵכָר. וְהַר צִיּוֹן חָרֵב:
בְּרֹאשׁ עֵבֶר מַלְכִּי. מִתְהַלֵּךְ בְּתוֹכִי. בלכתי להר חורב:
וַיֵּצֵא עֶלְיוֹן. וַהֲדַר בַּת צִיּוֹן. והר ציון חרב:
גֵּרֵשׁ אִישׁ חֶרְמִי. וְרָאָה עֳנִי עַמִּי. בלכתי להר חורב:

Zoan. Auf des Tempels Schwelle zerstückt, auf Misthaufen wurden wir geworfen, bei'm Auszug aus Kenaan. Silberne Becken und Instrumente, Zithern der Leviten, bei'm Auszug aus Zoan; sie wurden zerstreut, umhergeworfen, auf Gräber gebracht, bei'm Auszug aus Kenaan. Sie wallfahrten hin nach dem schönen Tempel, bei'm Auszug aus Zoan. Dort wo die Heiligkeit wohnte, schweiften Füchse umher, beim Auszug aus Kenaan. Stiere und Lämmer brachten wir zu gottgefälligen Opfern dar, bei'm Auszug aus Zoan. Drängern und Treibern wurden wir unterworfen, bei'm Auszug aus Kenaan. Meine Priester, in Tugend gekleidet, stimmten Sang und Lieder an, bei'm Auszug aus Zoan. Feinde frohlockten über mich, pflügten auf meinem Rücken, bei'm Auszug aus Kenaan. Wir hatten Räuchergewürze, Urim und Thumim, bei'm Auszug aus Zoan. Der Tempel, hochgestellt wird er wieder, als Haus der Ewigkeit, bei'm einstigen Einzug in Kenaan. Jubel und Triumphgesang erschollen bei'm Gesetzesschwur, bei'm Auszug aus Zoan. Lautklingende Zymbeln werden erschallen, bei'm einstigen Einzug in Kenaan. Ich freute mich der Kunde vom Bau meines Tempels, bei'm Auszug aus Zoan. So wirst Du meine Grenze erweitern, mein Zelt wieder spannen, bei'm einstigen Einzug in Kenaan. Dank- und Hochgesang ertönte in den Zelten der Gerechten, bei'm Auszug aus Zoan. Stimme der Wonn' und Freude wird erschallen, Gott wird seiner Propheten Wort erfüllen und Schalem's[1]) Hütte wieder aufrichten, bei'm einstigen Einzug in Kenaan.

Die Gefangenen zogen singend aus, ihre Feinde waren geschlagen, wir zogen nach dem Berge Choreb. Verkauft in fremdes Land ward das redliche Volk, öde ward der Berg Zion. An der Spitze zog mein König, er wandelte in unserer Mitte — wir zogen nach dem Berge Choreb. Es entwich der Höchste, mit ihm Zion's Glanz — öde ward der Berg Zion. Grausamen Feind vertrieb der Herr, meines Volkes Elend schauend, als wir zogen nach dem Berge Choreb.

[1]) Jerusalem.

שְׁמַע יְיָ קוֹלִי. וּרְאֵה כִּי צַר לִי. והר ציון חרב:
דּוֹד אָמַר לְהָבִיא. אַרְיֵה לְאֶרֶץ צְבִי. בלכתי להר חורב:
תָּבֹא רָעַת צַר לְפָנָיו כִּי הַצַּר. והר ציון חרב:
הִשְׁמִיעָנוּ יַחְדָּו. אֵלֶּה מוֹעֲדָיו. בלכתי להר חורב:
יָרְדָה פּוֹרִיָּה. עַל אֵלֶּה בּוֹכִיָּה. והר ציון חרב:
וּקְרָאתֶם בְּעֶצֶם הַיּוֹם. צִוַּנִי אָיוֹם. בלכתי להר חורב:
קָרָאתִי לַמְאַהֲבַי. חָדְלוּ קְרוֹבַי. והר ציון חרב:
זַכָּה וּטְהוֹרָה. כַּחַמָּה בָּרָה. בלכתי להר חורב:
נָמוּ עָלֶיהָ. טֻמְאָתָהּ בְּשׁוּלֶיהָ. והר ציון חרב:
חֵלֶף שִׁיר וּתְמוּר רֹן לֵיל שִׁמּוּר. בלכתי להר חורב:
בָּכֹה בַלַּיְלָה. וְזַעֲקָה גְדוֹלָה. והר ציון חרב:
טוֹב רִקְמַת צֶבַע. וְלַחְמִי לָשֹׂבַע. בלכתי להר חורב:
נְעָרִים וִישִׁישִׁים. לֶחֶם מְבַקְשִׁים. והר ציון חרב:
יָהּ כְּהַסְתּוֹ עָבַר. מוֹט עֻלִּי שָׁבַר. בלכתי להר חורב:
זָרוּ מְיֻדָּעַי. וְנִשְׂקַד עַל פְּשָׁעַי. והר ציון חרב:
כִּפֶּר לִי הֶעֱמִיד. בְּאֵשׁ תּוּקַד תָּמִיד. בלכתי להר חורב:
יוֹם נְאָצָה וְנִמְאַס. כִּי נִתְמַלָּא כַּעַס. והר ציון חרב:
לַעֲלוֹת בִּמְסִלָּה. שִׁבַּרְתִּי סֶלָה. בלכתי להר חורב:
וּבְעֶבְרַת צוֹרְרַי. סִלָּה כָל־אַבִּירַי. והר ציון חרב:
מַצְלִיחַ דְּרָכַי. צוּרִי מַלְכִּי. בלכתי להר חורב:
כָּל־עֹבְרֵי דֶרֶךְ. בָּא בִלְבָבָם מֹרֶךְ. והר ציון חרב:
נִמְצֵאתִי עֵנָב. לְרֹאשׁ וְלֹא לְזָנָב. בלכתי להר חורב:
הָיוּ צָרַי לְרֹאשׁ. הִרְווּנִי מֵי רֹאשׁ. והר ציון חרב:
סָח עַל נֹעַם. אֵיכָה אֶשָּׂא עָם. בלכתי להר חורב:

O höre, Ewiger, meine Stimme! siehe, ich leide, öde ward der Berg Zion. Es sprach der Freund, das löwenstarke Israel in's prächtige Land zu führen, als wir zogen nach dem Berge Choreb. O daß vor ihn komme das Böse des Feindes, der mich bedrängt, als öde ward der Berg Zion. Mit seinen Festzeiten machte uns der Herr bekannt, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Tief gesunken ist die Blühende; darüber weine ich, denn öde ward der Berg Zion. Als Festtag auszurufen, befahl der Herr, jenen Tag[1]), da wir zogen nach dem Berge Choreb. Ich rief meinen Schmeichlern, meinen Bekannten, sie verließen mich, als öde ward der Berg Zion. Schuldlos und rein war die Nation, lauter wie die Sonne, als wir zogen nach dem Berge Choreb. „Der Flecken haftet an ihrem Saume!" ward über sie gespottet, als öde ward der Berg Zion. Statt des Liedes und Sanges in jener Bewahrungsnacht, da wir zogen nach dem Berge Choreb, weinten wir und jammerten sehr in der Nacht, als öde ward der Berg Zion. Prächtige Gewänder, Speise im Ueberfluß hatten wir, da wir zogen nach dem Berge Choreb. Knaben und Greise bettelten Brod, als öde ward der Berg Zion. Als des Leidens Ende gekommen, da zerbrach der Herr mein Joch und wir zogen nach dem Berge Choreb. Meine Freunde wichen, schwer lastete das Joch meiner Frevel auf mir, und öde ward der Berg Zion. Versöhnung reichte uns Gott durch das beständige Opferfeuer, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Einen Tag der Schmach und Verachtung gab uns Gott in seinem Zorne, als öde ward der Berg Zion. Ich dachte, immerfort des Tempels Pfad zu wallen, als wir zogen nach dem Berge Choreb; aber der wüthende Feind trat meine Tapferen alle nieder, und öde ward der Berg Zion. Mein Hort und König beglückte meine Wege, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Verzagten Herzens irrten wir auf allen Wegen, als öde ward der Berg Zion. Wie Edeltraube ward ich geachtet, als Haupt den Völkern gesetzt, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Zum Haupte wurden meine Dränger, sie sättigten mit Galle mich, als öde ward der Berg Zion. In rühmlicher Weise ward von uns gesagt: „Wie vermag ich diese große Nation zu tragen[2])?" als wir zogen nach dem Berge Choreb.

[1]) Nämlich den Tag der Gesetzgebung. Schabuothfest III. M. 23, 21.
[2]) V. M. 1, 12.

אֵיכָה בְדוּדָה. הָעִיר הַחֲמוּדָה. והר ציון חרב:
עֲלוֹת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים. וְרַזְתִּי מִמְּרוֹמִים. בלכתי להר חורב:
אָרְחוֹת חָדָלוּ. דַּרְכֵי צִיּוֹן חֻבָּלוּ. והר ציון חרב:
פְּנֵי אֵל נִזְכַּרְתִּי. כִּמְעַט שֶׁעָבַרְתִּי. בלכתי להר חורב:
שָׁלֵם עֵת אֶזְכְּרָה. נַפְשִׁי לִי מָרָה. והר ציון חרב:
צָרָה כָּם לִרְדּוֹף. וְאוֹיְבַי לַהֲדוֹף. בלכתי להר חורב:
צַדִּיק הוּא יְיָ. רְדָפוּנִי עוֹנָי. והר ציון חרב:
קוֹל קוֹרֵא לְדַכָּא פָּתַח תִּפְתַּח אֶת יָדֶךָ. בלכתי להר חורב:
בְּיָדֶיהָ פֵּרְשָׂה. צִיּוֹן נֶהֱרָסָה. והר ציון חרב:
רַבָּה נֶחֱשֶׁבֶת. לָבֶטַח יוֹשֶׁבֶת. בלכתי להר חורב:
גָּלְתָה יְהוּדָה. וּמִקֵּן נְדוּדָה. והר ציון חרב:
שָׁמוּ חֹשֶׁךְ לַעֲמוֹד. וְאַרְצוֹ לֹא לַחְמוֹד. בלכתי להר חורב:
פָּרַשׂ צָר יָדָיו. עַל כָּל־מַחֲמַדָּיו. והר ציון חרב:
תֹּקֶף מוֹשִׁיעַ. וְגֶפֶן תַּסִּיעַ. בלכתי להר חורב:
נִפְרְצָה גְדֵרָה. וְנָסוּ הֵרָה. והר ציון חרב:
יָם כִּסָּה אוֹיְבַי. וְלֹא פָּחֲדוּ אוֹהֲבַי. בלכתי להר חורב:
בְּאָזְנַי קוֹל פְּחָדִים. וְאֵבֶל לַיְּהוּדִים. והר ציון חרב:
חַי גְּאוּלִים שְׂגָּב. עַל יֹשֵׁב הַנֶּגֶב. בלכתי להר חורב:
גָּבַר וְהֵחֵל רָשׁ. רָצַח וְגַם יָרָשׁ. והר ציון חרב:
יָהּ כֹּפֶר אֶשְׁכֹּל. מָן הוֹרִיד לֶאֱכוֹל. בלכתי להר חורב:
שָׁלְטָה בִי יַד כֹּל. וְהָיִיתִי לֶאֱכוֹל. והר ציון חרב:
אַלּוּפִים נִבְהָלוּ. בָּאֵימוֹת נָפָלוּ. בלכתי להר חורב:
לְאוֹיְבִים נֶהֶפְכוּ. וְדָם נָקִי שָׁפְכוּ. והר ציון חרב:
בְּרִנָּה כְּעַל נְשָׁרִים. נְשָׂאוּ בְּחִירִים. בלכתי להר חורב:

Wie ward sie so vereinsamt die liebliche Stadt, als öde ward der Berg Zion. Dreimal hinauf nach dem Heiligthum zu wallen, befahl der Ewige uns an, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Ach, die Wege haben aufgehört, Zion's Straßen wurden verheert, öde ward der Berg Zion. Kaum ausgezogen ward ich bedacht von Gott, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Denk' ich jetzt an Schalem, so ist betrübt mein Geist, denn öde ward der Berg Zion. Unheil verfolgte unsre Feinde, sie wurden verjagt, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Gerecht ist Er, der Ewige! mich verjagten meine Sünden, und öde ward der Berg Zion. Gottes Stimme rief: „Öffne deine Hand dem Gebeugten!" als wir zogen nach dem Berge Choreb. Zion, das niedergerissene, streckte die Hände aus, als öde ward der Berg Zion. Hochgeachtet war die Nation, saß in Ruhe, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Vertrieben ward Juda, verjagt aus der Heimath, und öde ward der Berg Zion. Unbewacht blieb das Land, und Niemand wagte, es anzugreifen, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Es streckte seine Hand der Dränger aus nach allen seinen Schätzen, als öde ward der Berg Zion. Mächtiger, Du nahmst Dich Deines Weinstocks (Israel) an und hobst ihn aus Egypten aus, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Ach, der Zaun ward eingerissen, sie flohen nach den Bergen, als öde ward der Berg Zion. Das Meer bedeckte meine Feinde, meine Freunde hatten nichts zu fürchten, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Schreckensstimme tönte in meine Ohren, Trauer allen Jehudim, öde ward der Berg Zion. Der Ewiglebende ließ die Erlösten siegen über den Südbewohner, (Amalek) als wir zogen nach dem Berge Choreb. Doch mächtig ward dieser, er mordete und trieb aus, und öde ward der Berg Zion. Der Allvollkommene ließ uns das Man als Speise regnen, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Die Hand Aller beherrschte mich, Allen war ich Speise, als öde ward der Berg Zion. Fürsten erschracken, verfielen in Angst, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Sie wandelten sich in Feinde um, vergossen unschuldiges Blut, als öde ward der Berg Zion. Sanft wie auf Adlerflügeln wurden die Erwählten getragen, als wir zogen nach dem Berge Choreb.

לַיּוֹצֵא וְלַבָּא. אֵין שָׁלוֹם וְטוֹבָה. והר ציון חרב:
יָצְאוּ כִנְחָלִים. מִסֶּלַע נוֹזְלִים. בלכתי להר חורב:
כְּנַחַל דִּמְעָה. מֵרָעָה לְרָעָה. והר ציון חרב:
עַיִן לֹא כָהֲתָה. וְשִׂמְלָה לֹא בָלְתָה. בלכתי להר חורב:
וְנִהְיֵי יְרוּדִים. וּכְבֶגֶד עִדִּים. והר ציון חרב:
קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת. אֲיוּמָּה כַּנִּדְגָּלֶת. בלכתי להר חורב:
חֶרֶב לְטוּשָׁה. נָגְעָה עַד נַפְשָׁה. והר ציון חרב:
בְּתוֹכִי צוּר נוֹעַד. וְהָיָה לִי לְמִסְעָד. בלכתי להר חורב:
עָזַב בֵּיתִי. וְנָטַשׁ נַחֲלָתִי. והר ציון חרב:
חָזָק נִקְרֵאתָ. וְגוֹמְלִי נִהְיֵיתָ. בלכתי להר חורב:
תָּשׁוּב תַּעֲלֵנִי. וְתִסֹּב תְּנַחֲמֵנִי. וּגְדַלְתִּי אָז תֶּרֶב:

שקולה ע"מ בב בב תנועות, וגם מחברה שלמה חתום בראשה.

לה שִׁכְרַת לֹא מִיַּיִן, הַשְׁלִיכִי תֻּפַּיִךְ. קָרְחִי נָא וָגֹזִּי, וְהַשְׁחִיתִי אַפַּיִךְ. שְׂאִי עַל שְׁפָיִם קִינָה, וְסֹבִּי כָּל־אֲגַפַּיִךְ. וְזַעֲקִי לִפְנֵי יְיָ, עַל חָרְבַּן סִפַּיִךְ, עַל חֶרֶב סִפַּיִךְ, שְׂאִי אֵלָיו כַּפָּיִךְ: אֵיכָה בָּא צַר וְאוֹיֵב, בְּצִיּוֹן עִיר מַמְלֶכֶת. אֵיכָה רֶגֶל זֵדִים, אַדְמַת צְבִי דוֹרֶכֶת. בְּבוֹאָם מָצְאוּ כֹהֲנִים, שׁוֹמְרֵי הַמַּעֲרֶכֶת. וְעַל מִשְׁמְרוֹתָם עָמְדוּ, וְלֹא עָזְבוּ הַמְּלָאכֶת. עַד אֲשֶׁר שֻׁפַּךְ דָּמָם, כְּמֵימֵי הַמַּהְפֶּכֶת. וּבָא כָל עָרֵל וְטָמֵא, מְבִיאִית לַפָּרֹכֶת. מְקוֹם אֲשֶׁר כֹּהֵן גָּדוֹל, יָרֵא שָׁם לָלֶכֶת. וְהֶחֱרִיבוּ סִעִפַּיִךְ, וְחַלּוֹנֵי שְׁקוּפַיִךְ. וְזַעֲקִי לִפְנֵי יְיָ, עַל חָרְבַּן סִפַּיִךְ. עַל חֹרֶב סִפַּיִךְ, שְׂאִי אֵלָיו כַּפָּיִךְ: קוֹל יִלְלַת בַּת צִיּוֹן, מֵרָחוֹק נִשְׁמַעַת. תִּזְעַק וְעַקַת חֶשְׁבּוֹן, תִּבְכֶּה בְּכִי מֵיפָעַת. אֲהָהּ כִּי כוֹס שָׁתִיתִי,

Bei'm Aus- und Eingehen war der Friede, das Glück dahin, als öde ward der Berg Zion. Wie Bäche sanft von Felsen rinnend breiteten wir uns aus, als wir zogen nach dem Berge Choreb; aber wie ein Thränenstrom über Leid auf Leid, als öde ward der Berg Zion. Kein Auge war trübe, kein Gewand zerrissen, als wir zogen nach dem Berge Choreb. In Klage versanken wir, verschmäht wie ein besudeltes Kleid, als öde ward der Berg Zion. Die Lilie genannt, die gefürchtete Schaar, als wir zogen nach dem Berge Choreb, das scharfe Schwert drang ihr an's Leben, als öde ward der Berg Zion. Der Schöpfer wohnte in meiner Mitte, war zur Stütze mir, als wir zogen nach dem Berge Choreb. Mein Haus ward verlassen, mein Erbe verstoßen, als öde ward der Berg Zion. Mächtiger ist dein Name, Du warst mein Wohlthäter, als wir zogen nach dem Berge Choreb. O richte Du mich wieder auf! wende Dich wieder tröstend mir zu, erhebe mich wieder zur frühern Größe!

Du Betäubte, aber nicht vom Weine, wirf Deine Pauken weg! Entblöße dein Haupt, scheere dein Haar und entstelle dein Angesicht! Erhebe auf den Bergen die Klage, ziehe umher in allen Gegenden, schreie zum Ewigen empor, wegen der Zerstörung Deines Tempels, erhebe zu ihm Deine Hände, wegen der Vernichtung der heiligen Gefäße! — Ach, der grausame Feind ist nach Zion, der Königsstadt gekommen; ach, der Fuß der Uebermüthigen betrat den herrlichen Boden! Sie drangen ein und fanden die Priester bei ihrem Dienst, stehend auf ihrem Posten und ihn nicht verlassend, bis ihr Blut wie Wasserströme floß. Unreine drangen bis innerhalb des Vorhangs vor, bis an den Ort, den selbst der Hohepriester bebend nur betrat, und verheerten Alles von der Thüre bis zu den Fenstern. Schreie zum Ewigen empor, wegen der Zerstörung deines Tempels, erhebe zu ihm deine Hände, wegen der Vernichtung der heiligen Gefäße! — Das Jammern der Tochter Zions ward von ferne gehört, in Cheschbon vernahm man das Geschrei, in Mefaath das Weinen. O ich trank den Leidenskelch,

ומציתי קבעת. אכלוני שני אריות חדודי מלתעת. בת בבל השדודה, ובת אדום המרשעת. מה תתאונני ציון, וחטאתך נודעת. על רב עונך גלה, עמך מבלי דעת. על עזבך צופיך. לשאול בתרפיך. וזעקי לפני יי, על חרבן ספיך. על חרב ספיך, שאי אליו כפיך: אל תשמחי אויבתי, על כי נשבר קרני. כי נפלתי קמתי, ויי עזרני. הנה יאספני, שדי אשר פזרני. ויגאלני ממך, צורי אשר מכרני. וינחם ינחמני, אלהי אשר עברני:

חתום כראשי החרוזים יהודה, ובכ״י רשום עליה „מר׳ יהודה קסטלין׳ הוא ר׳ יהודה בר שמואל הלוי הספרדי.

לו יום אכפי הכבדתי ויכפלו עוני. בשלחי יד בדם נביא ובא אל מקדש יי. ולא כסתהו אדמה עד בא חרב מוני. ולא שקט עדי הקם דם הנביא זכריה. וירב בבת יהודה תאניה ואניה: היה הולך וסוער עד בא רב טבחים. ובא אל מקדש יי ומצא דמים רותחים. וישאל לבעבור זה לכהנים הזובחים. ויענוהו כי זה הוא דם קרבן הזבחים. וינסה בדם פרים ודם אילים ודם מחים. וגם זבחו זבח רב לחקר מה היה. וירב בבת יהודה תאניה ואניה: ובכל זאת לא שקט ועודו כים נגרש. ויבקש הדבר וימצא מפרש. כי הוא דם איש האלהים על לא חמס שרש. ויאמר נבוזראדן גם דמו הנה נדרש. אספו לי הכהנים והוציאום מבית יה. כי לא אשקוט עדי ישקוט דם הנביא זכריה. וירב בבת יהודה תאניה ואניה: דקר ישישים למאות. ובחורים לרבואות. ויורד לטבח כהני יי צבאות. ואין שקט לדם נביא. ויהי

schlürfte ihn aus bis auf die Hefen! Die scharfen Zähne zweier Löwen haben mich verzehrt — das räuberische Babel, das frevelhafte Edom! — Was beklagst du dich Zion? Wegen deiner Sündenmenge ward dein thörichtes Volk vertrieben; weil du deine Propheten verlassen, weil du Götzen befragt hast." Schreie zum Ewigen empor, wegen der Zerstörung deines Tempels, erhebe zu ihm deine Hände, wegen der Vernichtung der heiligen Gefäße! — O Feind, frohlocke nicht, daß meine Macht gebrochen ist! bin ich auch gefallen, so stehe ich wieder auf, denn Gott steht mir bei. Der Allmächtige, der mich zerstreute, er wird mich wieder sammeln, mein Hort, der mich verkaufte, wird mich wieder erlösen, mein Gott, der mich betrübt, er wird mich wieder trösten. —

O, wie sehr erschwerte ich meine Sündenlast, wie verdoppelten meine Laster sich an jenem Tage, wo ich die Hand gelegt an jenen Propheten im Tempel des Herrn! Jenes unschuldig vergossene Blut deckte die Erde nicht zu, bis das feindliche Schwert eindrang; das Blut des Propheten Secharia ruhte nicht, bis es gerächt war und in Juda's Tochter Betrübniß und Trauer sich häuften. Es brauste fortwährend, bis der Oberschlächter in das Heiligthum Gottes kam. Er sah das strudelnde Blut und befragte die Priester deßhalb; diese antworteten, es sei Blut der geschlachteten Opfer. Da schlachtete er — um die Sache zu erforschen — Stiere, Widder und Lämmer und Schlachtopfer in Menge; aber, ach, in Juda's Tochter häuften sich Betrübniß und Trauer. Denn noch ruhte es nicht und tobte wie das Meer. Nach genauer Untersuchung ergab sich dann als Wahrheit, daß es das Blut jenes göttlichen Mannes sei, der schuldlos ermordet worden. Da sprach Nebusaradon: „Sein Blut werde nun gerächt! sammelt mir die Priester, bringet sie aus dem Tempel hier her; denn ich ruhe nicht eher, bis das Blut des Propheten Secharia ruhig wird!" Und in Judas Tochter häuften sich Betrübniß und Trauer. Alt und Jung ließ er zu Tausenden niederstechen, ließ die gottgeweihten Priester auf die Schlachtbank bringen, und noch hatte des Propheten Blut keine Ruhe, blieb fortan noch zum

לְמוֹפֵת וְאוֹת· וְהַבָּנִים נִשְׁחָטִים וְעֵינֵי אָבוֹת רוֹאוֹת·
וְאִמּוֹתָם לַטֶּבַח גַּם אַחֲרֵיהֶם בָּאוֹת· וָאוֹמַר לְנַפְשִׁי
זֶה חַטָּאתֵךְ וְזֶה פִּרְיָהּ· וַיֶּרֶב בְּבַת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה:
הוֹסִיף לַהֲרוֹג נָשִׁים עִם יוֹנְקֵי שָׁדַיִם· וְדַם עוֹלֶה בֵּינֵיהֶם
כְּדַם יְאוֹר מִצְרַיִם· עַד אֲשֶׁר נָשָׂא נְבוּזַרְאֲדָן לִבּוֹ לַשָּׁמַיִם·
וַיֹּאמֶר הַאֵין דַּי בִּבְנוֹת יְרוּשָׁלַיִם· הֲכָלָה אַתָּה עוֹשֶׂה אֶת
שְׁאֵרִית הַשְּׁבִיָּה· וַיֶּרֶב בְּבַת יְהוּדָה תַּאֲנִיָּה וַאֲנִיָּה:

על משקל עשר תנועות, וחתום בראשי החרוזים שלמה, הוא שלמה בן גבירול.

לז שׁוֹמְרוֹן קוֹל תִּתֵּן מְצָאוּנִי עֲוֹנַי· לְאֶרֶץ אַחֶרֶת יָצְאוּ בָנַי·
וְאָהֳלִיבָה תִּזְעַק נִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי· וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ:
לֹא לָךְ אָהֳלִיבָה חֲשׁוֹב עָנְיֵךְ כְּעָנְיִי· הֲתַמְשִׁילִי שִׁבְרֵךְ
לְשִׁבְרִי וּלְחָלְיִי· אֲנִי אָהֳלָה סוֹרָה בָּגַדְתִּי בְקָשְׁיִי· וְקָם
עָלַי כַּחֲשִׁי וְעָנָה בִי מֶרְיִי· וּלְמִקְצַת הַיָּמִים שִׁלַּמְתִּי נִשְׁיִי·
וְתִגְלַת פִּלְאֶסֶר אָכַל אֶת פִּרְיִי· חֲמוּדוֹתַי הִפְשִׁיט וְהִצִּיל
אֶת עֶדְיִי· וְלַחֲלַח וּלְחָבוֹר נָשָׂא אֶת שִׁבְיִי· דֹּמִּי אָהֳלִיבָה
וְאַל תִּבְכִּי כְּבִכְיִי· (אֲנִי נַדְתִּי לְרָחוֹק וְדַי לִי זוֹ דַּיִי·) שְׁנוֹתַיִךְ
אָרְכוּ וְלֹא אָרְכוּ שָׁנַי· וְאָהֳלִיבָה תִּזְעַק נִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי וַתֹּאמֶר צִיּוֹן
עֲזָבַנִי יְיָ: מְשִׁיבָה אָהֳלִיבָה אֲנִי כֵּן נֶעֱקַשְׁתִּי· וּבְאַלּוּף נְעוּרַי
כְּאָהֳלָה בָּגַדְתִּי· דּוֹמִי אָהֳלָה כִּי יְגוֹנִי זָכַרְתִּי·
נָדַדְתְּ אַתְּ אַחַת וְרַבּוֹת נָדַדְתִּי· אֲנִי בְּיַד כַּשְׂדִּים
פַּעֲמַיִם נִלְכַּדְתִּי· וּשְׁבִיָּה עֲנִיָּה לְבָבֶל יָרַדְתִּי· וְנִשְׂרַף
הַהֵיכָל אֲשֶׁר בּוֹ נִכְבַּדְתִּי· וּלְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּבָבֶל
נִפְקַדְתִּי· וְשַׁבְתִּי לְצִיּוֹן עוֹד וְהֵיכָל יִסַּדְתִּי· גַּם זֹאת
הַפַּעַם מְעַט לֹא עָמַדְתִּי· עַד לְקָחַנִי טִיטוּס וּכְמְעַט

Wunderzeichen. Da wurden Kinder hingeschlachtet und die Väter sahen es mit an und nach ihnen kamen die Mütter zur Schlachtbank. Und ich sprach zu mir; das ist die Frucht deiner Sünde! In Juda's Tochter häuften sich Betrübniß und Trauer. — Er fuhr fort, Frauen nebst ihren Säuglingen zu morden, und das Blut strömte dahin wie einst Egyptens verwandelter Fluß, bis Nebusaradon selbst zum Himmel sich wandte und sprach: „Hast Du noch nicht genug an den Töchtern Jerusalems? Willst Du den traurigen Ueberrest denn ganz vernichtet haben?" In Juda's Tochter häuften sich Betrübniß und Trauer. —

Laut ruft Schomron[1]): „mich trafen meiner Sünden Strafen, in fremdes Land wurden mir die Kinder verbannt!" Ahaliba[2]) jammert: „meine Paläste sind niedergebrannt!" und Zion spricht: „ja, Gott hat sich von mir gewandt!" — Nicht doch, Ahaliba! Willst du dein Leid dem meinigen gleich stellen? willst du dein Unglück mit meinem Unglück, meinem Elende vergleichen? Ich, Ahala[2]) wich treulos und widerspenstig ab von Gott; drum trat mein Abfall gegen mich auf, zeugte meine Widerspenstigkeit gegen mich und bald mußte ich büßen meine Schuld, Thiglathpileser verzehrte meine Habe, beraubte meiner Kostbarkeiten, meines Schmuckes mich, und führte mich gefangen nach Chalach und Chabor ab[3]). Drum schweige, Ahaliba, du hast nicht, wie ich, zu weinen; ich mußte in die Ferne irren und hatte Leiden die Fülle. Du lebtest lange daheim, doch meine Zeit war kurz," — Ahaliba erwiedert: „Auch ich habe verkehrt gehandelt, war wie Ahala untreu meinem Jugendfreunde. Drum schweige, Ahala, wenn ich meines Kummers gedenke. Nur einmal mußtest du auswandern, ich zu wiederholtenmalen. Ich wurde zweimal von den Chaldäern ergriffen und mußte gefangen nach Babel in's Elend wandern und verbrannt wurde mein herrlicher Tempel. Zwar wurde ich nach 70 Jahren wieder bedacht und kehrte wieder nach Zion zurück und gründete das Heiligthum wieder. Aber auch diesmal, da kaum ich festgesetzt mich hatte, nahm mich Titus weg und

---

1) Samaria, hier metonymisch für das Reich Israel.

2) Ahaliba, Beiname Jerusalem's, metonymisch für das Reich Juda. Ahala, Beiname Samaria's. Siehe Jechesk. 23, 4.

3) Siehe 2. Kön. 17, 6.

אָבַדְתִּי· וְעַל כָּל הָאֲרָצוֹת נָפְצוּ אֶת הֲמוֹנַי· וְאָהֳלִיבָה תִּזְעַק נִשְׂרְפוּ אַרְמוֹנַי· וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ: הַחוֹמֵל עַל דַּל חֲמוֹל עַל דַּלּוּתָם· וּרְאֵה שׁוֹמְמוּתָם וְאֹרֶךְ גָּלוּתָם· וְאַל תִּקְצוֹף עַד מְאוֹד וּרְאֵה שִׁפְלוּתָם· וְאַל לָעַד תִּזְכּוֹר עֲוֹנָם וְסִכְלוּתָם· רְפָא נָא אֶת שִׁבְרָם וְנַחֵם אֲבֵלוּתָם· כִּי אַתָּה סִבְרָם וְאַתָּה אֱיָלוּתָם· חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כִּימֵי קַדְמוֹנַי· לְכוּ נָא וְנָשׁוּבָה כִּי נִחַם יְיָ· וְלֹא תֹאמַר צִיּוֹן עֲזָבַנִי יְיָ:

במגנצא אומרים כאן הקינה ארזי הלבנון (סמן מ"ה). ואח"כ ואת נוי חטאתי.

לח *)וְאֶת נָוִי חַטָּאתִי הִשְׁמִימָה· וְדִמְעָתִי עַל לֶחְיִי אַזְרִימָה· וּבְיוֹם זֶה נֶהִי וְנִהְיָה אָרִימָה· וְאָהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: אֵבֶל לֵב וְנִחוּם חָדַל חָדוֹל· וּמִכָּל כְּאֵב צִירַי נִגְדַּל גָּדוֹל· עַל בֵּן וּבַת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל· זִכְרָם יָקוֹד בִּלְבָבִי אָשִׂימָה· וְאָהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: עֵת נִשְׁבּוּ וְנָפְלוּ לִשְׁנֵי אֲדוֹנִים· וְהֵם שְׁכֵנִים זֶה לְעֻמַּת זֶה חוֹנִים· וַיְסַפְּרוּ זֶה לָזֶה עִנְיָנִים· זֶה אָמַר מִשִּׁבְיַת צִיּוֹנִים· שָׁבִיתִי שִׁפְחָה לְבוּשַׁת שָׁנִים· כַּלְּבָנָה בְּזִיו וּקְלַסְתֵּר פָּנִים· וּבְתֹאַר כִּקְצִיעָה וִימִימָה· וְאָהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: רֵעֵהוּ סִפֵּר לוֹ בְּכִפְלַיִם· וַאֲנִי בָא מִשְּׁבִי יְרוּשָׁלַיִם· שָׁבִיתִי עֶבֶד יְפֵה עֵינַיִם· כַּשֶּׁמֶשׁ בְּתָקְפּוֹ עֵת צָהֳרַיִם· וְסַחַר עֵת וּמָנָה הִשְׁלִימָה· וְאָהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: בֹּא וּנְזַוֵּגֵם וְנַחֲלֹקָה בֵּינוֹתַיִם· בּוֹלָדוֹת כְּמוֹ כּוֹכְבֵי שָׁמַיִם· לִשְׁמֹעַ זֹאת תְּצַלֶּנָה אָזְנַיִם· לִזְכֹּר זֹאת אֶת מַדֵּי אַפְרִימָה· וְאָהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: כְּהִסְכִּימוּ עַל זֹאת שְׁנֵיהֶם יַחַד· לָעֶרֶב זִוְּגוּם בְּחֶדֶר אֶחָד· וְהָאֲדוֹנִים מִבַּחוּץ לְכֻלָּם כְּאֶחָד· וְהֵם

zerstreute mein Volk in alle Länder und fast wäre ich zu Grunde gegangen.“ — Der Du der Gebeugten Dich erbarmest, Herr, o erbarme Dich unseres Elends! Siehe herab auf die Verwüstung, die dauernde Verbannung! Zürne nicht so sehr, o schaue die Erniedrigung und gedenke nicht auf immer ihre Missethat und Thorheit! O heile unsere Wunde, o laß Trost den Trauernden werden, denn Du bist ihre Hoffnung und Stärke; erneuere uns der Vorzeit glücklichen Tage! — So kommet und lasset uns zurückehren zu Gott, er wird uns trösten, und Zion wird nicht ferner sprechen: Gott hat mich verlassen! —

Meine Sünde, ach, sie verheerte meine Wohnung! Thränenstrom überschwemmt die Wangen mir, ich erhebe bittere Klage an diesem Tage, ich jammere von Jahr zu Jahr. Es trauert mein Herz und findet nicht Trost, denn von jedem Schmerz verschieden ist der meinige. Wegen jenes Sohnes und jener Tochter des Hohenpriesters Rabbi Ismael brennt mir das Herz, so ich ihrer gedenke, und ich jammere von Jahr zu Jahr. Sie fielen als Sklaven in die Hände zweier Herren, die als Nachbaren nebeneinander wohnten. Diese unterhielten sich einst miteinander und es sprach der Eine: „Von Zions Gefangenen erbeutete ich mir eine Sklavin in Karmosin gekleidet, lieblich wie der Mond und schön von Ansehen, in Gestalt den Töchtern Job's gleich.“ — Ich jammere von Jahr zu Jahr. — Hierauf erwiederte ihm sein Freund: „Auch ich brachte mir von Jerusalem's Gefangenen einen schönen Sklaven mit, glänzend wie die Mittagssonne, wie der Vollmond schöngestaltet.“ — O ich jammere von Jahr zu Jahr. — „Laß uns darum das schöne Paar vereinen, und wir theilen uns dann ihre schönen Kinder.“ O es gellen mir die Ohren bei solcher Rede, ich zerreiße meine Kleider, so ich daran denke, ich jammere von Jahr zu Jahr. — Beide Herren ihres Vorhabens einig, brachten nun ihre Sklaven Nachts in ein Gemach zusammen. Nachdem die Herren hinausgegangen fingen die beiden Fürstenkinder bitter und angstvoll zu weinen an und hörten nicht auf

בּוֹכִים בְּמַר נֶפֶשׁ וָפַחַד· עַד בֹּקֶר בְּכִיָּתָם לֹא הִדְמִימָה· וְאֶהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: זֶה יִסְפּוֹד בְּחִיל לֵבָב יִמְסֶה· נִין אַהֲרֹן אֵיךְ שִׁפְחָה יְהִי נוֹשֵׂא· וְהִיא גַם הִיא תְּיַלֵּל כְּתִגְרַת שׁוֹסֶה· בַּת יוֹכֶבֶד אֵיךְ לְעֶבֶד תִּנָּשֵׂא· אוֹי כִּי זֹאת גָּזַר אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה· לְזֹאת יִבְכּוּ עָשׁ כְּסִיל וְכִימָה· וְאֶהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: אוֹר בֹּקֶר זֶה אֶת זֶה כְּהִכִּירוּ· הוֹי אָח וְהוֹי אָחוֹת הִגְבִּירוּ· וְנִתְחַבְּקוּ יַחַד וְנִתְחַבָּרוּ· עַד יָצְאָה נִשְׁמָתָם בִּנְשִׁימָה· וְאֶהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה: לְזֹאת יְקוֹנֵן יִרְמְיָה בִּשְׁאִיָּה· גְּזֵרָה זֹאת אֲנִי תָמִיד בּוֹכִיָּה· וּבִלְבָבִי יֵקַד יְקוֹד וּכְוִיָּה· עַל בֵּן וּבַת מִסְפֵּד רַב אֲעַצִּימָה· וְאֶהִימָה מִיָּמִים יָמִימָה· אָרִיד בְּשִׂיחִי וְאָהִימָה· וְקוֹל נְהִי אָרִימָה:

במשקל ה' ה' תנועות, מלבד חתימת כל חרוז שהיא על לה"כ.
וראשי החרוזים חתום מנחם בר יעקב חזק.

לט מְעוֹנֵי שָׁמַיִם, שְׁחָקִים יְזַבְּלוּךְ· מְלֵאִים מֵהוֹדְךָ· וְהֵם לֹא יְכַלְכְּלוּךְ· אַף כִּי הַבָּיִת: מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים· שִׁבְתְּךָ עִם רֵעִים· בְּכַנְפֵי צַעֲצֻעִים· יַעַן הָיָה עִם לְבָבְךָ לִבְנוֹת הַבָּיִת: נָאוֹר אַהֲבָתְךָ הֶרְאִיתָ לְעַמְּךָ· כִּי הֵם נַחֲלָתְךָ· וְלֵידַע כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל הַבָּיִת: נָכְרִים שָׁם בָּאוּ· וְעַמִּים יִקְרָאוּ· וְאוֹתוֹתָיו רָאוּ· לְמַעַן יִירָאוּ· וּכְבוֹד יְיָ עַל הַבָּיִת: חֲטָאַי כִּי עָצְמוּ· אֲכָלַתְנִי קִנְאָה· וְעָרָה צָר הַיְסוֹד, שָׂמַנִי שׁוֹאָה· וְנָתַץ אֶת הַבָּיִת: חֲמוּדֵי אוֹצָר הֵן הֱבִיאוּם בְּהֵיכְלֵיהֶן· מִלְאוּ כְרֵסֵיהֶן· וְצִוָּה הַכֹּהֵן וּפִנּוּ אֶת הַבָּיִת: מַדּוּעַ נִתְּכָה חֵמָה לֹא שָׁכָכָה· עַל מֶה עָשָׂה צוּרֵנוּ כָּכָה לָאָרֶץ הַזֹּאת וְלַבָּיִת: מְקוֹם כֹּהֲנֵי נִגָּשׁוּ· וְשָׁם יִתְקַדָּשׁוּ· וְהֵם כְּעֶתֶר דָּפְסוּ· הֲמוֹן גּוֹיִם רָגְשׁוּ· נָסַבּוּ עַל הַבָּיִת: בַּת קוֹל

bis zum Morgen. — O ich jammere von Jahr zu Jahr. — Der Jüngling klagte mit gebrochenem Herzen: „Ich, ein Sprößling Aharon's, soll eine Sklavin nehmen?!“ Und die geraubte Jungfrau auch sie wimmerte: „Eine Enkelin Jochebed's soll mit einem Sklaven verbunden werden?! „Wehe, daß der Herr solches Schicksal verhängte, darob müssen die Sterne des Himmels weinen!“ — O ich jammere von Jahr zu Jahr. — Der Morgen leuchtete und Beide erkannten sich nun. „Ach Bruder!“ — „Ach Schwester!“ — war nun ihr Ruf, und sie umschlangen sich und so vereint hauchten sie die reine Seele aus. — O ich jammere von Jahr zu Jahr. — Ueber solches schreckliche Schicksal stimmte Jirmia schon Klage an, dies Verhängniß beweine auch ich fort und fort; mein Herz brennt und blutet über jenen Jüngling und jene Jungfrau, ich betrauere sie tief und sehr, jammere von Jahr zu Jahr. In Seufzer und Stöhnen breche ich aus, erhebe Wehegeschrei. —

Des Himmels Räume, der Höhe Sphären, voll von Deiner Majestät, vermögen Dich nicht zu fassen, um wie viel weniger ein Haus. Doch ließest Du gnadenvoll Dich herab, um bei Deinen Freunden zwischen den Cherubim zu residiren; Dein Wille war's, ein Haus zu Dir erbauen. Mächtiger! Du zeigtest Deine Liebe Deinem erkornen Volke, Du ließest Deinen Namen genannt werden über das Haus. Fremde wallten dorthin, Völker kamen dort zusammen und sahen die Wunderzeichen und erkannten, daß die Herrlichkeit Gottes auf dem Hause ruhe. Aber ach! meine Sünden nahmen überhand und Gottes Eifer verzehrte mich. Die Feinde legten blos den Grund, machten mich öde, rissen nieder das Haus. Mit den kostbaren Schätzen füllten sie ihre Paläste, auf Geheiß des allerhöchsten Priesters räumten sie aus das Haus. Ach, warum ergoß sich unaufhörlich solcher Zorn? warum that unser Schöpfer so diesem Lande und diesem Hause? Der Ort, den meine Priester nur betraten nachdem sie sich geheiligt hatten, die Menge der Heiden betritt ihn jetzt, sie umringen tobend das Haus! Eine himmlische Stimme antwortet: „Was wundert ihr euch ob dieses

הִיא עוֹנָה· מַה תִּתְמְהוּ פֶּגַע· סֶמֶל הַקִּנְאָה הֲבֵאתֶם וּכְנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת: רְבִיצַת עוֹלָם מְלֹא· שׁוֹכֵן בְּהֵיכָלוֹ· הִתְעַשׁוּ צָרָה לוֹ· עִוֵּר וּפִסֵּחַ לֹא יָבוֹא אֶל הַבָּיִת: יַעַן הִשְׁחַתֶּם, מְצָאוּנְכֶם רָעוֹת· חִלֵּל הַמִּקְדָּשׁ· וְהִנֵּה מִגְרָעוֹת, נָתַן לַבָּיִת: קָדוֹשׁ יִתְעַשֵּׁת· אֱמֶת לָנוּ בֹשֶׁת· יְשַׁלַּח תַּחְכֹּשֶׁת· וְחַטַּאת אַל יָשֶׁת· וְחִטֵּא אֶת הַבָּיִת: כְּמָקוֹר הַנִּפְתָּח· וּמַעֲלֶה עַל שָׂפָה· מְבַכֵּר לָחֳדָשָׁיו· וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה· מִתַּחַת מִפְתַּן הַבָּיִת: חֲמוֹל עִיר הַחֲרֵבָה· תְּמוּר מוֹקֵד שְׁבִיבָהּ· חוֹמַת אֵשׁ סוֹבְבָהּ· לְכָבוֹד תִּהְיֶה בָּהּ· אֶל דְּבִיר הַבָּיִת: זֵרָה וְהַעֲבֵר טֻמְאָה מִבֵּיתְךָ, מַלְכִּי· אֱלִיל כָּלִיל תַּחֲלוֹף, וְתִקְרָא אָנֹכִי פִּנֵּיתִי הַבָּיִת: קַדֵּשׁ בֵּית מְעוֹנַי· וְתָשׁוּב לִמְלוֹנַי· וְנִקְבְּצוּ לִגְיוֹנַי· וְהִנֵּה כְבוֹד יְיָ בָּא אֶל הַבָּיִת:

לרבינו קלונימוס בן רבינו יהודה ז"ל על גזירת תתנ"ו.

מ מִי יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינַי מְקוֹר נוֹזְלַי· וְאֶבְכֶּה כָּל יְמוֹתַי וְלֵילַי· אֶת חַלְלֵי טַפַּי וְעוֹלָלַי· וִישִׁישֵׁי קְהָלַי· וְאַתֶּם עֲנוּ אוֹי וַאֲבוֹי וְאַלְלַי· וּבְכוּ בֶּכֶה הַרְבּוּ וְהֶרֶב· עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב: וְדָמֹעַ תִּדְמַע עֵינִי וְאֵלְכָה לִי שָׂדֶה הַבּוֹכִים· וַאֲבַכֶּה עִמִּי מָרֵי לֵבָב הַנְּבוֹכִים· עַל בְּתוּלוֹת הַיָּפוֹת וִילָדִים הָרַכִּים· בְּסִפְרֵיהֶם נִכְרָכִים וְלַטֶּבַח נִמְשָׁכִים· אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים סַפִּירִים וְנֹפְכִים· כְּמוֹ טִיט חוּצוֹת נְדוּשִׁים וְנִשְׁלָכִים· סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ מִלְּקָרֵב· עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב: וְתֵרַד עֵינִי דִּמְעָה וְאֵילִילָה וְאָנוּדָה· וְלִבְכִּי וְלַחֲגוֹר שַׂק אֶקְרָא לְהַסְפִּידָה· מִפָּז יְקָרָה וּמִזָּהָב חֲמוּדָה· כְּבוּדָּה פְנִימָה כְּבוֹד כָּל כְּלִי חֶמְדָּה· רְאִיתִיהָ

Unfalls? ihr habt Götzenbilder der Erzürnung dorthin gebracht, der Schaden ward sichtbar im Hause! Der die ganze Welt erfüllt und in seinem Palaste thronet, wollt ihr Ihm einen Nebenbuhler stellen? blinde und lahme Götzeu dürfen sie kommen in mein Haus? D'rum weil ihr ausgeartet seid hat euch das Unglück getroffen, ihr habt das Heiligthum entweiht, d'rum wurde vernichtet das Haus!" — Allheiliger, o zeige Dich gnädig! Wahr ist's, wir haben schändlich gefehlt! O sende Heilung uns, laß nicht ferner die Strafe auf uns ruhen; entsündige wieder das Haus. Oeffne jene Quelle, an deren Rand stets neue Früchte reifen und heilende Kräuter wachsen, entspringend unter der Schwelle des Hauses. Erbarme Dich der verwüsteten Stadt, umgib sie, statt jenes verheerenden Brandes, ringsum mit einer Feuermauer und laß Deine Herrlichkeit wieder strahlen im Innersten des Hauses! Schaffe, mein König, die Unreinheit weg aus Deinem Hause, laß die Götzen gänzlich verschwinden und rufe endlich: Ich selbst habe gereinigt das Haus! Heilige meine Wohnung wieder, kehre zurück zur alten Ruhestätte, sammele meine Schaaren wieder! Laß, Ewiger, Deine Herrlichkeit wieder einziehen in Dein Haus! —

Wäre doch mein Haupt ein Wasserstrom, mein Aug' ein Thränenquell, auf daß ich Tag und Nacht beweinen könnte die Erschlagenen meiner Gemeinden, die Kinder und Säuglinge und Greise. Und Ihr, rufet: O! und Ach! und Wehe! weinet unaufhörlich über das Haus Israel, über das Volk Gottes, das durch das Schwert gefallen ist! Mit thränenden Augen wandle ich im Jammergefilde und lasse die Herzbetrübten dort mit mir weinen über die schönen Jungfrauen, über die zarten Kinder, die in ihren Bücherrollen eingehüllt zur Schlachtbank geschleppt wurden. Die höher als Edelsteine Geschätzten wurden wie Straßenkoth getreten und verachtet. „Weichet von den Unreinen, nähert euch ihnen nicht!" so riefen die Feinde. — O Haus Israel, Volk Gottes, durch das Schwert gefallen! — Mein Auge rinnet in Thränen, ich schüttele jammernd das Haupt, rufe zur Trauer und Sackumhüllung. Das mehr als Goldgeschmeide theuere Gesetz, der Inbegriff aller Trefflichkeiten, es

קְרוּעָה שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה· הַתּוֹרָה וְהַמִּקְרָא וְהַמִּשְׁנָה וְהָאַגָּדָה· עֲנוּ וְקוֹנְנוּ זֹאת לְהַגִּידָה· אֵי תוֹרָה וְתַלְמִיד וְהַלּוֹמְדָהּ· הֲלֹא הַמָּקוֹם מֵאֵין יוֹשֵׁב חָרֵב· עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב: וְעַפְעַפֵּי יִזְּלוּ מַיִם דֶּמַע לְהַגִּירָה· וַאֲקוֹנֵן מַר עַל הֲרוּגֵי אַשְׁפִּירָה· בַּשֵּׁנִי בִּשְׁמוֹנָה בוֹ בְּיוֹם מַרְגּוֹעַ הַקְּרָה· מַרְגּוֹעַי לִרְגוּעַי נֶחְלְפוּ לְהַבְעִירָה· נֶהֶרְגוּ בַּחוּרֵי חֶמֶד וִישִׁישֵׁי הֲדָרָה· נֶאֶסְפוּ יַחַד נַפְשָׁם הִשְׁלִימוּ בְּמוֹרָא· עַל יִחוּד שֵׁם הַמְיֻחָד יַחְדּוּ בִּגְבוּרָה· גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִמְהֵרָה· וְכֹהֲנֵי וַעֲלָמֵי נִגְּעוּ כֻלָּהֶם עֲשָׂרָה: וּבְמַר יְגוֹנִי וְעָצְבִּי יְלֵל אַחְבִּירָה· קְהִלּוֹת הַקֹּדֶשׁ הֲרִיגָתָם הַיּוֹם בְּזָכְרָהּ· קְהַל וּורְמַיְישָׁא בְּחוּנָה וּבְחוּרָה· גְּאוֹנֵי אֶרֶץ וּנְקִיֵּי טָהֳרָה· פַּעֲמַיִם קִדְּשׁוּ שֵׁם הַמְיֻחָד בְּמוֹרָא· בְּעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה בְּחֹדֶשׁ זִיו לְטַהֲרָה· וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בִּקְרִיאַת הַלֵּל לְשׁוּרְרָה· הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם בְּאַהֲבָה קְשׁוּרָה· אָהִימָה עֲלֵיהֶם בִּבְכִי יְלֵיל לְחַשְׁרָה· כְּלוּלֵי כֶתֶר עַל רֹאשָׁם לַעֲטָרָה: וְעַל אַדִּירֵי קְהַל מַגֶּנְצָא הַהֲדוּרָה· מִנְּשָׁרִים קַלּוּ מֵאֲרָיוֹת לְהִתְגַּבְּרָה· הִשְׁלִימוּ נַפְשָׁם עַל יִחוּד שֵׁם הַנּוֹרָא· וַעֲלֵיהֶם זַעֲקַת שֶׁבֶר אֶזְעַק בְּנֶפֶשׁ מָרָה· עַל שְׁנֵי מִקְדְּשֵׁי יְסוֹדָם כְּהַיּוֹם עֹרְעָרָה· וְעַל חָרְבוֹת מְעַט מִקְדָּשַׁי וּמִדְרְשֵׁי הַתּוֹרָה· בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי בַּשְּׁלִישִׁי נוֹסַף לְדַאֲבוֹן וּמְאֵרָה· הַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְיָגוֹן וְצָרָה· בְּיוֹם מַתַּן דָּת שִׁבַּרְתִּי לְהִתְאַשְּׁרָה· וּבְיוֹם נְתִינָתָהּ כְּמוֹ כֵן אָז חָזְרָה· עָלְתָה לָהּ לַמָּרוֹם לִמְקוֹם מְדוֹרָהּ· עִם תִּיקָהּ וְנַרְתֵּקָהּ וְהַדּוֹרְשָׁהּ וְחוֹקְרָהּ· לוֹמְדֶיהָ וְשׁוֹנֶיהָ בְּאִישׁוֹן כְּמוֹ בְּאוֹרָהּ: שִׂימוּ נָא

ward zerrissen und verworfen — das Gesetz wie die Mischnah und Agadah; o stimmet ein und rufet klagend: Wo ist die Lehre? wo die Schüler und die Lehrer? verödet ist der Ort, von Einwohnern entblößt. O Haus Israel, Volk Gottes, durch das Schwert gefallen! — Thränen entströmen meinen Augen und bitter beklage ich die Ermordeten Speier's. Am achten Tage des zweiten Monats am feierlichen Ruhetag traf sie das Ungemach, und ihre Ruhe ward in Unruhe und Trübsal verkehrt. Hoffnungsvolle Jünglinge und ehrwürdige Greise wurden erschlagen, ehrfurchtsvoll den Ewigen verehrend und seinen einzigen Namen heiligend gaben sie willig ihr Leben hin als standhafte Beobachter des göttlichen Wortes; junge und alte Priester, 10 an der Zahl, wurden dem Tode geweihet. — Mit tiefem Kummer und Schmerz klage ich heute, der Ermordung so vieler heiligen Gemeinden gedenkend. Die bewährte und auserlesene Gemeinde zu Worms nebst ihren ausgezeichneten Gelehrten mußte zweimal sich für die Heiligung des göttlichen Namens opfern; das erstemal am 23ten des Monats Siv (Ijar) und zum zweitenmale im dritten Monate während sie das Hallel sangen hauchten sie in Gottesliebe ihre Seele aus. Tief bejammere und beklage ich sie, die mit der Gesetzeskrone Geschmückten! — Auch über die Edlen der treflichen Gemeinde zu Mainz, die glaubensstark ohne Zögern ihr Leben hingaben für den einzigen Namen des Ehrfurchtbaren, über sie erhebe ich Klagegeschrei aus tiefbewegter Seele. Wie die beiden Tempel — am heutigen Tage zerstört — so wurden ihre kleinen Heiligthümer und Lehrhäuser am dritten Tage des dritten Monates verheert. Zu Angst und Verderben, zu Kummer und Leiden verwandelte dieser Monat sich. Am Tage der Gesetzgebung glaubten sie sich wieder erholen zu können; aber, ach! wie einst an diesem Tage das Gesetz gegeben wurde, so kehrte es an diesem Tage mit seiner Hülle, mit seinen Forschern und Ergründern, die sich Tag und Nacht mit ihm beschäftigten, wieder zurück in die himmlische Wohnung. — O nehmet es

עַל לְבַבְכֶם מִסְפֵּד מַר לְקַשְּׁרָה. כִּי שְׁקוּלָה הֲרִיגָתָם לְהִתְאַבֵּל וּלְהִתְעַפְּרָה. כִּשְׂרֵפַת בֵּית אֱלֹהֵינוּ הָאוּלָם וְהַבִּירָה. וְכִי אֵין לְהוֹסִיף מוֹעֵד שֶׁבֶר וְתַבְעֵרָה. וְאֵין לְהַקְדִּים זוּלָתִי לְאַחֲרָה. תַּחַת כֵּן הַיּוֹם לִוְיָתִי אֲעוֹרְרָה. וְאֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה וְאֶבְכֶּה בְּנֶפֶשׁ מָרָה. וַאֲנָחָתִי כְּבֵדָה מִבֹּקֶר וְעַד עָרֶב. עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב:

לרבינו יואל הלוי ז"ל על גזירת תתנ"ו.

מא יִבְכָּיוּן מַר מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם וְאָבוֹת שְׁלִישִׁיָּה. וְחִגְרוּ שַׂק וְהִלְכוּ אַט כְּאָבֵל בַּעֲטָיָה. אוֹמֵן קִרְאוּ וְאִמְרוּ לְבֶן בִּתְיָה. לְמִי נָטַשׁ עֲנִיֵּי הַצֹּאן בְּאֶרֶץ מַאְפֵּלְיָה. הֵן לוּם וְנַהֲלֵם יַד דֶּרֶךְ מִדְבָּר וְצִיָּה. אֵיכָה נָפְלָה בְּיַד זָרִים וְיַד יְהוֹיָה בִּסְגֻלַּת מְלָכִים הַנָּאוָה וְהַיְפֵהפִיָּה. בַּת קוֹלוֹנְיָא קִלְּנִי מֵרָאשֵׁי מֵרוֹשׁ וְנַפְשִׁי עָלַי שַׁעֲרוּרִיָּה. רָצוּ לַהֲסִיתָם לִדְרוֹשׁ אֶל עֲבוֹדָה נָכְרִיָּה. וְנָמוּ הוֹצִיאוּ הַמְקַלֵּל, וְיַעֲקֹב בָּחַר יָהּ. וְהַמְמֻנֶּה מְזֻרָּזִים הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה בִּבְכִיָּה. וְגַם חָנַק וְנִתְחַנֵּק וְנַפְשֵׁנוּ לְחַיֵּי עַד קְנוּיָה. לְשָׁעָה קַלָּה טְרַקְלִין מוּכָנִים בְּבֵית בְּנֵי עֲלִיָּה. בְּשָׁמְעָם עָמְדוּ בְּטַעְמָם וְהִשְׁלִימוּ נֶפֶשׁ וּגְוִיָּה. וְקָרָא אִישׁ חֶרְמִי צֵא אִישׁ הַדָּמִים בִּצְדִיָּה. וְנָעֲצוּ בָם חֶרֶב וְלוֹנְכִיָּא. וַתִּדְבַּק נַפְשׁוֹ בְּדִינָה בַּת לֵאָה הָעִבְרִיָּה. וְיוֹנֵק שְׁדֵי אִמּוֹ נָשַׁק אָבִיו בְּנֶהִי וְנִהְיָה. וְקִדֵּשׁ אֶת רֹאשׁוֹ בַּעֲקֵדַת מוֹרִיָּה. וְכָבְשָׁה הָאֵם פָּנֶיהָ מֵרְאוֹת בְּמוֹת הַיֶּלֶד בִּרְאִיָּה. כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמֶיהָ עַל בְּנָהּ וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ. וְהָרוֹת בֻּקְּעוּ וְיָצָא עֻבָּר וְשִׁלְיָה. וּקְבָרוּם חַיִּים בִּנְקִרַת הַצּוּר כְּרוּיָה. וְגַם יִסְּרוּ מִמֶּנּוּ בְּיִסּוּרִים בְּפָרוּר וְחַיָּה.

doch zu Herzen und stellet bittere Klagen an! denn der Tod dieser Edlen verdient ebenso sehr betrauert zu werden, wie der Brand unsres Tempels. Nur weil der bestimmten Trauerzeit nicht noch andere Trauertage vorhergehen sollen, darum wartete ich bis heute mit der Erhebung meiner Klagen und trauere jetzt und jammere bitterlich. Ja schwer ist mein Seufzen vom Morgen bis Abend über das Haus Israel, über das Volk Gottes, das durch das Schwert gefallen ist.

Weint bitterlich ihr Engel des Friedens! gürtet mit Säcken euch, ihr drei Stammväter, ziehet verhüllet wie ein Trauernder hin und rufet ihn den Erzieher! erzählet ihm, dem Sohne Bithjah's (Mosche), wie seine arme Heerde, die an seiner Hand er so treulich durch die Wüste und Steppe geführt, jetzt so verlassen ist im finstern Lande! — Ach, wie ist sie Fremden anheimgefallen! Wie hat sich Gottes Hand so schwer gelegt auf die hochgeschätzte, herrliche Gemeinde zu Köln! Gebeugt ist mein Haupt, es schaudert meine Seele ob ihres schrecklichen Schicksals. Die Feinde wollten zu fremdem Dienste sie verleiten, sprechend: „Führt zum Tode, wer nicht zu unserm Glauben sich bekennen will!“ — Doch Jakob wählte den einzigen Gott sich immer; weinend feuerte ihr Oberhaupt sie zur Gesetzestreue an: „Laßt uns stark und muthig sein, und unsere Seele erwirbt sich das ewige Leben; nur noch eine kleine Zeit und wir befinden uns bei den heiligen Wesen im himmlischen Palaste!“ — Angefeuert von solcher Rede blieben sie standhaft und gaben Leib und Leben hin. Die tückischen Feinde verdammten sie zum Tode, stachen sie nieder mit Schwert und Lanze; dennoch blieb ihre Seele anhänglich ihrem Gotte. Väter küßten ihre winselnden Säuglinge, sie, wie einst auf Moriah, zum Opfer weihend; Mütter verbargen das Angesicht, um nicht den Tod ihrer Kinder zu schauen, das fühlende Mutterherz bebte und Thränen rannen von den Wangen. Die Grausamen, sie schlitzten Schwangern die Leiber auf und begruben sie lebendig in Felsenklüften, andere wurden gräulich gemartert, in

וּקְלָעוּם בָּאוֹפַנִּים בְּעוֹד נֶפֶשׁ חַיָּה. וְכָל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בָּךְ כְּמְרִי וּכְמַרְיָה. וְאַתָּה צַדִּיק וַאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ בְּכָל תּוּשִׁיָּה. כִּי לֹא שָׁמַעְנוּ לְקוֹל חוֹזֶה וְיִרְמְיָה. וַיְהִי כַּאֲשֶׁר פָּתַר לָנוּ כֵּן הָיָה. וְעַתָּה אֱלֹהִים עַד מָתַי כִּי לָקְתָה בִּכְפְלַיִם סְעָרָה עֲנִיָּה: יֵרֶא יְיָ וְיִשְׁפֹּט מֵאוֹיֵב אֲשֶׁר הָיָה כְּדֹב אוֹרֵב. עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב:

מב עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה וְלִבִּי נוֹהֵם נְהִימוֹת. וְאֶקְרָא לַמְקוֹנְנוֹת וְאֶל הַחֲכָמוֹת. אֵלַי וְאֵלֶיהָ כֻּלָּם הוֹמוֹת. הֲיֵשׁ מַכְאוֹב לְמַכְאוֹבִי לְדַמּוֹת. מִחוּץ תְּשַׁכֶּל חֶרֶב וּמֵחֲדָרִים אֵימוֹת. חַלָלֵי חַלָלֵי חֶרֶב מוּבָלִים עֲרוּמִים וַעֲרוּמוֹת. נִבְלָתָם כַּסּוּחָה לְחַיַּת אֶרֶץ וְלַבְּהֵמוֹת. יוֹנֵק עִם אִישׁ שֵׂיבָה עֲלָמִים וַעֲלָמוֹת. מִתְעַתְּעִים בָּמוֹ מוֹנַי וּמַרְבִּים כְּלִמּוֹת. אֵי אֱלֹהֵימוֹ אָמְרוּ צוּר חָסָיוּ בוֹ עַד מוֹת. יָבוֹא וְיוֹשִׁיעַ וְיַחֲזִיר נְשָׁמוֹת. חֲסִין יָהּ מִי כָמוֹךָ נוֹשֵׂא אֲלֻמּוֹת. תֶּחֱשֶׁה וְתִתְאַפַּק וְלֹא תַחְגּוֹר חֵמוֹת. בֶּאֱמוֹר אֵלַי מַלְעִיגַי אִם אֱלֹהִים הוּא יָרִב עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב: עֵינִי עֵינִי יֹרְדָה מַּיִם כִּי נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל מְשׁוֹרֵר. וְעֻגָבִי לְקוֹל בּוֹכִים מִלְּהָפֵג וּלְקָרֵר. מִי יָנוּד לִי וְאֵין מַחֲזִיק לְהִתְעוֹרֵר. חֵמָה כִּי יָצְאָה וְסַעַר מִתְגּוֹרֵר. אֲכָלַנִי הֲמָמַנִי הַצַּר הַצּוֹרֵר. שִׁבַּר עַצְמוֹתַי זוֹרֵר וּמְפָרֵר. סִלָּה כָּל אַבִּירַי הַטַּבּוּר וְהַשֹּׁרֶר. מַכָּתִי אֲנוּשָׁה בְּאֵין מַתְעִיל וּמְזוֹרֵר. רְטִיָּה וּמָזוֹר אֵין לְזוֹרֵר. עַל כֵּן אָמַרְתִּי שְׁעוּ מֶנִּי אֲמָרֵר. בִּבְכִי דִמְעָתִי עַל לְחָיַי לְצָרֵב. עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב:

siedende Kessel geworfen, lebendig auf's Rad geflochten. — Alles dies ist über uns gekommen, doch fielen wir nicht ab von Dir und murrten nicht gegen Deinen Willen. Du bist gerecht! aber wir, wir fehlten gegen Deine Gesetze; wir gehorchten nicht den Propheten, hörten nicht auf Jirmia, darum traf uns, was er schon längst vorhergesagt. Und nun, o Gott, wie lange noch? Dein armes bestürmtes Volk ward hart bestraft. O schaue, Ewiger, und richte den Feind, der wie ein Bär auflauert dem Hause Israel, dem Volke Gottes, das durch das Schwert gefallen ist!

Darüber weine ich, darüber seufzet mein Herz; Klageweiber will ich rufen, daß sie alle einstimmen in meinen lauten Jammer! Gibt es einen Schmerz der dem meinigen gliche? Von Außen würgt das Schwert, von Innen Todesangst; meine Erschlagenen liegen nackt auf den Straßen, die verstümmelten Leichen sind wilden Thieren preisgegeben, Säuglinge und Greise, Jünglinge und Jungfrauen. Und es verspotten mich noch meine Quäler und rufen höhnend: „Wo ist denn nun ihr Gott, dessen sie sich rühmten, der Felsenschutz, dem bis in den Tod sie vertraueten? So erscheine er doch und helfe und gebe den Leichen die Seele wieder!" — Mächtiger Gott, Langmüthiger ohne Gleichen! wie kannst Du schweigen und an Dich halten mit Deinem strafenden Grimme? da doch die Spötter sprechen: „Ist er ein Gott, so möge er doch rechten für das Haus Israel, das Volk Gottes, das durch das Schwert gefallen ist!" — Mein Aug', mein Aug' zerfließt in Thränen, der Freudegesang verwandelte in Trauer sich, der Flötenton in unaufhörliche Klage; Niemand tröstet mich, Niemand sucht mich aufzurichten. Wie Sturm fuhr Gottes Zorn über mich her; der Dränger hat mich aufgerieben, mich zerrüttet, zermalmt und zertrümmert, er trat meine Tapfern nieder, alle meine Großen. Ach, meine Wunde ist gar schmerzhaft, weder Pflaster, noch Salbe, noch Pulver kann sie heilen. D'rum spreche ich: Wendet euch von mir, ich will bitterlich weinen, heiße Thräne rieselt meiner Wange herab, über das Haus Israel, über das Volk Gottes, das durch das Schwert gefallen ist!

הקינה הזאת יתכוה לר׳ יהודה בן רנינו מטה הכהן.

מג וְאֶתְאוֹנֵן וַאֲקוֹנֵן מָרָה וְאֵלְיָה׃ וְאֶזְעַק הֵידָד הֵילֵל נְהִי וְנִהְיָה׃ חָמָס וְשֹׁד עַל שֶׁבֶר שֶׁהָיָה׃ בִּכְרַךְ וַרְנְקְבוֹרְט אֶרֶץ מַאְפֵלְיָה׃ בְּרֵאשִׁית אֶלֶף הַשִּׁשִּׁי לִבְרִיאַת נְשִׁיָּה׃ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְיֶרַח דַּת מָרוֹם שְׁבוּיָה׃ יוֹם שִׁשִּׁי מְקֻלָּל נֶהֶרְסָה הַבְּנוּיָה׃ וְאָרוּהָ וּפְרָצוּהָ גֶּדֶר הַדְּחוּיָה׃ בּוֹגְדִים בָּגְדוּ וּבָזְזוּ בַּז בְּזוּיָה׃ וְקָרְעוּ בַּחֲמָתָן מָנָה יָפָה מְנוּיָה׃ תּוֹרָתְךָ הָרְחָבָה הֲדוּרָה וּנְוִיָּה׃ לָמָּה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ כְּעֹטְיָה׃ כִּשְׁתֵּי יְשִׁיבוֹת עוֹלַת תָּמִיד הָעֲשׂוּיָה׃ רַבָּנִים וְרֵעֵיהֶם בָּחַר לוֹ יָהּ׃ אֵי שָׁמַיִם זַעֲקוּ אוֹי וַאֲבוֹיָה׃ כִּי גָרְנוּ מֶשֶׁךְ לָנוּ אוֹיָה׃ עַל אֵלֶּה אֲנִי בוֹכִיָּה׃ בָּאוּ בָּאֵשׁ וּבַחֶרֶב וְלֹא לִרְוָיָה׃ יוֹתֵר מִמֵּאָה וְשִׁבְעִים וְשָׁלוֹשׁ נְפָשׁוֹת סֹעֲרָה עֲנִיָּה׃ נֶהֶרְגוּ וְנִשְׂרְפוּ וַאֲנִי דְוָיָה׃ חֲסִידִים וַחֲסִידוֹת לְלַעַט עוֹף וְחַיָּה׃ עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים לִזְאֵבוֹת וּלְבִיאָה׃ גַּם חֲסִידָה לְמִינָהּ וְאַיָּה׃ בֵּין רַגְלֶיהָ תְּאוֹמִים וְשִׁלְיָה׃ מְלַמְּדֵי וְסוֹפְרֵי בְּפִי עֲזָנִיָּה׃ חֲתָנִים וְכַלּוֹת בִּדְרָסָה וּשְׁהִיָּה׃ חִגְרוּ שַׂקִּים וְסִפְדוּ כֹּהֲנֵי צְפִיָּה׃ וְסָפְדָה הָאָרֶץ מִשְׁפְּחוֹת לְוִיָּה׃ זֶרַע יִשְׂרָאֵל יֶהֱמוּ קִירוֹת וָקֶרֶב׃ עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב׃ אֵלּוּ פְלָגִים רוֹאוֹת אֲרֻבּוֹת׃ יַשְׁקוּ הָרִים וְכָל תְּנוּבוֹת׃ מְקוֹרֵי דְמָעֵי רְצוֹת וָשָׁבוֹת׃ עַל מוֹת הֲגוּנִים וְהַגּוּנוֹת עֲרֵבוֹת׃ קְשָׁתוֹת נִדְרָכוֹת וְנִשְׁלָפוֹת חֲרָבוֹת׃ מוֹרִים הַמּוֹרִים לְמוֹרִים וְלִשְׁתֵּי יְשִׁיבוֹת׃ אֵיכָה כְּנֶחְבֵּאתָ שׁוֹכֵן עֲרָבוֹת׃ וְנָטַשְׁתָּ מַזְכִּירֶיךָ אַחַר שְׁתֵּי תֵיבוֹת׃ אֵיכָה עֲזַבְתָּם בְּפִי זְאֵבֵי עֲרָבוֹת׃ בַּחוּרֵי חֶמֶד וְלִוְיָתָן הַחֲשׁוּבוֹת׃

Bitter will ich klagen, heulen und Wehe schreien, ob der verheerenden Gewaltthätigkeit, die in jener finstern Zeit in der Stadt Frankfurt verübt wurde. Mit dem Anfange des sechsten Jahrtausend der Schöpfung am Dreizehnten des Gesetzmonates (Sivan) an einem Freitag kam das Unglück und die heilige Synagoge wurde zerstört. Bösewichter drangen ein, raubten und plünderten und zerrissen in ihrer Wuth unser schönes Antheil, die herrlichen Gesetzrollen. Ach warum wurden die Gottgetreuen so in Trauer eingehüllt? Zwei Lehrhäuser bestimmt zur beständigen Gesetzespflege, wurden vernichtet, ihre Rabbinen und deren Genossen forderte der Herr. Darüber ruft zum Himmel „Ach" und „Wehe"! Wehe, daß unser Elend so lange dauert! O ich beweine sie, die vom Glücke weg zum Feuer kamen und zum Schwert. Mehr als 173 der armen Bestürmten wurden ermordet und verbrannt, fromme Männer und Frauen wurden ein Fraß der wilden Thiere, Kinder und Säuglinge von Wölfen verzehrt, Neugeborne den Raubvögeln hingeworfen, Lehrer und Schreiber den Geiern preisgegeben, Bräutigam nebst ihren Bräuten martervoll gepeinigt. Gürtet Säcke um, ihr Priester, und trauert! trauert im Lande, levitische Geschlechter! seufzet aus innerstem Herzen, Israels Stämme, über das Haus Israel, über das Volk Gottes, das durch das Schwert gefallen ist! — Meiner Augen Thränenströme könnten Berge bewässern, denn fort und fort fließen sie ob des Todes der würdigen Männer und Frauen. Die Bogen wurden auf sie gerichtet, die Schwerter gegen sie gezückt, es schossen die Schützen auf die Gelehrten und ihre zwei Schulen. Und Du, in der Höhe thronend, wie konntest Dein Antlitz Du verbergen und Deines Namens Verehrer verlassen? Ach, die anmuthigen Jünglinge, die zärtlichen Ehegatten überließest Du den reißenden

זְקֵנִים וִישִׁישִׁים שָׁבִים וְשָׁבוֹת· כְּדֹמֶן לַאֲדָמָה בַּשְּׁוָקִים וּבָרְחוֹבוֹת· יְדֵיהֶם נוֹפְלוֹת וּבִטְנֵיהֶם צָבוֹת· עֲרוּמִים מִכָּל מִכְסֶה וְצָבוֹת· אֵיכָה מְצָאוּנוּ צָרוֹת רָעוֹת וְרַבּוֹת· וַתֹּאכַלְנָה תְּאֵנִים רָעוֹת וְטוֹבוֹת· סָפוּ תַּמּוּ אִשֵּׁי הַתַּעֲרוּבוֹת· כְּמִשְׁפַּט זְבָחִים בְּפֶרֶק הַתַּעֲרוּבוֹת· בָּנִים מֵתוּ יַחַד עַל אָבוֹת· יַחְדָּו צוּרָם כְּאַחַת מִכְּתֵי חֲטִיבוֹת· בָּתֵּי צַדִּיקִים שׁוֹמֵמוֹת חֲרֵבוֹת· כְּנֵסִיּוֹת וּמִדְרָשׁוֹת הֲרוּסוֹת עֲזוּבוֹת· בְּנוֹתֵינוּ כְּזָוִיּוֹת יַחַד מְחֻטָּבוֹת· אִשָּׁה רְעוּתָהּ כְּאַחַת מְשֻׁלָּבוֹת· שָׁכֵן וְרֵעוֹ הַיְצָרִים וְהַלְּבָבוֹת· וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אַמִּיץ בְּלִי עֲנִיבוֹת· לַעֲבוֹד לְיוֹדְעָם בְּאֶרֶץ תַּלְאוּבוֹת· לְקַדֵּשׁ אוֹכְלָה אֵשׁ וְשַׁלְהָבוֹת· קַנָּא וְנוֹקֵם וְרָב הַמְּרִיבוֹת· חוּשָׁה וּשְׁלַח מְבַשֵּׂר לִשְׁבוּיִם וּבַעֲלֵי תְשׁוּבוֹת· וְחִישׁ מְנַחֵם לְנַחֵם גְּוִיּוֹת עֲלוּבוֹת· עַל הַר צִיּוֹן שֶׁשָּׁמֵם וְחָרֵב· עַל בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל עַם יְיָ כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב:

ע"ס א"ב כפול בחסרון אות למ"ד ומ"ס, ובסוף חתום יוסף בר קלונימוס נקדן חזק אמץ לעד בתורה, ותתימת כל הבתים על לשון הכתוב.

מג אֲמָרֵר בִּבְכִי תִּרְדְּנָה דִּמְעָה עֵינַי· אָהֳלֵי שֻׁדַּד וְנִשְׁדַּד יְצָאוּנִי בָנַי· בָּכִיתִי לְקָשֶׁה יוֹם מִשְׁנֶה שִׁבְרוֹנַי· בָּאוּ יְמֵי הַשִּׁלּוּם וּפְקֻדַּת עֲוֹנַי· גָּדַל הַכְּאֵב עַל שְׁנֵי חָרְבָּנַי· גְּאוֹן עֻזִּי נִשְׁבַּר וּבְחָרוֹן נִתְּכוּ הֲמוֹנַי· דּוֹדִי נָסַע וְנִגְלָה גָּוְעוּ כֹּהֲנַי וּזְקֵנַי· דַּלּוֹתִי כִּי חַלּוֹתִי וְכָלוּנִי מְעַנַּי· כִּי יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְיָ: הַיּוֹם יוֹם עֶבְרָה וְצָרָה וְתוֹכֵחָה· הָיִיתִי לִשְׂחוֹק וּלְלַעַג לְמִסְפֵּד וּלְקָרְחָה· וַחֲגוֹרַת שַׂק וְעוֹד נַפְשִׁי נֶאֱנָחָה· וּמִבֵּית תַּעֲנוּגַי נִגְזַרְתִּי קָרְאוּ לִי נִדָּחָה· זוֹלֵלָה גוֹלְעָ לְאַרְבַּע

Wölfen, greise Männer und Frauen wurden wie Unrath auf die Gassen geschleudert, gelähmter Arme, geschwollenen Leibes lagen sie da, aller Kleidung entblößt! Ach, viele Uebel und Drangsale haben uns betroffen und ohne Unterschied hinweggerafft! Wie einst das Blut der Opfer — die doch längst aufgehört — ward hier das Blut der gemordeten Kinder mit dem ihrer Eltern vermischt. Dennoch verkündeten sie in heiligster Ergebenheit die Einheit ihres Schöpfers. Und wurden auch die Häuser der Gerechten zerstört, die Bet- und Lehrhäuser verödet und verheert, so hielten aber doch unsre anmuthigen Töchter in Liebe zusammen und die Frauen verbanden sich mit einander und Nachbaren und Freunde waren eines Sinnes und einerlei Herzens, so daß sie Alle fest verbunden und einig waren, treu zu bleiben ihrem Gotte, der auch im Lande der Drangsale sie beachtet, und zu heiligen Ihn, den Allgewaltigen und Ehrfurchtbaren. — Eifernder und rächender Gott, der Du des Rechtes Dich annimmst, sende doch bald den Erlösungsboten den in der Verbannung Büßenden! O laß baldigst den Tröster kommen, daß Trost er bringe den Geschmähten, dem öde liegenden Berge Zion, dem Hause Israel, dem Volke Gottes, das durch das Schwert gefallen ist! —

Ich jammere bitterlich, Thränen rieselt mein Auge! Mein Zelt ist verheert und zerstört, meine Kinder sind weggeführt! Ich weine ob des schweren Tages, an dem zweimal Zerrüttung mich traf und meine Verbrechen alle geahndet wurden. Groß ward mein Schmerz, meine zwei Heiligthümer wurden zerstört, meine Macht und Hoheit ward gebrochen und meine Heere schmolzen dahin. Meine Wohnung ward abgerissen und entrückt, meine Priester und Alten vergingen. Nun bin ich arm und siech, meine Peiniger haben mich vernichtet; ach, des Ewigen Zorn ging aus über mich! Ein Tag des Grimmes, der Noth nnd der Strafe ist der heutige, da wurde ich zum Spott und Hohn, Trauer und Betrübniß kam da über mich, und noch seufzet meine Seele! Von dem Hause meiner Lust ward ich getrennt. „Verstoßene, Verachtete, Verbannte" genannt; vier Tyrannen fiel ich in die Hände, die in die vier

מִשְׁפָּחוֹת לְקוּחָה· זֵרוּ קַרְנוֹתַי לְאַרְבַּע קְרָנוֹת בּוּזֵי
מִשְׁפָּחָה· כִּי יָרַד רָע מֵאֵת יְיָ: חֵטְא חָטָאתִי עַל כֵּן
לְנִידָה הָיִיתִי· חָסַרְתִּי כָל טוֹב וְכִמְעַט אָבְדָה תִקְוָתִי·
טִמֵּאתִי מִקְדָּשׁ אֵל וּמַסֵּכָה הִכְנַסְתִּי· טָהוֹר עֶשֶׂר מַסָּעוֹת
נָסַע מֵאִתִּי· יָדוֹ פָּרַשׂ צָר עַל כָּל חֶמְדָּתִי· יָצָא כָל הֲדָרִי
וְהוֹד מְנָתִי· כִּי יָצְאָה בִי יַד יְיָ: כּוֹס חֲמַת אֵל מָצִיתִי
בְּדָמַי· כִּרְסְמוּנִי הֲמָמוּנִי שׁוֹפְתֵי קָמַי· נְתָנַנִי שׁוֹמֵמָה
עַד בִּתְחוּמַי· נָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרֵי שׁוּעָלִים חִבְּלוּ כְרָמַי·
סֻכָּתִי נָפְלָה אֲרוּחָה שְׂרֵפוּהָ מִתְקוֹמְמַי· סִירִים תַּחַת
חֶלְאָה מִלֵּא עֲצָמַי· כִּי אֵשׁ יָצְאָה מֵאֵת יְיָ: עַל זֹאת
אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה קִינָה· עַל הַר צִיּוֹן קִרְיָה נֶאֱמָנָה·
פִּנַּת יִקְרַת קִרְיַת דָּוִד חָנָה· פִּתְחֶיהָ אָנוּ וְאָבְלוּ לְמָשָׁל
וְלִשְׁנִינָה· צֶדֶק יָלִין בָּהּ וְהִתְנוֹדְדָה כִּמְלוּנָה· צָרָה
בְּמַבְכִּירָה צוּר מִמֶּנּוּ פָנָה· כִּי חִלֵּל יְהוּדָה קֹדֶשׁ יְיָ: קִנְאַת
בֵּיתְךָ אֲכָלַתְנוּ וּמְאַהֲבֵינוּ רִמּוּנוּ· קָרַב קִצֵּנוּ קַלִּים הָיוּ
רֹדְפֵינוּ· רְשָׁעִים זוּ שַׁדּוּנוּ אָמְצוּ מִמֶּנּוּ· רַבַּת צְרָרוּנוּ
דּוֹדָנִים הוֹדִינוּ· שַׁלְהֶבֶת לַהֶבֶת בֵּית תִּפְאַרְתֵּנוּ וּמִקְדָּשֵׁנוּ·
שָׁם אֱדוֹם וּמוֹאָב וְעַמּוֹן וּשְׁאָר שׁוֹבֵינוּ· כִּי בָאוּ זָרִים
עַל מִקְדְּשֵׁי בֵּית יְיָ: תֵּימָנִי וּצְפוֹנִי מַה לָּכֶם וָלִי· תִּרְדְּפוּ
תֶּהְדְּפוּ וְתַחֲנוּ סָבִיב לְאָהֳלִי· יְדֵיכֶם מָלְאוּ דַּם זָקֵן וְעוֹלָלַי·
וְלֹא חֲמַלְתֶּם עַל טַף וְנָשִׁים מִלְּשַׁכְּלִי· שְׂרַפְתֶּם הֵיכָלִי
לְהַרְחִיקִי מֵעַל גְּבוּלִי· פְּרַצְתֶּם גְּדֵרִי· אָמַרְתִּי אוֹי נָא לִי·
כִּי נִשְׁבְּרָה עֵדֶר יְיָ: בּוֹגְדִים בָּגְדוּ קָנֶה רָצוּץ מִשְׁעָן·
רַהַב הֵם שֶׁבֶת אֱוִילִים שָׂרֵי צֹעַן· קִנְאוּנִי בְּלֹא אֵל עַמּוֹן

Weltgegenden mich zerstreuten. Das Elend, von Gott verhängt, kam herab über mich! Gesündigt habe ich, darum wurde ich zum Abscheu: ich mußte allem Guten entsagen und habe beinahe alle Hoffnung verloren. Ich verunreinigte Gottes Heiligthum, that ein Götzenbild hinein, darum entfernte der Allheilige in zehn Zügen sich von mir. Der Dränger streckte die Hand nach all meinen Schätzen aus; all meine Pracht und Schönheit ging weg, die Hand des Ewigen hat mich getroffen! Den Zornkelch Gottes mußte ich trinken. Meine Widersacher durchwühlten, verstörten mein Land und verödeten es bis an die Grenzen. Fremde kamen in meine Thore, Füchse verheerten meinen herrlichen Weinberg. Meine Hütte fiel, der Feind steckte sie in Brand; in siedenden Töpfen ließ er meine Gebeine verbrennen. Ach, das Feuer fuhr vom Ewigen aus! Darüber trauere ich und stimme Klage an, über Zion's Berg, über die treue Stadt, die herrliche Residenz, wo David thronte — ihre Thore sind in Trauer versenkt, zum Warnungsbeispiel aufgestellt. Gerechtigkeit weilte einst darin, jetzt ist sie vereinsamt wie eine Wächterhütte und liegt in Wehen wie eine Gebärerin. Der Schöpfer wandte sich von uns, weil Juda entweihte das Heiligthum Gottes. Der Neid über dein Haus verzehrte uns, vermeintliche Freunde verriethen uns, unser Ende nahte und schnell waren unsre Verfolger da. Grausame Räuber überwältigten uns, und selbst die Dodanim, obgleich mit uns verwandt, bedrängten uns sehr. Bei jenem fürchterlichen Brande unsres herrlichen heiligen Tempels waren Edom, Moab, Ammon und andere unsrer Feinde zugegen, und Fremdlinge kamen über die Heiligthümer des Gotteshauses. — Ihr Feinde aus Süd und Nord, was wollt ihr von mir, daß ihr so grausam mich verfolget und rings um mein Zelt euch lagert? Euere Hände sind voll des Blutes meiner Greise und Säuglinge, ihr schontet nicht Kinder noch Frauen; ihr verbranntet meine Tempel, vertriebet mich aus meinen Grenzen, zerstörtet all mein Glück. — O wehe mir! rufe ich, die Heerde Gottes ist gefangen! — O des stolzen, lassen Volkes, der thörichten Fürsten Zoans (Egypten), die treulos mich verließen, deren Hilfe einem zerknickten Rohre

וּמוֹאָב וּכְנָעַן· לֵאמֹר כְּכָל הַגּוֹיִם אֹהֶל יוֹסֵף יִצְעַן· וְעַל מִי בָטַחְתָּ כִּי מָרַדְתָּ לְמַעַן נָפְלָךְ בְּיַד הוֹרֵג יַעַן וּבְיַעַן כִּי מָרִיתָ פִּי יְיָ: זָמְמוּ לַעֲשׂוֹת הָרַע עוֹבְדֵי מַשְׂכִּיּוֹת· מְזִמּוֹת בִּלְבָבָם נִכְלוּ מִמְּעוֹנוֹת אֲרָיוֹת· וַיִּלְמְדוּ לִטְרוֹף טֶרֶף אֲכָלוּהָ כִּשְׁאִיּוֹת· שָׂרְפוּ מוֹעֲדֵי אֵל כָּל רָעוֹת חַיּוֹת· נוֹעֲדוּ גוּרֵי אֲרָיוֹת שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת· קָרְאוּ מָלְאוּ נִקְבְּצוּ עַל יוֹנֵי הַגֵּאָיוֹת· כִּי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם חַיִּים אֶת יְיָ: דּוֹדִי חָמַק עָבַר וְדוֹדִי גָּבָר· נַחֲלָתִי הָיְתָה לִי לְתַנּוֹת מִדְבָּר· חָרְבוֹת חֶרֶב לֹא לִזְרוֹת וְלֹא לְהָבַר· וּבָלַנִי אִישִׁי לְפִי מְלֹאת עַיִן כְּמִדְבָּר· קְהָלַי קִבֵּץ רוֹבֵץ וּנְפוּצָתִי חִבַּר· כִּי כֹה אָמַר יְיָ: אַחֲרֵי תַּם מִשְׁכָּנִי וַתִּפֹּל הַחוֹמָה תַּחְתֶּיהָ· מָרְתָה בֵּאלֹהֶיהָ וְנָפְלוּ אָשְׁיוֹתֶיהָ· צָרָה פַּעֲמַיִם קָמָה דִּכְּאוּ שָׁתוֹתֶיהָ· לִבְנֵי אֱדוֹם זְכֹר עָרוּ יְסוֹדוֹתֶיהָ· עַד הַיְסוֹד בָּהּ יְמַהֲרוּ חוֹמוֹתֶיהָ· דָּוָה שׁוֹמֵמָה כִּפְלַיִם בְּכָל־חַטֹּאתֶיהָ כִּי לָקְחָה מִיַּד יְיָ: בַּת צִיּוֹן הַשְּׁדוּדָה שָׁתָה יֵין הַחֵמָה· תִּקְוָה וְאַחֲרִית תִּהְיֶה לָהּ מִמַּשָּׂא וְדוּמָה· וּבְעוּלָה תְּשַׁכֵּל וְרַבּוּ בְּנֵי שׁוֹמֵמָה· רָנִּי וְשִׂמְחִי יוֹנָה תַמָּה נֶאֱלָמָה· הִנֵּה נֶחָמָתֵךְ כִּפְוּלָה נֶחָמָה· וִירַחֵם יָתוֹם אֶת לֹא רֻחָמָה· כִּי חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ:

נרוב קהלות אשכנז מדלגים ארזי הלבנון. גם בפפד"מ אין אומרים אלא אומרים במקומה אלי ציון (סמן כ"ט) ואח"כ מתחילים הציונים.

תחלתה ע"ס א"ב עד אות רי"ש, וחתום בו מאיר בן רבי יחיאל.

מה אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן אַדִּירֵי הַתּוֹרָה· בַּעֲלֵי תְרֵיסִין בְּמִשְׁנָה וּבִגְמָרָה· גִּבּוֹרֵי כֹחַ עֲמֵלֶיהָ בְּטָהֳרָה· דָּמָם נִשְׁפַּךְ וְנִשְׁתָּה גְבוּרָה: הִנָּם קְדוֹשֵׁי הֲרוּגֵי מַלְכוּת עֲשָׂרָה· וְעַל אֵלֶּה אֲנִי

glich! Ammon, Moab und Kenaan kränkten mich mit ihren Götzen, sprechend: „Wie alle Völker ist nun auch Joseph's Zelt weggerückt! auf Wen wollt ihr nun noch vertrauen? ihr Widerspenstigen? ihr mußtet Würgern in die Hände fallen, weil ihr euerm Gotte nicht gehorchtet.“ — Boshafte Pläne entwarfen die Bilderdiener, die Blutdürstigen schmiedeten in ihren Höhlen ihre Ränke gegen mich, dem reißenden Wilde gleich richteten sie Verheerung an, verbrannten die göttlichen Stiftungen; sie rotteten sich zusammen, die Boshaften und überfielen die in Klüften verscheuchten Tauben (Israel), die da verlassen hatten den Quell des lebendigen Wassers — den Ewigen. Mein Freund entwich, zog weg; da stieg mein Feind empor, und mein Erbe ward zu einer Wüste für Schakale, zur unwirthbaren Oede. Nach Ablauf der vorgesagten Leidenszeit (in Babel) schlug der Herr seine Residenz wieder auf bei mir, sammelte wieder die zerstreute Gemeinde und setzte sie in ihr Land, wie Er es verheißen hatte. Aber später — ach! da hatte es wieder ein Ende mit meiner Wohnung und ihre Mauern brachen zusammen. Wir waren ungehorsam unserm Gotte, darum fiel das herrliche Gebäude. Ach, zweimal traf das Unglück ein, daß die Grundfesten stürzten. Gedenke es den Söhnen Edom's, die bis auf den Grund das Haus verheert, bis auf den Grund die Mauern niedergerissen haben! Die leidende, betrübte Nation, ach, sie hat Gedoppeltes für all ihre Sünden aus der Hand Gottes empfangen! — Die verheerte Tochter Zion's, die den Zornkelch Gottes trank, eine hoffnungsvolle Zukunft ist ihr verheißen, sie wird befreiet aus Maßa und Dumah. Die so stolzen Städte sie werden menschenleer, die verlassene Zion aber volkreich werden, Darum jubele und freue dich, du schuldlos Duldende! Doppelte Tröstung harret deiner. Die Verwaiste wird Erbarmen finden, denn gnädig und barmherzig ist der Ewige! —

Die Zedern Libanons, die Mächtigen in der Thora, die Geharnischten in der Mischnah und Gemara, die mit aller Kraft und reinen Sinnes dem Studium sich hingaben — ach, ihr Blut ist vergossen, ihre Kraft versiegt. Jene zehn heiligen

בּוֹכִיָּה וְעֵינִי נִגָּרָה · זֹאת בְּזָכְרִי אֶזְעַק בְּמָרָה · חֶמְדַּת יִשְׂרָאֵל
כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ נֵזֶר וַעֲטָרָה: טְהוֹרֵי לֵב קְדוֹשִׁים מֵתוּ בְּמִיתָה
חֲמוּרָה · יַדּוּ גוֹרָל מִי רִאשׁוֹן לַחֶרֶב בְּרוּרָה · כִּנְפוֹל גּוֹרָל
עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן פָּשַׁט צַוָּארוֹ וּבָכָה כִּנְגְזֵרָה גְזֵרָה · לְרַבָּן
שִׁמְעוֹן חָזַר הַשַּׂר לְהָרְגוֹ בְּנֶפֶשׁ נְצוּרָה: מִזֶּרַע אַהֲרֹן שָׁאַל
בְּבַקָּשָׁה לִבְכּוֹת עַל בֶּן הַגְּבִירָה · נָטַל רֹאשׁוֹ וּנְתָנוֹ עַל
אַרְכְּבוֹתָיו מְנוֹרָה הַטְּהוֹרָה · שָׂם עֵינָיו עַל עֵינָיו וּפִיו עַל
פִּיו בְּאַהֲבָה גְמוּרָה · עָנָה וְאָמַר פֶּה הַמִּתְגַּבֵּר בַּתּוֹרָה ·
פִּתְאוֹם נִקְנְסָה עָלָיו מִיתָה מְשֻׁנָּה וַחֲמוּרָה: צִוָּה לְהַפְשִׁיט
אֶת רֹאשׁוֹ בְּתַעַר הַשְּׂכִירָה · קִיֵּם בְּעוֹרוֹ אָמְרוּ לְנַפְשֵׁךְ
שְׁחִי וְנַעֲבֹרָה · רָשָׁע הַפּוֹשֵׁט עֵת הִגִּיעַ לִמְקוֹם תְּפִלִּין
מִצְוַת בָּרָה · צָעַק צְעָקָה וְנִזְדַּעְזְעָה עוֹלָם וְאֶרֶץ הִתְפּוֹרָרָה:
מֵאַחֲרָיו הֵבִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָה עוֹקֵר הָרִים וְטוֹחֲנָן זוֹ בְּזוֹ
בִּסְבָרָה · וְסָרְקוּ אֶת בְּשָׂרוֹ בְּמַסְרֵק בַּרְזֶל לְהִשְׁתַּבְּרָה ·
יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ בְּאֶחָד וּבַת קוֹל אָמְרָה · אַשְׁרֶיךָ רַבִּי עֲקִיבָה
גוּפְךָ טָהוֹר בְּכָל מִינֵי טָהֳרָה: בֶּן בָּבָא רַבִּי יְהוּדָה אַחֲרָיו
הֵבִיאוּ בְּשִׁבְרוֹן לֵב וַאֲזָהָרָה · נֶהֱרַג בֶּן שִׁבְעִים שָׁנָה בִּידֵי
אֲרוּרָה · יוֹשֵׁב בְּתַעֲנִית הָיָה נָקִי וְחָסִיד בִּמְלַאכְתּוֹ לְמַהֲרָה:
רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן תְּרַדְיוֹן אַחֲרָיו מַקְהִיל קְהִלּוֹת בְּצִיּוֹן שָׁעְרָה ·
יוֹשֵׁב וְדוֹרֵשׁ וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ וְהִקִּיפוּהוּ בַּחֲבִילֵי זְמוֹרָה ·
אֶת הָאוּר הִצִּיתוּ בָהֶם וּכְרָכוּהוּ בְּסֵפֶר תּוֹרָה · סְפוֹגִין שֶׁל
צֶמֶר הִנִּיחוּ עַל לִבּוֹ שֶׁלֹּא יָמוּת מְהֵרָה: חָסִיד רַבִּי יֶשֵׁבָב
הַסּוֹפֵר הֲרָגוּהוּ עִם עֲמוֹרָה · וְרָקוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַכְּלָבִים
וְלֹא הֻקְבַּר בִּקְבוּרָה · יָצְתָה בַּת קוֹל עָלָיו שֶׁלֹּא הִנִּיחַ

Königsmärthyrer sind es, sie beweine ich und mein Auge rinnet, ihrer gedenkend jammere ich bitterlich; sie waren die Anmuth, der heilige Schmuck, die Krone Israels! Grausamen Todes sollten jene Reinen, jene Heiligen sterben und es wurde das Loos geworfen, wer zuerst dem Schwerte verfallen sollte, und als das Loos auf Rabbi Schimeon fiel, streckte seinen Hals er hin weinend dem Rathschlusse des Ewigen sich ergebend; schonungslos befahl der Thrann, ihn niederzumetzeln. Flehentlich bat Aharons gesalbter Nachkomme (Rabbi Ismael) um die Gunst, den Fürstensohn (R. Schimeon) betrauern zu dürfen; er nahm dessen Haupt auf seine Kniee und legte mit zärtlicher Liebe Auge auf Auge und Mund auf Mund und rief: „Der Mund, der von den Lehren des Gesetzes überströmte, ist jetzt so plötzlich unter grausamen Tode verstummt!“ — Nun erging der Befehl, dem Rabbi Ismael mit scharfem Messer die Haut vom Kopfe zu ziehen. Geduldig hielt er es aus, eingedenk jenes Wortes: „sie sprechen zu dir: bücke dich, daß wir über dich wegschreiten (Jes. 51, 23);“ doch als der Bösewicht an die Stelle der heiligen Denkriemen kam, da schrie der Gemartete so jämmerlich, daß die Erde zitterte und bebte. — Nun wurde Rabbi Akiba herbeigeführt, jener scharfsinnige Lehrer, der jedes Zeichen der Schrift zu deuten wußte, und es wurde ihm mit eisernen Kämmen das Fleisch vom Leibe gerissen. Mit dem Worte: „Gott ist einzig!“ gab er seine Seele auf, und eine Himmelsstimme ertönte: Heil dir, Rabbi Akiba, mit vollkommener Reinheit Ausgezeichneter! — Dann brachten sie Rabbi Jehuda Sohn Baba's herbei; in herzzerreißender Weise mordeten die Barbaren ihn, den ehrwürdigen 70jährigen Greis der sein ganzes Leben heiliger Enthaltsamkeit und frommen Werken geweihet hatte. Ihm folgte Rabbi Chananja Sohn Teradjon's, weil er Gemeinden um sich gesammelt und mit dem Gesetzbuch in der Hand öffentlich gelehrt hatte. Die Grausamen wickelten ihn in seine Gesetzrolle ein, zündeten dürre Reiser um ihn und legten angefeuchtete Wolle ihm auf's Herz, damit unter langer Qual er sterbe. Auch der fromme Schreiber Rabbi Jeschebab wurde von jenen Bösewichtern ermordet, dann den Hunden vorgeworfen und unbegraben gelassen, er, dem eine himmlische Stimme das Lob ertheilte, daß er nichts

כְּלוּם מִתּוֹרַת מֹשֶׁה לְשָׁמְרָה: וְאַחֲרָיו רַבִּי חוּצְפִּית בְּיוֹם עֶבְרָה. עוֹף הַפּוֹרֵחַ נִשְׂרַף כְּהֶבֶל פִּיו כְּבִמְדוּרָה: צַדִּיק רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ בְּאַחֲרוֹנָה נֶהֱרַג בְּמַדְקֵרָה. יוֹם עֶרֶב שַׁבָּת הָיָה וּזְמַן קִדּוּשׁ וַיְקַדֵּשׁ וַיִּקְרָא. חֶרֶב שָׁלְפוּ עָלָיו וְלֹא הִנִּיחוּהוּ כַּחַיִּים לִגְמֹרָה. יָצְתָה נִשְׁמָתוֹ בְּבָרָא אֱלֹהִים יוֹצֵר וְצָר צוּרָה: כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה הוֹסִיפוּ בְּנֵי עַוְלָה לְעַנּוֹת בִּגְעָרָה. בִּסְקִילָה שְׂרֵפָה הֶרֶג וְחֶנֶק מִי יוּכַל לְשַׁעֲרָה. נוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֲרָיוֹת שֶׂה פְזוּרָה. חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְשׁוֹק הַתְּרוּמָה טָרְפוּ אַרְיֵה וְהַכְּפִירָה: יֵיטִיב יְיָ וְלֹא יוֹסִיף עוֹד לְיַסְּרָה. אַמֵּץ בִּרְכַּיִם כּוֹשְׁלוֹת חֵלֶק יַעֲקֹב וּמוֹשִׁיעַ בְּעֵת צָרָה: לְצֶדֶק יִמְלָךְ־מֶלֶךְ. יֹאמַר שָׁלְמוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ. לְאוֹרוֹ נִסַּע וְנֵלֵךְ:

הציונים כולם שקולים במשקל השיר ולכולם משקל אחד שהוא שתי תנועות ויתד ותנועה ויתד, ורק בסוף כל חרוז הומר היתד בתנועה.

ע"ס א"ב ובסוף חתום אלעזר הקטן והעלוב אלעזר חזק. ונראה שהוא אלעזר בר יהודה מוורמז בעל הרוקח.

מו צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם עֲלוּבָיִךְ. שָׁלֵם בְּכִי אוֹי וְהוֹי עַל שֹׁד מְאַהֲבָיִךְ: צִיּוֹן אֲשֶׁר הָיְתָה עֲלֵזָה כְּלִילוֹת בְּיֹפִי מָשׂוֹשׂ וְצַהַל וְגִיל תֻּפֵּי כְרוּבָיִךְ: צִיּוֹן בְּכִי תִתְּנִי פּוּגַת לְבַל תִּתְּנִי וְזַעֲקִי וְעָפָר שִׂיחִי עַל שֹׁד נְדִיבָיִךְ: גּוֹחִי כְּתַנִּין אֲשֶׁר שׁוֹאֲפָה בְּנוֹת יַעֲנָה לִבְשִׁי דְמָעוֹת וְסוּת מַר עַל קְרוֹבָיִךְ: דֶּלֶף כְּנַחַל רְדִי עַל בַּעֲלֵךְ דּוֹד אֲשֶׁר שִׁכַּח וְהִרְבָּה הֲרוֹג נִצַּב סְבִיבָיִךְ. הָיָה כְאוֹיֵב וְלֹא חָמַל כְּמִכְמָר וְתוֹא וַיַּהֲרוֹג יַעֲקֹב וַיּוֹר שְׁבִיבָיִךְ: וַיִּקְרָא מִסְפֵּד בְּכִי כְּאֵבֶל בְּמַר בְּמִסְתָּרִים וְקוֹל הוֹי עַל חֲבִיבָיִךְ: זָכוּר פְּאֵר בֵּן בְּכוֹר צָעַק

vom Gesetze unbeachtet gelassen. Nach ihm kam der Unglückstag für Rabbi Chuzpith, dessen jeder Athemzug Gotteslehre war. Der Gerechte Rabbi Ela'sar Sohn Schamua's war der letzte der zehn Märthyrer. Am Eingangsabende des Sabbaths war es, als er gerade den Einweihungssegen sprach, da zückten sie das Schwert gegen ihn, und ließen ihn nicht den Segen vollenden; „Gott schuf" sprach er und seine Seele entfloh. — So wurden Viele noch mannichfach von den Frevelhaften gepeinigt, gesteinigt, verbrannt, gemordet, gewürgt — Wer vermag die Todesarten alle zu beschreiben? — Die Uebrigen wurden wie Schaafe von Löwen verzehrt, die Besten wurden von wilden Thieren zerrissen. — O zeige Dich gütig, Ewiger, und strafe uns nicht ferner so strenge! Antheil Jacob's, Helfer in der Noth, stärke wieder der Wankenden Kniee! Laß den Tugendfürsten uns bald die Tröstung bringen: „deine Trauertage sind zu Ende!" daß wir in seinem Lichte wandeln! —

Zion! fragest du nicht nach dem Wohlsein deiner Geschmäheten? Weine, Schalem, über das Wehe, das Unglück deiner Freunde! Zion, Krone der Schönheit, einst voll Wonne und Jubel, geziert mit den Cherubim — o weine unaufhörlich, Zion! wirf dich schreiend zur Erde hin! denn weggerafft sind deine Edlen. Wälze dich im Staube, schnappend nach Luft wie die Drachen und Strauße, weine bitter im Trauergewande über deine Angehörigen! Laß die Thränen in Strömen fließen! denn dein Freund, der Herr, vergaß deiner Umgebung, ließ sie morden. Er ward wie ein Feind und schonte nicht, und Jacob ward wie netzumstricktes Wild getödtet, mit flammenden Blitzen beschossen. Und zur schweren Klage rief der Herr, tief trauernd im Verborgenen; Wehestimme ertönte über deine Geliebten. Der frühern Pracht des erstgebornen Sohnes gedenkend

בְּקוֹל כַּאֲרִי אַתְּ נַחֲלָתִי וְאָז יָשִׂישׂ לְטוֹבָךְ: חַלּוֹת שְׁנוֹת עֹז יְמִין עֶלְיוֹן לְאָחוֹר וְשָׁב וַאֲנִי שְׁבוּיָה וְהוּא אָסוּר בְּעוֹצְבָךְ: טֶרֶם בְּמֶתֶק שְׂפַת לָשׁוֹן בְּמַעַר כְּרוּב עַתָּה כְּלַעֲנָה וְרוֹשׁ רַב מַכְאוֹבָךְ: יוֹם מַר מְבוּכָה בְּהוֹי אֶבְכֶּה כְּהָמֵר בְּכוֹר הֵן כִּבְתוּלָה אֱלִי עַל מַעֲרָבָךְ: כִּי יוֹם מְבוּסָה כְּטִיט חוּצוֹת כְּמַדְמֵן וְאוֹי בָּנִים חֲשׁוּבִים כְּקִיא עַל רֹב עֲצָבָךְ: לוּ רַד גְּאוֹן יַעֲקֹב יֵרָאֶה לְמַכְאוֹב בְּנוֹ נֶחְפַּשׂ כְּמַטְמוֹן וְגַם חָמְסוּ עֲקֵבָךְ: מַיִם כְּבַת עַיִן יְמִין תִּרְדִּי עֲלֵי עַיִן שְׂמֹאל שָׁבַת מְשׂוֹשׂ גִּיל וְגַם תֻּפֵּי נְקָבָךְ: נִשְׁבָּה כְּבוֹדֵךְ וְדַל נָפוּץ וְנִבְזֶה כְּלִי חֵפֶץ בְּלִי כוֹ בְּחֵטְא בַּעֲוֹן מְשׁוּבָךְ: סָר צֵל וְשׁוֹמֵר יְמִין שֶׁמֶשׁ וְאוֹר קָדְרוּ חָשַׁךְ מְאוֹר עֶלְיוֹן נָשַׁף כּוֹכָבָךְ: עוֹלָה וְקָרְבָּן אֲשֶׁר שִׁבַּח לְצִיּוֹן וְתוֹר יוֹנָה וְנִסּוּךְ בְּיַיִן אֵין מַקְרְבָךְ: פֶּתַח בְּפָתְחוֹ וְלֹא חָמַל כְּאַכְזָר הֵפַךְ יָד לַהֲנָפָה בְּשָׁוְא הִגְבִּיר מְרִיבָךְ: צִיּוֹן בְּכִי עַל יְפִי חָכְמָה וְרַבַּת עֲלֵי כָל־גּוֹי וְעַתָּה רְדִי מִכְּבוֹד רְכוּבָךְ: צִיּוֹן בְּכִי עַל דְּבִיר אָרוֹן וְאַיֵּה הֲדַר מַלְכֵּךְ הֲלֹא חָשׁ וְעָף בָּרַח כְּרוּבָךְ: צִיּוֹן רְאִי אֶת מְקוֹם הֵיכָל מְקוֹם מִקְטָר שֻׁלְחָן וְכָל־יוֹם אֲהָהּ עַל מַדְאוּבָךְ: צִיּוֹן זְהַב גַּפְנֵךְ סָגוּר כְּרוּבֵי מְעַר אוּלָם אֲרִיאֵל וְכָל־מֶגֶד תְּנוּבָךְ: צִיּוֹן וְשָׁלֵם בְּכִי אַיֵּה זְקֵנִים וְגַם שָׂרִים נְבִיאִים וְאֵם שָׁכוּל גְּלָבָךְ: צִיּוֹן וְאַיֵּה בְּנֵי אַהֲרֹן לְוִיִּם בְּקוֹל דִּגְלֵי דְגָלִים וְאָן שָׁבִים וְרוֹבָךְ: צִיּוֹן מְקוֹם מַלְכוּת אוֹר צַח הֲלֹא הָאֳפַל קִצֵּךְ הֲלֹא בָא מְקוֹר יָבֵשׁ וְגֵבָךְ: צִיּוֹן הֲלֹא יָצְאוּ שִׁבְטֵי בְנֵי יַעֲקֹב הָחְבְּאוּ עֲדֵי עֵת זְמַן תַּם חֵטְא וְחוֹבָךְ: צִיּוֹן בְּקוֹל מַר

rief Er laut: „Du bleibst dennoch mein Erbe, einst werde ich wieder deines Glückes mich freuen! — Nur meine eigene Schwäche war's, die des Höchsten mächtigen Schutz abgewendet hat von mir, und ich ward gefangen und gebannt in's Elend. Ehedem, da noch die süße Gotteslehre in meinem Munde war, da thronten die heiligen Cherubim bei mir; aber jetzt ist Wermuth und Galle, der Leiden Menge mein Theil. O, des Tages der bittern Verwirrung! ich klage Wehe, wie über den Tod des ersten Kindes, wie die Jungfrau über ihr verlorenes Glück. Wie Straßenkoth wurden meine Söhne getreten, wie Auswurf geachtet; ach, die Abgötterei war ihr Sturz. O daß der Ahnherr Jacob herabkäme und das Leid seiner Nachkommen sähe, wie man sie aufsucht gleich verborgenen Schätzen und ihnen mit Gewalt auf die Fersen tritt. Thränen vergieße jedes Auges Apfel! Dahin ist die Wonne und Fröhlichkeit, dahin der Pauken- und Pfeifenklang! Gesunken ist unsre Ehre, einem Gefäße gleich geworden, das Niemand begehrt, unsrer Sünde und Verwilderung wegen. Es entwich unser Schutz, der Hüter unsrer Rechten; Sonne und Mond verfinsterten sich, alle leuchtenden Sterne verloschen. Brand- und Schlachtopfer wurden in Zion aufgehoben, Taubenopfer und Weinausgießung fanden nicht mehr statt, denn Priester waren nicht mehr da. Er öffnete die Tempelthore und schonte nicht; ohne Erbarmen wandte die Hand Er ab, und meine Feinde schwangen sich verderblich über mich empor. Weine, o Zion! die du so glanzvoll, so mächtig über alle Völker warst, und nun herabgestürzt von Deinem Prachtgespanne bist. Weine, o Zion, über dein Heiligthum und deine Lade! Wo ist die Herrlichkeit Deines Königs? schnell war sie entflohen, deiner Missethaten wegen. Schaue, o Zion, die Stätte des Heiligthums, des Räucheraltars und Schaubrodtisches und rufe tagtäglich „Wehe!" in deiner Betrübniß aus! Zion! ach, wo ist der Weinstock aus gediegenem Golde? wo die künstlich verschlungenen Cherubim? wo die Halle, der Tempel, und alle Kostbarkeiten? O Zion, o Schalem, weine! wo sind deine Aeltesten und Fürsten, Propheten und Volk? das Schwert hat sie gemordet. Zion! wo sind die Söhne Aharon's, die Sänger der Levitenchöre? wo die Alten und die Jungen? Zion, Reichsstadt! dein klares Licht ward verdüstert, dein Ende kam und deine Heilquellen versiegten. Zion! Jacob's Stämme mußten aus dir wandern und müssen nun verborgen leben bis zu Ende der Strafezeit. O Zion, weine

בְּכִי קִרְאִי לְבַעְלֵךְ בְּרֹן אוּלַי בְּנַפְשׁוֹ כְּסוּף יָחִישׁ לְקַבְּצָךְ׃
צִיּוֹן הֲלֹא נַעֲקִי אִישֵׁךְ אֲשֶׁר יַעֲנֶה יִזְכּוֹר אֲהוּבִים וְקֵץ
כֵּס יָהּ מְחַבְּבָיִךְ׃ קִצֵּךְ וְקֵץ הַיָּמִין עוֹרֵר וְהוֹשַׁע יְמִין
אִם אֶשְׁכָּחֵה נָא לְעִיר מִנְחַת תְּנוּבָיִךְ׃ רֹאשִׁי כְּטַל
אוֹר רְסִיס אֶכְפּוֹל כְּתָבָה לְאֵם כָּאָב וְכָאֵם הֲלֹא אֶעֱשֶׂה
לְאוֹהֲבָיִךְ׃ שַׁדַּי רְאֵה אֶת בְּכוֹר בְּנֵךְ בְּכַף אוֹיְבִים נָקָם
לְבוּשׁ יַעֲטֶה כַּחֲנִית לְהָבָיִךְ׃ תָּדִין גְּוִיַּת דְּמֵי צֹאנֵךְ
אֲשֶׁר שָׁפְכוּ תִּקְרָא שְׁנַת טוֹב דְּרוֹר תַּהֲרוֹס לְקָבָיִךְ׃
אָהּ הַחֲבִיבִים כְּבֵן הִנָּם מְאוּס דֵּרָאוֹן הוּבְאוּ בְּבָל מַשְׁמֵד
בִּלְשׁוֹן כְּלָבָיִךְ׃ לִסְקוֹל וְגַם לִשְׂרוֹף לַחֲנוֹק וְגַם לַהֲרוֹג
לֶאֱפוֹן וְגַם לִתְלוֹת לִקְבּוֹר לְבוּבָיִךְ׃ עִוְּרוּ לְאִישׁוֹן וּבַת
קִצְּצוּ יְדֵי בְּנֵךְ עָצְרוּ בְּבֵית כַּד בְּנֵי תָם הֵם סְחוּבָיִךְ׃
זֵרוּם בְּחֹמֶר וְטִיט מִן הַר לִשְׁפֵלָה גָּלוֹל פָּשְׁטוּ לְעוֹר
צֹאן בְּנֵךְ נָסְרוּ נְבוֹנָיִךְ׃ רָמְסוּ וְסָרְקוּ בְּשַׂר עַמֵּךְ הֲרוּגֵי
שְׁמָךְ לִבְנוּ אֲבָנִים שְׂרוֹף חֵילֵךְ וְצוֹבָיִךְ׃ הָרְגוּ בְּאֵין מַאֲמָד
טָבְחוּ טְבוֹחַ שְׁחוּט טָבְעוּ בְּמֵי בוֹר וְתוֹךְ נָהָר וּבִיבָיִךְ׃
קִצְּצוּ וְגַם הָרְסוּ מִקְדָּשׁ וּבֵית מִשְׁכְּנוֹת שָׂרְפוּ סְפָרִים
וְגַם לוֹמְדִים אֲבִיבָיִךְ׃ טַף כֹּל וְהָאָב וְאֵם יַחַד הֲלֹא זָבְחוּ
שִׁחֲתוּ לְעֵץ מַאֲכָל עוֹדוֹ בְּאִבָּיִךְ׃ נָפְלוּ חֲמוּדִים וְגַם
סוֹפְרִים וְגַם מִשְׁנִים זַכִּים חֲסִידִים בְּטִיט נִגְרְרוּ עֲרָבָיִךְ׃
הֻכּוּ חֲסִידוֹת וְגַם נָשִׁים חֲשׁוּבוֹת וְאֵיךְ עֵרוֹם וְעֶרְיָה גָּלוֹת
בְּחָמְרוּ מְהַבְהֲבָיִךְ׃ עָשׂוּ בְּנֵי עַוְלָה בָּזוּ וְגַם שָׁלְלוּ קַרְקַר
וְגַם חִלְּקוּ כֶּסֶף וְהָבָיִךְ׃ לָעֲגוּ מְשָׁכוּם כְּמוֹ סָחוּב וְגַם
הִשְׁלִיךְ דָּמָן בְּעֵרוֹם וְהֵן צָחוֹת צְהוּבָיִךְ׃ וָתִיק וְדוֹמֵם חֲסוּם

kläglich, rufe inbrünstig zum Herrn! o daß es sein Wille sei, dein Leidensende zu beschleunigen! Ja flehe, Zion! zu Gott, daß er dich erhöre und wieder bedenke, die ihn lieben und die Erlösungszeit ihnen bringe. O Gott, ende unser Leiden, hilf mit deiner Rechten! erfülle deine Verheißung: „Nie vergesse ich der Stadt, die mir ihre Gaben weihete! Mild wie der Thau offenbare ich mich ihr, verdopple ihr mein früheres Wohlwollen und erweise mich wie Vater und Mutter ihren Freunden!" Schaue, Allmächtiger, auf Deinen erstgebornen Sohn in Feindes Gewalt! Hülle Dich in's Rachegewand, ergreife den scharfen Speer und richte die Barbaren, die das Blut Deiner Heerde vergossen! Verkünde uns das glückliche Jahr der Freilassung! Deine Widersacher zermalme! Ach, die einst geliebten Söhne, wie sind sie der Schmach und Verachtung preis gegeben! Auf allerlei Art sucht man sie zu vertilgen, man wirft sie den Hunden vor, steinigt, verbrennt, erwürgt und zerschmettert, rädert und henkt und begräbt lebendig Deine Treuen. Man blendet sie, hauet ihren Kindern die Hände ab, zerstampft sie in Weinpressen, schleift die frommen Söhne umher. In Lehm und Sumpf versenkt man sie, stürzt von Felsen sie hinab, zieht ihnen die Haut vom Leibe, zersäget die Gelehrten in Stücke. Um Deines Namens willen, Ewiger, ließ Dein Volk sich tödten; das Fleisch ward ihm vom Leibe gerissen, mit glühenden Steinen wurden Deine Anhänger verbrannt. O unbeschreiblich ist das Würgen, Metzeln und das Schlachten, das Ertränken in Brunnen, Flüssen und Teichen! Verheert wurden die Heiligthümer alle, verbrannt die heiligen Bücher nebst den darin Studirenden. Kinder und Eltern wurden zusammen geschlachtet, die anmuthigen Sprößlinge in ihrer Blüthe geknickt. Ach, die köstlichen Schreiber, die Mischnah-Kenner sie sind gefallen, die Reinen und Tugendhaften in Koth geschleppt. Die frommen, edlen Frauen wurden gegeißelt, nackt und bloß hinweggejagt, in das flammende Feuer geworfen. Ach, wie eilig waren die Nichtswürdigen mit dem Rauben und Plündern und Niederreißen und Vertheilen des Silbers und Goldes! Die Lautern und Glänzenden, ach, sie wurden dem Gespötte hingegeben, nackt herumgezerrt, in Mistlache geworfen. Allmächtiger! warum siehest Du schweigend zu und lässest Tyrannen über Deine Freunde

לָמָּה כְּאִישׁ נִדְהָם הִגְבַּרְתָּ הֵן לְגוֹי נוֹטֵר לְאֹהֲבָיִךְ: כְּדַם בְּגָדִים צֶבַע שָׁפְכוּ כְּמוֹ נַחֲלֵי תִּנְקוֹם נְקוֹם עַל בְּנֵי נֵכָר וְזָבָיִךְ: אֶבֶן שְׁתִיָּה אֲשֶׁר טָבְעָה בְּהֵיכָל וְקוֹף גֶּפֶן אֲשֶׁר נָטְעָה תִּפְקוֹד עֲנָבָיִךְ: לָבֵךְ הֲלֹא גִיל וְשׂוֹשׂ בָּעֵת אֲשֶׁר יֶאֱסוֹף עַמֵּךְ בְּקִרְבֵּךְ כְּטַל זַרְזִיף רְבִיבָיִךְ: עֶלְיוֹן לְהַר בֵּית שְׂדֵה נָכוֹן בְּגֹדֶשׁ שְׁלִישׁ יָרוּם וְגָבַהּ מְאֹד וְהֵד מְלָכָיִךְ: זֹאת אֵל לְדָבִי אָשׁוּ אוֹחִיל אֲחַכֶּה וְהוּא חָנְנֵךְ יְחַכֶּה חֲפוֹץ שִׁירָה בְּנִיבָיִךְ: רָנֶן לְצִיּוֹן בְּקוֹל שָׁלֵם תְּבַשֵּׂר עֲלִי עַל הַר הֲלֹא יִשְׁעֵךְ בָּא עָב בְּעָבָיִךְ: חָזָק הֲלֹא בָא בְּגִיל לִבְעוֹל בְּתוּלָה בְּעִיר מָשׂוֹשׂ לְנַחֵם יְגוֹנֵךְ שׂוֹשׂ לְשָׁבָיִךְ: צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם חֲשׁוּבָיִךְ׃ שָׁלֵם בְּמָחוֹל לְכִי עִם עוּל וְשָׁבָיִךְ:

קינה זו יאמר החזן בקהל.

לר' יהודה קסטלין, כן כתוב עליה בכי"י, הוא ר' יהודה בר שמואל הלוי הספרדי. והיא שקולה במשקל חבריה.

מז צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי לִשְׁלוֹם אֲסִירָיִךְ׃ דּוֹרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ וְהֵם יֶתֶר עֲדָרָיִךְ: מִיָּם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתֵימָן שְׁלוֹם רָחוֹק וְקָרוֹב שְׂאִי מִכָּל־עֲבָרָיִךְ: וּשְׁלוֹם אֲסִיר תַּאֲוָה נוֹתֵן דְּמָעָיו כְּטַל חֶרְמוֹן וְנִכְסָף לְרִדְתָּם עַל הֲרָרָיִךְ: לִבְכּוֹת עֱנוּתֵךְ אֲנִי תַנִּים וְעֵת אֶחֱלוֹם שִׁיבַת שְׁבוּתֵךְ אֲנִי כִנּוֹר לְשִׁירָיִךְ: לִבִּי לְבֵית אֵל וְלִפְנֵי אֵל מְאֹד יֶהֱמֶה וּלְמַחֲנַיִךְ וְכָל־פִּגְרֵי טְהוֹרָיִךְ: שָׁם הַשְּׁכִינָה שְׁכֵנָה לָךְ וְהַיּוֹצְרֵךְ פָּתַח לְמוּל שַׁעֲרֵי שַׁחַק שְׁעָרָיִךְ: וּכְבוֹד יְיָ לְבַד הָיָה מְאוֹרֵךְ וְאֵין שֶׁמֶשׁ וְסַהַר וְכוֹכָבִים מְאִירָיִךְ: אֶבְחַר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר רוּחַ אֱלֹהִים

herrschen? — O, erscheine im rothen Gewande und räche das in Strömen vergossene Blut an den heidnischen Barbaren! O richte wieder den Grundstein des Tempels auf, bedenke, wieder den Weinstock Deiner Pflanzung, laß ihn wieder blühen! — „Du wirst einst wieder Wonne genießen; Gott wird dein Volk wieder in Deine Mitte sammeln, mit befruchtendem Thaue dich wieder befeuchten. Hoch auf dem Berge gebauet, höher als ehedem, wird dann dein herrlicher Tempel prangen; Dein geliebtes Antheil wird in alter Größe sich wieder erheben!" — Dies beruhigt mein Herz, und ich will vertrauend hoffen; denn der Ewige wird uns wieder begnadigen und wieder wohlgefällig aufnehmen unsre Lieder. Juble laut ob der Freudenbotschaft, Zion und Schalem! steig' auf die Berge, denn die Hilfe kommt schnell wie die Wolke dir. Der Mächtige erscheint, um liebevoll sich wieder mit dir zu vermählen, jungfräuliches Zion! Er tröstet die Bekümmerten, führt sie zurück in die Stadt der Wonne. — Zion, alsdann fragst Du gewiß nach dem Wohlsein deiner Hochgeschätzten, alsdann eröffnest du den Reigen mit deinen Jünglingen und Greisen.

*) Vergissest Du, Zion, der Deinen, die sklavisch in Fesseln jetzt schmachten? des Ueberrestes jener unschuldigen Heerde, die vormals in deinen ruhigen Thälern geweidet? Nimmst du den Frieden nicht an, mit welchem sie dich von allen Seiten begrüßen, wohin sie ihre Treiber zerstreuet? den Gruß des nach dir sich sehnenden Sklaven, dem wimmernd die Zähren, wie Tropfen des nächtlichen Thaues auf Chermon, niederrollen? zufrieden, könnte sein Thränenbad nur deine verlassene Hügel befeuchten. — O, seine Hoffnung sinkt noch nicht. Jetzt, da ich dein Elend beweine, gleich' ich der nächtlichen Eule; und wenn mir von deiner Erlösung geträumet, wird mein frohes Gemüth die Harfe deiner freudigen Danklieder. Beth-El! o diese Erinnerung bricht mein Herz! dein Heiligthum, deine unentweihten Hallen, wo deine Unschuldigen jetzt leiden, und wo vormals die Majestät Gottes sich sichtbar zeigte, wo des Himmels azurne Thore sich niemals verschlossen, wo der Glanz der verherrlichten Gottheit leuchtete und Sonne, Mond und Gestirne verdunkelte. O, könnte ich mein banges Herz da ausgießen,

*) Die Uebersetzung dieser Zion-Elegie ist die von Moses Mendelsohn (in seinen „Kleinen philosophischen Schriften"), jedoch mit einigen Abänderungen und Zusätzen je nach Erforderniß des korrigirten Textes.

שְׁפוּכָה עַל בְּחִירָיִךְ: אַתְּ בֵּית מְלוּכָה וְאַתְּ כִּסֵּא יְיָ
וְאֵיךְ יָשְׁבוּ עֲבָדִים עֲלֵי כִסְאוֹת גְּבִירָיִךְ: מִי יִתְּנֵנִי מְשׁוֹטֵט
בִּמְקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִגְלוּ אֱלֹהִים לְחוֹזַיִךְ וְצִירָיִךְ: מִי יַעֲשֶׂה
לִּי כְנָפַיִם וְאַרְחִיק נְדוֹד אָנוּד לְבָתַר לְבָבִי בֵּין בְּתָרָיִךְ:
אֶפּוֹל לְאַפַּי עֲלֵי אַרְצֵךְ וְאֶרְצֶה אֲבָנַיִךְ מְאוֹד וַאֲחוֹנֵן אֶת
עֲפָרָיִךְ: אַף כִּי בְעָמְדִי עֲלֵי קִבְרוֹת אֲבוֹתַי וְאֶשְׁתּוֹמֵם
בְּחֶבְרוֹן עֲלֵי מִבְחַר קְבָרָיִךְ: אֶעֱבוֹר בְּיַעְרֵךְ וְכַרְמִלֵּךְ
וְאֶעֱמוֹד בְּגִלְעָדֵךְ וְאֶשְׁתּוֹמְמָה עַל הַר עֲבָרָיִךְ: הַר
הָעֲבָרִים וְהֹר הָהָר אֲשֶׁר שָׁם שְׁנֵי אוֹרִים גְּדוֹלִים
מְאִירַיִךְ וְאוֹרָיִךְ: חַיֵּי נְשָׁמוֹת אֲוִיר אַרְצֵךְ וּמִמָּר־דְּרוֹר
אַבְקַת עֲפָרֵךְ וְנֹפֶת צוּף נְהָרָיִךְ: יִנְעַם לְנַפְשִׁי הֲלוֹךְ
עָרוֹם וְיָחֵף עֲלֵי חָרְבוֹת שְׁמָמָה אֲשֶׁר הָיוּ דְבִירָיִךְ:
בִּמְקוֹם אֲרוֹנֵךְ אֲשֶׁר נִגְנַז וּבִמְקוֹם כְּרוּבַיִךְ אֲשֶׁר שָׁכְנוּ
חַדְרֵי חֲדָרָיִךְ: אָגוֹז וְאַשְׁלִיךְ פְּאֵר נִזְרִי וְאֶקּוֹב זְמַן חִלֵּל
בְּאֶרֶץ טְמֵאָה אֶת נְזִירָיִךְ: אֵיךְ יֶעֱרַב לִי אֲכוֹל וּשְׁתוֹת
בְּעֵת אֶחֱזֶה כִּי יִסְחֲבוּ הַכְּלָבִים אֶת כְּפִירָיִךְ: אוֹ אֵיךְ
מְאוֹר יוֹם יְהִי מָתוֹק לְעֵינַי בְּעוֹד אֶרְאֶה בְּפִי עוֹרְבִים
פִּגְרֵי נְשָׂרָיִךְ: כּוֹס הַיְגוֹנִים לְאַט הַרְפִּי מְעַט כִּי כְבָר
מָלְאוּ כְסָלַי וְנַפְשִׁי מִמְּרוֹרָיִךְ: עֵת אֶזְכְּרָה אָהֳלָה אֶשְׁתֶּה
חֲמָרֵךְ וְאֶזְכּוֹר אָהֳלִיבָה וְאֶמְצֶה אֶת שְׁמָרָיִךְ: צִיּוֹן כְּלִילַת
יֳפִי אַהֲבָה וְחֵן תִּקְשְׁרִי מֵאָז וּבָךְ נִקְשְׁרוּ נַפְשׁוֹת חֲבֵרָיִךְ:
הֵם הַשְּׂמֵחִים לְשַׁלְוָתֵךְ וְהַכּוֹאֲבִים עַל שׁוֹמֲמוּתֵךְ וּבוֹכִים
עַל שִׁבְרָיִךְ: מִבּוֹר שְׁבִי שׁוֹאֲפִים נֶגְדֵּךְ וּמִשְׁתַּחֲוִים אִישׁ
מִמְּקוֹמוֹ לְמוּל נוֹכַח שְׁעָרָיִךְ: עֶדְרֵי הֲמוֹנֵךְ אֲשֶׁר גָּלוּ

wo Gottes Geist sich einst auf Israels Jünglinge ergoß! Seliger Ort! der, irdischen Thronen zu heilig, dem Throne der Herrlichkeit Gottes nur geweihet war — ach! jetzt haben verwegene Knechte dein Heiligthum entweihet. — O könnte meine Seele in trauriger Stille da einsam umherschwärmen, wo Gott sich deinen Sehern offenbart. Wäre ich mit schnellen Fittigen versehen, wie weit wollte ich in der Irre herumschweifen und mein von Jammer zerknirschtes Herz dort zwischen den Trümmern deiner Paläste herumtragen. Dort würde ich mit meinem Angesichte auf deine Erde dahin sinken, mich fest an deine Steine anschließen und deinen Staub noch brünstig segnen. Könnt' ich dann auf den Gräbern meiner Väter stehen, jenes herrliche Grab in Chebron staunend sehen; könnt' ich durchstreifen deine Wälder und Fluren, staunend die Höhen Gilead's, Abarim's Gebirge erklimmen; könnt' ich erblicken jene Berge, welche jene zwei großen Lichter, deine Lehrer bedecken: o, so zög' ich die Luft deines Landes dem Aether vor, den die Geister athmen, dein Staub wäre mir herrlicher als alle Gewürze, und deine Flüsse süßer als Ströme von Honig. Mit welchem Entzücken würde ich, nackt und entstellt, den öden Ort besuchen, wo deine Paläste prangen, wo die Erde sich aufthat, um die Lade des Bundes, Dein Allerheiligstes in dunklem Schoose aufzunehmen, daß sie kein Ruchloser entheilige. Dort wollt' ich meines Hauptes Schmuck auf Deine Gräber streuen, und jede Verwünschung, womit ich den Tag Deiner Entweihung belade, wäre mir Verzweifeltem ein wildes Vergnügen. — — Nur ein wildes Vergnügen kann ich Verzweifelter noch fühlen; sonst ist jede Lust mir schnöde, so lange ich Löwen von Hunden, Deine Fürsten von Sklaven zerfleischen sehe. Ich scheue das Tageslicht, das mir gräßliche Bilder zeigt, das mich Raben erblicken läßt, die sich um die Leichname Deiner Adler sammeln. — Der Du den Kelch der Leiden mischest, halt ein! schon ist Alles voll von deinem bittren Tranke. Nur eine kleine Erholung! Ich will all meinen Jammer erst noch einmal fühlen, ich will an Ahola (Samaria), ich will an Oholiba (Jerusalem) denken; — dann gieße auch den Rest noch über mich aus! — Ermuntere dich Zion, Krone der Schönheit! gedenke der Liebe, gedenke der Huld, die deiner Gespielinnen Herzen mit mächtigem Reize gelockt. Sie sind es, die dein Wohl entzückt; sie sind es, die deine Verwüstung betrübt, die über dein Elend in Thränen zerfließen. Aus der Gefangenschaft finsterer Gruft sehnt sich ihr Herz zu dir hin, und wenn sie vor Gott andächtig sich beugen, so neigt sich ihr Haupt nach deinen Thoren zu. Sie, deine zahlreichen Heerden, auf

וְהִתְהַלְּכוּ מֵהֵר לְגִבְעָה וְלֹא שָׁכְחוּ גְּדָרַיִךְ: הַמַּחֲזִיקִים בְּשׁוּלַיִךְ וּמִתְאַמְּצִים לַעֲלוֹת וְלֶאֱחוֹז בְּסַנְסִנֵּי תְמָרָיִךְ: שִׁנְעָר וּפַתְרוֹס הֲיַעַרְכוּךְ בְּגָדְלָם וְאִם הֶבְלָם יְדַמּוּ לְתֻמַּיִךְ וְאוּרָיִךְ: אֶל מִי יְדַמּוּ מְשִׁיחַיִךְ וְאֶל מִי נְבִיאַיִךְ וְאֶל מִי לְוִיַּיִךְ וְשָׁרָיִךְ: יִשְׁנֶה וְיַחֲלוֹף כְּלִיל כָּל מַמְלְכוֹת הָאֱלִיל חָסְנֵךְ לְעוֹלָם לְדוֹר וָדוֹר נְזִירָיִךְ: אִוָּךְ לְמוֹשָׁב אֱלֹהַיִךְ וְאַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יִבְחַר וְיִקְרַב וְיִשְׁכּוֹן בַּחֲצֵרָיִךְ: אַשְׁרֵי מְחַכֶּה וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת אוֹרֵךְ וְיִבָּקְעוּ עָלָיו שְׁחָרָיִךְ: לִרְאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירַיִךְ וְלַעֲלוֹז בְּשִׂמְחָתֵךְ בְּשׁוּבֵךְ אֱלֵי קַדְמַת נְעוּרָיִךְ:

שקול במשקל חבריו.

מח צִיּוֹן הֲלֹא תִשְׁאֲלִי שְׁלוֹם שְׂרִידָיִךְ· שֶׁכָּבוּ בְקִרְבֵּךְ בְּבֵית מִשְׁכְּנוֹת יְדִידָיִךְ: כִּי יִשְׁאֲלוּ כָּל שְׁכֵנַיִךְ וְכָל אוֹהֲבֵךְ הִנֵּה מְנוֹד רֹאשׁ הֲלֹא הֵמָּה מְנוֹדְדָיִךְ: מַר מַר יִבְכּוּ עֲלֵי שׁוֹמְמוֹת דְּבִירֵךְ וְעַל נִיצוֹץ אֲשֶׁר שָׁלְחָה אֶל תּוֹךְ רְפִידָיִךְ: הָרֵי בְשָׂמִים וְהַר הַטּוֹב בְּהָרֵךְ וְאֵיךְ נִתַּק כְּצוּר יֶעְתַּק מִמְּקוֹם יְסוֹדָיִךְ: לֹא לָן בְּתוֹכֵךְ עֲוֹן אָדָם וְאֵיךְ אָסְפוּ חַטֹּאת אֲנָשִׁים וְעַד אָבְדוּ בְּאוֹבְדָיִךְ: קִרְיַת מְשׂוֹשֵׂךְ לְכָל בּוֹ טְמֵאָה טָהֳרָה אֵיכָה אֲנִי נִטְמְאוּ אַנְשֵׁי חֲרֵדָיִךְ: יָפִית וְנָעַמְתְּ מְאֹד אַהֲבָה בְּתַעֲנוּג וְכָל רֵיחַ בְּשָׂמִים בְּתוֹךְ פִּרְיֵי מְגָדָיִךְ: כָּל הָאֲרָצוֹת בְּעֵת אֶשְׁכָּר מְבִיאִים וְשַׁי שָׁכַנְתְּ כְּשַׁר כַּגְּדוּד בֵּינוֹת גְּמָדָיִךְ: אָמוֹן וְצֶדֶק אֲשֶׁר בָּךְ צָמְחוּ שָׁקְפוּ עֵת נֶהֶפְכוּ כָּל מְתִים חָרְשׁוּ לְבַדָּיִךְ: כֹּפֶר בְּרִיתֵךְ אֱלֵי מָוֶת וְאֵין שִׁלְטוֹן יוֹם בִּשְׁאוֹל טָבְעוּ כָּל מַחֲמַדָּיִךְ: תַּנִּין עֲטִינָיו וְשַׁד חָלַץ לְגוּרָיו וּבַת עַמִּי לְאַכְזָר וְאַתְּ הוּבַשְׁתְּ

alle Berge und Hügel verscheucht, sie haben deine Hürden noch nicht vergessen; sie hängen noch immer an deinen Gefilden, schmachten nach der Ruhe unter deinen Palmen. — O, heilige Stadt! kann Schinear (Babel) kann Pathros (Egypten) mit seiner stolzen Größe dir beikommen? soll ich jenes Lügenorakel mit deinen Urim und Thumim vergleichen? können sie gesalbte Häupter, können sie Propheten, Leviten und heilige Sänger aufweisen? — Die Reiche der Abgötterei sind wandelbar, und werden im Rauche vergehen; nur deine Herrlichkeit währt für und für, denn der Herr hat dich zu seinem Aufenthalt erkoren. Heil dem Manne, der einst in deinen Mauern wird rasten! Heil dem Manne, der jetzt harret, und dann dein Licht im Aufgange jauchzend erblickt! Dann bricht dein Morgen auch über ihn aus, dann sieht er das Wohl, die Freude der muntern Jünglinge und die deine zugleich, daß du dich wieder verjüngest! —

Zion! fragest du nicht nach dem Wohlsein des Restes deiner Bewohner, die so glücklich einst in deiner Mitte ruhten? deine Nachbaren, deine Freunde, alle fragen nach dir; sie schütteln das Haupt, betrauern dein Schicksal und weinen bitterlich ob der Verheerung deiner Paläste, ob des Brandes, der deinen Tempel verzehrte. Der duftende Berg, der beste aller Berge, ach, einem entrückten Felsen gleich ist er aus dem Grund enthoben. Keine Sünde weilte ehedem in deiner Mitte; doch später, ach! da häuften sich sehr die Missethaten und richteten deine Bewohner zu Grunde. Du machtest rein von jeder Unreinheit, Burg der Wonne aller Herzen! — Ach, deine eifrigen Gottesverehrer sie wurden der Verunreinigung hingegeben! Schön und hold warst du, lieblich, wonnereich, voller Wohlgerüche und köstliche Früchte; alle Länder brachten dir ihre Geschenke und Gaben, damals, als noch Gottes Majestät zwischen den Stangen deiner heiligen Lade thronte, als Wahrheit und Gerechtigkeit noch bei dir sproßte und blühete. Aber später — da hat es sich gewendet, und alles Volk verstummte ob der Treulosen in deiner Mitte. Und aufgelöst ward dein Bund mit dem Tode, deine Herrschaft verschwand, alle deine Schätze sanken in die Tiefe. — Krokodille entblößen die Brust, um ihre Jungen zu säugen; dein Volk aber es war grausam, jede Quelle

לשדיך: הלוך וטפוף בנותיך הלכו בך וצור פתהן יערה
ושפח קדקדיך: אנו ואבלו פתחיך וטבעו ביום נשבר
בריחיך ותהו הנה מעידיך: לכן ייליל לבבי נפשי ירעה עת
אזכרכי בבוז לעג שחק דיך: איך אלחם לחמי או
אתאוה מאום כי נכרתנו כרב לולי חסדיך: שמחה וגיל
נאסף מבית אלהי ועד מתי ירנן בבית עצבי מאבדיך:
תעה לבבי וצירי חלחלה אחזוני ביום נסתם שוע ילידיך:
נתק אהליך בכור מות והתעותו אנשי חילות מצמדים
צמידיך: מה יקרו יודעיך ומה נמרצו מה אשוה לעצת
שכל מלמדיך: נמוג ונפוג לבב כל איש בקרבו ועז פניו
ישנא בזכרו סוד חמודיך: כלו דברי ומי יתנם מחקים
בעט ברזל מחצבים שבריך ואידיך: שלו משנאי בני
שבטי ישרון נשיאיך משרתיכי הן ומכבדיך: שבת יפה
נוף משוש ארץ ומכלל צבי צבאות לאמים בבא שלום
פקודיך: אמרי לעירך שבי דמי והרגעי עד כי ישובב
נתיב מעגל נגידיך: ובכן אחכה ליום יקום אלהי לעד לא
אערוצה המון מעגל נגודיך: נצח איחל לקול חזון דבר
יוצרך אמר לרחמך להשיב את נדודיך: נדחיך יכנס וגם
ירים בבא ישעך שלום יבואך ותתנחם בדודיך:

שקול על משקל חבריו. וכתב רוו"ה שחבר אותו ר' שלמה בן גבירול.
ואולם אני מצאתי כתב עליו בכי"י. ,,זאת הקינה עשה רבינו אליה הזקן.''

מט ציון קחי כל צרי גלעד לציריך. אין די למען כים גדלו
שבריך: ארץ צבי את בתוך גוים נתונה ומן עדן מקום
כל יקר יצאו נהריך: ויהי לאות נעמן רחץ בשרו במי

des Mitleids bei ihm vertrocknet. Stolz schritten die Töchter schwebenden Ganges dahin; darum beraubte sie der Herr ihrer Lockenzier und machte kahl ihren Scheitel. Und deine Thore jammern und trauern, sind in den Boden gesunken, zerbrochen sind ihre Riegel; Wehe! sie sind Zeugen deiner Sünden. O es wimmert mein Herz und ist mir mein Leben zur Qual, so ich deiner Schmach und Schande, des vielen Gespöttes gedenke. Wie könnt' ich auch Speise genießen, oder Vergnügen begehren, da ohne Gottes große Gnade wir schon längst verloren wären? Freud' und Lust verschwand aus meinem Gotteshause, und in dem Götzentempel deiner Verderber tönen frohe Lieder. O, mein Herz ward irre, Entsetzen ergriff mich, da deiner Kinder Flehen verworfen blieb, und der Todesengel niederriß dein Zelt und deine starken Heere geworfen wurden! O, deiner theueren Kenner des Gesetzes, die mit kräftiger Rede und hohem Verstande dich belehrten! das Herz eines Jeden erstarret, sein Angesicht wird entstellt, so er an den Verlust jener weisen Räthe denkt. Ach, die Worte gehen mir aus! o, daß sie mit eisernem Griffel eingegraben würden die Klagen über dein Unglück und Verderben! — Friedlich wohnen meine Hasser! — Jeschurun's Kinder aber, seine Fürsten, Priester und Geehrten, sein reizendes Erbe, die Wonne aller Länder, die prächtigste Krone aller Reiche — sie haben aufgehört, da der Tag der schrecklichen Ahndung kam. — Rufe deiner Stadt das Trostwort zu: „Sei geduldig und hoffe! der Herr führt deine Fürsten wieder auf ebner Bahn dir zu!“ So harre ich denn des Tages, wo mein Gott sich erhebet zur Beute; ich fürchte nicht, denn meine Schaaren werden mir wieder zugeführt. Ja fest vertraue ich der Verheißung meines Schöpfers! Er versprach, sich meiner anzunehmen, die Verscheuchten zurückzuführen, die Verstoßenen zu sammeln, und wieder aufzurichten mein Panier. Zion! dein Heil, es kommet, der Friede kehrt wieder bei dir ein, und getröstet bist du dann mit allen deinen Freunden!

Zion! Aller Balsam Gilead's heilet deine Wunden nicht, denn unendlich, wie das Weltmeer, ist die Größe deines Falles! Als das herrlichste Land warst selbst von Heiden du anerkannt, aus Eden, dem lieblichen Orte, entströmten deine Flüsse. Davon kann Naëman zeugen[1]), der sich im Jarden

[1]) II König Kapitel 5.

יַרְדֵּן אֲזַי נֶאֱסַף אַף כִּי טְהוֹרָיִךְ: אַף לֹא יְסֻלֶּה עֲפַר אַרְצֵךְ
בְּזָהָב וּפָז יָקָר כְּמוֹ יַהֲלוֹם מַחְצַב הֲרָרָיִךְ: כָּל תַּעֲנוּגִים
כְּבָא בָסְרֵךְ וְלֹא קָהֲתָה הַשֵּׁן וְאוּלָם כְּצוּף מָתְקוּ מְרוֹרָיִךְ:
פִּרְיֵךְ לְמַרְפֵּא וְכָל עָלֶה תְּעָלָה הֲלֹא וּכְיַעֲרַת הַדְּבַשׁ הָיוּ
יְעָרָיִךְ: עִם הַפְּתָנִים בְּרִית כָּרְתוּ מְתַיִךְ וְאֵין שָׂטָן אֲבָל
הִשְׁלִמוּ לָהֶם כְּפִירָיִךְ: בָּךְ כָּל בְּהֵמָה וְעוֹף חָכְמוּ עֲדֵי
כַּחֲמוֹר הָיָה לְפָנִים לְבֶן יָאִיר חֲמוֹרָיִךְ: בָּךְ אֵל לְבַדּוֹ וְאֵין
בִּלְתּוֹ וְיָצָא שְׁמֵךְ כִּי שֵׁם אֱלֹהֵי אֱמֶת נוֹדַע בְּשִׁירָיִךְ: מַה
טּוֹב וְנָעִים כְּבָא שִׁבְטֵי בְּנֵי יַעֲקֹב שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל שָׁנָה
שְׁעָרָיִךְ: בָּךְ סוֹד תְּעוּדָה וְסוֹד חָכְמוֹת וּבָאוּ בְּנֵי קֶדֶם
וְחַכְמֵי שְׁבָא לִכְתּוֹב סְפָרָיִךְ: מֶלֶךְ בְּקִרְבֵּךְ וּבָךְ שָׂרֵי חֲיָלִים
בְּכָל נֶשֶׁק וְעַל כָּל לְאֹם גָּבְרוּ גְבִירָיִךְ: שׁוֹטְרִים בְּכָל
הַגְּבוּל שׁוֹפְטִים בְּכָל עִיר וְעִיר זִקְנֵי אֱמֶת הֵם וְאֵין מוֹרֶה
כְּמוֹרָיִךְ: בִּימֵי בְחוּרוֹת הֱיוֹת קֹדֶשׁ לָאֵל נִבְחֲרוּ וּבְנֵי נְבִיאִים
בְּנֵי אֵל חַי נְעָרָיִךְ: בָּךְ הַתְּקוּפָה עֲלֵי קַו הָאֱמֶת נִשְׁקְלָה
תִּכֵּן שְׁנוֹת דּוֹר וְדוֹר בְּשְׂנֵי אֲדָרָיִךְ: מוֹלַד לְבָנָה כְּפִי
אָרְכֵּךְ וְהַמַּחֲזֶה שׁוּמָה לְרָחְבֵּךְ וּבָהּ הֶרְאֵית סְתָרָיִךְ:
נִרְאָה בְתַמּוּז כְּסִיל בָּךְ יַעֲלֶה כִּי שְׁאָר כָּל הֶחֳדָשִׁים לְבַד
זֶה בַּחֲדָרָיִךְ: אַיֵּה דְבִירֵךְ מְקוֹם אָרוֹן וְאַיֵּה הֲדַר הֵיכָל
וְהַמִּזְבְּחוֹת אַיֵּה חֲצֵרָיִךְ: אַיֵּה מְשִׁיחֵךְ בְּעַד עַמֵּךְ יְכַפֵּר
וּמָה הָיָה לְיַלְדֵי קְהָת אַיֵּה נְזִירָיִךְ: אֵיפֹה נְבִיאִים בְּנֵי עֶלְיוֹן
וְכָל יוֹעֲצֵךְ אָבְדוּ וְהָלְכוּ שְׁבִי מַלְכֵּךְ וְשָׂרָיִךְ: הָיִית יְפֵה נוֹף
לְרֹאשׁ תֵּבֵל בְּרוֹשֵׁךְ לְנֵס חֶטְאֵךְ לְבַד סֵעֲפֵךְ קָצַר קְצִירָיִךְ:
אֶרֶץ מְאָסֵךְ וּמֵי זָרִים שְׁטָפוּךְ וְכָל רוּחַ הֱפִיצֵךְ וְאֵשׁ בָּעֲרָה

badete und als rein ihn verließ, um wie viel mehr deine Reinen. Dein trefflicher Boden war geschätzter als Gold, kostbar wie Edelgestein war das Gestein deiner Berge. Aller Annehmlichkeiten warst du voll! Selbst unreif schadeten deine Früchte nicht, Bitteres sonst war bei dir Honig süß; heilsam war jede Pflanze, jedes Blatt Genesung, Zuckerrohr deine Waldungen. Nattern hatten Friedensbund mit deinen Einwohnern, beschädigten sie nicht; Löwen waren ihnen friedlich zugeneigt; selbst dein Vieh und Geflügel war klug, gleich jenem Esel des Ben-Jaïr[1]); — Zion! in dir thronte der einzige Gott, kein anderer; überall hin verbreitete sich dein Ruf, der Name des wahren Gottes ward durch deine Gesänge bekannt. O wie schön und lieblich war's, als Jacob's Stämme alljährlich dreimal in deinen Thoren sich versammelten! Da wurden des Gesetzes, der Wissenschaften Geheimnisse ergründet, da kamen des Morgenlandes Söhne, die Weisen aus Scheba, um sich die Lehren abzuschreiben. Mächtige Könige hattest du, erfahrene Feldherren bewaffneter Heere, die alle Nationen überwanden. Beamten hattest du in allen Bezirken, Richter in jeder Stadt, Senatoren, ganz für die Wahrheit begeistert, unvergleichliche Lehrer. In der Jugend schon wurden sie als heilig, Gott geweihet, als Knaben schon zu Propheten des lebendigen Gottes erzogen. Nach deinen Jahreszeiten ward der Kalender genau berechnet und die Schaltjahre mit doppeltem Adar festgestellt. Des Mondes Erneuerung ward nach deiner Länge, seines Lichtes Erscheinungen nach deiner Breite berechnet, die Geheimnisse der Sterne bei dir aufgedeckt. Im Tamus stieg das Oriongestirn bei dir auf, das obwohl auch in andern Monaten sichtbar, besonders in diesem Monate kühlenden Einfluß auf deine Gegenden hatte. — Und nun, wo ist dein Allerheiligstes, der Ort der Bundeslade? wo des Tempels, der Altäre Herrlichkeit? wo die heiligen Vorhöfe? Wo ist der gesalbte Priester, der das Volk versöhnte? was ist aus den gottgeweiheten Söhnen Kehath's (Leviten) geworden? Wo sind deine hohen Propheten? Ach, sie sind dahin! deine Räthe, Könige und Fürsten sind in die Gefangenschaft gewandert! Du warst des Erdballs schönster Theil, hoch ragten deine Zypressen empor — deine Sünde war's, die dich entzweigte und deine Pflanzungen verheerte. Das Land hat dich verworfen, das Wasser dich weggeströmt, der Wind hat dich zerstreut, das Feuer deine Städte verbrannt.

---

[1]) Siehe Talmud Chulin. 7.

בְּעָרָיִךְ: מָרִית בְּצוּרֵךְ אֲשֶׁר מִצַּר נִצְּרֵךְ וְאָז זָרִים עֲבָרוּךְ
וְאַתְּ הָיִית בְּעוֹכְרָיִךְ: אֵל הֶאֱמִירֵךְ עֲדֵי נִקְרֵאת אֲרִיאֵל וְאֵיךְ
עָבַר בְּנָוֵךְ אֲרִי טוֹרֵף עֲדָרָיִךְ: שׁוּבִי לְאֵל בּוֹעֲלֵךְ אַל תִּתְּנִי לוֹ
דֳּמִי עַד שׁוּב כְּבוֹדוֹ וְעַד יִבְנֶה גְּדֵרָיִךְ: נַפְשִׁי מְאֹד נִכְסְפָה
לִרְאוֹת בְּזִיו זָהֳרֵךְ שָׁלוֹם יְהִי לָךְ וְרֹב שָׁלוֹם לְעוֹזְרָיִךְ:

גם זה שקול ככל חבריו, ובכי"י כתב עליו לר' אלעזר בר משה הדרשן מוירצבורק.

נ צִיּוֹן עֲטֶרֶת צְבִי שִׂמְחַת הֲמוֹנָיִךְ· שָׁלוֹם כְּנָהָר קְחִי מֵאֵת
אֲדוֹנָיִךְ: אֵלֶּי שְׁחָקִים אֲשֶׁר שׁוֹמְרִים לְחוֹמוֹת וְחֵל לַיְלָה
וְיוֹם יִדְרְשׁוּן שָׁלוֹם לְמַחֲנָיִךְ: גַּם הַנְּפוּצִים בְּכָל אַרְבַּע
קְצָווֹת וְהֵם דּוֹרְשֵׁי שְׁלוֹמֵךְ בְּנוֹתַיִךְ וּבָנָיִךְ: שׁוֹכְנֵי קְבָרִים
מְחַכִּים וּמְצַפִּים לְיוֹם יִשְׁעֵךְ וְאָז יִצְמְחוּ יִחְיוּ יְשֵׁנָיִךְ: וַאֲנִי
בְּשָׁאֲלִי שְׁלוֹמֵךְ אֶקְרָא קוֹל בְּרֹאשׁ הָרִים וְאַדְמֶה לְעוֹף עַל
רַעֲנָנָיִךְ: שָׁלוֹם לְצִיּוֹן נְוֵה צֶדֶק וְשָׁלוֹם עֲלֵי חֵילֵךְ וְחוֹמוֹת
יְקָר אַבְנֵי פְּנִינָיִךְ: שָׁלוֹם לְאֶרֶץ צְבִי שָׁלוֹם לְכָל הַגְּבוּל
גִּלְעָד וְשׁוֹמְרוֹן וְכָל יֶתֶר שְׁכֵנָיִךְ: צִיּוֹן לְפָנִים הֲלֹא הָיִית
יְפַת מַרְאֶה אֵיךְ נֶהֶפְכוּ לְשָׁחוֹר תָּאֳרֵךְ וּפָנָיִךְ: כִּבְנוֹת
מְלָכִים יְקָר עָטִית תְּהִלָּה וְאֵיךְ שַׂק תַּחְגְּרִי עַל חֲלָצַיִךְ
וּמָתְנָיִךְ: לַחְמִי אֲנָחָה בְּעֵת תַּעְדִּי לְתַחַת פְּאֵר אֵפֶר
וְאַשְׁתֶּה יְגוֹנִי עַל יְגוֹנָיִךְ: קוּמִי וְנִשָּׂא נְהִי נִבְכֶּה דְּמָעוֹת
כְּיָם יִזְּלוּ נְהָרוֹת לְמַן עֵינַי לְעֵינָיִךְ: עַל אַלְמְנוּתֵךְ אֲשֶׁר
הָלַךְ יְדִידֵךְ וְהוּא הֶחֱרִיב דְּבִירוֹ וְכָל סִתְרֵי צְפוּנָיִךְ: עֵת
אֶרְאֶה יָפְיֵךְ אֶקְרָא מְשׁוֹרְרִים בְּשִׁיר עֵת אֶחֱזֶה עָנְיֵךְ אֶקְרָא
מְקוֹנְנָיִךְ: אֶבְחַר לְקָאַת וְקִפֹּד יִשְׁכְּנוּ בָךְ וְאוֹי לִי אִם אֱדוֹם
וַעֲרָב קִנְּנוּ בְּקִנָּיִךְ: עִיר הַמְּלוּכָה לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְּנוֹ הָיִית

Dem Schöpfer, der vor Feinden dich bewahrte, warst du widerspenstig, drum beugten dich Barbaren; du selbst bist schuld an deinem Unglück! Der Allmächtige hatte dich lieb, nannte dich „Gottesstadt;“ doch bald überfiel der Löwe deine Wohnung und zerriß deine Heerde. — O kehre um zu Gott, deinem Herrn! flehe zu ihm unaufhörlich, daß seine Herrlichkeit sich wieder zu dir wende und wieder baue deine Mauern. O wie sehnt sich meine Seele, dich wieder in deinem Glanze zu sehen! Friede werde dir, Friede deinen Freunden allen!

Zion, schöne Krone, deines Volkes Wonne, o daß Gottes Friede wieder dir zuströme! Die himmlischen Engel, die einst deine Mauern bewachten, bitten Tag und Nacht um den Frieden deiner Schaaren. Auch deine in alle Welttheile zerstreuten Söhne und Töchter wünschen den Frieden dir, und selbst die Ruhenden im Grabe harren und hoffen dem Tage deines Heils entgegen, der auch sie vom Todtenschlaf auferstehen läßt. Und ich, den Gruß dir entbietend, rufe laut auf den Bergesspitzen, einem von Zweig zu Zweig flatternden Vogel gleich: „Friede für Zion, die gerechte Wohnung, Friede deinen Mauern, deinem kostbaren Gestein! Friede dem herrlichen Lande, Friede dem Kreise Gilead's und Samaria's und allen Nachbargrenzen!“ — Zion, wie warst du einst so schön gestaltet; und jetzt — wie hat sich dein Anblick, dein Gesicht entstellt! Gleich Königstöchtern warst du einst mit Pracht umhüllt; und jetzt — sind deine Lenden in Sack gehüllt! O mit Seufzer verzehr' ich mein Brod, da, statt der Krone, Asche dein Haupt bedecket; kummervoll ist mein Trank; wenn ich deinen Kummer sehe. Komme, laß uns Klage erheben, laß uns weinen! Fluth von Thränen, gleich dem Meere entströme unsern Augen, ob deines Wittwenstandes; da dein Freund sich entfernt, sein Heiligthum der Zerstörung, deine Schätze der Plünderung übergeben hat. Denke ich deiner Schönheit, so möchte ich fröhliche Sänger rufen; betrachte ich dein Elend jetzt, so rufe ich die Kläger herbei. — Zufrieden wäre ich, wenn Pelikane und Eulen nur in dir hausten; aber Wehe mir! daß es Edomiter und Araber sind, die in dir sich eingenistet. — Königliche Residenz warst du, von David und Salomo gebaut und gegründet; du warst Gottes

בְּנוּיָה וְהֵם קֶדֶם מְכוֹנְנָיִךְ: אַתְּ הִיא לְמִקְדַּשׁ לָאֵל
אַתְּ הִיא מְנוּחָה לְצוּר אַתְּ הִיא אֲשֶׁר יוֹם בְּיוֹם יָרַד
לְגַנָּיִךְ: שָׁם שֻׁלְחָן וּמְנוֹרָה וַאֲרוֹן הַבְּרִית אֵל בֵּין שָׁדַי
אַהֲבָה לָן בִּמְלוֹנָיִךְ: עַל מִזְבְּחֵךְ כֹּהֲנִים עָמְדוּ מְשָׁרְתִים
כְּמוֹ זֶבַח וְעוֹלָה לְכַפֵּר עַל עֲוֹנָיִךְ: רֹאשׁ הַכְּהֻנָּה אֲשֶׁר
אֵפוֹד לְבוּשֵׁי יְקָר נִשְׁמַע בְּשׁוּלֵי מְעִיל קוֹל פַּעֲמוֹנָיִךְ:
אַחַת בְּשָׁנָה פְּנִים הָלַךְ לְחַדְרֵי דְבִיר הֵבִיא קְטֹרֶת
מְלֹא קֻמְצוֹ וְחָפְנָיִךְ: קִדָּה וְקָנֶה וְכָל רָאשֵׁי בְשָׂמִים
עֲדֵי עִיר הַתְּמָרִים בְּבוֹא רֵיחַ שְׁמָנָיִךְ: אַף הַלְוִיִּם אֲשֶׁר
שׁוֹמְרִים שְׁעָרִים וְגַם הַמְשׁוֹרְרִים שִׁיר בְּפֶה עִם כָּל
רְנָנָיִךְ: נֶגְדָּם בְּנֵי מַעֲמָד עוֹרְכִים תְּפִלָּה וְלָךְ יַעֲלֶה
הֲמוֹנֵךְ בְּכָל פַּעֲמֵי זְמַנָּיִךְ: בָּךְ הַנְּבִיאִים הֲלֹא הָיוּ
בְּסוֹד אֵל וּבָךְ חַכְמֵי תְכוּנָה וּבָךְ שִׁבְעִים זְקֵנָיִךְ:
אַרְצֵךְ מְלֵאָה כְּמוֹ עֶשֶׂר קְדֻשּׁוֹת וְכָל מַעְשַׂר תְּרוּמָה
וְגַם מִבְחַר דְּגָנָיִךְ: עַתָּה שְׁמָמָה בְּלִי בָנִים וּבָנוֹת וְאָן
מַלְכֵּךְ נְבִיאֵךְ לְוִיֵּךְ וְכֹהֲנָיִךְ: מָתַי יְשׁוּבוּן וְיָבוֹאוּ בְּתוֹךְ
אָהֳלֵךְ הֵם הַתְּאֵבִים שְׁכוֹן תַּחַת עֲנָנָיִךְ. מִי יִתְּנֵנִי לְעֵת
תֵּלְדִי יְלָדִים כְּמוֹ שִׁפְרָה וּפוּעָה מְיַלֶּדֶת בְּאָבְנָיִךְ: מִי
יִתְּנֵנִי לְעֵת אֶתְאוֹ לְיוֹם חוֹתְנֵךְ יָבוֹא וְאַתְּ תַּעֲדִי כַּלָּה
עֲדָנָיִךְ: לִבִּי יְאַוֶּה לְחַבֵּק בִּזְרוֹעוֹת עֲפַר אַרְצֵךְ וְאֶחְשׁוֹק
בְּפִי נַשֵּׁק אֲבָנָיִךְ: עֵת אֶרְאֵךְ בִּהְיוֹת נִבְנֵית בְּנָפְךְ וּפוּךְ
יֵרָא לְצָפוֹן וְיָם גֹּבַהּ קְרָנָיִךְ: אֶכְסוֹף וְאֶחְמוֹד לְנֶחָמָה
וְתִשְׁמַעְנָה דִּבְרֵי מְבַשֵּׂר בְּקוֹל אָזְנַי וְאָזְנָיִךְ: הִתְעוֹרְרִי
לִקְרַאת דּוֹדֵךְ וְהִתְנַעֲרִי מִן הָאֲדָמָה בְּשׁוּבוֹ אֶל מְעוֹנָיִךְ:

Heiligthum, des Schöpfers Ruhestätte, zu der Er tagtäglich herab sich ließ. Da stand der heilige Tisch, der Leuchter und die Bundeslade, über welcher Gottes Liebe weilte. Um deinen Altar standen die dienenden Priester, um mit Schlacht- und Ganzopfer zu sühnen deine Sünden. Und der Hohepriester, angethan mit kostbaren Kleidern — man hörte ihn schon von ferne durch die klingenden Glocken an seinem Talare — er ging einmal im Jahre in's Innerste des Allerheiligsten und brachte dort zwei Hände voll Räucherwerk dar, aus Kassia, Zimmt und andern edlen Gewürzen bestehend, davon der Wohlgeruch bis zur Palmenstadt (Jericho) sich verbreitete. Leviten bewachten die Tempelthore, Sänger sangen und spielten heilige Lieder, und ihnen gegenüber standen die andächtig Betenden. So zogen Deine Schaaren an allen Festzeiten hinauf zum herrlichen Tempel. In dir wohnten die Propheten, die mit Gott Vertrauten, die weisen Künstler, die 70 Aeltesten. O zehnfach war dein Land geheiligt mit Zehnten, Hebe und Erstlingsgaben seiner Früchte! Und jetzt liegt es verheert, ist menschenleer! Wo sind nun die Könige, Propheten, Leviten und Priester? wann werden sie zurück in deine Zelte kehren, sie, die so innig nach deiner Luft sich sehnen? O könnt' ich jene Zeit erleben, da du wieder Kinder erziehest in solcher Menge, wie einst Schiphra und Pua in Egypten*)! O könnt' ich jene Zeit erleben, nach der ich mich so sehne, den Tag, wo dein Gott sich wieder zu dir wendet liebevoll, und du dich ergötzest in bräutlichem Schmucke! Wie gelüstet mein Herz, den Boden deines Landes zu berühren, wie sehne ich mich darnach, deine Steine zu küssen! O daß ich dich wieder erbauet erblicke aus Smaragd und Rubin, deine Zinnen hoch emporragend nach allen Seiten hin! O daß ich zu diesem Troste gelange, und ich wie du den Ruf des Erlösungsboten vernehmen; „Ermuntre dich, ziehe deinem Freunde entgegen! schüttle ab den Staub, denn Er kehrt zurück in deine Wohnungen!" —

*) 2. M. 1, 15.

נא רחזי החרוזים מיכאל בה"ר פרץ חזק ואמץ ויגדל.
והוא לבדו זקול ע"מ ב' תכועות ויתד וב' תכועות.

ציון מנת שלום מאת אבליך קבלי והודיעי נהוג גבול
ציון ימי שברך משכו וארכו מאד עד אן ויסתיר אל אהבת כלול
ציון כלילת יופי חמדת מלכים השדדים הלא באו קרעו מעיל
ציון אמונת אל מלך אדוניך איך צוררים שרפו למעון זבול
ציון לויך בשיר ישוררו מתי וכהניך אל תוך קהל
ציון בחיריך פארי אמוניך הולכים שבוים עד נחלק של
ציון הלא בנים יוצאי ירכיך מכים ולוקים הם מעם בדול
ציון רווים הם לענה וגם מי ראש מכי לחיים נתקו חבל
ציון פחודים הם מילדי הזמן מות בחייהם בחרו אמל
ציון רבוכים כמנחה עלי מחבת דמם מלא ארץ אותם חלל
ציון צרורים הם השאר אשר חיים עד יום יבשרו יפו נעל
ציון חזון רואים הטוב אשר נבאו נפשי מחכה גם לחסות בצל
ציון זמירתך תני ותניפי ידך להרבות שיר בנעים נבל
ציון קבוציך שרקו ויבאו כלם כאחד עם שרית חבול
ציון והראל עוד לא תחמיקי הראות ביפעתך לשיר בקול
ציון אמרי בין לא אחשה תמיד יומם ואאור כל חברו לשול
ציון מחקק עתיד אל להזכירך תמיד בחומותך שומרים גליל
ציון צרורת צור גנך בהפיחי יזלו בשמיך עבר נחל
ציון והר הבית סקלו אבני דרך בני עמך לחוג לחולל
ציון יפהפיה אותו להראות שלש פעמים במסלול מסל
ציון גדולה בעבות אהבת אל למה תהיה עתה אל יד מחלל
ציון דוי לבי מאין מנחם לי על ההריסות שהרסו מחבל
ציון לבי לאל כי הוא אדוניך השתחוי והוא יצב גבול

Zion, empfang' den Friedensgruß der um dich Trauernden, und gib du Kunde ihnen von deines Landes Schicksal! Denn ach! die Tage deines Unglücks ziehen sich gar lang hinaus; wie lange noch hält der Allmächtige dein dir versprochenes Heil zurück? Du vollkommene Schönheit, Anmuth der Könige! Räuber überfielen dich, zerrissen deine Gewänder; du, gottgetreues Zion, die Dränger haben deinen herrlichen Wohnsitz verbrannt! Wann, o Zion, werden deine Leviten mit ihrem Gesange, wann deine Priester wieder in deiner Mitte sich versammeln? Deine Erwählten, deine gekrönten Frommen wurden als Gefangene weggeführt, deine Schätze als Beute vertheilt, deine Kinder wurden gegeiselt und gepeinigt von einem Barbarenvolke; mit Wermuth und Galle wurden sie getränkt, auf das Kinn geschlagen. Ach deines Zeltes Stricke sind zerrissen! O der Unglücklichen! in steter Angst vor den vielen Mißgeschicken ziehen sie den Tod dem Leben vor. Die wie duftendes Speiseopfer weithin berühmten Frommen, sie wurden erschlagen, die Erde trank ihr Blut. Und der noch lebende Ueberrest ist von Leiden umschlossen, bis zum einstigen Tage, da der Friedensbote ihm sich nahet. — O Zion, wie harret meine Seele jenem Heil entgegen, das deine Seher prophezeihet, daß ich wieder in deinem Schatten wohne! Zion, singe Freudenlieder! erhebe deine Hand und rühre dein liebliches Harfenspiel! Deine Zerstreuten werden herbeigerufen, dein leidender Ueberrest wieder eingesammelt. Zion, Gottesberg! du brauchst dich dann nicht länger zu verbergen; dein früherer Glanz wird wieder strahlen, Hochgesang wieder in dir tönen. Zion, vernimm mein Wort! nicht einen Tag schweige ich; unaufhörlich flehe ich um Abwendung des Unglücks, das sich an deinen Saum geheftet. Ja, Zion, du bist dem Allmächtigen theuer! Er wird dich einstens wieder bedenken und Wächter bestellen, die deine Mauern und Grenzen bewachen. Einem Myrrhenstrauße wirst du dann gleichen, Gewürze durchduften deine Gärten von sanften Bächen bewässert. Geebnet wird der Weg zum Tempelberge, und deine Nation wallet sicher hin und feiert die heiligen Feste des Herrn; auf deinen Pfaden, schönes Zion! wandeln sie alljährlich dreimal, um vor dem Angesichte Gottes zu erscheinen. — Doch jetzt, o Zion, die du so sehr umgeben warst mit den Liebesbanden Gottes, warum bist du jetzt in den Händen entweihender Feinde? Mein Herz ist trostlos betrübt, ob der Zerstörungen, die deine Verderber bereitet. — Darum, o Zion, wende dich zum Allmächtigen! Er ist dein Herr; fliehe du zu ihm, Er wird wieder feststellen Deine Grenzen. —

זקול במשקל חבריו ב׳ תנועות ויתד ותנועה ויתד, ובסוף חתום יעקב.

נב ציון ידידות ידיד צעיר לשריך· שכנת כתפיו ברב
ענות הדריך: ציון הדר כל חדר מטות וכל משכב
דדים ידידך כבא חדרי חדריך: ציון ברוכה ברכה
עליונה עלי ראשך למולך מחטבים שעריך: ציון
ירשת זאב ערב שבי פארך בעדי עדיים עדי עלו
כתריך: יפית ברב הון והן רבית בדעות והן מזקני
צוענים חכמו נעריך: היית יפי מכלל נאוה בכל מהלל
עלית ושבית שלל מלכי מגוריך: כך ברוחה אנוש
לן מבלי חטא בהתכפר בקרבן תמידיך מכפריך:
יסדת בזיו לפאר חרבת בתוך אב באף אשאף לזאת
אשאב מי תמרוריך: נראו בעירך בני קונה בני מחנה
רצון לשכני סנה בשני חצריך: עושי מלאכתך בחוט
התעשרו ברכוש כל־הון יקר נמצא לקהל עשיריך:
נבחר מקומך לצור בחר באם בחריו בחר במוצאך
ובכהנים בחיריך: כך דר בגיל נהדר אדרך בכל דור
ודור ערכך בבא לעדור עדרי חבריך: עלה גבולך
דביר צלע יבום לא לעין עיטם לבלתי שאת כתפות
דביריך: קרא יי שמך על שם שני כהנים דוד מצאך
בחיל בשדי יעריך: בנה מעונך בנו ויחנכך שם בשם
אביו אשר קדמו נחתם בשיריך: ובמחשבות בוראך
עלית בטרם ברא תבל ושחק ועולם על עפריך: ובמי
מריבה ביום זעם אזי טהרה ארצך ולא גשמה בכלות
יצוריך: ירד בעתו מטר ארצך וזמן לילה בא לברכה

Liebliches Zion, im Gebiete des Lieblichen, des jüngsten der Stämme (Binjamin[1]), auf seinen Schultern in bescheidener Anmuth ruhend! Zion, du herrliches Ruhegemach, in dessen Innerstem dein Feind sich niederließ! Zion, mit dem höchsten Segen gesegnet, mit deinen prachtvoll verzierten Thoren! Zion, du Erbtheil des dem Wolfe verglichenen Stammes[2]), mit prächtigem Zierath, mit vielen Kronen geschmückt — Reichthum und Wissenschaft verherrlichen dich, klüger als Egyptens Weisen waren deine Jünglinge. Du warst die vollendete Krone, mit allem Ruhm geziert, Herrin der benachbarten Reiche. Glücklich lebten deine Bürger, sündenfrei; denn versöhnt wurden sie durch deine täglichen Opfer. Im Monate Siv (Ijar) wurdest du herrlich gegründet, im Monate Ab zerstörte dich der göttliche Zorn — darum stöhne ich noch jetzt und trinke bittere Wasser! — In deiner Stadt sah man Priester und Leviten, die in des Tempels Vorhöfen dem Ewigen zu gefallen strebten. Handel und Gewerbe bereicherten dein Volk, Vermögen und Güter häuften sich. Du wurdest von Gott zum Aufenthalt gewählt; Er erwählte sich deine Nation, die Er treu befunden, erwählte deine Priester. In dir residirte Er mit wonnevoller Herrlichkeit, machte dich groß für alle Zeiten, und hält dich werth, einst seine Heerde wieder in dir zu versammeln. Für dein Allerheiligstes ward die Seite von Jebus, nicht En etam[3]) gewählt, auf daß nicht allzuhoch es läge. Zwei Priester hatten dir zwei verschiedene Namen gegeben, und der Ewige benannte dich nach beiden[4]). In einer Ebene in waldiger Gegend fand David deiner Begründung Stelle; Salomo, sein Sohn, erbaute dann deine Wohnung und weihete sie in des Vaters (David) Namen ein, wie solches aufgezeichnet ist in den (Psalm-) Gesängen. Du lagst schon in des Schöpfers Rathschluß, bevor Er noch den Erd- und Himmelsbau gegründet. Und als an jenem Zornestage die Sündfluth herabströmte, da blieb dein Land verschont und die verderbenden Regengüsse trafen es nicht[5]). Dein Regen aber fiel zur rechten Zeit, des Nachts zum gedeihlichen

---

1) Siehe 5. M. 33, 12 nebst Raschi. 2) 1. M. 49, 27.

3) Talmudischer Name für das biblische Me nephthoach (Jos. 15, 9. 18. 15). Siehe dort die Commentaren Raschi und Kimchi, sowie Talm. Sebachim 54, b.

4) Malkizedek nämlich nannte die Stadt שלם (1. M. 14, 18), Abraham nannte sie יראה (das. 22, 14); aus beiden Benennungen zusammengezogen entstand der spätere Name ירושלם. So nach Midrasch Beresch. rabba Kap. 56. Der cananitische Name derselben war יבוס (Jos. 15, 8 18, 28. Richt. 19, 10).

5) Nach Midrasch Beresch. rabba Kap. 33 und Talm. Sebachim 113.

וְטַל לָן בִּקְצִירָיִךְ: הָיִית לָשִׁית חוּג יְסוֹד מִמֵּךְ תְּעוּדָה וְסוֹד קָדוֹשׁ יְהִיחַךְ לְפִי עֵדִים מְעַבְּרָיִךְ: בָּנִים וּבָנוֹת תְּשׁוּקָה שׁוֹקְקוּ שָׂחֲקוּ בַּשּׁוּק וְהִשְׁתַּקְשְׁקוּ בַּסָּךְ עֲבָרָיִךְ: בֶּחָג בְּפַז נִפְלְאוּ בַּפֵּשׁ בְּפַס פֻּלְאוּ טַל אוֹר וְחֵן נִמְלְאוּ זַכּוּ נְזִירָיִךְ: אֵיךְ אֶשְׂמְחָה עוֹד בְּחַג אֵיךְ אֶעֱלוֹז עוֹד בְּפוּר עַד כִּי יְבוֹאוּן יְמֵי שָׂשׂוֹן לְפוּרָיִךְ: אַרְצֵךְ חֲמוּדָה מְאֹד לֹא נֶחְמְדָה בַּעֲלוֹת בָּנִים חֲמוּדִים לְבֵית מַחְמַד מְגוּרָיִךְ: נַעֲלָה עֲנַן הַקְּטֹרֶת מִמְּקוֹם מִקְדָּשֵׁךְ יָצָא מְקוֹמוֹ עָשַׁן אֵשׁ מִנְּחִירָיִךְ: בְּקָרוֹב מְרֵעִים בְּעִיר שִׁלְּחוּ בְּכַרְמֵךְ בְּעִיר עָרוּ וְעוֹרְרוּ בְּעִיר קַדִּישׁ בְּעָרָיִךְ: בַּרְזֶל בְּלִי נִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּעֵת נִבְנֵית אֵיךְ חַרְבוֹת צוּר כָּךְ תָּקְעוּ מְצֵרָיִךְ: עַל זֹאת בְּשַׂק עוֹבְרִים עִבְרִים אֲבָל בּוֹטְחִים כִּי יִשְׂמְחוּ אַחֲרֵי הַתּוֹר בְּתוֹרָיִךְ: בִּילֵל לְקוֹלִי אֱלִי אֵיךְ תִּתְאַפְּקִי הֲלֹא קָרָא לְשַׂק וּבְכִי אַלּוּף נְעוּרָיִךְ: לֵב מַדְוֶה יֶחֱלֶה לְתַאֲוָה יִכְלֶה יִישָׁן עֲדֵי יַעֲלֶה עַמּוּד שְׁחָרָיִךְ: אָקוּם חֲצוֹת לַיְלָה עַל מִשְׁמְרוֹת מַאֲפֵל לִשְׁמוֹר לְאוֹר יֶאֱתֶה בֹּקֶר לְשׁוֹמְרָיִךְ: אָז תִּמְצְאִי צוּף דְּבַשׁ אָז לֹא תְקוֹנְנִי בְּרֹאשׁ כִּי תִתְכּוֹנְנִי בְּרֹאשׁ הָרֵי הֲדָרָיִךְ: יָבֹא כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן לָךְ וְתִתְלַבְּנִי כִּבְנֵי עֲדָרִים בְּנֵי אֶדֶר גְּדֵרָיִךְ: עוּרִי וְהִתְנַעֲרִי עִירֵךְ יַעַר נוֹעֲרִים נַעַר יִתּוּ אוֹת לְעֵץ יַעַר חֲזִירָיִךְ: קוּמִי וְאוֹרִי לְכָל חוֹשְׁקֵי מְאוֹרֵךְ וְהֵם הוֹלְכֵי בְחֹשֶׁךְ עֲדֵי אוֹרוּ מְאוֹרָיִךְ:

Segen; milder Thau lag auf deinen Gewächsen. — Der Grundpfeiler der Welt warst du; aus deiner Mitte verbreitete sich die Lehre, die Berechnung und Ordnung der Monate und Jahre. — Welch freudiges Getümmel der Knaben und Mädchen, welch drängendes Gewimmel in deinen Straßen, wenn sie am Peßach-Feste, nicht Thau und Regen scheuend, geschmückt und froh in frommem Eifer hinauf zum Heiligthum wallten! Ach, wie könnte ich nun noch fröhlich sein an den Festen? wie noch jubeln am Purim-Tage, ehe denn wieder erschienen sind die dir verheißenen Wonnetage? — Dein liebliches Land, Niemand wagte es anzugreifen, wann deine geliebte Nation hinauf zum lieblichen Tempel gezogen war. — Ach! die Wolke des Räucherwerks zog ab vom Heiligthume, an deren Stelle kam der Dampf des göttlichen Zornes. Frevler kamen in die Stadt, drangen wie reißendes Gewild in den Weinberg Gottes, verwüsteten das Heiligthum. Kein eisernes Werkzeug ward bei'm Bau des Tempels gehört; doch jetzt, wie wütheten da die scharfen Schwerter der Feinde in seinem Innersten! Ach, darum hüllen alle Ibrim sich in Säcke! doch sie verlieren nicht die Hoffnung, daß einstens sie sich wieder freuen, wann der Erlöser ihnen kommt. — Wer könnte auch an sich halten mit dem Klagen und dem Jammern? Gott selbst, dein Jugendfreund, rief zur Trauer und zum Weinen! — Mein Herz ist siech und krank, sehnt sich und schmachtet deinem einstigen Glücke entgegen, — Aufstehen will ich um Mitternacht, will in dunkler Nachtwache das Licht erflehen, das den Morgen bringen soll für die Harrenden. Dann, o Zion! wirst du wieder süße Wonne finden, dann wirst du nicht mehr klagen; denn festgegründet stehst du wieder auf den Höhen deiner Berge. Des Libanon's Herrlichkeit kehrt wieder bei dir ein; du strahlest wieder in Reinheit, alle deine Grenzen strahlen in Pracht. Ermuntere dich, schüttele ab den Staub! Die wilden Feinde, die deine Stadt so arg verheert, sie nehmen ab, so daß ein Kind sie zählen kann. Du aber leuchtest Allen, die nach deinem Licht sich sehnen; die jetzt im Finstern wandeln, werden in deinen Strahlen verklärt!

זוה במשקלו אל יתר חבריו, והולך על סדר א"ב ובסוף חתום מיכאל חזק.

נג ציון קדוש משכני עליון אלהיך בחר ואוה למושב לו באהליך: ארץ צבי נחלת גוים לפנים שמך נשמע ויצא למרחוק מחוליך: בחן ועז מגדל קדוש בקרבך בעיר דוד וחנה שכינתו גבוליך: גלגל וגבעון ונוב משכן בשילה ובית יער לבנון וכל שערי זבוליך: דדוי אדדם בעת כי אעבור סך בקול רנה ותודה המון חוגג רגליך: הן יוצרך עזרך היה בצרך ואיך באו קבורים להכרית זלזליך: ודמות ברוש רענן היית ועלה פריץ חיות ורמש ואין מציל למוליך: זה דוד ידידי לאן חמק ועבר אשר שכב ולן בין שני דדי גדליך: חזי ארצות וגיא משא נבואה ראי רוח נדיבה שפוכה חוץ לעולליך: טעם לאכל באיך אטעם בפה או בחיך מתוק בעת אראה שוממות אבליך: ייטב לפני עשות מספד כתנין ואבל כבנות יענה לבכות בתוליך: כל אם וערום כמו הלך ישעיה לאות מופת ויחף אני אלכה שביליך: לבי לזאת יחרד שאוג כאריה אשר ישאג יי עלי נוך לקוליך: משך דמעות שתים כף אלהים לכף מכה וגוהה עלי גוהה גלליך: נוהם כיונה בכת קול מה לאב שבנו הגלה בגולה לבין אויבי פליליך: סרו ונתמעטו רכב כבוד אלפי שנאן וגם כנפי חיות מחולליך: עצם וזהר שמי שחק בטהר כלי נראו וגם נדדו אגלי טלליך: פריך אשר נמצא ארצך לשד טעמו נטלה וגם נתנה חוץ מגליליך: צאן מרעיתך בראש הרים נפוצים ועד מתי ישובבי

Zion, heilige Wohnung des Höchsten, von Ihm, deinem Gotte zum Sitze erkoren, du herrliches, allen Völkern theures Erbe! dein Name war einst weit berühmt, deine Angst lag auf entfernten Ländern. Du fester Wartthurm, David's Stadt! in deiner Mitte ruhete die heilige Majestät. Gilgal's, Gibeon's, Nob's und Schilo's Heiligthum — über alle ragte dein Tempel empor, erbaut aus den Zedern des Libanon's Wald! Zu dir hinauf wallten sie in dichter Schaar unter Jubel und Dankgesängen und feierten deine Feste. Ja, dein Schöpfer stand dir bei, Er war dein Schutz, — Aber, ach! die Frevler kamen und schnitten deine Reben ab. Der grünenden Cypresse warst du gleich — da kam das Wild und trat alles nieder und Niemand rettete. Dein geliebter Freund, der zwischen den Stangen deiner Cherubim wohnte, er ist dir entwichen. Du warst das Leben aller Länder, das Thal der weissagenden Propheten; selbst deine Kinder auf der Straße waren von hohem Geiste erfüllt. Wie soll ich noch Leckerbissen genießen, wie kann da mein Gaumen Süßigkeit schmecken, wenn deine traurigen Zerstörungen ich sehe? Klagen wie das Krokodill will ich, trauern wie die Strauße und deinen Untergang beweinen. Nackt und baarfuß, wie einst Jesaia zum Zeichen und Vorbild ging[1]), möcht' ich schleichen auf deinen öden Pfaden. O es zittert mein Herz, daß der Herr wie mit Löwengebrüll deine Wohnung niedergedonnert! O, selbst im Himmel werden Thränen vergossen, werden die Hände zusammengeschlagen und fortwährend tönt die klagende Stimme: „Wehe, daß der Vater seine Kinder in das Exil treiben mußte zwischen die feindlichen Richter!“ Die herrlichen Myriaden des göttlichen Gefolges verstummten, die beflügelten Engel waren gebeugt, die Himmel verloren ihren reinen Glanz, ihre Behälter versagten den Thau. Deines Landes süßen Früchte, sie wurden geraubt und über die Grenze geschleppt, und deiner Weide Schaafe irren auf allen Bergen umher. Ach, wie lange noch läßt dich dein Schöpfer und Herr

[1]) Jesaia 20, 3.

עוֹשֵׁךְ וּבוֹעֲלָיִךְ: קִרְיַת מְשׂוֹשֵׂךְ לְעֵת שִׂמְחָה אֲעַלֵּךְ לְרֹאשׁ אֶזְכּוֹר וְלֹא אֶשְׁכַּח אַהֲבַת כְּלוּלָיִךְ: רָצוּף לְאַהֲבַת לְבָבִי בָּךְ וְנִקְשַׁר מְאֹד נִכְסַף וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי לַחֲבָלָיִךְ: שָׁנִי לְבוּשֵׁךְ עֲדִי זָהָב רְצוֹנִי הֱיוֹת מַחֲזִיק בְּכָל אַרְבַּע כַּנְפוֹת מְעִילָיִךְ: תֵּימָן וּמִזְרָח וְצָפוֹן יָם רְחוֹקִים וְכָל קַצְוֵי אֲרָצוֹת תְּאֵבִים הֵם לְשׁוּלָיִךְ: כָּל בֵּית יְהוּדָה וּבֵית יוֹסֵף וְהֵם שׁוֹאֲפִים אֶרֶץ עַפְרֵךְ וְקוֹדִים רֹאשׁ לְמוּלָיִךְ: וּמִתְאַוִּים עֲלוֹת שָׁלֹשׁ פְּעָמִים בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה בְּיוֹף פַּעֲמֵי נְעָלָיִךְ: מַרְאֵה פְּלָאוֹת וְקֵץ יָמִין מְחַכִּים אֲשֶׁר לָהֶם כְּבוֹד אֵל לְאוֹר יָרֵחַ וְאֵלָיִךְ: יָרוּם כְּבוֹד אֵל וְכָלִיל הָאֱלִיל יַחֲלוֹף כְּמִסּוֹס יְנוֹסֵס וְאָז יָאִיר אֲפֵלָיִךְ: פִּיהֶם יְמַלְאוּ שְׂחוֹק עַמֵּךְ וְצָמְחוּ כְּבֶן חָצִיר עֲלֵי יִבְלֵי פַּלְגֵי נְחָלָיִךְ: אָז תִּתְחַדֵּשׁ כְּמוֹ נֶשֶׁר נְעוּרַיִכִי בַּיִת וְקֵן לָהּ דְּרוֹר תִּמְצָא בְּצִלָּיִךְ: חָזָק וְגָדוֹל קְדוֹשׁ יַעֲקֹב בְּקִרְבֵּךְ וְאָז שַׁלְוָה בְּאַרְמוֹן יְהִי שָׁלוֹם בְּחֵילָיִךְ:

ראשי חרוזים הראשונים אברהם בן רבי יעקב חזק ואמץ, ואח"כ ע"ס א"ב. וגם הוא שקול במשקל חבריו, אלא שהמעתיקים והמדפיסים שבשוהו, ופה מתוקנים עמודיו על עמדם.

נד צִיּוֹן אֲשֶׁר יֹאמְרוּ אַף כָּל מְדָנַיִךְ. כְּלִיל הֲדַר יָפְיֵךְ וִיפִי הֲמוֹנָיִךְ: צִיּוֹן בְּעֵת אֶזְכְּרֵךְ יֶהֱמֶה לְבָבִי וְאַף מֵעַי בְּעֵת אֶזְכְּרָה אַהֲבַת אֲדוֹנָיִךְ: צִיּוֹן רְבִיבֵי מְטַר עֹז יָהּ לְרַע נֶהְפַּךְ כִּי אֵין מְנַסֵּךְ לְצוּר מֵי מַעְיָנָיִךְ: צִיּוֹן הֲדַר כֹּל בְּקַב אֶחָד וְהַנִּשְׁאָר תֵּשַׁע מְנָיוֹת הֱיוֹת לָךְ וּלְבָנָיִךְ: צִיּוֹן מְתוּקִים כְּצוּף מַיִם גְּנוּבִים עֲלֵי מָרִים כְּלַעֲנָה וְרֹאשׁ מִשְׁתֵּה שְׁמָנָיִךְ: בִּנְיָן מְפֹאָר כְּרַךְ מַחְמַד בְּרַכִּים וְלֹא נִמְצָא גְזוּזְטְר וְזִיז יוֹצֵא

in solcher Verwilderung? — Du, einst wonnevolle Stadt, ich gedenke dein bei allen meinen Freuden, vergesse nie deine gekrönte Liebe. Deine Liebe ist mir in's Herz gegraben, meine Seele hängt ganz an dir und schmachtet nach deinem Erbe. Könnt' ich die Ecken deines Gewandes ergreifen, du ehedem in Purpur und Goldgeschmeide Strahlende! Die nach Süd- und Ost, nach Nord und West in alle Weltenden Entfernten sehnen sich nach deinem Boden; Juda's und Joseph's Haus, Alle lechzen sie nach dem Staube deines Landes, neigen ehrfurchtsvoll das Haupt dir zu und wünschen sich die Zeit herbei, wo sie alljährlich dreimal wieder in festlichem Zuge hin zu deinem Tempel wallen. Sie hoffen getrost auf das wundervolle Erlösungsziel, da die Herrlichkeit wieder ihnen und dir erstrahlet. Hoch verherrlicht erscheint alsdann der Allmächtige. Dann verschwinden alle Götzen, werden wie vom Wurm zernagt; deine Finsterniß aber erleuchtet Er. Dann füllet wieder Freude den Mund deiner Nation, sie blühet wieder auf, wie Gras auf bewässerter Wiese. Dann erneuert sich, wie Adler, deine Jugend, du findest wieder dein Haus und kannst in seinem Schatten weilen. Der Mächtige und Große, der Heilige Jacobs residirt in deiner Mitte; Ruhe ist dann in deinen Palästen, Friede in deinen Mauern!

Zion! von deinen Feinden selbst „Krone der Schönheit, Inhaberin edler Bewohner" genannt, Zion! wenn ich dein gedenke, seufzet mein Herz; es tobt in meinem Innern, wenn ich der großen Liebe gedenke, die dein Herr dir ehedem erzeigt. Zion! deine fruchtbaren Regen haben sich dir zum Uebel verwandelt, seitdem kein Gießopfer mehr aus deinen Quellen Ihm, dem Schöpfer, geweihet wurde. Zion! neunmal größer als die Schönheit aller Welt war ehedem deine Pracht — und nun, o Jammer, statt des süßen Honigtrankes und der fetten Speisen ist Gall und Wermuth dir geworden. Prächtig war dein Bau, du Anmuthigste aller Städte; kein Stein und Balken stand in

בְּדוֹפְנָיִךְ: נָעַמְתְּ מְאֹד בַּהֲדַר תּוֹרָה וְהָיִית מְלֵאַת צֶדֶק
וְגָדוֹל כְּבוֹד לוֹמְדַיִךְ וְשׁוֹנָיִךְ: רוֹעַ חֲטָאֵי אֱנוֹשׁ רָחֲצַתְּ
לְפָנִים וְחֵטְא לֹא לָן בְּתוֹכֵךְ וְאֵיךְ גָּדְלוּ עֲוֹנָיִךְ: כָּךְ גַּן
אֲשֶׁר הָיְתָה מִימוֹת נְבִיאִים וְאֵין אַשְׁפָּה וְקוֹל תַּרְנְגוֹלִים
בִּמְלוֹנָיִךְ: יָלִין בְּקִרְבֵּךְ אֱמֶת צֶדֶק וּמִשְׁפָּט וּמֵת לֹא
לָן בְּקִרְבֵּךְ וְלֹא טָמֵא מְעוֹנָיִךְ: יֵשׁ בָּךְ עֲשֶׂרֶת, עֲשַׁן
כִּבְשָׁן לְתַקֵּן כְּלִי אֵין בָּךְ וְלֹא נִרְאָה נֶגַע אֲבָנָיִךְ: עֶגְלָה
לְאֵיתָן עָרוּף אֵין אַתְּ מְבִיאָה וְאֵיךְ גָּרְמוּ עֲוֹנוֹת אֲשֶׁר עָרְפוּ
זְקֵנָיִךְ: קָרְאוּ נְדוּדָה שְׁמֵךְ נָפַלְתְּ בְּיַד אוֹיְבִים נִדְחֵית
כְּאַדְמַת סְדוֹם נֶהְפַּכְתְּ בְּדִינָיִךְ: בַּיִת בְּיָד לָקְחוּ לֹא נֶחְלַט
בָּךְ וְחֵטְא גָּרַם וְנֶחְלַטְתְּ בְּיַד אוֹיְבֵךְ וּמוֹנָיִךְ: חָלִיל
בְּתוֹכֵךְ לְגִיל הַשּׁוֹאֵבָה וּמְשׂוֹשׂ אֵל נוֹשְׂאֵי כָּל פְּרִי בִכּוּר
גְּפָנָיִךְ: זַכּוּת הֲלָכוֹת בְּפִי חָרָשׁ וּמַסְגֵּר בְּתָא גָזִית וְהֵן
דּוֹבְבוֹת שִׂפְתֵי יְשֵׁנָיִךְ: קָדְשׁוּ עֲשׂוֹת לְשָׁוְקַיִךְ עֲשִׁירִים
לְהִתְכַּבֵּד בְּכָל יוֹם פְּאֵר צוּרֵךְ סְגָנָיִךְ: וּמְאֹד פְּלִיאָה
קְדֻשַּׁת רִצְפַּת הָעֲזָרָה בָּלְעָה אַרְצָה מֵאֵת דְּשֵׁנָיִךְ: אֻמְלַל
לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע שְׁלֹמֹה בְּאוּלָם יִרְעַשׁ פִּרְיוֹ זָהָב לְמָנַיִךְ:
מַה טּוֹב פִּשְׁפְּשֵׁךְ לְאוֹת סָגוּר בְּדָרוֹם מְבוֹא צוּר יוֹצְרֵךְ
בָּא לָשֶׁם בּוֹ בִּצְפוּנָיִךְ: צֶדֶק זְרִיזִים מְאֹד מָלְאוּ מְשָׁרְתַיִךְ
כִּי לְאָנוּסֵי שְׁנַת חוֹבְטִים מְמֻנָּיִךְ: אֵין קוֹל תְּפִלָּה וְקוֹל
תַּחֲנוּן לְצוּר נִרְצָה מִיּוֹם אֲשֶׁר נִפְרְצָה עִיר תַּחֲנוּנָיִךְ:
בַּחֲסוֹר עֲדַת יַעֲקֹב חֶסֶד גָּדוֹל אֵל וְגִיל חָסֵר בְּחֶסְרוֹן
שְׂשׂוֹן יֶשַׁע שְׂשׂוֹנָיִךְ: גָּלוּ בְּהֵמָה וְעוֹף אָז בְּגָלוּתֵךְ וְהֵם
שָׁבוּ וְלֹא נִדְרְשׁוּ נִדְחֵי מְכוֹנָיִךְ: דָּחוּ מְאָרְרִים וְעוֹד לֹא

deinen Straßenreihen hervor. Und ebenso lieblich war des Gesetzes Glanz in deiner Mitte; voll von Gerechtigkeit warst du, groß war die Ehre deiner Schriftgelehrten. Alle Vergehungen wuschest du rein, Sünde übernachtete nicht in dir; doch später — ach, wie nahmen da deine Missethaten zu! Ein herrlicher Rosengarten zierte dich von Alters her, kein Kothhaufen, kein Hahn ward in dir angetroffen. Wahrheit und Recht verherrlichten dich, Leichen blieben nicht über Nacht in deiner Mitte, verunreinigten nicht deine Wohnungen. Ja zehnfach warst du bevorzugt! Kein Kalk- und Töpfnerofen stand unter deinen Gebäuden, kein Aussatz zeigte sich an deinen Häusern. In deinem Thale ward kein Kalb geknickt, es fand sich kein Ermordeter[1]). Doch später — ach! da brach der Sünden Menge deinen Aeltesten das Genick, da wurdest du „Irrende" benannt, fielst Feinden in die Hand, wurdest wie Sedom's Erde verstoßen, verkehrt durch Gottes Strafgericht. Ein Haus in deiner Mitte konnte nicht auf immer verkauft werden; doch du — die Sünde war die Ursache, daß du den Drängern auf immer verkauft wurdest. — Flöten tönten einst an deinem Freudenfest des Wasserschöpfens; eine Wonne war's, wenn man die Erstlingsfrüchte des Weinstocks zu deinem Tempel trug. Dort in des Tempels Halle saßen die weisen Lehrer, die reine Lehre verkündend — das Wort der Lippen jener Entschlafenen ist noch jetzt mir theuer! Und deine Straßen, wie sorgten deine Vorgesetzten, daß sie zur Verherrlichung Gottes stets heilig rein gehalten wurden! Das Pflaster des heiligen Tempelhofs, wie wunderbar nahm es der Opfer Asche weg! Dahin ist nun die schöne Waldung, von Salomo in die heilige Halle gepflanzt, die voll goldner Früchte strotzte; dahin ist jenes wundervolle Pförtchen, das den südlichen Eingang verschloß, den geheimnißvollen Einzug des Schöpfers andeutend; dahin sind die pflichteifrigen Beamten, welche die vom Schlafe überwältigten Priester zu ihrem Dienste ermunterten! Gebet und Flehen nimmt Gott nicht wohlgefällig auf, seit jenem Unglückstage, da dein Bethaus niedergerissen ward; die Gnade des Allmächtigen entzog sich der Gemeinde Jacobs, Glück und Freude haben sich von ihr entfernt. — Vieh und Vögel wurden mit weggescheucht damals, als deine Bewohner vertrieben wurden; jene sind wieder zurückgekommen, — die aus deiner Wohnung Verstoßenen aber, sie wurden noch nicht gesucht. — Die Eiferwasser sind weggeschafft, bestrafen nicht mehr die Buhlerei, seitdem du dem

[1]) Siehe 5. M. Kap. 21, 1—9.

יִפָּקְדוּ אֶת עֲוֹן נוֹאֵף וְחֵטְא נוֹאֲפוֹת מֵרֹב זְנוּנָיִךְ: הֻשְׁלַךְ בְּעֶצֶם וְגִיד טַעַם בְּשַׂר שׁוֹר וָשֶׂה וָעֵז כְּיוֹם בָּטְלוּ שַׁי קָרְבְּנוֹתָיִךְ: וַאֲנִי אֲמָרֵר בְּכִי מִסְפֵּד בְּעֵת זָכְרִי פִּרְקֵי רְנָנוֹת בְּנֵי לֵוִי הֲגוּנָיִךְ: זוֹכֵר אֲנִי יוֹדְעֵי סֵדֶר עֲבוֹדַת בְּנֵי אַהֲרֹן וְאֶזְעַק אֲהָהּ עַל עֶלְבּוֹנָיִךְ: חֶרֶס וְסַהַר וְכָל כּוֹכְבֵי שְׁחָקִים כְּלֹא הָיוּ לְמוּל לוֹבְשִׁים אֶת סַהֲרוֹנָיִךְ: טִהַרְתְּ בְּלֹבֶן שְׁנִי תוֹלָע וְנִקִּית בְּצוֹם כִּפּוּר וְלֹא הֻקְרָה קֶרִי לְכֹהֲנָיִךְ: יָפִית וְיָקַרְתְּ מְאֹד נִכְבַּדְתְּ וְלֹא סְעָרָךְ רוּחַ וְלֹא נִצְּחָה תִּמְרוֹת עֲשָׁנָיִךְ: כָּלִית וְגֵרַשְׁתְּ זְבוּב מִמִּטְבָּחֵךְ וְלֹא סָרַח בְּשַׂר קָדְשֵׁךְ בֵּית אַרְמְנוֹתָיִךְ: כָּל מַעֲשַׂיִךְ בְּנֵס עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְוָחִים פְּנֵי קָדְשֵׁי אֲדוֹנָיִךְ: לֹא נִפְסְלוּ לַחְמֵי פָנִים וְטָהֲרוּ שְׁתֵּי לַחְמֵי עֲצֶרֶת וְכֵן עֹמֶר גְּרָנָיִךְ: מִמֵּי מְטַר הַזְּבוּל לֹא נִכְבָּה אֵשׁ עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה וְאֵת רַחֲבַת לְאַכְסְנָיִךְ: מַחְכִּים אֲוִירֵךְ וְחֵן מָצָאת בְּעֵין יוֹשְׁבֵךְ נָעִים נְעִימִים וְלֹא הֻזְּקוּ עֲכָנָיִךְ: נִצְּלָה וּבָהֵךְ בְּשַׂר קָדְשֵׁךְ בְּרֹאשֵׁךְ וְלֹא הִפִּיל בְּרִיחַ נְשֵׁי עַמֵּךְ וְשׁוֹכְנָיִךְ: נִגְזַר בְּבֹא פּוֹלְמוּס וְדִים רְשָׁעִים עֲלֵי חָכְמָה יְוָנִית וְעַל עַטְרוֹת חֲתָנָיִךְ: סַנְהֶדְרִין בָּטְלוּ גָּלוּ וְנֶהְפַּךְ לְקוֹל בּוֹכִים מְשׂוֹשׂ עַם קְהַת יוֹדְעֵי רְנָנָיִךְ: עִיר נֶאֱמָנָה צְבִי צְבָאוֹת אֱלֹהִים אֱמֶת יֵין חֶרְמוֹן וּשְׂנִיר קָרוּשׁ לְיֵינָיִךְ: פִּלְפּוּל חֲכָמִים וְסוֹד זִיו חָכְמָה נִסְתְּמָה כִּי נִדְלְחוּ נִסְרְחוּ חָכְמוֹת עֲטָנָיִךְ: פַּסּוּ אֱמוּנִים וּבַת קָמָה בְּאִמָּהּ פְּנֵי הַדּוֹר כְּכֶלֶב וּמִי יָקִים אֱמוּנָיִךְ: צָפַד וְיָבֵשׁ כְּעֵץ עוֹר הָעֲנֻגּוֹת בְּנוֹת אֵל נֶהֱרָגוֹת שְׁחוֹר

Herrn so untreu geworden; das Fleisch der Rinder und Schaafe, es ist uns kraft- und saftlos geworden mit jenem Tage, da die Opfergaben aufgehört, — O ich muß bitterlich weinen und klagen, wenn an die melodischen Gesänge deiner würdigen Leviten ich denke; denke ich der in dem Tempeldienste so erfahrnen Söhne Aharons, o dann muß ich Wehe schreien, ob dieser Geschmäheten, gegen welche der Glanz von Sonne, Mond und aller Sterne als nichts zu achten war, wann sie in ihrem Ornat erschienen! — Das Erblassen des rothen Fadens am Versöhnungstage, es zeigte ehedem deiner Nation die Reinsprechung von aller Sünde an; kein unreiner Zufall befleckte da den sühnenden Hohenpriester. Herrlich schön lagst du und hochgeschätzt! Kein Sturm bestürmte dich, kein Wind verwehte die aufsteigende Räucherwolke; nie ward eine Schmeisfliege im Schlachthause deines Tempels gesehen, nie wurde dein Opferfleisch stinkend. Alles in dir geschah auf wunderbare Weise! Gedrängt stand das Volk in deinem Heiligthume und hatte doch Raum genug, um sich vor dem Herrn anbetend niederzuwerfen. Nie fand sich etwas Entheiligendes an den Schaubroden, rein blieben immer die zwei Opferbrode am Wochenfest, das Omer-Opfer am Peßach; kein Regen verlöschte das Feuer des Altars. Du hattest Raum genug für Jeden, der in dir weilen wollte; deine Luft machte weise, du Anmuthsvolle, angenehm wohnte es sich in dir, Keinen deiner Bewohner beschädigte ein giftiges Thier. Langsam bratete das Fleisch deiner heiligen Opfer, doch schadete der Geruch keiner Frau in deiner Nachbarschaft. — Aber ach! es kam der barbarische Krieg, und verbrannt wurde die griechische Weisheit, abgeschafft der bräutliche Kopfschmuck; das Synedrium hörte auf, wanderte aus, und der liebliche Gesang der Nachkommen Kehath's wandelte sich in Trauerton. — „Die treue Stadt" hießest du einst, „die herrliche des wahren Gottes"; der dicke Wein von Senir und Chermon war dein Trank. Scharfsinnige Gelehrsamkeit, klare Weisheit hatten in dir ihren Sitz; doch jetzt sind ihre Quellen getrübt und versiegt. Die Treuen, ach, sie haben aufgehört; die Töchter lehnen sich gegen die Mutter auf, das Ansehen des Zeitalters ist hündisch — wer soll die Redlichkeit aufrecht halten? Der zarten Frauen Haut ist wie Holz verdorrt, die blühenden Töchter sind erschlagen, deine ganze Schönheit, ach, ist ofenschwarz

גְּזֵרַת לְבָנָיִךְ: צִדְקִי וְחִזְקִי נְקִי לֵבָב קְחִי מֵעֲפַר הַסְּחִי וּפַלְּחִי לְחִי גּוֹדְעֵי קַרְנָיִךְ: קוּמִי וְהִלָּחֲמִי הִנָּקְמִי וַעֲמִי לוֹחֲמִי בְּחֶרְמִי דְּמֵי אִמֵּי חֲרוֹנָיִךְ: רִדְפִי וְסַחֲפִי יְפִי רוֹדְפִי וְחוֹרְפִי וְנוֹגְפִי מַלְאִי פִּי שְׂחוֹק שִׂמְחִי עֲגוּנָיִךְ: שׁוּבִי שְׁבִי אוֹיְבִי אִכְלִי שְׁלַל שׁוֹלְלַי תַּעְדִּי וְהוֹדִי עֲדִי הוֹן עִזְבוֹנָיִךְ: תַּחַת עֲטֶרֶת שָׁלוֹם צִלְלֵי עֲנָנָיִךְ, עוֹד יַחֲנוּ יִשְׁכְּנוּ זֶרַע נְבוֹנָיִךְ:

ראשי הבתים מנחם ציון בר הרב רבי מאיר מלא דבר חזק, וכקול כחנריו, וגם בתיו נחרזים.

נה צִיּוֹן מְעוֹן חֶשְׁקִי, גּוֹרַל מְנָת חֶלְקִי, אֵיכָה לְאֵבֶל וְקִינִים שָׁב זְמָרָיִךְ: נוֹצְרִים דְּמֵי חֶבְלֵךְ, שָׁפְכוּ בְּתוֹךְ הֵיכָלֵךְ, אֵלּוּ יְמֵי אֶבְלֵךְ, מוֹעֵד לְצִירָיִךְ: חֶרֶס לְמִי יִזְרַח, עֵת כַּפְתּוֹר אֹרֵחַ, יָצִיץ וְלֹא יִפְרַח, קָדְרוּ שְׁחָרָיִךְ: מְעוּךְ וְכָתוּת בְּבַד, אַתְּ בֵּית מְלוּכָה לְבַד, כִּכְלִי אֲשֶׁר נֶאֱבַד, נִמְצְאוּ שְׁבָרָיִךְ: צָרוּ בְּנֵי נָכְרִים, עַל בַּת יְפַת עִבְרִים, כָּרְתוּ שְׁנֵי גַרְגְּרִים, מֵרֹאשׁ אֲמִירָיִךְ: יָרְשׁוּ וְגַם רָצְחוּ, כֹּהֲנִים אֲשֶׁר זָבְחוּ, הֵמָּה כְּדָם מָשְׁחוּ, שׁוֹחֲטֵי עֲזָרָיִךְ: וַי וַי נְאוֹת מִדְבָּר, נִשְׁבָּה וְגַם נִשְׁבָּר, שֶׁקֶץ וְגַם עַכְבָּר, בָּאוּ שְׁעָרָיִךְ: נֵבֶל וְכִנּוֹר וְעוּגָב תּוֹף וְחָלִיל שָׁעוּ, כּוֹס הַיְגוֹנִים בָּעוּ, אֶגְמַע לְצִירָיִךְ: בַּיִת וְהֵיכָל וְהַר, טָבְעוּ כְּבֶן יִצְהָר, תַּמּוּ בְּרוֹשׁ תִּדְהָר, גָּזִית וְטוּרָיִךְ: נָסְעוּ יְמֵי חָרְפִּי, יִזְּלוּ דְמָעַי לְפִי, אֵידִי כְּמַבּוּל צְפִי, מֵי תַמְרוּרָיִךְ: הוֹן כָּל יְקָר נִמְצָא, תּוֹכֵךְ בְּלִי שִׁמְצָה, קַמְצָא וּבַר קַמְצָא, חָרְבוּ

geworden! — Halte standhaft aus, bewahre rein dein Herz, und du wirst dich wieder aus dem Staub erheben, wirst die Strafe schauen, die Jene trifft, die deine Macht gebrochen! Erhebe dich! denn schrecklicher Sturz erwartet deine Gegner, die so wüthend über dich hergefallen. Sie werden verfolgt die lästernden Feinde, ihre Pracht verschwindet. Du Betrübte aber wirst wieder mit Freude erfüllt; du kehrst zurück aus der Gefangenschaft, verzehrst die Beute deiner Räuber, schmückest dich mit alter Pracht, wirst wieder reich an Gütern! Deine erleuchteten Kinder, sie ruhen im Schatten eines dauernden Friedens! —

Zion, meine liebliche Burg, mein anmuthiges Erbe, ach, wie hat dein Freudengesang in Trauer und Klage sich umwandelt! Dränger vergossen das Blut der Bewohner deiner Paläste, brachten die Unglückstage über dich. Das Licht deiner Sonne schwand, deine Knospen und Blüthen fielen ab, deine Sterne wurden dunkel. Zerstoßen, zerrissen wurdest du, königliches Haus, deine Trümmer fuhren wie zerbrochne Gefäße umher. Fremde Söhne belagerten die schöne ibrische Tochter und suchten sie zu vernichten bis auf den kleinsten Rest. Sie beraubten und mordeten die Priester, richteten die Opfernden im Tempelhofe hin. Wehe! Wehe! zur Wüste ward die herrliche Wohnung, geplündert und zerschlagen, Gräuel und Unreines ward in deine heiligen Thore gebracht! Harfe, Zither, Flöte, Pauke und Pfeife, hinweg mit ihnen! den Kelch der Betrübniß holt herbei, daß ich ihn ausschlürfe, ob der großen Leiden! Der Tempel ist versunken wie Jizhar's Sohn (Korach), dahin ist das Prachtgebäude mit den kunstvoll gehauenen Steinen und Säulen. Schnell waren meine glücklichen Tage entflohen; mächtig, der Sündfluth gleich, überschwemmte mich das Unglück, und bittre Thränen rinnen mir bis in den Mund. Du warst aller Reichthümer und Schätze voll, nichts Schimpfliches war in deiner Mitte; doch später, ach da fiel dein Heiligthum, eines Kamza und Bar-kamza wegen[1]).

1) Namen zweier Personen. Einige Jahre vor der Zerstörung des zweiten Tempels hatte Jemand ein großes Gastmahl veranstaltet und Viele der Großen und Gelehrten dazu eingeladen. Bei'm Mahle fiel ihm bei, daß er einen seiner besten Freunde, den Kamza, vergessen habe, und befahl seinem Diener, diesen Kamza noch schnell einzuladen. Der Diener aber, sich in den Namen irrend, brachte statt des Kamza einen Andern Namens Barkamza, der aber bei dem Gastgeber verhaßt war. Als nun der Gastgeber den Letzteren erblickte, sprach er zu ihm: Du mir Verhaßter, was thust du hier? begib dich schnell hinweg! Barkamza erwiederte: da ich nun einmal da bin, so lasse mich hier, ich will dir gerne bezahlen was ich esse. „Nein, sprach Jener, mache, daß du fortkömmst!“ So will ich dir die Hälfte, ja aller Kosten deiner Mahlzeit zahlen, sprach Barkamza, nur thue mir solche Schmach nicht an! — Aber der Gastgeber war unerbittlich, er faßte ihn bei der Hand und führte ihn hinaus. Da rief Barkamza zornig: „Da unter den Anwesenden so viele Gelehrten sind, Alle aber zu diesem schändlichen Verfahren still geschwiegen haben, so werde ich mich furchtbar an Allen rächen!“ Er reiste darauf nach Rom und klagte die Juden der Untreue gegen die römische Herrschaft an, und die schreckliche Folge war die Zerstörung des Tempels (Gittin 56).

דְּבִירָךְ: רַבִּים יְחַלּוּ פָּנַי, מִקְדָּשׁ וְגַם זְקֵנַי, צִיּוֹן וְלָקוּ
שָׁנַי, גֹּדֶל מְאוֹרָיִךְ: בַּיּוֹם אֲשֶׁר שִׁבְּרוּ, בּוֹ צוֹרְרִים סָרְרוּ,
בִּלְתִּי תְּמוּר מָכְרוּ, כֶּסֶף מְחִירָיִךְ: רוֹגְלִים תְּשִׁיעִי בְּאָב,
בְּכִיָּה בְּכֵן אֶשְׁאָב, כָּל דּוֹר הֲלֹא יִדְאָב, הֻקְבַּע לְעוֹבְרָיִךְ:
בָּא עַרְבִית שַׁחֲרִית, קָרְבַּן פְּאֵר הַכְּרִית, חֵטְא וְעָוֹן עִבְרִית,
לֹא לָן בְּחִירָיִךְ: יֶתֶר שְׂאֵת נֶחֱרְבָה, שֵׁנָה לְמִי עָרְבָה,
נָטַל בְּלִי קִצְבָה, טַעֲמֵי עֲדָנָיִךְ: מִבֵּין כְּרוּבִים דְּרוֹר, אֵל
לִשְׁכִינָה בָּרוֹר, עֶשֶׂר נְסִיעוֹת צְרוֹר, נָסְעָה הֲדָרָיִךְ: אֶדֶר
יְקָר שִׁפְכִי, לִבֵּךְ כְּמֵי רַב בְּכִי, בֵּית אַלְמְנוּת וּלְכִי, קוֹנְנִי
נְשָׁרָיִךְ: יָפוּ בְּהוֹד גָּדְלָם, נֹפֶת וּמוֹר אָהֳלָם, אָרְכוּ
חֲזוֹן גּוֹאֲלָם, יוֹמֵי דְרָרָיִךְ: רוֹצְחִים יְחַלְּקוּ שָׁלָל, עָם
בִּפְרָט וּכְלָל, קוֹרְאִים בְּנֵי אֻמְלָל, צֹאן וּכְפִירָיִךְ: מָקוֹם
אֲשֶׁר דָּרְכוּ, כֹּהֲנִים אֲשֶׁר נָסְכוּ, שָׁם שׁוּעָלִים הִלְּכוּ,
חִבְּלוּ גְּדֵרָיִךְ: לֹא לָךְ לְבַד פָּשְׁטוּ, גַּם כִּי הֲלֹא שָׁפְטוּ.
עַל מִזְבְּחִי שָׁחֲטוּ, פִּרְחֵי נְעָרָיִךְ: אוֹרִיד כְּטַל חֶרְמוֹן,
דֶּמַע עֲלֵי אַרְמוֹן, יָדָיו יְדֵי אַדְמוֹן, כִּרְסְמוּ יְעָרָיִךְ: דָּרַךְ
כְּצַר קַשְׁתּוֹ, אוֹיֵב בָּעַר גִּשְׁתּוֹ, עָטָה מְעִיל בָּשְׁתּוֹ,
יַעַר חֲזִירָיִךְ: בָּרוּךְ לָאֵל יוֹצְרִי, דִּין אֱמֶת סִפְרִי, נוֹדִי
וְהִתְעוֹרְרִי, מָתַי קְבָרָיִךְ: רֵאשִׁית שְׂדֵה חֶבְרוֹן, אִם
תִּמְצְאִי יִתְרוֹן, מֹשֶׁה וְגַם אַהֲרֹן, וּבְרִית בְּתָרָיִךְ: חָנְטוּ
תְּאֵנֵי זְמַן, פַּגֵּי זְבוּל נִסְמָן, הַקֵּץ אֲשֶׁר נִכְמַן, רַגְלֵי
מְבַשְּׂרָיִךְ: זְכוֹר יְמֵי עָנְיֵךְ, יִשְׁכַּח קְלוֹן מִרְיֵךְ, כָּלוּ
יְמֵי נִשְׁיֵךְ, בְּתָרֵי בְּתָרָיִךְ: קָטֹן לְאֶלֶף נִהְיֶה, דֶּמַע
וְדַאֲבוֹן דָּחֶה, זֶרַע מְרֵעִים מָחֶה, אַלּוּף נְעוּרָיִךְ:

Alles strömte hin zu deinem Tempel, zu deinem hohen Rath, o Zion! ach, sie sind erloschen nun die beiden Lichter. Der Tag, auf den die Feinde gehofft, er kam, und deine Unglücklichen wurden ohne Preis verkauft. Der neunte Tag in Ab war es; an ihm hatten einst jene Kundschafter ein Weinen um Nichts veranlaßt, und er ward ein Leidenstag für alle Zeiten, eingesetzt zur Klage. — Jede Vergehung ward ehedem durch das alltägliche Abend- und Morgenopfer versöhnt, und keine Sünde haftete über Nacht an deiner erwählten ibrischen Nation. Ach, dahin ist nun der Vorzug, hinweg der Ruhm; verloren sind auf immer die Lebensfreuden deiner Kinder! Weg von den Cherubim, die Gott zu seinem Sitz erkoren hatte, entfernte in zehn Zügen die göttliche Majestät sich. — Du einst herrliche, jetzt verwittwete Stadt, o ergieße weinend dein Herz, daß wieder das Nest bereitet werde deinen verscheuchten Küchlein! Die in so großer Pracht gelebt, deren Zelt mit Honig und Myrrhe bestreuet war — ach, allzulange dauert es, bis die verheißene Erlösung ihnen erscheint. Die Mörder, sie vertheilten sich alle Beute deines Volkes, die Lästerer, sie nennen „verlorne Schaafe" deine Glaubensstarken. Den Ort, den nur die opfernden Priester betraten, durchzogen Füchse und verdarben die Zäune. Und nicht an dem Heiligthum allein vergriffen sich die Grausamen, auch mich haben sie verurtheilt und die blühende Jugend auf dem Altare hingeschlachtet. O, wie der Thau Chermon's träufeln meine Thränen, ob des Palastes, den die Nachkommen des Rothen (Esau) verheerten. Grausam spannte der Feind seinen Bogen, — o daß den Tyrannen ewige Schmach bedecke! — — Gelobt seist Du, Gott, mein Schöpfer, Richter der Wahrheit! o zähle Du, wie oft ich flüchten mußte, erwecke die Frommen aus dem Grabe! Gedenke mir die Tugenden der in Chebron Ruhenden, die Tugend des Moscheh und Ahron, den Bund, den Du mit Abraham zwischen den Fleischstücken aufgestellt! — „Das Glück wird wieder dir knospen, die bestimmte Zeit dir kommen, das verborgene Ende verkündet der Freudenbote dir. Es gedenkt der Ewige deiner Leidenstage; Er tilgt die Schmach vergangener Sünden und schaffet weg die Schuld, die den Unfall dir brachte. Die kleine Nation mehret dann zu Tausenden sich und alle Thränen und Seufzer entfliehen. Die Unheilstifter verschwinden alsdann; es kehret zurück zu dir der Freund deiner Jugend!"

לרבינו יקר בר שמואל הלוי, וגם הוא סקול כחבריו.

נו צִיּוֹן יְיָ לָכֶם בָּחַר מְעוֹנֵךְ, שַׁאֲלִי וְדִרְשִׁי שְׁלוֹם שׁוֹמְרֵי אֱמוּנָיִךְ: מַשְׂאוֹת שְׁלוֹמִים שְׂאִי מֵאֵת זְרוּיֵי קְצוֹת אֶרֶץ יְקוּשִׁים בְּפַח בַּעֲלֵי מְדָנָיִךְ: תֶּהֱמִי וְתִשְׁתּוֹחֲחִי עַל מַר יְגוֹנָם אֲשֶׁר רֶגֶל תְּזוּרֵם וְהֵם לַהֲקָךְ וְנִינָיִךְ: עָרְגוּ וְנַפְשָׁם תְּכַל לָחוֹן עֲפָרֵךְ הֱיוֹת סְפוּף בְּאַרְצֵךְ וְלָרֹץ אֶת אֲבָנָיִךְ: הֲדָר אֲשֶׁר נֶחֱמַד הֻשְׁתַּת לְיַסֵּד מְצוּק תֵּבֵל וְאֵיךְ הָטְבְּעוּ טֶבַע אֲדָנָיִךְ: הֵמַר וְהֵרַע מְאֹד שַׁדַּי וְהֵצַר עָלַי בְּצָעֵךְ וְדַרְכֵּךְ וּמַעַלְלֵי זְדוֹנָיִךְ: הִשְׁלִיךְ פְּאֵרֵךְ שְׁאוֹל מֵרוֹם וְהוֹרִיד גְּאוֹן עֻזֵּךְ וְגָדַע כְּאַף עֶשֶׂר קְרָנָיִךְ: סֵעֵף סְעִפֵּךְ וּבָד שִׁלַּחַת כְּרוּת זַלְזַל הֵתַז נְטִישׁוֹת פְּרָחַיִךְ וַעֲדָנָיִךְ: הָיִית עֲטֶרֶת צְבִי הֵן בִּכְנַף אֵל צְנִיף מַלְכוּת נְסוּכָה שְׁכוֹן קָדוֹשׁ בְּמַחֲנָיִךְ: עָלִית וְלָךְ נִגְּשׁוּ שׁוֹפְטִים חֲקוֹר דָּת וְדִין קְצִי וּמַנִּים לְאוֹת עַל פִּי זְקֵנָיִךְ: עַל מֵי מְגִדּוֹ בְּהִלָּחֵם צְבָא רוֹם מְתֵי רוֹזְנִים כְּאִלּוּ שָׁתוּ נַחֲלֵי עֲדָנָיִךְ: מִכָּל אֲרָצוֹת הֲלֹא אַרְצֵךְ קְדוֹשָׁה וְאַתְּ הֻפְרַשְׁתְּ וְהֻגְבַּלְתְּ מְאֹד לִדְרוֹשׁ שְׁכֵנָיִךְ: יָפוּ פְּעָמַיִךְ כְּיוֹם בַּסָּךְ שְׁבָטִים עֲלוֹת צָהֲלוּ בְּקוֹל חוֹגְגִים דְּדוּיֵי הֲמוֹנָיִךְ: הַרְאֵל אֲרִיאֵל מְקוֹם מֻקְטָר וּמֻגָּשׁ לְשַׁי חִמּוּק יְרֵכוֹת נָסוֹךְ מֵימַיִךְ וְיֵינָיִךְ: אַף כִּי חֲצֵרֵךְ מְאֹד נִפְלָא וְאֵין עֶרְכּוֹ יָשָׁר נְכוֹחַ הָלוֹךְ תִּמְרוֹת עֲשָׁנָיִךְ: שָׁוְא כִּי יָשְׁווּ בְּנֵי קֶדֶם בְּשִׂכְלָם עֲרוֹךְ דֵּעַ נְבוֹנִים לְמוּל חָכְמַת נְבוֹנָיִךְ: נִיצוֹץ וְאֵשׁ תּוּגְיוֹן נִחַר כְּמוֹקֵד בְּתוֹךְ לִבִּי עֲלֵי שׁוֹמֵמוֹת שׁוֹד אַרְמְנוֹתָיִךְ: אַגִּיר דְּמָעַי בְּאֵין הָפֵג בְּעֵת זָכְרִי נֹעַם יְדִידוֹת בְּצוּף צֶדֶק מְלוֹנָיִךְ: אֶבְחַר לְצִמְאִי גְּמוֹת שִׁקּוּי עֲלֵי שִׁבְרֵךְ

Zion, vom Ewigen zum Throne, zum Wohnsitz erkoren, fordere, erbitte den Frieden für deine Kinder, die dir die Treue bewahren! Zerstreuet in alle Enden der Erde, gefangen im feindlichen Netze rufen sie den Friedensgruß dir zu, die du so bekümmert und gebeugt ob des bittern Druckes bist, in welchem deine Gemeinden, deine Söhne schmachten. Wie gelüsten und sehnen sie sich, deinen Staub, deine Steine zu küssen, die Schwelle deines Landes zu betreten! — Lieblicher Berg, als Grundveste des Erdballs eingesenkt, ach, es versanken die auf dir gegründeten heiligen Mauern! Bittre Strafe schickte der Allmächtige, um der Gewalt- und Frevelthaten willen, die sich so sehr in dir gehäuft. Er warf deine Krone von ihrer Höhe hinab in den tiefsten Grund, stürzte deine stolze Macht und hieb in seinem Grimme deine zehnfache Hoheit nieder. Er entzweigte dich, schnitt die getriebenen Ranken ab und riß die Wurzeln aus von deinen Lieblingspflanzungen. — Eine herrliche Krone, ein königliches Diadem warst du, vom Schutze Gottes begünstigt; in deinen Mauern residirte Er, der Heilige. In dir, hochgelegene Stadt, saßen die weisen Richter, um das Recht zu erforschen, deine Aeltesten bestimmten der Zeiten Lauf. — Einst, als an Megido's Gewässern das Himmelsheer für dich kämpfte[1]), da tranken die Fürsten aus deinen süßen Bächen. Von allen Ländern war dein Land das heiligste, und Du die ausgezeichneteste Stadt, zu der Alle strömten. Schön geschmückt waren deine Straßen, wann die Stämme in dichter Schaar jubelnd und singend hinauf zu deinen Festen wallten. Und der heilige Gottesaltar, allwo geräuchert und geopfert ward, wie wundervoll waren seine Röhren gewölbt, durch die deine Wasser- und Weinopfer flossen! Und der stets in gerader Säule aufsteigende Rauch des Altars, welch erstaunliches Wunder war's! Umsonst bemühete sich die Weisheit der Morgenländer der Weisheit deiner Einsichtsvollen gleich zu kommen. Und nun ist der heilige Palast verheert — ach, es lodert und brennt in meinem Innern ob der großen Betrübniß! Meine Zähren rinnen unaufhaltsam, so ich der anmuthsvollen Wohnungen gedenke, wo einst die Tugend weilte; meinen Durst

---

[1]) Richter 5, 19, 20.

נִזְלֵי בְכִי תַמְרוּר מֵי רֹאשׁ וְלַעֲנָךְ: גַּלְמוּד וְאֹפֶל יְהִי יוֹם אַף בְּהִוָּסְדָם זָרִים עָרוּ עַד יְסוֹד קִירוֹת וּפִנָּךְ: אֵיךְ נָהֲמוּ כַּהֲמוֹת יַמִּים עַלִּיזִים שְׁאוֹן צָרִים וְאוֹת אוֹתָתוֹ קִרְבֵּךְ וּמוֹנָךְ: אֵיךְ הִדְרִיכֵךְ פְּרִיץ חַיּוֹת וְעָלָה אֲרִי תּוֹכֵךְ וְהָיוּ מְנָת שׁוּעָל פְּנִינָךְ: אַהֲבַת כְּלוּלוֹת מְעַר לִוְיוֹת כְּרוּבִים בְּנֵס עָמְדוּ וְאֵיךְ חִלְּלוּ גוֹיִם צְפוּנָךְ: הָהּ כִּי דְבִירֵךְ וְהַהֵיכָל וְאוּלָם אֲשֶׁר שָׂמוּ לְעִיִּים בְּנֵי נֵכָר וְעִוְּיָנָךְ: הָהּ כִּי שְׁנֵי מִזְבְּחוֹת נִתְּצוּ לְגַלִּים וְחֵיק אֶרֶץ לְצִיִּים וְאוֹחִים כָּל סְפוּנָךְ: הָהּ עַל אֲרוֹן עֹז וְהַלּוּחוֹת וְאוֹי עַל שְׁתֵּי תְאֳמֵי צְבִיָּה בְּתוֹךְ פָּרְכוֹת גְּנוּנָךְ: אָן אוֹר מְנוֹרָה וְהוֹד שֻׁלְחָן וְעָרְכּוֹ וְאֵי כִּיּוֹר וְכַנּוֹ רָחוּץ מֶנּוּ מְכַהֲנָךְ: אַיֵּה וְאֵיפֹה כְּלֵי שָׁרֵת וּבִגְדֵי שְׂרָד אָפְסוּ וְהָלְכוּ שְׁבִי לִפְנֵי מְעַנָּךְ: אַיֵּה מְחַצְּרִים וְאָן הֶמְיַת נְבָלִים וְזִמְרִיר שָׁרִים בְּמַשָּׂא בְקוֹל שִׁירֵי נְגִינָךְ: אַיֵּה מְלָכִים וְאָן אֵפוֹד חֲגוּרִים וּבַד חוֹזִים מְשׁוּחִים בְּמוֹ מִשְׁחַת שְׁמָנָךְ: גִּילִי לְאֵבֶל מְשׂוֹשׂ תֻּפִּי לְיָגוֹן וְאוֹן נֶהְפַּךְ וְהוּפַג לְבָבִי בִּיגוֹנָךְ: יֶהֱמוּ קְרָבַי לְשׁוֹד בָּנִים מְסֻלִּים בְּפָז רֻבְּצוּ וְטֻפְּחוּ כְּסוּת תוֹלָע אֱמוּנָךְ: שֻׁכְּלוּ מְחוּיִם וְאַל מָקוֹם לְזַעֲקָם יְהִי סָרוּ וְגַם חָסְרוּ כָּל מַשְׁעֲנָךְ: הֻלְּמוּ וְנִפְּצוּם אֱלֵי סֶלַע בְּכֵן אֶהֱמֶה כַּדֹּב אֲקוֹנֵן עֲלֵי סִחוּב קְצִינָךְ: הָרְגוּ עֲצוּמִים סְבִיב עִירֵךְ נְתָנוּם לְעֵיט הָרִים לְעוֹט וּלְזִיז שָׂדַי סְגָנָךְ: לִבִּי מְנַהֵג כְּקוֹל יוֹנִים מְתוֹפֵף עֲלֵי חֶרְפַּת קְלוֹנֵךְ וְדַם נָקִי בְּחוּנָךְ: נַחֵם יְנַחֵם בְּשׁוּב הָאֵל שְׁבִיתֵךְ בְּאֵשׁ לַיְלָה וְיוֹמָם כְּאוֹר נֹגַהּ עֲנָנָךְ: צִיּוֹן בְּקוֹל צַהֲלִי רָנִּי וְשִׂישִׂי בְּגִיל רַעַל כְּמָצִית בְּכֵן תַּמּוּ עֲוֹנָךְ: אַשּׁוּר וְעֵילָם וְכוּשׁ מִן

muß mich mit bittern Thränen, mit Galle und Wermuth löschen; denn groß war dein Sturz! Verödet und finster sei der Zornestag, da die Feinde sich beriethen, den Tempel niederzureißen sammt Mauern und Grundsteinen! Dem aufgeregten Meere gleich brauste die jauchzende Menge der Dränger einher, schnell hatten deine Bekämpfer und Bezwinger ihre Siegeszeichen aufgestellt! Wie reißendes Gewild drangen sie ein, wie Löwen kamen sie in deine Mitte, Füchsen gleich zerwühlten sie dein Allerheiligstes. Die herrlichen, wundervoll zusammengefügten Cherubim, zwischen welchen die göttliche Majestät erschien, ach, Heiden haben sie entweihet! Wehe, die heiligen Hallen des Tempels wurden von den neidischen Barbaren in Steinhaufen verwandelt! Wehe, die beiden Altäre wurden zusammengerissen, die Prachtgebäude Mardern und Eulen zur Wohnung gegeben! Wehe, die herrliche Lade mit dem Zwillingspaar der Bundestafeln und dem sie schützenden Vorhange, sie sind verloren! Wo ist nun der Leuchter? wo der goldne Tisch mit seinen Schaubrodschichten? wo das Waschbecken und dessen Gestell, aus dem deine Priester sich wuschen? wo sind die heiligen Gefäße und Gewänder? Weg sind sie, von deinen Peinigern fortgeschleppt! Wo sind die Trompeten? die tönenden Harfen? die Chöre der Tempelsänger? wo die Könige? wo die mit dem Schulterkleid geschmückten Priester? wo die gesalbten Propheten? — Ach, meine Freude ist in Trauer, meine Wonne in Kummer und Leid verwandelt; mein Herz ist gebrochen, ob des großen Trübsals! Es jammert mein Inneres. ob des Unglücks der gleich Gold geschätzten Kinder, die auf Purpur gepflegt und erzogen waren; sie wurden verworfen, vertilgt, ihr Flehen blieb unerhört. Deine Stützen alle wurden dir entzogen, wurden erschlagen, an Felsen zerschmettert, deine Edlen wurden in den Straßen umhergeschleift; darum schreie ich wie ein Bär und klage. Deine Tapfern liegen erschlagen rings um der Stadt und sind zur Speise geworden den Raubvögeln der Berge und dem Gewilde des Feldes. O es stöhnt mein Herz, wie Tauben, und klopfet, ob der Schmach, ob des vergossenen Blutes deiner erprobten Frommen. — — — Doppelt getröstet wirst du wieder! Gott führt deine Verbannten zurück, leitet des Nachts mit Feuersäule, des Tages mit lichtem Gewölke sie. Jauchze laut, o Zion! jubele und freue dich! ausgeschlürft hast du den Zorneskelch; nun sind deine Vergehungen versöhnt. Aschur, Elam, Kusch, Pathros,

יָם וּפַתְרוֹס וְסִין לָךְ יִתְשִׁירוּ לְשַׁי זַרְעֵךְ וּבָנָיִךְ: חַכִּי
וְאִם יִתְמַהְמַהּ קֵץ יְמִין יוֹצְרֵךְ יָחִישׁ בְּעִתָּהּ קָרוֹב עֲדָן
וְמַנַיִךְ: זָהֳרֵךְ לְעוֹלָם יְהִי וּלְאוֹהֲבַיִךְ יָמַן מַיִם בְּשָׂשׂוֹן
שְׁאוֹב פִּיץ מַעְיָנָיִךְ: קוּמִי וְהִתְעוֹרְרִי לִבְשִׁי וְחִבְשִׁי פְּאֵר
יָפְיֵךְ וְלָךְ יִתְאַו כִּי הוּא אֲדֹנָיִךְ: סֶלָה יְכוֹנְנֵךְ בְּכַדְכּוֹד
אַבְנֵי אֶקְדָּח חוֹמַת שְׁבִיב אֵשׁ סָבִיב כָּל בִּנְיָנָיִךְ: שָׁלוֹם
בְּחֵילֵךְ יְהִי שַׁלְוָה בְּתוֹךְ אַרְמְנוֹת עִיר חֻבְּרָה מוּל זְבוּל
מַעְלָה מְכוֹנָיִךְ:

„זאת הקינה יסד הרב ר׳ מאיר מרוטנבורק״, כך נכתב עליה בכ״י.
וגם היא מקובלה ע״מ הליונים.

נז שַׁאֲלִי שְׂרוּפָה בָאֵשׁ לִשְׁלוֹם אֲבֵלַיִךְ הַמִּתְאַוִּים
שְׁכוֹן בַּחֲצַר זְבוּלָיִךְ: הַשּׁוֹאֲפִים בַּעֲפַר אֶרֶץ וְהַכּוֹאֲבִים
הַמִּשְׁתּוֹמֲמִים עֲלֵי מוֹקַד גְּלִילָיִךְ: הוֹלְכִים חֲשֵׁכִים
וְאֵין נֹגַהּ וְקוִֹים לְאוֹר יוֹמָם עֲלֵיהֶם אֲשֶׁר יִזְרַח וְעָלָיִךְ:
וּשְׁלוֹם אֱנוֹשׁ נֶאֱנָח בּוֹכֶה בְּלֵב נִשְׁבָּר תָּמִיד מְקוֹנֵן
עֲלֵי צִירֵי חֲבָלָיִךְ: וַיִּתְאוֹנֵן כְּתַנִּים וּבְנוֹת יַעֲנָה וַיִּקְרָא
מִסְפֵּד מַר בִּגְלָלָיִךְ: אֵיכָה נְתוּנָה בְּאֵשׁ אוֹכְלָה תְּאֻכַּל
בְּאֵשׁ בָּשָׂר וְלֹא נִכְווּ זָרִים בְּגֶחָלָיִךְ: עַד אָן עֲדִינָה
תְּהִי שׁוֹכְנָה בְּרֹב הַשְׁקֵט וּפְנֵי פְרָחַי הֲלֹא כָּסוּ חֲרֻלָּיִךְ:
תֵּשֵׁב בְּרֹב גַּאֲוָה לִשְׁפּוֹט בְּנֵי אֵל בְּכָל הַמִּשְׁפָּטִים
וְתָבִיא בִּפְלִילָיִךְ: עוֹד תִּגְזוֹר לִשְׂרוֹף דַּת אֵשׁ וְחֻקִּים
וְלָכֵן אַשְׁרֵי שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ גְּמוּלָיִךְ: צוּרִי בְּלַפִּיד וָאֵשׁ
הַלְבַעֲבוּר זֶה נְתָנֵךְ כִּי בְאַחֲרִית תְּלַהֵט אֵשׁ בְּשׁוּלָיִךְ:
סִינַי הֲלָכֵן בְּךָ בָּחַר אֱלֹהִים וּמָאַס בִּגְדוֹלִים וְזָרַח
בִּגְבוּלָיִךְ: לִהְיוֹת לְמוֹפֵת לְדָת כִּי תִתְמַעֵט וְתֵרֵד

Sin und die in allen Meeren wohnen, sie führen mit Freundschaftsgeschenken dir deine Söhne wieder zu. Hoffe darum, wenn die Erlösungszeit auch säumt; dein Schöpfer fördert sie gewiß, wann die bestimmte Zeit erscheint. Ewiglich dauert dann dein Glanz; deinen Freunden strömet Wonne aus des Heiles Quell entgegen. Stehe auf, ermuntre dich, Zion! bekleide dich mit deinem schönsten Schmucke, denn dein Herr begehret dich! Er gründet dich mit Rubin- und Demantsteinen und Feuermauern umgeben schützend deine Wohnungen. Friede ist dann in deinen Mauern, Ruhe in deinen Palästen; Alle Herrlichkeit ist in dir vereinigt, Stadt, zum Wohnsitz des Höchsten erkoren!

Rührt dich, flammenentloderte Thora, nicht der Trauernden Schicksal, die so sehnlichst die Ruhe in deiner heiligen Wohnung sich wünschen? die im Staube der Erde sich wälzen, schmerzlich verstört, ob der Verbrennung deiner Rollen? Sie wandeln in grausiger Finsterniß, und harren doch des Tageslichtes, das sie und dich bestrahlen soll! Rührt dich der Jammernde nicht, der gebrochenen Herzens unaufhörlich deinen Schmerz beklaget? der gleich den Eulen und den Straußen, tief aufächzenden Rufs um dich, Entweihete, weint? „Wie? du in himmlischem Feuer Verkündete, dich konnte irdisches Feuer verzehren, und die Kecken, die sich an dich gewagt, blieben unversehrt? — Wollüstige! wie lange noch schwelgst du im Ueberfluß, und meine Kinder bedecket Dorngesträuch? wie lange hebst du stolz das Haupt und bringst des Höchsten Söhne vor dein grausames Gericht, und verdammst auch noch zum Feuer das göttliche Feuergesetz? Wehe, wann die Vergeltung dich trifft? — Heilige Thora! hat darum dich der Schöpfer unter Feuer und Flamme gegeben, daß einst dich selbst das Feuer verzehre? hat darum Gott, hohe Berge übergehend, den kleinen Sinai erkoren, daß es dir ein Zeichen deiner spätern

מִכְּבוֹדָהּ וְהֵן אֶמְשׁוֹל מְשָׁלָיִךְ: מָשָׁל לְמֶלֶךְ אֲשֶׁר בָּכָה לְמִשְׁתֵּה בְנוֹ צָפָה אֲשֶׁר יָגַע כֵּן אַתְּ בְּמַלְכָךְ: תַּחַת מְעִיל תִּתְכַּס סִינַי לְבוּשֵׁךְ בְּשַׂק תַּעְטֶה לְבוּשׁ אַלְמְנוּת תַּחֲלִיף שְׂמָלָיִךְ: אוֹרִיד דְּמָעוֹת עֲדֵי יִהְיוּ כְנַחַל וְיַגִּיעוּ לְקִבְרוֹת שְׁנֵי שָׂרֵי אֲצִילָיִךְ: מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּהֹר הָהָר וְאֶשְׁאַל הֲיֵשׁ תּוֹרָה חֲדָשָׁה בְּכֵן נִשְׂרְפוּ גְלִילָיִךְ: חֹדֶשׁ שְׁלִישִׁי וְהֻקְשַׁר הָרְבִיעִי לְהַשְׁחִית חֶמְדָּתֵךְ וְכָל־יֹפִי כְלִילָיִךְ: גָּרַע לְלוּחוֹת וְעוֹד שָׁנָה בְּאִוַּלְתּוֹ לִשְׂרוֹף בְּאֵשׁ דָּת הַזֶּה תַּשְׁלוּם כְּפָלָיִךְ: אֶתְמַהּ לְנַפְשִׁי וְאֵיךְ יֶעֱרַב לְחִכִּי אֲכוֹל אַחֲרֵי רְאוֹתִי אֲשֶׁר אָסְפוּ שְׁלָלָיִךְ: אֶל תּוֹךְ רְחוֹבָהּ כְּנִדַּחַת וְשָׂרְפוּ שְׁלַל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר תִּמְאַס לָבוֹא קְהָלָיִךְ: לֹא אֵדְעָה לִמְצוֹא דֶּרֶךְ סְלוּלָךְ הָיוּ אֲבֵלוֹת נְתִיב יָשָׁר מְסִלָּיִךְ: יְמְתַּק בְּפִי מִדְּבַשׁ לִמְסוֹךְ בְּמַשְׁקֶה דְּמָעוֹת וּלְרַגְלִי הֱיוֹת כָּבוּל כְּבָלָיִךְ: יֶעֱרַב לְעֵינַי שְׁאוֹב מֵימֵי דְּמָעַי עֲדֵי כְלוּ לְכָל מַחֲזִיק בִּכְנַף מְעִילָיִךְ: אַךְ יֶחֱרְבוּ בִּרְדָתָם עַל לְחָיֵי עֲבוּר כִּי נִכְמְרוּ רַחֲמַי לְנְדוֹד בְּעָלָיִךְ: לָקַח צְרוֹר כַּסְפּוֹ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ לְמֵרָחוֹק וְעִמּוֹ הֲלֹא נָסוּ צְלָלָיִךְ: וַאֲנִי כְּשָׁכוּל וְגַלְמוּד נִשְׁאַרְתִּי לְבַד מֵהֶם כְּתֹרֶן בְּרֹאשׁ הַר מִגְדָּלָיִךְ: לֹא אֶשְׁמַע עוֹד לְקוֹל שָׁרִים וְשָׁרוֹת עֲלֵי כִּי נִתְּקוּ מֵיתְרֵי תֻפֵּי חֲלִילָיִךְ: אֶלְבַּשׁ וְאֶתְכַּס בְּשַׂק כִּי לִי מְאֹד יָקְרוּ עַצְמוֹ כְּחוֹל יִרְבְּיוּן נַפְשׁוֹת חֲלָלָיִךְ: אֶתְמַהּ מְאֹד עַל מְאוֹר הַיּוֹם אֲשֶׁר יִזְרַח אֶל כֹּל אֲבָל יַחְשִׁיךְ אֱלֵי וְאֵלָיִךְ: וְזַעֲקִי בְּקוֹל מַר לְצוּר עַל שִׁבְרוֹנֵךְ וְעַל חָלְיֵךְ וְלוּ יִזְכּוֹר אַהֲבַת כְּלוּלָיִךְ: חִגְרִי לְבוּשׁ שַׂק עֲלֵי הַהַבְעָרָה

Erniedrigung sei? So paßt auf dich das Gleichniß von jenem Könige, der bei dem Geburtsfeste seines Sohnes weinte, weil dessen Tod er voraus sah. — O, so bekleide statt deines Prachtgewandes, Sinai, mit einem Sacke dich, wechsle dein Gewand und hülle dich gleich Wittwen ein! Trauern werd' auch ich und weinen bis die Thränen zum Strom' anschwellen, daß er ströme fort und fort bis zu den Gräbern deiner zwei Verherrlichten. Dort auf ragender Höhe, wo Mosche schlummert und Ahron, dort will ich fragen, ob eine neue Lehre denn entstanden, daß deine Rolle drum verbrannt geworden? — O, daß deinem Offenbarungsmonate, dem Dritten (Sivan), so schnell dein Unglücksmonat, der Vierte (Tamus) sich anreihen mußte, um dich deiner Schönheit, deiner Herrlichkeit Krone zu berauben! Ehedem schon wurden die Gesetztafeln in diesem Monate zerbrochen, und nun ward in ihm das Gesetz selbst verbrannt. Ist dies dein verheißener Doppellohn? — Ha, wie ekeln mir selbst einfache Genüsse des Lebens, sehe ich, wie deine Schätze, gleich Auswurf verpesteter Stadt, auf die Straße hingeworfen, wie das höchste Gut den Flammen übergeben wird von Solchen, die du verachtet, sie in deinen Bund aufzunehmen. Nimmer betret' ich der Freuden Bahn, seh' ich die deine — des Rechts — öd' und verwüstet vor mir. O, wie süß ist's für mich, mit dir zu weinen, deine Fesseln zu theilen, Thränen zu vergießen, die für all deine Getreuen hinreichten. Doch wehe, sie trocknen an meiner Wangen Gluth, an meinem Schmerze, daß deinen Freund ich muß vermissen. Er ist in weiter Ferne gezogen und mit Ihm zog dein Friedensschatten weg, und ich, ich stehe einsam und verlassen da, wie eine Stange auf hoher Bergesspitze, und mag nicht hören der Sänger Stimme, seitdem gesprungen sind deiner Harfen Saiten; in Trauergewand schleiche ich umher, ob der Menge der Theuern, die für dich gefallen sind. O schrecklich, Allen leuchtet die Sonne; nur mir und dir ist ihr Strahl verdüstert! — O, so erhebe zum Schöpfer die Stimme, daß ihn erbarme dein Wehe und deiner Entwürdigung Schmach, daß die Liebe deiner Jugend er dir gedenke. Sackumgürtet erscheine, ob des Brandes der dich getroffen

אֲשֶׁר יָצְתָה לְחַלֵּק וְסָפְתָה אֶת תְּלוּלָיִךְ: כִּימוֹת עֲנוּתֵךְ יְנַחֲמֵךְ צוּר וְיָשִׁיב שְׁבוּת שִׁבְטֵי יְשֻׁרוּן וְיָרִים אֶת שְׁפָלָיִךְ: עוֹד תַּעְדִּי בַּעֲדִי שָׁנִי וְתֹף תִּקְחִי תֵּלְכִי בִּמְחוֹל וְצַהֲלִי בִּמְחוֹלָיִךְ: יָרוּם לְבָבִי בְּעֵת יָאִיר לָךְ צוּר וְיַגִּיהַ לְחָשְׁכֵּךְ וְיָאִירוּ אֲפֵלָיִךְ:

ראשי חרוזים הראשונים משה ברבי יעקב, ואח"כ ע"ס א"ב, ומשקלו כחבריו.

נח צִיּוֹן מָעוֹז קִרְיַת מֶלֶךְ רְחוֹבַיִךְ, מָשׂוֹשׂ וְגִיל יַרְכָתֵי צָפוֹן עֲצִיבָיִךְ: שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי צֶדֶק מְלוֹנֵךְ וְעֵת עָוֹן יְבֻקַּשׁ וְלֹא נִמְצָא עֲקָבָיִךְ: הָהָר אֱלֹהִים אֲשֶׁר חָמַד לְשִׁבְתּוֹ וּמִכָּל מִשְׁכְּנוֹת יַעֲקֹב הִפְלִיא אֲהָבָיִךְ: בִּשְׁכּוֹן כְּתֵפֵךְ כְּשֶׁמֶן עַל זְקַן אַהֲרֹן יָרַד כְּטַל חֶרְמוֹן זַרְזִיף רְבִיבָיִךְ: רָמָה בְּנוּיַת הֲדַר הַשּׁוֹר וְקַרְנֵי רְאֵם גָּבְרוּ בְּצִיּוֹן בְּנוֹת יָשְׁרוּ עֲרָבָיִךְ: בֹּשֶׂם וְכָל תַּמְרוּק נָשִׁים בְּלִי נֶחֱשַׁב רֵיחַ לְבָנוֹן לְבוּשׁ בָּנוֹת חֲטוּבָיִךְ: יִזְּלוּ בְשָׁמָיו אֲנִי רֵיחֵךְ מְקוֹם מֻקְטָר נָסוּ צְלָלִים וְכָל יָשׁוּד קְטָבָיִךְ: יְפִי דְלִיַּת שָׂרִיג גֶּפֶן וְזָהָבִים בְּיוֹם פְּנוּ בְּכֹהֲנֵי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת נְדָבָיִךְ: עֵת הַשְּׁבָטִים עֲלוֹת דְּדוּי הֲמוֹן חוֹגְגִים יָפוּ פְּעָמֵי בְּנַעַל בַּת נְדִיבָיִךְ: קִרְיָה עַלִּיזָה גְּלִיל גּוֹיִם צְבִי צִבְאוֹת עַמִּים הֲלֹא סָבְבוּ תֵּת מַעֲרָבָיִךְ: בִּסְבָךְ בְּעֵץ קַרְדֹּם קֹדֶשׁ כְּבַלַּע הִתְפָּאֵר בְּמַשּׂוֹר וְגַרְזֶן עַל חֲטָבָיִךְ: אִם יִצְלַח כָּל כְּלִי יוּצַר עֲלֵי אַבְנֵךְ מַסָּע שְׁלֵמָה בְּלִי עֶצֶב חֲצָבָיִךְ: בּוֹנִים בְּשָׁוְא עָמְלוּ נָפַלְתְּ בְּאַדִּיר בְּעֵת לִכְנוֹס אֲבָנִים וְעֵת הַשְׁלֵךְ סְחוּבָיִךְ: גּוֹיִם עֲדֵי טִמְּאוּ פֶּתַח מְצוֹא נִלְאוּ בַּחֲזִיר יְכַרְסְמֵם וְטָבְעוּ מִשְׂגַּבָּיִךְ: דֶּלֶת לְבָנוֹן פְּתַח רָמָה בְּקוֹל נִשְׁמַע חָשַׁב לְאוֹתְךָ לְאוֹת קֶסֶם לְרוֹבָיִךְ:

und deine Großen alle mitverzehrte! Möge Gott dich trösten nach deinen Leidenstagen, dich wieder erheben aus deiner Erniedrigung und deine Stämme, Jeschurun's Söhne, zurück aus der Verbannung führen. Strahlend in Purpurgewand, rührend die Pauke, ziehest du dann jauchzend voran den fröhlichen Reigen. Dann jauchzet auch mein Herz, wann Gott dir wieder erstrahlet und deine Dunkelheit erleuchtet. —

Zion, königliche Burg! von Wonn' und Freude waren deine Straßen voll, denn die Nordseite deines Altares linderte alle Schmerzen. Dort in deiner heiligen Wohnung wurden Opfer der Gerechtigkeit geopfert, und fern blieben Missethat und Laster. Jener göttliche Berg, ihn hatte die Gottheit aus allen Wohnungen Jacob's zum wundervollen Sitze sich erkoren, und thronte auf seinen Schultern, und wie das Salböl auf Aharon's Bart, wie der Thau auf Chermon, so träufelte der Segen Gottes auf dich herab. Hochgebauet warst du, Zion! Pracht und Macht in dir, und deine Bewohner wandelten auf ebener Bahn. Alle Gewürze und Salben kommen dem Wohlgeruche des Libanon's nicht gleich, der die Gewänder deiner schmucken Jungfrauen umduftete. Und der würzige Duft, der vom Räucheraltar aufstieg, vertrieb alle schädlichen Lüfte, Pest und Seuchen. Und der goldne Weinstock in dem Tempel, wie herrlich war derselbe! dreihundert Priester hatten an diesem fürstlichen Geschenke zu heben. Zu diesem Tempel hinauf wallten alljährlich in festlichem Zuge Israel's Stämme und opferten ihre freiwilligen Gaben. Ja, du warst eine fröhliche Stadt, der Sammelplatz, die Pracht aller Völker; Alle brachten zu dir ihre Waaren! — Aber Wehe! mit hochgeschwungenen Aexten drangen die übermüthigen Feinde ein und hieben das Heiligthum nieder! — Kein Eisen hatte früher Gewalt über die Steine des Tempels gehabt, sie wurden vom Bruche weg unbehauen zusammengesetzt; ach, die Baumeister haben vergeblich sich bemühet — der Tempel fiel durch den mächtigen Feind, seine künstlich gefügten Mauern sie wurden geschleift. Die Heiden fanden den Eingang zum Allerheiligsten nicht, da verunreinigten sie den Altar mit einem Schweine, und die Veste sank darnieder. — Des Heiligthums Pforte hatte sich von selbst geöffnet, eine Warnungsstimme ließ sich weithin vernehmen, und die Großen erkannten daran

הֵרַע וְקִלְקֵל בְּחֵץ סָמַךְ בְּיָמִין בְּאוֹת קֶשֶׁת אֲשֶׁר נֶחְתַּךְ שִׁבְעִים לְאוֹיְבָיִךְ: וַיְהִי כְּעִיר מִבְצָר נָבִיא בְּקִרְבֵּךְ נְוֹת וִיפַת בְּצֵאתוֹ וּמְהֲרוּ מַחֲרִיבָיִךְ: זִיק גַּחֲלֵי אֵשׁ לְכוּשׁ כַּד כַּאֲשֶׁר יִכְבֶּה יוֹעֵץ כְּיָדוֹ וְלֹא שָׁבוּ מְשׁוֹבָיִךְ: חָרָה נְחָשְׁתֵּךְ וְרִיק יוֹצֵג עֲלֵי גַחֲלֵךְ צֶדֶק הֲלֹא נִשְׁקַף יָד בֵּין כְּרוּבָיִךְ: טֹאט בְּקַו מִשְׁפָּט צֶדֶק וְשָׂם מִשְׁקָל שְׁמוֹ בְּשָׁלוֹשׁ וְאֵשׁ הֶצֵּרְ מְלָבָיִךְ: יוֹם הַחֲרֵשׁ מַסְגֵּר כְּלָךְ לְגַגּוֹת עֲלוֹרת הַבֵּט בְּצָרֵי מְעוֹנֵךְ מַדְאִיבָיִךְ: כָּלָה וְחָשַׁךְ מְאוֹר עֵינֵךְ עֲלֵי עֶזְרַת הֶבֶל צְפִיתֵךְ לְרִיק מַחְסֶה כְזָבָיִךְ: לִינַת דְּדָן עוֹזְרֵי רַהַב הֲלֹא שְׁחָחוּ נִצְּבוּ כְּנֶגֶד נוֹזְלִים שָׁבְתוּ רְהָבָיִךְ: מֵעַי עֲלֵי אֶבְלֵךְ יֶהֱמוּ כְּכִנּוֹר וְעֵת יֵהָפֵךְ וְהִנְנִי בְּשִׁיר יַפִּי בְּעֻגָבָיִךְ: נַחֵם יְנַחֲמֵךְ בְּבֹא יִשְׁעֵךְ וְצוּר גּוֹאֲלֵךְ קַבֵּץ יְקַבְּצֵךְ וְאַל יִסָּפוּר כְּתָבָיִךְ: סָר תַּם עֲוֹנֵךְ אֲשֶׁר שָׁתִית וּמָצִית בְּכַף רַעַל וּמֶסֶךְ חֲמַת אֵל מִיִּן עֲנָבָיִךְ: עוּרִי וְלִבְשִׁי לְבוּשׁ עֹז וּפְאֵר חִבְשִׁי תַּמּוּ וְשָׁלְמוּ יְמֵי אֵבֶל עֲלוּבָיִךְ: פָּקֹד יִפְקְדֵךְ וְשָׁב שִׁיבַת שְׁבוּת אַרְצֵךְ וּתְהִי בְּעוּלָה פְּנוֹת מַעְגַּל נְתִיבָיִךְ: צִיּוֹן גְּבוּל אַבְנֵי חֵפֶץ וְכַדְכּוֹד בְּשׁוּם שָׁלוֹם גְּבוּלֵךְ כְּלִי חִמּוּד חֲצָבָיִךְ: קוּמִי בְּתוּלָה וְלֹא תוֹסִיף נְפוֹל עוֹד הֲלֹא יִבְנֵךְ וְנִבְנֵית בְּחוֹמַת אֵשׁ סְבִיבָיִךְ: רָנִּי וְשִׂמְחִי נְוַת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל כִּי יֵהָפֵךְ לָךְ הֲמוֹן חֵיל מַעֲרָבָיִךְ: שֶׁמֶשׁ וּמָגֵן אֱלֹהַיִךְ לְאוֹרֵךְ וְלֹא יוֹסִיף יְרֵחֵךְ אֱסוֹף אוֹר בַּעֲרָבָיִךְ: תִּתְגּוֹדְדִי בַּת גְּדוּד עֵת יַעֲבוֹר מַלְכֵּךְ פּוֹרֵץ בְּרָאשֵׁי נְשִׂיאַיִךְ נְצִיבָיִךְ: חַזֵּק תְּחַזְּקִי בְּמָעוּזֵּי גְאוֹן יַעֲקֹב שָׁלוֹם בְּחֵילֵךְ יְהִי שָׁלוֹם לְאוֹהֲבָיִךְ:

des Unterganges Vorbedeutung. — Pfeile schüttelte der Feind, drückte den Bogen mit der Rechten ab und deutete sich aus der Richtung des Geschosses eine 70jährige Herrschaft. — So lange der Prophet (Jirmiah) in deiner Mitte weilte warst du nicht einzunehmen; ach, da ließ er zur Auswanderung sich verleiten und schnell waren deine Zerstörer da. Die feuersprühenden Kohlen hielt der Engel mitleidsvoll in der Hand, daß sie verkühlen möchten, dennoch kehrten deine Verwilderten nicht um. Da mußte denn dein Erz, leer auf den Kohlen stehend, verglühen, du, einst, „Gerechte" genannt, wo zwischen deinen Cherubim Gottes Langmuth lange zusah. Mit der Waage der Gerechtigkeit ward dir die Strafe gedrittheilt zugemessen*), und das verzehrende Feuer griff um sich. — O des Tages, da deine Edlen gefesselt wurden, da Alle die Dächer bestiegen und das anrückende Heer der Dränger und Quäler schauten! Es vernichtete dich der Herr, verfinsterte dein Augenlicht, weil du auf eitlen Beistand, auf trügerischen Schutz gehofft. Die prahlenden Egypter, die du zu Hilfe gerufen, sie kehrten schon wieder um, kaum daß sie in Dedan's Land angekommen waren; die Wellen des Meeres stellten sich ihnen entgegen und ihre Hilfe hatte ein Ende. O es bebt mein Eingeweide wie eine Zyther, ob deiner Trauer, Zion! — Doch der Barmherzige wird die Trauer in Freude wandeln, dann lasse ich mein Lied ertönen begleitet mit deinen Flöten. Ja trösten, trösten wird der Schöpfer dich, wird dir Hilfe und Erlösung; Er sammelt deine Verbannten, zählt und verzeichnet sie zum Leben. Gebüßt sind deine Verbrechen; du hast den Taumelkelch, den Zorn Gottes bis zur Neige getrunken, ausgeschlürft. Ermuntere dich! kleide dich in Macht, gürte dich in Pracht, denn zu Ende sind die Tage deiner Schmach und Trauer. Gott gedenket wieder deiner, führt deine zerstreuten Kinder auf gebahnten Wegen dir zurück. Zion, mit Edelsteinen wirst du alsdann gepflastert, in deinem Gebiete herrscht der Friede, deine Gebirge sind reich an Metall. Richte dich auf, jungfräuliches Zion! du wirst nicht mehr fallen; der Herr erbauet dich, umgibt ringsum mit Feuermauern dich. Frohlocke und freue dich, Neubevölkerte! du vertheilest die Beute, die Reichthümer fließen dir in Menge zu. Dein Gott ist dir Sonne und Schild; deines Mondes Licht geht nicht mehr unter. Es zieht deine tapfere Schaar dahin, von deinen Fürsten und Führern geleitet, mit deinem Könige an der Spitze. Ja mächtig erhebst du dich durch den starken Herrscher Jakob's; Friede ist in deinen Mauern, Friede bei deinen Freunden allen!

*) Siehe Jecheskel 5, 1—5.

קינה זו יאמר הש"ץ או החזן בקהל.

שקולה ע"מ יתד ושתי תנועות יתד ושתי תנועות גם סדורה ע"פ א"ב רק שהקדים לכל דלת מלת עלי ולכל סוגר מלת ועל.

נט אֱלִי צִיּוֹן וְעָרֶיהָ. כְּמוֹ אִשָּׁה בְּצִירֶיהָ.
וְכִבְתוּלָה חֲגוּרַת שַׂק. עֲלֵי בַּעַל נְעוּרֶיהָ:
עֲלֵי אַרְמוֹן אֲשֶׁר נִטַּשׁ. בְּאַשְׁמַת צֹאן עֲדָרֶיהָ.
וְעַל בִּיאַת מְחָרְפֵי אֵל. בְּתוֹךְ מִקְדָּשׁ חֲדָרֶיהָ:
עֲלֵי גָלוּת מְשָׁרְתֵי אֵל. נְעִימֵי שִׁיר וְזָמְרֶיהָ.
וְעַל דָּמָם אֲשֶׁר שֻׁפַּךְ. כְּמוֹ מֵימֵי יְאוֹרֶיהָ:
עֲלֵי הֶגְיוֹן מְחוֹלֶיהָ. אֲשֶׁר דָּמַם בְּעָרֶיהָ.
וְעַל וַעַד אֲשֶׁר שָׁמֵם. וּבִטּוּל סַנְהֶדְרֶיהָ:
עֲלֵי זִבְחֵי תְמִידֶיהָ. וּפִדְיוֹנֵי בְּכוֹרֶיהָ.
וְעַל חִלּוּל כְּלֵי הֵיכָל. וּמִזְבַּח קְטוֹרֶיהָ:
עֲלֵי טַפֵּי מְלָכֶיהָ. בְּנֵי דָוִד גְּבִירֶיהָ.
וְעַל יָפְיָם אֲשֶׁר חָשַׁךְ. בְּעֵת סָרוּ כְתָרֶיהָ:
עֲלֵי כָבוֹד אֲשֶׁר גָּלָה. בְּעֵת חָרְבַּן דְּבִירֶיהָ.
וְעַל לוֹחֵץ אֲשֶׁר לָחַץ. וְשָׂם שַׂקִּים חֲגוֹרֶיהָ:
עֲלֵי מַחַץ וְרֹב מַכּוֹת. אֲשֶׁר הִכּוּ נְזִירֶיהָ.
וְעַל נִפּוּץ אֱלֵי סֶלַע. עֲוִילֶיהָ נְעָרֶיהָ:
עֲלֵי שִׂמְחַת מְשַׂנְאֶיהָ. בְּשָׂחֲקָם עַל שְׁבָרֶיהָ.
וְעַל עִנּוּי בְּנֵי חוֹרִין. נְדִיבֶיהָ טְהוֹרֶיהָ:
עֲלֵי פֶשַׁע אֲשֶׁר עָוְתָה. סְלוֹל דֶּרֶךְ אֲשׁוּרֶיהָ.
וְעַל צִבְאוֹת קְהָלֶיהָ. שְׁזוּפֶיהָ שְׁחוֹרֶיהָ:
עֲלֵי קוֹלוֹת מְחָרְפֶיהָ. בְּעֵת רַבּוּ פְגָרֶיהָ.
וְעַל רִגְשַׁת מְגַדְּפֶיהָ. בְּתוֹךְ מִשְׁכַּן חֲצֵרֶיהָ:
עֲלֵי שִׁמְךָ אֲשֶׁר חֻלַּל. בְּפִי קָמֵי מְצָרֶיהָ.
וְעַל תַּחַן יְשַׁוְּעוּ לָךְ. קְשׁוֹב וּשְׁמַע אֲמָרֶיהָ:

Jamm're, Stadt und Burg von Zion, gleich dem Weib in seinen Wehen, gleich der sackumhüllten Jungfrau um den Trauten ihrer Jugend, — Um den Tempel der verheert ward, um des Volkes Laster willen; weil gedrungen Gotteslästrer in das Heiligthum des Tempels — Um den Sturz der Diener Gottes, andachtsvoller Psalmensänger; um ihr Blut, das ward vergossen und in Strömen ist geflossen — Um den Jubel ihrer Reigen, der verstummt in ihren Städten; weil der Sammelplatz verödet, aufgehoben die Sanhedrin — Um das täglich sühnend Opfer, um die Sühn' der Erstgebor'nen*); weil des Heiligthums Gefäße, der Altar entweihet worden — Um der königlichen Prinzen, Davids herrliche Familie, weil ihr Glanz verdunkelt worden, weil gefallen ihre Kronen — Um der Ehre die dahinging bei dem Untergang der Tempel; weil der Zwingherr sie bezwungen und mit Trauer sie umschlungen — Um der Wunden und der Schläge, die erduldet ihre Frommen; um der Blüthe ihrer Jugend, die zerschmettert ward am Felsen — Um des Jubels ihrer Feinde, die da lachten ihres Unglücks; um der Knechtschaft ihrer Freien, ihrer Edlen, ihrer Reinen — Um der Schuld, da sie verfehlte ihres Weges Bahn zu ebnen; um der Schaaren ihres Volkes, die verschmachtet, schwarz geworden — Um des Lärmens ihrer Lästrer, da die Leichen sich gethürmet, weil gewüthet ihre Schänder in dem Hofe ihres Tempels. — Gott! Dein Name ist entweihet in dem Munde ihrer Dränger; fliehend, rufen die Bedrückten — ihr Gebet vernimm, erhöre!

*) Siehe 4. M. 3, 44—51.

אחר החרוז הראשון הלילו וכו׳ מתחילים החרוזים מן אות סמ״ך ואילך עד אות תי״ו.

ס הֵילִילוּ הָהּ לַיּוֹם · כִּי קָצַף עָלֵינוּ אָיוֹם · בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה אֵבֶל לִי בְּזֶה יוֹם · לָכֵן אֶבְכֶּה לִקְשֵׁה יוֹם · וְאַנְחוֹתַי רַבּוּ מִיּוֹם אֶל יוֹם · עַד יְכוֹנַן שֵׁם הָעִיר מִיּוֹם: סֶלָה וְגַם הוֹגָה וּמַכָּתִי נְהוּגָה · וְצָרָתִי לִי לַעֲנָה · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר בִּלְגָּה: עַל כֵּן יֵאָמֵר · קִינִים וְלֹא זֶמֶר · עַל כְּלוֹ כָבוֹד אֹמֵר · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר אִמֵּר: פֵּרְשָׂה וְאֵין מַחֲזִיר · מְקוֹם טָהֳרַת נָזִיר · כִּרְסְמָהּ מִיַּעַר חֲזִיר · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר חֵזִיר: צַדִּיק לִי פִּצֵּץ · שׁוּבִי וְאֶתְלוֹצֵץ · חוֹמוֹתַי פִּצֵּץ · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר הַפִּצֵּץ: קָרָאתִי לְפוֹתֵחַ יָד · וּמְנִי אָזְלַת יָד · וְטָבְעוּ פִּתְחֵי יָהּ · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר פְּתַחְיָה: רְאֵה וְהַחֲזֵק אֵל · כִּי אֵין יַד לְאֵל · וְנֶעֶלָמוֹת מַרְאוֹת יְחֶזְקֵאל · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר יְחֶזְקֵאל: שָׁמְעוּ בִּי מְלָכִים · כִּי נוֹעֲלוּ מַלְאָכִים · וְנָפְלוּ בֹּעַז וְיָכִין · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר יָכִין: שִׁלַּמְתִּי רוֹעַ גְּמוּל · לָכֵן לִבִּי אָמוּל · וְלֹא רִחַם עַל יוֹנֵק וְגָמוּל · לָכֵן תִּבְכֶּה מִשְׁמַר גָּמוּל: תָּבֹא וְתִדְלֶה יָהּ · וְתָחוֹן עַם דָּלְיָה · יִזַּל מַיִם מִדָּלְיָה · וְעוֹד לֹא תִבְכֶּה מִשְׁמַר דְּלָיָה: תָּרוּם וְתָעֹז יָהּ · עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ · וְתָסִיר נְהִי וְנִהְיָה · וְעוֹד לֹא תִבְכֶּה מִשְׁמַר מַעַזְיָה:

הש״ץ אומר עד אנה בכיה והקהל עונים אחריו.

עַד אָנָה בְּכִיָּה בְּצִיּוֹן · וּמִסְפֵּד בִּירוּשָׁלָיִם ·
תְּרַחֵם צִיּוֹן · וְתִבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם ·

ע״ס א״ב.

אָ ז בַּחֲטָאֵינוּ חָרַב מִקְדָּשׁ · וּבַעֲוֹנוֹתֵינוּ נִשְׂרַף הֵיכָל · בָּ עִיר שֶׁחֻבְּרָה לָהּ קָשְׁרָה מִסְפֵּד · וּצְבָא הַשָּׁמַיִם נָשְׂאוּ קִינָה:

Klaget Wehe ob des Tages, da der Allmächtige uns gezürnt! Jahr auf Jahr halt' ich schwere Trauer an diesem Tage, beweine mein schweres Mißgeschick. Mit jedem Tage werden meine Seufzer mehr, bis daß jener Tag erscheint, der meine Tempelstadt wieder neu erstehen läßt. Der Feind bedrückt und betrübet mich und spottet noch meiner großen Leiden; darob weine, Priesterwache Bilgah!*) — An jenem Orte, wo Alles "Ehre"! rief, ertönen statt der frühern Gesänge Klagelieder jetzt — darob weine, Priesterwache Imer! Zion ringt die Hände, und Niemand hilft; die geweihete Opferstätte ward von wilden Schweinen zerstampft — darob weine, Priesterwache Chesir. Der Allgerechte mahnte zur Buße, ich spottete seiner, da wurden zertrümmert meine Mauern — darob weine, Priesterwache Hapizez! Ich rief zum Allbarmherzigen, doch zu spät; die Macht entschwand, die göttlichen Pforten versanken — darob weine, Priesterwache Pethachjah! O schaue und stärke uns, Gott, denn dahin ist unsre Kraft, die Trostweissagungen Jecheskel's bleiben uns verhohlen! darob weine, Priesterwache Jecheskel! Alle Könige hörten von unserm Falle, die Engel versagten uns ihren Beistand und die Tempelsäulen Boas und Jachin mußten stürzen, — darob weine Priesterwache Jachin! Schreckliche Bezahlung wurde mir, darum ist mein Herz so traurig; Kind und Säugling ward nicht verschont — darob weine, Priesterwache Gamul! O, allgnädiger Gott, hebe wieder empor Dein erniedrigtes Volk, öffne ihm des Heiles Quelle wieder! — und nicht mehr weinen wird die Priesterwache Delajah. Zeige Dich wieder in Deiner Macht, Gott, mein Sieg, mein Saitenspiel! entferne Leid und Klage! — und nicht mehr weinen wird die Priesterwache Maasjah.

Wie lange noch wird Zion weinen, und Klage sein in Jerusalem? O erbarme Dich Zion's und erbaue wieder die Mauern Jerusalem's! Damals ward unsrer Sünden willen das Heiligthum zerstört, wegen unsrer Missethat das Allerheiligste verbrannt. In der Stadt, wo sonst sie sich zur Freud' vereinten, war jetzt nichs als Klage, und selbst des Himmels Heer stimmte Trauerlieder an.

*) Siehe über die hier folgenden Namen I. Chron. 24, 14. ff.

גַּם בָּכוּ בְּמָרָה שִׁבְטֵי יַעֲקֹב· וְאַף מַזָּלוֹת יִזְּלוּ דִמְעָה:
דְּגָלֵי יְשֻׁרוּן חָפוּ רֹאשָׁם· כִּימָה וּכְסִיל קָדְרוּ פְנֵיהֶם:
הֶעְתִּירוּ אָבוֹת וְאֵל כְּלֹא שׁוֹמֵעַ· צָעֲקוּ בָנִים וְלֹא עָנָה אָב:
וְקוֹל הַתּוֹר צוֹעֵק בְּמָרָה· רוֹעֶה נֶאֱמָן לֹא הִטָּה אֹזֶן:
זֶרַע קֹדֶשׁ לָבְשׁוּ שַׂקִּים· וּצְבָא הַשָּׁמַיִם שַׂק הוּשַׁת כְּסוּתָם:
חָשַׁךְ הַשֶּׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדַר· וְכוֹכָבִים אָסְפוּ נָגְהָם:
טָלֶה רִאשׁוֹן צוֹעֵק בְּמַר נֶפֶשׁ· עַל כִּי כְבָשָׂיו לַטֶּבַח הוּבָלוּ:
יְלָלָה הִשְׁמִיעַ שׁוֹר בַּמְּרוֹמִים· עַל כִּי בְּכוֹר שׁוֹר שַׁחוּ קָרָעוּ:
כּוֹכַב תְּאוֹמִים חָלָה מִכַּעַס· כִּי דַם אַחִים נִשְׁפַּךְ כַּמָּיִם:
לָאָרֶץ בִּקֵּשׁ לִנְפּוֹל סַרְטָן· כִּי הִתְעַלַּפְנוּ צְחֵי צָמָא:
מָרוֹם נִרְעַשׁ מִקּוֹל אַרְיֵה· כִּי שַׁאֲגָתֵנוּ עָלְתָה לַמָּרוֹם:
נֶהֶרְגוּ בְתוּלוֹת גַּם בַּחוּרִים· עַל כֵּן בְּתוּלָה קָדְרָה פָנֶיהָ:
סָבַב מֹאזְנַיִם וּבִקֵּשׁ תְּחִנָּה· כִּי נִכְרַע לָנוּ כַּף מָוֶת מֵחַיִּים:
עַקְרָב לָבַשׁ פַּחַד וּרְעָדָה· כִּי בְּעַקְרַבִּים יִסְּרוּנוּ צָרֵינוּ:
פַּלְגֵי מַיִם הוֹרִידוּ דִמְעָה כַּנַּחַל· כִּי אוֹת בַּקֶּשֶׁת לֹא נִתַּן לָנוּ:
צָפוּ מַיִם עַל רָאשֵׁנוּ· וּבִדְלִי מָלֵא חִכֵּנוּ יָבֵשׁ:
קֵרַבְנוּ קָרְבָּן וְלֹא נִתְקַבָּל· וּגְדִי פָּסַק שְׂעִיר חַטָּאתֵנוּ:
רַחֲמָנִיּוֹת בִּשְּׁלוּ יַלְדֵיהֶן· וּמַזַּל דָּגִים הֶעְלִים עֵינָיו:
שָׁכַחְנוּ שַׁבָּת בְּלִבּוֹת שׁוֹבָבִים· שַׁדַּי שָׁכַח כָּל צִדְקוֹתֵינוּ:
תְּקַנֵּא לְצִיּוֹן קִנְאָה גְדוֹלָה· וְתָאִיר לְרַבָּתִי עָם מְאוֹר נָגְהֵךְ:

תְּרַחֵם צִיּוֹן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ· וּתְכוֹנְנֶהָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ· תְּמַהֵר יְשׁוּעָה וְתָחִישׁ גְּאֻלָּה· וְתָשׁוּב לִירוּשָׁלַיִם בְּרַחֲמִים רַבִּים: כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ· לָכֵן כֹּה אָמַר יְיָ שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַיִם בְּרַחֲמִים בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ נְאֻם יְיָ צְבָאוֹת וְקָוֶה* זכרי׳ א׳

Ja, bitter weinten Jakobs Stämme, so, daß auch in höhern Sphären man sich der Thränen nicht erwehren konnte. Jeschurun's Lager hatte das Haupt in Trauer verhüllt — und die Plejaden und Orion verloren ihren Glanz. — Die Väter flehten — Gott hörte nicht, die Kinder schrieen — es antwortete nicht der Vater, die verscheuchte Taube (Israel) klagte bitter — doch der treue Hirte neigte nicht sein Ohr. Mit Säcken umgürtete sich der heilige Stamm und selbst das himmlische Heer legte Trauer an; verfinstert ward die Sonne, dunkel der Mond, strahlenlos die Sterne. Des Thierkreises Widder blöckte klagend, da man seine Lämmer hin zur Schlachtbank führte; jammernd brüllte der Stier, da seine erstgebornen Stiere hingestreckt und zerrissen wurden. Es erkrankten vor Kummer die Zwillinge, als der Brüder Blut wie Wasser floß; der Krebs, er wollt' zur Erde fallen, als dahin wir schwanden, verschmachtend vor Durst. Der Himmel erbebte vor dem Gebrülle des Löwen, da unser Wehgeschrei in die Höhe stieg. Jungfrauen und Jünglinge wurden gemordet, d'rum verhüllte die Jungfrau ihr Angesicht. Es drehte sich die Waage und flehte um Erbarmen, als statt des Lebens Tod uns zugewogen ward. Der Scorpion zitterte, zagte und bebte, als mit Scorpionen uns die Feinde geiselten. Es kehrte sich das Angesicht des Bogenschützen um, als der Fels den Bogen spannte wie ein Feind. Es schrie der Wassermann, als das Gewässer unsre Häupter überfluthete und bei vollem Eimer unser Gaumen trocken war. Trauernd ließ der Steinbock seine Stimme hören, als das Opfer aufgehört und keine Ziegenböcke mehr unsre Sünden tilgen konnten. Angst und Zittern überkam das Bild der Fische, da wie Fische wir im Netz gefangen waren. Wir haben die Feste vergessen und den Sabbath entweihet, darum hat der Allmächtige uns der Hand des Feindes überliefert und uns zerstreut. O bring' doch bald Erlösung uns, beschleunige Deine Hilfe; sprich über Jerusalem: „ich kehre wieder erbarmungsvoll zu ihr zurück."

O erbarme Dich Zion's wieder, wie Du gesprochen, und begründe es, wie Du verheißen hast. Bringe bald die Hilfe, beschleunige die Erlösung und kehre nach Jerusalem zurück in Deiner großen Barmherzigkeit, Wie es heißt: „Fürwahr, so spricht der Ewige, ich kehre erbarmungsvoll nach Jerusalem zurück, mein Haus soll darin wieder gebaut werden, spricht

יִנָּטֶה עַל־יְרוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר· עוֹד קְרָא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְיָ צְבָאוֹת עוֹד תְּפוּצֶנָה עָרַי מִטּוֹב וְנִחַם יְיָ עוֹד אֶת־צִיּוֹן וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָיִם: וְנֶאֱמַר· כִּי־נִחַם יְיָ צִיּוֹן נִחַם כָּל־חָרְבֹתֶיהָ וַיָּשֶׂם מִדְבָּרָהּ כְּעֵדֶן וְעַרְבָתָהּ כְּגַן־יְיָ שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יִמָּצֵא בָהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה:

עומדים מעל הארץ ואומרים אשרי, ובא לציון וכו' אלא שמדלגים פסוק ואני זאת בריתי.

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

קמה

תְּהִלָּה לְדָוִד· אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאֹתֶיךָ אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:

der Ewige Zebaoth; die Bauschnur soll dann wieder an Jerusalem angelegt werden" (Sechar 1, 16). Ferner heißt es: „Rufe auch noch Folgendes aus: So spricht der Ewige Zebaoth: meine Städte werden noch überfließen vom Guten, und es tröstet der Ewige Zion und erwählt Jerusalem wieder" (das. 1, 17). Ferner heißt es: Ja, es tröstet der Ewige Zion, tröstet alle ihre Verwüstungen; er macht ihre Wüsten dem Eden und ihre Steppen dem Garten Gottes gleich. Wonn' und Freude wird dann dort gefunden, Dank und Lobgesang" (Jes. 51, 3).

אשרי Heil den Bewohnern Deines Tempels! sie preisen Dich ohn' Unterlaß.

Heil dem Volke, dem es so ergeht! Heil dem Volke, dessen Gott der Ewige!

(Psalm 145). Loblied Davids.

Mein Gott, o König, Dich will ich erheben, Deinen Namen ewig preisen. Täglich lobe ich Dich, rühme Deinen Namen für und für. Groß ist der Ewige und hochgerühmt, unerforschlich seine Größe. Ein Geschlecht rühmt dem andern Deine Werke, und verkündet Deiner Allmacht Thaten. Die Pracht und Herrlichkeit Deiner Majestät, und Deine Wunder will ich besingen. Alles spricht von Ehrfurcht Deiner Allmacht, auch ich will Deine Herrlichkeit verkünden. Alles singt ein Denkmal Deiner großen Güte und rühmet Deine Allgerechtigkeit: Allgnädig, allbarmherzig ist der Ewige, langmüthig und von großer Liebe. Gütig ist der Ewige gegen Alle, und sein Erbarmen waltet über alle seine Werke. Ewiger, Dir danken alle Deine Werke, Dich lobpreisen Deine Frommen, besingen Deines Reiches Herrlichkeit, unterhalten sich von Deiner Allmacht, um kund zu thun den Menschenkindern Deine Thaten, die Pracht und Herrlichkeit Deines Reiches. Dein Reich ist das Reich aller Ewigkeiten, und Deine Herrschaft geht durch alle Geschlechter. Der Ewige stützet alle Fallenden und richtet auf alle Gebeugten. Aller Augen harren auf Dich, und Du gibst ihnen ihre Speise zur rechten Zeit. Allmilde öffnest Du Deine Hand und sättigst was da lebt mit Wohlgefallen. In allen seinen Wegen ist der Ewige gerecht, in allen seinen Thaten gütig. Der Ewige ist nahe Allen, die ihn anrufen, Allen, die ihn anrufen in Wahrheit. Er thut, was Gottesfürchtigen behagt, erhört ihr Flehen und hilft ihnen.

שׁוֹמֵר יְיָ אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ ׀ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּן מִן־דֵּן וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ, קַדִּישׁ עַל־אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ, קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא· יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא כָל־אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד־יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא וְשִׁמְעֵת בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַייָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ (קאם) לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָ׳ אֲבֹתֵינוּ שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם ׀ יוֹם יַעֲמָס־לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה· הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ הוּא אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן־הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת

Er behütet Alle, die ihn lieben, und rottet alle Frevler aus. Mein Mund soll Lob des Ewigen singen, alles Fleisch lobsinge seinem heiligen Namen immer und ewig. Wir preisen Jah — von nun an bis in Ewigkeit. Hallelujah!

ובא לציון Es wird ein Erlöser kommen für Zion und für bußfertige Sünder in Jakob, spricht der Ewige! — Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Da ruft (im Seraphimchor) Einer dem Andern zu: „Heilig, heilig, heilig ist der Ewige Zebaoth! voll ist die ganze Erde seiner Herrlichkeit!“ Da*) nehmen sie wechselseitig Erlaubniß und vereint ertönt der Ruf: „Heilig im Himmel droben, dem Tempel seiner Majestät, heilig auf Erden, dem Werke seiner Allmacht, heilig in alle Ewigkeit der Ewigkeiten ist der Ewige Zebaoth! voll ist die ganze Erde vom Glanze seiner Herrlichkeit!“ Da trug mich ein Wind (spricht der Prophet), und ich vernahm hinter mir die Stimme eines mächtigen Getöses: „Gelobt sei die Herrlichkeit Gottes von ihrer Stätte aus!“ Da*) trug mich ein Wind, und ich vernahm hinter mir die Stimme eines mächtigen Getöses der Lobpreisenden, welche riefen: „Gelobt sei die Herrlichkeit Gottes, von der Stätte des Tempels seiner Majestät!“ Der Ewige wird regieren immer und ewig! Des Ewigen Reich dauert immer und in alle Ewigkeit. Ewiger, Gott Abrahams, Isaaks und Israels, unserer Väter, bewahre solch fromme Gesinnungen im Herzen Deines Volkes immerdar, und richte ihr Gemüth zu Dir empor. Er aber ist barmherzig, vergibt die Schuld und tilget nicht; oft wendet seinen Zorn er ab und weckt nicht seinen ganzen Grimm. Denn Du, o Herr, bist gütig und verzeihend und voller Huld gegen Alle, die Dich anrufen. Deine Gerechtigkeit ist ewiges Recht, und Deine Lehre Wahrheit, Du erzeigst dem Jakob Treue, dem Abraham Güte, die Du diesen unseren Vätern in den Tagen der Vorzeit zugeschworen hast. Gelobt sei Gott, Tag für Tag! Was er uns auch auferlegt, der Allmächtige ist unser Heil, Selah! Der Ewige Zebaoth ist mit uns, Jakobs Gott, ist unsere Veste, Selah! Ewiger Zebaoth! Heil dem Menschen, der Dir vertrauet. Ewiger, hilf! König, erhöre uns am Tage unseres Flehens! Gelobt sei unser Gott, der uns zu seiner Verherrlichung erschaffen, und uns von

*) So lautet die chaldäische Uebersetzung des Jonathan, die zur Zeit der Abfassung dieses Gebetes, da das Chaldäische Muttersprache war, für die des Hebräischen Unkundigen mit in den Text aufgenommen ward.

אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ. הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם. יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי־עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא־עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

קדיש שלם בלי תתקבל.

ואומרים פ' קרבו גוים וגו' בישעי' סמן ל"ד ול"ה.

קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל־צֶאֱצָאֶיהָ: כִּי קֶצֶף לַיהוָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם וְחֵמָה עַל־כָּל־צְבָאָם הֶחֱרִימָם נְתָנָם לַטָּבַח: וְחַלְלֵיהֶם יֻשְׁלָכוּ וּפִגְרֵיהֶם יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים מִדָּמָם: וְנָמַקּוּ כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנָגֹלּוּ כַסֵּפֶר הַשָּׁמָיִם וְכָל־צְבָאָם יִבּוֹל כִּנְבֹל עָלֶה מִגֶּפֶן וּכְנֹבֶלֶת מִתְּאֵנָה: כִּי־רִוְּתָה בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי הִנֵּה עַל־אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל־עַם חֶרְמִי לְמִשְׁפָּט: חֶרֶב לַיהוָה מָלְאָה דָם הֻדַּשְּׁנָה מֵחֵלֶב מִדַּם כָּרִים וְעַתּוּדִים מֵחֵלֶב כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי זֶבַח לַיהוָה בְּבָצְרָה וְטֶבַח גָּדוֹל בְּאֶרֶץ אֱדוֹם: וְיָרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם וּפָרִים עִם־אַבִּירִים וְרִוְּתָה אַרְצָם מִדָּם וַעֲפָרָם מֵחֵלֶב יְדֻשָּׁן: כִּי יוֹם נָקָם לַיהוָה שְׁנַת שִׁלּוּמִים לְרִיב צִיּוֹן: וְנֶהֶפְכוּ נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ

Irrgläubigen gesondert, der uns die wahre Lehre gegeben und das ewige Leben in uns gepflanzt. Er schließe unser Herz mit seiner Lehre auf und lege hinein die Liebe zu ihm und die Furcht vor ihm, auf daß wir seinen Willen üben und ihm mit ganzem Herzen dienen, damit nicht unsere Bemühungen dem Nichts, und unsere Kinder nicht dem Entsetzen verfallen. Möge es Dein Wille sein, Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, daß wir Deine Gesetze hienieden beobachten, damit wir beseligt werden, zu erleben, zu sehen und Antheil zu nehmen an jenen glücklichen und gesegneten Zeiten in den Tagen des Messias und des Lebens in der zukünftigen Welt, auf daß die verklärte Seele Dich ohne Unterlaß besinge: Ewiger, mein Gott, ewig dank' ich Dir! Gesegnet sei der Mann, der auf den Ewigen vertraut, dessen Vertrauter der Ewige geworden! Vertraut auf den Ewigen immerdar, denn in Jah, dem Ewigen, ist ein Hort der Ewigkeiten. Dir vertrauen, die Deinen Namen erkennen; denn Du verlässest nicht, die nach Dir fragen, Ewiger! — Der Ewige will, um seiner Güte willen, die Lehre groß machen und herrlich.

(Jesaia Kap. 34 u. 35).

Nahet ihr Völker, zu hören, ihr Nationen, merket auf! Es höre die Erde und was sie füllt, die Welt und all ihre Erzeugnisse. Denn der Zorn Gottes trifft alle Völker, sein Grimm ihr ganzes Heer, er vernichtet sie, gibt sie der Schlachtbank hin. Ihre Erschlagenen werden hingeworfen, und ihre Leichen — aufsteigt ihr Modergeruch, Berge zerfließen von ihrem Blute. Und es schwindet das ganze Heer des Himmels und es rollen sich wie ein Buch die Himmel; ihr ganzes Heer verwelkt, wie ein Blatt abwelkt vom Weinstock und wie welke Frucht vom Feigenbaum. Denn mein Schwert, am Himmel getränkt, siehe! auf Edom fährt es herab, auf das Volk meiner Vernichtung zum Gerichte. Das Schwert Gottes ist voll Blut, mit Fett gemästet, vom Blut der Lämmer und Böcke, vom Nierenfett der Widder. Denn ein Schlachten hat der Herr zu Bozrah, ein großes Gemetzel im Lande Edom. Büffel stürzen mit ihnen, Farren sammt Stieren; getränkt wird ihr Land mit Blut, ihr Staub mit Fett gedüngt. Ja, einen Tag der Rache hat Gott, ein Jahr der Vergeltung für den Streit Zion's. Da wandeln Edom's Flüsse sich in Pech und sein Staub in

לְגָפְרִית וְהָיְתָה אַרְצָהּ לְזֶפֶת בֹּעֵרָה׃ לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא תִכְבֶּה
לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר לָדוֹר תֶּחֱרָב לְנֵצַח נְצָחִים אֵין
עֹבֵר בָּהּ׃ וִירֵשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְיַנְשׁוֹף וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ־בָהּ
וְנָטָה עָלֶיהָ קַו־תֹהוּ וְאַבְנֵי־בֹהוּ׃ חֹרֶיהָ וְאֵין־שָׁם מְלוּכָה
יִקְרָאוּ וְכָל־שָׂרֶיהָ יִהְיוּ אָפֶס׃ וְעָלְתָה אַרְמְנֹתֶיהָ סִירִים
קִמּוֹשׂ וָחוֹחַ בְּמִבְצָרֶיהָ וְהָיְתָה נְוֵה תַנִּים חָצִיר לִבְנוֹת יַעֲנָה׃
וּפָגְשׁוּ צִיִּים אֶת־אִיִּים וְשָׂעִיר עַל־רֵעֵהוּ יִקְרָא אַךְ־שָׁם
הִרְגִּיעָה לִּילִית וּמָצְאָה לָהּ מָנוֹחַ׃ שָׁמָּה קִנְּנָה קִפּוֹז
וַתְּמַלֵּט וּבָקְעָה וְדָגְרָה בְצִלָּהּ אַךְ־שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת אִשָּׁה
רְעוּתָהּ׃ דִּרְשׁוּ מֵעַל־סֵפֶר יְהוָה וּקְרָאוּ אַחַת מֵהֵנָּה לֹא
נֶעְדָּרָה אִשָּׁה רְעוּתָהּ לֹא פָקָדוּ כִּי־פִי הוּא צִוָּה וְרוּחוֹ הוּא
קִבְּצָן׃ וְהוּא־הִפִּיל לָהֶן גּוֹרָל וְיָדוֹ חִלְּקַתָּה לָהֶם בַּקָּו עַד־
עוֹלָם יִירָשׁוּהָ לְדוֹר וָדוֹר יִשְׁכְּנוּ־בָהּ׃ יְשֻׂשׂוּם מִדְבָּר וְצִיָּה
וְתָגֵל עֲרָבָה וְתִפְרַח כַּחֲבַצָּלֶת׃ פָּרֹחַ תִּפְרַח וְתָגֵל אַף
גִּילַת וְרַנֵּן כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן נִתַּן־לָהּ הֲדַר הַכַּרְמֶל וְהַשָּׁרוֹן
הֵמָּה יִרְאוּ כְבוֹד־יְהוָה הֲדַר אֱלֹהֵינוּ׃ חַזְּקוּ יָדַיִם רָפוֹת
וּבִרְכַּיִם כֹּשְׁלוֹת אַמֵּצוּ׃ אִמְרוּ לְנִמְהֲרֵי־לֵב חִזְקוּ אַל־תִּירָאוּ
הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם נָקָם יָבוֹא גְּמוּל אֱלֹהִים הוּא יָבוֹא וְיֹשַׁעֲכֶם׃
אָז תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי עִוְרִים וְאָזְנֵי חֵרְשִׁים תִּפָּתַחְנָה׃ אָז יְדַלֵּג
כָּאַיָּל פִּסֵּחַ וְתָרֹן לְשׁוֹן אִלֵּם כִּי־נִבְקְעוּ בַמִּדְבָּר מַיִם וּנְחָלִים
בָּעֲרָבָה׃ וְהָיָה הַשָּׁרָב לַאֲגַם וְצִמָּאוֹן לְמַבּוּעֵי מָיִם בִּנְוֵה
תַנִּים רִבְצָהּ חָצִיר לְקָנֶה וָגֹמֶא׃ וְהָיָה־שָׁם מַסְלוּל וָדֶרֶךְ
וְדֶרֶךְ הַקֹּדֶשׁ יִקָּרֵא לָהּ לֹא־יַעַבְרֶנּוּ טָמֵא וְהוּא־לָמוֹ הֹלֵךְ
דֶּרֶךְ וֶאֱוִילִים לֹא יִתְעוּ׃ לֹא־יִהְיֶה שָׁם אַרְיֵה וּפְרִיץ חַיּוֹת

Schwefel, und der Boden wird zu siedendem Peche, das Nacht und Tag nicht verkühlet und dessen Rauch ewig aufsteiget; so bleibt öde das Land von Geschlecht zu Geschlecht, wird in Ewigkeiten von keinem Wanderer besucht. Pelikan und Igel besitzen es, Eule und Rabe nisten darin; Er zieht die Meßschnur der Verwüstung darüber, das Senkblei der Verheerung. Seine Vornehmen — keiner ist da, den man zur Herrschaft berufen könnte, alle seine Fürsten sind nicht mehr. In seinen Palästen schießen Dornen auf, Nessel und Distel in seinen Festungen. Es wird eine Wohnung der Krokodille, ein Gehöfe für die Strauße, Marder begegnen den Schakalen, ein Waldteufel grinzt dem andern zu; ja dort rasten Nachtgespenster und finden Ruheplätze. Dort nistet die Pfeilschlange, legt Eier, brütet aus und hegt die Jungen in ihrem Schatten; dort sammeln sich auch die Geier, einer zum andern. — Forschet im Buche Gottes und leset! Nichts eines davon wird fehlen, nicht eines wird das andere vermissen; denn Sein Mund, er befiehlt, und Sein Geist, er sammelt sie. Er wirft ihnen das Loos, und seine Hand theilt es ihnen nach der Meßschnur zu. Bis in Ewigkeit sollen sie es besitzen, von Geschlecht zu Geschlecht darin wohnen. — So freue sich denn die Wüste und Haide, und die Steppe frohlockt und blühet gleich der Lilie. Blühen, erblühen wird sie und jauchzen, jubeln und singen; Libanon's Herrlichkeit wird ihr gegeben, Karmel's und Scharon's Pracht. Sie, sie werden die Herrlichkeit des Ewigen, die Pracht unsres Gottes schauen. Kräftigt die Hände, die schlaffen, stärket die wankenden Kniee! Sprechet zu den Leichtverzagten: Munter, fürchtet nichts! Siehe, euer Gott, — die Rache nahet, Gottes Vergeltung! Er wird kommen und euch helfen! Da öffnen sich der Blinden Augen und der Tauben Ohren thun sich auf. Da hüpft der Lahme wie ein Reh, und es jubelt die Zunge des Stummen, wenn hervorquellen Wasser in der Wüste und Bäche in der Steppe, wenn der Gluthsand wird zum Teiche, und die Trockniß zu Wasserquellen, und die Stätte, wo Krokodille lagerten, zum Gehöfe wird für Rohr und Schilf. — Dann wird Pfad und Weg dort sein — Weg der Heiligkeit genannt; kein Unreiner wird ihn wandeln, denn er ist für sie; wer da wandelt diesen Weg, selbst Thoren, irren nicht. Es wird darauf kein Löwe sein, kein Raubthier ihn betreten, nicht

בַּל־יַעַלֶנָּה לֹא תִמָּצֵא שָׁם וְהָלְכוּ גְּאוּלִים: וּפְדוּיֵי יְהוָֹה יְשֻׁבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה וְשִׂמְחַת עוֹלָם עַל־רֹאשָׁם שָׂשׂוֹן וְשִׂמְחָה יַשִּׂיגוּ וְנָסוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה:

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם. וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ. אֵין עוֹד. אֱמֶת מַלְכֵּנוּ. אֶפֶס זוּלָתוֹ. כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ. וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל־כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן. לְתַקֵּן עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ. לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ. יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ. וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ. וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ. וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד. כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְהוָֹה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד:

קדיש יתום.

dort gefunden werden. Die Erlösten wandeln ihn, die durch Gott Befreiten kehren da zurück, kommen nach Zion mit Jubelgesang, ewige Freude auf ihrem Haupte; Wonne und Freude erreichen sie, Gram und Seufzer entfliehen!

עלינו Uns ist es Pflicht, zu preisen den Herrn des Weltalls, zu verkünden die Größe des Weltenschöpfers, der uns nicht den Völkern der Erde gleichgestellt und uns nicht werden ließ wie die Geschlechter des Erdkreises, der uns nicht gleichen Antheil mit ihnen und nicht gleiches Loos mit dem ihrer Schaaren beschieden. Darum beugen wir das Knie, neigen uns und beten an vor dem König aller Könige, dem Heiligen, gelobt sei Er! Er ist es, der den Himmel ausgespannt und die Erde gegründet, dessen Herrlichkeit thronet im Himmel droben und dessen Allmacht waltet in den höchsten Höhen. Er allein ist unser Gott — sonst Keiner! Das ist die Wahrheit! Er ist unser König — Niemand außer ihm! Wie in seiner Lehre geschrieben steht: „Erkenne es heute, und nimm es wohl zu Herzen, daß der Ewige allein der wahre Gott ist, oben im Himmel und unten auf der Erde — sonst Keiner!"

על Darum hoffen wir zu Dir, Ewiger, unser Gott, bald den Triumph Deiner Herrlichkeit zu schauen, daß alle Greuel von der Erde verschwinden und die Götzen ausgerottet werden; daß die Welt durch das Reich des Allmächtigen vervollkommnet werde, daß alle Menschenkinder Deinen Namen anrufen, und alle Frevler auf Erden sich zu Dir bekehren; daß alle Bewohner des Erdkreises es erkennen und einsehen, daß vor Dir allein jedes Knie sich beugen und jede Zunge bei Dir nur schwören soll. Vor Dir allein, Ewiger, unser Gott, werden sie knieen und niederfallen, Deinem erhabenen Namen die Ehre geben, und alle insgesammt die Verpflichtung Deines Reiches übernehmen, damit Du über sie herrschest bald und in Ewigkeit. Denn Dein ist das Reich, und immer und ewig wirst Du regieren in Herrlichkeit; wie geschrieben steht in Deiner Lehre: „Der Ewige wird regieren immer und ewig." Ferner heißt es: „Der Ewige wird König sein über die ganze Erde; an jenem Tage wird der Ewige einzig sein und sein Name: Einiger."

למנחה בט' באב הולכים לבית הכנסת ומתעטפים בטלית ומניחים תפלין ומברכים עליהם, ואז יש לברך ג"כ ברכת עוטר ישראל שהיו מדלגים בשחרית:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה:

גם משלימים אז מה שחסרו לומר בשחרית מן תהלים שירים ומזמורים. ואומרים אח"כ פ' התמיד (דף 57) אשרי (דף 66) ואומר הש"ץ ח"ק. ומוציאים ס"ת וקוראים פ' ויחל לאותם השלשה שעלו לתורה בשחר כדי לתת להם מי שברך.

וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָה יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד חֲזָקָה: לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ: לוי· וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ: וֶהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר אֶל־הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא: ישראל· וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים: וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה: וַיַּעֲבֹר יְהוָה ׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא יְהוָה ׀ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד ׀ עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים: וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ: וַיֹּאמֶר אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־הָעָם אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ:

*) נ' רבתי.

מי שברך וגוללים ס"ת ומפטירין דרשו.

Da flehte Mosche vor dem Ewigen, seinem Gotte, und sprach: Warum doch, o Ewiger, entbrennt dein Zorn über dein Volk, das Du mit großer Macht und gewaltiger Hand aus Egypten geführt hast!? Warum sollen die Egypter sprechen: In böser Absicht hat er sie herausgeführt, um sie in den Gebirgen umzubringen und von dem Erdboden zu vertilgen!? O laß ab von deinem entbrannten Zorne und ändre den Rathschluß wegen des Uebels gegen Dein Volk! Gedenke Deiner Diener, Abrahams, Jizchaks und Jakobs, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel sein lassen wie die Sterne am Himmel, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich euern Nachkommen geben, und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Da änderte der Ewige seinen Rathschluß wegen des Uebels, welches er seinem Volke zuzufügen gedroht hatte.

Der Ewige sprach zu Mosche: Meisle dir zwei steinerne Tafeln, wie die ersten waren, aus; dann will ich auf die Tafeln die Worte schreiben, welche auf den ersten Tafeln, die du zerbrochen hast, gewesen. Sei dann auf den Morgen bereit, steige des Morgens den Berg Sinai hinauf und erwarte mich dort auf der Spitze des Berges. Niemand soll mit dir hinaufgehen, auch soll Niemand auf dem ganzen Berge gesehen werden; selbst das Kleinvieh und das Rindvieh sollen nicht gegen den Berg hin weiden. Mosche meiselte zwei steinerne Tafeln aus gleich den ersten, stand des Morgens früh auf, stieg auf den Berg Sinai, wie ihm der Ewige geboten, und nahm zwei steinerne Tafeln mit sich. Der Ewige ließ sich in einer Wolke herab, stellte sich vor ihn hin und rief den Namen: „Ewiger". Die Erscheinung des Ewigen zog an Mosche vorüber und rief: „Ewiger, Ewiger, Gott, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig von großer Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der Missethat, Abfall und Sünde vergibt, der aber nichts ohne Ahndung hingehen läßt, der die Missethat der Väter heimsucht an Kindern und Kindeskindern im dritten und vierten Geschlechte." Mosche neigte sich schnell zur Erde, warf sich nieder und sprach: Herr, wenn ich Gnade in deinen Augen gefunden, so möge doch der Herr selbst mit uns gehen; es ist zwar ein halsstarriges Volk, allein Du wirst unsere Missethat und Sünde vergeben und uns zu Deinem Eigenthum annehmen! Er (Gott) sprach: Siehe, ich mache einen Bund; vor den Augen deines ganzen Volkes will ich Wunder thun, wie sie auf der ganzen Erde und unter allen Nationen nie geschehen sind, auf daß das ganze Volk, in dessen Mitte du bist, erkenne, daß das Werk des Ewigen, das ich für dich thue, wunderbar ist.

קודם קריאת ההפטרה יברך המפטיר ברכה זו.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר בִּנְבִיאִים טוֹבִים וְרָצָה בְדִבְרֵיהֶם הַנֶּאֱמָרִים בֶּאֱמֶת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בַּתּוֹרָה וּבְמשֶׁה עַבְדּוֹ וּבְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ וּבִנְבִיאֵי הָאֱמֶת וָצֶדֶק:

ישעיה סמן נ"ה.

דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל־יְהוָה וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי־יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: כִּי לֹא מַחְשְׁבוֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכָי נְאֻם יְהוָה: כִּי־גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם: כִּי כַּאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־הִרְוָה אֶת־הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן זֶרַע לַזֹּרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל: כֵּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם־עָשָׂה אֶת־אֲשֶׁר חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיו: כִּי־בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף: תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ *תַּחַת הַסִּרְפַּד יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה לַיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת: כֹּה אָמַר יְהוָה שִׁמְרוּ מִשְׁפָּט וַעֲשׂוּ צְדָקָה כִּי־קְרוֹבָה יְשׁוּעָתִי לָבוֹא וְצִדְקָתִי לְהִגָּלוֹת: אַשְׁרֵי אֱנוֹשׁ יַעֲשֶׂה־זֹּאת וּבֶן־אָדָם יַחֲזִיק בָּהּ שֹׁמֵר שַׁבָּת מֵחַלְּלוֹ וְשֹׁמֵר יָדוֹ מֵעֲשׂוֹת כָּל־רָע: וְאַל־יֹאמַר בֶּן־הַנֵּכָר הַנִּלְוָה אֶל־יְהוָה לֵאמֹר הַבְדֵּל יַבְדִּילַנִי יְהוָה מֵעַל עַמּוֹ וְאַל־יֹאמַר הַסָּרִיס הֵן אֲנִי עֵץ יָבֵשׁ: כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה לַסָּרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁמְרוּ אֶת־שַׁבְּתוֹתַי וּבָחֲרוּ בַּאֲשֶׁר חָפָצְתִּי וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי: וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי

*) ותחת ק'.

Haftara.

(Jesaia 55, 6 ff.)

Suchet den Ewigen, da er zu finden ist, ruft ihn an, da er nahe ist! Es verlasse der Frevler seinen Weg, der Mann des Unrechts seine Gedanken, und kehre um zu dem Ewigen, daß er sich seiner erbarme, zu unserm Gotte, denn er verzeihet viel. Denn nicht meine Gedanken sind euere Gedanken, und nicht euere Wege sind meine Wege, spricht der Ewige; sondern so viel die Himmel höher siud als die Erde, so viel sind meine Wege höher, als euere Wege, und meine Gedanken als euere Gedanken. Denn so wie herabfällt der Regen und der Schnee vom Himmel und dahin nicht wiederkehret, sondern die Erde tränkt und sie befruchtet und besprießt und Saamen gibt dem Säenden und Brod dem Essenden: so wird auch mein Wort sein, das da geht aus meinem Munde, es kehrt nicht leer zu mir zurück; sondern es thut, was ich gewollt und führt glücklich aus, wozu ich es gesendet. Denn in Freude sollt ihr ausziehen und in Friede geleitet werden, die Berge und Hügel sollen laut vor euch her jubeln, und alle Bäume des Feldes in die Hände klatschen. Statt des Dornstrauchs steige die Zypresse empor und statt der Distel sprieße die Mirthe auf; daß es dem Herrn zum Ruhme sei, zum ewigen Zeichen, unvertilgbar. — So spricht der Ewige: „Beobachtet das Recht und übt Gerechtigkeit, denn nahe ist meine Hilfe zu kommen, meine Gerechtigkeit, sich zu offenbaren!" Heil dem Menschen, der dies thut, dem Erdensohn, der daran hält; der den Ruhetag beobachtet, ihn nicht zu entweihen, und der seine Hand bewahret, irgend Böses zu thun! — Und der Fremdling, der sich anschließt an Gott, er spreche nicht wie folgt: „Absondern, ja absondern wird mich der Herr von seinem Volke!" und der Kinderlose spreche nicht: „Siehe, ich bin ein dürrer Baum!" Denn so spricht der Ewige: „Die Kinderlosen, die meine Ruhetage beobachten, und erwählen, was mir gefällt und fest an meinem Bunde halten: ich gebe ihnen in meinem Hause und in meinen Mauern Antheil und

וּבְחוֹמֹתַי יָד וָשֵׁם טוֹב מִבָּנִים וּמִבָּנוֹת שֵׁם עוֹלָם אֶתֶּן־לוֹ
אֲשֶׁר לֹא יִכָּרֵת׃ וּבְנֵי הַנֵּכָר הַנִּלְוִים עַל־יְהוָה לְשָׁרְתוֹ
וּלְאַהֲבָה אֶת־שֵׁם יְהוָה לִהְיוֹת לוֹ לַעֲבָדִים כָּל־שֹׁמֵר שַׁבָּת
מֵחַלְּלוֹ וּמַחֲזִיקִים בִּבְרִיתִי׃ וַהֲבִיאוֹתִים אֶל־הַר קָדְשִׁי
וְשִׂמַּחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי עוֹלֹתֵיהֶם וְזִבְחֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־
מִזְבְּחִי כִּי בֵיתִי בֵּית־תְּפִלָּה יִקָּרֵא לְכָל־הָעַמִּים׃ נְאֻם אֲדֹנָי
יֱהֹוִה מְקַבֵּץ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל עוֹד אֲקַבֵּץ עָלָיו לְנִקְבָּצָיו׃

ויברך המפטיר ברכות האחרונות להפטרה (לעיל דף 104), ואח"כ מכניסים ס"ת להיכל, והש"ץ אומר ח"ק, ועומדים להתפלל שמנה עשרה (דף 10) ואומרים נחם בבונה ירושלם ועננו בשומע תפלה, ואומרים רבון של תענית באלהי נצור. והש"ץ בחזרת התפלה אומר עננו ברכה בפני עצמה בין גואל לרופא, ואומר נחם בבונה ירושלם, ואומר ברכת כהנים קודם שים שלום, ואחר התפלה אומר קדיש תתקבל. ואין אומרים תחנון, ואומרים עלינו, ק"י. ונפטרים לבתיהם.

למוצאי ט' באב מתפללים ערבית כבכל שאר לילות. ואם חל ט' באב באחד בשבת מבדילים על הכוס במוצאי ט' באב בפה"ג והמבדיל, אבל אין מברכים לא על הנר ולא על הבשמים. ומקדשים הלבנה במוצאי ט' באב.

Namen, besser denn Söhne und Töchter; einen ewigen Namen gebe ich ihnen, der nie vertilgt wird! „Und die Fremdlinge, die sich an Gott anschließen, ihm zu dienen und zu lieben den Namen Gottes, und ihm Knechte zu sein — Alle, die den Ruhetag beobachten, ihn nicht zu entweihen, und fest an meinem Bunde halten: ich bringe sie zu meinem heiligen Berge und erfreue sie in meinem Bethause; ihre Brandopfer und Schlachtopfer sind wohlgefällig auf meinem Altare, denn mein Haus wird ein Bethaus genannt für alle Völker!“ So spricht der Herr Gott, der die Verstoßenen Israels sammelt: Immerfort sammele ich ihm zu seinen schon Gesammelten! —

בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי ירושלים

הספריה הלאומית
SR 96 A 4838
C.2
סדר הקינות לתשעה באב
1376161-10

האורגנים
שרותי ארכיב וגניזה

מס' שליפה: 11243193 רגילה
לקוח: הספרייה הלאומית בע"מ (חל"צ) 7224
1
מחוז: כללי 72240100
מחלקה: אוספי הספריה
מיקום: 13-11-3060-14 גובה: 10 דרישה: 66764578
תיבה: 722428079-7251 תיק: 32
פרטים: 137616110
תאריכים מ: עד:
ספרורים מ: עד:
סיגנטורה: A 4838 96
נתון נוסף: A-04143
עמוד 66 מתוך 79
פרטי הספר Author: קינות. Title
אזור: ירושלים
תאריך הפקה 20/10/2020 12:29:59